T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI
ARKEOLOJİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ALTINPARK ARKEOLOJİK ALANI HELLENİSTİK DÖNEM SERAMİKLERİ

Neslihan KAYA

Danışman
Doç. Dr. Akın ERSOY

İZMİR-2018

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi/Tezsiz Yüksek Lisans Dönem Projesi olarak sunduğum "**Altınpark Arkeolojik Alanı Hellenistik Dönem Seramikleri**" adlı çalışmanın, tarafımdan, akademik kurallara ve etik değerlere uygun olarak yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

..../..../.....

Neslihan KAYA

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Altınpark Arkeolojik Alanı Hellenistik Dönem Seramikleri

Neslihan KAYA

Dokuz Eylül Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Arkeoloji Anabilim Dalı

Klasik Arkeoloji Programı

Smyrna Antik Kenti Kazı Başkanlığı denetiminde 2008/2010/2011 ve 2012 yılları kazı sezonlarında çalışmaları gerçekleştirilmiş olan Altınpark Arkeolojik Alanı bugünkü Basmane Mevkii'nde yer almaktadır.

Yapılan arkeolojik kazı çalışmalarla Antik Dönem'de sur dışı nekropol alanı içinde kalmaktadır. Smyrna Antik Kenti sur dışı sivil mimari faaliyetlerin İ.S. 1. yüzyılda başladığı göz önüne alındığında Altınpark Kazı Alanı'nda ele geçen Hellenistik Dönem seramik buluntularının varlığı çalışmanın kapsamında değerlendirilmeye çalışılmıştır. Alanda en erken mimari buluntular Roma konut yapılarına ait kalıntılar olup Hellenistik Dönem'e ait herhangi bir mimariye rastlanmamış olması, bu dönem seramik buluntularının tarihlendirilmesinde paralellerinin görüldüğü merkezlerdeki tarihlendirmelerin ve diğer buluntu örneklerinin kriter alınmasını gerekli kılmış bu da bazı örneklerin geniş tarih aralıklarında değerlendirilmelerine neden olmuştur.

Roma, Bizans, Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi'nden günümüze değin kesintisiz yerleşim görmesi nedeniyle kültür katmanları antik dönemden itibaren tahribatına neden olmuştur. Kazı çalışmalarında ele geçen yoğunluğu Roma Dönemine ait seramik buluntuları Osmanlı, Bizans ve Hellenistik Dönem gibi farklı dönem örneklerinden oluşmaktadır. Bu çalışmanın amacı farklı

seviye ve plankarelerde tespit edilen Hellenistik Dönem seramiğinin tipolojik ve kronolojik değerlendirmesini yaparak Smyrna'nın Hellenistik Dönem seramik repertuarı gelişimi hakkında bilgi sahibi olmaktır.

Yapılan istatistik sonucu yoğun olarak görülen fakat amorf örneklerden oluşan Hellenistik Dönem Seramik örneklerinden form veren ve dönem özelliği yansıtan parçalar tez kapsamında değerlendirildiğinde İ.Ö. 4. - 3. ve İ.Ö. 3. yüzyıl örnekleri az sayıda görülürken İ.Ö. 3. - 2. yüzyıl buluntularının yoğunlaşmaya başladığı tespit edilmiştir. Dönem içinde en yoğun İ.Ö. 2. ve İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl seramikleri görülmüştür. Hellenistik Dönemin seramik form ve tipolojik gelişiminin yansıdığı Altınpark örneklerinde ithal buluntuya rastlanmamış olup geneli yerel taklit örneklerdir. Attika geleneğinin yansımalarından ziyade Hellenistik Dönem'de artan yerel üretimlerin lokal farklılıkları Altınpark Hellenistik Dönem seramik örneklerinde hissedilmektedir. Thymiaterion, unguentarium ve çok az sayıda kandil buluntusu alanın nekropol alanı sınırlarında olduğu ihtimalini desteklerken özellikle Geç Hellenistik Dönem seramiğinin yoğun görülmesi de burada bu döneme ait sivil mimari yapılaşmanın varlığını düşündürmektedir. Bu olasılıkların netlik kazanması, alanda açma yüksekliklerinin fazla ve alanın küçük olması nedeniyle sonlandıran çalışmaların, arkeolojik kazılara uygun ortamın oluşturulması ve devam ettirilmesiyle mümkün olacaktır.

Anahtar kelimeler: Smyrna, Altınpark, Hellenistik, Seramik

ABSTRACT

Master Thesis

Hellenistic Period Ceramics from Altınpark Archaeological Area

Neslihan KAYA

Dokuz Eylül University

Institute of Social Sciences

Department of Archaeology

Classical Archaeology Programme

Altınpark Archaeological Area excavated by Smyrna Excavations in 2008/2010/2011 and 2012 is in Basmane District.

Area is the necropolis area outside the city walls in antiquity. Under the assumption that the civil architecture in Smyrna outside the city walls starting in the 1st century AD, presence of Hellenistic Period pottery has been evaluated within the bounds of different possibilities. Earliest architectural remains in the area belong to Roman Period houses and no earlier, Hellenistic, architecture can be found. In studying the Hellenistic Period pottery this led to parallel examples dating from other find spots being the criterion in dating these finds and being dated to wide ranges.

The area, seeing uninterrupted settlement during Roman, Byzantine, Ottoman and Republic Periods led to the cultural layers being destroyed starting in antiquity. Ceramic finds from the excavation belong to different periods of Byzantine, Ottoman, Hellenistic but mostly Roman Period. The aim of this study is to evaluate typologically and chronologically the Hellenistic Period ceramic finds found on different layers and grids and to have an idea about the evolution of the Hellenistic Period ceramics repertoire in Smyrna.

Statistics on the Hellenistic Period ceramics, represented in many numbers but mostly amorphous, when the ceramics with evident form are considered there are few examples dated to 4th and 3rd centuries BC. While 3rd and 2nd century examples are more in number, the most represented examples

belong to 2nd and 1st century BC. Of the finds in Altınpark there are no imported ceramics, all the finds are local productions. Rather than belonging to Attica tradition, Altınpark Hellenistic Period finds represent more the ever-growing local production. Thymiaterion, unguentarium and few oil lamp finds support the idea that this area is at least on the border of the necropolis. While the presence of many number of Late Hellenistic Period pottery finds make us thin that this area might contain civil architecture during this phase. Creating optimal conditions and resuming the excavations in the area where the previous excavations were stopped because of the depth of digs and the area being small will lead to clarifying the possibilities and solving the problems.

Key words: Smyrna, Altınpark, Hellenistic, Ceramic

ALTINPARK ARKEOLOJİK ALANI HELLENİSTİK DÖNEM SERAMİKLERİ

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI ii

YEMİN METNİ iii

ÖZET iv

ABSTRACT vi

İÇİNDEKİLER viii

KISALTMALAR xiii

EKLER LİSTESİ xvi

GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM

SMYRNA ANTİK KENTİ VE ALTINPARK ARKEOLOJİK ALANI KAZISI

1.1. SMYRNA ANTİK KENTİ KURULUŞ ÖYKÜSÜ VE KISA TARİHÇESİ 5

1.2. ALTINPARK ARKEOLOJİK ALANI

1.2.1. Alanın Konumu 14

1.2.2. Alanın Arkeolojisi 17

İKİNCİ BÖLÜM

ALTINPARK ARKEOLOJİK ALANI KAZISINDA ELE GEÇEN HELLENİSTİK DÖNEM SERAMİKLERİ

2.1. BASİT FİRNİSLİ SERAMİKLER 26

2.1.1. İçe Dönük Ağızlı Kaseler 27

2.1.2. Dışa Dönük Ağızlı Kaseler 36

2.1.3. Düz Ağız Tablalı Kaseler 43

2.1.4. Farklı Formlara Ait Kase Gövde ve Kaide Parçaları 44

2.1.5. İçki Kaseleri

2.1.5.1. Kantharoslar 47

2.1.5.2. Skyphoslar 53

2.1.5.2.1. Kalıp Yapımı Ağızlı –Şişkin Gövdeli Skyphos 55

2.1.5.2.2. Burkuk Ağızlı-Şişkin Gövdeli Skyphoslar (Çift Kulplu İçki Kasesi) 56

2.1.5.3. Kalıp Yapımı Kaideler 58

2.1.5.4. Parabolik Kaseler 60

2.1.6. Kapak Kaseler (Lekanis) 62

2.2. TABAKLAR 65

2.2.1. Balık Tabakları 66

2.2.1.1. Sarkık Ağız Kenarlı Balık Tabağı 66

2.2.1.2. Yuvarlatılmış Ağızlı Balık Tabağı 68

2.2.2. Sarkık Ağız Kenarlı Tabaklar 70

2.2.3. Düz Ağız Tablalı Tabaklar 75

2.2.4. Yuvarlatılmış Ağızlı Tabaklar 75

2.2.5. Çekiç Başlı Ağızlı Tabaklar 76

2.2.6. Servis Tabakları 77

2.2.6.1. Dikey kenarlı Servis Tabakları (Tablet Tabaklar) 77

2.2.6.2. Üçgen Ağızlı Servis Tabağı 80

2.2.6.3. Geniş Ağız Tablalı Servis Tabağı 81

2.2.7. Gruplanamayan Tabak Kaideleri 81

2.3. BATI YAMACI SERAMİĞİ 81

2.3.1. Kantharoslar 85

2.3.2. Skyphoslar 88

2.3.3. Kaseler 90

2.4. KALIP YAPIMI KASELER 98

2.4.1. Küçük Yaprak Bezemeli Kaseler 102

2.4.2. Bitkisel Bezemeliler 103

2.4.3. Figürlü Kalıp Yapımı Kaseler 105

2.4.4. Çerçeveler 108

2.4.4.1. Kalp tomurcuk bezemeli 108

2.4.4.2. Ion kymationu bezemeli 109

2.4.4.3. Lesbos kymationu bezemeli 110

2.4.4.4. Gioş bezemeli 110

2.4.4.5. Çiçek rozet bezemeli 111

2.4.4.6. Çapraz nokta bezemeli 112

2.4.4.7. Nokta bezemeli 112

2.4.4.8. Geometrik bezemeli 112

2.4.4.9. Bezemesiz çerçeveli 113

2.4.5. Madalyon 113

2.4.6. Uzun Petalli Kalıp Yapımı Kapalı Kap 114

2.5. APLİKELİ SERAMİKLER 115

2.6. KURŞUN ASTARLI SERAMİK 117

2.7. BARBOTİN TEKNİĞİ SERAMİĞİ 120

2.8. EPHESOS SİYAH FİRNİSLİ–RULET BEZEMELİ SERAMİK 121

2.9. KRATERLER 123

2.10. THYMİATERİON 125

2.11. UNGUENTARİUMLAR 129

2.12. GÜNLÜK KULLANIM KAPLARI 136

2.12.1. Lekaneler 137

2.12.1.1. Sarkık Ağız Tablalılar 139

2.12.1.2. Konik Ağız Tablalılar 142

2.12.1.3. Düz Ağız Tablalılar 144

2.12.2. Omurgalı Çanak 146

2.12.3. Isıtma ve Pişirme Kapları 147

2.12.4. Dinos 149

2.13. TESTİLER 150

2.14. KANDİLLER 155

2.15. SİKKE 159

SONUÇ 160

KAYNAKÇA 180

EKLER

KISALTMALAR

ABSA **:** The Annual of the British School at Athens

AJA **:** American Journal of Archaeology.

AM **:** Mitteilungen des Deutschen Archeologischer Instituts, Athenische Abteilung.

A.R.A **:** Arhitectură, Restaurare, Arheologie.

AvP **:** Altertümer von Pergamon.

BASOR **:** Bulletin of the American Schools of Oriental Research.

BSA **:** The Annual of the British School of Athens.

BSS **:** Black Sea Studies

Ed. **:** Editör

Hesperia **:** The Journal of the American School of Classical Studies at Athens.

IARPotHP **:** International Association for Research on Pottery of the Hellenistic Period E. V.

IstMitt **:** Istanbuler Mitteilungen.

JRA **:** Journal of Roman Archaeology

ÖJh **:** Jahreshefte des Österreichischen archaologischen Institutes in Wien

PF **:** Pergamenische Forschungen

pl. **:** Plate

Samos XX **:** Jantzen, U., Hautumm, W., Megow, W.-R., Weber, M., Kienast, H. J. *Die Wasserleitung des Eupalinos auf Samos: Die Funde*. Deutsches Archäologisches Institut. (2004). Bonn: Habelt.

TÜBA-AR : Türkiye Bilimler Akademisi Arkeoloji Dergisi

Diğer kısaltmalar:

abb. : Abbildungen

AD/A.D. : Anno Domini

BC/B.C. : Before Christ

bkz. : Bakınız

cm. : Santimetre

çev. : Çeviren

çiz. : Çizim

dep. : Deposit

ed. : Editör

fig. : Figür

h. : Yükseklik

İ.Ö. : İsa'dan önce

İ.S. : İsa'dan sonra

Kat. No. : Katalog numarası

K.Gen. : Korunan genişlik

K. Yük. : Korunan yükseklik

lev. : Levha

m. : Metre

pl. : Plate

R. : Çap

s. : Sayfa

SMBM. : Smyrna Basmane Mevki

s.s. : Sayfadan sayfaya

şek. : Şekil

tab. : Tablo

taf. : Tafel

vd. : Ve devamı, ve diğerleri

vol. : Volume

yy. : Yüzyıl

EKLER LİSTESİ

EK 1 : Resimler

Resim 1 : Smyrna Antik Kenti'nin Arkeolojik Alanlarının Hava Fotoğrafı Üzerinden Gösterimi 5

Resim 2 : Yeni Smyrna'nın Taşındığı Kadifekale. Önde Smyrna Agorası 7

Resim 3 : Smyrna Tiyatrosu ve Sahne Binası Görünüşü 10

Resim 4 : Smyrna Antik Kenti Agorası, Sağ Alt Köşede Batı Potiko'ya Bitişik İnşa Edilmiş Kent Meclisi, Sağda (Çatı Örtülü) Mozaikli Yapı. 11

Resim 5 : Agora Roma Hamamı Genel Görünüşü. 13

Resim 6 : Altınpark Arkeolojik Kazı Alanı Doğudan Görünüm. 15

Resim 7 : Altınpark Arkeolojik Alanı'nda Tespit Edilen Osmanlı Dönemi Mezar Örneği 15

Resim 8 : Altınpark Arkeolojik Alanı'nda Tespit Edilen Roma Yolu 16

Resim 9 : Roma Konut Yapılarına Ait Mekanların Güneyden Görünümü 18

Resim 10 : Avlu Ve Avluya Açılan Kapı Boşluğu. 18

Resim 11 : Ortada Banyo Mekanı. Arkasında Mutfak Olarak Düşünülen Mekan. 19

Resim 12 : Bizans Dönemi duvarları. 20

Resim 13 : Hellenistik Dönem'e Ait Mezar Steli 21

Resim 14 : Smyrna Kent Sikkesi, İÖ.125-115 23

EK 2 : Planlar

Plan 1 : Smyrna Antik Kenti Planı 9

Plan 2 : Altınpark Arkeolojik Alanı Planı 14

Plan 3 : Altınpark Arkeolojik Kazı Alanı Vaziyet Planı 24

EK 3 : Katalog ek s.1

EK 4 : Tablolar

Tablo 1 : 2008/2010/2011/2012 Seramik İstatistiği Stratigrafisi

Tablo 1.a ek s.115

Tablo 1.b ek s.115

Tablo 1.c ek s.116

Tablo 1.d ek s.116

Tablo 2 : 2008/2010/2011/2012 Yılları Seramik İstatistiği ek s.117
Tablo 3 : Hellenistik Dönem Seramiği Yüzyıl Dağılımı ek s.117
Tablo 4 : Hellenistik Dönem Seramiği Form Sayısal Dağılımı ek s.118
Tablo 5 : Basit Firnisli Seramikler Form Dağılımı ek s.118
Tablo 6 : Altınpark Hellenistik Dönem Seramiği Buluntu Seviye Tablosu ek s.119
Tablo 7 : Basit Firnisli Seramikler Buluntu Seviye Tablosu ek s.120
Tablo 8 : Tabak Formu Buluntu Seviye Tablosu ek s.120
Tablo 9 : Batı Yamacı Seramiği Form ve Bezeme Dağılımı ek s.121
Tablo 10 : Batı Yamacı Seramiği Buluntu Seviye Tablosu ek s.121
Tablo 11 : Kalıp Yapımı Kaseleri Bezeme Dağılımı ek s.122
Tablo 12 : Kalıp Yapımı Kaseleri Form Dağılımı ek s.122
Tablo 13 : Kalıp Yapımı Kaseler, Pergamon Aplikeli Seramik, Kurşun Astarlı, Pergamon Kurşun Astarlı, Barbotin Tekniği'nde Skyphos, Ephesos Siyah Firnisli-Baskı Bezemeli Seramik ve Kandil Buluntu Seviye Tablosu ek s.123
Tablo 14 : Unguentarium, Thymiaterion Buluntu Seviye Tablosu ek s.123
Tablo 15 : Testi Formu Buluntu Seviye Tablosu ek s.123
Tablo 16 : Günlük Kullanım Kapları Buluntu Seviye Tablosu ek s.124

GİRİŞ

İ.Ö. 4. yüzyıl sonu - 3. yüzyıl başlarında, Bayraklı'daki yerleşimden bugünkü yerine, Pagos Dağı eteklerine taşınan Smyrna/İzmir, stratejik koşulları nedeniyle Hellenistik Dönem'den başlayarak günümüze kadar kesintisiz yerleşime sahne olmuştur (Ersoy, 2015a: 3).

Hellenistik süreç içinde Smyrna/İzmir' de sur içinde sürekli gelişip genişleyen mimari yapılara paralel olarak sur dışı yapılaşmalar hakkında bilgilerimiz yoksa da, kent içinde yapılan kazı araştırmalarda elde edilen veriler doğrultusunda da İ.S. 1. yüzyılda sur dışı yapılaşmanın başladığı ve konumu itibariyle sur dışında kalan Altınpark'ta da imar faaliyetlerinin Roma, Bizans, Osmanlı, Cumhuriyet Dönemi'nden günümüze değin devam ettiği anlaşılmıştır. Bu kesintisizlik, kültür katmanlarının çeşitliliğini artırırken bir yandan da antik çağdan beri süregelen kaçınılmaz tahribata sebep olmuştur. Önce İzmir Müzesi denetiminde ve sonrasında 2008 yılında Smyrna Antik Kenti Kazı Başkanlığı'nca başlamış, 2010, 2011 ve 2012 yıllarında devam ettirilen arkeolojik kazılar sonucunda İ.S. 1./2. yüzyıl Roma yolu ve iki adet Roma konut kalıntısının açığa çıkarılmasıyla en erken tabakalar belirlenmiş olsa da ele geçen seramik buluntularının sayısal istatistiği ve kronolojik değerlendirmesi sonucunda Hellenistik Dönem örneklerinin yoğun seramikler arasında olduğu görülmüştür Bu çalışmanın konusu, Altınpark Arkeolojik Kazı Alanı'nda Roma Dönemi seviyeleri ile Bizans Dönemi seviyelerinde ele geçen Hellenistik Dönem seramik örneklerini değerlendirmektir[1]. Çalışmanın amacı ise tabaka buluntusu olmayan, farklı plankare ve seviyelerden ele geçmiş Hellenistik Dönem seramiğinin (**Tablo 1a-d**) tipolojik ve kronolojik değerlendirmesini yapmak ve Smyrna'nın Hellenistik Dönem seramik bezeme ve tip tercihlerini ortaya koymaktır. Açma seviyelerinin derinleşmesi ve alanın küçük olması nedeniyle henüz varlığı tespit edilemeyen herhangi bir Hellenistik mimari buluntuya rastlanmaması stratigrafik buluntu olmayan Altınpark Hellenistik Dönem seramiklerinin değerlendirilmesinde güçlük yaratmakla beraber kontekst oluşturabilecek dönemin diğer buluntularıyla ilişkilendirilmeye çalışılmıştır.

[1] Bu tezi çalışmam konusunda izin ve desteğini esirgemeyen Smyrna Antik Kenti Kazı Başkanı hocam ve tez danışmanım sayın Doç Dr. Akın Ersoy'a teşekkürlerimi sunarım.

Hellenistik Dönem seramik örneklerinin çok sayıda görülmesine rağmen özellikle Erken ve Orta Hellenistik Dönem boya-bezeli ve firnisli örneklerinin oldukça küçük parçalar halinde ve aşınmış şekilde ele geçmesinin de yukarda da bahsedilen tahribattan kaynaklandığı tahmin edilmektedir. Bu doğrultuda alanın Hellenistik Dönem seramiğinin konu edildiği çalışmada form veren ve dönem özelliği yansıtan örnekler seçilmiştir.

Amaç çerçevesinde öncelikle konu bütünlüğünün sağlanması amacıyla 1.Bölüm' de Smyrna'nın Kısa Tarihçesi ve Altınpark Arkeolojik Kazı Alanı'na ilgili başlıklar altında değinilmiştir. 2. Bölüm' de Hellenistik Dönem seramiklerinin antik çağ seramik repertuarındaki yeri tipolojik ve kronolojik bilgiler dahilinde verilmiştir.

Altınpark'ta ele geçen Hellenistik Dönem seramiklerinin diğer farklı dönemlere ait örnekler arasındaki yoğunluğu ve seviyelerdeki dağılımını daha iyi anlamak amacıyla buluntularının istatistik verileri doğrultusunda stratigrafik tablo (**Tablo 1a-d**) oluşturulmuştur. Ayrıca formların, kronolojik ve ele geçtiği seviye dağılımının görsel ifadesi için de "*Altınpark Hellenistik Dönem Seramiği Formları Kronolojik Stratigrafisi*" (**Tablo 6**) hazırlanmıştır .

2. Bölüm'de, Altınpark Kazı Alanı'nın 2008/2010/2011 ve 2012 yılları kasa istatistiği sonucunda belirlenen toplam 5244 adet (**Tablo 2**) Hellenistik Dönem'e ait amorf parça arasından seçilen ve özellikle form ve bezeme tipolojisi açısından tanımlanabilen, dönem özelliği yansıtan toplam 227 parça değerlendirilmiştir. Hellenistik Dönem seramik repertuarına göre bezeme ve formları göz önüne alınarak gruplandırılmaya çalışılsa da, ki bu durum tipik örnekler için mümkün olabilmiştir, terminolojide merkezlere göre değişen bazı farklılıklar gruplandırmada esneklik yapılmasını gerekli kılmıştır. Sayısal olarak az olsa da formda görülen çok çeşitlilik (**Tablo 4**) ayrı başlıkların artmasına neden olmuştur. Yerel özelliklerin ağır bastığı ve üretim merkezi belirlenebilen örnekler ilgili ana başlıklarda değerlendirilmiştir. Bu bağlamda Altınpark Hellenistik Dönem Seramiği, Basit Firnisli Seramikler, Tabaklar, Batı Yamacı Seramiği, Kalıp Yapımı Kaseler, Aplikeli Seramikler, Kurşun Astarlı Seramik, Barbotin Tekniği Seramiği, Ephesos Siyah Firnisli–Baskı Bezemeli Seramik, Kraterler, Thymiaterion, Unguentariumlar, Günlük Kullanım Kapları, Testiler ve Kandiller ana başlıklarında gruplandırılmıştır. Ana başlıkta toplanan

örnekler kronolojik olarak sıralanırken form ve bezemelerine göre de alt başlıklarda değerlendirilmiştir.

Metin sonunda sonuç, kaynakça, alanın harita ve çizimi, fotoğrafları, malzemenin ele geçtiği alan içerisinde diğer dönem seramik buluntuları arasında dağılımının ifadesi amacıyla hazırlanan stratigrafik tablo (**Tablo 1-d**), alanın kazı çalışmalarını sürdürdüğü yılların seramik istatistiğinin farklı dönemlere ait sayısal dağılımının gösterildiği tablo (**Tablo 2**), Altınpark Hellenistik Dönem seramiğinin yüzyıl olarak dağılımını ve form sayısal dağılımını gösteren tablolar (**Tablo 3 ve 4**) alanın Hellenistik Dönem seramik formlarının stratigrafide kronolojik dağılımını gösteren tablo (**Tablo 6**) yer almaktadır. Ayrıca çalışılan malzemenin form ve bezemelerine ve her formun stratigrafik tabloda dağılımını ifade eden tablolar (**Tablo 5, 7-16**) hazırlamıştır.

Altınpark Hellenistik Dönem seramik örneklerinin yukarıda da belirtildiği ve **Tablo 1** ve **6**'da görüldüğü üzere kendi tabakasından gelmemiş ve tarihlemeyi destekleyecek bu döneme ait herhangi bir mimari bulguya rastlanmamış olması, buluntuların tanım ve tarihlendirilmesinde daha çok paralel form ve bezeme örneklerinin görüldüğü merkezlerle analojisini zorunlu kılmıştır. Seramiklerin değerlendirmeleri yapılmadan önce kronolojik ve tipolojik gelişimleri hakkında, ilgili başlıklar dahilinde, bilgi verilmeye çalışılmıştır. Çalışılan malzemede siyah firnisli, boya bezeli örneklerin özellikle Atina Agorası seramik repertuarı rehberliğinde, yakın kent merkezlerinde görülen paralel örneklerle de karşılaştırılarak tanım ve tarihlendirilmeleri yapılmıştır. Atina Agorası buluntuları Altınpark'ın Hellenistik dönemin tipik örneklerinin analojisi için söz konusu iken Hellenistik dönemde yerel üretimin artması ve buna paralel olarak farklı bezemeve formların üretilmesinden dolayı yerel farklılıkların yansıdığı, özellikle dönemin geç örnekleri için daha çok yakın kent merkezleri buluntuları faydalı olmuştur. Smyrna antik kentinin konumu itibariyle, özellikle Batı Anadolu'nun o dönem önemli seramik repertuarına sahip Ephesos Bazilika ve Tetragonos Agorası, Pergamon, Phokaia, Metropolis, Sardeis, Knidos, Daskyleion ve Laodikeia bu merkezlerin başında gelmiştir.

Kent merkezlerinde de, dönemin evrelerinin yaşanmasındaki farklılık seramik formlarının tarihlendirilmesine de yansımış, görülen bu yerel farklılıklar Altınpark seramiklerinin kronolojik değerlendirmesinde güçlük yaşanan konulardan bir diğeri

olmuştur. Analojide paralel örnekler yanında Smyrna Antik Kenti'nin Hellenistik Dönem tarihsel süreci, Altınpark Arkeolojik Kazı Alanı'nın kentteki konumu ve arkeolojik kazılar sonucu elde edilen veriler de tarihlendirmede dikkate alınmıştır. Karşılaştırma yapılan merkezlerin yayınlarında verilen tarihlemelere bağlı kalınmış, bu durum bazı örneklerde kesin tarih belirlemeyi engellerken **Tablo 6**'da da görüldüğü üzere geniş tarih aralığı vermeyi gerekli kılmıştır. Alanda ele geçen ilgili döneme ait diğer buluntular ve bilimsel çalışması yapılmış buluntu örnekleri tarihlendirmede önemli kriter olmuştur. Spesifik örnekler dışında malzeme geneli atölye belirlemeye uygun nitelikte olmadığından Ephesos ve Pergamon dışında yerel atölyelerin üretimleri ayrılamamıştır.

Katalogta önce malzemenin katalog numarası, buluntu yeri ve seviyesi ile ölçüleri belirtilirken, form ve bezeme hakkında kısa tanımlarına yer verilmiştir. Parallel örneklerin görüldüğü merkezler karşılaştırma kısmında belirtilirken, kil analizi yapılması mümkün olmamış örneklerin firnis, bezeme ve kil renklerinin belirlenmesinde "*Munsell, Soil Colour Carts, 2000*" kataloğu kullanılarak fabrik özelliklerinin değerlendirilmesinde faydalanılmıştır. Katkı maddeleri, görülebilen mika ve kireç olarak belirtilmiştir. Konu bütünlülüğü ve araştırma kolaylığı açısından seramiklerin çizim ve fotoğrafları katalog bilgileri ile aynı sayfada yer almıştır. Seramiklerin dijital ortamda çizimleri için *Corel Draw X5* ve *AutoCad 2014* programları kullanılmıştır. Parça çizimleri 1/1 ölçekli olup her çizim altında ölçekleri bulunmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

SMYRNA ANTİK KENTİ VE ALTINPARK ARKEOLOJİK ALANI KAZISI

1.1. SMYRNA ANTİK KENTİ KURULUŞ ÖYKÜSÜ VE KISA TARİHÇESİ

İzmir Körfezi doğu kısmında yer alan Smyrna **(Res.1**), uygun yerleşim koşullarına sahip olması nedeniyle Neolitik-Kalkolitik Dönemlerden itibaren kesintisiz yerleşime sahne olmuştur (Ersoy, 2015a: 1). Kentin adı en erken İ.Ö. 7. yüzyılda, ilk yazılı kaynaklarda Aiol lehçesinde Smurna, İon lehçesinde de Smurne olarak görülür (Doğer, 2006: 64).

Resim 1: Smyrna Antik Kenti'nin Arkeolojik Alanlarının Hava Fotoğrafı Üzerinden Gösterimi

Kaynak: Smyrna Antik Kenti Kazı Arşivi

Kentin ilk yerleşim izleri; Kemalpaşa Ulucak Höyük, Bornova Yeşilova Höyük'ten sonra Tunç ve Demir Çağları yerleşimleri ile Bayraklı-Tepekule Höyük'te (Palaia Smyrna) görülürken (Ersoy, 2015a: 1), kentin son yerleşim noktası Kadifekale (Pagos) ile Kemeraltı arasındaki tepe ve denize bakan yamaç kısımlarıdır (Ersoy, 2017: 11). III. Aleksandros sonrası dönemde, bugünkü yerinde (Kadifekale-

Kemeraltı) Nea Smyrna kentinin kurulması ile İzmir tarihsel kronolojisinde kesintisizlik söz konusu olmuştur (Ersoy, 2015a: 1).

İ.Ö. 1200 yıllarında Deniz Kavimleri Göçü ve Ege Göçleri ile birlikte (Eroğlu, 2014: 43) Yunanistan'dan Batı Anadolu kıyılarına İonlar, Aioller ve Dorlar adı verilen üç topluluğun göç ettiği bilinmektedir (Thomson, 2007: 528). Herodotos (Herodotos, I.99/881-149) İzmir ve çevresine yerleşenlerin kurdukları 12 yerleşim merkezinden birinin de, Smyrna olduğunu belirtmiştir.

Smyrna'nın (Eski İzmir) Aioller'in yerleşiminden öncesine ait dönemiyle ilgili, Ephesos'tan Phokaia'ya kadar olan bölgede (Bean, 1995: 22) Strabon'un (Strabon, IV. C.634) da belirttiği üzere Aiollerden önce Leleglerin varlık gösterdiği ve kentin Amazonlar tarafından kurulduğu gibi farklı mitik görüşler vardır.

Strabon (Strabon, XIV.I. C.633.4), Smyrna'nın İzmir ve Ephesos'u ele geçiren bir Amazon olduğundan ve bu nedenle kentin ve kentlinin bu ismi aldıklarından bahsetmektedir. Ephesos'a da Smyrna dendiği zaman komşu olduklarını belirtir. Ephesoslular'dan ayrılmak isteyen Smyrnalılar'ın kente gelip burada bulunan Lelegler'i sürerek Eski Smyrna'yı kurduklarını, Aioller tarafından kovulan Smyrnalılar'ın Kolophon'a sığınarak daha sonra onlarla birlikte kenti ele geçirdiklerini aktarır ve şu şekilde ifade eder:

"*İşte bunlar on iki İon kentidir. Fakat daha sonra Smyrna, Ephesos'lular tarafından İon Birliği'ne girmesi ikna edilerek katıldı. Eskiden Ephesos'a da Smyrna dendiği zamanlarda, Ephesos'lular Smyrna'lılarla komşuydular. Kallinos bir yerde, Ephesos'lular yerine Smyrna'lılar der Zeus'a duasında olduğu gibi: "Smyrna'lılara merhamet et! Smyrna'lıları, güzel öküz butlarını daima senin için yakarak adak sunduklarını unutma!". Smyrna, Ephesos'u ele geçiren bir Amazon'dur; ve o zamandan beri hem kent, hem de kentliler onun ismini almıştır, tıpkı bazı Epheos'luların Sisyrbe'den ötürü Sisyrbit'ler adını taşımaları gibi. Hipponaks'ın "O, kentin arka tarafında Smyrna'da Trakheia'yla Lepra Akte arasındaki yerde yaşadı" şeklindeki açık tanımlamasından anlaşılacağı üzere, Ephesos'un bir bölgesi Smyrna adını taşımıştır."*

Aioller'in Smyrna'yı kaybetmeleri Herodotos (Herodotos, I.150) tarafından da şöyle aktarılmıştır:

"*Bakınız nasıl kaybettiler Aiollar İzmir'i: Politik karşıtlarına yenik düşen ve yurtlarından göçen Kolophonlular bu kente sığınmışlardı. Bu Kolophonlu sürgünler, İzmirlilerin, Dionysos bayramını kutlamak üzere surların dışına çıktıkları zamanı beklediler, sonra kapıları kapatıp kenti ele geçirdiler. Bütün Aiollar yardıma koştular; bir anlaşma yapıldı: İonlar bütün taşınabilir eşyayı geri verecekler, Aiollar da bunları alıp İzmir'den çıkacaklar. İzmirliler kabul ettiler, öbür on bir kent bunları paylaşıp kendi yurttaşları arasına kattılar*."

Resim 2: Yeni Smyrna'nın Taşındığı Kadifekale. Önde Smyrna Agorası

Kaynak: Smyrna Antik Kenti Kazı Arşivi

İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarında ticaretin gelişmesi, nüfusun artması gibi nedenlerin etkisiyle İzmir Körfezi'nin artık Bayraklı-Tepekule'deki gibi küçük ölçekli, siyasi stratejilere ve askeri saldırılara karşı savunması zor bir merkezden yönetilmesi güç bir durum haline gelmiştir (Ersoy-Önder, 2011: 11). Kentin gelişmesi için zirvede güçlü bir kale, genişleyen deniz ticaretine uygun kapalı bir liman, liman ve kale arasında fazla engebeli olmayan yollar ve içme suyu gibi bir kent için en önemli niteliklere sahip Pagos Dağı (Kadifekale) Smyrna'nın yeniden kurulması için oldukça avantajlıydı (Doğer, 2006: 94).

İ.Ö. 4. yüzyıl sonu - 3. yüzyılın başında Bayraklı'daki (Palaia Smyrna) yerinden Kadifekale (Smyrna Akropolü) ile deniz arasına, akropol tepesinin kuzey ve

güney yamaçlarına taşınan (**Res. 2**) yeni kentin (Nea Smyrna) III. Aleksandros'un komutanları Antigonos Monophtalmos ve Lysimakhos tarafından inşa edilmesini akropoliste yapılan arkeolojik sur kazılarından elde edilen bulgular da desteklemektedir (Frasca-Ersoy-Aydemir, 2017: 2-3). III. Aleksandros ve sonrasında askeri ve politik nedenlerde dolayı yer değiştiren kentler arasında yer alan Smyrna'nın taşınması işi Strabon'a (Strabon, XIV. C.646.37) göre Antigonos Monophtalmos ve Lysimakhos tarafından gerçekleştirilmiştir. Strabon bu konuda şu ifadeyi kullanır: " *Önce Antigonos, daha sonra da Lysimakhos tarafından bir kentte toplu olarak yerleştirildiler ve kentleri şimdiki kentlerin en güzelidir.*" Kentin akropolü Pagos Dağı üzerinde, surlarla çevrili olup, büyük kısmı ovada yer almıştır (Ersoy, 2015a: 14). Hellenistik ve Roma dönemlerinde elverişli konumu sayesinde kısa zamanda gelişerek Asia Eyaletinin önemli kentlerinden biri haline gelmiştir (Strabon, XIV, C.646.37). Strabon (Strabon, XIV. C.646.37), Yeni Smyrna'nın kurucusu olarak Antigonos ve Lysimachos'u zikretmiş olmasına rağmen, antik dönemde kent kuruluşunun bir kahramana ve kehanete dayandırılması geleneğine bağlı kalınmıştır (Ersoy, 2012: 36; Ersoy-Önder, 2011: 12; Bean, 1995: 24). III. Aleksandros'un Asya seferi sırasında Sardeis ile Ephesos arasında yolculuk ederken Smyrna'ya uğradığına dair epigrafik veya arkeolojik herhangi bir kanıt henüz olmasa da Pausanias (Pausanias, VII.5.1), III. Aleksandros'un avlanmak için geldiği Pagos (Kadifekale) Tepesi eteklerinde, Nemesis Tapınağı önündeki bir pınarın başında, çınar ağacı altında dinlediği sırada gördüğü rüyada iki Nemesis'in kendisinden burada bir kent kurmasını ve halkın buraya göç etmesini istediklerini şu şekilde aktarır:

"Philippos oğlu Aleksandros, şimdiki kenti, uykusunda gördüğü bir düş yüzünden kurdu; Pagos Tepesi üzerinde avlanmaktayken, avdan dönüşünde, söylendiğine göre, Nemesisler'in tapınağının önüne gelmiş; burada tapınağın önünde bir kaynak ve onun suyu ile büyümüş bir çınar ağacı varmış. Çınar ağacının altında uyurken Nemesisler ona görünerek burada bir kent kurmasını ve İzmir halkını eski kentten çıkarıp oraya getirmesini buyurmuşlar."

Bu efsanevi olayın, ele geçen Roma Dönemi Smyrna kent sikkelerinde de tasvir edildiği görülmüştür (Ersoy-Önder, 2011: 12). Bu rüya üzerine Smyrnalılar dönemin ünlü kehanet merkezi Apollon Klarios Tapınağı'na danışırlar ve Pausanias'a

(Pausanias, VII.5.1) göre "*Kutsal Meles'in ötesindeki Pagos Tepesi'nde oturacak olanlar eskisine göre üç dört kat mutlu olacaklardır.*" yanıtını alan Bayraklı'da yaşayan Smyrnalılar Kadifekale (Pagos) ile Kemeraltı arasındaki yamaçta kurulan yeni kente taşınmışlardır. Ancak yapılan kazı ve araştırmalar bu göçün birden gerçekleşmediğini, eski kentin tamamen boşaltılmayıp yeni kentte yaşamaya başlayan halkın bağlantılarını uzun süre kesmediklerini ve sınırlı da olsa yaşamın eski kentte devam ettiğini göstermiştir (Ersoy, 2015a: 14, **Plan 1**).

Plan 1: Smyrna Antik Kenti Planı

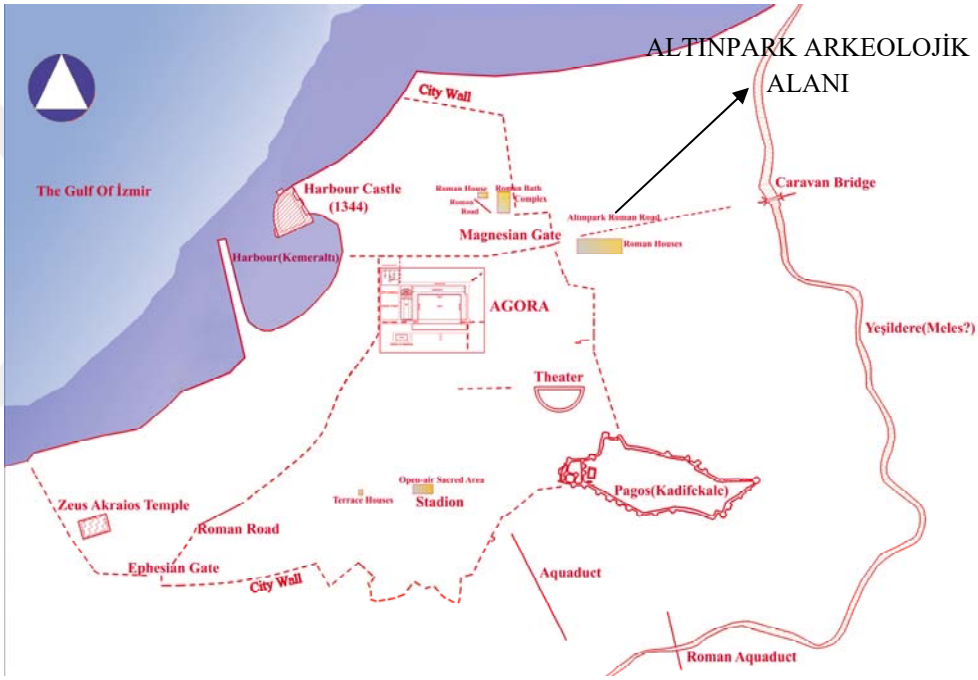

Kaynak: Smyrna Antik Kenti Kazı Arşivi

Çağdaş şehircilik anlayışı ve anıtsal yapıları ile özellikle Roma döneminde Ephesos ve Pergamon ile rekabet eden Smyrna çağdaşı birçok kentin aksine antik çağ sonunda terk edilmemiş, konumu ve limanı sayesinde günümüze kadar kesintisiz yerleşim görmüştür. Bu kesintisiz yerleşim süreci kentte pek çok yapı ve objenin günümüze ulaşmasını engellemiştir. Buna rağmen eski kente ait iç kale (Kadifekale), Agora, Bouleuterion, Tiyatro, surlar, bazı caddeler ve su kemerlerinin bir kısmı halen görülmektedir (Ersoy, 2015a: 12-13).

Resim 3: Smyrna Tiyatrosu ve Sahne Binası Görünüşü

Kaynak: Smyrna Antik Kenti Kazı Arşivi

İ.S. 2. yüzyılda yaşamış olan Aelius Aristeides kentte, doğu-batı yönlü düzgün ve iyi yapılmış Kutsal Yol ile Altın Yol olarak isimlendirilen iki ana yolunun olduğundan; Strabon ise Homerion olarak isimlendirilen bir stoanın, belki de bir perystilli evin varlığından bahsetmektedir (Akurgal, 1993: 49). Aristeides ve Philostratos kentte "*Altın Cadde*" denilen bir yol olduğunu ve bu yolun Tepecik yakınlarında başlayıp Kervan Köprüsü'nü aşarak Basmane İstasyonu yakınındaki kapıdan girip kent içinden geçerek Ephesos kapısına ulaştığını belirtir (Cadoux, 2004: 231). Kentin en görkemli yeri Pagos Dağı üzerindeki akropolis yani Kadifekale'dir. Akropolis surları Roma Dönemi'nde esaslı eklemeler, onarımlar görmüştür. Sokakların planlanması iyi tasarlanmış, mümkün oldukça birbirini dik açıyla kesmekte ve işlenmiş yassı taşlarla döşenmişlerdir (Cadoux, 2004: 229-230). Kadifekale'nin batısında modern yol yakınında stadionun yerini belirten ince ve uzun çukur görülmekteyken, Pagos Dağı eteğinde yer alan tiyatroya (**Res. 3)** ait kalıntılar cavea ve sahne binasına ait izlerden ibarettir (Bean, 1995: 29-30).

Smyrna Tiyatrosu inşasının başlangıç tarihinin İ.Ö. 1. yüzyıl olduğu ve Roma İmparatorluk Dönemi'nde muhtemelen bir deprem sonrasında İmparator Claudius tarafından onarıldığı, son halini İ.S. 177/178 yılındaki depremden sonra yapılan onarım ve eklentilerle aldığı düşünülmektedir (Ersoy, 2015 a: 131). 2014 yılında

temizlik çalışmaları yapılan ve ilk kez 2016'da Smyrna tiyatro kazı çalışmalarına başlanmış, Bakanlık izniyle Cumhuriyet Dönemi'ne ait niteliksiz yapıların yıkımı gerçekleştirilmiştir. Orkestra ve paraskenion üzerinde, cavea'nın doğu sonundaki oturma basamakları ile örtüşen plankarelerde çalışmalar yapılmış (Ersoy-Alatepeli, 2017: 433) Smyrna Tiyatrosu'nun topoğrafik eğrisi ile sahne binası zemin katının büyük bir kısmı açığa çıkarılmıştır (Ersoy, 2015a: 132). Yapılan kazı araştırmaları sonucunda kullanımının 4. yüzyıl sonrasında sona erdiği anlaşılan Smyrna Tiyatrosu'nda, 19. yüzyıllardan başlayarak Dana Bayramı'nın kutlandığı bilinmektedir (Ersoy, 2015a: 132).

Resim 4: Smyrna Antik Kenti Agorası, Sağ Alt Köşede Batı Potiko'ya Bitişik İnşa Edilmiş Kent Meclisi, Sağda (Çatı Örtülü) Mozaikli Yapı.

Kaynak: Smyrna Antik Kenti Kazı Arşivi

Kentin en bilinen alanı, meydanı dört kenardan portikolarla çevrili Devlet Agorası'dır (Ersoy, 2015a: 3). Doğu ve batısında iki katlı stoaları uzunlamasına iki sıra sütunla bölünen yapı üç galeriye sahipti (Akurgal, 1993: 51). Antik kentin merkezinde, bölgenin ızgara kent planına uygun dörtgen bir alanı kapsamaktaydı (**Res. 4)**. Antik Smyrna'nın idari, siyasi, adli ve ticari merkezi durumunda olan Agora, kentin kuruluş efsanesine uygun olarak III. Aleksandros'tan hemen sonra İ.Ö.

4. yüzyıl sonu - 3. yüzyılın ilk yarısındaki bilinenen yapı faaliyetlerine kadar kamusal bir alan olarak boş bırakılmıştır (Ersoy, 2015a: 81). Hellenistik Dönem'de stolarla çevrelenmiş Agora meydanında, Roma Dönemi'nde stoalar birer portikoya dönüştürülmüştür. Bunlardan kuzey kenardaki Bazilika zemin ve bodrum katıyla iyi durumda ortaya çıkarılmıştır (Ersoy, 2015a: 82). Her iki yapının bodrum katına ait agora avlu alanını destekleyen teras duvarlar bu döneme aittir ve üzerlerinde ışıklandırma ve havalandırma için yapılmış aralıklı pencereler görülmektedir (Ersoy, 2012: 39). Agoranın kuzey kenarında alt kısmında görkemli ve kemerli bodrum katı çok iyi korunmuş bazilikanın, bodrum katın kuzey koridorunda, Roma Dönemi caddesine açılan dükkânlar yer almaktaydı (Akurgal, 1993: 51).

İ.Ö. 4. yüzyıl sonunda yeni kentin ilk imar projelerinden olarak kurulan Agora, Hellenistik Dönem boyunca eklentiler yapılarak değişikliklere uğramış, İ.S. 2. yüzyıl sonu - 3. yüzyıl başında günümüz halini almış ve en geç İ.S. 7. yüzyıla kadar genel hatlarıyla yapı formunu korumuştur (Ersoy-Önder, 2011: 16). 7. yüzyılda avlu alanı terk edilmesiyle mezarlık alanı olarak kullanılmış, bu işlevi Osmanlı Dönemi'nde de devam etmiştir. 17. yüzyılda avlu doğusunda Namazgâh alanı oluşmuştur (Ersoy-Önder, 2011: 13).

Liman kentlerinde en az iki agoranın olması geleneği göz önüne alındığında ikinci agoranın daha çok ticari nitelikte olduğu ve limana yakın bir noktada inşa edildiği düşünülmektedir (Ersoy, 2015a: 3).

Agora'nın bitişiğinde ya da yakınında Nemesislere ait tapınak veya tanrıçalara adanmış bir yapının bulunduğu ihtimalini, agora avlu sondajlarından ele geçen İ.Ö. 6 ve 5. yüzyıllara ait seramik örnekleri ile agoranın batı portikosunda ele geçen ve Nemesislerin Smyrna'nın baş tanrıçaları olduğunu ifade eden iki ayrı yazıt da desteklemektedir (Ersoy, 2015a: 3-4; Ersoy, 2015b: 39).

Resim 5: Agora Roma Hamamı Genel Görünüşü.

Kaynak: Smyrna Antik Kenti Kazı Arşivi

İ.S. 177/178' de Smyrna tarihinin belki de en büyük depremlerinden birini yaşamış kentin, tapınak, devlet agorası ve tiyatrosu yıkılmış liman tesisleri büyük hasar görmüştür. Deprem sonrasında yardım ve ilgisinden dolayı onurlandırmak amacıyla Batı Portiko'da Marcus Aurelius ve eşi Faustina'nın portrelerinin yer aldığı iki kemerli anıtsal kapı inşa edilmiştir (Ersoy, 2015b: 30-33). Son yıllarda yapılan kazı çalışmaları ile İ.S. 177/178 depreminden sonra kent agorası dışında kentin merkezini oluşturacak yeni yapıların inşa edildiği anlaşılmış ve bunlardan aynı proje çerçevesinde inşa edilen Kent Meclisi ve çok amaçlı salon olarak kullanıldığı anlaşılan Mozaikli Yapı ile Agora'nın güneybatısında yer alan Roma Hamamı (**Res. 5**) tespit edilmiştir (Ersoy, 2015 b: 33).

İ.S. 2. yüzyıl süresince yeni inşa projeleri ile yenilenen, Pergamon ve Ephesos ile yarışan önemli bir kent haline gelen (Ersoy, 2015b: 34) Smyrna'da İ.S. 4. yüzyılda Constantinus ile başlayan dönemde eski inancın devam etmesine rağmen Hristiyanlık hızla yayılmaya başlamıştır (Ersoy, 2015b: 1). 7. yüzyılda Arap saldırılarına uğrayan kent, 13. yüzyıla kadar Bizans donanmasının bölgedeki en önemli üssü haline gelmiş, 14. yüzyılda ilk kez Türk egemenliğine giren Smyrna'da 15. yüzyılda Osmanlı hakimiyeti başlamıştır (Ersoy, 2015b: 45 - 47, 49).

1.2. ALTINPARK ARKEOLOJİK ALANI

1.2.1.Alanın Konumu

Smyrna Antik Kenti Kazılarına bağlı olarak Basmane-Tilkilik mevkiinde gerçekleştirilmiş olan Kentsel 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı içinde bulunan Altınpark kazıları (**Plan 2**) 2008, 2010, 2011, 2012 yıllarında sürdürülmüştür.

Plan 2: Altınpark Arkeolojik Alanı Planı

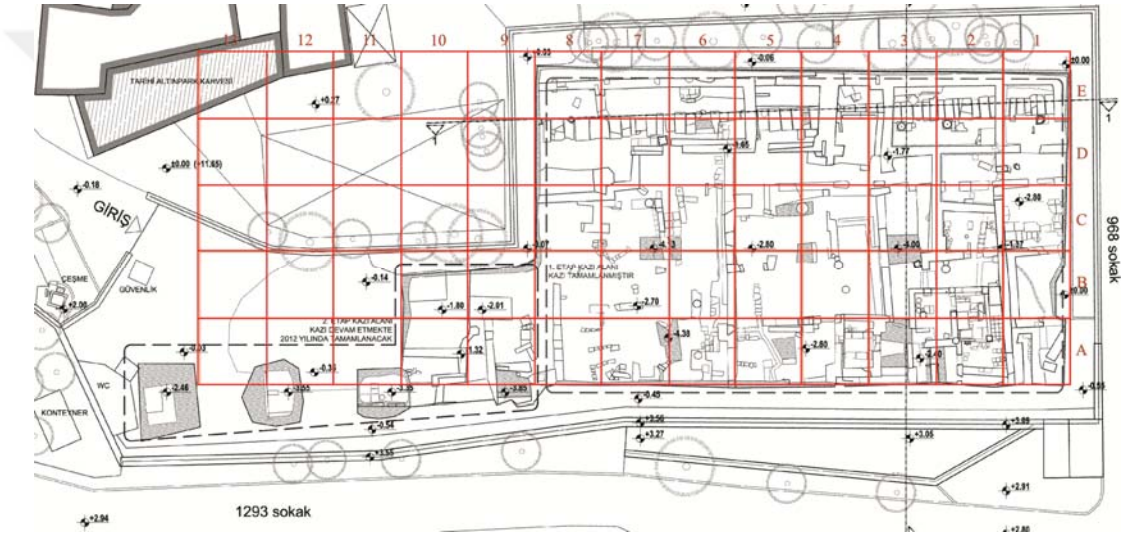

Kaynak: Smyrna Antik Kenti Kazı Arşivi

Basmane Mevkii, Antik Dönem'de Smyrna'nın doğu mahallelerinin yer aldığı alan olup kente doğudan gelenlerin giriş yaptığı Magnesia Kapısı olarak adlandırılan Doğu Kapısı bu alanda yer almaktaydı (Ersoy-Önder, 2011: 19).

Smyrna Antik Kenti sur dışında Altınpark olarak bilinen park alanında sur içi kazılarında olduğu gibi çok sayıda arkeolojik buluntu tespit edilmiş ve Erken Hellenistik Dönem'den (İ.Ö. 4.- 3. yüzyıl) 20. yüzyılın başına kadar olan uzun sürece ait pek çok buluntu ele geçmiştir (Ersoy-Önder, 2011: 19). Yapılan kazı çalışmaları sonucu elde edilen bulgular göz önüne alınarak buranın Roma Dönemi boyunca konut alanı olduğu, Altınpark ve çevresinin 18. yüzyıl başlarından itibaren mezarlık işlevi gördüğü anlaşılmıştır (Daş, 2015: 53).

Resim 6: Altınpark Arkeolojik Kazı Alanı Doğudan Görünüm.

Kaynak: Smyrna Antik Kenti Kazı Arşivi

Resim 7: Altınpark Arkeolojik Alanı'nda Tespit Edilen Osmanlı Dönemi Mezar Örneği

Kaynak: Smyrna Antik Kenti Kazı Arşivi

Altınpark sektöründe ilk kazı çalışmaları 2008 yılında 10x25 metrekarelik bir alanda yürütülmüştür ve yüzey seviyesi olan 11.00 m. den başlanmış olup 8.70 m. derinliğe kadar devam ettirilmiş, bunun sonucunda 1960'lı yıllarına tarihlenen

belediyeye ait bir hizmet binasının temelleri açığa çıkarılmıştır. Bu yapının temellerinin 10.86-9.50 m. seviyeleri arasında saptanan Geç Osmanlı-Erken Cumhuriyet Dönemi mezarlığını tahrip ettiği görülmüştür (Ersoy-Önder, 2011: 19; **Res. 6, 7**). 2008 yılı çalışmalarında alanın kazılarının gerçekleştirildiği kısımda tam bir yapı ünitesi ortaya çıkarılmış olmasa da Smyrna'nın Roma Dönemi kentleşme sürecini yansıtan önemli veriler elde edilmiştir (Ersoy, 2010: 421).

Çalışmalar sonucunda, kentin Magnesia Kapısı'ndan çıkıp Smyrna'nın doğu ve kuzey kırsalı ile Magnesia, Phokaia ve Pergamon'a uzanan Roma yoluna **(Res. 8)** ait bir bölüm ortaya çıkarılmıştır (Ersoy, 2010: 422).

Resim 8: Altınpark Arkeolojik Alanı'nda Tespit Edilen Roma Yolu

Kaynak: Smyrna Antik Kenti Kazı Arşivi

Smyrna'dan Pergamon, Magnesia ad Spilum ve Sardeis'e giden yol, Basmane mevkiindeki Magnesia Kapısı'ndan çıktıktan sonra Altınpark'ta tespit edilen taş döşeli bu caddeyi kullanarak Aya Vukla Kilisesi yanından düz bir hat halinde Yeşildere (Ersoy, 2012: 40) üzerindeki Osmanlı Dönemi'nde "*Kervan Köprüsü*", günümüzde "*Kemer Köprüsü*" olarak bilinen köprüye ulaşıyordu (Ersoy, 2010: 422; Ersoy, 2012: 40). Kentin Roma Dönemi'nde genişlemesiyle sur dışında kalan ve yerleşmenin ortasından geçen doğu-batı yönlü Roma yolunun uzunlamasına aksı altında, büyüyen yerleşmeye paralel olarak 70x80 m. ölçülerinde bir kanalizasyon

şebekesi tespit edilmiştir (Ersoy, 2010: 422). Bu sistemin kent içinde toplanan pis suyun Yeşildere'ye aktarılması amacıyla kullanıldığı düşünülmüştür (Ersoy-Önder, 2011: 19). 20. yüzyıl da dâhil olmak üzere her tabakanın kendinden bir sonraki dönemi tahrip ettiği anlaşılmış, mimari ve küçük buluntular değerlendirildiğinde belli bir stratigrafi oluşturulamamıştır (**Tablo 1**). Ele geçen Hellenistik Dönem seramiklerinin kazı alanında daha alt tabakalara ait olduğu olasılık olarak değerlendirilse de bunların Pagos Dağı eteklerinden sürüklendiği daha yüksek bir ihtimal olarak görülmüştür (Ersoy, 2010: 422).

Yolun kent içindeki caddeyle (bugünkü Anafartalar Caddesi) aynı aks ile veya yönelimde bağlanması ve bu aksın Yeşildere üzerindeki Roma köprüsüne düz bir hat ile uzanması yolun ve kent içindeki caddenin kentin ilk kuruluş dönemine ait olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca yolun ortaya çıkarıldığı E-6 ve D-6 plan karelerinde yapılan çalışmalarda ele geçen seramik buluntular da bu tarihlemeyi destekler niteliktedir. Ele geçen mermer kaideler yolun güneyinde bir portiko olduğunu ve kaidelerin işçiliğinden de Geç Roma Dönemi'ne ait olduklarını işaret etmektedir. Kanalizasyonu kapatan mermer blokların devşirme olduğu ve Geç Roma -Erken Bizans Dönemi'nde yolda yapılan düzenlemelerle ilgili olduğu düşünülmüştür. Aya Vukla Kilisesi'nin güneyindeki Roma yolu nedeniyle bu kilisenin kent dışında kalan bir tapınak üstünde yükseldiği ve yolun da tapınak önünden geçtiği öne sürülmüştür (Ersoy-Çelik-Yılmaz, 2012: 193).

1.2.2. Alanın Arkeolojisi

İ.S. 1. ve 2. yüzyıllarda Roma İmparatorluğu'nun savaşsız geçen *Pax Romana* (Roma Barışı) döneminde Smyrna kentinin büyümesi ve artan nüfusa paralel olarak halkın bir kısmı sur dışına yerleştirilmesiyle, yol üzerinde sivil mimari için yer açılarak, yerleşim sur dışına kaymış, konumu gereği Smyrna kent suru dışında kalan Altınpark da mimari yapılaşmaya sahne olmuştur (Ersoy-Önder, 2011: 19). Altınpark'ta yapılan arkeolojik kazılarda da bu tarihlere ait Roma sivil mimarisine ait kalıntılara ulaşılmış, Roma yolu güneyinde iki adet konut yapısı bulunmuştur (**Res. 9**).

Resim 9: Roma Konut Yapılarına Ait Mekanların Güneyden Görünümü.

Kaynak: Smyrna Antik Kenti Kazı Arşivi

Resim 10: Avlu Ve Avluya Açılan Kapı Boşluğu.

Kaynak: Smyrna Antik Kenti Kazı Arşivi

Her iki konut da şehrin kapılarından biri olan Magnesia Kapısı'ndan çıkan anayolun üzerinde yer almaktadır (Ersoy-Önder, 2011: 1 vd.). Konut I olarak adlandırılan mekâna muhtemelen anayoldan çift kanatlı büyük bir kapı ile girildiği,

girişin ardından kumtaşı plakalarla döşenmiş iki dikdörtgen mekandan geçilerek bir atriuma ulaşıldığı anlaşılmıştır (**Res. 10**). Mekânın diğer kısımları Arkeolojik kazı alanı dışında kaldığından araştırılamamıştır. Bu mekânın yanında Konut 2 olarak adlandırılan diğer yapı açığa çıkarılmıştır. Konut I le aynı giriş planına sahip olup konut merkezinde peristilli bir avlu ve çevresinde odaların bulunduğu anlaşılmıştır (Ersoy, vd. 2014: 27).

Resim 11: Ortada Banyo Mekanı. Arkasında Mutfak Olarak Düşünülen Mekan.

Kaynak: Smyrna Antik Kenti Kazı Arşivi

Konutun İ.S. 1. yüzyıl ile 7. yüzyıl arasında dönem dönem değişiklikler yapılarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Taban seviyesi 9.20 m. olan güney ve doğu yönde sundurma ve ardında mekanları görülür. M1 mekanı konutun (Konut 2) çıkış kapısına ulaşan bir koridora açılmaktadır. Konut 2 yapısında M1 mekanı yanında üçüncü mekan olarak M2 mekanı bulunmuş, 9.00 m. seviyesindeki eşik taşının 8.60 m. seviyesindeki avluya bağlandığı anlaşılmıştır. B-2 ve B-3 plankarelerinde Konut 2'ye ait ikinci mekân olan mutfak-banyo mekanı (**Res. 11**) açığa çıkarılmış olup geç dönemde mekanın ikiye ayrıldığı anlaşılmış ve altında pis su atımı için bir kanal da tespit edilmiştir. Her iki mekan da iki odalıdır (Ersoy-Çelik-Yılmaz, 2012: 193). Konutların kazılarında çok sayıda bulunan pişmiş toprak objeler Roma Dönemi'nde ev kültleri için kullanılmış olduğu düşünülen minyatür sunaklar, Hellenistik

Dönem'e tarihlenen plastik kap parçaları ile Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri'ne tarihlenen figürin parçalarından oluşurken (Şakar, 2015: 67) günlük kullanım için metal kaplar, seramikten pişirme ve servis kapları ile cam koku şişeleri ele geçmiştir (Ersoy, 2015a: 138-139). Ayrıca İ.S. 4. yüzyıla ait bronz haç ve buhurdanlıklar (Ersoy, vd, 2014: 27; Akar-Tanrıver, 2015: 16) ile İ.S. 5. - 6. yüzyıllara tarihlenen pişmiş toprak ampullaların da (Ersoy, vd, 2014: 27; Köroğlu, 2015: 162-166) ele geçmesi bu konutlarda Geç Roma ve Geç Antikçağda Hıristiyanlığın yayılmasın bir ifadesi olarak değerlendirilmiş olup, mekan sahiplerinin de bu inancı benimsediklerini yansıtmaktadır (Ersoy, 2015a: 138).

Resim 12: Bizans Dönemi duvarları.

Kaynak: Smyrna Antik Kenti Kazı Arşivi

Genel olarak her iki konutun da 8.60 m. seviyesinde, 7. yüzyıla kadar çeşitli değişimlerle yerleşim gördüğü anlaşılmıştır (**Res. 12**). Konutların Smyrna'nın en işlek yollarından biri üzerinde yer alması, ele geçen küçük buluntular ve Konut 2 'de altında temiz ve kirli su hatlarının yer aldığı mutfak-banyo mekanlarının bulunmasına dayanarak Altınpark Arkeolojik Alanı'nın bulunduğu Basmane Mevkii'nin hem kentin en önemli ana caddesinin geçtiği noktada yer alması hem de bu caddenin iki tarafında kentin topografik olarak yapılaşmaya uygun, az eğimli alanlara sahip olması nedeniyle zengin Smyrnalıların bu mevkiye ilgi gösterdiği,

Roma ve Geç Antikçağ'da orta ve üst gelir grubuna ait ev sahiplerinin yaşadığı önerilmektedir (Ersoy, vd, 2014: 27).

Antik Dönem'de Hellenistik sürecin sonuna kadar sur dışı alanlar mezarlık alanı olarak kullanılmıştır ve özellikle kent kapılarından sonra mezarlıklar yol kenarları boyunca uzanırlardı. Bu uygulamanın Smyrna için de geçerli olduğu, Magnesia Kapısı'ndan (Doğu Kapısı) kırsala yönelen yolun başlangıcında bulunan Altınpark Arkeolojik Alanı'nda yapılan kazı çalışmalarında bulunan ve İ.S. 3. yüzyıla ait bir yazıt için devşirme olarak kullanılmış olan Hellenistik Dönem'e ait mezar stelinin (**Res. 13**) bu yönde bir mezarlığın yakın çevrede olduğunun kanıtı olarak değerlendirilmiştir.

Resim 13: Hellenistik Dönem'e Ait Mezar Steli

Kaynak: Smyrna Antik Kenti Kazı Arşivi

Roma Dönemine ait arkeolojik buluntuların yoğun olarak görüldüğü Altınpark'ta sadece bu dönem sonrasında değil öncesine ait yaşam izlerinin gösteren buluntular arasında yer alan (Ersoy-Önder, 2011: 19) bu stelde ölen kişi sağda bir koltukta, zengin giysileri içinde oturmaktadır. Önünde duran bir erkek elini sıkarken, solda bir atın koşumlarından tutan bir hizmetli görülmektedir. Hellenistik Dönem'de yapılmış olan bu stelde, bu dünyadan ayrılan kişi akraba ve sevdikleri ile tokalaşarak vedalaşmaktadır. At ve seyisin sahnede yer alması, ölenin güç ve konumunu

vurgulamaktadır (Ersoy-Önder, 2011: 22) Mezar steli Altınpark'ın Hellenistik Nekropolis alanından çok uzak olmadığını işaret ederken (Ersoy-Önder, 2011: 19) Smyrna'yı Pergamon, Phokaia, Sardeis gibi kuzey ve iç Ege kentlerine bağlayan yolun da açığa çıkarılmış olması Hellenistik Dönem'de, bu yolun iki tarafında Yeşildere'ye uzanan mezarlık alanları olduğunu göstermektedir (Ersoy, 2015b: 76-77). Kentin büyümesine paralel olarak Altınpark'ta tespit edilen Roma yapılaşması mezarlık alanının kente yakın olan bölümünün bu dönemde imara açıldığını ifade etmektedir (Ersoy, 2015b: 77).

Altınpark seramik istatistiğine bakıldığında (**Tablo 1, 2**) yüzey seviyesi olan 11.70 m. den Roma yolu seviyesi 9.00/8.80 m. ye ve Roma Konut Alanları 9.50 m. taban seviyesine kadar Roma Dönemi seramiğinin yoğun olduğu görülmektedir. Sayısal olarak sırasıyla Osmanlı, Hellenistik ve Bizans Dönemi seramik buluntularının takip ettiği tespit edilmiştir (**Tablo 1**). Roma Dönemi'ne ait mimari kalıntıların bulunduğu (10.00-9.50 m. mekanların en üst ve alt seviyesi, 9.00/8.80 m. Roma yolu) seviyelerde de ilgili dönem seramik buluntuların yoğun olmasına karşın farklı dönemlere ait örneklerinin de görülmesi modern çağda ve Antik Dönem'de gerçekleştirilen imar faaliyetlerinin yarattığı tahribattan kaynaklanmaktadır.

Ayrıca konutların Bizans Dönemi'nde de çeşitli eklentilerle İ.S. 7. yüzyıla kadar kullanılması bu dönem seramiklerinin Roma seramikleriyle beraber ele geçmesini açıklamaktadır (Şakar, 2015: 66).

Altınpark kazılarında ele geçen buluntulardan olan sikke örneklerinden en erkeni İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenen Smyrna kent sikkesidir (Ersoy-Önder-Turan, 2014: 103, **Res.14**). Bu durumun, Smyrna'nın en geç İ.Ö. 3. yüzyılda kurumsal yapı ve anıtları ile yapım sürecini tamamlaması ve Altınpark'ın sur dışında kaldığından kaynaklandığı anlaşılmıştır. İ.S. 2. yüzyılda sikke sayısının fazlalaşması Roma Dönemi ile yapılaşmaya başlandığının göstergesi olduğu düşünülmektedir. Ayrıca kente ulaşan Roma yolu üzerinde yer alması Altınpark'ta bu dönemde diğer kentlerle olan ilişkisini ve sikke buluntu sayısının artmasını açıklamaktadır (Ersoy, vd, 2014: 27).

Resim 14: Smyrna Kent Sikkesi, İ.Ö. 125-115

Kaynak: Smyrna Antik Kenti Kazı Arşivi

Bu sikke örneği dışında henüz yayınlanmamış olan Hellenistik Döneme tarihlenen 1 adet sikke daha bulunmaktadır. A-9 plankaresi 9.40 m. seviyesinden ele geçen bronz sikkenin ön yüzünde sur taçlı sağa dönük Kybele portresi, arka yüzde ayakta sağa dönük Aphrodite Stratonikis, önünde yer alan sütun üzerinde Nike durmaktadır (Smyrna Agorası Kazı Arşivi, 2012). Analoji sonucunda İ.Ö. 47/28 yıllarına tarihlendirilmiştir (Head, 1911: 593; Smyrna Agorası Kazı Arşivi, 2012).

Sikke dışındaki diğer buluntulardan yapılaşmanın Augustus Dönemi'nde başladığı görülse de ele geçen sikkeler İmparator Hadrianus Dönemi'ni işaret ettiğinden Roma Dönemi sur dışı yapılaşmanın en geç İ.S. 2. yüzyıl ile birlikte gerçekleştiği düşünülmektedir (Ersoy-Önder-Turan, 2014: 103 vd.). İ.S. 2. ve 4. yüzyıla ait sikkelerin yoğunluğu Altınpark'taki konutların sürekli yerleşim gördüğünü ve kentin bu dönemlerdeki ekonomik refahını yansıtması açısından önemli görülmektedir. Smyrna Agora kazılarında da İ.S. 4. yüzyıl sikkeleri yoğunluk göstermekte ve her iki sektörde de İ.S. 7. yüzyıl ile birlikte sikke buluntuları kesintiye uğramaktadır. Bu dönemin Arap saldırılarının yaşandığı dönemi yansıttığı ve bir yangınla buradaki yaşamın kesintiye uğradığı düşünülmüştür. Altınpark kazı alanında açığa çıkarılan konutlar Smyrna'nın konut ve konut mekanları hakkında bilgi vermesi açısından oldukça önemlidir. İ.S. 8. ve 9. yüzyıllarda da sikke buluntusuna rastlanmayışı Arap saldırıları sonrası halkın sur içinde, Kadifekale ve liman çevresine yerleşmeleriyle açıklanmıştır. Sikke buluntuları tekrar 10. yüzyıl tabakalarında İmparator Romanus ile başlamış, 11. yüzyılda tabakalarında artmıştır.

Bizans Dönemine ait son sikke örneği 13. yüzyıla İmparator Theodoros Laskaris Dönemi'e ait olup bu tarihten sonra Altınpark'ta mimari faaliyetlerin ve işlevlerin sona erdiği öne sürülmüştür (Ersoy-Önder-Turan, 2014: 103 vd.).

Altınpark'ta 10/11. yüzyıl ile 13. yüzyıl arasında uzun bir boşluktan sonra yeniden bir yapılaşmanın olduğu ve bu yapılaşmanın daha çok ticari işlevler yüklenmiş mekanların vurgulandığı, mevcut üst hat yapılaşmaları çerçevesinde öngörülmektedir (Ersoy, 2015a: 137-139). 2012 yılında Roma ve Bizans tabakalarının açığa çıkarıldığı ve belgelendiği (**Plan 3**) Altınpark kazı çalışmaları, alanın küçük olması ve çalışılan seviyenin oldukça derinleşmesi nedeniyle sonlandırılmıştır (Ersoy, vd, 2014: 29).

Plan 3: Altınpark Arkeolojik Kazı Alanı Vaziyet Planı

Kaynak: Smyrna Antik Kenti Kazı Arşivi

İKİNCİ BÖLÜM

ALTINPARK ARKEOLOJİK ALANI KAZISINDA ELE GEÇEN HELLENİSTİK DÖNEM SERAMİKLERİ

Roma, Bizans ve Osmanlı Dönemlerine ait kesintisiz yapı faaliyetleri gerçekleştiği Altınpark sektörünün özellikle 18. yüzyıldan başlayarak mezarlığa dönüşmesinin ve Cumhuriyet Dönemi yapılarının Antik dönem tabakalarını oldukça tahrip ettiği görülmüştür. Altınpark kazı alanında ele geçen en erken buluntu örnekleri Hellenistik Döneme tarihlenmiş ancak bu döneme ait herhangi bir mimari oluşuma ve tabakaya rastlanmamıştır. Sektörde en erken Roma Dönemi'ne ait seviyelerde çalışmalar sürdürülmüş ancak bu dönem seviyesi altında Hellenistik Dönem'e ait tabakanın varlığı henüz anlaşılamamıştır. En erken İ.Ö. 4. yüzyıl sonu - 3. yüzyıl başına tarihlenen seramik buluntularının Roma Dönemi'nde alanın yoğun imar faaliyetlerinden dolayı üst tabakalara karıştığı ve Kadifekale eteklerinde arazideki doğal hareketlilik nedeniyle alana sürüklendiği düşünülmüştür. Ele geçen Hellenistik Dönem mezar steli ile erken dönem bir Hellenistik heykel başı ve pişmiş toprak figürünler yanında Hellenistik Dönem'e tarihlenen seramik örnekleri, bu alanda daha erken bir yerleşimin olabileceğini işaret etse de belli bir stratigrafi oluşturacak şekilde paralel seviyelerden ele geçmiş olmamalarından dolayı bir tabakalanma bugün için oluşturulamamıştır.

Bu nedenle teze konu olan Hellenistik seramikler, dönem özellikleri ve ait oldukları yüzyıllar çerçevesinde değerlendirilerek bu dönem yapı kompleksi ve tabakayla ilişkilendirilememiştir.

Çalışmada form ve bezeme bakımından tanımlanabilen 227 adet parça ele alınarak Altınpark Hellenistik Seramiği Basit Firnisli Seramikler, Tabaklar, Batı Yamacı Seramiği, Kalıp Yapımı Kaseler, Aplikeli Seramikler, Kurşun Astarlı Seramik, Barbotin Tekniği'nde Seramik, Ephesos Siyah Glazürlü-Baskı Bezemeli Seramik, Kraterler, Thymiaterion, Unguentariumlar, Günlük Kullanım Kapları, Testiler ve Kandiller olmak üzere 14 ana başlıkta değerlendirilmiştir. Ana başlıkta toplanan örnekler de form ve bezemelerine göre alt başlıklarda değerlendirilmiştir (**Tablo 4, 5**).

2.1. BASİT FİRNİSLİ SERAMİKLER

İ.Ö. 6. yüzyılda Batı Anadolu'da Perslerin etkin olması sonucunda yoğunlaşan Pers-Yunan ilişkileri etkisini seramik sanatında da göstererek doğunun metal kapları Yunan seramiğinde form ve bezeme olarak siyah firnisli kaplarla taklit edilmiştir (Aktaş, 2011: 5).

Attika'da üretilen kaliteli parlak firnisli kapların ithal edilmesi sonucunda yerel merkezlerde de üretimi başlamış (Schafer, 1968: 32), İ.Ö. 3. yüzyılda doğuda ithal edildiği yerlerde diğer seramik grupları arasında öncü olmuş ve İ.Ö. 3. ve 2. yüzyıllarda yerel form gelişimi göstermiştir. Yerel üretim olanların firnislerinde bir bozulma söz konusu olup örneğin önemli bir atölyeye sahip Pergamon üretimi olanlarda düşük kaliteli firnisliler, güney ve doğu merkezlerde de daha çok kırmızı renk firnisli seramikler görülmüştür (Gürler, 1994: 12). Hellenistik Dönem'de firnis kalitesi bozulmuş olup pişmeden kaynaklanarak renkte kırmızı, gri, kahverengi, mor, yeşil ve taba tonları yansımıştır. İ.Ö. geç. 4. yüzyıl ve erken 3. yüzyılda muhtemelen ticari kaygıdan dolayı üretimi hızlandırmak amacıyla fırınlama sırasında kapların üst üste konularak pişirilmesinden dolayı aynı kap üzerinde siyah ve kırmızı rengin görüldüğü iki tonlu kaplar yaygındır. İ.Ö. 4. yüzyıl kapları parlak firnisli iken daha sonra İ.Ö. 3. - 2. yüzyıllarda yüksek derecede fırınlama sebebiyle yüzeyde metalik veya mat görünüm oluşmuş, bu durum İ.Ö. 1. yüzyılda yaygınlaşmıştır (Rotroff, 1997: 10; Aktaş, 2011: 6).

Altınpark kazılarında ele geçen basit firnisli seramikler, kase örneklerinden oluşmakta olup bunlar formlarına göre içe dönük kase, dışa dönük kaseler, düz ağız tablalı kaseler, farklı formlara ait kase gövde ve kaide fragmanları, içki kaseleri, ve kapaklı kaseler (lekanis) olarak gruplandırılmıştır (**Tablo 5**). İçki kaseleri de kantharoslar, skyphoslar, kalıp yapımı kaideler ve parabolik kaseler alt başlığında değerlendirilirken skyphoslar formlarına göre kalıp yapımı ağızlı-şişkin gövdeli skyphos ve burkuk ağızlı-şişkin gövdeli skyphoslar olmak üzere iki alt başlıkta gruplandırılmıştır.

2.1.1. İçe Dönük Ağızlı Kaseler

Form olarak Dor sütun başlığına benzedikleri için " *echinus bowl*" olarak da adlandırılan (Edwards, 1975: 29) içe dönük ağızlı kaseler İ.Ö. 5. yüzyıl sonlarında olan tek kulplu kaselerden ortaya çıkmış, İ.Ö. 4. yüzyılda Attika'da oldukça popüler olmuştur (Sparkes-Talcott, 1970: 131). Özellikle İ.Ö. 3. yüzyılda oldukça yaygın kullanılmış ancak bu yüzyıl sonlarında dışa dönük ağızlı kaselerin ortaya çıkmasıyla kullanım yoğunlukları azalmıştır (Rottrof, 1997: 156). Erken örnekleri daha sağlam ve küçük boyutlu olan içe dönük ağızlı kaselerin (Gürler, 1994: 13-14), farklı üretim merkezlerinde yerel üretimlerinin artmasına bağlı olarak formlarında görülen çeşitliliği net bir kronoloji oluşturmayı zorlaştırmıştır (Gassner, 1997: 40).

Atina Agorası'nda ele geçen örneklere bakıldığında içe dönük ağızlı kaselerin orta ve büyük boyutlarda üretildiği, en küçük ebatta olanları tuzluk olarak kullanıldığı görülür. (Rotroff, 1997: 161). İ.Ö. 4. yüzyılda yaygın olarak üretimi yapılan formun Attika örneklerinde iki tip görülmekte olup erken döneme tarihlenen sığ gövdeli birinci tip örneklerinde gövde ile kaidenin birleşim yeri rezerve bantlıdır ve tondosunda baskı bezeme görülür. İ.Ö. 3. yüzyılda yaygın olan ikinci tip baskı bezemesiz ve bantsız olup İ.Ö. 4. yüzyılın sığ kaselerine göre daha derin olan örneklerden oluşur (Rotroff, 1997: 161). İ.Ö. 5. ve 4. yüzyılın sığ gövdeli ve düz ağız kenarlı kaseleri İ.Ö. 3. yüzyıl örneklerinde içe kavislidir (Gassner, 1997: 40). Form gelişimine bakıldığında genel olarak geç döneme doğru profil dikleşir ve daha keskin bir görünüm kazanır (Thompson, 1934: 158, 159). Standart bir formun görülmediği İ.Ö. 250-175 yılları arası dönemde kaselerin gövde profili daha konikleşir ve ağız dönüşü belirginleşerek gövdeye dönüş keskinleşir (Rotroff, 1997: 162-163). Kaselerin firnis kalitesinde İ.Ö. 300 yılından başlayıp geç dönemlere doğru bir dejenerasyon görülmekle birlikte İ.Ö. geç 4. yüzyıl - erken 3. yüzyıldaki parlak firnisin yerini İ.Ö. geç 3. yüzyıl - erken 2. yüzyılda metalik siyah firnisli örnekler alır. Geç Hellenistik Dönem'de daldırma firnis hem sığ hem de derin formlarda görülür (Rotroff, 1997: 161). İ.Ö. 150 yılı sonrasında içe dönük ağızlı kaseler oldukça azalır (Rotroff, 1997: 163).

Rotroff, Atina Agorası'nda ele geçen Hellenistik Dönem içe dönük ağızlı kaseleri üç kategoride incelemiş ve Klasik geleneği sürdüren sığ kaseler; bantsız-baskı bezemesiz Hellenistik form ve derin gövdeli kaseler olarak adlandırmıştır. Klasik tipte olanların çapı 9-27 cm. arasında değişmekle birlikte 11-15 cm. çapında olanlarının kişisel servis için kullanıldığını belirtmektedir (Rotroff, 1997: 161). Klasik tipte yer alan kaseler kalın cidarlı olup şişkin gövde ise sığ ve geniştir. Ağızdan gövdeye geçiş yumuşaktır, oturma düzlemi yivli ve sağlam duruşlu halka kaideli ve kaide ayağı dışbükey kavislidir (Rotroff, 1997: 162). İ.Ö. 4. yüzyılda kaide altında bebek emziği şeklinde çıkıntı yer alırken sivri ya da dışbükey olanları İ.Ö. 275 civarlarında görülmüştür. Kaide ve gövdenin birleşim yerinde rezerve bant İ.Ö. 4. yüzyıl örneklerinde görülürken yaklaşık İ.Ö. 300 başlarında kazıma yiv yer alır. Oturma düzlemindeki yiv kalkarak düzleşir. Dışbükey kalın kaide ayağı İ.Ö. 275 civarlarında daha düz bir profil sergiler. İ.Ö. 325 öncesinde içte merkezde sıkça görülen zincir motifiyle birbirine bağlı palmet baskının İ.Ö. 310 yılından sonra kullanımı seyrekleşip daha sonraları rulet bant veya aralarında palmet baskılı rulet bantlı bezeme görülmeye başlar. İ.Ö. geç 4. yüzyıl - erken 3. yüzyılda siyah ve kırmızı firnis kontrastı görülürken metalik firnisli örnekler çok azdır (Rotroff, 1997: 162; Sparkes-Talcott, 1970: 132). Hellenistik tip olarak kategorize edilen içe dönük ağızlı kaselerde daha basit ve özensiz örneklerin görüldüğünü belirten Rotroff gövdenin daha ince cidarlı olduğunu ve şişkinliğinin azaldığını belirtir. İ.Ö. 4. yüzyılda da bilinen derin formlu olanları İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarında popüler olur ve İ.Ö. 3. yüzyılın 2. yarısında sığ kaselerin yerini alır. Bu tip kaselerin derin olması ile rezerve bant ve bezemenin bulunmayışı dışında diğer özellikleri sığ olan kaselerle aynıdır. Sığ kaselerde de basit ve bezemesiz olan örnekleri görülmüştür (Rotroff, 1997: 161). Derin kaselerde İ.Ö. 3. yüzyıl ilk çeyreğinde dışbükey profilli ve kalın kaide ayağı daha sonra düz profil kazanarak alçalır. Kaide altında emzik şeklinde çıkıntı kaybolup konik veya dışbükey kavisli görünüm kazanır (Rotroff, 1997: 162). Firnis incelmiş ve bazı örneklerde formun yarısına kadar uygulanmıştır (Rotroff, 1997: 162, Sparkes-Talcott, 1970: 132).

İçe dönük ağızlı kaselerin Korinth örnekleri ise Edwards tarafından ağız çaplarına göre sınıflandırılmıştır. 10.0-28.0 cm. çapı arasındakiler büyük kaseler olarak İ.Ö. 4. yüzyılın 2. çeyreği - İ.Ö. 146 yıllarına tarihlenmiştir. 7.0-9.3 cm.

arasında olanlar sığ kaseler grubu içinde yer almaktadır ve sosluk alt başlığında değerlendirilmiştir. Ağız çapı 7.4-6.4 cm. arasında olan örnekler de küçük kaseler adı altında İ.Ö. 4. yüzyılın ilk çeyreği ile İ.Ö. 200 yılları arasına tarihlenen tuzluk olarak gruplandırılarak incelemiştir (Edwards, 1975: 30-31). Korinth'te İ.Ö. erken 4. yüzyıldan İ.Ö. 146'ya kadar içe dönük ağızlı kaselerin üretimi devam etmiş, bu yıllarda içe dönük ağızlı kaseler popüler olurken dışa dönük ağızlı ve yarı firnisli kaselerle birlikte görülmüşlerdir (Edwards, 1975: 27).

Yerel üretimlerin başlangıç tarihleri merkezlerde değişmekle birlikte form ve bezeme açısından Attika geleneğinden farklı özellikler göstermektedir. İ.Ö. 2. yüzyılda Attika seramiğinden farklı olarak Ephesos, Pergamon, Samaria, Tarsus gibi doğudaki merkezlerde daha sığ formların tercih edilmiştir (Mitsopoulos-Leon, 1991: 18). Sığ gövde ve ağzın kıvrımındaki keskinliğin artması gibi özellikleriyle Atina İ.Ö. 2. yüzyıl örnekleri ile benzerlik gösteren Samaria buluntularının Erken ve Orta Hellenistik Dönem'de farklı özellikler gösterdiği görülür. Tarsus örneklerine bakıldığında Orta Hellenistik Dönemde içe dönük dudağın dar olduğu ve formun küçüldüğü görülür. Kıbrıs'ta bu kaselerin İ.Ö. 4. ve 3. yüzyılda benzer örnekleri ele geçmiştir. Erken Hellenistik Dönem'de ince cidar ve geniş halka kaidenin tipik özellik olduğu Pergamon örneklerinde gergin bir profil görülmekte olup Geç Hellenistik Dönem'de firnis rengi kırmızıya dönmüş ve form daha geniş görünüm kazanmıştır (Gürler, 1994: 13-14).

Altınpark içe dönük ağızlı kaseler grubunda 15 adet ağız+gövde ve 3 adet kaide+gövde profilli buluntu örneği katalogta değerlendirilmiştir (**Tablo 5**). Tabaka buluntusu olmayan örneklerin ağız ve gövde parçalarından oluşmaktadır.

Katalog çalışmasında kaselerin gruplama dahilinde incelenmesi uygun olduğundan ve gövde, kaide gibi tarihlendirici kısımlarının korunmamış olmasından dolayı ağız çaplarına göre sınıflandırılmıştır. Rotroff'un Atina Agorası içe dönük ağızlı kaseler için sığ ve derin olarak yaptığı gruplamadan çok Edwards'ın Korinth örneklerinde uyguladığı ağız çaplarının küçük ve büyüklüklerine göre yaptığı gruplamanın uygun olduğu görülmüştür. Bu doğrultuda Altınpark içe dönük ağızlı kaselerinden 6.2-8 cm. aralığı ölçüsündekiler "tuzluk", 9-10 cm. çapındakiler "küçük kaseler", 11-12.8 cm. olanlar "standart ölçülü kaseler" ve 14-16.6 cm. aralığındakiler "büyük boyutlu kaseler" olarak gruplandırılmıştır. Gruplar dahilinde ağzın içe

dönüklük şekli ve gövde profiline göre sığ-derin olmak üzere değerlendirilme yapılmıştır.

Katalogta değerlendirilen örneklerde koyu grimsi siyah, kırmızımsı siyah, çok koyu gri tonda firnis görülürken tek örnekte dışta ağız kenarında koyu kırmızımsı kahverengi bant ve diğer kısımların açık kırmızı firnisli olduğu görülür (**9**). Örneklerde soluk kırmızı, pembe, kırmızımsı ve soluk kahverengi kırmızımsı sarı hamur görülürken dört adet parça gri hamurludur (**Kat. No. 4, 11, 13, 14**). Killerinde mika ve kireç (**Kat. No. 1-5, 7, 9, 12-14**), sadece mika (**Kat. No. 4, 6, 8**) sadece kireç (**Kat. No. 11**) ve kum ile kireç (**Kat. No. 15**) görülür.

İçe dönük ağızlı kaselerin ilk grubunu **Kat. No. 1** ve **2** numaralı "tuzluk" formunda olanlar oluşturur. **Kat. No. 1** ile benzer formdaki **Kat. No. 2** daha ince cidarlıdır. **Kat. No. 1**, Sparkes-Talcott'un Atina Agorası'nda beş grupta değerlendirdiği tuzluklardan "ayaklı" kategorisindeki örnekle benzeşmektedir. İ.Ö. 4. yüzyılın sonu - 3. yüzyılın başına tarihlendirilmiştir (Sparkes-Talcott, 1970: 302, fig. 9.949). Korinth'te İ.Ö. 4. yüzyılın 2. çeyreğine (Edwards, 1975: 32, pl. 2.55), Labraunda'da aynı formun daha kalın cidarlı olanı erken Hellenistik Dönem'e verilir (Hellström, 1965: 58, pl. 33.42). Samos Heraionu'nda paralel formdan daha içe dönük ağız görülür (Technau, 1929: 43, abb. 31.5). Benghazi/Berenice'de, Keremaikos'ta benzer örnekler de tuzluk olarak değerlendirilmiştir (Kenrick, 1985: 35, fig. 6.B.28.1; Knigge, 2005: 177, abb. 46.473). Pergamon'da paralel örnek Asklepion'un İ.Ö. 230-201/190 yıllarını içeren Hellenistisch II dolgusundan gelmiş İ.Ö. 4. yüzyıl kase örneği olarak belirtilmiştir, Phokia'da da paralel form tuzluk grubunda İ.Ö. 4. yüzyıl ortalarına verilir (Schafer, 1968: 35, taf. 4.C-13; Doğan, 2013: 255-256, çiz. 99.KN.99). **Kat. No. 2** örneği **Kat. No. 1** den daha ince cidarlıdır. Rotroff tuzluk formu için İ.Ö. 3. yüzyılın ilk çeyreğinde cidarda incelme görüldüğünü ifade eder (Rotroff, 1997: 107). Atina Agorası'nda, Samaria ve Knidos'ta benzer form için İ.Ö. erken 3. yüzyıl verilmiştir (Rotroff, 1997: 347-348, fig. 65.1088, 1089; Crowfoot-Kenyon, 1957: 250, fig. 49.4; Doksanaltı, 2006: 613, 617, form K5.400, form K40.418).

Kat. No. 3, 4 ve **5** kase örnekleri küçük kaseler grubundadır. Ağız çapları 11-11.8 cm. arasında olup, korunan yükseklik en fazla 3.7 cm.dir**. Kat. No. 3'** te daha kaliteli kırmızımsı siyah firnis görülürken **Kat. No. 4** numaralı örnekte metalik gri

parlamalar görülür. **Kat. No. 3** numaralı kasede kalın cidar, ağız dike yakın olup, gövdede yumuşak dönüş söz konusudur. Sığ gövdeli örneğin paralelleri Atina, Hama, Samos Heraionu'nda İ.Ö. 4. yüzyıl sonu - 3. yüzyıl başına tarihlenir (Rotroff, 1997: 338, fig.62.965; Hama III-2, 1971: 10, fig. 4.44; Technau, 1929: 43, abb.32.5). Smyrna Agorası'nda buluntular arasında benzer örnek daha büyük çaplı olup, profil olarak benzeşmekte ve İ.Ö. 4. yüzyıl sonu - erken 3. yüzyıla verilir. Phokaia'da ağız profili ve gövde kavisiyle benzeşen kase örneği daha derin ve kırmızı firnisli olup, İ.Ö. 3. yüzyıl başlarına tarihlenir (Aktaş, 2011: 108, çiz. 10.27; Doğan, 2013: 246, çiz.79. KN.79). **Kat. No. 4** ve **5** katalog numaralı içe dönük kaseler **Kat. No. 3** numaralı örneğe göre daha ince cidarlı olup, kapalı ağız ve konik gövdeye sahiptir. **Kat. No. 4** numaralı örnek mat siyah firnisli ve gri hamurludur. Pergamon'da form ve cidar bakımından benzeri metalik grimsi siyah firnisli ve baskı bezemelidir. İ.Ö. 3. yüzyıl ortaları ile 2. yüzyıl başına tarihlendirilmiştir (Schafer, 1968: 37, 43, taf. 4.C 17). Metropolis'te form olarak benzer örnek hamur ve dudak kenarındaki kırmızı firnisi ile farklılık göstermekte ve İ.Ö. 2. yüzyıla verilmiştir (Gürler, 1994: 139, çiz. 6.16). Knidos örneğinde ağız daha açık profilli olup, İ.Ö. geç 3. yüzyıl - erken 2. yüzyıla, Atina Agorası'nda aynı formda ancak mat kırmızı firnisli benzer örnek İ.Ö. 3. yüzyıl başlarına verilir (Kögler, 2010: 153, abb. 12.D-69; Rotroff, 1997: 341, fig. 63.1002). Ege Gübre Kazısı buluntularından daha kalın cidarlı örnek erken Hellenistik Döneme, Datça Reşadiye Atölyeleri kazısı buluntularında ise benzer profil ve cidarlı, baskı bezemeli kase örneği ise İ.Ö. 3. - 2. yüzyıllara verilmiştir (Küçük, 2006: 18-19, çiz. 9.20; Şahin, 1992: 29, şek. 5.8). **Kat. No. 5'** te kase örneğinde kapalı ağız, konik ve derin gövdeye belirgin dönüş görülür. İnce cidarlı parçanın dış kısmı koyu gri, içi kırmızı firnisli olup, soluk kahverengi hamurludur. Samaria ve Kelenderis' te İ.Ö. 3. - 2. yüzyıla (Crowfoot-Kenyon, 1957: 251, fig. 49. 11; Sağlan, 2014: no. 24), Ephesos ve Pergamon'da İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenen örneklerle benzeşmektedir (Gassner, 1997: 40, taf. 4.69; Pinkwart-Stammnitz, 1984: 133, taf. 37.K.142).

Kat. No. 6-10 numaralı içe dönük ağızlı kase örnekleri "standart ölçülü içe dönük kaseler " grubunda değerlendirilmiştir. Ağız çapları 11-12.8 cm. aralığında değişmekte olup, en fazla korunan yükseklik 5.1 cm.dir. Profillerine bakıldığında derin gövdeli ve ince cidarlı oldukları görülmektedir. **Kat. No. 6, 7, 8 ve 9** numaralı

parçalarda gövdeye dönüş yumuşak kavisli, **Kat. No. 10** da belirgindir. **Kat. No. 8** numaralı parçada yuvarlatılmış dudak, gövdeye yumuşak dönüş ve ağız ile gövde arası geniş açı görülür. **Kat. No. 9'**da yuvarlatılmış dudak görülür ve ağızda kalın cidar gövdeye doğru incelmiştir.

Kat. No. 6 ve **7** numaralı örnekler Atina Agorası'nda İ.Ö. 3. yüzyıl başına tarihlenen derin kaseler grubu örneklere form ve cidar bakımından benzeşmektedir. Mat siyah firnisli olan **6** numaralı buluntunun paralelleri Atina Agorası ve Pergamon'da İ.Ö. 3. yüzyıl başına (Rotroff, 1997: 341, fig. 63, pl. 76.1001, Schafer, 1968: 30, taf. 1.A-3), Ephesos'ta İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenir (Ladstatter-Aunger, 2001: 75-76, taf. 49.28; Gassner, 1997: taf. 4.67). Smyrna Agorası buluntularından paralel örnek İ.Ö. 3. yüzyılın 2. çeyreğine verilmiştir (Çelik, 2007: 58, çiz. 9, lev. 3.14). Koyu grimsi siyah ve metalik yansımalar görülen firnise ve gri hamura sahip **Kat. No. 7** örneği kalın cidarlıdır. Korinth'te "*large bowls*" grubunda değerlendirilen örnekler benzeşmekte olup, İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarına (Edwards, 1975: 31, pl. 2.26), Samaria'da aynı form keskin dudak, ağzın içe dönüklük derecesi ve gövdeye dönüş şekliyle İ.Ö. 3-2. yüzyıla verilir (Crowfoot-Kenyon, 1957: 251, fig. 49.9). Troia'da ağzı kısmı daha belirgin dönüşlü örnek İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenmiştir (Tekkök-Biçken, 1996: 21, fig. 3.A-4). Sardeis'te İ.Ö. 3, Ephesos'ta İ.Ö. geç 3. yüzyıla verilirken (Rotroff-Oliver, 2003: 34, pl. 15.78; Mitsopoulos-Leon, 1991: 18, taf. 2.A6), Dor'da büyük kaseler grubunda İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenen örnekle benzeşmektedir (Guz-Zilberstein, 1995: 290, fig. 6.1.28). **Kat. No. 8**' in Form olarak paralelleri Salamis Nekropolis'i ve Tel-Anafa'da İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına (Karageorgis, 1978: 57, pl.XLIX.121; Berlin-Warner Slane, 1997: 74, pl.16. PW 135), Metropolis ve Laodikeia' da İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenirken (Gürler, 1994: 138, çiz. 5.13; Duman, 2010: 212, Kat. No. A.44) Nagidos ve Ceyhan Ovası Kazısı buluntuları arasında da benzer form İ.Ö. 3. - 2. yüzyıllara verilir (Özdemir, 1998: 94, no.31; Durukan-Körsulu, 2007: 196, Kat. No. 48).

Kat. No. 9 numaralı kase örneğinde içe belirgin dönüşlü ağız yuvarlatılmıştır. Gövdeye doğru incelen cidar görülür. Açık kırmızı firnisli parçanın dış kısmında ağız kenarında siyah firnis bant şeklindedir. Bu şekilde iki renk firnis İ.Ö. geç 4. yüzyıl ile 3. yüzyıl başında Attika seramiğinde oldukça yaygındır (Sparkes-Talcott, 1970: 19-20; Rotroff, 1997: 11). Rotroff, kaselerin iç içe konularak fırınlanmasından ve

fırınlamanın ikinci aşamasında indirgen ortamda ısıya maruz kalmayan kısımların kırmızı rengi korumasıyla oluşan bu renk farklılığını önce bilinçli yapılmadığını ancak kontrast görünümün beğenildiği için zamanla kullanıldığını ifade eder (Rotroff, 1997: 11). **Kat. No. 9**'un Samaria'da paralelinin görüldüğü İ.Ö. 3. - 2. yüzyıla tarihlenen örnekte cidar farklılığı vardır (Crowfoot-Kenyon, 1957: 249, fig. 49.10). Eretria'da aynı formun baskı bezemeli örneği İ.Ö. 3. yüzyıla (Metzger, 1969: 49, taf. 8.2) , Metropolis ve Tavium'da İ.Ö. 2. yüzyıla verilmiştir (Gürler, 1994: 135, no.19, çiz. 6; Weber-Hiden, 2003: 267, taf. 1.A 1.1).

Kapalı ağız profiline sahip **Kat. No. 10** da ince dudak ve derin - konik gövde görülür. Gövdeye belirgin dönüşlüdür. Firnissiz, kırmızımsı sarı hamurlu ve ince cidarlıdır. Atina, Dor, Tarsus, Ephesos ve Klazomenai'de paralel örnekleri İ.Ö. 2. yüzyıla verilmiştir (Rotroff, 1997: 343, fig.63, pl. 77.1023; Guz-Zilberstein, 1995: 290, fig. 6.1.14; Goldman, 1950: 216, fig. 180.D; Krinzinger, 2010: 195, taf. 69.AK-3; Egeci, 2014: ek s.4, Kat. No. 10). Sardeis'te Geç Hellenistik Dönem'e tarihlendirilmiştir (Rotroff-Oliver, 2003: 26, pl. 7.35).

Büyük çaplı içe dönük ağızlı kaseler grubunda **Kat. No. 11, 12, 13, 14 ve 15** katalog numaralı örnekler bulunur. Ağız çapları 14-16.6 cm. arasında değişmekte olup, en fazla korunan yükseklik 3.6 cm. dir. **Kat. No. 11, 12** ve **13** numaralı örnekler sığ gövdeli olup, **Kat. No. 14** ve **15** derin ve konik gövdelidir. Grimsi ve kırmızımsı siyah firnisli parçalardan **Kat. No. 11** ve **13** numaralı buluntular gri, **12** ise kırmızımsı kahverengi hamurludur.

Seramik terminolojisinde "*gray ware*" olarak adlandırılan gri hamurlu seramikler Akdeniz'in bir çok kentinde güçlü bir gelenekti ve siyah sırlı, gri hamurlu örneklerden oluşmaktaydı. Hellenistik Dönem'de de görülen bu tip seramik grubunda geleneklerin karışımı söz konusudur. Yunan seramik formlarının Hellenistik Dönem'de yerel merkezlerde türetilmiş şekilleri gri hamur tekniğiyle de sürdürülmüştür (Rotroff, 1997: 232). Kalıp ya da çark yapımı örnekleri olan bu seramik grubunda Erken Hellenistik Dönem'de yüzeyi parlatılarak metalik bir görünüm kazandırılmıştır (Rotroff-Oliver, 2003: 31). Mitsopoulos-Leon (Mitsopoulos-Leon, 1991: 78) ve Anderson (Anderson, 1954: 167), gri hamurlu ve gri-siyah astarlı seramiklerin çıkış yerinin Batı Anadolu merkezleri olarak gösterir.

Kat. No. 11 numaralı örnekte ağız dike yakındır, sığ ve yayvan gövdeye yumuşak dönüş görülür. Kalın cidarlıdır. Paralel örnekler Atina Agorası'nda İ.Ö. 3. yüzyıl başına (Rotroff, 1997: 339, fig. 62.980), Troia ve Samaria'da baskı bezemeli benzer örneği İ.Ö. 3. yüzyıl başına tarihlendirilirken (Berlin, 1999: 94, pl. 4.51; Crowfott-Kenyon, 1957: 250, fig. 49.1) Metropolis'te İ.Ö. 3. yüzyılın 2. çeyreğine (Gürler, 1994: 135, çiz. 4.5) verilmiştir. Sığ ve yayvan gövdeli, içe belirgin dönüşlü **Kat. No. 12**'nin paralel formları Atina Agorası'nda "sığ ve büyük çaplı içe dönük kaseler" grubunda İ.Ö. 4. yüzyıl sonuna tarihlendirilmiştir (Sparkes-Talcott, 1970: 296, fig. 8. 835; Rotroff, 1997: 340, fig. 62.986). Korinth'te daha kapalı ağızlı örnek İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarına verilmiş ve büyük kaseler içinde değerlendirilmiştir (Edwards, 1975: 31, pls. 2.43.2). Smyrna Agorası buluntularından da dışbükey kavisli, sığ ve konik gövdeli örnek İ.Ö. 3. yüzyıl başlarına tarihlendirilmiştir (Aktaş, 2011: 112, çiz.12, Kat. No. 33). Kelenderis'te de benzeri İ.Ö. 4 - 3. yüzyıl konteksti buluntularıyla gelmiştir (Sağlan, 2014: 694, pl. 233.20).

12 katalog numaralı kase örneğiyle benzer formdaki **Kat. No. 13**' te gri hamur görülür. Paralelleri Sardeis'te İ.Ö. 3. yüzyıl başlarına (Rotroff-Oliver, 2003: 22, 34, pl. 5.15, pl. 15.77), Samos'ta İ.Ö. geç 3 - erken 2. yüzyıla (Samos XX, 2004: 318, taf. 84.1852), Ege Gübre Kazısı buluntularından benzer form da İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlenmiştir (Küçük, 2006: 19, çiz.7, Kat. No. 23). Antiokheia'da ve Samaria'da İ.Ö. erken 4. yüzyıla (Waage, 1948: 13, pl. 2.76f; Crowfoot-Kenyon, 1957: 224, fig. 38.5), Patara'da Tepecik Höyüğü buluntuları arasında benzer örneği İ.Ö. 3. yüzyıla (Işın, 2008: 165, taf. 41.1) Knidos'ta İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarına (Kögler, 2010: 64, abb.1. Aa.8), Khersonesos/Olbia'da ve İsrail'de İ.Ö. 3. yüzyıla verilir (Zolotarev, 2005: fig. 4.4; Berlin-Stone, 2016: 151, fig. 9.6.9). Ephesos Tetragonos Agorası örneklerinden benzer form İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenir (Gassner, 1997: 40, taf. 4.70).

Altınpark içe dönük kase örneklerinde büyük çaplı kaseler grubunda derin gövdeliler **Kat. No. 14** ve **15** numaralı buluntulardır. Mat siyah firnisli ve gri hamurlu **Kat. No. 14**'te kapalı ağız ve gövdeye geçişte omuz çıkıntısı görülür. Atina Agorası'nda derin kaseler grubunda örnek benzer fomdadır ve İ.Ö. 3 yüzyıl ortalarına tarihlenmiştir (Rotroff, 1997: 341, fig. 63.1004). Bu formda paralelleri Ephesos'ta İ.Ö. erken 2. yüzyıla (Mitsopoulos-Leon, 1991: 18, taf. 3.A.15; Gassner, 1997: 40, taf. 4.68), Pergamon ve Phokaia'da İ.Ö. geç 3 - erken 2. yüzyıla tarihlendirilir

(Schäfer, 1968: 37, taf. 4.C.17-18; Civelek, 2006: 183, fig. 1.j). Ege Gübre Kazısı ve Adramytteion'da da benzer örnekler görülmüştür (Küçük, 2006: 18, çiz.7: 11; Özgen, 2013: 182, res. 5.325). Firnissiz, keskin ve ince dudaklı, gövdeye köşeli dönüşlü **Kat. No. 15** katalog numaralı buluntu örneğinin Metropolis'te daldırma firnisli benzer örneği İ.Ö. 2. yüzyıla verilir (Gürler, 1994: 140, çiz. 6.19). Dor ve Paphos'ta da paralelleri de aynı yüzyıla verilir (Guz-Zilberstein, 1995: 290, fig. 6.1.29; Hayes, 1991: 26-27, fig.14: 12. Rotroff, 1997: 331, fig.59, pl. 145.886; Crowfoot-Kenyon, 1957: 251, fig.49: 10; Civelek , 2006: 184, fig. 2.a).

Altınpark Kazı Alanı buluntuları arasında **Kat. No. 16**, **17** ve **18** katalog numaralı örnekler içe dönük kase formuna ait oldukça az sayıda form veren ve dönem özelliği yansıtan 3 adet kaide+gövde parçası tespit edilmiş olup, kesin olmamakla birlikte yapılan karşılaştırmalarda daha çok bu forma ait örneklere rastlanıldığından ilgili başlık altında değerlendirilmişlerdir. Bunlar küçük parçalardan ibaret olup, en fazla korunan yükseklik 3.4 cm.dir. Çapları 5-7.2 cm.arasında değişen örnekler halka kaide formuna aittir. Tek örnekte baskı bezeme görülür.

Kat. No. 16 kaide 6.6 cm. çapında olup korunan yüksekliği 1.8 cm.dir. Koyu mavimsi siyah firnisli, gri hamurludur. Ege Gübre Kazısı buluntuları arasında İ.Ö. 3. yüzyıl içlerine tarihlenen kase formuna ait olduğu belirtilen baskı bezemeli kaide örneğiyle benzeşmektedir (Küçük, 2006: 33, 34, çiz. 5.7). Didyma'da benzer kaide İ.Ö. 3. - 2. yüzyıla verilirken (Wintermeyer, 2004: 14, abb. 218. 285) benzer kaide Dor'da Geç Hellenistik Dönem'e tarihlenen kırmızı firnisli içe dönük ağızlı kase formunda görülür (Guz-Zilberstein, 1995: 290, fig. 6.1.25). Sardeis'te benzer kaide içe dönük ağızlı ve baskı bezemeli, yeşilimsi koru gri firnisli İ.Ö. 3. yüzyılın 2. yarısına verilen kase formunda görülür (Rotroff-Oliver, 2003: 27, pl. 9.46). Samaria'da baskı bezemeli içe dönük ağızlı kasede benzer kaide formu görülür ve İ.Ö. 3. yüzyıl önerilir (Crowfoot-Kenyon, 1957: 250, fig. 49.5).

Kat. No. 17 kaide örneği alçak halka kaideli olup, basık ve keskin dönüşlü dışbükey kaide ayağına sahiptir. Oturma düzlemi geniş ve düz parça 5 cm çapında olup, korunan yüksekliği 1.4 cm.dir. Siyah firnisli ve gri hamurlu örneğin benzer kaidelerle karşılaştırıldığında içe dönük ağızlı kaselerde görüldüğü anlaşılmıştır. Karataş Yüzey Araştırmaları'nda benzer kaide İ.Ö. 3. - 2. yüzyıllara tarihlenen içe

dönük ağızlı kasede görülür (Şahin 2014: 148, res. 5.22). Phokaia'da da içe dönük ağızlı kasede benzer kaide görülür ve İ.Ö. 3. - 2. yüzyıllara verilir (Civelek, 2006: 188, fig. 4.d). Sardeis'te Geç Hellenistik Dönem'e verilen daldırma firnisli içe dönük ağızlı kasede benzer kaide formu görülür (Rotroff-Oliver, 2003: 27, pl. 8.40). Dor'da da İ.Ö. 3. yüzyıl sonu - 2. yüzyıl başına tarihlenen içe dönük ağızlı kasede benzer kaide görülür (Guz-Zilberstein, 1995: 290, fig. 6.1.20).

İç dönük ağızlı kase formuna ait **Kat. No. 18'**de görülen kaide+gövde parçası 7.2 cm. çapında olup, korunan yüksekliği 3.4 cm.dir. Firnissiz örnek kırmızımsı sarı tonlarında mika ve kireç katkılı hamura sahiptir. Benzer formlarla karşılaştırıldığında Pergamon'da İ.Ö. 3. yüzyıl sonuna verilir (Schafer, 1968: 37, taf. 4.C.19). Daskyleion'da benzer kaideli daldırma firnisli örnek İ.Ö. 3. yüzyıldan 2. yüzyıl sonuna hatta İ.Ö. 1. yüzyıl başlarına kadar tarihlenen buluntularla birlikte 1 No.lu Yapı B Odası'ndan ele geçmiştir (Bulut, 2007: 37, 48, şek. 2c.25). Sardeis'te benzer kaide daldırma firnisli içe dönük ağızlı kasede görülür ve Geç Hellenistik Dönem'e tarihlenir (Rotroff-Oliver, 2003: 27, pl. 7.38). Yapılan karşılaştırmalar sonucunda Altınpark örneğini İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığına vermek doğru olacaktır.

2.1.2 Dışa Dönük Ağızlı Kaseler

Hellenistik Dönem süresince oldukça popüler olan bu form ilk kez Attika'da İ.Ö. 5. yüzyılda görülmüş ve birçok yerel merkezde üretimiyle İ.Ö. 4. yüzyılda hızla yayılmıştır (Gassner, 1997: 42-43). Thompson İ.Ö. 4. yüzyılda içki kabı olarak kullanılan içe dönük ağızlı küçük boyutlu kaselerin yerini dışa dönük kaselerin aldığını, İ.Ö. 3. yüzyılın tipik kap formlarından biri olduğunu ve İ.Ö. 4. yüzyıl sonunda başladığını belirtir. Erken örneklerde kaliteli firnisin devamlılığından ve özenli şekillendirilmiş ağız kenarı ve taban halkasından bahsederken rulet baskılı olduklarını ifade eder. Geç döneme doğru gövde profillerinin keskinleştiğini, proporsiyonlarında özensizlik görüldüğünü ve daha kaba bir görünüm kazandıklarını öne sürer (Thompson, 1934: 435). Rotroff da çapı 10-14 cm. olanların zeytin, fındık gibi kuru gıdalar; orta büyüklükte, çapı 15-20 cm. olanların ise meyve, pişirilmiş yemek veya yemiş için kullanılmış olabileceğinden bahseder (Rotroff, 1997: 158).

Form olarak zamanla birçok değişime uğrayan dışa dönük ağızlı kaselerin en erken örneklerinde dışa yuvarlatılan yumruk şeklinde ağız kenarı, sığ gövde ve alçak halka kaide görülürken tek kavisli örnekler İ.Ö. 4. yüzyıl başında çift kavisli gövdeye sahip olur ve kaideye geçişte keskin profil sergiler (Sparkes-Talcott, 1970: 129; Goldman, 1950: 210).

İ.Ö. 3. yüzyılda içe dönük kaseler kadar yaygın olmayan dışa dönük kaseler İ.Ö. 225 yılında popüler form haline gelir (Rotroff, 1997: 156). Rotroff, Klasik, Hellenistik ve yarı firnisli olarak üç grupta topladığı dışa dönük ağızlı kaselerden Klasik tip olanları İ.Ö. 4. yüzyıl son çeyreği ile İ.Ö. 2. yüzyıl son çeyreği arasına; Hellenistik gruba giren örnekleri İ.Ö. 3. ve 2. yüzyıla; yarı firnisli olan kaseleri de İ.Ö. geç 2. yüzyıl ile geç 1. yüzyıllara tarihlemektedir (Rotroff, 1997: 156-157). Klasik tip olarak gruplanan dışa dönük ağızlı kaselerin form özelliklerine bakıldığında erken örneklerde sığ ve yayvan bir görünüm gözlenmekte olup, gövde profilinin hafif konkav ve kesintisiz olarak kaideye indiği, alçak halka kaideli olduğu görülmekte ve kaide ile gövde birleşiminde rezerve bant bulunmaktadır. İ.Ö. 4. yüzyıl başlarında halka kaide, nerdeyse dikeye yakın hafif içbükey profilli üst gövde, hafif yatay alt gövde, dışa kıvrık dudak, ağızdan gövdeye geçişte içbükey profil görülmektedir (Rotroff, 1997: 157). Üst gövdeden alt gövdeye dönüş yumuşak hatlı olup kaide yükselmiştir. Üst gövde giderek daha yatay duruma gelmiş, erken dönemde firnis bantlı bantlı kaide duvarı tamamen firnisli görünüm kazanarak rezerve bırakılan oturma düzlemi de firnislenmiştir. Kaide altında konik çıkıntı söz konusudur. Yüzyılın sonuna doğru konik çıkıntı kavis kazanmaya başlamış, kaideden gövdeye geçişte görülen rezerve bandın yerini yiv almıştır (Sparkes-Talcott, 1970: 128). Rotroff (Rotroff, 1997: 157) ve Metzger İ.Ö. geç 4. yüzyılda Klasik tipteki dışa dönük ağızlı kaselerin dudak profili için "*kuş başı*" şeklinde tanımlama yapmaktadırlar (Metzger, 1969: 229; Küçük, 2006: 20).

İkinci grubu oluşturan ve Atina'da İ.Ö. 3. yüzyılda Klasik tipte kaselerin yanı sıra üretilmeye başlanan Hellenistik tip formlarında ise dudak ile gövde arasındaki "S" kıvrımı oldukça azalır. Üst gövde yatık ve verev şeklinde iken alt kısmı keskin dönüşlüdür. Firnis olarak Klasik tipten daha kalitesiz örnekler söz konusu olup baskı bezemeli örnekler oldukça azdır. İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarından 2. yüzyıl ortalarına kadar görülen formlarda kaide çapı ağız çapının yarısına yakındır (Rotroff, 1997: 158,

159). Korinth'te bahsedilen yüzyıl örneklerinde de kaide ölçülerinde aynı durum sözkonusudur (Edwards, 1975: 33). İ.Ö. 2. yüzyılın 2. çeyreğinde ve sonrasında daha geniş kaideli örneklerle birlikte ağız çapı yarısından daha küçük kaideli kaseler de görülür. Küçük çaplı kaideler özellikle İ.Ö. 2. yüzyılın sonlarına tarihlenen yarı firnisli örneklerde daha yaygındır. Hellenistik tip olarak gruplanan bu örneklerde İ.Ö. 3. yüzyılın 2. çeyreğinde sığ gövde ve kavisli profil daha yaygın olup köşeli profile sahip örnekler nadirdir. İ.Ö. 3. yüzyılın 2. yarısında Klasik tipte kaseler gibi kavisli gövdeli olanlarla birlikte köşeli gövdeli örnekler de görülmüştür. Form olarak en fazla değişim İ.Ö. geç 3. yüzyıl ile 2. yüzyıllarda söz konusudur. Bu dönemde bazı formlar kavisli profillerini korurken bazılarının neredeyse yarı küresel ve köşeli gövdeli oldukları görülür (Rotroff, 1997: 159). Rotroff'un İ.Ö. geç 2. yüzyıl - erken 1.yüzyıla tarihlendirdiği ve dışa dönük ağızlı kaselerinin son grubunu oluşturan yarı firnisli dışa dönük kase örneklerinde ise kısa ve yatay alt gövdenin keskin bir açıyla üst gövdeyle birleştiği görülmektedir. Bunları da kendi içinde 12 cm. ölçülerinde olanları standart; 16. cm. ağız çapına sahip olan örnekleri orta ve 26-33 cm. çapları aralığında olanları da büyük çaplı olarak gruplandırmıştır (Rotroff, 1997: 159-160).

Dışa dönük ağızlı kaselerin bezeme tekniğinde de dönem içinde zamanla farklılıklar görülmüştür. İç kısımda kaide merkezinde teknik olarak kaliteli ve özenli yapılan karmaşık firnis bezeme ve baskı bezemenin, rulet bant bezemenin içinde palmet zinciri, sadece palmet veya zincir bezemesinin kullanıldığı İ.Ö. 4. yüzyılda basitleştiği görülür (Thompson, 1934: 435; Aktaş, 2011: 12). Miller de Atina Agorası A grubu ve Koroni örnekleriyle karşılaştırdığı erken dönem kaselerde ruletle çevrili dört palmetli kaselerden bahsetmektedir (Miller, 1974: 205). İ.Ö. 3. yüzyılda gövdedeki rezerve bant yerine yiv kullanılır (Edwards, 1975: 33).

Atina (Rotroff, 1997: 156-161), Korinth (Edwards, 1975: 33-34), Pergamon (Schäfer, 1968: 35-36), Samaria (Crowfoot-Kenyon, 1957: 244-248) ve Ephesos (Mitsopoulos-Leon, 1991: 19-20) gibi bir çok merkezde ele geçen dışa dönük ağızlı kaselerin form gelişimleri hakkında farklı görüşler öne sürülür. Schafer, Olynthos'da dışa dönük kaselerin Geç Klasik Dönem örneklerinin de görüldüğünü belirtmiştir (Schafer, 1968: 35, 36). Bu örneklerin paralellerinin görüldüğü Atina Agorası'ndaki "*Grup A*" kapları İ.Ö. 330 yıllarına tarihlenmekte olup Pergamon'da söz konusu dönemi yansıtan benzer örnekleri ele geçmemiştir (Thompson, 1934: 313).

Altınpark kazısı buluntuları arasında incelenen dönem özelliği yansıtan ve form veren dışa dönük ağızlı kaseler çok az sayıda görülmüş olup, bunlar 10 adettir (**Tablo 5**). Bunlardan 6 tanesi ağız+gövde, 1 tanesi tam örnektir. Kaide ve gövde olarak saptanan kase örneği 4 tanedir. **Kat. No. 19-28** numaralı örnekler bu kase grubunda yer alır. Dışa dönük kaselerde de birbirinden farklı form özellikleri görülmüş ve kronolojik olarak standart gruplama yapılamamıştır. Ayrıca kazı alanında da belli bir stratigrafik tabakadan gelmemiş olmaları bir kontekst dahilinde değerlendirmeyi zorlaştırmıştır.

Ağız çapları 8.8-15.6 cm. arasında değişmekte olan örneklerde 1 adet tam form görülmektedir.

Hamur özelliklerine bakıldığında genel olarak açık kırmızı, sarımsı kırmızı tonları görülürken ince elenmiş ve genellikle mika ve kireç katkılı olduğu gözlemlenmiştir. Firnis olarak kırmızımsı siyah, açık kırmızı, koyu gri, kırmızımsı sarı tonları görülmekte olup, **Kat. No. 19** siyah, tam forma sahip **Kat. No. 25 ve** kaide ve gövde parçasından oluşan **Kat. No. 28** ise kırmızı daldırma firnislidir. Örneklerde firnisin eşit kalınlıkta uygulanmaması ve fırınlanmadan kaynaklı ton farklılıkları da görülmüştür (**20, 21, 24**).

Altınpark dışa dönük ağızlı kaseler kendi içinde kuş başı profilli (**Kat. No. 19, 20, 21**), dışa kalınlaştırılmış ağızlı (**Kat. No. 22, 23**) ve dışa dönük basit ağızlı (**Kat. No. 23, 24**) olarak gruplandırılmıştır.

Kat. No. 19 ve **20** örnekleri Metzger'in "kuş başı" olarak nitelendirdiği ağız profiline benzemektedir. Metzger dışa dönük ağızlı kaselerde ağızdan gövdeye geçişte derin oyuk görülen ve bu şekilde kıvrık görünüm kazanan ağız profili için bu terimi kullanmıştır. İ.Ö. 4. yüzyılın 2. yarısı - İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirdiği kase için de bu tanımı kullanmıştır (Metzger, 1984: 129, abb. 27.35, Aktaş, 2007: 10). **Kat. No. 19'** da üst gövde hafif konkav, **Kat. No. 20** numaralı örnekte ise daha içbükeydir. İki örnekte de alt gövdeye yumuşak dönüş ve erken dönemin yayvan profili görülür. **Kat. No. 20** daha ince cidarlıdır. **Kat. No. 19** numaralı kase örneği mat kırmızımsı siyah firnisli, açık kırmızı hamurludur. Eretria'da daha dike yakın üst gövdeli örnek İ.Ö. 4. yüzyılın 2. yarısı ile İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısına tarihlenir (Metzger, 1984: 128, abb. 27.35) . Miller'in Menon Sarnıcı buluntularından genellikle dört palmet baskılı ve Atina Agorası "*Grup A*" ile

karşılaştırdığı İ.Ö. 4. yüzyıl sonu - 3. yüzyıl başına tarihlediği örnek ile benzeşmektedir (Miller, 1974: 204, çiz. 25). Atina Agorası, Labraunda ve Kofina/Khios'ta da formun benzerleri İ.Ö. 4. yüzyıl sonu - 3. yüzyıl başına verilir (Sparkes-Talcott, 1970: 294, fig. 8, pl. 32.808; Hellström, 1965: 13, pl. 33.63; Anderson, 1954: 150-151, fig. 15.194). Klazomenai'de siyah firnisli ve baskı bezemeli örnek İ.Ö. 3. yüzyıla (Egeci, 2014: 17, ek s.8, Kat. No. 22), Smyrna Agorası'nda yerel üretim olarak değerlendirilen paralel örnek İ.Ö. 4. yüzyıl sonu - 3. yüzyıl başlarına tarihlendirilir (Aktaş, 2011: 93, çiz. 1.1). Ephesos Bazilika buluntularından baskı bezemeli benzer form İ.Ö. 3. yüzyılın 2. yarısına verilir (Mitsopoulos-Leon, 1991: 19, taf. 5.A.16)

Kat. No. 20 örneği sarımsı kahverengi firnisli ve açık kırmızı hamurludur. Atina Agorası'nda metalik kahverengi firnisli benzer form İ.Ö. 3. yüzyıl başı ile 3. yüzyıl ortalarına (Rotroff, 1997: fig. 60, pl. 146.916), Ephesos'ta İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarından İ.Ö. 2. yüzyıl ortasına (Mitsopoulos-Leon, 1991: taf. 6.A-24); Laodikeia'da İ.Ö. 3. yüzyıl sonu - 2. yüzyıl başlarına tarihlenir (Duman, 2010, Kat. No. C6). Smyrna Agorası buluntuları arasında benzer formun siyah mat firnisli örneği İ.Ö. 3. yüzyılın 2. yarısına verilmiştir (Aktaş, 2011: 96, çiz. 3.7). Klazomenai Karantina Adası dışa dönük ağızlı kaseler arasında benzer örnek için İ.Ö. 3.- 2. yüzyıllar öngörülür (Egeci, 2014: 19, ek s.12, Kat. No. 34)

Kat. No. 21 kuş başı profilli ağızlı kaselerin geç örneklerindendir. Eğik ve hafif konkav gövdeye sahiptir. Ağız altında ince içbükey yiv bulunur. İçi ve dışı koyu gri firnisli parçada kırmızımsı sarı hamur görülür.Atina Agorası buluntularında Klasik tip dışa dönük kaseler grubunda rulet bezemeli ve yeşilimsi siyah firnisli form olarak benzer örnek İ.Ö. 3. yüzyıl başına tarihlenir (Rotroff, 1997: 330, fig. 59.870). Pantikapeion Akropolis'i (Tolstikov-Zhuravlev, 2004: 269, N.176, pl. 93.10), Ephesos'ta benzer form için İ.Ö. 2. yüzyıl önerilir (Krizinger, 2010: 199, taf. 69.A-K.41). Benzer formun palmet baskılı örneği Ainos'ta İÖ geç 3 - erken 2. yüzyıllara tarihlendirilmiş ve Ainos atölyesinde üretildiği belirtilmiştir (Başaran, 2003: 76, planche. XLVII.6). Nea Paphos'ta paralel örnek İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına (Papuci-Wladyka, 1995: 69, fig. 2.2) verilmiştir. Waage, Antiokheia'da baskı bezemeli benzer form için İ.Ö. 4. yy. sonu - 3. yüzyıl başını verirken (Waage, 1948: 20, pl. 2.40)

Anderson, Khios'ta, Trench A, H Kuyusu buluntuları arasında gri hamurlu paralel formu İ.Ö. 3. yüzyıla tarihler (Anderson, 1954: 131, fig. 15.200).

İ.Ö. 3. yüzyılda ağız daha basitleşmiş ve özellikle İ.Ö. 2. yüzyılda Attika örneklerdeki ayrıntılı ağız tipi azalmaya başlamıştır (Guz-Zilberstein, 1995: 291). Guz-Zilberstein, Dor buluntuları arasında benzer örnek için bu tip formların İ.Ö. 2. yüzyılda Doğu Akdeniz'de yaygın olup, Atina'da nadiren görüldüğünü ifade eder (Guz-Zilberstein, 1995: 291) **Kat. No. 22** ve **23** numaralı örneklerde dışa kalınlaştırılmış basit ağız ve konik düz gövde görülür. İki örnekte de **Kat. No. 21'**deki gibi ağız altında ince içbükey yiv görülür. **Kat. No. 22** kase örneği kırmızımsı siyah firnis, kırmızımsı sarı hamurludur. Paphos, Sardeis, Klazomenai ve Smyrna Agorası buluntuları arasında benzer form İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenir (Hayes, 1991: 19, fig. IV.5; Rotroff-Oliver, 2003: 21, pl.5.13; Egeci, 2014: 19, ek s.14, Kat. No. 42; Aktaş, 2011: 99, 101, çiz. 4.11, çiz. 5.14). Koyu gri firnis ve pembe tonlarında hamurlu **Kat. No. 23** numaralı örneğinin Benghazi (Berenice) ve Samos'ta form benzerleri İ.Ö. 2. yüzyıla verilir. Smyrna Agorası buluntularından paralel örnek için de İ.Ö. 2. yüzyıl sonu önerilir (Samos XX, 2004: 311, taf. 83.1830; Kenrick, 1985: 32, fig. 5.B ,19.3; Aktaş, 2011: 100, çiz. 4, Kat. No. 11).

Kat. No. 24 ağız+gövde parçasından oluşur. Dışa dönük basit ağızlı, konkav üst gövdelidir. Alt gövdeye keskin dönüş görülür. Geç dönemin dik ve derin kase örneklerinden olan parçada koyu gri-kırmızımsı alacalı firnis görülür. Atina Agorası'nda paralel form için İ.Ö. 2. yüzyıl sonu - erken 1. yüzyıl, Knidos ve Metropolis'te İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısı verilmiştir (Rotroff, 1997: 337, fig. 61, pl. 74.952; Doksanaltı, 2006: 678, form. K.22, no. 770; Ekin Meriç, 2013: 39, çiz.lev. 7.S-56).

Kat. No. 25 katalog örneğinde dışa dönük ağızlı kaselerin tam formuna ait tek örnek görülür. Erken dönem kaselerinde ağız ve gövde arasında "S" kıvrım görülmeyen buluntuda ağız dışa dönük düz ve basittir. Konik daralan üst gövde hafif içbükeydir. Alt gövdede konkavlık daha fazladır. Alt kısmı düz yalancı halka kaidelidir. İnce cidarlı parça siyah ve koyu kahverengi tonlarında değişen daldırma firnisli, açık kırmızı hamurludur. Rotroff bu tip kase formunda daldırma firnisli örneklerin İ.Ö. geç 2. yüzyıldan İ.Ö. 1. yüzyıla kadar görüldüğünü belirtir (Rotroff, 1997: 159). **Kat. No. 25** buluntu örneği Geç Hellenistik Dönem dışa dönük kase

kaidelerinde görülen ağız çapının yarısından biraz daha küçük çaplı kaideye sahiptir. Atina Agorası'nda benzer ağız ve gövde profilli kase örneği İ.Ö. 2. yüzyıl sonu - 1. yüzyıl başına tarihlenmektedir. Kaide farklı olarak halka kaidelidir (Rotroff, 1997: 337, fig. 61.950). İ.Ö. geç 2. yüzyıla (Schafer, 1968: 36, taf. 3.C9), Ephesos Tatragonos Agorası buluntuları arasında aynı kaide formlu paralel örnek Geç Hellenistik - Erken Roma dönemine tarihlenmiştir (Gassner, 1997: 43, taf. 5.91). Eretria'da alt kısmı konkav profilli halka kaideli paralel form İ.Ö. 1. yüzyıla verilmiştir (Metzger, 1969: 51, taf. 9.5).

Altınpark dışa dönük ağızlı kase örneklerinden form verebilecek profile sahip dönem özellikleri yansıtan buluntu örneklerinde 3 adet kaide+gövde parçası katalogta yer almıştır (**Kat. No. 26, 27, 28**). **Kat. No. 26** örneğinde yüksek halka kaide, dışbükey ve konik profilli kaide ayağı görülür. Alt gövde hafif konkav profillidir. Üst gövdeye geçişten kırık olduğundan tam form anlaşılamamıştır. Siyah firnisli ve açık kırmızı hamurludur. Paralelleri Atina Agorası'nda İ.Ö. 3. yüzyıl sonları ile 2. yüzyıl başlarına (Rotroff, 1997: 332, fig. 60, pl. 146.897), Dor'da benzer kaide profili ağız kenarının belirgin dönüşlü olduğu tip "*BL7c*" grubunda görülmüş ve İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Guz-Zilberstein, 1995: 291, fig. 6.2.17). Paphos'ta içi rulet bezemeli örnek geç 3. yüzyıl - erken 2. yüzyıla (Hayes, 1991: 6, fig. 2.16), Ege Gübre Kazısı dışa dönük kase kaidelerinden aynı profilli parça da İ.Ö. 3. yüzyıl içlerine verilmiştir (Küçük, 2006: 23, çiz. 16.40). Thompson siyah parlak firnisli benzer formlu kase örneği için İ.Ö. 4. yüzyıl sonunu tarihler (Thompson, 1934: 370, 435, fig. 117.D5). **Kat. No. 27** de yüksek halka kaideli olup, düz oturma düzlemine sahiptir. Kaide ayağında köşeli dönüş görülür. Hafif konkav yayvan alt gövdeli olup, üst gövdeye keskin dönüşlüdür. Kırmızımsı kahverengi alacalı firnisli, açık kırmızı hamurludur. Rotroff Atina Agorası'nda benzer örnek için İ.Ö. 2. yüzyıl sonu - 1. yüzyıl başını verirken (Rotroff, 1997: 336, fig. 60, pl. 146.935) Ephesos'ta dışa yuvarlatılmış basit ağızlı, içbükey üst gövdeli ve alt gövdeye keskin dönüşlü örnek İ.Ö. 2. - 1. yüzyıla tarihlenmiştir (Gassner, 1997: taf. 5.86).

Kaide buluntularından son örnek **Kat. No. 28** alt kısmı konkav yalancı halka kaidelidir. **Kat. No. 25** ile paralel olan örnekte kırmızı daldırma firnis görülür. Küçük boyutludur. Konik alt gövde ve dikeye yakın hafif konkav üst gövdeli olup,

gövde dönüşü keskindir. Atina Agorası'nda daldırma firnisli dışa dönük kaseler grubunda İ.Ö. 1. yüzyılın 2. yarısına tarihlenen örnekle benzeşmektedir (Rotroff, 1997: 337, fig. 61.950). Metzger de aynı profilli Eretria örneği için İ.Ö. 1. yüzyılı verir (Metzger, 1959: taf. 9.5). Pergamon'da İ.Ö. 2. yüzyıl sonu - 1. yüzyıl başına (Schafer, 1968: 36, taf. 3.C9), Ephesos Tetragonos Agorası örnekleri de Geç Hellenistik - Erken Roma Dönemi'ne tarihlenir (Gassner, 1997: 43, taf. 5.91)

2.1.3. Düz Ağız Tablalı Kaseler

Hellenistik Dönem seramiği kap repertuarında günlük kullanım kapları içerisinde önemli bir yer tutan bu tür kaseler için Rotroff, özellikle Attika'da popüler bir form olduğunu ve bazı merkezlerde balık tabağı formundan esinlenildiğini belirtir. Atina Agorası buluntularını "*sosluk*" başlığı altında inceler (Rotroff, 1997: 149).

Altınpark kazı alanında ele geçen bu tip kaseler (**Kat. No. 29, 30, 31**) 3 adet ağız+gövde parçasından oluşup tam form veren örneğe rastlanmamıştır. Örnekler düz ve geniş ağız tablalıdır. Koyu kahverengi, kırmızımsı kahverengi ve açık kırmızı firnisli örnekler kırmızımsı sarı, kırmızı ve pembe tonlarında ince hamurludur. Sığ gövdeli kaselerden **Kat. No. 29**'da gövdenin yumuşak dönüşle bölündüğü, üst gövdenin dike yakın, alt gövdenin konik olduğu görülür. İçi ve dışı kırmızımsı kahverengi firnisli, kırmızımsı sarı hamurludur. Didyma'da gövde dönüşü daha belirgin kase İ.Ö. 3. - 2. yüzyıllara (Wintermeyer, 2004: 24, abb. 205.269), Nagidos'ta alt gövdesi daha konik ve sığ gövdeli paralel örnek İ.Ö. geç 3. yüzyıla -2. yüzyılın ilk yarısına verilir (Durukan-Körsulu, 2007: 199, Kat. No. 60). Samaria ve Hama'da ise benzer form İ.Ö. 2. yüzyıla verilir (Crowfoot-Kenyon, 1957: 264, fig. 55.11; Hama III-2, 1971: 8-9, fig. 4.38). Daha eğik gövdeli **Kat. No. 30** kase örneğinin Atina Agorası buluntuları arasında paralelleri İ.Ö. 2. - 1. yüzyıla (Rotroff, 1997: 320, fig. 53.766, 772) , Ephesos'ta İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına verilir (Gassner, 1997: 44-45, taf. 6.100). Guz-Zilberstein, benzer formu İ.Ö. geç 3. yüzyıldan 2. yüzyıl boyunca, erken 1. yüzyıla kadar devam ettiğini belirtir (Guz-Zilberstein, 1995: 293, fig. 6.4.10,11). Ağız kenarının hafif sarkık ve gövdedeki dönüşün daha keskin olduğu **Kat. No. 31**'in Güneybatı Paphlagonia'da benzer örneği İ.Ö. 1. yüzyıla

(Laflı-Kan Şahin, 2012: 82-83, pl. 17.405,406) Ephesos Yamaç Evi örnekleri İ.Ö. 2. - 1.yüzyıla tarihlenmiştir (Krizinger, 2010: 563, taf. 212. B-K.240). Analoji sonucu **Kat. No. 29**, İ.Ö. geç 3. yüzyıl - İ.Ö. 2. yüzyıl ilk yarısına, **Kat. No. 30** İ.Ö. 2. yüzyıla, **Kat. No. 31** ise İ.Ö. 2. yüzyıl sonu - 1. yüzyıla tarihlendirilmiştir.

2.1.4. Farklı Formlara Ait Kase Gövde ve Kaide Parçaları

Altınpark Arkeolojik Kazı Alanı çalışmalarında ele geçen kaide örneklerinden tam olarak form vermeyen ancak ilgili döneme ait buluntuların içe dönük, dışa dönük ve diğer farklı formlara ait kase örneklerinde de görülmeleri nedeniyle genel olarak kase kaide başlığı altında değerlendirmeyi gerektirmiştir. Farklı kase formlarına ait kaide örneklerinden en fazla korunmuş olan ve Hellenistik Dönem özelliklerini yansıtan toplam 10 adet kaide+gövde örneği ve 1 adet rulet baskı bezemeli gövde parçası katalogta değerlendirilmiştir.

Kat. No. 32 gövde parçası kırmızımsı siyah parlak firnisli ve soluk kahverengi mika katkılı hamurludur. İç kısımda rulet bezeme görülen örneğin sadece gövde parçasından ibaret olmasından dolayı kase formu anlaşılamamış, içe dönük ve dışa dönük kase formlarında görülmüştür. Ephesos Devlet Agorası Bazilika buluntularından parlak firnisli ve rulet baskılı içe dönük ağızlı kase örneği İ.Ö. 3. yüzyıl başlarına verilmiştir (Mitsopoulos-Leon, 1991: 24, taf. 3.A14). Pergamon'da rulet ve palmet baskılı örnekler İ.Ö. 4. yüzyıla (Schafer, 1968: 41, taf. 7.C.32,C.33) tarihlenir. Altınpark örneğinde kırıktan dolayı palmet bezemesi oldup olmadığı bilinmemektedir. Smintheon'da da dışa dönük ağızlı kase örneğinde rulet baskı görülür ve İ.Ö. 4. yüzyılın 2. yarısına verilmiştir (Gürdal, 1999: 36, lev. 2.A-9). Altınpark örneği formu anlaşılamamış bezeme ve üretim özellikleri göz önüne alınarak stil-kritik yapılmış bu doğrultuda İ.Ö. 4. yüzyıl ile İ.Ö. 3. yüzyıl başlarına tarihlendirilmiştir.

Kat. No. 33 kaide örneği baskı bezemelidir. 8 cm. çapında olup, korunan yüksekliği 2.8 cm.dir. Yüksek halka kaideli, oturma düzlemi yuvarlatılmıştır. Siyah aşınmış firnisli ve kırmızımsı hamurlu örneğin benzerleri içe ve dışa dönük kaselerde görüldüğünden bu başlıkta değerlendirilmiştir. Eretria'da Attika üretimi içe dönük ağızlı ve baskı bezemeli örnek İ.Ö. 3. yüzyıla (Metzger, 1969: taf. 1.23), Ephesos

Bazilika buluntuları arasında da dışa dönük formlu kasede görülmekte olup, İ.Ö. 3. yüzyıl sonu ile 2. yüzyıl başlarına tarihlenmiştir (Mitsopoulos-Leon, 1991: 26, taf. 5.A.16, A.20).

Kat. No. 34 kaide örneğinde gövde çok az korunmuştur. Yüksek halka kaide ve düz oturma düzlemine sahip örnek dışbükey kaide ayaklıdır. 5.4 cm çapındaki örnek siyah firnisli ve gri hamurlu olup, hamuru mika katkılıdır. Çok az korumuş olmasından ötürü yapılan analoji sonucunda genellikle içe dönük kase formunda görüldüğünden bu başlıkta değerlendirilmiştir. Labraunda'da benzer kaide İ.Ö. 4. yüzyıl ortalarına tarihlenen içe dönük ağızlı, siyah kaliteli firnisli ve açık kırmızı hamurlu ve baskı bezemeli örnekte görülmüştür (Hellström, 1965: 15, pl. 33.33). Altınpark örneği firnisi daha kalitesiz nitelikte ve gri hamurlu olması bu örneğin daha geç döneme tarihlendirmesini gerektirmiştir. Atina Agorası'nda da paralel kaide örneği rulet bezemeli ve içe dönük ağızlı kase örneğinde görülür ve İ.Ö. 3. yüzyıl ikinci çeyreğine verilir (Rotroff, 1997: 339, fig. 62.977). Samos Heraion'unda benzer kaide rulet bezemeli Erken Hellenistik Dönem'e tarihlenen dışa dönük ağızlı kasede (Technau, 1929: 43, abb. 33.2), Kofina/Khios'ta İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarına verilen içe dönük ağızlı kasede görülür (Anderson, 1954: 145, fig. 16.121).

Kat. No. 35 numaralı kaide örneği 5.3 cm. çapında ve korunan yüksekliği 2.15 cm.dir. Siyah firnisli ve soluk kahverengi hamurlu örneğin benzeri Phokaia'da İ.Ö. 3. yüzyıl sonu - 2. yüzyıl ortalarına verilir (Civelek, 2006: 189, fig. 4.j). Smyrna Agorası buluntularından benzer kaide İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarına tarihlenen ve yerel üretim olarak değerlendirilen dışa dönük ağızlı kase örneğinde görülür (Aktaş, 2011: 103, çiz. 6, Kat. No. 18).

Kat. No. 36 kaide örneğinde yüksek halka kaide, kavisli kaide yayı görülür. Atina Agorası'nda benzer kaide örneği dışa dönük ağızlı kasede görülür ve İ.Ö. 2. yüzyıl sonlarına tarihlenir (Rotroff, 1997: fig. 60.931). Altınpark örneği çok küçük parça halinde olduğundan kesin form belirlenememiştir.

Kat. No. 37 örneği yüksek halka kaideli olup, yarı küresel gövdelidir. 4.2 cm. çapındaki örnek kırmızımsı kahverengi firnisli ve kırmızımsı sarı hamurludur. Atina Agorası buluntularından dik ağızlı, yarı küresel gövdeli ve parlak siyah firnisli kase örneği **Kat. No. 37** örneği ile benzeşmekte ve İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenmektedir (Rotroff, 1997: fig. 64.1040).

Kat. No. 38 numaralı alçak halka kaide örneği 5 cm. çapında olup, korunan yüksekliği 2.1 cm.dir. Alt kısmı profillendirilmiş parça kırmızımsı gri firnisli ve açık kırmızı hamurludur. Atina Agorası'nda İ.Ö. 2. yüzyıl sonu - 1. yüzyıl başına tarihlenen dışa dönük ağızlı kase formunda görülen kaidenin gövde kısmı oldukça az korunduğundan ilgili başlıkta değerlendirilmemiştir (Rotroff, 1997: 337, fig. 61.951). Benzer kaide Smintheon içe dönük ağızlı kase örneğinde görülür ve İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlendirilir (Gürdal, 1999: lev. 1.A4).

Kat. No. 39 kaide örneği 3.3 cm. çapında ve korunan yüksekliği 1.4 cm.dir. Kırmızı firnisli ve kırmızımsı hamurlu kaidenin benzer örnekleri Atina Agorası'nda dışa dönük ağızlı kasede, Benghazi buluntularından da içe dönük ağızlı kase örneğinde görülür. Bu iki benzer örnek İ.Ö. 2.- 1. yüzyıllara tarihlenmiştir (Rotroff, 1997: 334, fig. 61, pl. 74.922; Kenrick, 1985: 93, fig. 17. B-123.12).

Kat. No. 40 kaide örneği alçak halka kaideli olup, dolgun ve dışbükey kaide ayağına sahiptir. Oturma düzlemi düz ve kalındır. 5.4 cm. çapında olup, korunan yüksekliği 2.1 cm.dir. İç kısımda kırmızımsı gri firnis görülürken kırmızımsı sarı hamurludur. Knidos Kap Krio'da benzer kaide düz kenar dudaklıklı ve yarı küresel gövdede görülür ve İ.Ö. 2. yüzyıl sonu ile 1. yüzyıl başlarına tarihlenir (Doksanaltı, 2006: 720, K.96a.1149). Ege Gübre Kazısı buluntuları arasında da dışa dönük ağızlı kasede daha büyük çaplı benzer kaide görülür. Örnek İ.Ö. 4 ile 2. yüzyıla kadar tarihlenen buluntular arasındadır (Küçük, 2006: 24, çiz. 16, Kat. No. 38). Sardeis'te Geç Hellenistik Dönem'e tarihlenen içe dönük ağızlı kase kaidesi Altınpark örneğiyle benzeşmektedir (Rotroff-Oliver, 2003: 26, pl. 7.32).

Kat. No. 41 numaralı kase kaide örneği alt kısmı profillendirilmiş yalancı halka kaidelidir. 4.2 cm. çapındaki örnek yarı küresel gövdelidir. Benzer formların görüldüğü merkezlerle karşılaştırması sonucunda Batı Yamacı bezemeli kase kaide formuna benzediği görülmüş ancak bezeme görülmediğinden kase kaide başlığı altında değerlendirilmiştir. Pergamon Perystilli Ev ve Pergamon Altarı buluntuları arasında benzer form Batı Yamacı Stili'nde bezenmiş İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmiştir. Smyrna Agorası Avlu buluntularından iç kısmı yıldız rozet bezemeli Batı Yamacı kase örneği aynı kaide formuna sahip olup, İ.Ö. 2. yüzyılın yarısına verilmiştir (Schafer, 1968: 26, 117, abb. 20.z.137a, abb. 10.1, 2, taf. 51.G3); Pinkwart-Stamnitz, 1984: 126, taf. 25.K39; Çelik, 2007: 78, çiz. 31.77, 78)

3.2 cm. çapında ve korunan yüksekliği 1.4 cm. olan **Kat. No. 42** örneği de alt kısmı profillendirilmiş yalancı halka kaideli, yarı küresel gövdelidir. **Kat. No. 41** buluntu örneğiyle benzer formdadır. Kırmızı firnisli ve kırmızımsı sarı hamurlu örneğin benzer formu Troia buluntuları arasında İ.Ö. 1. yüzyıla verilmiştir (Tekkök-Biçken, 1996: 37, fig. 6.A.46).

2.1.5. İçki Kaseleri

2.1.5.1. Kantharoslar

İ.Ö. 4. yüzyıl içinde siyah firnisli, rulet ve palmet bezemeli örnekleri ele geçen kantharoslar İ.Ö. 3. yüzyıl ikinci çeyreğnde de batı yamacı stilinde bezenmeye başlar. Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönemler boyunca popüler içki kabı olarak kullanılmış olup ovoid gövdeli, gövde alt kısmından çıkıp ağız kenarını aşan yüksek ve dikey kulplu, geniş ve açık ağızlıdır (Rotroff, 1997: 83-92). Siyah firnisli örnekler İ.Ö. 6. yüzyılda gelişmeye başlamış zamanla görülen form farklılıklarına göre İ.Ö. 6. - 5. yüzyıllar, İ.Ö. 4. yüzyıl (Klasik Kantharos) ve Hellenistik Kantharos adında dönemsel olarak üç grupta toplanmıştır (Sparkes-Talcott, 1970: 113-124). Erken Hellenistik Dönem içlerine kadar devamlılığı görülen cup-kantharos, kalyx-cup ve bowl-kantharos gibi içki kapları ile yakın ilişkili olup erken dönemler kantharoslardan farklı olarak İ.Ö. 4. yüzyılın 2. çeyreğinde yeniden biçimlenmeye başlamıştır (Rotroff, 1997: 83). Form gelişimi açısından oldukça farklı özellikler gösteren kantharoslar ele geçtiği merkezlerde gövde, kulp ve ağız profillerine göre farklı gruplarda incelenmiştir (Rotroff, 1997: 83-92, 97). Hellenistik Dönem'in bezemeli ya da bezemesiz kantharosları Sparkes-Talcott tarafından düz ağız kenarlı, kalınlaştırılmış ya da dışa dönük ağız kenarlı olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Her iki tipte de düz ya da iç bükey profille kaideye inen karın bölümü yumuşak ya da hafif sert bir dirsek hattı yaptıktan sonra basık küre biçiminde daraltılmıştır. Kaide ekhinus profilindedir. Oturma düzlemi erken örneklerde düz ve yivsiz, kalıp yapımı dikey kulplar mahmuzludur (Sparkes-Talcott, 1970: 122-123). Rotroff ise Atina Agorası Hellenistik Dönem kantharosları Klasik Dönem form geleneğini devam ettiren, İ.Ö. 4. yüzyılın 2. çeyreğinde biçimlenen klasik kantharoslar ve bu formdan

farklı özellikler gösteren Hellenistik kantharoslar olmak üzere iki gruba ayırmıştır. Klasik kantharoslar ağız tiplerine göre kalın ağız kenarlı ve düz ağızlı olarak iki gruba ayrılır. İ.Ö. 3. yüzyıl Hellenistik tip kantharoslarını ise gövde profillerine göre gruplayarak her grubu da çaplarına göre yeni başlıklarda toplamıştır (Rotroff, 1997: 83). İ.Ö. 4. yüzyıl kantharoslarda en önemli ortak özellik kalınlaştırılmış ağız kenarı profilidir. İç bükey boyundan geniş ve dış bükey gövdeye sert açıyla geçiş yapılır. Kaide konik profilli olup, gövdeden kaideye geçişte rezerve yiv görülür. Bu yüzyılda kulplarda ucu sivri mahmuz küçüktür. Geç döneme doğru irileşip uç kısımları kalınlaşarak köşeli olur (Sparkes-Talcott, 1970: 122). Bazı örneklerde dış yüzün yivlerle bezendiği görülür (Robinson, 1950: 525, lev. 150). Hellenistik tip kantharosların erken örneklerinde dışa dönük ağız kenarı, yumuşak kavisli kısa boyunlu, şişkin gövdeli "S" profili görülmekte olup kalıp yapımı halka kaideye ve makara kulplara sahiptirler. İ.Ö. 3. yüzyıl Hellenistik kantharoslarda da en belirgin özellik boyun kısmının "S" profilden uzaklaşıp düz bir görünüm kazanmasıdır. İ.Ö. 3. yüzyılın 2. çeyreğinde gövdeye keskin profille geçiş söz konusudur. İ.Ö. 220 civarından torba gövdeli örnekler görülür (Edwards, 1975: 77; Rotroff, 1997: 83-94).

Kantharoslarda kaide formunda da değişiklikler görülmektedir. Konik çıkıntı görülen kaidenin alt kısmı, erken örneklerde genellikle içbükey kavislidir. İ.Ö. 3. yüzyılın başlarında hem içbükey hem de konik örnekler görülürken İ.Ö. 3. yüzyılın sonlarına doğru kaide altı koniktir (Sparkes-Talcott, 1970: 270; Rotroff, 1997: 83). Erken örneklerde gövde direkt kaide üzerinde otururken İ.Ö. 3. yüzyıl son çeyreğinde kaide ile gövde arasında silindirik ayak oluşur ve zamanla ayak uzamaya başlar (Aktaş, 2011: 55).

Rotroff'un Atina buluntularına dayanarak yaptığı çalışmanın yanı sıra Behr batı yamacı stilinde çok kullanılan kantharosları Pergamon buluntularını göz önüne alarak form gelişimine göre üç evrede toplamıştır. İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısından İ.Ö. 3. yüzyıl sonuna tarihlenen birinci evrede dudak boynun içbükey, gövdenin dışbükey profilli "S" kesitli olduğu görülür. Bazı örneklerin boyundan karın kısmına geçişi köşeli hatta sahiptir. İ.Ö. 3. yüzyıl sonu - İ.Ö. 1. yüzyılın 3. çeyreği tarihlerini kapsayan ikinci evrede boyun kısalmış dudağın dışa dönüklüğü belirginleşmiştir. Karın daha şişkin, halka kaide birinci evreye göre daha yüksektir. Üçüncü evre İ.Ö.

geç 2. yüzyıldan İ.Ö. 1. yüzyıl ortasına kadar olan örnekleri içermekte olup, karın kısmı oldukça şişkin, kulplarının fazla yükselmesiyle gövde ve kulp arasındaki oran uyumsuzluğu görülür. Önceden basamaklı yükselen kaide ayağında yumuşak hat söz konudur (Behr, 1988: 113, 115).

Edwards Korinth'te bulunan kantharosları gövde profillerine göre tek kavisli kantharoslar, adını antik mimari de kullanılan bir teknikten alan cyma kantharos, Akrokorinth kantharosları, gövde ve boyun arasında kavisli profile sahip kantharoslar, adını bulunduğu kentten alan Hexamilia kantharosları ve gövdede diken bezemelerin görüldüğü dikenli kantharoslar olmak üzere altı grupta toplamıştır (Edwards, 1975: 74-87, Aktaş, 2011: 59).

Ephesos (Mitsopoulos-Leon, 1991: 36, taf. 26, 27), Sardeis (Rotroff-Oliver, 2003: pl. 18.105-107) ve Troia'da kantharoslar genelde İ.Ö. 3. - 2. yüzyıllara tarihlenirken (Berlin, 1999: 89), Pergamon örnekleri için Schafer İ.Ö. 2. yüzyılı (Schafer, 1968: 58, taf. 15), Behr ise form ve kulplarına göre grupladığı kantharosları İ.Ö. 3. yüzyılın başından İ.Ö. 1. yüzyılın 2. çeyreğine kadar olan üç evrede toplar (Behr, 1988: 115).

Altınpark buluntuları arasında kantharos formuna ait form veren örnekler az sayıda tespit edilmiş olup, genelinin küçük parça halinde ve aşınmış şekilde olması genel formun değerlendirilmesi ve tespitinde problem yaratmıştır. Batı Yamacı Stilinde bezenmiş kantharoslar ilgili ana başlık altında değerlendirilmiştir.

Kat. No. 43-54 örnekleri bu grupta değerlendirilmiştir. Belli bir stratigrafik tabakada ele geçmemiş olmasından dolayı buluntu örnekleri dönem özelliklerine göre karşılaştırma yapılıp tarihlendirilmişlerdir.

Kantharos formuna ait örnekler bowl-kantharos (**Kat. No. 43**), Attika tipi (**Kat. No. 44-46**) ve Hellenistik tip kantharoslar (**Kat. No. 47, 48**) alt başlıklarında gruplandırılmıştır. Ağız profiline sahip örneklerden Klasik tip kantharoslar grubunda 1 adet kalıp yapımı ağızlı ağız+boyun parçası (**Kat. No. 44**), 2 adet kalıp yapımı silindirik boyunlu kaide (**Kat. No. 45, 46**), Hellenistik tipte ise 1 adet dışa dönük ağızlı kantharos ağız+boyun parçası (**Kat. No. 47**) ve 1 adet kaide ayağı profillendirilmiş halka kaide (**Kat. No. 48)** olmak üzere katalogta yer alır.

Ayrıca kalıp yapımı konik ve derin yivlerle kademeli profile sahip kaidelerin (**49-54**) Hellenistik kantharos ve skyphos formlarında da kullanıldığı görüldüğünden kalıp yapımı kaideler başlığında değerlendirilmiştir.

Kat. No. 43 örneği kantharosa ait ağız ve boyun parçasıdır. 14.8 cm. ağız çapındaki formun korunan yüksekliği 1.9 cm. dir. Dış kısmı kaliteli siyah, içi kırmızı firnislidir. Dışa dönük ağız hafif sarkık dudaklı olup, içbükey boyundan keskin dönüşle gövdeye geçilmiştir. Geçişte insize yiv görülür. Dışı siyah, iç kısmı kırmızı firnisli, açık kırmızı tonlarında hamurludur. Formun, cup-kantharos ve bowl-kantharos formu örneklerinde benzerleri görülmüştür. Atina Agorası buluntuları arasında benzer form İ.Ö. 3. yüzyılın ilk çeyreğine tarihlenen Batı Yamacı Stili'nde bezenmiş bowl-kantharos örneğinde görülür (Rotroff, 1997: 256, fig. 11, pl. 13.134). Yine Atina Agorası buluntuları arasında bodur formda, dışa kıvrık ağızlı, gövdeye keskin dönüşlü, kalkık kulplu ve kalıp yapımı kaideye sahip baskı bezemeli cup-kantharosla da benzeşmektedir. Sparkes-Talcott formu İ.Ö. 340-325 yıllarına tarihler (Sparkes-Talcott, 1970: 285-286, pl. 28, fig. 7.684). Daskyleion'da 3 no.lu yapıda ele geçen cup-kantharos örneği de benzer formda olup, İ.Ö. 4. yüzyılın 2. yarısı-erken 3. yüzyıl kontekstinde değerlendirilir (Bulut, 2007: 78, şek. 8.12). Formun ağız kenarı daha dik formlu, içbükey boyunlu ve gövdeye keskin geçişli benzer profilli Batı Yamacı bezemeli kantharos Güney Aiolis'te Helvacı Höyücek buluntuları arasında görülmektedir (Meriç, 2018: 60, pl. 3.38). Formun dışı siyah, iç kısmı kırmızı firnisli olup, Altınpark örneğinden daha kalın cidarlıdır. **Kat. No. 43**'ün ince cidar ve ağız profili bakımından benzer örneği Menekşe Çatağı Kazısı'nda kyliks örneğinde görülmüş ancak Altınpark buluntusundaki gibi boyun profilli olmayıp gövdeye yivli ve keskin geçiş söz konusu değildir. Bahsi geçen formda gövdeye kesintisiz ve yumuşak geçiş görülmektedir (Turan, 2006: 94, çiz. lev. 31.161). Altınpark **Kat. No. 43** numaralı katalog örneği çok küçük bir parça halinde olması form olarak kesin değerlendirmeyi mümkün kılmamaktadır. Atina Agorası Batı Yamacı bezemeli bowl-kantharos formu daha yakın görülmüş ve bu doğrultuda İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlenmiştir. Muhtemelen Batı Yamacı Stili'nde bezenmiş örneğin çok az kısımdan ibaret olması ve bezeme görülmemesi bu başlık altında değerlendirilmesini gerekli kılmıştır.

Kat. No. 44 kantharos örneklerinden Attika tipi grubunda yer alan tek örnek olup, kalıp yapımı ağızlıdır. Rotroff kalıp yapımı ağızlı katharosların İ.Ö. 4. yüzyıl içinde çok nadir görüldüğünü ve İ.Ö. erken 3. yüzyıl Batı yamacı tekniğinde bezeli olanlarda daha çok kullanılmaya başlandığını ifade eder. Bu tip formlarda kulpların abartısız şekilde yüksek ve kavisli, derin ve uzun gövdenin de yüksek bir kaide üzerinde yükseldiğini belirtir (Rotroff, 1997: 87). **Kat. No. 44** kantharos örneği ince cidarlı ve pişmeden kaynaklı koyu griden kırmızıya dönen alacalı firnisli, kırmızımsı kahverengi hamurludur. Atina Agorası'nda İ.Ö. 290-270 yıllarına tarihlenen Batı Yamacı bezemeli derin formlu örnekle ağız profili benzeşmektedir (Rotroff, 1997: 254, 271, fig. 10, pl. 11.116, fig. 19, pl. 28.278). Samaria'da mahmuz kulplu benzer form İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarına (Crowfoot-Kenyon, 1957: 242, fig. 46.1,2), Metropolis'te kalıplı ağzı daha yumuşak hatlı olan kantharos örneği İ.Ö. 3. yüzyıl başlarına (Ekin Meriç, 2013: 39, lev. 4.S-26), Pergamon'da "*Tip B*" grubunda İ.Ö. 4. yüzyılın 2. dörtlüğüne tarihlendirilir (Schafer, 1968: 38, taf. 6.C.23). Ephesos Tetragonos Agorası buluntularından ağız profili daha yumuşak hatlı ve parlak siyah firnisli Attika örneği İ.Ö. 4. yüzyıla tarihlendirilirken (Scherrer-Trinkl, 2006: 188, taf. 47.467) Ephesos Bazilika buluntularından Batı Yamacı Stili'nde bezenmiş benzer form için İ.Ö. erken 3. yüzyıla verilir (Mitsopoulos-Leon, 1991: 44, taf. 21.B4). Phokaia'da mat siyah firnisli ve yumuşak hatlı ağız profiline sahip benzer form İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarına (Doğan, 2013: 227, şek. 14.40), Kerameikos Z yapısı buluntuları arasında paralel örnek İ.Ö. 4. yüzyılın 2. yarısına tarihlendirilir (Knigge, 2005: 172, 174, abb. 36.454, 460). Nagidos örneklerinde kalıp yapımı yüksek kaideli, mahmuz kulplu ve yivli gövdeli kalıplı ağız profiline sahip kantharos İ.Ö. 3. yüzyılın 2. yarısı - erken 2. yüzyıla tarihlenir (Durukan-Körsulu, 2006: 190, Kat. No. 16). Goldman, Tarsus örnekleri için Orta Hellenistik dönemi verir (Goldman, 1950: 158, fig. 181.88).

Kat. No. 45 ve **46** numaralı örnekler kalıp yapımı silindirik ayaklı Attika tipi kaidelerdir. **Kat. No. 45** numaralı örnek daha kısa ayaklı Atina, Samos Heraion'u Kuzey Yapısı'nda, Old Smyrna, Knidos Kap Krio'da İ.Ö. 4. yüzyıl ortalarına (Sparkes-Talcott, 1972: 286, pl. 29.704; Rotroff, 1997: 242, 243, 252, fig. 4, pl. 1.8, fig. 4, pl. 2.16, fig. 9, pl. 10.96; Samos III, 1989: 137, abb. 29.V6; Cook, 1965: pl. 45, fig. 3; Doksanaltı, 2006: 660, Kat. No. 582, 638), Metropolis'te İ.Ö. 4. yüzyılın

son çeyreğine (Gürler, 1994: 142, çiz. 8.26), Samaria'da İ.Ö. 4. yüzyılın sonuna (Crowfoot-Kenyon, 1957: 242, fig. 46.10), Eretria'da İ.Ö. 3. yüzyıla (Metzger, 1969: 53, taf. 12.7), Phanagoria, Assos Nekropolisi ve Smyrna Kadifekale buluntuları arasında da benzer form İ.Ö. 4. yüzyıl sonu - 3. yüzyıl başlarına tarihlenmiştir (Morgan, 2004: 210, pls. 25.49.329; Bakan, 2009: 39, lev. 56.24; Granata, 2015: 82.2) .

Daha uzun ayaklı olan **Kat. No. 46** kantharos kaidesinin İ.Ö. 3. yüzyıl 2. çeyreğine tarihlenen daha uzun ve ince kantharos örnekleriyle karşılaştırılması mümkündür. Atina Agorası'nda bu örneklerin İ.Ö. 275'e tarihlendiği görülür (Rotroff, 1997: 243, fig.4, pl. 2.16, 17, 18) paralel örneklerinin daha ince ve uzun formlarda görülmüştür. Samaria'da benzer form İ.Ö. 4. yüzyıl sonuna (Crowfoot-Kenyon, 1957: 242, fig. 46.9), Benghazi (Kenrick, 1985: 33, fig. 5.B21.1), Smyrna Agorası'nda İ.Ö. 4. yüzyıl sonu - 3. yüzyıl başlarına (Aktaş, 2011: 136-137, lev. 11, çiz.22, Kat. No. 75), Eretria ve Kelenderis'te İ.Ö. 3. yüzyılın ilk çeyreğine (Metzger, 1969: 53, taf. 12.1; Zoroğlu, 2004: 300, pl. 111a.1), Klazomenai'de İ.Ö. 3. yüzyılın 2. çeyreğine tarihlenir (Egeci, 2014: 45, ek s.50, Kat. No. 145). Ephesos Yamaç Evleri buluntularından aynı formun İ.Ö. 2. yüzyıla verildiği görülür (Krizinger, 2010: 561, taf. 212.B-K 222).

Altınpark kalıp yapımı kantharos kaidelerinden benzer örneklerinin stil-kritik karşılaştırması sonucunda ve kantharosların gelişim çizgisine bakıldığında **Kat. No. 45** örneğini İ.Ö. 4. yüzyılın 2. yarısı - İ.Ö. 3. yüzyıl başlarına**,** silindirik ayakların İ.Ö. 3. yüzyıl özelliği olmasına dayanarak da **Kat. No. 46**'yı İ.Ö. 3. yüzyılın 2. çeyreğine tarihlendirmek mümkündür.

Kantharos buluntularından Hellenistik tip grubunda değerlendirilen **Kat. No. 47** dışa dönük basit ağız profiline sahiptir. Boyun kısmı çok az korunmuş örnek "S" profillidir. Geniş ağız çapından dolayı bu form kantharosların erken örneklerini temsil eder. Pergamon'da paralel form için İ.Ö. 3. yüzyıl başları verilir (Schafer, 1968: 55, taf. 15.D.52). Kırmızı firnisli, kırmızımsı sarı hamurludur. Karşılaştırma yapılan merkezlerde kase-kantharos veya kantharos olarak tanımlandığı görülür. Phokaia'da benzer ağız profilli fakat daha uzun boyunlu ve parlak siyah firnisli kantharos örneği kase-kantharos olduğu ihtimal dahilinde İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarında değerlendirilmiştir (Civelek, 2006: 188, fig.4.b). Batı Yamacı Stili'nde bezenmiş

kase-kantharoslar Erken Hellenistik Dönem formu olup, İ.Ö. 3. yüzyılın son üçlüğünde gelişmiştir. İ.Ö. 3. yüzyılın 2. çeyreğinde popüler olan açısal kantharosların Batı Yamacı Stili'nde bezenenleri bu yüzyılın ortalarında görülmeye başlanmıştır (Civelek 2006: 188). Bu doğrultuda Altınpark örneği kase-kantharos formunda değerlendirebilir olsa da çok az kısmı korunduğundan Batı Yamacı Stili'nde olduğu anlaşılamamıştır. Panayia'da yivli gövdeli Batı Yamacı bezemeli örnek İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlenir (James 2010: 65, fig. 7. pl. 5.43). Behr'in Pergamon buluntularında İ.Ö. 3. yüzyılın sonundan İ.Ö. 1. yüzyılın 2. yarısına kadar devam eden 2. Evre kantharoslarıyla benzer ağız profiline sahiptir (Behr, 1988: 122, abb. 4.13). Daskyleion'da 1 No.lu Yapı C Odası buluntularında aynı ağız profilli örnek İ.Ö. 2. yüzyıla (Bulut, 2007: 50-51, şek. 3a.4) Ephesos'ta Batı Yamacı bezemeli kantharos örneği de İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlenmiştir (Mitsopoulos-Leon, 1991: 34, taf. 22.B9).

Altınpark kantharos formuna ait kaide örneklerinden **Kat. No. 48** örneği Hellenistik tipte olup, dışı profillendirilmiş alçak halka kaide formundadır. Gövde alt kısmı geniş açılmaktadır. İnce cidarlı parça kırmızımsı siyah firnisli, açık kırmızımsı gri hamurludur. Daskyleion'da benzer kaide Batı Yamacında bezenmiş skyphos formunda görülür ve İ.Ö. 3. - 2. yüzyıllara, Smyrna Agorası'nda İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlenir (Bulut, 2007: 118, şek. 18.7; Aktaş, 2011: 138, çiz. 22, Kat. No. 78). Pergamon'da İ.Ö. 3. yüzyıl sonu - 2. yüzyıl başlarına tarihlenen basit ağızlı, "S" formlu ve şişkin gövdeli kantharos örneğinde paralel formlu kaide görülür (Schafer, 1968 : 58, taf. 15.D.65). Assos Nekropolisi S-3 Açması örneklerinde benzer kaide makara kulplu kantharosta görülür ve İ.Ö. 3. yüzyıl başına verilir (Bakan, 2009: 45, lev. 62, res. 186a.b.52). Godsey Atina Agorası örneklerinden benzer kaideli baggy kantharos formunu İ.Ö. 3. yüzyıla tarihler (Godsey, 2017: 48, fig. 5.a).

2.1.5.2. Skyphoslar

İ.Ö. 6. yüzyıldan İ.Ö. 4. yüzyıla kadar popüler olarak kullanılan içki kabı skyphoslar Hellenistik Dönem'de özellikle Batı Anadoluda'da yaygın olarak kullanılmıştır (Schaffer, 1968: 94-95). Yarı küresel veya ovoid formlu gövdeye sahip

olup ağız kısmı hafifçe içe dönük veya düz olabildiği gibi hafif bir şişkinlikle dudak kısmına geçişli ağza sahip örnekleri de görülmektedir (Ekin Meriç, 2003: 29-30).

Attika tipleri Sparkes-Talcott tarafından İ.Ö. 6. yüzyıldan İ.Ö. 4. yüzyıla kadar ayrıntılı olarak incelenirken (Sparkes-Talcott, 1970: 81) bu dönemden itibaren Rotroff, Erken Hellenistik ve geç dönem örnekleri inceleyerek iki grup belirlemiştir. Dışa dönük dudaklı, gövdeye paralel yatay kulplu, geniş gövdeli ve birden daralan alt gövdeyle kaideye geçen formlu olanları Attika tipi olarak gruplarken ikinci grup İ.Ö. erken 5. yüzyılda başlayıp firnisli ve figür bezemeli örnekleriyle İ.Ö. 3. yüzyıl içine kadar görülen Korinth tipinde hafif yukarı kalkık ya da kulakçık şeklinde eklentiye sahip kulp ve küresel gövdeli profile sahip örnekler yer almıştır (Rotroff, 1997: 94-95). Sparkes-Talcott, Attika tipi olanları Korith grubunda olanlardan farklı olarak torus kaideli, kalın cidarlı ve tamamen siyah firnisli olarak belirtmiştir. Erken örneklerde kaide üzerinde ince kırmızı firnisli bant bulunurken tek kavisli gövde zamanla çift kavisli bir profil kazanır. İ.Ö. 5. yüzyılda kavis daha belirginleşirken bu dönem sonunda ağız altında daralmaya paralel olarak ağızda dışa dönüklük görülür (Sparkes-Talcott, 1970: 85). İ.Ö. 4. yüzyılda dik ve düz ağızlı olanlar adak kapları olarak da kullanılırken geç dönemde üretimi azalmış ve formun bazı özellikleri daha geç kantharos ve cup kantharos formunda devam etmiştir (Rotroff, 1997: 94).

Behr de Pergamon buluntularına dayanarak yaptığı çalışmada skyphosları "*Tip A, Tip B, Tip C*" olarak gruplandırmıştır. Dışa dönük ağızlı, dudak kısmından gövdeye içbükey kavisle geçiş yapan yivli ve küresel gövdeli formlar "*Tip A*" grubunda yer almaktadır. "*Tip B*" daha basık profile sahip ve keskin dönüşlü gövde profiline sahip örneklerden oluşurken "*Tip C*" daha uzun boyunlu, dudaktan ve boyundan gövdeye geçişte düz profilli parçalardan oluşmaktadır. Hellenistik tipte Batı Yamacı stilinde olan skyphoslar kantharoslarla aynı tarzda bezenmiş olup yatay sarmaşık dalları, yapraklar, birbirine bağlı damlalar kulp hizasında kabı çevrelemektedir (Behr, 1933: 126-127).

Hellenistik dönem skyphoslarda kaide küçülüp İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarında torus kaideleri altında meme başı şeklinde çıkıntı görülür. Derin gövde geç örneklerde konik görünüm kazanır. Alt ve üst gövde daha keskin profille ayrılır ve dudak daha keskin bir kaide dışa dönüktür. Dudağın üstüne yükselen kulp üçgen profilli olup geç örneklerde orantısız şekilde küçülür ve yuvarlatılır (Pemberton, 1985: 280-281).

Altınpark kazısında ele geçen ve katalogta değerlendirilen skyphos örnekleri ağız formlarına göre iki başlıkta değerlendirilmiştir. Kalıp yapımı-şişkin gövdeli skyphos formunda Attik tip formun yansımaları hissedilse de diğer grupta yer alan burkuk ağızlı-şişkin gövdeli örnekler tamamen Hellenistik Dönem'in yerel üretimlerinin izlerini taşır. Konu bütünlüğü açısından Batı Yamacı bezemeliler ilgili başlıkta değerlendirilmiştir.

2.1.5.2.1. Kalıp Yapımı Ağızlı–Şişkin Gövdeli Skyphos

Altınpark kazısında ele geçen formlardan biri olan bu tip kaselerin karşılaştırma sonucunda paralel formlarının içki kasesi olarak tanımlanmış ve kantharos, skyphos ve çift kulplu kase olarak isimlendirildikleri görülmüştür. Analojilerinde ağırlıklı olarak skyphos formunda tanımlandırılmaları bu başlıkta değerlendirilmelerini gerektirmiştir. **Kat. No. 49** ve **50** numaralı örnekler bu formda değerlendirilmiştir. İki örnek de mat koyu grimsi siyah firnisli olup, kırmızımsı sarı sık dokulu hamurludur. 8.6-9 cm. ağız çaplarına sahiptirler.

Olbia NGS sektörü buluntuları arasında benzer formda ancak İ.Ö. 6. yüzyıl ortalarına tarihlenen parlak siyah firnisli örnekleri cup-skyphos olarak değerlendirilmiştir. Aynı merkezde Batı Yamacı örnekleri İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarına verilir (Handberg-Petersen, 2010: 211, 393, pl. 98.Da.25; pl. 99.Da.26, pl. 101.DC.97). En erken örnekler Altınpark örneklerinin prototipi olmalıdır.

Atina Agorası'nda Hellenistik tip kantharos örneğinde aynı ağız ve gövde profili görülür. Mahmuz kulplu örnek İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısına tarihlenir (Rotroff, 1997: 272, fig. 19, pl. 28.279). Rotroff dar boyunlu, kalıplı ağız kenarlı derin kaselerin hem siyah hem de daha az yaygın şekilde Batı Yamacı stilinde yapıldıklarını belirtir (Rotroff, 1997: 105-106). Panayia buluntularında benzer formların büyük çaplı olanları büyük skyphos ya da küçük krater olarak adlandırılmıştır (Sanders, vd. , 2014: 8, fig. 15.16).

Altınpark örnekleri Rotroff'un belirttiği siyah firnisliler grubundaki örneklerle benzeşmektedir (Rotroff, 1997: 271-272, fig. 19, pl. 28.279). **Kat. No. 49** buluntu örneği Olbia NGS sektörü buluntularından benzer formlu örneklerden biri olan Attika tipi örnek skyphos formunda İ.Ö. 4. yüzyıl ortaları - 3.yüzyıla verilirken ve

çift kulplu kase Delos üretimi olarak İ.Ö. 3. yüzyıl ile İ.Ö. 1. yüzyıla kadar tarihlendirilmiştir (Handberg-Petersen, 2010: 192, 201, 222, pl. 110.Da-207, pl. 112.Dc-238). Dekapolis Hippos'unda skyphos formunda tanımlanan benzer örnek İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları verilmiştir (Mlynarczyk, 2011: 578, pl. 244.41). Pergamon'da benzer form skyphos olarak tanımlanırken Atina Agorası "*A grubu*" örnekleriyle ilişkilendirilir. İ.Ö. 3. yüzyıla verilen Pergamon örneği siyah metalik firnisli ve kulbunda mask kabartması görülür (Schafer, 1968: 47, 57, taf. 9.D.25) ise daha kalitesiz firnisli olup, ağızdan gövdeye Pergamon örneğindeki kadar yumuşak geçiş görülmez.

Diğer kalıp yapımı ağızlı şişkin gövdeli içki kasesi **Kat. No. 50** numaralı örnek de **Kat. No. 49** numaralı kase ile aynı formdadır. Ağız altında yatay kulba çok az kısım korunmuştur. **Kat. No. 49'**dan daha şişkin gövdelidir. Panayia'da benzer formda örnek Attika tipi skyphos olarak değerlendirilmiş ve İ.Ö. 3. yüzyılın 2. yarısına tarihlendirilmiştir (Sanders, vd. 2014: 55, fig. 45.40; James, 2010: 55, fig. 3.20). Altınpark örneği Panayia'da görülen skyphos formundan daha şişkin gövdelidir. Girit'te bu formun tek kulplu olan örnekleri lale şeklinde kase olarak tanımlanır ve İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenir (Δ. Χατζή-Βαλλιάνου, 2000: 92, pl. 46.5). Tarsus'ta benzer form dikey kulplu kase örneğinde görülür. Tarsus'ta benzer form skyphos olarak değerlendirilir ve kurşun astarlı örnekleri görülmektedir (Goldman, 1950: 196, fig. 198.625). Kyzikos buluntularında daldırma firnisli ve daha dar (sönük) gövdeli benzer form Altınpark buluntusunun geç dönem örneği olup, skyphos formunda tanımlanmış ve İ.S. 1. yüzyıla verilmiş olup, geç dönem örneklerinden olduğu düşünülmüştür (Güneş, 2008: 127, Kat. No. 79). Analoji sonucunda belli bir tabaka buluntusu olmayan Altınpark örneklerinden **Kat. No. 49** ve **50**'yi İ.Ö. 3. yüzyılın 2. yarısı ile İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına tarihlemek mümkündür.

2.1.5.2.2. Burkuk Ağızlı-Şişkin Gövdeli Skyphoslar (Çift Kulplu İçki Kasesi)

Altınpark kazısı buluntularından çift kulplu kase grubunda 2 adet ağız+gövde parçası katalogta değerlendirilmiştir. **Kat. No. 51** ve **52** form olarak karşılaştırılan merkezlerde derin ve şişkin gövdeli skyphos, çift kulplu kase, içki kasesi ve daha şişkin gövdeli olanların Palestina kasesi taklidi olarak tanımlandıkları görülmüştür.

Rotroff Atina Agorası buluntularından içki kaseleri ana başlığı altında çift kulplu kaseleri "*Palestina kaseleri taklidi örnekler*" ve Güneybatı Asya kökenli "*Knidos Kasesi taklidi örnekler*" olmak üzere gruplamıştır (Rotroff, 1997: 117). İ.Ö. 2. yüzyıl başı ile İ.Ö. erken 1. yüzyıl aralığına tarihlediği (Rotroff, 1997: 284) Palestina kaseleri için her ne kadar tüm Akdeniz'de yaygın olsa da özellikle Levant ve Palestin'de görülen ortak formun İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısında Yunanistan'da popüler olduğunu ifade eder (Rotroff, 1997: 118). Palestina kaseleri Hellenistik Dönem'de birçok merkezde formda çok farklılıklar görülmeden yaygın olarak kullanılmıştır. Burkuk ağız ve şişkin gövdeli Altınpark örneklerinin karşılaştımaları sonucunda Palestine kaselerini andırsa da bu form kadar şişkin gövdeli olmadığı ve ağız altında da daha keskin dönüşün görülmediği görülmüştür. Bu nedenle Palestine kasesi olarak değerlendirilmemiştir. Bazı merkezlerde skyphos örneklerine daha çok benzediği görülmüştür.

Gassner benzer formlu kaseleri yatay kulplu, soğan formlu ve dışa bükük ağız kenarlı kase olarak tanımlar ve İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısına tarihler (Gassner, 1997: 49, taf.7: 122).

Altınpark kase formları arasında bu formdaki örneklerden **Kat. No. 51** hafif dışa dönük topak ağızlı, şişkin gövdeli olup, ince cidara sahiptir. Ağız altında ince yiv görülür. Rotroff, Attika örnekleri için ağız altındaki yivin geç dönem özelliği olduğunu belirtir (Rotroff, 1997: 118). Siyah firniste çizgisel alacalıklar görülür. Açık kırmızı hamuru ince dokulu, kireç ve mika katkılıdır. Tarsus'ta benzer form için şişkin derin gövdeli, yatay kulplu skyphos tanımı yapılmış ve İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlenmiştir (Goldman, 1950: 157, fig. 181.82). Korinth'te burkuk kulplu içki kasesi formunda İ.Ö. 2. yüzyıl ilk çeyreğine (Edwards, 1975: 94 pl. 17.554), Nagidos'ta çift kulplu kase olarak İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısına tarihlenir (Durukan-Körsulu, 2007: 200, Kat. No. 68). Knidos'ta burkuk duvarlı içki kasesi olarak tanımlanan benzer form İ.Ö. geç 2. yüzyıla (Kögler, 2010: 105, abb.17.E 21, E 22), Klazomenai'de İ.Ö. 3. - 2. yüzyıllara verilir (Egeci, 2014: 51, ek s.60, Kat. No. 178). Samos'ta benzer profilli kase dikey kulplu skyphos olarak tanımlanır ve Hellenistik Dönem'e tarihlenir (Samos XX, 2004: 308, taf. 82.1804).

Altınpark **Kat. No. 51**'de form belirleyici kulbun görülmemesi örneğin kesin tanımlanmasını güçleştirmektedir. Bu nedenle profili benzer farklı formlar tanımda

yer almış ve çift kulplu kase olarak tanımlanması uygun görülmüştür. Analoji sonucu formlar, İ.Ö. 2. - 1. yüzyıla tarihlendirilmiştir.

Çift kulplu kase buluntularından diğer örnek **Kat. No. 52**, 13.4 cm. ağız çapına ve korunan 2.9 cm. yüksekliğe sahiptir. Dışa dönük topak ağız, şişkin gövde profili görülmektedir. İnce cidarlı parçanın sık dokulu hamuru mika katkılıdır. Kısmen grileşmiş kırmızı alacalı firnisli, açık kırmızı hamurludur. **Kat. No. 51** kase örneğindeki gibi ağızdan gövdeye geçiş keskin değildir. Kögler Knidos örneklerinde benzer formu "S" formlu Palestina kasesi olarak tanımlar ve İ.Ö. geç 2. yüzyıl - İ.Ö. erken 1. yüzyıla tarihler (Kögler 2010, abb. 33.F.17) Örnekte **Kat. No. 52** kase örneğine göre daha şişkin gövde profili görülür. Benghazi'de paralel form kase olarak Erken Roma Dönemi buluntuları arasında Hellenistik form olma ihtimalinde değerlendirilmiştir (Riley, 1979: 336, fig. 122.D.835).

Altınpark çift kulplu kase örnekleri analoji sonucunda şişkin gövdeli soğan formunda skyphos, içki kasesi ve daha şişkin gövde profilli olanların Palestina Kasesi olarak tanımlanmış olduğu görülmüş ve Palestina kaselerindeki kadar şişkin gövde profiline sahip olmamaları, analojilerinde daha çok skyphos formunda tanımlanmaları bu başlıkta değerlendirmeyi gerektirmiştir.

2.1.5.3. Kalıp Yapımı Kaideler

Katalog No. 53-58 buluntu örnekleri bu grupta değerlendirilmiştir.

Altınpark seramik buluntuları arasında içki kaselerine ait olan ancak Hellenistik Dönem'de hem kantharos hem de skyphos örneklerinde görülen kaideden gövdeye geçiş kısmındaki daralma ve konik profilden ve çok az kısımlarının korunmuş olup formun geneli hakkında fikir sahibi olunmamasından dolayı bu başlıkta değerlendirilmeleri uygun görülmüştür.

Kalıp yapımı konik profilli bu kaide örnekleri Attika klasik tip kantharos kaidelerinde benzeseler de klasik kantharos örneklerinde bu tip kaidelerde gövdenin daha yayvan açılı profilli olduğu görülür. Alt gövdesi bu tipte dar ve konik örnekler Atina Agorası'nda bazı silindirik ayaklı kaide örneklerinde görülürken ayaksız kaidelerde gövde daha geniş açılır (Rotroff, 1997: 245, 247, 249, fig. 8, pl. 7.73, 75, 76, 77; fig. 6,pl. 4.36, 37, fig. 7, pl. 6.53, 55, 57) Ayrıca bu tür kalıp yapımı konik ve

basamaklı kaidelerin Hellenistik kantharos ve skyphos formlarında da kullanıldığı görülür (Ekin Meriç, 2013: 39, lev. 4.S-33; Gassner, 1997: 61, taf. 10.166). Altınparkta ele geçen bu tip kaidelerin analojisinde hem kantharos hem de skyphos formlarında görülmesi vealt gövdelerinin dar-konik profilli olmasının bu tip kaideye sahip Attika tipi kantharos formuna uymaması nedeniyle bu başlık altında değerlendirmelerini gerekli kılmıştır.

Kaide örneklerinde koyu grimsi siyah, yeşilimsi siyah, kırmızı-gri alaşımlı, koyu gri-koyu kahverengi alaşımlı firnis, açık kırmızı, soluk kahverengi ve kırmızımsı sarı hamur görülür.

Kat. No. 53 örneğinin alt kısmında nipple görülürken **Kat. No. 54**'ün örnekğin alt kısmı koniktir. İki örneğin paralel formları Atina Agorası, Kerameikos Z Yapısı, Korinth ve Eretria'da İ.Ö. 4. yüzyıl sonu ile 3. yüzyıl başlarına verilir (Rotroff, 1997: 247,249, fig. 7, pl. 6.57, fig. 8, pl. 8.83; Knigge, 2005: 229, abb. 37.988; Metzger, 1969: 57-58, taf. 13.15, 21; Edwards, 1975: 79, dep. 115.408). Patara Tepecik Höyüğü buluntuları arasında benzer kaide örneği İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarına tarihlenir (Işın, 2008: 160, taf. 39.1). Bursa Nilüfer Kazısı buluntularından kantharos kaidesi de paralel formda ancak daha parlak ve kaliteli firnislidir. Bahsi geçen örnek İ.Ö. 4. yüzyıl ilk yarısına tarihlendirilmiştir (Gülsefa-Çıtakoğlu, 2015: 309, 2). Metropolis Ana Tanrıça Kutsal Mağara buluntularından benzer kaide örneği için İ.Ö. 3. yüzyıl başları önerilir (Ekin Meriç, 2013: 39, lev. 4.S-33).

Kat. No. 55 kalıp yapımı kaide örneğinde dar açılı alt gövde görülür. Kaide altı koniktir. Korinth'te benzer profil İ.Ö. 3. yüzyılın 3. çeyreğine tarihlenen cyma kantharosta görülür (Edwards, 1975: 79, dep. 115.408). Halikarnassos'ta kantharos formuna ait kaideyle benzer formda olup, İ.Ö. 4. yüzyıl ortalarına verilir (Vaag-Norskov-Lund, 2002: 176, pl. 35.14). Pergamon Kestel buluntuları arasında benzer örnek İ.Ö. 3. yüzyıla (Özyiğit, 1990: 58, a.2), Klazomenai'de İ.Ö. 3. - 2. yüzyıllara verilirken (Egeci, 2014: 48, ek s.53, Kat. No. 158), Patara'da ithal örnek İ.Ö. 4. yüzyıl son çeyreğine tarihlendirilir (Işın, 2008: 160, taf. 38.4). Smyrna Agorası örneklerinden siyah firnisli yerel üretim kaide İ.Ö. 4. yüzyılın 2. yarısı ile erken 3. yüzyıla (Aktaş, 2011: 134, lev. 1, çiz. 21.70) tarihlendirilmiştir.

Kat. No. 56 kaide örneğinde dar açılı derin alt gövde profili görülür. Alt kısmı koniktir. Formun paralelleri skyphos formunda da görülür. Metropolis Ana

Tanrıça Mağarası buluntularından İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenen skyphos örneğinde benzer kaide profili görülür (Ekin Meriç, 2013: 61, lev. 50.129.S-343). Samos ve Klazomenai'de paralel form için İ.Ö. 3. - 2. yüzyıllar önerilir (Samos XX, 2004: 309-310, taf. 82.1812, 1814; Egeci, 2014: 48, ek s.53, Kat. No. 158). **Kat. No. 57** numaralı kaide Ephesos buluntularından Batı Yamacı bezemeli skyphos formunda görülmektedir ve İ.Ö. 2. yüzyıla verilir (Gassner, 1997: 61, taf. 10.166). Daskyleion'da İ.Ö. 3 yüzyıl sonundan İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısına kadar kullanım gördüğü belirtilen 1 No.lu Yapı A Odası buluntuları arasında kantharos örneğinde benzer kaide görülür (Bulut, 2007: 33, şek. 1b.8).

Kat. No. 58 buluntu örneği yüksek konik kaideli 3.7 cm. çapında küçük formlu kaidenin ayak kısmı basamaklı profillendirilmemiş olup, gövdeye geçiş kısmında plastik yiv bulunur.Atina Agorası'nda Hellenistik Tip küçük boyutlu kantharos formunda benzer kaide İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısına verilir (Rotroff, 1997: 265, fig.16, pl. 21.222). Salamis'te benzer kaide içki kasesi olarak tanımlanan örnekte görülür ve İ.Ö. 4. - 3. yüzyıllara tarihlendirilir (Diederichs, 1980: 27**,** pl. 7.77,78), Halos ve Khersenesos'ta kantharos formunda görülen benzer formlar için İ.Ö. 3. yüzyıl verilir (Beestman-Kruyshaar, 2014: 173, fig. 2.6, fig. 3.15, fig. 4.P2824, P2505; Zoloterev, 2005: 196, fig. 5.20).

Altınpark kalıp yapımı kaidelerini, analoji sonucunda İ.Ö. 3. - 2. yüzyıla tarihlemek mümkündür.

2.1.5.4. Parabolik Kaseler

"*Derin kaseler*" veya "*mastos*" olarak adlandırılan bu tür içki kaplarının Geç Hellenistik Dönem'de metal ve cam örnekleri de üretilmiştir. Bu kaselerde parabolik profil karakterizedir ve ağız kenarı iç veya dış kısmında iki ya da üç yivli örneklerin yanı sıra düz, yivsiz olanları da görülür (Rotroff, 1997: 109).

İ.Ö. 3. yüzyılda ayaksız veya kulpsuz sade görünümlü bu içki kaplarının çeşitli varyasyonları yaygın olarak üretilmiştir. Form olarak metal kaplardan esinlenilmiş ihtimali yanında seramik gelişimi içinde de değerlendirilebilmektedir. En erken örnekleri kalıp yapımı ayaklı, bolster-cup ile ilişkilidir ve sırasıyla bowl-kantharos ile benzeşir. Fakat bu formların metal analogları var olduğundan sadece

metal kap oymacılığının gelişiminin yansımaları söz konusu olabilir (Rotroff, 1997: 107).

Altınpark buluntu örneklerinden 2 adet parabolik/ basit kase, ağız+gövde parçasından oluşmaktadır (**Kat. No. 59, 60**). Örnekler 11.3-13 cm. ağız çapına sahip olup, 2.7 cm. en fazla korunmuş yükseklikleridir.

Kat. No. 59 örneği ile Atina Agorası'nda İ.Ö. 2. yüzyıl başı ve ortalarına tarihlenen ağız ve gövde profilli benzer örnekte ayak yoktur ve metalik siyah firnislidir. Laodikeia'da kırmızı firnisli örnek İ.Ö. 2. yüzyıla verilir (Rotroff, 1997: 276, fig.20: 328; Duman, 2010: 95, Kat. No. D.57). Ephesos Yamaç Evi buluntularından benzer form İ.Ö. 1. yüzyıla (Ladstatte-Auinger, 2001: 76, taf. 50.37), Samaria'da kahverengi firnisli, iç kısmı yivli ve ayaklı kase örneği İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara tarihlendirilmiş ve bu tip kaselerin erken Sigillata örneklerinde bilindiği belirtilmiştir (Crowfoot-Kenyon, 1957: 259, fig. 53.1). Datça Reşadiye Atölyeleri buluntularında konik kaseler olarak değerlendirilen bu formun ağız kenarı içte ve dışta yivli, sadece içte yivli ve sadece dışta yivli örnekleri üç grupta incelenmiştir (Şahin, 1992: 58, şek. 15.75-79, şek. 16.81, 82). Knidos'ta içki kaseleri grubunda aynı form siyaha yakın glazürümsü astarıyla Ephesos üretimi olarak değerlendirilmiş ve dudak altında beyaz boya kalıntılarından Batı Yamacı seramiğiyle ilişkilendirilmiştir. Ağız altındaki yivlerden dolayı da Pergamon Batı Yamacı kaseleriyle değerlendirilmiş ve İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmiştir (Doksanaltı, 2006: 710-711, Kat. No. 1097). Gassner, Ephesos buluntularını konik kaseler grubunda değerlendirmiş ve Batı Yamacı tekniğinde bezenen kaselerle ilişkilendirmiştir. Ephesos örneklerinin pürüssüz yüzeyli olup, ince yivlerle bezendiğinden, kalın duvarlı olanlarının yarı küresel formda ve iç kısımda yivlerle dekore edildiğini belirtmiştir (Gassner, 1997: 49, taf. 7.123, 124, taf. 8.126). Halikarnassos buluntularında benzer profilli örnek mastos olma ihtimali dahilinde kase grubunda değerlendirilmiş (Vaag-Norskov-Lund, 2002: 183, pl. 40.J49)

Analoji sonucunda **Kat. No. 59** numaralı buluntu örneğinin Knidos buluntusuyla benzer firnis yapısına sahip olması Ephesos üretimi olma ihtimalini güçlendirse de Batı Yamacı tekniğine ait bezeme görülmemesi parabolik kaseler grubunda değerlendirilmesini gerektirmiştir.

Parabolik kase örneklerinden **Kat. No. 60** numaralı kase kırmızımsı kahverengi daldırma firnislidir. Ağız, **Kat. No. 59** numaralı örnek kadar ince ve dışa dönük değildir. Gövdede hafif kavis görülür. Korinth'te paralel örnek konik kase grubunda İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına, yarı firnisli mastos grubunda benzer formu İ.Ö. 3. yüzyılın 2. yarısına verilir (Edwards, 1975: 92-93, pls. 17.40.546, pls. 17.56.551). Ephesos Tetragonos Agora ve Ephesos Yamaç Evleri buluntuları arasında paralel örnek İ.Ö. 2. yüzyıla verilirken, Latzer, Ephesos Yamaç Evi örneğini Pergamon üretimi olarak değerlendirip İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara tarihlemiştir (Gassner, 1997: 89, taf. 21.267; Latzer, 2009: 200, taf. 8.146). Hayes, Paphos'taki benzer örnekleri "*Campana A*" grubunda İ.Ö. 2. yüzyıl ve sonrasına tarihlendirmiştir (Hayes, 1991: 6, fig. IV.AA.5) Ceyhan Ovası Kazılarında benzer form örnekleri basit ağızlı kaseler olarak tanımlanmış ve İ.Ö. 2. yüzyıla verilmiştir (Özdemir, 2008: 117, Kat. No. 49).

2.1.6. Kapak Kaseler (Lekanis)

Lekanis, Lüdorf'un belirttiği üzere "lekane" kelimesinin küçültülmüş şeklidir ve "*kapak kase*" olarak tanımlanır. İ.Ö. 5. yüzyılda "*lekane*" teriminin "*lekanis*"ten daha sık kullanıldığını belirtir (Lüdorf, 2000: 9). Sparkes-Talcott, genellikle kapaklı kase olarak tanımlar ve yatay kulplu örnekleri yanında kulpsuz formunda da olduğundan bahseder. Gıda, oyuncak, baharat vb. şeyler için kullanılmasının yanında siyah firnisli olanların makyaj tuvaleti yanında sofra kasesi olarak kullanıldığını belirtir (Sparkes-Talcott, 1970: 164). Atina Agorası'nda İ.Ö. erken 6. yüzyıldan İ.Ö. 3. yüzyılın ilk çeyreğine kadar olan lekanisleri incelemiştir (Sparkes-Talcott, 1970: 320, 326, fig. 11, pls. 40-42.1206-1284)

Rotroff, Hellenistik Atina'nın standart kulpsuz lekanislerini daha geniş formlu, kapak için profillendirilmiş çıkıntılı ağız kenarlı olduğunu belirtirken halka kaideleri kapağı çıkarırken alttan tutmada kolaylık sağladığını ifade eder. Erken Hellenistik Dönem'den Erken Roma Dönemi'ne kadar seride geniş bir boşluk görülür (Rotroff, 1997: 192). Rotroff Hellenistik lekanisleri, kulpsuz lekanisler, kapak amaçlı kullanılanlar ve küçük formlu olanlar olmak üzere üç başlıkta incelemiş ve İ.Ö. 4. yüzyıl ile İ.Ö. 1. yüzyıl sonları tarih aralığında değerlendirmiştir (Rotroff, 1997: 364, no. 1254-1378).

Altınpark kazısı buluntuları arasında üç adet lekanis örneği (**Kat. No. 61**, **62, 63)** katalogta değerlendirilmiştir. Mat grimsi siyah, kırmızımsı kahverengi-gri alacalı ve soluk kırmızı-gri alacalı firnisli örneklerde kırmızımsı kahverengi ve kırmızımsı sarı hamur tonları görülür. Ağız+gövde parçasından oluşan örnekler 12-19.6 cm. ağız çaplarına sahip olup, korunan en fazla yükseklik 5 cm.dir. Üçgen ağızlı ve omurgalı gövde profillidirler. İnce cidarlı parçalardan **Kat. No. 63**'te sık yivler görülür. Bunlar Attika tipinin geç dönem taklitleridir.

Lekanis buluntularının merkezlerin çoğunda az sayıda ele geçmesi ve yerel olarak da form açısından farklılıklar göstermesi tipoloji ve kronolojik olarak standart verilerin elde edilmesine engel oluşturmaktadır (Egeci, 2014: 60).

Atina Agorası buluntuları arasında **Kat. No. 61** numaralı örneğin form benzeri İ.Ö. 2. yüzyıl sonu - 1. yüzyıl başlarına tarihlenen siyah parlak firnisli iki lekanis örneğinde görülür (Rotroff, 1997: 364, fig. 78, pl. 93.1256, 1258). Nagidos'ta daha kalın cidarlı, kahverengimsi siyah firnisli lekanis örneği İ.Ö. 3. yüzyılın 2. yarısı - erken 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Ağız profili ve kapak için yapılan çıkıntı kısmı Altınpark örneğindeki gibi şekillendirilmiş ve keskin hatlı değildir. Bu nedenle **Kat. No. 61**'in daha erken örneğidir (Körsulu, 2006: 211, Kat. No. 119). Knidos'ta koyu gri zeminli lekanis örneği form olarak benzeşmektedir (Kögler, 2010: 178, abb. 23.E158). Kögler'in Knidos lekanis formu için oluşturduğu gruplardan *"Variante B*" grubu içinde 9-11 cm. ağız çaplı örneklerden oluşan "*Typ. B*"deki formlarla ilişkilendirilebilir. Bu grup formlarında diğer örneklere göre daha dik ve gergin form görülürken kasenin iç kısmında kesintisiz ve pürüssüz profil söz konusudur. Ağız altında kapak için görülen profil ile ağız arası mesafe daha kısa olup, ağız Altınpark örneğindeki gibi içe dönük ancak trial formda değildir (Kögler, 2010: 178, 180, abb. 23. E.158). Knidos örneği için İ.Ö. 2. yüzyıl verilmiştir (Kögler, 2010: 181). Troia'da da üstü yuvarlatılmış dik ağızlı, çıkıntı kısmı dar, iç ve dışı kahverengimsi-siyah firnisli örnek İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara tarihlendirilen sikke ve mühürlü amphora buluntusuna dayanarak aynı yüzyıllara verilmiştir (Berlin, 1999: pl. 26.194). Klazomenai Karantina Adası'nda ele geçen lekanis örneklerinden metalik firnisli benzer form İ.Ö. 3. yüzyılın 2. yarısı - erken 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Egeci, 2014: ek s.72, Kat. No. 213). Ephesos Tetragonos Agorası'nda benzer form pyxsis olabileceği ve muhtemelen kapak olarak kullanıldığı ifade edilmiş, İ.Ö. 2 yüzyıla

tarihlenene thymiaterion, aplikeli kaselerle aynı kontekstten ele geçtiği belirtilmiştir (Gassner, 1997: 49, taf. 8.128).

Kat. No. 62 buluntu örneği **Kat. No. 61** numaralı örnekten daha içe dönük ağızlı olup, ağız altındaki çıkıntı kısmı daha keskindir. Ağız ile çıkıntı arası mesafe de daha uzun olduğu görülür. Kırmızımsı kahverengi-gri alacalı firnise sahip örneğin paralel formu Knidos örneklerinde **Kat. No. 61** örneğinin karşılaştırıldığı formla aynıdır. Kapak için oluşturulan plastik çıkıntılı kısmın daha dar ve ağız kısmının içe dönük olduğu form İ.Ö. 1. yüzyıla tarihlenen Knidos "*Vairante A* " örneklerinde görülmüştür. Diğer formlarda ağız daha dik ve düz profilli olup, çıkıntı daha kalın ve ağız ile çıkıntı arası mesafe daha uzundur (Kögler, 2010: 178, abb. 23.E153-157, E.159). **Kat. No. 62** örneğinin gövde kısmı korunmadığından profili hakkında karşılaştırma yapılamamıştır.

Altınpark **Kat. No. 63** kapak kase/lekanis örneğinde **Kat. No. 61'den** farklı olarak iç kısımda pürüzsüz geçiş görülmez. **Kat. No. 63**'te sık ve keskin yivlerle bezenmiş gövde görülürken çıkıntı kısmın üst profilinin daha içbükey olup, yukarı doğru meyilli olduğu görülmüştür. Atina Agorası örneklerinde benzer formda yivler görülmez ve parlak siyah firnislidir. İ.Ö. 1. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Rotroff, 1997: 365, fig.78.1268). Knidos buluntularından yivli gövdeli benzer form "*Varyasyon A*" grubunda İ.Ö. 1. yüzyıla verilmiştir (Kögler, 2010: 178, abb. 6.C.38). Laodikeia Kuzeydoğu Nekropolisi lekanis formlarından daldırma firnisli örnek İ.Ö. 1. yüzyıl başı ile İ.S. 1. yüzyıl ortalarına verilir (Şimşek-Okunak-Bilgin, 2011: Kat. No. 896).

Karşılaştırmalar sonucunda Altınpark kapak kase/lekanis örneklerinin Attika tipinin geç dönem yerel taklitleri olduğu anlaşılmış, Knidos buluntularında bu forma ait örneklerin fazla sayıda olması ve Altınpark buluntularının da profil ve fabrik özelliklerinin benzeşmesi bunların Knidos üretimi olduğu ihtimalini doğurmuştur. Kögler, Knidos'ta lekanis formlarının üretiminin İ.Ö. 1. yüzyıl ortalarına kadar görüldüğünü belirtir (Kögler, 2010: 179). Bu doğrultuda **Kat. No. 61** İ.Ö. 2. yüzyıl sonu - 1. yüzyıl aralığına verilirken **Kat. No. 62** ve **63** numaralı örnekler İ.Ö. 1.- İ.S. 1. yüzyıllara tarihlendirilmiştir.

2.2. TABAKLAR

Hellenistik Dönemin önemli seramik grubunu oluşturan geniş ve basit olanlarının ahşap malzemeden olduğu tahmin edilen tabakları *pinax* kelimesi ifade etmesine rağmen bu çok kullanılmayan bir terimdir (Cook, 1965: 227). Üzerlerinde bezeme ve figürlerin ilk bakışta bir bütün olarak dikkat çekmesi bu formun hemen her dönemde popüler olmasına neden olmuştur (Yavuz, 2007: 3).

Mutfak ve servis kabı olarak oldukça popüler kullanılan tabaklar, Arkaik dönemde Attika kırmızı ve siyah figür tekniğinde üretilmiş, İ.Ö. geç 5. ve 4. yüzyıldan itibaren üretim yoğunluğu görülmüş Hellenistik Dönem'de popüleritesini arttırarak üretimi devam etmiştir (Sparkes-Talcott, 1970: 144). Yuvarlatılmış basit dudak kenarlı, halka kaideli ve konik yükselen gövde profiline sahip tabaklar İ.Ö. 4. yüzyıl başlarında ortaya çıkmış olup (Rotroff, 1997: 143; Edwards, 1975: 35) Atina'da İ.Ö. 350 yılından önce üretilerek geniş bir yayılım göstermiştir (Edwards, 1975: 37).

Altınpark Hellenistik tabak grubu altında form veren ve dönem özelliklerini yansıtan 31 (**64-94**) adet parça değerlendirilmiş olup, bunlar 21 adet ağız+gövde (**Kat. No. 64, 68-87**), 4 adet ağız+gövde+dip (**Kat. No. 88-92**) ve 5 adet kaide+gövde (**Kat. No. 65, 66, 67, 93, 94**) parçasından oluşmaktadır.

Altınpark tabak formlarının diğer merkezlerle karşılaştırılması sonucunda yakın örneklerin bazı merkezlerde "*balık tabağı*" bazılarının "*tabak*" başlığı altında değerlendirmiş, sarkık ağızlı ve bantlı tabaklar da "*tabak*", "*sosluk*" ve "*balık tabağı*" olarak farklı adlandırılmıştır. Form ve kronolojik kompozisyonun bütünlüğü açısından Altınpark tabak formları balık tabakları, sarkık ağız kenarlı-bantlı tabaklar, yuvarlatılmış ağızlı tabaklar, trial ağızlı tabak ve servis tabakları olmak üzere 5 ana başlıkta, balık tabakları da kendi içinde sarkık ağız kenarlı ve yuvarlatılmış ağızlı omak üzere iki alt başlıkta değerlendirilmiştir. Servis tabakları da dikey kenarlı servis tabakları/ tablet tabaklar, trial ağızlı ve geniş ağız tablalı servis tabağı olmak üzere üç alt başlıkta gruplandırılmıştır.

Değerlendirmeye alınan parçalar içerisinde ithal parça görülmemiş olup, tümü yerel taklit örnekleridir.

2.2.1. Balık Tabakları

İ.Ö. 5. yüzyıl sonlarında repertuara giren balık tabakları Hellenistik Dönem boyunca popüler bir form olup (Rotroff, 1997: 146-147). siyah firnisli olanları İ.Ö. 5. yüzyıldan erken 3. yüzyıla kadar kullanılmıştır (Sparkes-Talcott 1970: 147-148). İ.Ö. 5. yüzyılda kırmızı figür tekniğiyle formun iç yüzünün balık ve diğer deniz canlıları ile bezenmesiyle adını alan balık tabakları figürlü örneklerin yanı sıra genellikle siyah firnisli üretilmişlerdir. Figürlü veya figürsüz olarak da yapılan balık tabaklarının iç kısımda merkezde sosluk olarak adlandırılan çukurluk bulunmakta olup aşağı sarkan dudaklı, sığ ve konik daralan gövdeli, sağlam halka kaideli bir forma sahiptirler. Sosluk etrafı, dudak kenarı ve kaide ayağı dış kısmı genellikle derin yivlidir İ.Ö. 4. yüzyıl örneklerinde kazımadan çok rezerve alanlar görülmektedir (Rotroff, 1997: 146-147). Atina Agorası'nın Batı Yamacı'nda ele geçen ve İ.Ö. 5.yüzyıla tarihlenen form Batı Yamacı stilinde balık tabağının ilk örneği olarak kabul edilmektedir (Watzinger, 1901: 51: pl. II; Cook, 1997: 238). Siyah firnisli olan balık tabakları ise İ.Ö. 5. yüzyıl sonlarından İ.Ö. 3. yüzyıl başlarına kadar kullanılmaya devam etmiştir (Crowfoot-Kenyon, 1957: 260).

Altınpark buluntuları arasında prototipleri Attika balık tabakları olan ve farklı merkezlerin yerel üretimleri sonucu Attika tipi balık tabaklarının farklı formlarının oluştuğu çok az sayıda örnekler görülmektedir. Hellenistik Dönem'de bazı örneklerde Attika tipi formun sarkık ağız kenarlı, kalın cidarlı form izleri görülse de (**Kat. No. 64**) bazılarında da Attika tipi özellikler hissedilmez ve yerel üretimlerin farklılıkları baskındır (**Kat. No. 68, 69**). Altınpark buluntularından balık tabakları ağız profillerine göre sarkık ağız kenarlı ve yuvarlatılmış ağızlı olmak üzere iki başlıkta gruplandırılırken sarkık ağız kenarlı örnek Attika tipi yerel taklitidir ve oldukça küçük parçadan ibaret olması değerlendirmeyi güç kılmakla birlikte ağızda Attika tipin fazlaca sarkık profili görülmez.

2.2.1.1. Sarkık Ağız Kenarlı Balık Tabakları

Kökeni Attika olup Hellenistik Dönem boyunca en sevilen bu tip tabakların (Rotroff, 1997: 146) ilk örnekleri İ.Ö. 300 yıllarından görülmüş İ.Ö. 3. yüzyılın 2.

çeyreğine kadar yaygın olarak kullanılmıştır (Rotroff, 1997: 152). Attika'da İ.Ö. 3. yüzyıl sonu - 2. yüzyıl başında erken örneklerden farklı hamur kalitesinde ve renginde yarı astarlı olanları üretilmiştir (Rotroff, 1997: 10). Benzer örnekleri Thompson (Thompson, 1934: 395, E.16-17) İ.Ö. 3. - 2. yüzyıllara, Gassner (Gassner, 1997: 44) ise İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlemiştir. Tarsus'ta ise Orta Hellenistik tabakanın en üst seviyesinden Geç Hellenistik tabakaya kadar devam ettiği görülmüştür (Goldman, 1950: 146). Ephesos'ta da üretilen ve yaygın olarak kullanılan dışa sarkık dudaklı tabaklar Ephesos Bazilika buluntularına göre İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısı - İ.Ö. 1.yüzyıl olarak tarihlenerek geç form olarak değerlendirilmiştir (Mitsopoulos-Leon, 1991: 23). Batı Anadolu'nun diğer merkezlerinde de görülen tabaklar için öngörülen tarih İ.Ö. 2. yüzyıl ve İ.Ö. 1. yüzyıldır (Doksanaltı, 2006: 300).

Altınpark Hellenistik seramik örnekleri arasında tek buluntuyla temsil edilen sarkık ağızlı kenarlı **Kat. No. 64** numaralı örnek Attika tipi balık tabaklarının Hellenistik Dönem yerel taklididir**.** Örnekte Attika tipindeki gövdeye yakın profilli ve oldukça sarkık dudaklı, ağız formu görülmese de ağızda sarkık profil, kalın cidar, ağız kısmında yivin bu tip balık tabaklarının varyasyonlarını andırması ve katalogta yer alan diğer tabak örneklerinden bariz farklılık göstermesi Attika tipi başlığında değerlendirmeyi gerektirmiştir. 19.6 cm. çapındaki örneğin gövde kısmı oldukça az korunmuştur. Formda sarkık ağız Attika tipi örneklerindeki kadar uzun değildir ve daha yuvarlak hatlara sahiptir. Bu durum yerel taklitlerin geleneksel formları yaptıkça temel formdan uzaklaşıldığını ve hafif izlerle devam ettiğini göstermektedir. **Kat. No. 64** örneği kırmızımsı siyah/ kahverengi alacalı firnisli olup, kırmızımsı sarı hamurludur. Oldukça kalın cidarlı örnekte iç kısımda ağız kenarı yivlidir. Korinth'te Attika tipi balık tabağı grubunda değerlendirilen örnekte daha uzun ve sarkık ağız kenarı görülmekte olup, form için İ.Ö. 275 tarihi verilmiştir. (Edwards, 1975: 41, pl. 5.131), Ephesos Yamaç Evleri buluntularında benzer formlu balık tabağı İ.Ö. 2. yüzyıla verilir (Krizinger, 2010: 198, taf. 69.AK-31); Tarsus'ta İ.Ö. geç 3. yüzyıl (Goldman, 1950: 212, fig. 178.23A), Nea Paphos'ta (Papuci-Wladyka, 1995: 76, fig. 5.8, fig. 6.2) ve Labraunda'da paralel örnekler balık tabakları olarak değerlendirilir ve İ.Ö. 3. yüzyıl sonu - erken 2. yüzyıla (Hellström, 1965: 45, pl. 38.350) tarihlendirilir.

Kat. No. 65, **66** ve **67** kaide örnekleri de Attika tipi balık tabaklarının yerel taklitleri olduğu düşünülmüştür.

Kat. No. 65 kaide parçası siyah firnisli ve kırmızı hamurludur. Halka kaide düz oturma düzlemine sahiptir. Sosluk kısmı ve kenarı rezerve olup, etrafı rulet bezemelidir. Khios (Anderson, 1954: fig.17, pl. 9c.192), Troia (Tekkök-Biçken, 1996: fig.11.A-58; Berlin, 1999: abb. 219.286), Smintheon'da (Gürdal, 1999: lev.3.A.19) paralel örnekler İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlenir. Datça Reşadiye Atölyeleri kazılarında buluntular arasında benzer tabak kaideleri İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarına verilir (Şahin, 1992: şek.35.196). Güney Aiolis Asarlık Tepe (Killa?) yüzey araştırması buluntuları arasında da benzer form görülmüştür (Meriç, 2018: pl. 6.84).

Kat. No. 66 numaralı kaide örneğinde sosluk kısmı oldukça az korunmuş ve parça firnisi aşınmış durumdadır. Alçak halka kaidenin oturma düzlemi yuvarlatılmış olup, firnislidir. Kaide ayağı konik profillidir. Siyah firnisli, pembe hamurludur. Hayes aphos uluntularından benzer örneği Aegean ile ilişkilendirir ve İ.Ö. erken 3. yüzyıla tarihler (Hayes, 1991: fig. 2.23). Pergamon'da benzer form İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreğine (Schafer, 1968: taf. 1.C4), Klazomenai'de İ.Ö. 250-150 tarihleri arasına verilir (Egeci, 2014: Kat. No. 128). **Kat. No. 66** çok küçük parçadan ibaret olduğundan form hakkında tam değerlendirilme yapılamamıştır. Benzer kaide profilleri ışığında İ.Ö. 3. yüzyıl sonu - 2. yüzyıl ortalarına tarihlenebilir.

Kat. No. 67 buluntu örneği yüksek halka kaidelidir. Kaide ayağı konik profilli parçanın kırmızımsı siyah firnisinde kısmen metalik parıldamalar görülür. Açık kırmızı hamuru sık dokuludur. Örneğin oturma düzleminde rezerve alan ve yiv bulunur. Ephesos Bazilika buluntularından benzer kaide formu İ.Ö. 2. yüzyılın 2. çeyreğine tarihlenen balık tabağı formunda görülür. Klazomenai'de İ.Ö. 4. yüzyılın 2. yarısı ile erken 3. yüzyıla, Sardeis'te İ.Ö. erken 3. yüzyıla verilen balık tabakları benzer kaide formuna sahiptir (Rotroff-Oliver, 2003: pl. 6.20, A.35; Egeci, 2014: Kat. No. 116). Altınpark örneğinde de görülen siyah firnisde metalik parıldamaların görülmesi ve firniste incelme İ.Ö. 3. - 2. yüzyıllarda söz konusu olduğundan **Kat. No. 67** buluntu örneğini İ.Ö. 3. - 2. yüzyıl aralığına vermek doğru olacaktır.

2.2.1.2. Yuvarlatılmış Ağızlı Balık Tabağı

Klasik Dönemde Attika'da üretimi başlayan bu tip tabaklar (Sparkes-Talcott, 1970: 147) birçok Hellenistik Dönem merkezlerinde dudak kısmı keskin hatlı ve ince

olan sosluk ve balık tabakları daha yaygın iken Atina'da bu dönemde yuvarlatılmış dudaklı tabaklar oldukça popülerdir. Yuvarlanmış dudak iç ve dış kısımda her zaman kalın olup yüzey firnislidir. İ.Ö. 200 yılından önceki örneklerde merkezde rulet bezeme görülürken (Rotroff, 1997: 137) Korinth örneklerinde rulet veya palmet bezeme bulunmamaktadır (Edwards, 1975: 37). Kalınlaştırılmış dudaklı veya katlamalı ağız kenarlı olarak da adlandırılan bu formlu tabaklar (Sparkes-Talcott, 1970: 147; Edwards, 1975: 36) ihraç edilmeleriyle birlikte yerel üretimlerin de yapılmasıyla taklitleri üretilmiştir (Edwards, 1975: 36-37). Geniş bir ölçü çeşitliliğine sahip olan bu tip tabaklar İ.Ö. 4. yüzyılın 2. yarısında 12.0-15.0 cm. arasında değişen küçük çaplı olanları, İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarında popüler olan ve İ.Ö. 3. yüzyıl sonlarına kadar kullanılan geniş tabakları da 16.0-24.0 cm. arası ağız çaplarına sahiptir (Rotroff, 1997: 143). Genişleyen çap ölçüsüne bağlı olarak iç kısımda palmet baskı bezemesi kullanılmaya başlamış, İ.Ö. 4. yüzyıl başlarında rulet bezemesi de eklenmiştir (Sparkes-Talcott, 1970: 147-148). İ.Ö. 150-110 yılları arasında ölçülerde standart oluşmuşken çap 23.0-27.0 cm. arasındadır. Ayrıca bu dönemde daha büyük ölçüde servis tabaklarının da olduğu görülmüştür. İ.Ö. 110 ve sonrasında çap ölçüsü küçülmüştür (Rotroff, 1997: 143). Erken örneklerinde cidar ince iken daha sonra kalınlaşmıştır. Kaliteli firnis zamanla bozulur ve matlaşarak geç dönemde daldırma tekniğiyle uygulanmıştır (Sparkes-Talcott, 1970: 147-148.) İ.Ö. 3. yüzyılın başları ve Geç Hellenistik Dönem'e doğru balık tabağı muhtemelen karmaşık bir form olması ve kaliteli yapım tekniğini gerektirmesinden dolayı Atina'da popüleritesini kaybetmiştir (Crowfoot-Kenyon, 1957: 260; Rotroff, 1997: 147). İ.Ö. 2. yüzyıl sonlarında ve İ.Ö. 1. yüzyılda bu tabakların Doğu Sigillata A örnekleri yapılmaya başlamıştır (Rotroff, 1997: 149).

Altınpark kazıları buluntuları arasında balık tabaklarında yuvarlatılmış ağız profiline sahip **Kat. No. 68** ve **69** numaralı örnekler 19.8-25.3 cm. ağız çapına sahiptir ve korunan yükseklikleri en fazla 2.5 cm.dir. İki örnek de siyah firnisli olup, kırmızımsı sarı ve açık kırmızı hamurludur. Daha kaliteli firnise sahip **Kat. No. 68** örneğinde dışta ağız kenarı içte ağız altı rezerve bantlıdır. Eretria'da ve Antiokhia'da Attika örnekleri Erken Hellenistik Dönem'e tarihlenmiştir (Metzger, 1969: 42 taf. 2.21; Waage, 1948: 11, pl. 1.17f). Phokaia Maltepe Tümülüsü'nde benzer buluntular İ.Ö. 4. yüzyıl sonu ile İ.Ö. 2. yüzyıl buluntularıyla birlikte ele geçmiştir (Özyiğit,

1995: 8, çiz. 8), Ege Gübre Kazıları buluntuları arasında siyah firnisli katlanmış ağız kenarlı bu tip tabaklar Erken Hellenistik Dönem'e verilir (Küçük, 2006: 28, çiz. 20.57, 58). Ayrıca Ephesos'ta İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına, Samaria'da İ.Ö. erken 3. yüzyıla tarihlenir (Gassner, 1997: 44, taf. 6.95,101; Crowfoot-Kenyon, 1957: 220, 222, fig. 37.8). Troia örneklerinde Hellenistik dönemin tipik tabak formu olarak belirtilir ve İ.Ö. 3. yüzyıla verilir (Berlin, 1999: 89, pl.1.48). Smyrna Agorası Avlu I buluntuları arasında İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenir (Çelik, 2007: 100, çiz. 52.142).

Kat. No. 69' un paralel örnekleri Pergamon buluntuları arasında da görülmekte olup, Attika üretimi tabak İ.Ö. 2. yüzyıl başlarına verilmiştir (Schafer, 1968: 35, taf. 1.C-2). Sığ gövdeli formun paralelleri Knidos Kap Krio'da İ.Ö. 3. yüzyıla verilirken (Doksanaltı, 2014: 328, pl. 115.11), Burgaz/Eski Knidos'ta İ.Ö. 3. yüzyıldan İ.Ö. 1. yüzyıla kadar görülen form olduğu belirtilirken benzer örnekler için İ.Ö. 3. yüzyıldan öncesi verilemeyeceği öngörülmüştür (Koparal-Tuna-İplikçi, 2014: 104, fig. 11.8). Tarsus'ta Orta Hellenistik Döneme (Goldman, 1950: 213, fig. 179.37), Troia'da İ.Ö. 3. yüzyıla (Berlin, 1999: 89, pl. 1.48), Smyrna Agorası Avlu I buluntuları arasında ve Ephesos'ta benzer örnekleri İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenmiştir (Çelik, 2007: 99-100, çiz. 52.140, 141, 142; Liko, 2001: 85, taf. 56.27). Kelenderis (Sağlan, 2014: 693, pl. 233.9,10,11) ve Assos Nekropülü buluntularından rezerve bantlı aynı ağız profile sahip tabak İ.Ö. 3. - 2. yüzyıllara verilir (Bakan, 2009: 44, lev. 61.49). Knidos'ta bu formdaki benzer örnekler İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenirken Knidos A1 atölyesi üretimi olarak değerlendirilir (Kassab-Tezgör, 2003: 38, planche XXXII.4) Sığ ve yayvan profile sahip bu tip tabakların gövdelerinde kıvrımlı bir görünüme sahip olduklarını belirtirken hamurlarının turuncumsu pembemsi renkte, ince elenmiş ve yumuşak dokulu yapıda olmasının diğer tabak formlarından farklı olduğunu belirtir. İç kısımlarında rezerve bantlar, yiv ve kırmızı boya ile bezendiklerinden, pişmeden dolayı kırmızı rengin siyah ve koyu gri tonlarda renk değişikliğine uğradıklarından bahseder (Kassab-Tezgör, 2003: 38; Çelik, 2007: 28).

2.2.2. Sarkık Ağız Kenarlı Tabaklar

Altınpark sarkık ağız kenarlı tabak örnekleri **Kat. No. 70-81** katalog numaralı örneklerdir. **Kat. No. 70** ve **71** numaralılar siyah firnisli, diğerleri firnis bantlıdır.

Hellenistik Dönem'de merkezinde sosluk çöküntüsü olan balık tabakları yanında bu tip sarkık ağız kenarlı ya da düz ağız tablalı, merkezinde çöküntü bulunmayan balık tabakları da görülmektedir (Guz-Zilberstein, 1995: 293).

Hellenistik dönem boyunca derin ve profillendirilmiş ağızlı karakteristik tabak veya sosluk olarak adlandırılan bu form oldukça yaygın kullanım görmüştür. Özellikle İ.Ö. geç 3. yüzyıl ve 2. yüzyılın ilk yarısında popülerliği artan bu tip kaselerin basit ve sade bir görünüme sahip olması geniş bir yelpazede üretiminin olmasına ve İ.Ö. 1. yüzyıl ortalarına kadar kullanılmasına neden olmuştur (Rotroff, 1997: 149-150). Formu, firnisli kapların en ucuzu olarak tanımlayan Rotroff, çaplarının 15-20 cm. olduğundan bahsederken hızlı ve aceleci üretim nedeniyle formda çoğunlukla değişiklilere uğradığını belirtir. Cidar kalınlığının da değişkenlik gösterip çömlekçilerin parmak izlerinin sıkça görüldüğünü ifade eder (Rotroff, 1997: 149). Hellenistik Dönem'de Akdeniz ve Ege dünyasında yaygın olarak kullanılan bu tip kaseler bazı merkezlerde balık tabağı olarak tanımlanmaktadır. Mitsopoulos-Leon, balık tabaklarının küçük formunda olup, aynı işlevi gördüklerinden bahsederken Ephesos örneklerini geniş ağız tablalı kaseler kategorisinde değerlendirmiş ve bu tip kaseler için kronolojik aralığı İ.Ö. geç 3. yüzyıl - İ.Ö. 1. yüzyıl olarak belirtmiştir (Mitsopoulos-Leon, 1997: 24, taf. 15.68) . Technau da Samos Heraion örneklerini aynı yüzyıllara tarihlerken (Technau, 1929: 45, abb. 33.5,6). Guz-Zilberstein Dor buluntuları için geleneksel balık tabaklarında dışa dönük ağızlı kaseler başlığı altında değerlendirdiği bu tip kaseleri İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlerken erken örneklerin İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarında görüldüğünü ve İ.Ö. 2. yüzyıl ile İ.Ö. 1. yüzyılda da devamlılık gösterdiğini ifade ederken merkezinde sosluk olan balık tabakları yanında sosluk kısmı bulunmayan düz ağız tablalı bu tip kaselerin de aynı amaçlı kullandıklarından bahseder (Guz-Zilberstein, 1995: 293). Samaria'da ele geçen örneklerin Attika dışa dönük ağızlı kaselerinin yerel taklitleri olabileceğinden bahseden Kenyon, balık tabakları ile aynı işlev için kullanıldıklarını belirtir. Samaria'daki bu tip tabaklar için İ.Ö. 2. yüzyılı verir (Crowfoot-Kenyon, 1957: 264). Bu tip balık tabakları formu DSA gruplarında da kullanılmış olup, kırmızı astarlı ve soluk sarı astarlı olanların ayırt edilemeyecek kadar benzemektedir (Körsulu, 2014: 112). Altınpark bu grup tabak formları genellikle tabak olarak adlandırıldığı için katalogta da balık tabakları başlığında değerlendirilmemiştir.

Bu tip tabak örneklerine birçok antik kentte rastlanmıştır. Atina Agorası'nda sarkık ağız kenarlı ve konik gövdeli daha küçük formda firnissiz örnekler İ.Ö. 86 yılına tarihlenen Sullan enkazından ele geçmiş ve sosluk olarak değerlendirilmiştir (Rotroff, 1997: 150, fig. 53.764, 769, 770). Ephesos Yamaç Evi buluntuları arasında benzer örnekler İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara (Krizinger, 2010: 562-563, taf. 212.B-K.234, 238, Ladstatter-Auinger, 2001: 6, taf. 49.23, 24, 25, 26), Samaria'da (Crowfoot-Kenyon, 1957: fig. 55.1) İ.Ö. 2. yüzyıla, Metropolis'te (Ekin Meriç, 2013: 39, lev. 8.S.57, S.61, S.65) geniş dudaklı tabak grubunda yemek tabağı olarak İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlendirilir. Geç Hellenistik Dönem kandil ve unguentariumlarla birlikte ele geçen Salamis Nekropolisi örnekleri İ.Ö. geç 2 - erken 1. yüzyıllara verilmiştir (Karageorghis, 1978: 55-56, pl. XLIX.11, 12, 122, 123). Phokaia'da Maltepe Tümülüs'ü dolgusu içinde benzer tabak örnekleri İ.Ö. 4. yüzyıldan İ.Ö. 2. yüzyıla kadar değerlendirilen buluntular arasında görülmüştür (Özyiğit, 1995: 9, çiz. 8). Yine aynı merkezde II. no.lu açma buluntuları arasında turuncu-kahverengi kile sahip genellikle kahverengi astarlı benzer formda tabak örnekleri İ.Ö. 3. - 2. yüzyıl buluntuları arasındadır (Civelek, 2006: 188, fig. 3.g). Dor'da ilk örneklerinin Hellenistik dönem başında görüldüğünü belirten Guz-Zilberstein, bu tip tabak formunun İ.Ö. 2. yüzyıl ile İ.Ö. erken 1. yüzyılda da devam ettiğini belirtir (Guz-Zilberstein, 1995: 293, fig. 6.3.12). Tarsus örneklerinde daha yumuşak dönüşlü ve sosluk kısmı bulunmayan paralel örnek yerel üretim sosluk olarak değerlendirilmiştir (Goldman, 1950: fig. 179.32). Tarsus örnekleri için İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarında rezerve bantlı örneklerinin kullanıldığı belirtilir. Profilde gevşeme, işçilik ve bezemede özensizlik görüldüğünden ve Yunanistan'da popüler bir form olmadığından, Doğu Akdeniz merkezleri üretim repertuarında daha fazla yer aldığından bahsedilir (Goldman, 1950: 156). Laodikeia Nekropolisi buluntularından aşağı sarkık kenarlı kaseler olarak değerlendirilen formun daha küçük çaplı örnekleri İ.Ö. 2. yüzyıl sonlarına tarihlenir (Şimşek-Okunak-Bilgin, 2011: 105-106). Aleksandria Troas Kazısı buluntuları arasında İ.Ö. 3. yüzyıl sonu ile İ.Ö. 2. yüzyıl başlarına tarihlenen, üçüncü ve dördüncü tip tabak grubunda değerlendirilen sarkık ağız kenarlı ve düz ağızlı bantlı tabak formları görülmüştür (Kaşka-Fırat, 2015: 48, form için bkz. çiz.11-16)

Bu grupta 12 adet buluntu örneği yer almakta olup, bunlar sadece ağız+gövde fragmanlarından ibarettir. Bunlardan 2 tanesi firnisli diğer 10 tanesi rezerve yüzeye sahip olup, firnis bantlıdır.

Bu başlık altında değerlendirilen tabak formlarından **Kat. No. 70** ve **71** numaralı örnekler bu gruptaki firnis bantlı tabaklardan farklı olarak tamamen firnislidir. **71** numaralı tabağın sadece ağız kısmı rezervedir. Ağız ve gövde parçalarından oluşan örnekler 17 ve 19 cm. ağız çapına sahip olup, gövdeleri oldukça az korunmuştur. **Kat. No. 70** buluntu örneği kırmızımsı siyah firnisli, **Kat. No. 71** numaralı örnek koyu gri firnisli olup, ikisi de kırmızımsı sarı hamurludur. Benzer form Laodikeia buluntuları arasında sarkık ağız kenarlı kase grubunda değerlendirilirken balık tabaklarıyla ilişkilendirilmiş ve İ.Ö. 2. yüzyılın geç safhalarına tarihlendirilmiştir (Duman, 2010: 70, Kat. No. B9). Ephesos Bazilikası ve Yamaç Evleri buluntularından benzer profilli örnekler İ.Ö. 2. yüzyıla (Gassner, 1997: 44-45, taf. 6.99; Krizinger, 2010: 198, taf. 69.A-K.28), Samos'ta İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısına (Samos XX, 2004: 320, taf. 85.1868), Karataş Yüzey Araştırmalarında ele geçen buluntulardan benzer ağız profilli tabak formu da sosluk grubunda İ.Ö. 3. - 2. yüzyıllara tarihlenir (Şahin, 2014: 147, 150, res. 4.11). Tarsus örneklerİ de Orta Hellenistik Döneme verilir (Goldman, 1950: 212, fig. 178.23A).

Kat. No. 72-81 katalog numaralı örnekler sarkık ağız kenarlı-bantlı tabaklardır. Bu örneklerde firnisin sadece ağız kenarı ve içte gövdede bant şeklinde kullanıldığı görülür. **Kat. No. 70** ve **71** numaralı örneklerle benzer formdaki bu formlarda sarkık ağız kenarı ve derin konik gövde profili görülür. Kırmızı, kırmızı-koyu gri alacalı, kırmızımsı kahverengi ve açık kırmızı tonlarında firnis bantlı olup, kırmızımsı sarı ve açık kırmızı hamur rengine sahiptirler. Örnekler genellikle mika ve kireç katkılıdır. Bazı örneklerin gövdelerinde yumuşak hatlı yivlerden dolayı dalgalı bir görünüm söz konusudur. Benzer formlar Atina Agorası'nda firnis görülmeyen örnekleri İ.Ö. 86 yılına tarihlenen Sulla enkazından ele geçmiş ve sosluk olarak değerlendirilmiştir (Rotroff, 1997: 150, fig. 53.764,769,770). Daskyleion'da 1 No.lu Yapı B Odası buluntularından firnis bantlı ve aynı form tabak örnekleri İ.Ö. 3. yüzyıl ile 2. yüzyıl ve 1. yüzyıl başı gibi geniş tarih yelpazeli buluntularla birlikte ele geçmiştir (Bulut, 2007: 39, şek. 2c,26). Menekşe Çatağı buluntularından daha yuvarlak dönüşlü sarkık ağızlı tabak İ.Ö. 2. yüzyıla verilmiştir (Turan, 2006: 75-77,

Kat. No. 117, 119, 148). Knidos'ta benzer örnekler İ.Ö. geç 3. yüzyıl ile İ.Ö. 2. yüzyılın 3. çeyreğine tarihlenen kontekstten gelmiştir (Kögler, 2010: 149, abb. 6.C-30). Knidos Kap Krio Kazısı buluntularından benzer formlu tabak örnekleri İ.Ö. 2. yüzyılın ortaları ile İ.Ö. 1. yüzyıl başlarına tarihlendirilmiştir (Doksanaltı, 2006: 700-701, form. K.25, Kat. No. 976, 977). Didyma (Wintermeyer, 2004: abb. 90.144), Ephesos Yamaç Evi I buluntularından paralel örnekler Geç Hellenistik-Augustus Dönemi'ne (Lang-Auinger, 1996: 35, taf. 1.A/1.1) Yamaç Evi II örnekleri de İ.Ö. 2. - 1. yüzyıla (Krizinger, 2010: 565, taf. 69.A-K.30, 31; taf. 213, B-K.261), Ephesos Bazilika buluntularından benzer tabak formları İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına (Gassner, 1997: 44, taf. 6.98,99), Samos'ta benzer formlu tabak örnekleri İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmişlerdir (Samos XX, 2004: 320, fig.85.1866). Kappadokia Kommanası buluntularından bu tip tabaklar İ.Ö. 2. - 1. yüzyıla (Körsulu, 2014: 111, fig.47, 50), Tarsus'ta Orta Hellenistik Döneme (Goldman, 1950: 213, fig. 179.32), İsrail'de Dor ve Tel-Anafa'da da balık tabaklarının varyasyonları olarak tanımlanmış ve İ.Ö. 2. yüzyıla verilmiştir (Guz-Zilberstein, 1995: 291, fig. 6.3.12; Berlin-Warner Slane, 1997: 79, pl. 18, PW. 161; Fortner, 2008: 15, taf. 4.91, 96, 97; Faust-Earlich, 2011: 123, fig. 2.6.16). Aleksandria Troas kenti buluntuları arasında benzer örnekler İ.Ö. 3. yüzyıl sonu - 2. yüzyıl başlarına tarihlenmiştir (Kaşka-Fırat, 2015: 48, form için bkz. çiz.11-16).

Altınpark sarkık ağız kenarlı, firnis bantlı tabak örneklerinin farklı merkezlerde paralel örnekleriyle yapılan analojisi sonucunda bu tip tabakların bantlı, daldırma firnisli ve tamamen firnisssiz ve bantsız, kırmızı firnisli, soluk kırmızı astarlı örnekleri görülmüş, formun çok değişkenlik göstermediği anlaşılmıştır. Attika tipi balık tabaklarında görülen sosluk kısmı yapılan karşılaştırma örneklerinden de anlaşıldığı üzere bu form tabaklarda görülmemekte olup, daha dik gövdeli ve derin formludurlar. Prototipin, yerel üretimlerinin artması ve yerel atölyelerin de kendi teknik ve bezemelerini yansıtmasıyla Attika tipin oldukça sarkık ağız kenarlı, kalın cidarlı ve ağır özgün form ve bezeme özelliklerinden uzaklaşarak Hellenistik Dönem taklitleri olduğu görülmüştür. Altınpark Arkeolojik Alanı'nda ele geçen bu form tabakların birçok paralel örnekleri İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığında değerlendirildiğinden katalog örneklerinin de bu aralığa verilmesi doğru olacaktır.

2.2.3. Düz Ağız Tablalı Tabaklar

Kat. No. 82 ve **83** numaralı örnekler bu tip tabak formunda değerlendirilmiştir.

19.8-20 cm. ağız çapına sahip örnekler sarkık ağız kenarlı ve firnis bantlı tabakların düz ve geniş ağızlı olan örnekleridir ve aynı kategoride değerlendirilmiştir. İki örnekte de ağız üstü ve içte ağız kenarına kadar açık kırmızı, açık kırmızımsı kahverengi firnis bantlıdır. Hafif seyrek dokulu hamurludurlar. Ephesos Tetragonos Agora örnekleri İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına (Gassner, 1997: 44, taf. 6.100, Ephesos Lukasgrab Kazısı benzer formları İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara (Liko, 2001: 85, taf. 56.31), Tel-Anafa'da paralel örnekleri sosluk formunda İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara verilir (Berlin-Warner Slane 1997: 77-78, pl. 17,77, PW150). Aleksandria Troas kenti benzer formlu bantlı tabak örnekleri ise İ.Ö. 3. yüzyıl sonu - 2. yüzyıl başı aralığında değerlendirilir (Kaşka-Fırat, 2015: 48, çiz.16, res. 14, Kat. No. 16). Smintheon'da benzer formlu tabak örneğinin iç ve dış kısmı mat siyah firnisli, gri hamurlu olup, kaidede sosluk görülür. Attika tipi balık tabaklarının taklidi olarak "*servis tabağı*" formunda İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına tarihlenmiştir (Gürdal, 1999: 17, lev. III.A.22). Altınpark örneğinden içi ve dışının firnisli olmasıyla ayrılmakta olan Smintheon buluntusunun kaide kısmında sosluk görülür. Bu doğrultuda düz ağız tablalı bu tabak formunun firnisli, astarlı veya bantlı örnekleri şeklinde yerel üretimlerin form ve stilistik özelliklerinin yansıyarak İ.Ö. 1. yüzyıl ortalarına kadar popüler kullanımının olduğu anlaşılmıştır. Menekşe Çatağı Kazısı buluntularından benzer formlu tabak örneği de İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Turan, 2006: 75-77, çiz. lev. 22.116).

2.2.4. Yuvarlatılmış Ağızlı Tabaklar

Kat. No. 84 numaralı buluntu yuvarlatılmış ağızlı, sığ ve hafif kavisli gövdelidir. Kalınlaştırılmış ağız iç ve dış kısmında, gövdeye geçişte ince içbükey profil görülür. Koyu kırmızımsı gri firnisli ve açık kırmızı hamurludur. Atina Agorası örneklerinde aynı formlar sosluk formunda İ.Ö. 4. yüzyıl sonu ile İ.Ö. 3. yüzyıl başlarına tarihlenir (Rotroff, 1997: 314, fig. 50.701). Ephesos Yamaç Evi II buluntularından benzer tabak örneği için İ.Ö. 3. - 2. yüzyıllardan İ.Ö. 1. yüzyıla

kadar geniş tarih aralığı verilmiştir (Krizinger, 2010: 543, taf. 208.B-K.4). Ephesos Bazilika (Mitsopoulos-Leon, 1991: 26, taf.10.A51,A53), Didyma (Wintermeyer, 2004: abb. 173.234) ve Dor'da (Guz-Zilberstein, 1995: 292, fig. 6.4.4, fig. 6.3.17) paralel örnekler İ.Ö. 3. yüzyıl sonu - 2. yüzyıl aralığına verilir. Smyrna Agorası Avlu I buluntuları arasında ağız kısmı daha kalın örnek İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenmiştir. **Kat. No. 85** koyu gri firnisli ve açık kırmızı hamurludur. Paphos'ta benzer profilli örnekleri İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenir (Hayes, 1991: 27, fig. 15.8). Korinth'te İ.Ö. 3. yüzyıl sonu - 2. yüzyıl başına (Edwards, 1975: 37, pl. 4.104), Benghazi, Dor ve Paphosörnekleri İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığına tarihlenir (Kenrick, 1985: 24, fig. 4.B.14.1; Guz-Zilberstein, 1995: 293, fig.6.4.21; Hayes, 1991: 27, fig. 15.6). Knidos'ta da benzer form için İ.Ö. 2. - 1. yüzyılları önerirken bu formun ESA örneklerinde de görüldüğü ifade edilir (Kögler, 2010: 400, abb. 7.C.75). Benzer formlarla karşılaştırıldığında iki örneği İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlemek mümkündür.

2.2.5. Çekiç Başlı Ağızlı Tabaklar

Atina Agorası buluntularında İ.Ö. 200'e tarihlenen (Rotroff, 1997: 312, fig.43.667,668,669) bu tip tabakların üretimi İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısında artarak doğu Akdeniz'de yayılmış ve gri ve metalik siyah firnisli örneklerinin görüldüğü yerel üretimleri çoğalmıştır (Gassner, 1997: 47). Formun basit baskı bezemeli örnekleri yanında (Mitsopoulos-Leon, 1991: taf. 11.A.56, A.59) ve Batı Yamacı Stili'nde bezenmiş tipleri (Rotroff-Oliver, 2003: pl. 28.191) de bulunmaktadır. **Kat. No. 86** numaralı örnekte koyu gri firnis oldukça aşınmıştır. Grimsi kahverengi hamurludur. Yayvan ve sığ gövdeli örneğin paralelleri Bengazi'de İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığına (Kenrick, 1985: 90, fig. 16.B.120.1), Didyma'da İ.Ö. 3. - 2. yüzyıllara (Wintermeyer, 2004: abb. 176.242), Ephesos Tetragonos Agorası örnekleri İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına (Gassner, 1997: 47, taf. 6.106), Ephesos Bazilikası paralel tabak formu İ.Ö. geç 3 - erken 2. yüzyıla (Mitsopoulos-Leon, 1991: 26, taf. 11.A.56, A.59) ve Pergamon Peristylli Ev III, Oda 10 buluntuları arasında benzer formlar (Pinkwart-Stammnitz, 1984: 133, taf. 37.K132) İ.Ö. 2. yüzyıla verilir. Ayrıca Knidos Kap Krio'da ele geçen bu tip tabaklar Ephesos üretimli çekiç başlı-sarkık dudaklı tabaklarla ilişkilendirilmiş ve İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara tarihlenmiştir (Doksanaltı, 2006:

700-701, Kat. No. 979). Sardeis'te Batı Yamacı Stili'nde bezenmiş paralel örnek İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına tarihlenen lagynos örnekleriyle birlikte ele geçmiştir (Rotroff-Oliver, 2003: 57, pl. 28.191). Anderson Khios örneklerini değerlendirirken bu tip tabaklar için balık tabağı ya da tabak terimi kullanıldığından bahseder ve Thompson'un E.19 ve E.21 numaralı tabak formlarıyla ilişkilendirir. Khios'taki paralel örnekler yarı firnislidir (Anderson, 1954: 167, fig. 15.355, 356). **Kat. No. 87** numaralı örnek de çekiç başlı ağızlı tabak **Kat. No. 86** numaralı örnekten daha derin bir forma sahiptir. İçi ve dışı siyah firnisli olup, soluk kahverengi hamurludur. Ephesos Yamaç Evleri buluntuları arasında benzer form İ.Ö. geç 2. - erken 1. yüzyıllara (Krizinger, 2010: 563, taf. 212.B-K 236), Ephesos Tetragonos Agora örnekleri İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına tarihlenir (Gassner, 1997: 47, taf. 6.107). Tavium örnekleri arasında da tabak olarak tanımlanan form İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara verilir (Weber- Hiden, 2003: 256-257, taf. 6.A2.13). Laodikeia'da benzer form için Ephesos üretimi olanlar İ.Ö. 1. yüzyıl, Laodikeia üretimi olduğu düşünülen örnekleri ise en geç İ.S. 1. yüzyılın ilk yarısı verilir (Duman, 2010: 89, lev. XXIV.D.32). Ceyhan Ovası kazısı buluntularında benzer formlu tabak örneği de İ.Ö. 2. - 1. yüzyıla tarihlenmiştir (Özdemir, 2008: 126, no. 54).

Altınpark buluntularından **Kat. No. 87** örneğini yapılan analoji sonucunda İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısı ile İ.Ö. 1. yüzyıla tarihlemek mümkündür.

2.2.6. Servis Tabakları

Altınpark buluntularından bu grupta değerlendirilen örnekler form ve firnis-hamur gibi yapım özelliklerine göre iki başlıkta değerlendirilmiştir. **Kat. No. 88, 89** ve **90** numaralılar dikey kenarlı servis tabağı/tablet tabaklar, **Kat. No. 91** ise geniş ağız üstü yivli olup düz dipli servis tabağıdır.

2.2.6.1. Dikey Kenarlı Servis Tabakları (Tablet Tabaklar)

Mitsopoulos-Leon, bu tip tabakları dudak kısmı basit üçgen görünümlü tabaklar olarak tanımlar ve Ephesos'ta Augustus Dönemi tabakalarında çok sayıda bulunduğunu ifade eder. Ağız çaplarının 20-50 cm. arası değiştiğini, basit halka

kaideli ve düz tabanlı örnekleri görüldüğünü belirtir (Mitsopoulos-Leon, 1991: 79). Rotroff, bu tip tabakların genellikle rulet ve büyük yapraklı palmet baskı bezemeli, yoğun mika ve bazen kırmızımsı çekirdekli gevşek bir hamur yapısına kahverengimsi gri hamur rengine, gri ve koyu gri astara sahip olduklarını ifade eder (Rotroff-Oliver, 2003: 32). Bunların astarlama ve hamur yapılarının kökeni olarak geleneksel Yunan repertuarını göstererek ekhinus kaseleri ve balık tabaklarında bu tekniğin kullanıldığını, fakat Geç Hellenistik - Erken Roma Dönemi'ne tarihlenen dik kenarlı tepsiler ve büyük baskı bezemeli bu servis tabaklarının (tablet tabak) form olarak Yunan geleneğinden farklı olduğunu belirtir (Rotroff-Oliver, 2003: 32).

Fırındaki havanın azaltılarak hamurun gri, astarın siyah ya da koyu gri rengine dönüştürülmesiyle elde edilen gri hamurlu seramikler Hellenistik ve Erken Roma Dönemi'nde üretimi devam ettirilmiştir. Kalıp ya da çark yapımı örnekleri olan bu seramik grubunda Erken Hellenistik Dönem'de yüzeyi parlatılarak metalik bir görünüm kazandırılmıştır (Rotroff-Oliver, 2003: 31). Mitsopoulos-Leon ve Anderson, gri hamurlu ve gri-siyah firnisli seramiklerin çıkış yerinin Batı Anadolu merkezleri olarak gösterir (Mitsopoulos-Leon, 1991: 78; Anderson, 1954: 167).

Bu tabak formu Doğu Sigillata B, Campana C ve İmparatorluk Dönemi kırmızı astarlı seramiklere prototip oluşturmuştur (Mitsopoulos-Leon, 1991: 79). Genel olarak İ.Ö. 2. yüzyıl sonları ile İ.S. erken 1. yüzyıllara verilir (Mitsopoulos-Leon, 1991: 82). Dik ağız kenarlı sığ formlu bu tablet tabakların Akdeniz Havzası'nda birçok kentte örneklerinin görülmesine rağmen Doğu Sigillata B Grubu'nda yer alan formlarla aynı özelliklere sahip olması bu formun Batı Anadolu kökenli olduğu düşüncesini güçlü kılmaktadır (Rotroff-Oliver, 2003: 32; Gassner, 1997: 153). Kenrick, Benghazi/Berenice'ta Sidi Khrebish kazısı buluntularında bu tip tabakları "*Black- Glazed C Wares*" başlığı altında "*Black-Glazed C² Wares*" grubunda incelemiş ve İ.Ö. erken 1. yüzyıl ile İ.S. geç 1. yüzyıl aralığını vermiştir (Kenrick, 1985: 52-54). Atina Agorası'nda gri seramikler olarak gruplanan bu tabaklar İ.Ö. 1. yüzyıl kontekstinden gelmiş ve İonia malları olarak değerlendirilmiştir (Rotroff, 1997: 399, fig. 95.1574,1575). Birçok merkezde ithal örnekler dışında yerel üretimleri görülen bu form tabakların Eretria, (Schmid, 2000: 170, fig. 3.17), Ephesos Yamaç Evi II ve Ephesos Devlet Agorası Kuyu buluntuları arasında benzerleri İ.Ö. 1. - İ.S. 1. yüzyıllara (Krizinger, 2010: 205, taf. 71.A-K.95,

Latzer, 2009: 142, taf. 5.72; Meriç, 2003: 79-80), Ephesos Bazilika'da benzer buluntular İ.Ö. 2. yüzyıl ile İ.S. 1. yüzyıl aralığına (Mitsopoulos-Leon, 1991: 79-82), Metropolis (Güngör, 2005: 40-41), Pergamon (Pinkwart-Stamnitz, 1984: 137, taf. 38.K.186), Laodikeia (Duman, 2010: 84), Sardeis (Rotroff-Oliver, 2003: 35), Paphos'ta (Hayes, 1991: 52-53) İ.Ö. 1. yüzyıl ile İ.S. erken 1. yüzyıl aralığına tarihlendirilmiştir. Ayrıca Tarsus'ta da görülen benzer formlar "*Hellenistic Pergamene Ware*" başlığı altında değerlendirilmiştir (Goldman, 1950: 172-175). Servis tabağı ya da tablet tabağı olarak adlandırılan bu tabak formunun diğer benzer örnekleri Knidos Kap Krio'da İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısı - İ.Ö. 1. yüzyıl sonlarına tarihlenirken (Doksanaltı, 2006: 302) ve Laodikeia'da İ.Ö. 1. - İ.S. erken 1. yüzyıllara verilmiştir (Duman, 2010: 84).

Altınpark kazısı buluntuları arasında bu tipte tabaklar üç örnekle temsil edilir (**Kat. No. 88, 89, 90**). Ağız çapları 14-41 cm. arasında aralığındadır. Korunan yükseklik en fazla 3 cm.dir. **Kat. No. 88** numaralı buluntu ağız ve gövde olarak daha yuvarlak hatlara sahiptir. **Kat. No. 89**' un ağız kısmı daha keskin hatlı olup, gövde dönüşü köşelidir. Hafif dışa eğik gövdeli ve ince ağızlı **Kat. No. 90** numaralı buluntunun taban kısmı daha kalın ve içte gövde ile dip kısma geçişte içbükey keskin profil görülür. **Kat. No. 88** ve **89**'un Atina Agorası'nda benzerleri İ.Ö. 1. yüzyıla (Rotroff, 1997: 400, fig. 95.1574, 1575); Eretria (Schmid, 2000: 170, fig. 3.17), Ephesos Yamaç Evi II (Krizinger, 2010: 205, taf. 71.A-K.95; Latzer, 2009: 142, taf. 5.72), Ephesos Bazilika (Mitsopolulos-Leon, 1991: 82, taf. 94.F.3) ve Ephesos Tetragonos Agorası buluntuları arasında gri hamurlu ve siyah astarlı form ve teknik açıdan paralel örnekler için İ.Ö. 2. yüzyıl ile İ.S. 1. yüzyıl aralığı verilmiştir (Gassner, 1997: 251-252, taf. 76.H.99). Metropolis Ada 7 içi konut kazısında ele geçen paralel örnekler İ.S.1. yüzyıl ilk yarısına (Güngör, 2005: 105, nr. 84, 85), Sardeis'te Ephesos malı olarak İ.Ö. 1. yüzyılın 2. yarısına tarihlenir (Rotroff-Oliver, 2003: 35, pl. 16.88. Tarsus (Goldman, 1950: 186-187, fig. 196.556), Paphos'ta (Hayes, 1991: fig. XII.11), Berenice'ta (Kenrick, 1985: 53, fig. 9.B71.1, B71.2), Laodikeia'da (Duman, 2010: 82-84, lev. XXI.D.14) İ.Ö. 1. yüzyıl - İ.S. erken 1. yüzyıla tarihlenirken, Knidos Kap Krio buluntuları da İ.Ö. 2 yüzyıl sonu - İ.Ö. 1. yüzyıla verilir (Doksanaltı, 2006: K66.a).

Kat. No. 90, **Kat. No. 88** ve **89** numaralı buluntularla aynı hamur ve astar rengine sahip olup, Pergamon, Ephesos, Sardeis ve Sidi Khrebish (Benghazi/Berenice) kazılarında benzer form örnekleri İ.Ö. 1 ile İ.S. erken 1. yüzyıllara tarihlenmiştir (Pinkwart-Stamnitz, 1984: taf. 38.K.186; Mitsopoulos-Leon, 1991: taf. 94.F.12, F.13; Rotroff-Oliver 2003, pl. 16.90-92, Kenrick, 1985: fig. 9.B.71.1, B.71.2;).

Altınpark tabak formlarından gri hamurlu-siyah/koyu gri astarlı servis tabaklarının (tablet tabakların) karşılaştırılan merkezler arasında tarihleme farkı bulunmadığından İ.Ö. 1. yüzyıl ile İ.S. erken 1. yüzyıl aralığına vermek mümkündür. Benzer formların bazıları düz dipli olabildiği gibi bazı örneklerde alçak ve küçük kaide görülmüştür. Altınpark örnekleri, karşılaştırılan formlarda da görüldüğü üzere düz dipli olarak değerlendirilmiştir. Form ve teknik özellikleri bakımından oldukça benzer özellikler göstermesi nedeniyle bu tabak örneklerinin Ephseos üretimi olduğu düşünülmüştür.

2.2.6.2. Üçgen Ağızlı Servis Tabağı

Kat. No. 91 numaralı buluntunun analoji sonucunda ısıtma/pişirme amaçlı olarak tanımlandığı görülse de örneğin firnisli olması ve ısıtma/pişirmeyle alakalı yanık izi görülememesi bu başlıkta değerlendirilmesini gerektirmiştir. Üçgen ve dik profilli ağızlı, hafif içe konik ve sığ gövdeli olup dip kısmına geçişten kırıktır. İçi ve dışı kırmızı firnisli parça açık kırmızımsı kahverengi hamurludur. Paralelleri Ephesos ve Didyma'da İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara verilirken (Gassner, 1997: 119, taf. 40.468; Wintermeyer, 2004: 24, abb. 119.176), Tarsus'ta Hellenistik-Roma tabakası buluntuları arasındadır (Goldman, 1950: 232, 239, fig. 188.258, fig. 190, A). Dor'da fırın tepsisi olarak tanımlanmış ve Geç Hellenistik Dönem'e verilirken (Guz-Zilberstein, 1995: 301, fig. 6.23a.2) Mlynarczyk benzer formu İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığına tarihler (Mlynarczyk, 2004: 638, pl. 312.1, 2) .

2.2.6.3. Geniş Ağız Tablalı Servis Tabağı

Kat. No. 92 buluntusu ağız+gövde+dipten oluşmaktadır. Hafif sarkık ağız geniş ve üzeri yivlerden oluklu görünüm kazanmıştır. Hafif konveks gövde sığdır. Düz dipli parça kırmızıdan koyu griye değişen astara ve soluk kırmızı hamura sahiptir. Hama buluntularından kahverengi astarlı tabak benzer formda olup İ.Ö. 2. yüzyıl sonuna, Tarsus'ta paralel örnek Geç Hellenistik Dönem'e tarihlenmiştir (Hama III.2, 1971: 38, fig. 4.38; Goldman, 1950: 239, fig. 190.d)

2.2.7. Gruplanamayan Tabak Kaideleri

Altınpark kazısı seramikleri arasında gruplanamayan tabak formuna ait iki kaide örneği yer alır. Gri hamurlu tabaklarda 10.6-12.4 cm. çapındaki numaralı örneklerin en fazla yüksekliği 3.5 cm.dir.

Kat. No. 93 ve **94** buluntu örnekleri koyu gri astarlı ve gri hamurlu tabak kaideleridir. İkisinde de iç kısımda tondoyu çevreleyen derin yiv grubu görülür. Mitsopoulos-Leon, bu tip tabak kaidelerini gri/siyah seramikler başlığı altında değerlendirmiş ve Doğu Sigillata A Grubu seramiklerin prototipi olduğunu belirtmiştir. Ayrıca rulet ve büyük palmet bezemeli olan örneklerle ilişkilendirmiş ve İ.Ö. 1. - İ.S. erken 1. yüzyıla tarihlendirmiştir (Mitsopoulos-Leon, 1991: 79-82, taf. 99.F.45, 46). Ephesos Yamaç Evi II buluntularından benzer örnekler de aynı tarihe verilir (Ladstatter-Lang-Auinger, 2001: taf.50.38). Paphos örneklerini Hayes "*Knidos Gray Ware"* başlığında değerlendirmiş ve İ.Ö. 1. yüzyıla tarihlendirmiştir (Hayes, 1991: fig. V.8).

2.3. BATI YAMACI SERAMİĞİ

Adını bulunduğu yerden, Atina Akropolisi'nin batı yamacı kısmında Alman Arkeoloji Enstitüsü'nün 1900'lü yıllarda yaptığı kazı çalışmaları sonucunda ele geçmeleriyle alan bu kaplar ilk defa Alman bilim adamı Carl Watzinger tarafından incelenmiştir (Gürler, 1994: 24). Bu konuda önemli araştırmaları olan Thompson 1934 yılında bu grup kaplar için "*Batı Yamacı Seramiği*" terimini kullanırken Rotroff

kaptan ziyade bezemeyi tanımlayan "Batı Yamacı Stili" tanımını tercih etmiştir (Rotroff, 1997: 39).

İ.Ö. 5. yüzyıl sonlarına doğru Kırmızı Figür tekniğinin dejenerasyona uğraması ve özellikle İ.Ö. 4. yüzyıl ortaları ve sonlarında tamamen siyah firnisle kaplı seramiklerin yaygınlaşmaya başlamasıyla birlikte Batı Yamacı tekniğine geçiş de kolaylaşmıştır (Thompson, 1934: 48).

Attika'da İ.Ö. 5. yüzyıl ve İ.Ö. 4. yüzyılda üretilen boyun kısımlarında sulandırılmış kil ile yapılmış sarmaşık, zeytin ve defne yapraklarından girlandların olduğu bitki bezemeli hydria, krater ve kantharos gibi siyah firnis kaplı olan formlar görülmüş olup İ.Ö. 4. yüzyıl sonuna doğru Kırmızı figür tekniğinin bozulmasıyla ana sahne yanında kullanılan bezeme öğeleri ön plana çıkmıştır (Gürler, 1994: 23). Geç Arkaik Dönem'de "*Six tekniği*" nde[2] kazıma çizgilerin yanında kırmızı ve beyaz boyanın kullanıldığı örneklerin görülmesi (Rotroff, 1997: 39), amphora gibi büyük boyutlu formlarda seyreltilmiş kil ve beyaz boya kullanılması Atinalı çömlekçi ustalarının söz konusu tekniğe yabancı olmadığını göstermektedir (Thompson, 1934: 139). Arkaik dönemde Korinth, Pergamon, Aleksandreia, Tarsus, Güney Rusya'da yerel atölyeler açığa çıkarılmış olup ancak hiçbirinde Atina üretimleri kadar kaliteli örneklere rastlanmamıştır (Thompson, 1934: 446; Rotroff, 1990: 34)

Atina'da ele geçen buluntulara dayanarak bu seramiğin İ.Ö. 4. yüzyılda bölgede üretilmeye başlandığı, önceleri firnisin siyah olup zamanla griye ve sonraları kırmızıya dönüştüğü anlaşılmıştır (Gürler, 1994: 24). Batı Yamacı Stilinin ortaya çıkışı konusunda genellikle İ.Ö. 4. yüzyıl önerilmesine karşın Rotroff beyaz boyanın kullanılmasını göz önüne alarak İ.Ö. 295-260 yılları arasını göstermekte, özellikle İ.Ö. 275 yılı üzerine yoğunlaşmaktadır (Küçük, 2006: 53).

Siyah zemin üzerine beyaz boya ile bezemelerin uygulanmasıyla yapılan teknikte beyaz dışında sarı ve sarının tonları da kullanılmıştır. Bezeme pişirildiğinde kırmızımsı, turuncumsu ve pempemsi renge dönüşen sulandırılmış kil, yoğun beyaz ya da soluk sarı boya ve kazıma şeklinde üç teknikle şekillendirilmiştir (Thompson, 1934: 439; Rotroff-Oliver, 2003: 37) Seyreltilen kil kabartma oluşturacak biçimde fırça ya da ince bir tüp ile kalınca sürülerek uygulanmıştır (Gürler, 1994: 23).

[2]Six teknigi, onu 1888 yılında inceleyen Jan Six'in adını tasımaktadır. Beyaz ya da kırmızı figürler siyah zemin üzerine çizilir ve detaylar kazıma ile gösterilir, böylece alttan kilin rengi yerine siyah ortaya çıkar

Batı Yamacı seramiği süsleme gelişimine bakıldığında başlangıçta, İ.Ö. 4. yüzyılda, kaplar tamamen siyah firnisle kaplanmış olup firnis ve bezeme oldukça kalitelidir. Bezeme yapımında kazıma tekniği sınırlı iken seyreltilmiş kil sıkça kullanılmış, Kırmızı figür tekniğinde kullanılan beyaz boya fazla tercih edilmemiştir (Gürler, 1994: 23). Beyaz boyanın kullanımı İ.Ö. 3. yüzyılın birinci çeyreğinde başlamış ve İ.Ö. 275 yıllarında popüler hale gelmiş, İ.Ö. 275-260 yıllarına tarihlenen kantharoslar ve cup-kantharoslar yüzeyinde yoğunluk kazandığı görülen beyaz boya İ.Ö. 3. ve 2. yüzyıllarda düzenli kullanımıyla seramiklerin % 80'ninin bezemelerinde görülmüştür (Rotroff, 1997: 42-43) . Geç örneklerde sulandırılmış kil ile beyaz boya kullanımı aynı olup (Gürler, 1994: 23) kazıma tekniği zamanla yoğunlaşmış sonra bezemenin genelinde (Gürler, 1994: 24) çoğunlukla bitki kökleri, geometrik bezemelerin çerçevelerinde ve tomurcuk zincirlerinin birleştirilmesinde kullanılmıştır (Thompson, 1934: 439; Rotroff, 1997: 43). Bezemenin geometrik ve doğal öğeler olarak gruplanabildiği geç örneklerde ayrıca beyaz boya rengi sarıya dönerek firnis kaliteli ve ince olup yüzeyde metalik parıltı hâkim olduğu görülmüştür (Gürler, 1994: 24). Sarı boya siyah firnis üzerine uygulandığında tam rengi vermeyip kızılımsı bir ton almasından dolayı siyah zemin üzerine önce beyaz boya sürülmüş ardından sarı renk eklenmiştir (Pasinli, 1971: 98). Batı Yamacı kaplarında kırmızı firnisin de kullanılmış olması Roma dönemi Sigillatalara geçiş aşamasını ifade ettiği düşülmektedir (Dereboylu, 1994: 73).

Batı Yamacı stilinde yapılan kaplarda bezeme olarak kazıma tekniğiyle yapılmış tanrı isimleri İ.Ö. 4. yüzyıl başı - 3. yüzyıl sonunda yaygın olarak işlenmiş, yoğun olarak natüralistik bezeme öğeleri kullanılmıştır. Pendantlardan oluşan diziler en erken süsleme motifleri olup İ.Ö. 4. yüzyıldan İ.Ö. 1. yüzyıla kadar kullanılmıştır. Ayrıca meyve ve çiçek festonları; asma, defne yaprakları ve dallarından oluşan girlandlar; dalga bantları İ.Ö. 4. yüzyıldan İ.Ö. 1. yüzyıla kadar kullanılan bitki bezemeleridir. İ.Ö. 3. yüzyıldan İ.Ö. 1.yüzyıla kadar yoğun olarak kullanılan dama tahtası bezemesi Batı yamacı stilinde en popüler geometrik süsleme öğesidir. Zamanla küçülen kareler çok tercih edilmeyen süsleme olup İ.Ö. 3. ve 2. yüzyıllardan başlayıp İ.Ö. 1. yüzyıla kadar çok nadir kullanılmıştır. İ.Ö. 2. yüzyıldan İ.Ö. 1. yüzyıla kadar görülen çapraz tarama motifi Batı Yamacı stilinin en geç geometrik bezeme öğesi olup bununla birlikte stilde dejenerasyon başlamıştır.

Geometrik motiflerin tek tek olduğu gibi birlikte de kullanıldığı görülmüştür (Rotroff, 1997: 70).

Yapılan araştırmalar sonucunda Kırmızı Figürlü seramiklere rakip olarak ortaya çıkan ve İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarından İ.Ö. 1. yüzyıla kadar görüldüğü tespit edilen (Crowfoot-Kenyon, 1957: 236; Cook, 1997: 204) Batı Yamacı seramiği Geç Hellenistik Dönem'de Lagynos, Pergamon ve Megara Kaseleri'nin üretiminin başlayıp rağbet görmesiyle birlikte popülerliğini yitirmiştir (Rotroff-Oliver, 2003: 38).

Batı Yamacı seramiğinin çıkış merkezi hakkında farklı görüşler öne sürülürken H.A.Thompson Atina'yı, C.Watzinger ise Batı Anadolu'yu önermektedir. Farklı merkezlerde de üretimi olduğu görülen bu seramik grubunun Atina'dan ve Pergamon'dan ithal örneklerine Khios, Samos, Thasos, Delos ve Siphnos'ta rastlanmıştır (Gürler, 1994: 24-25). Behr, Batı Yamacı Stili'nin Batı Anadolu'ya İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarında geldiğini belirtmektedir (Behr, 1988: 102). Pergamon ve Ephesos'ta yapılan kazı araştırmaları Atina dışı merkezlerin de Batı Yamacı Tekniği'nde formlar ürettiklerini ortaya koyar. (Mitsopoulos-Leon, 1991: 43; Schafer, 1968: 45-63; Gassner, 1997: 59-69) Rotroff, Batı Anadolu ve Akdeniz'de Attika Batı Yamacı Seramiği'nden daha çok Pergamon üretimi olanların hakim olduğunu belirtirken form ve bezeme açısından Ephesos'tan daha zengin olduğunu öne sürer. Güney ve güneybatıya üretim yapan başka bir merkezin olduğunu ve bu merkezin Suriye, Lübnan veya Güney Anadolu kıyılarında bir kent olabileceğini belirtir (Rotroff, 2002: 100-102).

Batı Yamacı Stili'nde bezenmiş örneklere rastlanılan diğer merkezler arasında Sardeis (Rotroff-Oliver, 2003: pl. 18-33), Troia (Berlin, 1999: pl. 2,3,5; Tekkök-Biçken, 1996: 134-135), Kıbrıs'ta Paphos (Hayes, 1991: fig. III.1-7); Filistin'de; Samaria (Crowfoot-Kenyon, 1957: 236-237), Labraunda (Hellström, 1965: pl. 8), Tarsus (Goldman, 1950: 158-159) yer almaktadır.

Altınpark kazılarında ele geçen Batı Yamacı tekniğinde bezenmiş seramikler (**Kat. No. 95-124**) form ve bezeme olarak çeşitlilik göstermekte olup kantharos (**Kat. No. 95-100**), skyphos (**Kat. No. 101, 102**) ve yarı küresel kase (skyphos ya da kantharos, **Kat. No. 103-124**) olarak gruplandırılmıştır. Tam forma rastlanmaması, örneklerin sadece ağız ve gövde kısımlarının korunmuş olması dönem özelliklerini

yansıyan belirgin özellikleri dışında form olarak kesin saptama yapılamamıştır. Batı Yamacı bezemeli kaseler, karşılaştırma yapılan merkezlerde "*skyphos*", *"kantharos*" ve "*skyphos ya da kantharos*" olarak tanımlandığından Altınpark örneklerinde de kesin form belirtilememiştir. Genel olarak aşınmışlıktan dolayı bezemelerinin de fazla korunamaması bezeme şekil ve tekniği açısından değerlendirmede güçlük yaratmıştır. Parçalar üzerindeki süsleme kompozisyonun tam olarak içeriği anlaşılamamakla beraber genelde kazıma ve boyanın bir arada kullanılarak bezemelerin genelinde oluşturulduğu görülür.

Form olarak kantharos, skyphos ve kaseye ait örnekler görülürken (**Tablo 9**) kantharos formunda bezemeler beyaz kuşaklı ve kil boyadan damla bezemeden oluşan kolye motifi, kalp yapraklı insize dallardan oluşan sarmaşık bezemesi, zeytin yaprağı motiflerinden oluşurken tek örnek skyphos, kil boyalı kuşak ve siyah renkte irili ufaklı nokta (meyve?) bezemelidir. Yarı küresel gövdeli kase grubunda insize yivle oluşturulmuş çerçevede beyaz boyadan nokta, kalp yaprak ve zeytin yaprağı bezemeleri ile ağ bezemesi görülür (**Tablo 10**).

2.3.1. Kantharoslar

İlk form grubunu oluşturan kantharos örnekleri 5 adet ağız ve 1 adet gövde parçasından oluşmaktadır. Örneklerin sadece ağız ve boyun kısımlarından ibaret olmaları form ve bezeme tipolojisi oluşturmada zorluk çıkarmıştır. Bu nedenle en yakın örneklerin bulunduğu merkezler karşılaştırılarak birden fazla form olasılıkları katalogta yazılmıştır. Altınpark Batı Yamacı Stili'ndeki kantharos örnekleri Hellenistik tipten oluşmaktadır. Ağız ve boyun profillerine göre iki başlığa ayrılmıştır. Hellenistik tip "S" formlu dışa dönük ağızlı, içbükey boyunlu forma sahip örnekler kendi içinde kısa-içbükey boyunlu ve uzun- içbükey boyunlular olmak üzere iki grupta toplanmış, **Kat. No. 95** ve **96** ilk grupta, **Kat. No. 97, 98, 99,** ikinci grupta kategorize edilmiştir. **Kat. No. 100** örneği gövde parçasıdır.

Altınpark Batı Yamacı Stili'nde bezenmiş "S" formunda kantharoslarda (**Kat. No. 95, 96, 97**) İ.Ö. 3. yüzyılın yarısına tarihlenen bezeme tekniği (Çelik, 2007: 21) beyaz kuşaklı kil boyalı damla motifli kolye bezemesiyle bezenmiştir. **Kat. No. 98** numaralı örnekte insize kolye ve damla bezemesi dikey insize çizgiyle

sınırlandırılmıştır. **Kat. No. 99, 100** kalp yapraklı sarmaşık motiflidir. Damla kolye bezemeli olan katharoslarda mat siyah firnis hakimken açık kırmızı ve kırmızımsı sarı hamur rengi görülmüştür. Bezemelerinde kolye beyaz ve damla motifleri kil boyadan yapılmıştır. **Kat. No. 95** ve **96**' nın damlaları kolyeden ve birbirinden bağımsız olup sivri değildir. **Kat. No. 97'** deki bezemede sadece beyaz kuşak kısmı korunmuştur. Ağız çapları 6.8-9 cm. arasında değişmekte olan örneklerin en fazla korunan yüksekliği 2.6 cm. dir. **Kat. No. 100** örneği sadece gövde kısmından ibaret olup paralel örnekleriyle karşılaştırıldığında dışa dönük basit ağızlı, Hellenistik dönemin "S" formlu kantharoslar grubunda olduğu anlaşılmıştır.

"S" fomlu kantharoslar boyun uzunluğu ve içbükeylik derecesine göre de iki kategoride gruplanmıştır. **Kat. No. 95** ve **96** kısa ağızdan boyun kısmına geçişte belirgin bir içbükey profil sergilerken **Kat. No. 97, 98** ve **99** dışa dönük ağız profillerine rağmen boyuna geçişteki içbükey profil düzleşmiş, daha uzun içbükey boyna sahip "S" profilli kantharoslardır.

Kat. No. 95 damla kolye bezemeli örneğin form ve bezeme açısından paralelleri Metropolis'te İ.Ö. geç 4 - erken 3. yüzyıla tarihlenirken (Ekin Meriç, 2003: 73, 76, lev. 1.3, form; lev. 3.12,13, bezeme), Smyrna Agorası'nda İ.Ö. 3. yüzyıla (Çelik, 2007: 82, çiz.4, lev. 16.90), Ephesos'ta (Mitsopoulos-Leon, 1991: 36, taf. 26.B 25), İsrail'de İ.Ö. geç 3 - erken 2. yüzyıla tarihlenmektedir (Berlin-Stone, 2016: 158, fig. 9.10.1). Troia'da benzer form ve bezemeli kantharos örneği İ.Ö. 3. yüzyılın 3. çeyreğine (Berlin, 1999: 91, pl. 3.62) tarihlenirken Schafer, Pergamon'da benzer formu soğan formlu kantharos grubunda İ.Ö. 3 yüzyıl ortaları ile 2. yüzyıl ortaları aralığını verir (Schafer, 1968: 49, taf. 14.D.59). Thompson "*Grup A*" örneklerinden Batı Yamacı bezemeli kantharos Altınpark örneğiyle benzeşmektedir (Thompson, 1934: fig. 10.A73). Pergamon Perystilli Ev buluntularından benzer örnek de İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarına verilmiştir (Pinkwart-Stamnitz,1984: 125, taf. 25.K.25).

Kat. No. 95 ile benzer formda olan dudak kısmı daha ince olan **Kat. No. 96** Ephesos, Metropolis, Smyrna Agorası, Daskyleion 1 ve 2 No.lu Yapı B Odası, Troia ve Benghazi örnekleriyle karşılaştırıldığında benzer form ve bezemeye sahip olduğu görülmüştür (Mitsopoulos-Leon, 1991: 44, taf. 26.B.25; Ekin Meriç, 2003: 79, lev. 3.20; Çelik, 1997: 82, çiz. 34.90; Bulut, 2007: 39, 67, şek. 2b.18 (form), şek. 6a.5;

Berlin, 1999: 91, pl. 3.62; Kenrick, 1985: 80, fig. 14.B.107). Kallini de, Hiona/Makedonia buluntusu kalp yapraklı sarmaşık bezemeli "S" formlu kantharosu İ.Ö. 3. yüzyılın 2. çeyreğine verirken "*Hellenistik tip*" grubunda değerlendirmiştir (Kallini, 2013: 63, fig. 10).

Sadece beyaz kuşak bezemesi korunmuş 2. grup ağız profilinde yer alan **Kat. No. 97** örneğinin paralel formları için Schafer, Pergamon' da "*soğan formlu kase*" tanımlamasını kullanırken form olarak **Kat. No. 97**'ye en yakın örneği İ.Ö. 3. yüzyıl sonlarına tarihler (Schafer, 1968: 58, taf. 14.D.59, taf. 15.D.64). Smyrna Agorası'nda form ve bezeme olarak paralel örnek İ.Ö. 3. yüzyıla verilirken (Çelik, 2007: 84, Kat. No. 94) Daskyleion 2 No.lu Yapı A Odası buluntularından paralel örnek İ.Ö. 3. yüzyıl sonu-2. yüzyıl başlarına tarihlenir (Bulut, 2007: 60, şek. 5b.15).Gürler Metropolis buluntularından benzer örneği İ.Ö. 3. yüzyıl 2. yarısına tarihler (Gürler, 1994: 145, çiz. 10.35). Bu örnekte Altınpark buluntusundan farklı olarak damlaların bağlı olduğu kolye kısmı insize verilmiştir.

İkinci grupta değerlendirilen **Kat. No. 98** "S" formlu kantharos örneği, siyah mat firnisli ve kırmızımsı hamurludur. İnsize kuşak ve insize çizgiyle bağlı kil boyadan yapılmış damla bezemesinin çok az kısmı görülür. Form ve bezeme olarak benzer örnekler Korinth-Panayia, Metropolis, Daskyleion ve Smyrna Agorası İ.Ö. 3. yüzyıl kontekstlerinde görülmüştür (James, 2010: 50, fig.7.40, 42, form; Ekin Meriç, 2003: 80, lev. 4.23, bezeme); Çelik, 2007: 83, çiz. 35. 93, form; Dereboylu, 1994: 94, çiz. 11.BY.15, bezeme).

Kat. No. 99'da görülen uzun boyunlu "S" formlu kantharos örneği insize, dallı, kil boyalı,hafif plastik ve kalp yapraklı sarmaşık bezemelidir. Mat siyah firnisli, açık kırmızı tonunda hamura sahiptir. Pergamon'da Schafer'ın "soğan biçimli kaseler" olarak grupladığı ve İ.Ö. 3. yüzyıl başlarına tarihlediği örnekle benzeşmektedir (Schafer, 1968: 58), Conze da, Pergamon Altarı buluntularından benzer örneği aynı yüzyıla vermektedir (Conze, 1913: 273, beiblatt. 37.2, bezeme). Ephesos'ta İ.Ö. geç 3. yüzyıl - 2. yüzyıl ilk yarısı (Mitsopoulus-Leon, 1991: 44, taf. 27.B.24), Smyrna Agorası'nda aynı bezemeli kısa boyunlu ve şişkin gövdeli kantharos formu İ.Ö. 3. yüzyıla (Çelik, 2007: 83; çiz. 34.92) ve Smyrna Kadifekale (Granata, 2015: 84, çiz.12), Ege Gübre Kazıları buluntularında (Küçük, 2006: 55-57, çiz. 22.61) form ve bezeme olarak paralelleri İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Bu

doğrultuda yakın merkezlerle karşılaştırılması sonucunda Altınpark örneğini, belli bir kontekst ve stratigrafik tabakadan gelmediği için İ.Ö. 3. yüzyılın 2. yarısı ile 2. yüzyıl başlarına tarihlemek mümkündür.

Sadece gövde kısmından ibaret **Kat. No. 100** kırmızımsı kahverengi firnisli ve açık kırmızı hamurludur. İnce cidarlı ve sık dokulu hamura sahip örnek üzerinde kazıma çizgileri oldukça belirgin sarmaşık ve kil boyadan yapılmış hafif plastik kalp yaprak bezemesi görülür. Benzer örneklerle karşılaştırıldığında ve düz bir profile sahip olmasından dolayı "S" formlu uzun boyunlu kantharoslar grubunda değerlendirilmiştir. Pergamon (Behr, 1988: abb. 4.14; Schafer, 1968: 58, taf. 15.D.52), Laodikeia'da benzer örnekler kantharos formunda görülür ve biri İ.Ö. 2. yüzyılın ilk çeyreğine tarihlenirken diğeri Behr'in İ.Ö. 3. yüzyıl sonundan İ.Ö. 1. yüzyılın ikinci çeyreğine kadar uzanan 2. Evre Kantharosları ile ilişkilendirilir (Duman, 2013: 196, fig. 13.14, bezeme). Smyrna Agorası'nda benzer bezemeli kısa boyunlu ve torba formlu kantharos örneği İ.Ö. 3. yüzyıla (Çelik, 2007: çiz. 34, lev.16.92), Daskyleion'da (Dereboylu, 1994: çiz.11, lev. 6.BY.16, form, BY.17, bezeme) İ.Ö. 3. yüzyıl sonu ve 2. yüzyıl başlarına ve Ege Gübre Kazıları buluntularında paralel örnekler için İ.Ö. 3. yüzyılın 2. yarısı (Küçük, 2006: 56, çiz. 22, Kat. No. 61) verilir.

2.3.2. Skyphoslar

Altınpark buluntularından Batı Yamacı stilinde bezenmiş skyphos formuna ait tam örneğe rastlanmamış olup form ve bezeme olarak dönem özeliği yansıtan örnekler ağız+boyun+gövde profili veren 2 adet buluntuyla temsil edilir.

Kat. No. 101 "S" formlu skyphos örneğinde ağız kısmı dışa keskin dönüşlü olup dudak kısmı hafif sarkıktır. Kısa içbükey boyundan şişkin gövdeye belirgin dönüş görülür. Parça iç kısmı siyah firnisli, inceltilmiş kil astarlıdır. Ağız altında ve boyunda yer alan bezeme kil rengi kuşak ve farklı boyutlarda nokta (meyve?) motiflerinden oluşur. Bezeme olarak birebir örneği saptanamamış olup yerel Batı Yamacı stilini yansıttığı düşünülmüştür. Form olarak Korinth'te benzer skyphos örneği İ.Ö. 300 yılına tarihlenirken (Edwards, 1975: 69, dep. 34.320), Ephesos' ta İ.Ö. 2. yüzyıla verilir. (Liko, 2001: 86, taf. 57.63) . Smyrna Agorası'nda sadece form

benzerliği görülen mat siyah firnisli benzer örnek İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarına tarihlendirilmiştir (Aktaş, 2011: 145, çiz. 24.88, form). Altınpark örneği firnis kalitesi ve rengi ile Batı Yamacı bezemesinden dolayı daha geç tarihlere İ.Ö. 3. yüzyıl sonu - İ.Ö. 2. yüzyıl başlarına verilmelidir. Laodikeia'da yarım küre kase formunda iki örnekte birebir olmasa da benzer bezeme görülmüştür. Birinde kazıma çizgili dal ve dallar arasında krem renk boya ile yapılmış irili ufaklı meyve bezemeler, diğerinde yine kazıma dallar ve koyu kahverengi üç benek bulunur (Duman, 2013: 195, fig. 8.11).

Kat. No. 102 örneği "S" profilli Batı Yamacı stilinde bezenmiş skyphos örneğinde dışa dönük ince ağız, içbükey boyun ve şişkin gövdenin çok az kısmı görülür. Gövde başlangıcında derin yivler bulunur. Siyah firnis aşınmış yivlerin olduğu kısım derin olduğundan bant bezemeliymiş görünümü yaratmıştır. Gövde kısmında boyası oldukça aşınmış nokta şeklinde bezeme izleri görülür. İç kısmı kırmızı firnisli örnek çok soluk kahverengi ve sık dokulu hamurludur. Olbia NGS Sektörü buluntularından parlak siyah firnisli daha erken dönem benzer form parlak yüzeyli kase grubunda değerlendirilmiş ve İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Pantikapaeum buluntuları arasında aynı formun Batı Yamacı stili bezenen örnekleri İ.Ö. 3. yüzyıl sonu - 2. yüzyıla tarihlerken içi ve dışı kırmızı firnisli örneklerini İ.Ö. 2. - 1. yüzyıla verilir (Tolstikov-Zhuravlev, 2004: 274, pl. 99.7, 8; Handberg-Petersen, 2010: pl.111.Dc-233).

Daskyleion'da aynı ağız ve gövde profiline sahip örnek skyphos formunda değerlendirilmiştir. Parça makara kulba ve daha şişkin ve kaideye kadar yivli bir gövdeye sahip olup boyun kısmında yatay damla bezemesi görülür (Dereboylu, 1994: 94, çiz. 16,lev. X.BY35). Ege Gübre Kazısı buluntularından benzer form yine Batı Yamacı stilinde bezenmiş skyphos örneğinde görülür. Aplikeli kulba ve dışa dönük ve daha kısa boyuna sahip örnekte bezeme boyun kısmında yer alır. İ.Ö. 2. yüzyıl sonlarına tarihlenen bu benzer form Behr'in "*Grup A*" örnekleriyle ilişkilendirilmiştir (Küçük, 2006: 59, çiz. 26.70). Pergamon buluntularından aynı formun Batı Yamacı örnekleri görülür. Behr'in Batı Yamacı skyphosları için oluşturduğu A,B ve C gruplarından C kategorisinde görülen skyphos örnekleriyle benzer formlarda kalp yapraklı sarmaşık bezemeleri bulunur. Altınpark örneğinde yivli kısım altında boyası silinmiş ve üç nokta halinde görülen bezeme kalıntısının da

kalp yaprak bezemesine ait olduğu düşünülmüştür. Bu doğrultuda Altınpark örneğinin Pergamon Batı Yamacı skyphos "*Grup A*" örnekleriyle daha çok benzeştiği görülmüştür (Behr, 1988: abb. 7.21, 22). Atina Agorası'nda aynı form yiv bezemeli yarı küresel kase olarak kırmızı astarlı kaselerin imitasyonu ve ithal olarak değerlendirilmiş, İ.Ö. 2.- 1. yüzyıllara tarihlendirilmiştir (Rotroff, 1997: 415, fig. 101, pl. 135.1700). Hayes, Paphos'ta benzer formu Pergamon Hellenistik Seramiği başlığında değerlendirir. Formun Batı Yamacı bezemeli örneklerinin İ.Ö. geç 3 - erken 2. yüzyıla tarihlerken, kırmızı astarlı örnekleri Doğu Sigillata A grubuyla ilişkilendirmeden Geç Hellenistik Dönem'e tarihler (Hayes, 1991: 5-6, fig. IV.4). Troia'da kırmızı astarlı benzer form, Pergamon seramiği başlığında Geç Hellenistik Dönem'e tarihlendirilirken, Knidos örnekleri Kögler tarafından, profillerine göre gruplandırılarak, "*Tip A*" grubunda yivli kaseler başlığında, İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığında değerlendirilmiştir (Tekkök-Biçken, 1996: 44, fig. 14.75; Kögler, 2010: 127, abb. 18.E.46, E.47, E.49, E.50). Tralleis Nekropolisi'nde gri hamurlu ve içi-dışı siyah metalik firnisli benzer örnek kalıp yapımı kase olarak tanımlanmış ve İ.Ö. geç 2 - erken 1. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Civelek, 2001: 163-164, XLVII.Ç.11).

Yapılan analoji sonucunda Altınpark **Kat. No. 102**'nin Batı Yamacı stilinde bezenen skyphos formunun Olbia'daki benzer form gibi parlak siyah firnisli örnekleri yanında, Batı Yamacı stilinde bezenmiş formları ve daha geç dönemde aynı formun türevlerinin kırmızı astarlı örneklerine rastlanmıştır. Troia, Knidos ve Paphos Geç Hellenistik Dönem'de de kullanılmış yivli yarıküresel kase olarak da adlandırıldığı görülmüştür. Altınpark örneği Behr'in "*Tip A*" grubu örnekleriyle (Behr, 1988: fig. 8.26) daha fazla benzeşmekte olup İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına verilmiştir. Form, klasik skyphos tipinden tamamen uzaklaşan ve Hellenistik dönem formunu yansıtan niteliktedir. Batı Yamacı Seramiği'ne ait buluntu örneklerinde homojenlik söz konusu olmayıp, alanın farklı seviyelerinden ele geçmiştir (**Tablo 6, 10**).

2.3.3. Kaseler

Altınpark Kazısı ele geçen buluntular arasında Batı Yamacı stilinde bezenmiş kaseler (**Kat. No. 103-124**) 20 adet ağız+gövde (**Kat. No. 103-122**), 1 adet gövde (**Kat. No. 123**) ve 1 adet kaide+gövdeden (**Kat. No. 124, 125**) oluşmakta ve küçük

parçalar halinde olup tam örnek bulunmamaktadır. Bezeme olarak da oldukça aşınmış örnekler karşılaştırma ve tarihlendirmede problem yaratmıştır. Örneklerin form olarak benzerlerinin ayrı merkezlerde farklı formda adlandırmaları buluntuların kase formu adı altında toplanmasını gerekli kılmıştır. Bazı merkezlerde kase, "skyphos", "kantharos" ve "skyphos ya da kantharos" olarak adlandırılan örneklerin tarihlendirilmesi karşılaştırılan merkezlerde değişkenlik göstermiştir.

Altınpark Batı Yamacı Bezemeli yarı küresel kaseler ağız ve gövde profillerine göre dört grupta toplanmıştır. Hafif içe dönük ağızlı, yarı küresel formda şişkin gövdeliler (**Kat. No. 103-109**) birinci grupta toplanırken alt kısmı konikleşen gövdeli örneklerden oluşan ikinci grup (**Kat. No. 110-121**) ağız profiline göre de iki kategoriye ayrılmıştır. Hafif içe dönük ağızlı örnekler (**Kat. No. 110-114**) ikinci grubun a tipi; dike yakın ağızlı olanlar (**Kat. No. 115, 116, 117, 118**) ikinci grubun b tipini oluştururlar. Üçüncü grup dik ağızlı ve düz inişli üst gövdeye sahip olan (**Kat. No. 119, 120, 121**) örneklerden oluşur. Düz ağızlı-konik üst gövdeli olan kase örnekleri (**Kat. No. 122**) dördüncü grupta toplanmıştır. Batı Yamacı Stili'nde bezenmiş ağız ve gövde parçaları haricinde bir adet gövde (**Kat. No. 123**), iki adet kaide parçası (**Kat. No. 124, 125**) katalogda yer almıştır. Firnis genellikle siyah, kırmızımsı siyah ve kırmızı renkten oluşurken, açık kırmızı ve kırmızımsı sarı hamur yoğunluktadır. Ağız çapları 15.4-7.8 cm. arasında değişkenlik gösteren örneklerin en fazla korunan yüksekliği 3.8 cm.dir. Kaideler ise çapları 8 - 4.6 cm. arası değişirken en fazla korunan yükseklik 1.7 cm.dir.

Yarı küresel formlu kaseler grubunun bezeme kompozisyonuna bakıldığında siyah ve az sayıda kırmızı firnis üzerine insize çerçeveyle sınırlandırılmış krem ve sarımsı beyaz renkli yaprak bezeme (**Kat. No. 104-108, 110-112, 115-117**) yoğunlukta olup, nokta bezeme (**Kat. No. 113**) ve ağ bezemesi (**Kat. No. 122, 123**, **124)** görülmüştür. Ayrıca kırık ve aşınmışlıktan dolayı nasıl bir bezeme kompozisyonuna ait olduğu saptanamayan kazıma dal (**Kat. No. 103, 118, 120**), yatay beyaz boyalı (**Kat. No. 114, 119, 121**) ve bezemesi anlaşılamayan (**109, 119**) toplam sekiz örnek mevcuttur.

Behr, dış yüzü bezemeli yarı küresel kaselerin form ve bezemelerini evrelere göre gruplama yaparken evre 1, evre 2 olmak üzere iki başlıkta toplamış, 1. evreyi de iki gruba ayırmıştır (Behr, 1988: 147-148). Behr'in ortaya koyduğu 1. evre İ.Ö. 2.

yüzyıl ortalarını, 2. evre İ.Ö. 1. yüzyıl başından İ.Ö. 1. yüzyıl sonu/İ.S. 1. yüzyıl başını kapsamaktadır (Behr, 1988: 148-149).

Altınpark Batı Yamacı Kaseleri örneklerin analojisi sonucunda Pergamon Altarı buluntularına göre İ.Ö. 2. yüzyılın başlarına, Pergamon Asklepionu buluntularına göre İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına (Schafer, 1968: 58; Behr, 1988: 102), Sardeis buluntularıyla karşılaştırıldığında İ.Ö. 3. yüzyıl ortası - İ.Ö. 2. yüzyıl aralığına (Rotroff-Oliver, 2003: 47-48, pl. 19.117, pl. 20.121, 124, 126), Metropolis örneklerine göre İ.Ö. 3. yüzyılın 2. yarısına tarihlenmektedir (Gürler, 1994: 146-147, çiz. 10.36, 37, 38). Ephesos (Mitsopoulos-Leon, 1991: 36, taf.29-41) ve Tarsus' ta (Goldman, 1950: 159-160, fig. 124.100, 103, 106, 107) paralel örnekler İ.Ö. geç 3. yüzyıl - erken 2. yüzyıllara verilirken, Samaria'da İ.Ö. 2. yüzyıl ile İ.Ö. 1. yüzyıl aralığı öngörülür (Crowfoot-Kenyon, 1957: 236-238, fig. 44.14, 15). Ayrıca örneklerin paralelleri Gordion'da İ.Ö. 2. yüzyıl başlarına (Stewart, 2010: 302, fig. 115.I, Kat. No. 380), Daskyleion'da (Dereboylu, 2003: planche. XLIV.BY.32, 33, planche. XLV.BY.34) İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarından İ.Ö. 1. yüzyıla kadar verilirken, Laodikeia'da dudak profillerine göre iki tipte gruplanan yarı küresel gövdeli Batı Yamacı Bezemeli kaselerden birinci tipte olanlar İ.Ö. 2. yüzyılın ilk çeyreğine, dudak altında derin yiv bulunan ikinci tip örnekleri ise İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısına verilir (Duman, 2013: 194-195).

Altınpark örnekleri birinci grubunda görülen **Kat. No. 103-109** numaralı örnekler 7.8-13 cm. arasında değişen ağız çapına sahiptirler. Boyaları oldukça aşınmış olan bezemeler köşeli yaprak (**Kat. No. 104, 105**), yuvarlak hatlı birbirine bağlanmış yaprak bezemesinden (**Kat. No. 106, 107, 108**) oluşurken kazıma sarmaşık dalı motifi (**103**) örneği de bu grupta yer alır. **Kat. No. 103**'teki kazıma sarmaşık dal bezemeli ve kırmızı firnisli buluntunun benzer form ve bezemeli örnekleri Istmia'da İ.Ö. 3. yüzyılın 2. çeyreğine (Anderson-Stojanoviç, 2000: 383, g.IP 6706), Ephesos Bazilika buluntuları İ.Ö. geç 3. yüzyıldan 2. yüzyıl ortalarına (Mitsopoulos-Leon, 1991: 37, taf. 38.B.59; Liko, 2001: 86, taf. 57.48), Labraunda (Waage, 1948: fig. 3.16) ve Pergamon'da (Behr, 1988: abb.13) İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenir.

Kat. No. 104, 105, 106, 107 ve **108** numaralı örneklerin Pergamon'da paralelleri Schafer tarafından İ.Ö. 200 yılına verilirken (Schafer, 1968: 58) Behr'in

İ.Ö. 2. yüzyıl "*Phase I, Variation A*" grubuna dahil olan örneklerle (Behr, 1988: abb.13) benzeşmektedir. Ayrıca Sardeis'te aynı form ve bezeme stilindeki örnekler İ.Ö. 3. yüzyıl ortaları - 2. yüzyıl arasına, Ephesos'ta İ.Ö. geç 3 - erken 2. yüzyıla verilir (Gassner, 1997: 61, taf.10.166, taf. 11.176; Mitsopoulos-Leon, 1991: 37, taf. 33.B.41, taf. 38.B.57). Labraunda (Hellström, 1965: 16), Laodikeia (Duman, 2013: 195, fig. 4-11), Smyrna Agorası (Çelik, 2007: 17) ve Gordion'da (Stewart, 2010: 302, fig. 115.380) da paralel örnekler İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenir.

Kırıktan dolayı bezeme kısmı korunmamış sadece form olarak karşılaştırılan **Kat. No. 109** mat siyah firnisli ve açık kırmızı hamurlu olup İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir.

Altınpark Batı Yamacı kaseleri birinci grup örnekleri form ve süsleme kompozisyonlarına göre yakın merkezlerle karşılaştırıldığında kazıma bezemeli örnek İ.Ö. 2. yüzyıl başına, diğerleri İ.Ö. 2. yüzyılın ortalarına verilebilir.

İkinci grup buluntuları (**Kat. No. 110-122**) geneline bakıldığında bezeme olarak çerçevede yaprak (**Kat. No. 110, 111, 112, 115, 116**), nokta (**Kat. No. 113**), kırık ve aşınmışlıktan dolayı bezeme kompozisyonu anlaşılamayan sadece beyaz boyalı dal (?) (**Kat. No. 114**), zeytin yaprağı (**Kat. No. 117**), insize sarmaşık dalı (**Kat. No. 118**) süslemeleri görülür. Yaprak bezemeli **Kat. No. 110, 111** ve **112** numaralı buluntular siyah firnisli ve kırmızımsı hamurludur. Paralelleri Metropolis'te skyphos formunda değerlendirilmiş olup İ.Ö. 3. yüzyılın 2. yarısına tarihlenir (Gürler, 2003: 10, planche. 9.A.15). Pergamon'da Peristylli Ev , Pergamon Altarı ve Asklepion buluntuları arasında benzer örnekler için İ.Ö. 2. yüzyıl ilk yarısı verilir (Pinkwart-Stamnitz, 1984: 125, taf. 24.K.24; Schafer, 1968: abb. 18.Z.74, taf. 12.D.13, Behr, 1988: abb. 13.57). Phokaia'da yarı küresel formlu, alt gövdesi konikleşerek daralan yaprak bezemeli kase örneği İ.Ö. 3. - 2. yüzyıllara tarihlenmiştir (Civelek, 2006: 186, fig. 2.d). **Kat. No. 113** numaralı kase örneğinde boyası oldukça aşınmış nokta dizisi bezemesi görülür. Parelel örnekler Sardeis (Rotroff-Oliver, 2003: 48, pl. 20.122) , Phokaia'da (Civelek, 2006: 185, fig. 2.e) İ.Ö. 3. yüzyıl sonu ile 2. yüzyıla ve Tel Dor'da İ.Ö. 2. yüzyıla verilir (Guz-Zilberstein, 1995: 294, fig. 6.6.7).

Kat. No. 114, bezeme kompozisyonu tam olarak anlaşılamayan ve beyaz yatay dal (?) bezemeli örnek form olarak Ephesos Bazilika buluntularından skyphos-

kantharos olarak gruplanan biri kalp yapraklı sarmaşık, diğeri kolye bezemeli ve kaburgalı gövde profiline sahip iki örnekle form olarak benzemekte İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenmektedir (Mitsopoulos-Leon, 1991: 44, taf. 30.B.35, B.37).

Altınpark Batı Yamacı Stili yarı küresel gövdeli kaselerden dike yakın ağızlı ve konik alt gövdeli formda örneklerin gruplandığı 2b'de yer alan **Kat. No. 115, 116** numaralı örneklerde yaprak (kalp yaprak) bezeme, **Kat. No. 117**'de zeytin yaprağı bezemesi insize çerçeveyle sınırlandırılmıştır. Paralel örneklerin görüldüğü Metropolis'te (Gürler, 2003: 10, planche. 9.A.15) İ.Ö. 3. yüzyılın 2. yarısına, Ephesos (Gassner, 1997: taf. 10.170; Mitsopoulos-Leon, 1991: 37, taf. 37.B.56; Schafer, 1968: 58, taf. 12.D.14), Sardeis (Rotroff-Oliver, 2003: 47, pl. 19.119), Phokaia'da (Civelek, 2006: 187, fig. 3.d) paralel örnekler İ.Ö. 3. yüzyıl sonundan 2. yüzyıl ortalarına kadar olan aralıkta değerlendirilmiştir. Urla Söğüt Kutsal Alanı buluntuları arasında benzer form ve bezemede zeytin yaprağı bezemeli skyphos örneği İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenmiştir (Ekin Meriç-Öz-Uhri, 2012: 44, lev.I.4) **Kat. No. 118**'deki örnekte insize bezemenin sarmaşık dalına ait olduğu düşünülmüştür. Soluk kırmızı firnisli ve açık kırmızı hamurlu parça, Ephesos'ta İ.Ö. geç 2. yüzyıla tarihlenen skyphos örneğiyle form olarak benzeşmektedir (Liko, 2001: 87, taf. 57.60). Metropolis'te benzer form (Gürler, 2003: 11, planche. 9.A.14) siyah firnis kalitesiyle ve ağız altında buluna yiv ile farklılık göstermekte olup İ.Ö. 3. yüzyılın 2. çeyreğine verilirken Altınpark örneğini kırmızı kalitesiz firnisi ile İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlemek uygun olacaktır. Ephesos Bazilika buluntularından "skyphos ya da kantharos" olarak gruplanan form olarak aynı fakat zeytin yaprağı bezemeli siyah firnisli örnek (Mitsopoulos-Leon, 1991: 37, taf. 37.B.56) de **Kat. No. 118** ile benzese de firnis kalitesi ve bezeme açısından Altınpark örneği daha geç tarihe verilmelidir.

Altınpark Batı Yamacı Stili'nde bezenmiş yarı küresel gövdeli kaselerde üçüncü grubu oluşturan dik ağızlı ve düz inişli üst gövdeye sahip örnekler **Kat. No. 119, 120** ve **121** numaralı parçalardır. Düşük firnis kalitesine sahip bu örneklerde siyah, kırmızı ve kahverengi-gri alacalı firnis görülürken soluk ve sarımsı kırmızı tonlarında hamura sahiptirler. Ağız çapları 11.4-12.8 cm. arasında olan bu örneklerden **Kat. No. 119**' da ağız altında derin yiv dudak görünümü yaratmıştır. Beyaz boya kalıntılarının aşınmışlıktan dolayı bezeme kompozisyonu anlaşılamamıştır. Form bazı merkezlerde skyphos, kantharos bazılarında da "skyphos

veya kantharos" başlığı altında değerlendirilmiştir. Atina Agorası'nda "*baggy kantharos*" olarak değerlendirilen benzer formda iki örnek İ.Ö. 260, İ.Ö. 250-225 yıllarına tarihlenir (Rotroff, 1997: 266-267, fig.16, Pl. 22.232, 242). Ephesos Bazilika buluntularında "skyphos veya kantharos" grubunda benzer profilde örnek İ.Ö. geç 3. yüzyıldan erken 2. yüzyıl aralığına verilir (Mitsopoulos-Leon, 1991: 37, taf. 41.B.74). Latzer, benzer profilli örneği skyphos olarak değerlendirirken İ.Ö. 2. yüzyılı verir (Latzer, 2009: 135, taf. 2.35). Sardeis'te kalp yapraklı kazıma sarmaşık ve geometrik bezemeli aynı formda iki skyphos örneğiyle **Kat. No. 119** form olarak benzemektedir (Rotroff-Oliver, 2003: 46-47, pl. 19.112, 115). Daskyleion'da kantharos formunda dudak altında yivli ve yivli kısmı kalp yapraklı sarmaşık bezemeli örnek İ.Ö. geç 4. yüzyıl ile İ.Ö. 3. yüzyıl başlarına tarihlenir (Dereboylu, 1994: 111, çiz. 15.BY.32). Bu tarih firnis kalitesi açısından bizim örneğimiz için erkendir. Beestman-Kruyshaar, Hellenistic Halos buluntularından kolye bezemeli skyphosu, Korinth'te "*Klasik Korinth tipi skyphos veya kotyle*" olarak tanımlanan örnekle ilişkilendirmiş ve İ.Ö. 3. yüzyılın 2. çeyreğine tarihlendirmiştir. Ayrıca Halos buluntularından "*angular kantharos*" olarak gruplanan örneklerde aynı ağız profili gözlemlenmiştir. (Beestman-Kruyshaar, 2014: 174, fig. 3.3.6, fig. 6). Cilicia-Sirkeli Höyük'te benzer ağız profilli örnekte benzer bezemesi görülür ve İ.Ö. 3. - 2. yüzyıla tarihlenir (Yıldız, 2016: 151, fig. 78).

Kat. No. 120 ve **121** buluntuları **Kat. No. 119**'dan daha düz profilli gövdeye sahiptir. **120** numaralı örnek paralelleriyle karşılaştırıldığında kalp yapraklı insize sarmaşık dalı bezemeli olduğu düşünülmüştür. Troia'da dik ağızlı fakat gövdesi hafif içe konik benzer kase örneği insize çerçeve arasında birbirine bağlı damlalardan oluşan kolye bezemelidir ve İ.Ö. geç 3. yüzyıl - 2. yüzyıl ortaları tarih aralığı verilir (Berlin, 1999: 132, pl. 26.193). Ephesos Tetragonos Agora ve Bazilika buluntuları arasında benzer formda iki parça kalp yapraklı sarmaşık bezemeli olup İ.Ö. 3. yüzyıl sonu ile 2. yüzyıl ortaları aralığına tarihlenir (Gassner, 1997: 62, taf. 10.168; Mitsopoulos-Leon, 1991: 37, taf. 38.60). **Kat. No. 121** numaralı buluntu siyah ve kırmızımsı kahverengi alacalı firnise sahip olup iki adet oldukça aşınmış yatay şerit görülür. Eretria'da aynı formda kase örneği boyalı iki yatay şerit arasında spiral bezemelidir. (Schmid, 2000: 368-369, pl. 181.1) Didyma (Wintermeyer, 2004: 24, abb. 208.275, abb. 209.276) ve Paphos'ta (Hayes, 1991: 7, fig. 3.14) benzer

örnekler skyphos olarak değerlendirilmiş Paphos örneği Gnathia malları kategorisinde İ.Ö. 3. - 2. yüzyıllara tarihlendirilmiştir (Hayes, 1991: 7). Atina Agorası'nda İ.Ö. 4. yüzyıl sonu ile 3. yüzyıl ortalarına tarihlenen Hellenistik kantharos grubundaki parlak firnisli ve Batı Yamacı Stili'nde örneklerle form olarak benzeşse de bizim örneğimiz firnis kalitesi bakımından daha düşük olduğundan daha geç tarihe verilmelidir (Rotroff, 1997: 260, fig. 13, pl. 16.171, 175, fig. 14, pl. 18.197). Ephesos' ta dikey şerit kulplu aynı ağız ve gövde profiline benzer aynı firnis renginde "*kantharos/skyphos*" grubundaki örnek İ.Ö. geç 3. yüzyıl ile 2. yüzyıl ortalarına verilir (Mitsopoulos-Leon, 1991: 36, taf. 32.B.38). Bezeme kompozisyonu anlaşılamayan **Kat. No. 119**, **120** ve **121** örnekleri Altınpark'ta ele geçen diğer Batı Yamacı kaseleri ile birlikte değerlendirilerek İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlendirilmişlerdir.

Altınpark Batı Yamacı bezemeli kaselerin son grubunu ağ bezemeliler oluşturmaktadır. Ağ bezemeli Batı Yamacı seramiğine ait Altınpark buluntu örneklerinden en korunmuş ve dönem özelliği yansıtan toplam üç adet buluntu görülmüş bunlar 1 adet ağız+gövde, 1 adet gövde ve 1 adet kaide+gövde parçasından ibarettir. Bezeme Rotroff'un belirtiği üzere kaplumbağa kabuğundan esinlenerek yapılmış olup bu tür bezemeli kapların şekil ve dekorasyon olarak paralelleri kalıp yapımı kaselerde, cam ve metal kaplarda görülür (Rotroff, 1997: 109). Atina Agorası'nda İ.Ö. 3. yüzyıl kontekstlerinde bulunan yarı küresel gövdeli ve insize tekniğinde ağ bezemeli örneklerden erken dönemde de kullanıldığı anlaşılan bu bezeme Hellenistik Dönem içinde yaygın ve uzun süre kazıma veya boyama şeklinde uygulanmıştır (Gürler, 1994: 55).

Altınpark kazısı örneklerinden **Kat. No. 122**'de dışta ağız kısmı rezerve bırakılmış olup ağ bezemesinin çok az korunduğu görülür. Pergamon Perysitilli Ev buluntuları arasında paralel örnek İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısına (Pinkwart-Stamnitz, 1984: 126, taf. 25.K.41), Ephesos (Liko, 2001: 86, taf. 57.60), Smyrna Agorası'nda (Çelik, 2007: 74, çiz. 26, lev. 11.65) form ve bezeme olarak paralel buluntular İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenir. Troia'da "*H2B*" tabakası buluntularından ağ bezemeli benzer kase örneği İ.Ö. 2. yüzyılın son çeyreğine verilmiştir (Berlin, 1999: 140, pl. 37.276). Karataş Burnu Yüzey Araştırmaları (Şahin, 2014: 150, res. 4.5) ve Ceyhan Ovası (Yukarı Ova) Kazısı buluntularından paralel örnekler İ.Ö. 2. yüzyıla verilirken

Ceyhan Ovası örneği "*basit ağızlı, konik gövdeli kaseler"* grubunda değerlendirilmiştir (Özdemir, 2008: 117, şek.49.49).

Altınpark kazısı ağ bezemeli kase grubunda ikinci örneği gövde (**Kat. No. 123**) parçası oluşturur. Siyah ve sarımsı kırmızı alacalı firnisli, açık kırmızımsı kahverengi mika ve kireç katkılı hamurludur. Sardeis'te ağ bezemeli kaseler İ.Ö. geç 3.yüzyıl ile erken 2. yüzyıl aralığına (Rotroff-Oliver, 2003: 49, pl. 21.133), Ephesos Tetragonos Agorası örneklerinden benzer bezemeli kase İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına verilir (Gassner, 1997: 66, taf. 12.187).

Kat. No. 124 numaralı Altınpark Batı Yamacı Stili kase formuna ait kaide tek örnekle temsil edilir. 4.6 cm. çapındaki örneğin korunmuş yüksekliği 1.5 cm.dir. Alt kısmı profillendirilmiş yalancı halka kaide formundaki örnekte ağ bezemesinin çok kısmı görülür. Paralelleri ile karşılaştırıldığında yarı küresel formda kaselere ait olduğu anlaşılmıştır. Alçak Atina Agorası'nda siyah firnisli ve yarı küresel formlu paralel örnekler İ.Ö. 3. yüzyıl sonu ile 2. yüzyıl ortalarına tarihlendirilirken (Rotroff, 1997: 276, fig. 20.32.319, 320, 322), Pergamon Altarı ve Aşağı Agora'nın batısında yer alan Peristylli Ev buluntularında da aynı form ve bezemeli örnekler İ.Ö. 2. yüzyıl ilk yarısına verilir (Schafer, 1968: 26, abb. 20.z.137.a; Pinkwart-Stamnitz, 1984: 126, taf. 25.K.39,40). Ege Gübre Kazısı ve Smyrna Agorası buluntuları arasında da form ve bezeme paralelleri İ.Ö. 2. yüzyılın yarısına verilmiştir (Küçük, 2006: 70, çiz. 42.113; Çelik, 2007: 74, çiz. 27.66). Paralel form ve bezemeli örneklerle yapılan karşılaştırma sonucunda Altınpark ağ bezemeli kase örnekleri İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir.

Benzer örneklerinin Batı Yamacı Bezemeli örneklerde görülmesi**,** çok az korunmuş **Kat. No. 125**'in bu başlık altında değerlendirilmesini mümkün kılmıştır. Dışı profillendirilmiş basık halka kaidenin oturma düzlemi geniştir. Yayvan açılan gövdelidir. Dış kısmı kırmızımsı siyah firnisli olup, oldukça ince uygulandığı ve yer yer kırmızımsı ton görülür. Kaidenin formu Ephesos Bazilika buluntularından Batı Yamacı bezemeli, içi ve dışı kırmızımsı kahverengi firnisli kase örneğinde de görülmektedir (Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.48.B.102). Mitsopoulos-Leon, İ.Ö. geç 3. yüzyıl - erken 2. yüzyıla tarihlediği iç kısmında tondoda yıldız rozet bezemeli kaidenin geç örneklerinin Doğu Sigillata A ve B Grubu'nun erken formlarında görüldüğünü ifade eder (Mitsopulos-Leon, 1991: 39). Pergamon'da diğer benzer

kaide İ.Ö. 2. Yüzyıl ortalarına tarihlenen Batı Yamacı bezemeli skyphosta görülür. Prototiplerinin metal kaseler olduğunu belirten Schafer Geç Hellenistik Dönem'e ait bu tip skyphosları Pergamon kabartmalı seramiğiyle ilişkilendirir (Schafer, 1968: 48, taf. 9.D-31). Yapılan analoji sonucunda **Kat. No. 125** örneğinde az korunmuşluktan dolayı Batı Yamacı Stili'nde bezeme görülmemiş olsa da formun en yakın örnekleri Ephesos ve Pergamon'da bu tip bezemeli kaselerde görülmüştür. Örneği İ.Ö. geç 3. yüzyıl ile İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları tarih aralığına vermek mümkündür.

Altınpark Arkeolojik Kazı Alanı Batı Yamacı Stili'nde bezenmiş buluntu örneklerinin oldukça aşınmış ve küçük parçalar halinde görülmesi gruplama yapma ve form tespitinde güçlük yaratmıştır. Örneklerin hepsi dış yüzü bezemeli olup iç kısmı bezemeli grup örneklerine rastlanmamıştır.

2.4. KALIP YAPIMI KASELER

Megara Kasesi terimi ilk kez 1883 yılında O. Bendorf tarafından bulundukları Megara kentinin adıyla kullanılmış ancak onun yayınlarındakilerin Megara ile ilişkili olmadığı anlaşılmış, bu grup için daha sonra Rotroff' " *kalıp yapımı kaseler*" terimini kullanmıştır (Gürler, 1994: 36). Bu kaselerin ilk üretim yeri Atina olarak kanıtlanmış olsa da" *megara kasesi*" adı Arkeoloji terminolojisine girmiş olduğundan bu isim kullanılmaktadır.

Metal kaplardan esinlenerek ortaya çıkan kalıp yapımı kaselerin erken örneklerinde form, süsleme ve firnisin parlaklığı açısından metal kaplarla benzerlikleri görülür (Rotroff, 1982: 6). Rotroff, Aleksandria ve Suriye'de bazı yarı küresel cam kaselerin form ve dekorasyon bakımından Atina'daki kalıp yapımı kaselerin benzerlik gösterdiğini ve buna bağlı olarak cam kaselerden de esinlenildiğini öne sürmektedir (Rotroff, 1982: 8).

Atinalı çömlekçiler tarafından bulunduğu bilinen Megara Kaseleri herhangi bir formun devamı niteliğinde olmayıp içki servisinde kullanılan kantharosların yerini almış ve Rotroff, Kerameikos B-1 Dipylon kuyusundaki tabalaşmaya dayanarak bu kaselerin ilk üretim tarihi için İ.Ö. 240-220 yılları arasını vermiştir (Rotroff, 1982: 1, 2). Atina'da ilk üretim tarihi konusunda Thompson İ.Ö. 275 yılını öngörür (Thompson, 1934: 457-458). Edwards Korinth için İ.Ö. 250 olarak tarih vermektedir (Edwards, 1975: 156). Delos'ta en erken örnekler İ.Ö. 3. yüzyıl sonuna,

İ.Ö. 200 yıllarına (Courby, 1922: 368), Pergamon'da Asklepeion'un 8. yapı evresinden ele geçmiş olup İ.Ö. 3. yüzyıl son çeyreğine daha çok İ.Ö. 200 yılına tarihlenmektedir (Ziegenaus-De Luca 1968: 123-125). Ephesos'ta en erken örnekler İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreğine (Mitsopoulos-Leon, 1991: 13-67), Tarsus'daki en erken kalıp yapımı kaseleri İ.Ö. geç 3. - erken 2. yüzyıl tabakasından ele geçmiş olmasına rağmen çoğu İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Goldman, 1950: 163). Metropolis örnekleri için İ.Ö. 3. yüzyılın 2. çeyreğinden İ.Ö. 1. yüzyıl içlerine kadar tarih aralığı verilir (Gürler, 1994: 38).

Farklı yerleşimlerden ele geçen kalıp yapımı kaseler Attika ve Delos olmak üzere iki tipte gruplandırıldığı görülür (Thompson, 1934: 454) Attika örnekleri daha erken döneme tarihlendirilirken form olarak dışa dönük dudak, şişkin ve derin gövde profili görülmektedir (Courby, 1922: 279). Attika grubu formları örneklerinden daha sonra yapıldığı öngörülen Delos Tipi'nin İonia bölgesinde birçok kentte üretimi yapılmıştır (Duman, 2010: 115). Genel olarak Ephesos-İon atölyeleri olarak adlandırılan İonia atölyelerinde üretilen kaseler Atina üretiminden farklı olarak sığ ve basık bir forma sahipken sağlam duruşlu ve düz kaideli olduğu görülür (Özdemir, 2008: 302) . Bu form örnekleri sığ gövdelidir ve ağzı içe dönük profilli olup gergin bir forma sahiptir (Thompson, 1934: 459; Gürler, 1994: 39). Ayrıca Attika Tipi örneklerinde formda boyuna genişleme görülürken Delos Tipi formda enine genişleme söz konusudur (Duman, 2010: 115). Anadolu'da çeşitli ve birçok kentten ele geçen kalıp yapımı kaselerin uzun yıllarca Delos üretimi olduğu düşünülmüş ancak yapılan araştırmalar sonucunda atölyelerin Batı Anadolu'da bulunduğu ve Delos kökenli olarak adlandırılan örneklerin İonia atölyelerinde üretilerek ticari potansiyeli olan Delos Adası'ndan ihraç edildiği ortaya çıkmıştır (Özdemir, 2008: 302). Üretim merkezlerinde görülen bu form farklılığı bezemelerde fazla söz konusu olmazken belli bir standart oluşmuştur. Süslemelerde üst üste bindirme, bitkisel figürlü ve basit çizgisel motifler kullanılmış olup bu bezemelerde üretim merkezlerinin yerel farklılıkları yansıyabilirken Atina kaselerinde bitkisel ve üst üste bindirme motiflerinin figürlü sahnelerle bir arada kullanıldıkları kaplar gibi örnekler de mevcuttur (Rotroff-Oliver, 2003: 91).

Kalıp yapımı kaselerde kullanılan palmiye dalı, bitkisel motiflerle çevrelenmiş madalyon, lotus ve dalda kuş gibi bezemelerden dolayı Mısır etkisi

olduğu düşünülmüş olsa da Rotroff, Hellenistik Dönemde kalıp yapımı kaselerin form ve dekorasyonun erken dönemde Doğu Akdeniz'de yaygın olarak kullanıldığını, Mısır'da metal etkili seramiklerin az ve bunların da Delos tipinde olduğunu belirterek bu tür kapların çıkış yerinin Mısır olamayacağından bahseder (Rotroff, 1982: 7).

Altınpark Kazı Alanı buluntularından kalıp yapımı kaselerden form ve dönem özelliklerini yansıtan toplam 30 parça katalogta (**Kat. No. 126-156**) yer almıştır. Tam örnek görülmemiş olup bunlar 18 adet ağız ve gövde, 12 adet gövde ve 1 adet madalyon parçasından oluşmaktadır. Ele geçen örneklerin sadece ağız ve küçük gövde parçalarından oluşması formda oran, yükseklik, gövdede derin ve sığ özelliklerinin karşılaştırılarak bir standart oluşturulmasını ve hangi atölye üretimi olduğunun belirlenmesini mümkün kılmamıştır. Herhangi bir stratigrafik tabakaya veya kontekste bağlı bulunmayan kalıp yapımı kaseler farklı seviyelerden ele geçmiştir (**Tablo 13**). Ayrıca Altınpark Arkeolojik Kazı Alanı buluntularından İ.Ö. 125/115 yıllarına tarihlenen Smyrna kent sikkesi örneği (Ersoy-Önder-Turan, 2014: 59, 112) tabakadan ele geçmemiş olsa da kalıp yapımı kaseler için destekleyici kriter oluşturmaktadır. Ayrıca ön yüzde sur taçlı Kybele, arka yüzde ayakta Aphrodite Stratonikis ve önünde sütun üzerinde Nike betimlemesi görülen İ.Ö. 1. yüzyıl ortalarına ait bronz Smyrna kent sikkesi de (Smyrna Kazı Arşivi, 2012) tarihsel olarak kalıp yapımı kaselerle çağdaştır. Ancak bahsedilen buluntular tabaka buluntusu değildir.

Smyrna Agorası Avlu sondajı buluntularından kalıp yapımı kaseleri de dikkate alınıp diğer kentlerde bulunan benzerleriyle stil-kritik yöntemine başvurularak tarihleme yöntemine gidilmiştir. Genel değerlendirme kapsamında form, bezeme ve fabrik özellikleri dahilinde çeşitlilik göstermekte olup form açısından genel olarak Delos (Ephesos/İon) atölyelerinin etkisinde olduğu görülmüştür. Rogl'un Ephesos Kalıp Yapımı Kaseleri formları için oluşturduğu gruplama Altınpark örnekleri için benzer özellikler gösterdiğinden karşılaştırmada bu form tipolojisi de göz önüne alınarak değerlendirme yapılmıştır. **Tablo 11**'de de ifade edildiği üzere örnekler küçük yaprak dekorlu (**Kat. No. 126**), bitkisel bezemeliler (**Kat. No. 127-133**), figürlü kaseler (**134-137**), çerçeveler (**Kat. No. 138-154**) ve madalyon (**155**) alt başlıklarında gruplandırılmıştır. **Kat. No. 156**

buluntu örneği uzun petalli kalıp yapımı kapalı kap formunda olup, konu bütünlülüğü açısından aynı başlık altında değerlendirilmiştir.

Kat. No. 126-133 ve 145 katalog numaralı örnekler gövde parçalarıdır. Ağız profillerine bakıldığında dışa dönük, hafif içe dönük ve dik profilli olmak üzere üç gruptan oluşur. Gövde olarak yarı küresel-şişkin ve yarı küresel profil yoğunlukta olup dar ve uzun, basık-yarı küresel formlu az sayıda profil görülmüştür.

Delos Tipi olarak değerlendirilen örnekler Attika tipinin aksine dik veya hafif içe dönük ağızlı, daha şişkin ve yuvarlak gövdeli olarak belirlenmiş ve gruplandırılmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda dik ağızlı ve yarı küresel gövdeli (**Kat. No. 142, 144, 148, 152**), dik ağızlı şişkin gövdeli (**Kat. No. 139, 146, 150**), dik ağızlı-dışa kıvrık dudaklı şişkin gövdeli (**Kat. No. 141, 147, 149**) hafif içe dönük ağızlı ve şişkin gövdeli (**Kat. No. 143, 153, 154**), hafif dışa dönük ince ağızlı ve konik daralan alt gövdeli (**Kat. No. 151**) parçalardan oluşmaktadır. Dışa dönük ağızlı, hafif "S" profilli, dar, daha düz gövdeli ve derin formlu olan iki örnek de (**Kat. No. 135**, **138**) Attika tipinin yerel taklitleri olarak değerlendirilmiştir. Form olarak değerlendirildiğinde üçüncü grupta yer alan **Kat. No. 140** örneği ise, Attika atölyelerinin etkisinde yapılmış ancak Attika tipi örneklerdeki dışa dönük ağız profiline göre daha dik bir görünüme sahip olup gövdeden ağız kısmına düz bir şekilde yükselen forma sahiptir. Diğer ağız+gövde örnekleri ise Rogl'un tipolojisini oluşturduğu "Ephesos/İon tipi" ile benzerlik göstermekte olup "*Delos Tipi*" olarak değerlendirilmişlerdir (**Tablo 12**).

Kat. No. 140' da görülen formun benzer örneği Laodikeia buluntuları arasında Attika tipi etkili ancak daha dik ağızlı, düz yükselen gövdeye sahip örneklerin yer aldığı "*3. Grup*"ta değerlendirilmiş ve Attika formunun Bergamalı ustalarca yeniden yorumlanarak ürettiği form olarak belirtilmiştir (Duman, 2010: 120). Bu bağlamda Altınpark örneğini de Attika tipin Pergamon üretimi şeklinde değerlendirmek mümkündür.

Örneklerin üretim özelliklerine bakıldığında hamur rengi ağırlıklı olarak kırmızımsı sarı görülmekte olup, pembemsi sarı, açık kırmızı, iki adet gri ve pembe hamurlu örnekler de mevcuttur. Firniste genellikle pişmeden kaynaklı kırmızı-koyu gri, siyah-kahverengi, kırmızı-kahve alaşımlı görünüm hakimdir. Ayrıca siyah,

kırmızı, kırmızımsı kahve, kırmızımsı sarı tonlarında parçalar da mevcut olup çeşitlilik görülür.

2.4.1. Küçük Yaprak Bezemeli Kaseler

Bezeme kompozisyonunun ana öğesini üst üste bindirilmiş yapraklar oluşturmaktadır ve görünümleri dolayısıyla "*balık pulu*" adını da almaktadır (Civelek, 1994: 11). Üst üste yaprak veya taç yapraklardan oluşan örnekler İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreğinden İ.Ö. 1. yüzyıl sonuna kadar üretilmiştir (Rotroff, 1982: 16-17). Grubun en erken örnekleri "*çam kozalağı bezemeli*" adı verilen ve İ.Ö. 250 yıllarında ortaya çıkan kaselerdir (Bouzek, 1974: 32). Büyük ve küçük yapraklı olmak üzere iki grupta incelenmektedir (Rotroff, 1982: 16-17). İlk grupta geniş yapraklar ve taç yapraklar, ikinci grupta küçük yapraklar ve taç yapraklar vardır (Gürler, 1994: 42). Altınpark küçük yaprak bezemeli kaselerden tek örnek ele geçmiştir. Büyük yapraklı örneğe rastlanmamıştır.

Bu tip bezemeli kaselerin tarihlendirmeleri merkezlere göre değişim gösterir. Atina Agorası buluntuları için Rotroff, İ.Ö. 3. yüzyıl son çeyreğinden İ.Ö. 1. yüzyıl başları arasını (Rotroff, 1982: 16), Thompson ise İ.Ö. 200 yılını önermektedir (Thompson, 1934: 456, C.28, C.34). Edwards, Korinth'te bu tip kaseler için İ.Ö. 200 civarını önerir (Edwards, 1986: 159). Laumonier, Delos buluntuları için en erken tarih olarak İ.Ö. 166 yılını verir (Laumonier, 1977: 7). Pergamon için İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları (Ziegenaus-De Luca, 1968: 158, pl. 55.354; Conze, 1913a: 274, beiblat. 42.8), Ephesos'ta kandillerle ilişkilendirilerek İ.Ö. 200 yüzyıl (Mitsopoulos-Leon, 1991: 68, taf. 81.D.32) verilir.

Altınpark Kazı Alanı kalıp yapımı kaselerin küçük yapraklı kase örneği 1 adet olup gövde parçasından oluşur (**Kat. No. 126**). Sivri uçlu küçük lotus veya eğrelti otu adıyla anılan küçük yaprak bezemelidir. Koyu gri firnisli ve gri hamurlu parçanın madalyona geçiş kısmı çok az görünmektedir. Benzer örnekleri Metropolis (Gürler, 1994: 154-155, çiz. 17, lev. 8.57), Kyme'de (Bouzek, 1974: 69, fig. 3) İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlendirilmektedir. Ayrıca Ephesos Yamaç Evleri II buluntuları içindeki benzer örnek İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığına tarihlendirilmiştir (Krizinger, 2010: 543, taf. 230.B-K.1). Doryleion (Yedidağ, 2015: 247, fig. 5.KY9); ve Sardeis'te paralel buluntular İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenir (Rotroff-Oliver, 2003: 107, pl. 72.432). Phokaia'da çerçeve

kısmında aralarında rozetler bulunan lesbos kymationu bezemeli, gövdesi küçük yaprak motifli kase örneği İ.Ö. 3. yüzyıl son çeyreği ile 2. yüzyıl ortalarına verilmiştir (Civelek ,1994: Kat. No. 1).

2.4.2. Bitkisel Bezemeliler

Kalıp yapımı kaselerin erken tiplerinden bitkisel dekorlu kaselerin Yunanistan ve Anadolu'da en erken üretim tarihi konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Atina Agorası buluntuları için Thompson, İ.Ö. 3. yüzyılın ilk çeyreği sonlarını önerirken Rottroff, İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreğinde üretimlerine başlandığını ve İ.Ö. 3. yüzyıl örneklerinden bazılarının doğrudan metal kaplardan kopya alınarak yapıldığını İ.Ö. 2. yüzyıl ortasından itibaren de üretimlerinin azaldığını belirtir. (Thompson, 1934: 315, 328; Rotroff, 1982: 18). Edwards Korinth'te bu tür kaselerin en erken örneklerini İ.Ö. 250 civarına tarihlemiştir (Edwards, 1975: 156).

Batı Anadolu kentlerinde bu gruba ait ilk örnekler için farklı tarihlemeler söz konusu olup Ephesos ve Kyme örnekleri İ.Ö. 200 yıllarına (Rogl, 2014: 131, Bouzek, 1974: 36), Pergamon'da İ.Ö. 2. yüzyılın 2. çeyreğine (Schafer, 1968: 19), Labraunda'da ise İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına tarihlenmiştir (Hellström, 1965: 20-21). İ.Ö. 3. yüzyılın 2. çeyreğine tarihlenen Metropolis örneklerinin İ.Ö. 1. yüzyıl sonlarına kadar kullanıldıkları bilinmektedir (Gürler, 1994: 45). Kalıp yapımı kaselerde tarihsel olarak önce bitkisel dekorlu olanların mı yoksa figürlü örneklerin mi daha erken tarihli oldukları hakkında kesin bir bilgi olmasa da önce bitkisel bezemeli olanların yapıldığı ve figürlerin eklenmesiyle bitkisel motiflerin kalykse doğru indiği öne sürülmektedir (Thompson, 1934: 145-146; Edwards, 1975: 152). Bir başka görüşe göre önce figürlü kalıp yapımı kaselerin üretildiği, bitkisel motiflerin kullanılmaya başlanmasıyla da figürlerin kullanım alanlarının azaldığı savunulmaktadır (Metzger, 1969: 84-85).

Bu grupta yer alan örnekler 7 gövde (**Kat. No. 127-130, 132**) ve 1 adet de çerçeve+gövde (**Kat. No. 131**) parçasından oluşmaktadır. Soluk kırmızı ve kırmızımsı sarı tonlarında hamur rengine sahip parçalardan tek örnek gri hamurludur. Siyah, kırmızı, kahverengi-kırmızı, koyu gri ve kahverengi alaşımlı firnisli örneklerde bezeme kompozisyonu olarak **Kat. No. 127** ve **128** numaralı örneklerde

akanthus ve lotus, **Kat. No. 129, 130** ve **131** numaralı örneklerde üzüm asması motifleri görülür. **130** numaralı buluntuda çerçevede sarmaşık bezemesi de görülür.

Kat. No. 127 numaralı buluntu akanthus yaprakları ve lotus bezemelidir. Koyu gri ve kahverengi alaşımlı firnisli parça kırmızımsı sarı hamurludur. Sardeis buluntularında benzer örnek İ.Ö. 2. yüzyıl başlarına tarihlenirken (Rotroff-Oliver 2003: 99, pl.63: 376;), Ephesos Yamaç Evleri II'deki paralel buluntu İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığına verilir. (Krizinger 2010: 547, taf. 230.B-K.50). Mitsopoulos-Leon, Ephesos'ta benzer bezemeli kase örneğini İ.Ö. geç 3- erken 2. yüzyıllara tarihler (Mitsopoulos-Leon, 1991: 70, taf. 78.D10). Rogl, Lousoi kenti buluntularından Kleagoras atölyesi üretimi olduğunu belirttiği aynı bezemeli örneği İ.Ö. 150 ile İ.Ö. 1. yüzyıl aralığına tarihler (Rogl, 2008: 37, taf. 2.15).

Akanthus ve lotus bezmelerinin görüldüğü **Kat. No. 128** siyah ve kahverengi alaşımlı firnisli olup çok soluk kırmızı hamurludur. Ephesos (Gassner, 1997: 77, taf.18.237) ve Pergamon Perystilli Ev II batı odasında ele geçen benzer örnek de İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına verilir (Pinkwart-Stamnitz, 1984: 127, taf. 27.K.51). Tarsus'ta paralel örnek Orta Hellenistik döneme tarihlenir (Goldman, 1950: fig. 131.178)

Kat. No. 129 kırmızı firnisli ve açık kırmızı hamurlu olup spiral üzüm asması motifi ve doldurma bezemesi olarak üç nokta kullanılmıştır. Metropolis'te çerçeve kısmı İon kymationu bezemeli, gövdesinde spiral üzüm asması motifi görülen buluntu İ.Ö. 3. yüzyılın 2. çeyreğine tarihlenmiş olup bu bizim örneğimiz için erken bir tarihtir (Gürler, 1997: 157, çiz. 20.63). Metin, Boubon buluntusu kalıp yapımı kaselerden benzer bezemeli örneği İ.Ö. 2. yüzyılın son çeyreğine tarihler (Metin, 2015: 243, fig.6). Ephesos Yamaç Evleri II buluntuları arasında benzer örnek de İ.Ö. 2-1. yüzyıllara verilir (Krizinger, 2010: 204, taf. 71.A-K.86). Gassner de Ephesos Tetragonos buluntusu benzer bir örnek için İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığını öngörür (Gassner, 1997: 237, taf. 72.H.28). **Kat. No. 130** ve **131** örneklerinde de **Kat. No. 129**' deki aynı bezeme kompozisyonuna sahip olup üzüm bezemesi ve dal kısmı görülür.

Kat. No. 132 numaralı örnekte palmiye yaprağı ve doldurma motifi olarak da çiçek rozet bezemesi görülür. Kırmızı firnisli parça kırmızımsı sarı hamura sahiptir. Sardeis'te İ.Ö. 2. yüzyıl başlarına tarihlenen (Rotroff-Oliver, 2003: 128, pl. 94.540)

örneğin paralelleri Daskyleion (Dereboylu, 1994: 110, K.7) ve Dorylaion'da İ.Ö. 3. yüzyıl sonu - İ.Ö. 2. yüzyıl başları verilir (Yedidağ, 2015: 250, fig. 13.KY.19) .

Bitki bezemeliler grubunun son örneği **Kat. No. 133'** te lotus ve akanthus bezemesinin çok az kısmı görülür. Siyah firnisli parça kırmızımsı sarı hamurludur. Bu tipte bezemeli örneklere Labraunda (Hellström, 1965: 23, pl.11.157), Sardeis'te (Rotroff-Oliver, 2003: 94, pl. 81.468) İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına, Phokai'da İ.Ö. 3. yüzyıl son çeyreği ile İ.Ö. 2. yüzyıl başlarına tarihlenmiştir (Civelek, 1994: 23, lev.33.77-79). Benzer bezemeli örnekler Kbyra'da İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına verilmiştir (Saygılı, 2011: 52-53, çiz.4, lev. IX.10).

Altınpark kalıp yapımı kaseler grubunda bitki bezemeli örneklerin oldukça küçük parçalardan oluşması ve kompozisyon genelinin görülmemesi nedeniyle tarihlendirmede zorluk yaşanmıştır. Paralel örneklerin görüldüğü merkezlerdeki buluntular doğrultusunda **Kat. No. 126, 127, 128, 131** İ.Ö. 2. yüzyıl 2. yarısına verilirken, **Kat. No. 129, 130, 132, 133** numaralı örneklerdeki bezemelerin İ.Ö. 2. yüzyıldan İ.Ö. 1. yüzyıl aralığına tarihlenmiştir.

2.4.3. Figürlü Kalıp Yapımı Kaseler

Bu tip kaselerin yapımı bitkisel, küçük yaprak ve çam kozalağı bezemeli kaseler ile aynı dönemde başlamıştır (Rotroff, 1982: 16, 19; Thompson, 1934: 456). Korinth'te İ.Ö. 146 yıllarına tarihlenen tahrip tabakasından yoğun olarak ele geçen figürlü kaseler İ.Ö. 150 yılları civarında uzun patelli örneklerin görülmesiyle üretim yoğunlukları oldukça azalmıştır (Edwards, 1975: 152). Figürlü kalıp yapımı kaseler Labraunda'da İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısı (Hellström, 1971: 21), Metropolis'te İ.Ö. 3. yüzyılın 2. yarısından itibaren görülmektedir (Gürler, 1994: 49-53).

Homerik kaseler olarak da adlandırılan figürlü kabartmalı kaseler üzerinde mitolojik konulu tiyatro ya da kahramanlık sahneleri yer almakta (Dereboylu, 1994: 44), Eros figürlerine oldukça sık rastlanmaktadır (Gürler, 1994: 49). Aynı konuda birbiriyle ilişkili figürlerin bir arada kullanıldığı örnekler yanında farklı konulara ait tekli figürlerin de yer aldığı ve figürlü kaselerin iki şekilde bezendiği anlaşılmaktadır (Dereboylu, 1994: 44).

Altınpark kalıp yapımı kase buluntularından figürlü bezemeli olanlar katalog dahilinde **Kat. No. 134, 135, 136** ve **137** numaralı örneklerdir. 1 ağız+gövde (**Kat. No. 135**), 3 adet (**134, 136, 137**) gövde kısmından ibaret olan parçalardan **Kat. No. 134** ve **135** kırmızımsı siyah ve siyah firnisli, **Kat. No. 136** soluk pembe, **Kat. No. 137** numaralı örnek kırmızı firnislidir. Kırmızımsı sarı, kırmızı ve pembe hamurludurlar.

Kat. No. 134 mitolojik sahnelidir. Kırmızımsı siyah firnisli ve pembe hamurlu örnek gövde parçasından ibaret olup üzerinde peplos giyimli kadın figür ve sağında bacak hizasında muhtemelen oinokhoe bulunmaktadır. Kompozisyon paralel örneklerle karşılaştırıldığında Amymone olduğu düşünülmüştür. Doldurma motifi olarak çiçek rozet bezemesi kullanılmıştır. Amymone-Poseidon ikilisi sahneleri özellikle Attika tipi kaselerde sıklıkla kullanılmıştır (Yedidağ, 2015: 241). Atina Agorası'nda Bion atölyesiyle ilişkilendirilen örnekte üçlü Dionysiak sahneli örnekte Apollon, Leto ve Poseidon ile oinokhoe ya da situla taşıyan Amymone betimlenmiş olup İ.Ö. 3. yüzyıl ortaları - 2. yüzyılın ilk çeyreğine tarihlenmiştir (Rotroff, 1982: 70-72, pl. 42.214b, pl. 43.216, pl. 44.219, pl. 54.225). Amymone figürünün genellikle üçlü Dionysiak sahnelerinde ana figürler yanında betimlendiği görülmüştür. **Kat. No. 134** örneğinin de Atina Agorası'ndaki örnekler gibi "*Dionysiac trio*" sahnesine ait olması yüksek ihtimal olarak görülmüştür. Thompson "*Grup C*" de değerlendirdiği testi taşıyan Amymone figürlü örneğin kırık olmasından dolayı figürün Poseidon'un yanında betimlendiğini kesin olarak belirtmemiştir (Thompson, 1934: 364-365, fig. 49.C-42). Courby, situla taşıyan Amymone figürünü elini havaya kaldırmış yaba tutan Poseidon betimli örnekle ilişkilendirmiştir. (Courby 1922, fig. 70.18,19). Rogl Lousoi'de Kleagoras atölyesi yapımı olarak belirtiği Amymone betimli örneği İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına tarihler (Rogl, 2008: 99, 100, taf. 2.14). Dorylaion'da elinde oinokhoe tutan Amymone firgürlü örnek İ.Ö. 3. yüzyıl son çeyreği ile İ.Ö. 2. yüzyılın ilk çeyreğine tarihlendirilmiştir (Yedidağ, 2015: 253, fig. 8-14.KY.29). Altınpark **Kat. No. 134** buluntu örneği sadece gövde parçasından ibaret olmasından dolayı form tipi anlaşılamamış olsa da yapılan analoji sonucunda kesin olmamakla birlikte Attika tipi olduğu düşünülmüştür. Altınpark Kazı Alanı kalıp yapımı kaselerinin stratigrafik tabakadan ve belli bir kontekstten gelmemesi ve diğer örnekler göz önüne

alındığında **Kat. No. 134** örneğini İ.Ö. 2. yüzyılın ilk çeyreğine tarihlendirilmek mümkündür.

Kat. no. 135 örneği dışa dönük ağızlı, dar ve düz geçişli gövde profilline olup Attika tip olarak değerlendirilmiştir. Gövdede girland üzerinde kuş, altta yunus balığı figürleri görülür. Kalıp yapımı kaselerde sıkça kullanılan uçan kuş bezemeleri daha çok Attika Bion atölyesi ile ilişkilendirilmiştir (Yedidağ, 2015: 243; Edwards, 1986: 397). Dorylaion'da da uçlarında fiyonklar bulunan girlandlarla kompoze edilmiş kuş bezemeli ve yunus motifli iki örnek İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına tarihlendirilmiştir (Yedidağ, 2015: 243, KY.36, 37). Benzer örnek Ephesos Tatragonos Agora' da İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısı ile İ.Ö. 1. yüzyıl aralığına verilmiştir (Gassner, 1997: 74, 83, taf. 15.220, kuş motifi için; Gassner, 1997: taf. 19.253, girland bezemesi için). Daskyleion'da girlandlı, kuş ve boğa başı bezemeli örnek Pergamon ile ilişkilendirilmiştir (Dereboylu, 2003: 58, planche. XLII.KA22). **Kat. No. 135** örneği firnis kalitesi ve form açısından İ.Ö. 2. yüzyıl 2. yarısına tarihlendirilmiştir.

Kat. No. 136 Pastoral sahneli olup çerçeve ve gövde kısmından oluşur. Şişkin ve torba görünümlü gövde profili ile Delos Tipi örneklerle benzeşir ve Ephesos'ta büyük çaplı yuvarlak gövdeli "*Tip 2a*" grubuna girer (Rogl, 2014: 122, fig. 11.Tip-2a). Hafif plastik yivlerle oluşturulmuş çerçeve bezemesizdir. Gövde kısmında solda akanthus, arada mask ve sağ kısımda uçan Eros figürü betimlenmiştir. Parça soluk kırmızı astarlı ve açık kırmızı hamurludur. Pergamon üretimi örneklerle benzeşmektedir. Sardeis'te syrinks çalan uçan Eros betimli örnek İ.Ö. 2. yüzyılın 2. çeyreğine (Rotroff-Oliver, 2003: 96, pl. 1061.613), Daskyleion'da dans eden Eroslar örnekli parça İ.Ö. 3. yüzyıl ortaları ile İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenen 2 no.lu Yapı B Odası buluntuları arasındadır (Bulut, 2007: 67, şek. 6a.6). Atina Agorası'nda pastoral sahnelerde değerlendirilmiş mask ve Eros betimli örnek İ.Ö. 3. yüzyıl son çeyreği - İ.Ö. 2. yüzyıl ilk çeyreğine verilir (Rotroff, 1982: 55-56, pl. 75.99, Eros figürü ve mask için).

Kat. No. 137'de görülen gövde parçası kırmızı firnisli ve pembe hamurludur. Pastoral sahnede flüt çalan figürün Eros veya satyr olduğu tam olarak anlaşılamamıştır. Dans eder şekildedir. Aşınmışlıktan dolayı tam anlaşılamasa da figür Eros gibi çıplak değil Courby'nin örneğinde görülen satyr figüründeki gibi koluna dolanmış kumaş görülür (Courby, 1922: fig. 77.16, 19). Figürün önünde

kantharos bulunur. Sahne solundaki İon sütunu sahnedeki konunun mekan dışı alanda geçtiğini ifade eder. Doldurma motifleri olarak küçük eğrelti otları kullanılmıştır. Delos'ta mask ve kantharos betimli flüt çalan Eros figürlü örnek kompozisyon açısından **Kat. No. 137** numaralı örneğe benzemektedir (Laumonier, 1977: pl. 118.3478) . Ephesos Tetragonos Bazilikası örneklerinden benzer bezemeli örnek için İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığı verilir (Gassner, 1997: 236, taf. 72.H.25).

2.4.4. Çerçeveler

Altınpark Kalıp Yapımı Kaselere ait bu grupta yer alan parça sayısı 17 adet olup bunlardan 15 tanesi ağız ve çerçeve, 1 tanesi çerçeve kısmından ibarettir. 1 tane kalp tomurcuk bezeme (**Kat. No. 138**), 2 adet İon kymationu (**Kat. No. 139, 140**) (bunlardan bir tanesinde iki çerçeve görülür ve İon kymationu altında gioş bezemesi bulunur), 3 tane lesbos kymationu (**Kat. No. 141, 142, 143**), 2 adet gioş bezemesi (**Kat. No. 144, 145**), 5 örnek çiçek rozetli (**Kat. No. 146, 147, 148, 149, 150**), 1 adet çapraz nokta dizisi (**Kat. No. 151**), 1 adet nokta dizisi (**Kat. No. 152**), 1 adet geometrik bezemeli çerçeve (**Kat. No. 153**) örnekleri görülür. 1 adet de çerçevesi boş örnek yer alır (**Kat. No. 154**).

Çerçeve bezemeleri kendi içlerinde değişim göstererek tarihlemeye yardımcı nitelik göstermemekle birlikte farklı dönemlerde farklı özellikler göstermektedirler. En erken döneme tarihlenen kase üzerindeki motif en geç döneme ait bir kase üzerinde de görülebilmektedir (Civelek, 1994: 17). Bu nedenle tabaka buluntusu olmayan Altınpark örnekleri İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığına tarihlendirilmiştir.

2.4.4.1. Kalp Tomurcuk

Kat. No. 138 numaralı örnek bu tip bezemenin Altınpark buluntularından tek örneğidir. Ağız dışa dönük düz geçişli dar gövdeye sahiptir. Bu formuyla Attika tipi örneklerinin yerel taklidi olarak değerlendirilebilir. Firnis oldukça aşınmış, siyah-kahverengi alaşımlıdır. Kırmızımsı sarı hamurludur. Çerçeve kısmında kalp tomurcuk bezemesiyle Samaria'da aynı bezemeli soluk kahverengi hamurlu ve siyah firnisli örnekle benzeşmekte ve İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığına, Antiokhia'da İ.Ö. 2. yüzyıl ve Olbia'da NGS sektörü buluntularından aynı bezemeli örnekler İ.Ö. geç 2.

yüzyıla tarihlenmektedir (Crowfoot-Kenyon, 1957: 273-274, fig. 63.3; Bilde, 2010: 285, pl. 190.F-101; Waage, 1948: 30, fig. 9.51) .

2.4.4.2. İon Kymationu

Bu tip bezemeli iki adet örnek katalogta bulunmaktadır. **Kat. No. 139** numaralı örnek dik ağızlı ve şişkin gövde profili ile Delos Tip örnekleriyle benzeşmekte olup Rogl'un form tipolojisinde Delos Formu'nda grupladığı büyük ölçekli ve yuvarlak gövdeli "*Tip. 2a*" örnekleriyle karşılaştırılabilir (Rogl, 2014: 122). Siyah firnisli ve açık kırmızımsı kahverengi hamurludur.

Kat. No. 140 ise Attika Tipi formu görülse de ağız kısmı daha dik olduğundan bu tip örneklerin Pergamon üretimi formlarıyla benzeşmektedir (Duman 2010, form: F40, F41, F42). Oldukça aşınmış durumda kırmızı firnisli ve kırmızımsı sarı hamurludur. **Kat. No. 139** numaralı buluntuda çerçeve kısmı İon kymationu ile bezenmişken, **Kat. No. 140**' ta biri İon kymationu, diğeri sola dönük gioş bezemeli iki adet çerçeve görülmektedir. Her iki buluntunun paralleleri Tralleis'te (Saraçoğlu-Çekilmez, 2011: 231, res. 5.b) Eretria'da (Schmid, 2006: 58, fig. 29.A8) İ.Ö. 2. yüzyıla, Phokaia'da İ.Ö. 3. yüzyıl sonu ile İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına (Civelek, 1994: lev. 7.16, 17), Ephesos (Gassner, 1997: taf. 86.264) ve Pergamon'da (Hepding, 1952: taf. 4.4; Rogl, 2008: taf. 7.63, taf. 8.80), İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısı - İ.Ö. 1. yy. aralığına verilir. Ayrıca Kyme'de çerçevesi İon kymationlu, gövdesinde bitkisel bezemeler olan örnek yerel Paniscus atölyesi üretimi olarak öngörülür ve İ.Ö. 150 den sonraki tarihlere verilir (Frasca, 2015: fig. 12). Laodikeia'da kalıp yapımı kaselerin kullanıma başlaması İ.Ö. 2. yüzyıl başlarına, üretim tarihi olarak da İ.Ö. 2. yüzyılın 2. çeyreği ile İ.Ö. 1. yüzyıl başları verilir. Attika tipin Pergamon taklitleri olarak yorumlanan iki form **Kat. No. 140** ile benzeşmekte ve İ.Ö. 2. yüzyılın 2. çeyreği ile İ.Ö. 1. yüzyıl aralığına verilmektedir (Duman, 2010: 137, lev. XLI. F.40, F.41). Yine Laodikeia örneklerinden benzer bezemeli kaseler de İ.Ö. 2. yüzyılın 2. çeyreği ile İ.Ö. 1. yüzyıl başlarına tarihlenir (Duman, 2010: lev. XLII.F.46,F.49). Sadberk Hanım Müzesi eserlerinden Makedonya Kaseleri grubunda yer alan benzer bezemeli form İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısı ile İ.Ö. 1. yüzyıl başlarına verilmiştir (Anlağan, 2000: 119. no. 28)

2.4.4.3. Lesbos Kymationu

Bu grupta yer alan **Kat. No. 141**, **142** ve **143** numaralı buluntular Delos Tipi kase grubunda değerlendirilmektedir. Çerçeve kısımlarında Lesbos kymationu bezemesi görülür. **Kat. No. 141** numaralı örnek dik ağızlı kıvrık dudaklı ve şişkin gövdeli olup koyu gri-kahverengi firnis alaşımı, dik ağızlı ve yarı küresel gövdeli forma sahip **Kat. No. 142**'de siyah firnis görülürken hafif içe dönük ağızlı ve şişkin gövdeli katalog numarası **143** numaralı örnekte sulandırılmış kil astar görülür. Üç buluntu sarımsı kırmızı ve açık kırmızı hamurludur. Ephesos'ta Delos Grubu'nda "*Tip 2a*" örnekleriyle benzer formdadır (Rogl, 2014: 122, fig. 11. Tip.2a). Ephesos Devlet Agorası Bazilikası'nda Hellenistik ve bz Bazilika kontekstinden (Mitsopoulos-Leon, 1991: 74, taf. 87.D.57), Ephesos Tetragonas Agora'da benzer örnekler İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığına verilirken (Gassner, 1997: 242, taf. 73.H.49), Paphos'ta İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına (Hayes, 1991: fig. 7.13), Daskyleion'da biri çiçek rozet diğeri Lesbos kymation bezemeli iki çerçeveli örnek İ.Ö. 2. yüzyıl sonuna tarihlenir (Dereboylu, 1994: 63, çiz. 5.KA.25). Hama'da bu tip bezemeli örnekler İ.Ö. geç 2 - erken 1. yüzyıla verilir (Hama III-2, 1971: 25, fig. 13.127). İ.Ö. 2. yüzyılın başından itibaren kalıp yapımı kaselerin görüldüğü ifade edilen Laodikeia'da da benzer lesbos kymation çerçeveli kase örnekleri için İ.Ö. 2. yüzyılın 2. çeyreği ile İ.Ö. 1.yüzyılın ilk yarısı verilir (Duman, 2010: 137, lev. XLI.F.39).

2.4.4.4. Gioş Bezemeli

Altınpark sektörü kalıp yapımı kaseler buluntuları arasında **Kat. No. 144** ve **145** katalog numaralı örnekler gioş bezemelidir. Delos Tipi'nde değerlendirilen buluntulardan **Kat. No. 144** numaralı örnek dik ağız ve yarı küresel gövde formuna sahip olup siyah firnisli ve kırmızımsı sarı hamurludur. Rogl'un Ephesos Kalıp Yapımı Kaseleri form tipolojisinde Delos Tipi örneklerin yer aldığı "*Tip. 2b*" örnekleriyle benzeşmektedir (Rogl, 2014: fig. 11.Tip 2b). Atina Agorası'nda aynı bezemeli örnek İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına (Rotroff, 1982: 42, pl. 88.393), Ephesos Tetragonos Agora buluntusu örnekler İ.Ö. geç 2 - 1. yüzyıl başlarına (Gassner, 1997: 242, taf. 92.H.47), Ephesos Yamaç Evleri II buluntularından aynı bezemeli örnek

için İ.Ö. 1. yüzyıl verilir (Krizinger, 2010: 551, taf. 230.B-K.99). Pergamon'da İ.Ö. 2. yüzyıl 2. yarısı - 1.yüzyıl aralığına verilen bir kalıp parçası üzerinde aynı bezeme görülür (Hepding, 1952: 56, taf. 4.4). Daskyleion'da 1 No.lu Yapı A Odası buluntuları arasında benzer örnek İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına tarihlenir (Bulut, 2007: 33, şek. 1b.13a).

Çerçeve ve gövde parçasından oluşan şişkin gövde formundan dolayı Delos Tipi'nde değerlendirilen **Kat. No. 145**'te çerçevede Lesbos kymationu, gövdede dikey çizgilerle sınırlandırılmış rüzgar gülü bezemesi ile doldurma motifi olarak çiçek rozet bezemesi görülür. Kırmızı-koyu kahverengi alaşımlı firnise sahip parça kırmızımsı sarı hamurludur. Rogl, Lousoi buluntularında Argivische atölyesi malı olan örnekleri İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları - İ.Ö. 1. yüzyıl aralığına tarihler (Rogl, 2008: 34-35, taf. 1.28.1, 4) . Rüzgar gülü bezemesi Ephesos Yamaç Evi örneğinde İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına tarihlenen buluntular arasında değerlendirilmiştir (Dereboylu, 2001: 22, taf. 19.157).

Her iki örnek karşılaştırılan merkezlerde Ephesos ve Pergamon buluntularıyla daha yakın özellikler göstermektedir ve bu durum göz önüne alındığında İ.Ö. 2. yüzyıl ile İ.Ö. 1. yüzyıl aralığına tarihlendirilebilir.

2.4.4.5. Çiçek Rozet Bezemeli

Kat No. 146-150 numaralı örnekler bu grupta yer alır. Siyah, koyu gri, kırmızı, kırmızımsı kahverengi firnisli ve açık kırmızı ile kırmızımsı hamurludurlar. **Kat. No. 147, 148** numaralı örnekler diğerlerinden farklı olarak siyah- koyu gri firnislidir. Hepsi ağız ve gövde parçasından oluşmakta ve **Kat. No. 146, 147, 148, 149, 150** numaralı örnekler dik ağızlı ve şişkin gövdelidir. Delos Tipi formlarla benzeşen örneklerde çiçek rozetler altı, yedi ve sekiz yapraklıdır.

Bu grupta yer alan çiçek rozetli örnekler Phokaia'da İ.Ö. 3. yüzyıl sonları ile İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına (Civelek, 1994: 183, fig. 1.a,b,d), Ephesos'ta Bazilika buluntularından paralel örnekler Bazilika kontekstinden gelmiştir (Mitsopoulos-Leon, 1991: taf. 77.D5). Ephesos Yamaç Evleri II buluntuları İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları - 1. yüzyıl aralığına (Latzer, 2009: taf. 10.91; Tuluk, 2001: taf. 41.13c.23) Klaros'ta İ.Ö. 2. yüzyıl sonu - 1. yüzyıl başlarına (Şahin, 2013: res. 3.14, 15). Paphos'ta çiçek

rozet çerçeveli örnekler için İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarından sonlarına kadar tarih aralığı verilmiştir (Hayes, 1991: 14, fig. 6.8, 7.14).

Karşılaştırılan merkezlerdeki örnekler ve verilen tarihler göz önüne alındığında Altınpark kalıp yapımı çiçek rozetli kaseleri İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığına vermek mümkündür.

2.4.4.6. Çapraz Nokta Bezemeli

Kat. No. 151 ağız+gövde parçası örneğinde çerçeve kısmında çapraz nokta serisi görülür. Ephesos Bazilika buluntuları arasında benzer bezemenin arasında ortası haç motifli baklava dilimi bezemesi görülür ve örneğin Hellenistik ve BZ Bazilika kontekstinden geldiği ifade edilir (Mitsopoulos-Leon, 1991: 74, taf. 88.D60). **Kat. No. 151** numaralı kase örneği formu Ephesos'ta Delos Tip'i kalıp yapımı kaselerin küçük çaplı " *Tip 2b*" grubu örnekleriyle benzeşmektedir (Rogl, 2014: 122, fig. 11.Tip 2b).

2.4.4.7. Nokta Bezemeli

Kat. No. 152 numaralı örnekte çift çerçeve görülür. Üstte nokta, alta çok az korunmuş çiçek rozet dizisi yer alır. Delos Tipi örnekte dik ağız ve yarı küresel gövde profili görülür. Kırmızımsı siyah-koyu kahverengi alacalı firnisli, açık kırmızı hamurludur. Ephesos'ta çoklu çerçeveli kase örneğinde nokta dizisi altında İon kymationu ve spiral bezeme görülür ve İ.Ö. 3. - 2. yüzyıllara tarihlenen Bazilika kontekstinden gelmiştir (Mitsopoulos-Leon, 1991: taf. 79.D.13). Tarsus'ta İ.Ö. 2. yüzyıl sonu - İ.Ö. 1. yüzyıl başlarına tarihlenir. Tarsus'taki örnek form olarak Pergamon üretimi olarak değerlendirilmiştir (Goldman, 1950: 165, fig. 138.D).

2.4.4.8. Geometrik Desenli

Siyah-koyu gri alaşımlı firnisli, gri hamurlu **Kat. No. 153** numaralı örnek çerçeve kısmında iç içe geçmiş baklava dilimi (karo) motifi görülür. Dik ağızlı ve şişkin yuvarlak hatlı gövdeye sahip olup Delos Tipi'ndedir ve Ephesos "Tip. 2b" örnekleriyle benzeşmektedir (Rogl, 2014: 125). Bu tip geometrik bezemeli örnek Tarsus'ta İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl (Goldman, 1950: 165, fig. 130-E), Eretria 'da çerçeve

kısmında karo bezemeli uzun petalli İonia tipi kase örneği İ.Ö. erken 1. yüzyıl tahrip tabakası buluntuları arasında görülmüştür (Schmid, 2004: 495, pl. 239.12).

2.4.4.9. Bezemesiz Çerçeveli

Kat. No. 154'teki örnek hafif içe dönük ağız profili ve şişkin gövdesiyle Delos Tipi olarak değerlendirilmiştir. Çerçeve kısmı boş bırakılmıştır. Waage, Antiokhia'da buluntularının geç örneklerinde konikleşmeye başlayan gövde, küçük boyutlu ve sığ form görüldüğünü ve bezemesiz çerçeveler, gövdede zengin bezeme ve uzun yapraklar yerine özensiz bezemenin görüldüğü çok küçük ve seyrek motiflere yer verildiğini belirtir (Waage, 1948: 30). Antiokhia'da (Waage, 1948: fig. 18.4-8) ve Olbia NGS sektörü buluntularından benzer örnekler Geç Hellenistik Dönem'e verilmiştir (Bilde, 2010: 281, pl. 179.F61).

Altınpark kalıp yapımı kaselerden çerçeve kısımlarından oluşan buluntu örneklerinin küçük parçalardan ibaret olması, benzer bezemelerin karşılaştırma yapılan merkezlerdeki örneklerde farklı kompozisyonlarla birlikte de verilmesi form genelindeki bezeme kompozisyonunun anlaşılmamasına neden olmuş, net bir tarihleme mümkün olmamıştır. Ayrıca merkezlere göre değişen yerel tarihlendirmeler de bu konuda etkili olmuştur. Aynı bezemenin farklı kompozisyonlarla kullanılmış olması ve İ.Ö. 1. yüzyıl ortalarına kadar çekilmesi de, yapılan analoji doğrultusunda bu örneklerin İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısı ile erken 1. yüzyıl aralığında değerlendirilmesi uygun görülmüştür.

2.4.5. Madalyon

Kat. No. 155 kalıp yapımı kaseler grubunun tek örneği olan buluntu koyu gri firnisli, soluk sarı hamurludur. Çift yivle çevrelenmiş madalyonda altı petalli çiçek rozet görülür. Aralarında görülen yapraklar boyut kazandırmış ve üst üste bindirilmiş gibi görünüm kazandırmıştır. Küresel gövdenin çok az kısmı korunmuştur. Ephesos Tetragonos Agorası buluntuları arasında benzer madalyon örnekleri için İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısı ile İ.Ö. 1. yüzyıl aralığı verilir (Gassner, 1997: 74, taf. 14.84.208). Kögler Knidos buluntularından gövdede akanthus ve palmet bezemeli, çiçek rozetli

madalyonun etrafı nokta dizisiyle çevrili örneği İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına tarihler (Kögler, 2010: 152, taf. 28.E9.123).

2.4.6. Uzun Petalli Kalıp Yapımı Kapalı Kap

Atina'da İ.Ö. 2.yüzyılın 2. çeyreğinde, Korinth'te İ.Ö. 175/150-146 yılları arasında örnekleri görülen uzun petalli kaselere uzun taç yapraklı kaseler adı da verilmektedir (Thompson, 1934: 456; Rotroff, 1982: 34). Alt gövde yuvarlak ve sivri uçlu taç yapraklarıyla çevrelenmiştir. Bu seramik grubunda da bezeme açısından farklı çeşitleri olup taç yaprakları arasında benek süslemeli olanlar ve taç yaprakların sivri ya da yuvarlatılmış uçlu olan örnekleri görülmektedir (Thompson, 1934 : 456-457).

Kat. No. 156 form olarak farklı olsa da konu bütünlülüğü açısından kalıp yapımı kaseler başlığında değerlendirilmiştir. Dik ağız profiline sahip, ağız çapı 6.cm ölçülerinde kapalı kaba ait olmalıdır. Ağız altında nokta dizisi, boyunda uzun patel bezemesi görülür. Kırmızı firnisli olup kırmızımsı sarı hamurludur. Hippos buluntularından benzer form ve bezemeli örnek koyu gri- siyah firnisli ve gri hamurlu özelliğiyle Altınpark örneğinden farklılık gösterir. Levantine arkeoloji terminolojisinde "*bag-shaped amphorae*" olarak tanımlandığından ve Yunan arkeolojisinde amphora terimiyle ilişkili olduğunu belirtir (Mlynarczyk, 2011: 580, dep.2, pl. 245.51). Delos örneklerinde kırmızı firnisli bir ağız parçası üzerinde aynı bezeme kompozisyonu görülmekte olup Loumonier tarafından yuvarlatılmış uçlu çivi bezemesi olarak tanımlanır (Laumonier, 1977: 57, pl. 11.4861). Thompson "*Cistern E Grubu*" buluntularından aralarında nokta dizili uzun petalli pithos örneğine dayanarak bu tip uzun petal bezemelerin İ.Ö. 1. yüzyıl başlarında kapalı kaplarda kullanılmaya başlandığını ifade eder (Thompson, 1934: 458, fig. 97.E.86). Karşılaştırılan merkezlerdeki örnekler doğrultusunda **Kat. No. 156** İ.Ö. 1. yüzyıla tarihlendirilebilir.

Altınpark Kazı Alanı kalıp yapımı kaselerinin belli bir tabakadan ve belli kontekstten gelmemesi (**Tablo 13**), yapılan analojide benzer örneklerin farklı kompozisyonlarla kullanılmış olması ve kent merkezlerine göre değişen tarihlemeler nedeniyle buluntu örneklerinin tarihlendirilmesini zorlaştırmıştır.

Ayrıca Altınpark Arkeolojik Kazı Alanı buluntularından İ.Ö. 125/115 yıllarına tarihlenen Smyrna kent sikkesi örneği (Ersoy-Önder-Turan, 2014: 59, 112) tabakadan ele geçmemiş olsa da kalıp yapımı kaselerle çağdaştır (**Tablo 6**). Ayrıca ön yüzde sur taçlı Kybele, arka yüzde ayakta Aphrodite Stratonikis ve önünde sütun üzerinde Nike betimlemesi görülen ve İ.Ö. 47/28 yıllarına tarihlenen diğer bronz Smyrna kent sikkesi de tarihlemede etkilidir (Smyrna Kazı Arşivi, 2012). Şöyle ki Kırım'ın doğusunda eski bir Yunan kenti olan Pantikapaion'da ele geçen kalıp yapımı kaseler arasında madalyon kısmı Kybele kabartmalı ve *Kirbeis* yazılı örnekler için Karadeniz kentleri buluntularını çalışan bilim adamları *Kirbei* ve *Posideos* olarak tespit edilen bu atölyelerinin ürünü olduğunu ifade ederler. Ayrıca bu atölyelerin Smyrna'da üretim yaptıklarını öne sürmüşlerdir. Kovelenko'nun da Smyrna'nın Geç Hellenistik ve İmparatorluk dönemi kent sikkeleri üzerinde de sur taçlı Kybele bulunduğunu ve bunların da çömlekçiler için prototip oluşturduğunu belirtmesi (Ersoy, 2015c: 13) Altınpark sur taçlı Kybele kabartmalı Smyrna kent sikkesi tarihini desteklerken bu sikke örneği de belli bir kontekstten gelmese de burada ele geçen kalıp yapımı kaselerle çağdaştır.

Smyrna Agorası kazısında ele geçen Roma İmparatorluk Dönemi'ne tarihlenen bronz Smyrna kent sikkesi örneğinde de ön yüzde sur taçlı Kybele kabartması görülmektedir (Ersoy-Önder-Turan, 2014: 26, 10; Ersoy, 2015c: 13).

Bu doğrultuda bezeme ve form benzerlerinin karşılaştırılması sonucunda ve katalogta yer alan kalıp yapımı kaseler için İ.Ö. 2. yüzyıl ile İ.Ö. 1. yüzyıl ortaları arasına tarihlenebilir (**Tablo 13**).

2.5. APLİKELİ SERAMİKLER

Aplik örneklere ilk kez İ.Ö. 3. yüzyıldan itibaren Güney İtalyada "Gnathia Seramikleri" nde rastlanmıştır. Batı Anadolu'da Pergamon, Ephesos ve Knidos bu tür seramiğin önemli üretim merkezlerindendir. Tüm Akdeniz havzasına yayılan bu grup seramikler İ.Ö. 3. yüzyıldan İ.S. 1. yüzyıla kadar kullanım görmüştür (Özdilek, 2015: 107).

Altınpark buluntuları arasında skyphos formuna ait olduğu tahmin edilen aplike örnekler erotik sahnelidir. Rotroff-Oliver, Sardeis buluntularını

değerlendirirken bu tür erotik sahnelerin en çok Pergamon örneklerinden tanındığını ifade eder (Rotroff-Oliver, 2003: 153).

Pergamon'da üretilen ve çark yapımı kabın üzerine kalıpla yapılmış kabartma plakaların uygulanması şeklindeki örnekler "*Pergamon Applique Ware*" olarak adlandırılır. Pergamon örnekleri önce Schafer tarafından incelenmiş, Hübner daha kapsamlı ve bu konuda bir başlangıç olarak görülen çalışmaları yürütmüştür (Rotroff-Oliver, 2003: 152). Kalıp yapımı kaseler gibi protiplerinin metal kaseler olduğunu ve bunların taklidi ile üretimlerinin başladığını öngörülse de Hübner, metal kaplarda bu tarz çarpıcı bezeme işçiliğine rastlanılmadığını belirtir. Bu nedenle bu tarz kapların diğer formlara referans olmadan Pergamon çömlekçilerinin orjinal eserleri olduğundan bahseder. Pergamon'da birçok çark yapımı ve çoğunlukla açık kap örneklerinden oluşan aplike seramik ve kalıp örneğine rastlanması Hübner'in Ketios Vadisi'nde bir çömlekçi mahallesinin bulunduğu fikrini de desteklemektedir. Hübner'in oluşturduğu kronoloji aplike seramik grubunun Pergamon Sigillataları'na örnek olduğunu ortaya koyar (Rotroff-Oliver, 2003: 152-153).

Hübner, Pergamon Akropolis kazılarında bulunan sarnıçların yayımlanmış sonuçları ve Asklepieion Temenos'un Güney yakası mimari tabakalanmasından elde edilen sonuçlar göz önüne alınarak Pergamon Aplike seramiği kronolojisini oluşturmuştur. İ.Ö. 170/160 yıllarında başlayıp İ.Ö. 1. yüzyıl ortalarına kadar devam ettiğini belirtmiştir (Özyiğit, 2000: 196; Hübner, 1993: PF 7).

Pergamon aplike seramiğinde en yaygın form skyphostur. Fakat skyphosun her formunda kabartma bezemesi eklemek için uygun bir alan olmadığından, formda düz kenarlı gövde profili görüldüğü dönemde bu mümkün olmuştur. Böylece skyphosun bu formu kazanması, aplike mallarının kullanım ve dağılım dönemiyle aynı zamandadır (Özyiğit, 2000: 196).

Altınpark kazısında ele geçen aplike seramik örnekleri skyphosa ait 2 adet gövde (**Kat. No. 157, 158**) parçasından oluşmaktadır. İki aplike örneğinde de erotik sahne görülmüş, figürlerin çok az kısmı korunmuş ve oldukça aşınmıştır.

Örneklerin dış kısmı siyah, içi kırmızı kaliteli firnislidir. İnce cidarlı olup, açık kırmızı, kırmızımsı sarı ve pembe tonlarında hamurludurlar. İnce killerinde mika ve kireç görülür.

Kat. No. 157 numaralı aplike parçasında erotik sahne görülür. Kompozisyonda kadın figür ata biner şekilde oturmuş, oldukça aşınmış olan erkek figüre kolunu uzatır şekildedir. Benzer kompozisyon örnekleri skyphos ve kaselerde görülmüştür. Pergamon örneklerinde benzer sahneler Schafer'ın uyguladığı grubun "*Tip III: b*" varyasyonunda yer alan örneklerde görülmüş ve İ.Ö. 2. yüzyıl sonu - erken 1. yüzyıla tarihlenmiştir (Hübner, 1993: 195, taf. 30.151; Schafer 1968, taf. 29.E.32, E.33). Sardeis'te Hübner'in büyük kap formları "*Form I*" ile ilişkilendirdiği gövde parçaları üzerinde aynı sahneli örnekler görülür (Rotroff- Oliver, 2003: pl. 120.694 ,695).

Kat. No. 158 aplike üzerinde üst gövdesi korunmuş çıplak erkek figürü görülür. Sağ kolunu dirsekten hafif bükmüş şekildedir. Pergamon'da benzer şekilde durmuş figür kase üzerinde yer alan sahnede görülür. Sağda kadın klineye uzanmış solda erkek figürü dizlerinin üzerinde oturmuş ve sağ elini beline koymuş şekildedir. Altınpark örneğindeki gibi ¾ lük dönüşlü ve üst gövde çıplaktır (Hübner, 1993: taf. 32.V-154). Sardeis'te paralel örnek İ.Ö. 1. yüzyıla tarihlenen dışa dönük ağızlı kase üzerinde görülür ve Schafer'ın "*Tip I*" grubuyla ilişkilendirilir (Rotroff-Oliver, 2003: pl. 119.684).

Rotroff'un belirrtiği üzere erotik sahneleri Pergamon'a atfetmesi (Rotroff-Oliver, 2003: 153) ve yapılan analojide Pergamon üretimi olan örneklerle benzerlik göstermesi, Altınpark örneklerinin de bu kent üretimi olarak değerlendirilmesini olası kılmıştır.

2.6. KURŞUN ASTARLI SERAMİK

Antikçağ seramiğinde önemli yeri olan, çeşitli renk ve kabartma süslemeleriyle görsel zenginlik sunan kurşun astarlı seramikler İ.Ö. 1 ve İ.S. 1. yüzyıl arasında görülmüştür. Metal kapların pişmiş toprak taklitleri olarak bilinmektedir. Bilinen örneklerin çoğu Anadolu, Mısır ve Suriye kökenli olup, yapılan kazı araştırmalarında oldukça sınırlı yerde ve sayıda çıktığı görülmüştür. Anadolu'da yapılan araştırmalar sonucunda Tarsus, Smyrna ve çevresi ile Güneybatı Anadolu olmak üzere üç ana atölyenin varlığı öne sürülmüştür (Akyay-Meriçboyu, 2005: 99-100). Kurşun sırlı kapların yapım tekniği hakkında en kapsamlı bilgiyi

Tarsus kazıları vermektedir. Perge buluntuları da fırınlama konusunda daha fazla bilgi edinmeyi sağlamaktadır (Akyay-Meriçboyu, 2005: 103-104).

Bu tip kapların iç ve dış kısımlarının oldukça dikkat çeken renklerde sırlanması, kullanımda olduğu dönemde diğer kaplardan ayrılan en önemli özelliğidir (Duman, 2010: 157). Kurşun sırın uygulandığı seramik formları arasında en yoğun grubu skyphos oluşturmaktadır. Kantharos, çan krater, kalathos ve kapalı kaplar yanında figürin ve kandillerde de uygulandığı görülmüştür (Akyay-Meriçboyu, 2005: 100).

Volütlü tutamaklı skyphos formunun da metal prototiplerden türemiş olduğu ve Pergamon'da İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısından itibaren üretilmeye başlandığı belirtilir (Doksanaltı, 2006: 231; Schafer, 1968: 81). Pergamon kökenli bu kaplar İ.Ö. 2. yüzyıl sonundan İ.Ö. 1. yüzyıl boyunca yerel atölyelerde üretilmiştir. Augustus Dönemi'nde küçük değişiklerle devamlılık gösteren form Roma İmparatorluk Dönemi'nde de devamlılığını sürdürmüştür. Pergamon örnekleri Hübner ve Schafer tarafından incelenmiştir (Hübner, 1993: taf. 6.48, 7.64; Schafer, 1968: 68, taf. 40). Schafer, Pergamon kabartma bezemeli firnisli seramikler ana başlığında değerlendiridiği skyphosları "*Tip A: bant biçimli*" ve olarak gruplandırmıştır. "*Tip A: bant biçimli*" olanlar, Pergamon taklidinin en fazla yerel üretimi görüldüğü ve yerel üretimde nadir olarak görülen, "*Tip B: şekillendirilmiş kulplu*"lar ise İ.Ö. 1. yüzyılın 2. yarısından itibaren görülmeye başlanan örneklerdir (Schafer, 1968: 67-68).

Pişirim tekniğinin zahmetli olması, İtalyan ve Doğu Sigillata seramik grubunun ortaya çıkması ve kurşun sırrın asidik ortamda çözünümüyle zehirlenmeye yol açması gibi henüz kesin olmayan nedenlerden dolayı kısa dönem üretimi olduğu düşünülmektedir. Fakat Anadolu'da yoğun şekilde ve Doğu Akdeniz'de de birçok merkezde örneklerine rastlanmış olması, sır renklerinin gümüş ve altından yapılan pahalı orjinallerinin daha düşük maliyetli birer kopyalarının olmasına bağlanmaktadır (Duman, 2010: 154, 155).

Kat. No. 159 örneğinde ağız+boyun+kulp parçasından oluşan skyphos görülür. İç kısım kırmızımsı kahverengi, dışta yeşilimsi gri firnisin çok az kısmı görülürken çok soluk kahverengi tonlarında sıkı hamurludur. Volütlü tutamağa sahiptir.

Altınpark **Kat. No. 159** örneğinin paralelleri Sardis'te "*Lead Glaze Ware*" başlığında ve skyphos olarak değerlendirilmiştir (Rotroff-Oliver, 2003: 170, pl. 128.729). Hierapolis'te volütlu tutamaklı skyphos örnekleri kabartmalı skyphos olarak tanımlanmıştır. Bunların gövde profili Altınpark örneğine göre küreseldir (Semeraro, 2003: 86, planche. LVI.5). Benzer form Perge buluntularında "*Tip III: hafif sönük gövdeli*" grup örnekleriyle benzeşmektedir. Perge volütlü tutamaklı skyphos örneği Pergamon örnekleriyle ilişkilendirilir (Atik, 1995: 38, abb. 18.27). Pergamon Altarı buluntularından benzer kulplu skyphos örneği Conze tarafından İ.Ö. 1. yüzyılın 2. yarısına tarihlendirilmiştir (Conze, 1913: 271, no.1). Tarsus'ta volütlü kulba sahip skyphos örnekleri kurşun sırlı seramikler başlığında değerlendirilmiş ve bu tip seramiklerin bitirilmemiş örnekleri olarak değerlendirilmiştir (Duman, 2010: 149, Goldman, 1950: fig. 151.G.). Tarsus örnekleriyle Altınpark örneği form ve sır olarak benzeşmemektedir. Knidos Kap Krio buluntularından benzer skyphos örneği Pergamon taklidi olarak değerlendirilir ve Knidos örneğinde ağız iç kısmında görülen hafif çıkıntılı keskin profil ve kaide formu bakımından Pergamon'da Augustus Dönemi metal kaselerinde görülen formla ilişkilendirilerek İ.Ö. 1. yüzyılın 2. yarısı ile Augustus Dönemi aralığına tarihlendirilir (Doksanaltı, 2006: 696, 698, çiz. 34.K.18).

Kat. No. 159, Schafer'ın "*Tip B*" grubu skyphoslarıyla paralel özellikler göstermektedir (Schafer, 1968: taf. 40.E.105,106). Ayrıca en yakın örnekleri Laodikeia buluntularında da görülmüştür. Form ve firnis özellikleri bakımından paralel örneklerin görüldüğü ağız kenarından gövde orta bölümüne doğru hafif bir genişleme yapan ve buradan sonra kaideye doğru daralarak iç bükey bir profil izleyen benzer formlu Laodikeia buluntuları "*Tip I* " grubunda "*Kurşun Astarlı Kaplar*" başlığında değerlendirilmiştir (Duman, 2010: 158, lev. LXIII.J-9). Laodikeia'da bulunan kurşun sırlı seramiklerin % 95'inin dışı yeşil ve tonlarında, iç kısımları ise kahverengi ve sarımsı kahverengi tonlarındadır (Duman, 2010: 157, lev. LXIII.J-9). Form olarak da Laodikeia kurşun sırlı skyphosları için oluşturulan "*Tip I*" grubu örnekleriyle benzeşmektedir. Bu grupta yer alan örnekler Altınpark örneğindeki gibi 9 cm. lik dar ağız çaplı skyphosları da içermekte olup, form ağızdan orta bölüme doğru hafif çıkıntı yaparak kaideye doğru daralıp içbükey profil izlemektedir. **Kat. No. 159** skyphos örneğinde de ağız altında

içe doğru bir daralma görülür (Duman, 2010: lev. LXIII.J-9). Kalıp Yapımı Kaseler'in ardılı niteliğindeki bu tip skyphoslarda kabartmalı kaselerde görüldüğü gibi çam kozalağı, lotus, çam yaprak, İon kymationu ve rozet bezemeleriyle süslenmiştir (Duman, 2010: 148, 158, 159). Ancak Altınpark örneği çok küçük parçadan ibaret olduğundan bu bezemelerin varlığı konusunda yorum yapılamamıştır. Laodikeia örnekleri bulunan kalıplar ve Hellenistik Dönem Kabartmalı Kap buluntularında görülen hamur ve astar özelikleriyle kalıpların aynı olması burada bir atölyenin var olduğu ihtimalini güçlendirdiği belirtilmiş ve bu tip skyphoslar " *Lykos Skyphosları*" olarak yerelleştirilmiştir (Duman, 2010: 149).

Çifte volütlü kulp, daha çok Güneybatı Anadolu Atölyesi'nin ürünlerinde görülmekte olup, bu kulplar karşılıklıdır (Duman, 2010: 159). Bizim örneğimizin sadece bir tutamak kısmı görülmektedir ve benzer örneklerle karşılaştırıldığında da karşılıklı tutamaklı olduğu anlaşılmıştır.

2.7. BARBOTİN TEKNİĞİ SERAMİĞİ

Skyphosların İ.Ö. 2. yüzyılda form olarak derinleştikleri ve köşeli bir profil kazandıkları görülürken İ.Ö. 1.yüzyılda daha keskin hatlar söz konusu olup, karın dışbükey gövde alt kısmı ise daha keskin bir görünüm kazanmıştır (Güneş, 2008: 47).

Kat. No. 160 numaralı Altınpark örneğinde görülen dudak şekli skyphosların geç dönemde kıvrık dudak tipine benzemekte olup, Behr'in skyphoslar için oluşturduğu gruplamadan "*C tipi*"ne uymaktadır (Behr, 1988: 113).

Kat. No. 160, form ve astar özellikleri bakımından Kyzikos'ta İ.Ö. 1. yüzyıl sonuna tarihlenen bir skyphos örneğiyle (Güneş, 2008: 110, Kat. No. 54) ve dışa dönük ağızlı kaseler grubunda dışa kıvrık ağızlı ve benzer gövde profiline sahip diğer bir kase formuyla (Güneş, 2008: 83-84, Kat. No. 15) da astar ve hamur özellikleri bakımından benzeşmektedir. Aynı merkezde bezeme olarak paralel bir örnek Barbotin tekniğiyle bezenmiş çift kulplu kase olarak gruplanan örnekte görülür ve İ.Ö. 1. yüzyıl sonlarına tarihlenir (Güneş, 2008: 84, Kat. No. 16).

Benzer bezeme tekniği Atina Agorası'nda Robinson tarafından "F grubu" olarak "*Pergamon Ware*" seramiklerinde görülmekte ve İ.Ö. 1. yüzyıl sonlarına verilmektedir (Robinson, 1959: 10, F.24). Hayes, Paphos'ta barbotin tekniğinde

bezenmiş Altınpark örneğiyle benzer formda olan kaseyi çift kuplu kase olarak değerlendirmiş İ.Ö. 1. yüzyıl sonuna tarihlemiştir (Hayes, 1973: 461-462, pl. 90.197).

Knidos'ta benzer form ve bezeme tekniğinde örnekler "*Tip C Keiserzeitliche Skyphos*" olarak gruplandırılmış ve İ.Ö. 1 yüzyıl ile İ.S. 2. yüzyıl aralığına verilmiştir (Kögler, 2010: 117,taf. 48.Kn.40, 49, 50, 51).

Benzer örneklerle bezeme ve form olarak karşılaştırıldığında Altınpark örneği İ.Ö. 1. yüzyıl ile İ.S. 1. yüzyıl arasına tarihlendirilebilir.

2.8. EPHESOS SİYAH FİRNİSLİ–RULET BEZEMELİ SERAMİK

Kalıp yapımı ağızlı ve içe hafif konik daralan gövdeye sahip **Kat. No. 161**'in form olarak benzerleri farklı merkezlerde kantharos, skyphos ve/veya kase olarak değerlendirilirmiştir (Doksanaltı, 2006: Kat. No. 721). Ağız kısmında rulet bezemesi ve firnis-hamur özelliklerinden dolayı en yakın örnek Knidos buluntuları arasında görülmüştür. Form olarak yakın örnekler görülse de firnis özellikleri ve bezeme tekniği nedeniyle "Ephesos Siyah Firnisli-Baskı Bezemeli Seramik " başlığında kase olarak değerlendirilmiştir.

Atina Agorası'nda Hellenistik Tip kantharosların kalıp yapımı ağızlı formlarında dış kısımda hafif eğik, içte konkavlı kalıp yapımı benzer ağız profili görülse de rulet baskı bezemeli örneğe rastlanmamıştır.

Benzer ağız profilli örnek mat kırmızı firnislidir. Kalıplı ağızdan hafif içe dönük kısa boyunlu ve şişkin gövdeli olup, İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarına tarihlendirilmiştir (Rotroff, 1997: 272, fig. 19, pl. 28.282). Aynı kalıplı ağız profilinin Laodikeia buluntuları arasında *kurşun astarlı kabartmalı skyphos* formlarında görülmüştür. Fakat İ.Ö. 1 - İ.S. 1. yüzyıllara tarihlenen bu örneklerde (Duman, 2010: 151-152, Kat. No. H5, H14, H15, H29, H56) görülen astarlama Altınpark buluntusu firnisinden oldukça farklı tarz, kalite ve tonlardadır. Laodikeia'daki bu form buluntuları Altınpark örneğinin daha geç versiyonlarını, Atina Agorası kantharosları da daha erken temsil ediyor olabilir.

Knidos Kap Krio kazısı buluntuları arasında firnis ve hamur özellikleri ile form ve bezeme açısından en yakın örnek kalıplı ağza sahip, ağızda rulet bezemeli kase formunda değerlendirilen örnekte görülür.

Knidos Kap Krio 4. Oda A Odası A Sarnıcı buluntusu üretim özellikleri bakımından "*Ionia/Ephesos Siyah Glazürlü İçki Kaseleri"* grubunda değerlendirilmiş ve Attik olmayan bu grup parçaların Batı Anadolu merkezlerinden Knidos'a geldiği belirtilmiştir. Rulet bezemeli kaselerin Hellenistik seramik atölyeleri ve Hellenistik doldurmalarda Kalıp Yapımı Kaseler'le birlikte bulunmaları, bu kapların İ.Ö. 2. - 1. yüzyıla tarihlendirmesini gerektirmiştir (Doksanaltı, 2006: 144, Kat. No. 721).

Son yıllarda yapılan araştırmalar Ephesos'un, İonia bölgesinde diğer önemli atölyelerin başında geldiğini göstermiştir. Özellikle gri üretimli/siyah-gri, kırmızı astarlı kaplar bu görüşü destekler niteliktedir (Doksanaltı, 2006: 289). İonia/Ephesos Siyah Firnisli kaplar yoğun parlak siyah, kahverengi-siyah ya da gri-kahverengi glazür ile üretim özellikleri benzese de gri üretimli/ siyah-gri, kırmızı astarlı kaplardan ayrılmaktadır. Firnis ve üretim özellikleri bakımından da Attik ve diğer siyah firnisli kaplardan farklılık gösteren, daldırma ve fırçanın birlikte kullanılarak yoğun parlak ya da mat siyah astarla kaplanmasıyla firnisleri elde edilen bu tip seramik grubu örneklerinin hamurları genellikle sık dokulu, gümüş mika katkılı ve gri/kahverengimsi gri tonlarındadır (Doksanaltı, 2006: 289-290). Altınpark **Kat. No. 161** buluntu örneğinin grimsi siyah ve parlak astarı, açık kahverengimsi gri hamuru, form ve bezeme olarak paralel örneğinin de içinde yer aldığı bu grup seramikleri Knidos Kap Krio'da İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl kültür katmanı ve doldurmalarda tespit edilmiş ve "*Ephesos Sade Siyah Firnisli"* ya da "*Ephesos Siyah Glazürlü"* başlığı altında değerlendirilmiştir (Doksanaltı, 2006: 289). Ephesos Yamaç Evi buluntularında benzer formun ağız kenarında rulet bezemesi görülür. Firnis ve hamur paralelliği görülen örnek İ.Ö. 1. yüzyıl ortalarından İ.S. 1. yüzyıl aralığına tarihlendirilmiştir (Krizinger, 2010: 221, taf. 79.A-K 270).

Benzer form Halikarnassos Maussoleion'u Trench R13 buluntuları arasında mastos formu olduğu düşünülen örnekte görülür. Bahsi geçen buluntu "*non-Attic black gloss*" başlığı altında gruplanmış olup, ağız kenarı ve sırtın dış kenarında oluklu profil görülmektedir. İçi ve dışı parlak siyah firnisli örnek İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına verilmiştir (Vaag-Norskov-Lund, 2002: 183, pl. 40.J.49).

Stratonikeia Nekropolü rulet bezemeli ungentariumlarının değerlendirilmesinde de Knidos rulet bezemeli kaseleri ilişkilendirilmiştir. Rulet bezemenin kabın dış yüzeyinde kullanılması İ.Ö. 1. yüzyıl olarak değerlendirilmiş olsa da İ.Ö. 2. - 1. yüzyıla tarihlendirilen Knidos örneklerinin bu görüşü istisnai duruma getirdiğinden bahsedilir. Baur'un olasılık dahilinde değerlendirdiği rulet bezemeli kaselerin Anadolu üretimi olduğu ve Roma örneklerine prototip oluşturduğu ifadesine değinilmiştir (Baldıran, 2015: 74-75).

Ephesos ve Pergamon'da skyphos ve kantharos benzeri yarı küresel kaselerin oldukça popüler bir form olduğu (Doksanaltı, 2006: 664) dikkate alındığında Altınpark örneğinin bu merkezlerden Ephesos siyah firnisli kaselerle üretim özellikleri bakımından yakın özellikler göstermesi Ephesos üretimi olduğu ihtimalini güçlü kılmaktadır.

2.9. KRATERLER

Altınpark kazısı buluntuları arasında kratere ait form veren ve dönem özelliği yansıtan **Kat. No. 162, 163** ve **164** numaralı 3 adet buluntu örneği katalogta değerlendirilmiş olup bunlar 1 adet ağız+boyun (**Kat. No. 162**), 2 adet ağız+gövde parçalarından (**Kat. No. 163, 164**) ibarettir. **Kat. No. 162** örneği yapılan karşılaştırmalarda krater ya da kantharoid krater olarak tanımlandığı için bu genel başlık altında yer almıştır.

Kat. No. 162' de görülen örnek kalıplı ağza, içbükey uzun boyna sahip olup ince ve keskin yivlerle çok az korunmuş gövdeye geçişlidir. İç kısım kırmızı, dışı siyah firnisli, kırmızımsı sarı hamurludur. Aynı ağız profili Batı Yamacı bezemeli amphoralarda da görülse de amphoraların boyun kısmının içe konik daralan profilli olması ve Altınpark örneği kadar düz görünümlü örneğe rastlanmaması formun krater olarak değerlendirilmesini gerektirmiştir.

Sardis'te dış kısmı koyu yeşil, ağız kısmı içi ve dışı açık yeşil sırlı vazo olarak tanımlanan form olarak aynı örnek, kabartmalı seramiklerin Geç Hellenistik-Erken Roma Dönemi'ne tarihlenen kurşun astarlı seramikler alt başlığında değerlendirilmiştir. Pembe hamurlu benzer form (Rotroff-Oliver, 2003: 169-170, pl. 128.731). Altınpark örneğinden daha kalın cidarlıdır. **Kat. No. 162**'de görülen

formun firnis rengi farklı olduğundan kurşun astarlı seramik başlığında değerlendirilmemiştir.

Paphos'ta benzer örnek Gnathia kapları başlığında değerlendirilmiş ve "katharoid krater" olarak tanımlanarak İ.Ö. 3. yüzyıl sonuna verilmiştir (Hayes, 1991: 7, fig. 3.15). Mlynarczyk, Hippos seramikleri arasında boyun kısmı daha kısa ve içe konik daralan, şişkin gövdeli benzer buluntuyu İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlerken krater formunda değerlendirir (Mlynarcyzk, 2011: 578-579, pl. 244.33). Formun küçük boyutlu örneği Tarsus Gözlü Kule kazısı örneklerinde görülür. Ağız çapı 9 cm. olan bu form için kantharos olması ihtimal dahilinde değerlendirilmiş olup Orta Hellenistik Dönem'e tarihlendirilmiştir (Goldman, 1950: 217, fig. 181.88). Nagidos örneklerinden kalın cidarlı ve boyun kısmında Batı Yamacı bezemeli destekli krater büyük ölçekli olup İ.Ö. geç 3 - erken 2. yüzyıla verilmiştir (Körsulu, 2006: 72, Kat. No. 142). Eretria'da Altınpark örneğinin benzer formu, kabartma bezemeli İ.Ö. 1. yüzyıl başlarına tarihlenen daha geç tarihli bir kraterde görülür (Schmid, 2004: 495, pl. 238.6). Samaria'da boyun kısmı Batı Yamacı bezemeli krater örneğinde aynı form görülür ve İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına tarihlenir (Crowfoot-Kenyon, 1957: 225, fig. 39.1).

Benzer formlarla karşılaştırma sonucunda **Kat. No. 162** örneği gibi formların bazı krater örneklerinde Batı Yamacı Stili'nde ve geç dönem türevlerinde de kabartma bezemelerle bezendiği, kurşun astarlı seramik grubu örneklerinin de olduğu anlaşılmıştır. Altınpark örneğinde Batı Yamacı bezemesi görülmediğinden ve kurşun astarlı olmadığından ilgili başlıklarda yer almamıştır. Analoji sonucunda form özellikleri doğrultusunda İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlemek mümkündür.

Kat. No. 163' te görülen örnek ağız ve çok az gövde kısmından oluşur. 18 cm. ağız çapı ve 2.5 cm. korunan yüksekliğe sahip örnek koyu kırmızımsı kahverengi firnisli, sarımsı kırmızı hamurludur. Benzer formlarla karşılaştırıldığında krater formuna ait olduğu görülse de çok az kısmı korunduğundan olasılık dahilinde değerlendirilmiştir. Atina Agorası'nda "*bolster krater*" örneklerinin ağız ve gövde profiline benzemektedir. Bu örnekler İ.Ö. 2. yy. başı ile ortalarına verilmiştir (Rotroff, 1997: 304, fig. 41, pl. 55.588). Nowotnick, Meroe ve Hamadab (Sudan) buluntularından aynı profilli örneği krater olarak İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara, Crowfott-Kenyon, Samaria örneğini İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına verir (Nowotnick, 2016: 400, fig.

1:a; Crowfott-Kenyon, 1957: 239, fig. 45.2). Pergamon Peristylli Ev 2 No.lu Oda buluntularından aynı ağız profilli ancak uzun boynu konik daralan krater formu İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlendirilirken (Pinkwart-Stammnitz, 1984: 135, taf. 37.K.166) Nagidos'ta benzer form İ.Ö. geç 3 - erken 2. yüzyıla verilmiştir (Körsulu, 2006: 149, Kat. No. 138). **Kat. No. 163** buluntu örneğinin çok kaz kısmı korunduğundan tam profili anlaşılamamakta, Atina örneği gibi direk gövdeye geçişli mi yoksa diğer karşılaştırılan formlar gibi boyunlu olup olmadığı saptanamamıştır.

Kat. No. 164 konik daralan gövdeli, ince cidarlı, koyu gri mat firnisli ve gri hamurludur. Formun ağız ve gövde profili benzeri Nagidos Kazısı buluntuları arasında görülür. Yeşilimsi gri hamurlu Nagidos örneği farklı olarak kalın cidarlıdır ve İ.Ö. geç 3 - erken 2. yüzyıllara tarihlendirilmiştir (Körsulu, 2006: 153, Kat. No. 146). Atina Agorası'nda aynı ağız profiline sahip, içe konik daralan uzun boyunlu küresel gövdeli krater örneği karından kulplu olup karın kısmı kalp yapraklı sarmaşık bezemelidir. Rotroff'un oluşturduğu standart grupta yer alan bu örneği halka kaideli örneklerdendir. İ.Ö. geç 3 - erken 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Rotroff, 2006: 106, fig.37.216). Troia'da İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları - 1. yüzyıl başlarına tarihlenen ve "*B Grubu*"nda yer alan Aşağı Şehir H7 buluntuları arasında aynı formlu örnek krater formunda Agora "*Grup D*" örnekleriyle ilişkilendirilmiştir (Tekkök-Biçken, 1996: 73-75, fig. 46.B.51). **Kat. No. 164** de kesin olmamakla birlikte krater olarak değerlendirilmiştir. Form olarak lekaneleri andırsa da ağız profili açısından lekanelerde benzer örnekle karşılaşılmamıştır.

2.10. THYMİATERİON

Antik Çağ'da Yunan dini ritüellerde sunak üstünde kurban kesmenin yanı sıra sıvı dökülerek ve tütsü yakılarak da adakta bulunuluyordu (Tekin, 2008: 285). Dini ritüeller yanında dünyevi kullanımda da tercih edilen tütsüyü yakmak için hazırlanmış özel bir form olan thymiaterion hem hane halkı tarafından kullanılıyordu hem de önemli bir hediyeydi. Genellikle kase ve ayak olmak üzere iki kısımdan oluşan bu formların hazne kısmına kömürler konur ve tütsüler serpiştirilirdi (Rotroff, 1997: 210). Tütsü, Hindistan ve Afrika'da yetişen *boswillia* ağacının gövdesindeki reçineden elde edilmekteydi (Yenice, 2016: 29). Atina Agorası'nda yanmış reçineden kaynaklı kırmızılaşmış örnekler ve ithal kömür örneklerine rastlanmıştır (Rotroff,

1997: 210). Değerli metallerden de üretilen thymiaterionlar tapınak envanterinde sıkça listelenir, festivallerde sergilenir ve zenginlerin sofralarını süslerdi (Rotroff, 1997: 210).

Rotroff, Atina Agorası Hellenistik Dönem buluntularını dini amaçla kullanılan kaplar başlığında değerlendirmiş ve en erken örnekleri İ.Ö. 4. yüzyıl ortalarına en geç olanları İ.Ö. 1. yüzyıla tarihlendirmiştir (Rotroff, 1997: 382, 383). Agora örneklerinden Hellenistik Dönem'e ait olanların hiçbirinde sırlı örnek bulunmadığını, İ.Ö. 4. yüzyıl ve Hellenistik parçaların beyaz astarla kaplandığını ifade etmiştir. Arkaik ve Klasik Dönem'in kase kısmı uzun, sağlam ve ince bir ayak üzerinde duran formların aynı zamanda İ.Ö. 4. yüzyıl sırsız örneklerinde de görüldüğünden (Rotroff, 1997: fig. 86.109.1431, 1432) ve bir veya daha fazla halka tarafından çevrelenen oldukça ince bir ayak, geniş ve altı düz bir disk tabandan yükseldiğinden bahseder (Rotroff, 1997: 211).

Birçok Hellenistik thymiaterionlar farklı tipte olup içi boş ve genişayak kısmı neredeyse kase kısmı kadar geniş olabilmekteydi. Bu tip formlar sunakları andırmakla birlikte muhtemelen İ.Ö. 4. yüzyılın ilk yarısında Olynthos örneklerinde görüldüğü gibi ev altarıydılar. Silindirik ve konik olabilen ayak, alt kısmında bir çıkıntıya sahipti (Rotroff, 1997: 211).

Erken Roma thymiaterionlarında hazne ile kaide eşit yüksekliğe sahip olduğunu belirten Meriç, Ephesos Devlet Agorası Kuyu buluntuları arasında geniş kase formunda, dışa dönük ağızlı, kısa ayak ve yüksek kademeli kaideli hazne ile kaidenin eşit olduğu thymiaterion örneğini İ.S. 1. yüzyıla tarihlendirmiştir (Meriç, 2003: 80). Bizans Dönemi'nde ise silindirik, kare, küresel, altıgen gibi çok çeşitli gövde profiline sahip thymiaterionlar halka kaideli, üç ayaklı, asmak ve taşımak için zincirli ve bazen kapaklı olmaktaydı (Yenice, 2016: 29).

Altınpark Kazısı buluntuları arasında da kase/hazne ve ayak kısmından oluşan thymiaterion örneği ele geçmiştir (**Kat. No. 165**). Dışa dönük ağızlı, içbükey gövdeli olan hazne kısmından silindirik ve dar ayak kısmına geçişte plastik halka görülür. Kalın kirecimsi astarı oldukça aşınmış parçanın ağız kısmında ve plastik çıkıntı üzerinde kırmızımsı sarı-kırmızımsı koyu gri alacalı firnis bant görülür. İyi pişmiş sık dokulu hamuru mika ve az miktarda kireç katkılıdır. Kofina/Khios buluntularından Altınpark örneğinden daha geniş kase formlu ve kısa ayaklı, düz bir

taban üzerinde yükselen örnekler beyaz astarlı seramikler başlığı altında küçük içki bardağı ve geniş, saplı fincan olarak tanımlanmıştır. Trench A Kuyu (H) Üstü buluntularından bu örnekler İ.Ö. 4. yüzyıl son çeyreği ile İ.Ö. 3. yüzyıl kontekstinde değerlendirilmiştir (Anderson, 1954: 152, fig. 17.224, 225). Anderson, bu formların sağlam olarak ele geçmesini, günlük kullanım için değil tapınak adakları olarak kullanılmış oldukları ihtimaliyle ilişkilendirmiştir (Anderson, 1954: 153).

Khersonessos buluntularında Altınpark örneğine en yakın formlar ağız kısımlarının daha dik profilli olduğu örneklerde görülmüştür. Zoloterev, bu formları thymaterion olarak tanımlamış ve İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarına tarihlenen monogramlı amphora buluntularını kriter alarak tarihlendirmiştir (Zolotarev, 2005: 194-196, fig. 14. 1, 2, 3). Kuzey Karadeniz'de bulunan Scythian Neapolis'teki kale kazısı buluntularından benzer formun uzun ve kaideye doğru konik açılan bir ayağa ve dış kısmı kademelendirilmiş yüksek standa sahip olduğu görülür. İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen örnek thymiaterion olarak tanımlanmıştır (Zajcev, 2005: 262, fig. 3.28). Samaria buluntularında form olarak oldukça benzeyen kadeh şeklinde, pratik tutmayı sağlayan uzun saplı örneklerin soluk fildişi astarlı ve genellikle ağız kenarı ya da pervaz çıkıntısının kırmızı bantlı olduğu belirtilmiştir. Bu formun buhurdanlık mı yoksa maltız olarak mı kullanıldığı ihtimali ifade edilmiştir (Crowfoot-Kenyon, 1957: 177, fig. 25.1).

Gassner, Ephesos Tetragonos Agorası'nda daha sığ hazneli ve ağız kısmı daha dışa dönük, çok az kısmı korunmuş ince ve silindirik ayaklı örneğin thymiaterion olarak yorumlanabileceğini, yüksek tabanlı ve mat beyaz astarlı bu buluntuları da Ephesos Tetragonos Agorası'nda stratigrafik olmayan parçaların, tarihsel sınıflandırması için önemli bir kriter oluşturduğunu ifade eder. Örnekleri, İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlenen Khios thymiaterionları ile ilişkilendirir ve Roma Dönemi'nde formun hafif değişikliklerle daha kaba görünümlü olduğundan bahseder (Gassner, 1997: 89, taf. 21.280).

Mitsopoulos-Leon, Geç Hellenistik Dönem'de yoğun süslemelerin en popüler formları olarak lagynos ve thymiaterionları gösterir. Ephesos Bazilikası buluntuları arasında lagynos ve thymiaterionların aynı kontekstten geldiğini ifade ederken Doğu Odasında bulunan örneklerin de daha çok adak hediyesi olarak İ.Ö. 2. yüzyılda kullanılmış olduğunu belirtir. Lagynosların Pergamon'dan ithal olduğunu

ifade ederken thymiaterionların Ephesos üretimi olabileceğini ihtimal dahilinde değerlendirir (Mitsopoulos-Leon, 1991: 75-76). Epheosos Bazilika örneklerinde de (Mitsopoulos-Leon, 1991: taf. 92.E 21) Altınpark buluntu örneğiyle paralel formlar görülmektedir.

Pergamon buluntuları arasında da thymiaterion örnekleri beyaz zeminli Lagynos seramikleri başlığında değerlendirilmiş İ.Ö. 2. yüzyıldan en geç İ.Ö. 1. yüzyıla kadar verilmiştir (Schafer, 1968: 106, 107, taf. 49.F.44). Pergamon örnekleri grimsi beyaz astarlı ve şerit bezemeli örnek daha keskin hatlara ve kalın ayak kısmına sahiptir. Form olarak daha ince olan Altınpark örneğiyle fazla benzeşmemektedir (Schafer, 1968: taf. 49.F.44).

Amisos Yer altı Oygu Mezar buluntuları arasında benzer thymiaterion İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlenir. Altınpark örneğine göre dik ağızlı, hazne duvarı düz, plastik halka kısmı keskin hatlıdır. Silindirik boyunda tek boğum görülen örnek, altı düz yüksek stand üzerinde yükselir (Ünan, 2016: 202-203, Kat. No. 4, 5).

Tralleis Nekropolü Mezar 8 buluntuları arasında form olarak Altınpark örneğine benzeyen thymiaterion kapağı görülmektedir. Açık turuncu kahverengi kile sahip örneğin dış kısmında mat turuncu-kahve boya görülür. Akmış boya izleri nedeniyle daldırma yöntemiyle boyandığı öne sürülmüştür. Üzerinde hava deliği bulunur. Formun İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına tarihlenen Ephesos tipi kandillerle aynı dönemde kullanıldığı ifade edilmiştir (Civelek, 2001: 159, 164, Kat. No. XLVIII.Ç.13).

Metropolis Ana Tanrıça Kutsal Mağaraları buluntularından benzer form thymiaterion kapağı olarak tanımlanmıştır. Kırmızı hamur ve kil astarlı örnek İ.S. 1. yüzyıla tarihlenmiştir. (Ekin Meriç, 2013: 142, lev. 56.S-378).

Yapılan karşılaştırmalar sonucunda Altınpark **Kat. No. 165** tyhmiaterion örneğinin form ve üretim olarak en yakın örnekleri Ephesos, Khersonessos, Scythian Neapolis ve Samaria'da görülmüş, İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Formun karakteristik özelliği bir ayak üzerinde yükselen hazne şeklinde olmasıdır. Hellenistik Dönem boyunca çok farklılık göstermeyen değişiklikler söz konusudur. Ayak silindirik ve aşağı doğru konikleşen bir profile sahip olabilirken hazne kısmının daha dışa dönük ağızlı ve geniş ölçekli, bazı örneklerde de Altınpark örneğinde olduğu gibi daha dar hazneli olduğu görülmüştür. Altı düz yüksek bir stant üzerinde

yükselebildikleri gibi alt kısmı derin oyuklu yüksek kaideli olabildikleri görülmüştür. Geç Döneme doğru hazne ile kaide genişliğinin eşit olmaya başladığı formlar, Roma Dönemi'nde de kullanılmış, Bizans Dönemi'nde de çok farklı formlarda devamlılık göstermiştir.

Farklı merkezlerde görülen thymiaterionlar Rotroff'un da belirttiği üzere Arkaik ve Klasik örnekleri firnisli olurken Hellenistik Dönem'de beyaz astarlıdır. Bazı örneklerin de ağız ve pervaz çıkıntılarının kırmızı bantlı olduğu görülürken kadeh veya thymiaterion olarak tanımlandıkları ancak oldukça sağlam ele geçmelerinden dolayı günlük yaşamdan çok dini ritüeller için kullanıldığı belirtilmiştir. Bu doğrultuda Altınpark örneğinin de dini ritüellerde kullanıldığı düşünülmüştür. **Kat. No. 165**'in**,** belli bir tabakadan ele geçmese de sikke, pişmiş toprak unguentariumlar ve küçük objeler ile birlikte genel kontekst göz önüne alınarak İ.Ö. 2. yüzyıla ait olabileceği ihtimal dahilinde değerlendirilmiştir.

Altınpark thymiaterion buluntusu tek örnekten ibaret olsa da Şakar'ın "*Smyrna Terrakottaları*" adlı doktora tezinde, Altınpark terrakotta figürünler ve küçük objeler üzerine yaptığı değerlendirme ve tarihlemeler de tarihleyici kaynak olmuştur. Ayrıca bu buluntu örneği ve 9.40 m. seviyeli Hellenistik Dönem mezar steli, figürin ve pişmiş toprak diğer küçük buluntular gibi sur veya nekropol alanı dışında kalan Altınpark'ta kült alanlarının olduğu görüşünü (Ersoy-Çelik-Yılmaz, 2012: 193; Şakar, 2015: 186) de destekler niteliktedir.

2.11. UNGUENTARİUMLAR

Günlük kullanımın dışında dekoratif, sembolik ve dini amaç taşıyan unguentariumlar (Gürler, 1994: 63) Antik Yunan'da İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarında ortaya çıkmıştır. Filistin'den İspanya'ya kadar tüm Akdeniz kıyılarındaki Hellenistik ve Roma kentlerinde genellikle adak ve mezar hediyeleri arasında oldukça yaygın ve karakteristik bir formlardan biridir (Thompson, 1934: 472-473; Goldman, 1950: 151). Gözyaşı şişesi olarak da adlandırılan unguentariumlar yağ ve parfümün yanında sıvı silphium, sirke, bal, balık sosu, ilaç, krem koymak için de kullanılmıştır (Hellström, 1965: 24). Goldman, Klasik Dönem mezar hediyelerinden olan lekythosların yerini bu formun aldığını belirtir (Goldman, 1950: 151).

Formun kökeni konusunda kesin bir bilgi yokken bilim adamları arasında farklı görüşler vardır. Rotroff ilk evrelerinde tutamaksız bir çömlek olarak belirttiği unguentariumların bu formunun prototipinin karınlı amphora olduğunu ve bu tip amphoraları Kıbrıs çömlekçilerinin ürettiğini, bazılarının gri renkte olduğunu belirtir. Ancak Attika'nın tipik siyahunguentariumları ile gri unguentariumların kil özelliklerinin benzeşmediği anlaşılmıştır (Rotroff, 1997: 176-177). Thompson yağ, baharat ve parfüm gibi materyalleri Doğu ile ilişkilendirdiğinden unguentariumların kökenini kesin olmamakla birlikte Suriye'ye bağlamaktadır (Thompson, 1934: 473). Westholm ise unguentariumun erken formu iğ tipinde olanları belirtirken köken olarak Mısır'ı gösterir (Veesberg-Westholm, 1956: 74). Hellström ise formun Doğu kökenli olmadığını, tek bir kökenin Akdeniz'deki erken unguentariumlar için uygun olmadığını ve hemen hemen aynı zamanlarda yerel çeşitlemelerin olduğunu belirtir (Hellström, 1965: 27).

Rotroff, bitkisel ve çeşitli yağlardan oluşan parfümlerin, tıbbi ilaçların muhafazasında ve adak-mezar hediyesi olarak kullanıldığını ifade ederken İskenderiye gibi özellikle Hellenistik Dönem'de bazı merkezlerin parfümleriyle ünlenmiş olmalarına rağmen Akdeniz'in her yerinde koku üretilmiş olup, antik yazarların Atina'daki yoğun üretime dikkat çektiklerini öne sürer (Rotroff, 1997: 177).

Pişmiş toprak, cam, metal, fayans gibi malzemelerden üretilmiş olmalarına rağmen özellikle Hellenistik Dönemde maliyeti ucuz olan pişmiş toprak örnekleri daha çok tercih edilmiştir. Erken Roma Dönemi'nden itibaren camın maliyetinin ucuzlamasıyla cam unguentariumlar yaygınlaşmaya başlamıştır (Okunak, 2005: 22, 23)

Anderson-Stanoviç, ungentariumları iğ gövdeli (fusiform) ve yuvarlak ya da armut gövdeli (bulbous), düz dipli olmak üzere iki formda incelemiştir (Anderson-Stojanovic, 1987: 106-108). Hayes, kubbe şeklinde ağız kenarlı unguentariumlar olmak üzere üçüncü bir form oluşturmuştur (Hayes, 1991: 68).

Unguentariumların gelişimini, İ.Ö. 4. yüzyıldan İ.Ö. 1. yüzyıla kadar iğ formda görülen değişimlerin ifade ettiği öne sürülür (Özdilek, 2016: 224). En erken örneklerde, geniş ve alçak kaide, şişkin ve yuvarlak gövde, bazı örneklerde belirgin omuz, kısa-ince boyun, çıkıntılı ve eğik kenarlı ağız profiline sahiptirler. İnce cidarlı,

iç kısmı soluk kırmızı, koyu gri yüzeylidirler ve bazen de iç ve dış kısımda yüksek ateşle yapılmış neredeyse siyah renk görülür. Daha sonra kilin kaba, genellikle kül rengi gri renk hâkim olur, cidar kalınlaşır. Boyun, omuz ve gövde etrafında üç adet dar beyaz boya bant geleneksel olarak devam eder (Thompson, 1934: 472). İ.Ö. 3. yüzyılda ayak ve boyun uzar, gövde şişkinliği azalmaya başlar, bu yüzyıl sonunda form tam olarak iğ tipini alır. İ.Ö. 2. yüzyılda boyun ve ayak yüksekliği eşitlenir, İ.Ö. 2. yüzyıl sonlarında alt gövde oldukça uzar, form derinliği azalır (Özdilek, 2016: 224).

İğ formdan armut tipi unguentariumlara nasıl ve ne zaman geçildiği netlik kazanmamıştır. Bazı merkezlerde iki formun birlikte bulunduğu mezarlar tespit edilmiştir. Bu formun İ.Ö. 50 civarında camda üfleme tekniğinin gelişmesi ve yeni formların armut tipi unguentariumlarda taklit edilmesiyle ortaya çıktığı düşünülmüştür. İ.Ö. 2. yüzyılda görülmeye başlanan düz dipli armut tipi unguentariumlar İ.S. 1. yüzyıla kadar popüler olmuş (Okunak, 2005: 27-28), İ.S. 5. yüzyıla kadar kullanılmıştır (Özdilek, 2016: 225).

Altınpark kazılarında ele geçen unguentariumlardan dönem özelliklerini yansıtan ve form veren 14 adet parça katalogda değerlendirilmiş, bunlardan bir tane ağız+boyun (**Kat. No. 166**) olup, bir adedi kaide+gövde (**Kat. No. 167**), 4 adet kaide+kaide ayağı+gövde (**Kat. No. 170, 176, 178, 179**) 9 adedi sadece kaide+kaide ayağından (**Kat. No. 168, 169, 171-175**) ibarettir. Buluntuların parça halinde ele geçmesi formlarının değerlendirmesinde zorluğa neden olsa da fikir verebilecek niteliktedir.

Örneklerin hamur özelliklerine bakıldığında **Kat. No. 166, 168, 169, 170** ve **175** katalog numaralı parçaların ince killi olduğu görülür. Diğer örnekler seyrek dokulu hamurlu olup, bazılarının (**Kat. No. 176, 177**) pişme derecesi kötüdür. Hamur renkleri soluk kahverengi, kırmızımsı sarı, soluk sarı, açık kırmızı, pembe, açık kırmızımsı kahverengi, kırmızımsı gri ve koyu gri tonlarında değişmekte olup, standart bir renk görülememiştir. Yine de soluk kahverengi ve kırmızımsı sarı tonları daha fazladır. Kaide tipi olarak altı profillendirilmiş küçük ve alçak halka kaide (**Kat. No. 167**), alt kısmı profillendirilmiş disk kaide (**Kat. No. 168**), ekhinus kaide (**Kat. No. 169-175**) ve konik alçak kaide (**Kat. No. 176, 177, 178, 179**) görülmekte

olup, ekhinus kaideler arasında alt kısmı düz ve profillendirilmiş örneklerde alçak ve yüksek olan tipler mevcuttur.

Kat. No. 166 örneği ağız ve boyun kısmından oluşur. Erken örneklerde görülen dışa yuvarlatılmış ağız ve eğik ağız kenarına sahip olup, hafif içe konik boyunludur. İnce killi hamuru soluk kahverengi tonundadır. Benzer örnekleriyle karşılaştırıldığında kısa boyunlu ve kısa kaide ayaklı, şişkin yuvarlak karınlı forma ait olabileceği düşünülmüştür. Ephesos Tetragonos kazısı buluntuları arasında benzer form üzerinde bant bezemeleri görülür (Gassner, 1997: 99, 100, taf. 28.349). Metropolis ile Labraunda'da benzer ağız ve boyun profiline sahip örnek İ.Ö. 3. yüzyılın 2. yarısına, Tralleis'te İ.Ö. geç 3. yüzyıla tarihlenir (Gürler, 1994: 182, çiz.17.17.130; Hellström, 1965: 27, pl. 12.185; Saraçoğlu, 2011: 14, 16, Kat. No. 8.U8, 12.U12). Khirbet er-Rasm/İsrail'de benzer örnek fusiformlu unguentarium buluntusunda görülür ve İ.Ö. 2. yüzyıla verilirken (Faust-Erlich, 2011: 126, fig. 2.7.8) Tel Dor'da uzun ve ince formlu unguentariumlar grubunda bir örnekte aynı profil söz konusudur ve İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına tarihlenir (Guz-Zilberstein 1995: 305, fig. 6.26.24). Stobi buluntularından benzer ağız ve boyun profilifusiformlu unguentarium örneğinde görülür. Anderson-Stojanoviç, iğ formlu şişkin gövdeli ve ayaksız örneği Tip A grubunda İ.Ö. 2 ve 1. yüzyıllara tarihlendirir (Anderson-Stojanoviç, 1987: 106-108, fig. 1.a).

Kat. No. 167 numaralı unguentarium kaide+gövde parçasından oluşur. Alt kısmı profillendirilmiş küçük halka kaideli olup, alt gövdeye geçişte ayak görülmez. Kırmızımsı sarı hamuru kum, kireç ve mika katkılıdır. Patara'da benzer form İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısına verilirken (Dündar, 2006: 69, lev. IV.U 20), Sardis'te İ.Ö. 3. - 2. yüzyıllara, Labraunda'da İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısına Ephesos Yamaç Evi buluntuları arasında paralel örnek için İ.Ö. 170-130 yılları arası verilir (Rotroff-Oliver, 2003: 69, pl. 44.257; Krizinger, 2010: 205, taf. 72.A-K-99; Hellström, 1965: 27, pl. 35.195). Labraunda örneğinde ayaksız örnek küçük bir taban üzerinde konik açılan gövdeye sahiptir ve bu formunu Rhodos örneklerinden aldığı ihtimal dâhilinde belirtilmiştir (Hellström, 1965: 27). Hayes de, Paphos örneklerinden benzer buluntu için İ.Ö. 180-160 yıllarını önerir (Hayes, 1991: 68-69, fig. 1.8).

Yapılan karşılaştırmalar sonucunda **Kat. No. 166** ve **167** örneklerini İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlemek mümkündür.

Kat. No. 168'de görülen buluntu kaide ve uzun kaide ayağına sahiptir. Fusiformlu unguentariuma aittir. Dışı yüksek ısıyla koyu gri parlatılmış olup, hamuru gri renktedir. Alt kısmı profillendirilmiş küçük disk kaidelidir. Rotroff'un Atina Agorası için oluşturduğu gri renkli unguentariumlar tipolojisinde küçük formlu İ.Ö. 2. yüzyıl başlarına tarihlenen örneğe benzemektedir (Rotroff, 2006: 293-294, fig. 64.462). Khios kazıları buluntuları arasında Trench B, 11 numaralı mezar buluntularından benzer form İ.Ö. 2. yüzyıl 2. yarısına, Sardis'te İ.Ö. 2. yüzyıl ile İ.Ö. 1. yüzyılın ilk yarısı aralığına verilmiştir (Anderson, 1954: 134, 162-164, fig. 18.336; Rotroff-Oliver, 2003: 70, pl. 44.262).

Kat. No. 169 -173 numaralı örnekler sadece kaide ve kaide ayak kısmından ibarettir. **168** ve **169** numaralı örnekler alt kısmı alçak disk kaideli, **Kat. No. 171, 172** ve **173** ters alçak ekhinus kaideli olup, **Kat. No. 171** numaralı örneğin alt kısmı profillendirilmiş, diğerlerinin taban kısmı düzdür. Uzun ayaklı bu örnekler pembe, açık kırmızı, soluk ve kırmızımsı kahverengi tonlarında hamurludurlar. Yüksek ısıyla yüzeyde grileşme görülen **Kat. No. 172** numaralı buluntuda gövdeye geçiş kısmı çok az korunmuş ve diğerlerinden daha alçak ayağa sahip olduğu düşünülmüştür. Örnekler gövde ve ağız profilleri bilinmediğinden karşılaştırmaları sadece kaide ve ayak kısımlarına göre yapılmış olup, kesin bir tarih öne sürülememiş olsa da bunların İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları ve sonlarına doğru uzun ayaklı unguentariumlarla çağdaş olduğu görülmüştür. Tarsus, Pergamon-Kestel, Metropolis Ana Tanrıça Mağarası buluntuları arasında paralel formda örnekler İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına tarihlenmiştir (Goldman, 1950: 171-172, fig. 187.233; Özyiğit, 2000: 196, pl. 100.c.5, d.7; Ekin-Meriç, 2013: 101, S 168). Sardis ve Paphos'ta İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısı - 1. yüzyılın ilk çeyreği aralığı verilirken (Rotroff-Oliver, 2003: 71, pl. 44.263-264; Hayes, 1991: 68, fig. 1.31.60), Tuluk, İzmir Müzesi Unguentariumları arasında benzer örnekleri İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına tarihler (Tuluk, 1999: 136, abb. 6.39.34). Ayrıca Tralleis Batı Nekropolü Konut Alanı, Labraunda, Khios-Kofina, Dor'da bu tip kaideli iğ formlu unguentariumlar için İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısı verilmiştir (Saraçoğlu-Çekilmez, 2011: 229, Res. 13.a; Hellström, 1963: 27, pl. 34.171; Anderson, 1954: 163, 164, fig. 18.328; Guz-Zilberstein, 1995: 317, fig. 6.44.12). **Kat. No. 169** ve **170** örneklerinde ayaktan alt gövdeye hafif açıldığı görüldüğünden bunların daha kısa kaide ayaklı oldukları düşünülerek bu doğrultuda analoji yapılmış olup,

Smintheon'da **Kat. No. 169** örneğine benzer kısa ayaklı buluntu İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısına (Gürdal, 1999: 46, lev. X,XX.A.59), Daskyleion'da İ.Ö. 3. yüzyıl sonu - 2. yüzyıl başına (Bulut, 2007: 93, 94, şek. 11.10), Thompson, C Sarnıcı buluntularından **Kat. No. 170** ile benzer kaideli örneği İ.Ö. erken 2. yüzyıla tarihlemiştir (Thompson, 1934: 473, fig. 52.C.76). Berlin, Filistin buluntularından benzer kaide ve ayak tipli unguentariumlar için İ.Ö. geç 2. yüzyıl - erken 1. yüzyılı öngörür (Berlin, 2006: 133, fig. 5.1.B5-10). Bu doğrultuda çok az alt gövdeye geçiş kısımları görülebilen **Kat. No. 169-173** numaralı örnekler için İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısı - İ.Ö. 1. yüzyıl başı düşünülmüştür. Ancak yapılan karşılaştırmalarda örneklerin tarihleyici kriterlerini oluşturan kısımlarının tam ve/veya tama yakın şekilde görülmesi, Altınpark buluntularının sadece kaide ve kaide ayağı kısımlarının korunmuş olması katalog örneklerini tüm olarak değerlendirmesinde problem yaratmış olup, Hellenistik Dönemde iğ formlu gelişiminde kaide ve ayak göz önüne alınarak tarihleme yapılmaya çalışılmıştır.

Kat. No. 174 ve **175** numaralı unguentarium örnekler de sadece kaide ve ayak kısmından oluşur. İki örnek de tabanı düz, yüksek ve ters ekhinus kaideli, uzun kaide ayaklıdır. Ancak kırık olduklarından ayak kısımlarının uzunluğu bilinememektedir. **Kat. No. 174**'te soluk sarı tonunda inceltilmiş kil astar ve soluk kahverengi, **Kat. No. 175**'te açık kırmızımsı kahverengi hamur görülür. **Kat. No. 174** numaralı buluntu paralellerine bakıldığında Khios/Kofina'da benzer kaide ayaklı örnek dışa yuvarlatılmış yapışık ağız kenarlı, uzun boyunlu, uzun ayaklı ve hafif şişkin gövdelidir ve İ.Ö. 1. yüzyıl başlarına tarihlenmiştir (Anderson, 1954: 164, fig. 18.328). Benzer ayak ve kaideli buluntu Metropolis'te İ.Ö. 2. yüzyılın 2. çeyreğine tarihlenen uzun boyunlu dar gövdeli örnekte görülmüştür (Gürler, 1996: 183, çiz. 38.134). Smintheon'da benzer kaideli örnekte uzun ayak, yayvan-uzun iğ formlu gövde ve beyaz ince çizgi bezemeleri görülmekte ve İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına tarihlendirilmektedir (Gürdal, 1999: 47, lev. XX.A.60). Ayrıca Hierapolis Nekropolü'nde İ.Ö. 2. yüzyılın son çeyreği - 1. yüzyıl başına tarihlenen unguentarium buluntuları kaide ve ayağına benzemektedir (Okunak, 2005: 79, çiz. 34.12).

Kat. No. 175'te küçük ters ekhinus kaide ve uzun ayak görülür. Fusifomlu unguentariuma ait buluntu Isparta Müzesi Unguentariumları arasında İ.Ö. 2. yüzyılın

ortaları - İ.Ö. 1. yüzyılın ilk yarısına (Fırat, 2012: 301, çiz. 8.8), Parion Nekropolü ve Metropolis'te İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına (Aydın-Tavukçu, 2006: 226-227, çiz. 52. 106; Ekin Meriç, 2013: 101, lev. 21.83.S170), Eretria, Khios/Kofina'da İ.Ö. 1. yüzyıl başlarına verilen örneklerin ayak+kaide tiplerine benzemektedir (Anderson, 1954: 164, fig. 18.328; Schmid, 2000a: 174, fig. 3.22).

Kat. No. 176, 177 ve **178** numaralı örneklerde kaide+ayak+gövde korunmuştur. **176**'nın alt kısmı düz alçak-ters ekhinus, **Kat. No. 177** ve **178**'in alt kısmı hafif konkav konik kaidelidir.

Kat. No. 176 buluntu örneği alçak ters dönük ekhinus kaideli, uzun ayaklı ve **Kat. No. 177, 178** numaralı örneklere göre daha basık alt gövdelidir. Fusiformlu buluntu soluk kahverengi hamurludur. Eretria'da benzer formlu örnekler İ.Ö. 2. yüzyıla, Khios-Kofina mezar buluntuları arasında benzer örnekler İ.Ö. erken 1. yüzyıla (Anderson, 1954: 164, fig. 18.328), Tralleis Nekropolü'nde İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına tarihlenir (Saraçoğlu, 2011: 23, Kat.No. 26.U26). Laodikeia Nekropolü unguentarium buluntuları arasında da benzerleri İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına (Şimşek-Okunak-Bilgin, 2011: 64-65, lev. 62.965), Eretria'da İ.Ö. 2. yüzyıla (Reber-Velarde-Metzger, 2001: 128, abb. 28.53), Stratonikeia'da İ.Ö. 1. yüzyıla tarihlenir (Baldıran, 1999: 340, çiz. 32).

Kat. No. 177 tabanı düz konik kaideli, uzun ayaklıdır. Açık kırmızımsı kahverengi hamurlu olup, dış kısmı grileştirilmiştir. Benzer kaide ve ayaklı unguentariumlar Atina Agorası örneklerinde İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları - 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlenen örneklerde görülür (Rotroff, 2006: 294-295, fig. 65.471, 477, 478). Daskyleion, Metropolis, Patara, Kyzikos unguentarium buluntuları arasında benzer kaideli unguentariumlar İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısı, İ.Ö. 2. yüzyıl sonu ile İ.Ö. 1. yüzyıl ortaları aralığında değerlendirilmiştir (Bulut, 2007: 45, şek. 2b.15; Gürler, 1994: 189, çiz. 41.149; Dündar, 2006: 95, lev. XIX.U113, 114, 115; Dündar, 2008: 59, tip 2.J; Güneş, 2008: 132, Kat. No. 86).

Kat. No. 178 soluk kahverengi hamurludur. Alt gövdenin gidiş profilinden gövdenin dar-uzun formlu olduğu anlaşılır. Atina Agorası'nda Rotroff'un oluşturduğu gruplamada "küçük gri unguentariumlar" arasında daha dar gövdeli İ.Ö. 2. yüzyıl sonu - İ.Ö. 1. yüzyıl ortasına ve daha şişkin çizgili gövdeli, uzun boyun, uzun ayaklı örneğe İ.Ö. 2. yüzyıl sonu - 1. yüzyıl başına tarihlenen soluk kahverengi hamurlu

örneklere benzemektedir (Rotroff, 2006: 295, 297, fig. 65.479, fig. 66.499). Salihli Kordon Höyüğü ve Assos Nekropolü buluntuları arasında benzer form İ.Ö. 3. - 2. yıllara (Aydın, 2008: 6, pl. 1.5, Kat. No. 6; Bakan, 2009: 45-46, lev. 64, Kat. No. 55.189a-b), Hama'da İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına (Hama III.2, 1971: 45, 50, fig. 23.199), Patara'da İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısı - 1. yüzyıl başlarına (Dündar, 2006: 93, lev. 18.U107) tarihlenirken Paphos ve Khios-Kofina'da İ.Ö. 1. yüzyıl başlarına verilir (Hayes, 1991: 68, fig. 1.62; Anderson, 1954: 164, fig. 18,326). Argos'ta aynı form İ.Ö. 2 - erken 1. yüzyıla tarihlenir (Άννα Μπανάκα-Δημάκη, 2004: pl. 181a.10131, 10132). Yapılan karşılaştırmalar sonucu **Kat. No. 178** numaralı örneği İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları ve İ.Ö. 1. yüzyıl başlarına tarihlemek mümkündür.

Kat. No. 179'da fusiformlu unguentariuma ait alt kısmı profillendirilmiş alçak konik kaide, uzun silindirik ayak, iç kısmı yivli olup, daha şişkin gövde görülmektedir. Dış kısımda belirgin çark izleri vardır. Gri hamur ve yüzeye sahiptir. Metropolis'te paralelleri İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına verilirken (Gürler, 1994: 184, çiz.39, lev. 29.137), Patara'da İ.Ö. 2. yüzyıl sonu - 1. yüzyıl başlarına tarihlendirilir (Dündar, 2006: 98, lev. XXI.U125).

Altınpark kazısında unguentarium buluntuları içinde çok az sayıda form verebilecek ve dönem özelliği yansıtan örnekler saptanmış ve katalogta değerlendirilmiştir. Buluntu örneklerinin çoğu kaide+ayak kısmından oluştuğu için karşılaştırmalarda farklı tip unguentariumlarda görülmüş, Altınpark'ın Hellenistik Dönem diğer buluntularının yer aldığı kontekstler göz önüne alınarak tarihlendirme yapılmaya çalışılmıştır. Paralel örneklerin görüldüğü merkezlerin önerdiği tarihlerde yüzyıl olarak çok farklılık görülmemiş sadece aynı yüzyılın periodlarında farklılıklarla karşılaşılmıştır. Kaide tipi ve yüksekliği, kaide ayağı uzunluğu ve iç kısmının dolu olması gibi kriterlere dayanarak kaide+ayak örnekleri için İ.Ö. 2 - erken 1. yüzyıl aralığı verilmiştir (**Tablo 14**).

2.12. GÜNLÜK KULLANIM KAPLARI

Altınpark kazıları günlük kullanım kapları olarak değerlendirilen formlar lekane, omurgalı çanak, ısıtma/pişirme kapları ve dinos olarak gruplandırılmış olup farklı ağız profilleri görülen lekane formu sarkık, düz ve konik ağızlı olmak üzere üç alt başlıkta değerlendirilmiştir.

2.12.1.Lekaneler

Form olarak kraterlere benzeyen lekaneler kraterlere göre daha kaba ve daha kalın cidarlıdırlar (Körsulu, 2006: 82). Kraterler gibi şarap ve su karıştırmak amaçlı da kullanıldıkları genel kabul gören bir görüş değildir (Schafer, 1968: 48).Genellikle çift kulplu bu açık kaplar daha çok ev ekipmanı olarak imal edilmiş olup (Sparkes-Talcott, 1970: 211) geniş ve derin formu karışım yapmak, dudak formu sıvıyı boşaltmak için uygun olsa da içmek amaçlı elverişli bir form değildir (Schafer, 1968: 48). Ele geçen buluntulardan Arkaik Dönem'den Hellenistik Dönem'e kadar en popüler kap formlarından biri olduğunu belirten Lüdorf, lekanelerin ortak bir ev ekipmanı olduğundan kutsal alanlarda ve törenlerde daha az sıklıkta görüldüklerinden bahseder (Lüdorf, 2000: 7). Guz-Zilberstein, Dor buluntuları arasında kaba-kalın kraterleri lekanelerle ilişkilendirir ve bu formdaki kraterleri Atina'da İ.Ö. 4. yüzyılda mutfak ve tuvalette kullanılan lekanelerin form ve işlevinde değerlendirir (Guz-Zilberstein, 1995: 296). Lekanelerin günlük yaşamda kullanım alanının geniş olması kolay bulunabilmesini sağladığından ve yazı alanının uygunluğundan dolayı forma ait parçalar ostraka olarak da kullanılmıştır (Sparkes-Talcott, 1970: 213). Sparkes-Talcott, kullanım alanlarına ve profillerine göre lekaneleri pişirme kabı, yatay kulplu ve yuvarlatılmış ağızlı, dudağa dönük kulplular, dudaktan yüksek kulplular ve geç örnekler başlıkları altında değerlendirmiştir (Sparkes-Talcott, 1970: 211-216).

Korinth Batı Yamacı tekniği ve Atina siyah firnisli seramiğinde İ.Ö. 3. yüzyıl başlarından beri tanınan (Behr, 1988: 156) lekaneleri Rotroff, Atina Agorası buluntuları arasında Hellenistik Dönem çanakları arasında siyah firnisli olan en yaygın form olarak belirtir (Rotroff, 1997: 167).

Thompson "*düz-sade formlar*" başlığı altında "*derin çanaklar*" grubunda değerlendirdiği lekanelerin geniş ve derin formları, sarkık ağız kenarları ile mutfak ve tuvalette yıkama kapları olarak değerlendirir ve form olarak çok fazla değişikliğe uğramadığını belirtir (Thompson, 1934: 468; Güngör, 2005: 33). Ağız ve iç kısımları ince kırmızı veya kahverengi firnisli olabilmektedir (Güngör, 2005: 33). Gassner, Batı Yamacı Stili'nde bezenmiş örneklerin Atina'da daha nadir görülmesine karşılık Anadolu'da sevilen ve yaygın bir form olarak kullanım gördüğünü ifade eder (Gassner, 1997: 60).

Behr, formun İ.Ö. 2. yüzyıl başlarında Pergamon'a geldiğini ve İ.Ö. 1. yüzyıl başına kadar devamlılık gösterdiğini belirtir (Behr, 1988: 156). Ephesos Tetragonos Agora ve Ephesos Devlet Agorası Bazilikası buluntuları arasında Batı Yamacı stilinde bezenmiş bu formlar "*Schüssel mit ausgebogener Lippe*" dudak kısmı eğik çanak/tabak/kase, "*Schüsseln mit dekorierter Lippe*" dudak kısımları bezemeli çanak/tabak/kase olarak tanımlanmış ve İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenmiştir (Mitsopoulos-Leon, 1991: 39, 40, taf. 49.B100, 104; taf. 50.B105; Gassner, 1997: 60, taf. 10.162-164).

Form olarak kaideden basit bir eğimle yükselen gövde ve dışa yuvarlatılmış ağız görünümlü lekane dudak altında yatay iki kulba sahiptir (Schafer, 1968: 48). Erken formlarda bodur bir görünüme sahip lekanelerin dudak kısmı kalın ve çok geniş olmayıp zamanla gövde incelmiş ve dudak daha fazla sarkık bir görünüm kazanmıştır (Behr, 1988: 155). Dip kısımlarının yuvarlak yapısı hem karıştırma hem de pişirme anlamında kase ve çömlek işlevini birleştirmiştir (Sparkes-Talcott, 1970: 212). Riley, Berenice buluntularında "dik kenarlı çanaklar" grubundaki düz dipli, hafif dışa açılan derin gövdeli, yatay kulplu örnekleri form ve işlev bakımından lekanelerle ilişkilendirir. Örneklerde ağız geniş ve üstü içbükey profilli olup, bazılarında hafif sarkıklık görülürken bazıları dik profilli olduğunu, kulpların İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarında Atina örneklerindeki gibi önemini yitirip basık şekilde yapıldığını ifade eder. Riley, bu grubu İ.Ö. 2. yüzyıl formlarıyla değerlendirir (Riley, 1979: 279, fig. 109.593-597).

Lekane formunun bazı merkezlerde "*açık kap*" "*derin çanak*" "*kase/tabak/çanak*" ve/veya "*krater*" olarak değerlendirilmesi formun tanımlamasında zorluk yaratmıştır. Katalogta yer alan, form veren ve dönem özellikleri yansıtan 22 adet örnek analoji sonucunda "*lekane*" başlığı altında ağız profillerine göre de alt başlıklarda gruplanmıştır. Ağız profilleri başlığında da gövde profilleri göz önüne alınarak değerlendirilmiştir. Sarkık yuvarlatılmış ağızlı (**Kat. No. 180-193**), konik ağızlı (**Kat. No. 195-198**) ve düz ağız tablalı (**Kat. No. 199, 200, 201, 202**) olmak üzere üç ana başlıkta toplanan lekaneler konik-derin gövdeli ve şişkin-sığ gövdeli olarak kendi grupları altında değerlendirilmiştir. Lekane örneklerinden 1 adet ağız+kulp buluntusu dışında kaide ve kulpları korunmamış olup, sadece ağız+gövdeden oluşmaktadırlar.

2.12.1.1. Sarkık Ağız Tablalılar

Bu grupta yer alan örnekler gövde profillerine göre konik (**Kat. No. 180-183**) ve şişkin (**Kat. No. 184-193**) olmak üzere iki başlıkta toplanmıştır. Örneklerin hepsinin iç kısımları ve ağız tablası üzeri firnislidir. Ağız çapları 22-28.4 cm. aralığında değişen konik gövdeli olanlarda firnis siyah, koyu gri, koyu kırmızımsı kahve ve kırmızı tonlarında değişiklik gösterir. Hamurları açık kırmızı, kırmızımsı sarı ve soluk kahverengidir. Ağız çapları 14.8-33.4 cm. arasında değişen şişkin gövdeli örneklerde kırmızımsı kahve, kırmızı, koyu kırmızımsı kahve ve koyu kırmızımsı gri firnis görülürken hamur renkleri açık kırmızı, sarımsı kırmızı ve kırmızımsı sarı tonlarındadır. Bu grup lekane formlarından bir örnekte ağız tablası üzerinde dalga bezemesi (**Kat. No. 189**), iki örnekte çok soluk kahverengimsi krem (**Kat. No. 182**) ve beyaz astar (**Kat. No. 190**) görülür.

Kat. No. 180 katalog numaralı lekane örneğinde iç kısım ve ağız tamamen siyah mat firnislidir. Krater olarak düşünülmüş olsa da kalın cidar ve kaba görünümü lekane formunda değerlendirmeyi gerektirmiştir. Dudak, diğer örneklere göre daha az sakıktır. Üstü yuvarlatılmış ağız profiline sahip olup, iç kısımda ağız kenarında eğik görünüm söz konusudur. Gövde derin ve hafif koniktir. Form olarak benzer örnekleri Atina Agorası'nda "*Form 3*" kategorisinde derin formlu olan lekanelerle değerlendirilmiş ve büyük, ağız görünümlü ve halka kaideli olarak tanımlanmıştır. İ.Ö. 3. yüzyıl - Erken Roma Dönemi tarih aralığında görülen form olarak belirtilmiştir (Rotroff, 2006: 250, fig. 43.258). Eretria'da Hellenistik Çeşme buluntularından koyu kahverengi firnisli örnek İ.Ö. 4. yüzyılın 2. yarısı ile İ.Ö. 3. yüzyıl buluntularının olduğu konteksten gelmiştir (Metzger, 2000: 128, abb. 27.32). Paralel örnekler Samos'ta çanak (Samos XX, 2004: 323, taf. 86.1881), Tavium Zeğreg Tepe buluntularında krater (Weber-Hiden, 2003: 317, no. E13.1) olarak değerlendirilmiş İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir.

Kat. No. 181'de ağız daha sarkık profilli olup soluk kırmızı firnis görülür. Schmid, Eretria Akropolis güney yamacı tarafında bir kuyu buluntuları arasında görülen aynı formdaki örnekleri kaba seramikler adı altında değerlendirmiştir. Bunlar alçak halka kaideli, hafif konik ve derin gövdeli, yatay kulplu örneklerdir. Benzer formu erken Hellenistik döneme tarihler (Schmid, 2000: taf. 83.30). Thompson aynı örneği İ.Ö. 2. yüzyıla verir (Thompson, 1934: 468, fig. 122.A.77). Troia'da benzer

form İ.Ö. 3/İ.Ö. 2. yüzyıl olarak ifade edilmiştir (Tekkök-Biçken, 1996: 65, fig.29: A.154). Ephesos Yamaç Evi II buluntularından benzer form çanak olarak değerlendirilmiş ve İ.Ö. 1. yüzyıla tarihlenmiştir (Krizinger, 2010: 550, taf. 210.B-K 86). Ephesos Tetragonos buluntularında paralel örnek İ.Ö. 2. yüzyıla verilir (Gassner, 1997: 90, taf. 22.289). **Kat. No. 182** ve **183** numaralı örneklerde iç kısımlarında kırmızı firnis oldukça aşınmıştır. İki örnek de Atina Agorası "*lekane form.3 grubu"*na girer (Rotroff, 2006: 272-273, fig.44.259, fig.45.263). Thompson benzer örnekleri İ.Ö. 2. yüzyıla verir (Thompson, 1934: 468, fig. 122.A.77). Ephesos Tetragonos buluntularında aynı form derin çanak olarak değerlendirilir ve İ.Ö. 2. yüzyıla verilir (Gassner, 1997: taf. 22.290). Guz-Zilberstein Dor'da aynı formu "*küçük-derin krater*" olarak değerlendirir (Guz-Zilberstein, 1995: 90, fig. 6.12.1). Troia'da benzer formlar çanak olarak tanımlanmış ve İ.Ö. 2. yüzyıl ortası ile İ.Ö. 1. yüzyıl başlarına verilmiştir (Tekkök-Biçken, 1996: 66, fig. 29.A.154).

Kat. No. 184-193 numaralı örnekler şişkin gövde profiline sahiptirler. Gövdesi çok az korunan örnekler karşılaştırılan merkezlerde paralel örneklere göre gruplanmıştır. Ağız üstü ve iç kısımları koyu gri, siyah, kahverengi-kırmızı alaşımlı, kırmızımsı kahve, kırmızı firnislidir. **Kat. No. 184**'ün gövdesi korunamamış fakat havilsi gövde profili örneklerin ağız profiliyle aynı olduğundan bu grupta değerlendirilmiştir. **Kat. No. 180-183** numaralı lekanelerde düz ve derin gövde görülürken **Kat. No. 184-193** numaralılar da daha şişkin gövdeli olup ağız üstü tam yuvarlatılmış biçimde değil hafif köşeli dönüşle sarkık profile sahiptirler. Ağız iç kısımda da eğik görünümlüdürler. **Kat. No. 189** lekane buluntu örneği ağız üstünde dalga bezemesi ile diğer örneklerden farlılık gösterirken form olarak ayrılmaz. Bu grupta yer alan örneklerin hepsinin Thompson'un lekane formlarının ağız şeklinden tek farkı iç kısımda daha fazla eğik profille gövdeye geçilmesidir (Thompson, 1934: 468, 470, fig. 122.C.61). **Kat. No. 193** lekane formunda gövde daha düz profilli olup, yivlidir. Ağız profili diğer şişkin gövdeli örneklerle aynıdır.

Kat. No. 184'ün benzer profilli örneği Ephesos Bazilika buluntularında krater formunda Batı Yamacı bezemelidir ve İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenir (Mitsopoulos-Leon, 1991: 39-40, taf. 50.B 105). Metropolis Ana Tanrıça Kutsal Mağarası'nda ele geçen seramik formları arasında çanak olarak tanımlanan benzer formda içi koyu kahverengi firnisli örnek İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl olarak tarihlendirilmiştir (Ekin Meriç,

2013: lev.26.S201). Ayrıca Güney Aiolis Kumtepe buluntuları arasında benzer örneği lekane olarak değerlendirilmiş Hellenistik Dönem'e tarihlendirilmiştir (Meriç, 2018: pl. 17.229). Metropolis Ada 7 içerisindeki konut buluntuları arasındaki benzer lekane İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Güngör, 2005: 99, lev. 12.63).

Kat. No. 185, 186, 187 ve **188** numaralı lekane örneklerinin benzer formları Atina Agorası'nda sığ gövdeli, düz ya da konveks gövdeli daha hafif görünümlü "*form 2: sığ* " grubunda görülür ve İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlenir (Rotroff, 2006: 271-272, fig. 42.249, 251). Didyma'da aynı formlar çanak kategorisinde İ.Ö. 3. - 2. yüzyıla (Wintermeyer, 2004: 75-76, abb. 828.S6.7, abb. 818.S8.10), Eretria'da, Hellenistik çeşme buluntularından koyu kahverengi firnisli benzer formdaki örnekler İ.Ö. 2. - 1. yüzyıla tarihlenen kalıp yapımı kaseler, baskı bezemeli tabaklar, amphora ve kandil örnekleriyle birlikte değerlendirilmiş olup, İ.Ö. 4. yüzyılın 2. yarısından Hristiyanlık öncesi döneme kadar olan buluntuların görüldüğü "*Abschnitt I kompleks 3096*" yüzey seviyesinden gelmiştir (Metzger, 2000: 129, abb. 29.81, 82). Benzer formun içi ve dışı siyah firnisli ve Bat Yamacı Stili'nde bezenmiş krater örneği Halikarnassos'ta İ.Ö. 2. yüzyıla (Vaag-Norskov-Lund, 2002: 187, pl. 39.J.32), Tavium ve Dor'da yine krater formunda İ.Ö. 2. yüzyıla verilir (Weber-Hiden, 2003: 317, taf. 37.E.13.1; Guz-Zilberstein, 1995: 296, fig. 6.12.2). Ephesos Yamaç Evleri buluntuları arasında paralel form Geç Hellenistik-Roma Dönemi kontekstinde değerlendirilmiştir (Krizinger, 2010: 209, taf. 74.A-K.141). **Kat. No. 189** örneğinde ağzı üzerinde dalga bezemesi görülür. Benzer form ve bezemeli örnek Samos'ta İ.Ö. 3. yüzyıl sonu - 2. yüzyıl başlarına tarihlenir (Samos XX, 2004: 323, taf. 87.882). **Kat. No. 190** numaralı lekane formunda daha uzun ve sarkık ağız profili görülür. Atina, Metropolis'te, Eretria Hellenistik çeşme buluntuları arasında benzer form ve İ.Ö. 2. Yüzyıla tarihlenirken ve Halikarnassos'ta krater formunda değerlendirilmiş olup, aynı yüzyıla verilir (Metzger, 2000: 128, abb. 29.81; Thompson, 1934: 468, fig. 122.A.62; Güngör, 2005: 98, Kat. No. 53, 55; Vaag-Norskov-Lund, 2002: 187, pl. 39.J.32). Ağız iç kısmına daha eğik bir profilin görüldüğü **Kat. No. 191**'in paralel örnekleri Metropolis, Ephesos Bazilikası ve Didyma'da İ.Ö. 2. yüzyıla (Güngör, 2005: 98, lev. 11.58; Gassner, 1997: 90, taf. 22.291; Wintermeyer, 2004: 76, abb. 828.S6.7, abb. 818.S8.10). Şişkin gövdeli örnekler içinde daha küresel görünüme sahip **Kat. No. 192**'nin paralel örnekleri Pergamon Altarı buluntuları arasında

konveks gövdeli ve hafif sarkık dudaklı "*Form 1b*" olarak gruplanan örnekler çanak formunda değerlendirilmiş İ.Ö. 2 yüzyıla tarihlenmiştir (Radt-De Luca, 2003: 4, planche.II). Ephesos Bazilikası, Dor ve Metropolis'te İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenir (Gassner, 1997: 118,269, taf. 40.457; Guz-Zilberstein, 1995: fig. 6.12.5; Güngör, 2005: 98, lev. 11.58). Ağız profili katalogta yer alan diğer örneklerle aynı fakat gövdesi saha düz ve yivli olan **Kat. No. 193**'ün benzer formu Ephesos Bazilika buluntuları arasında Batı Yamacı stilinde bezenmiş örnekte görülür ve İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenir (Mitsopoulos-Leon, 1991: taf. 53.B.111, B.113). Metropolis Ana Tanrıça Mağarası buluntularından benzer form İ.Ö. 1. yüzyıla, Metropolis Ada 7 Konut buluntuları arasında benzer örnek de İ.Ö. 2. yüzyıla buluntuları tarihlendirilmiştir (Ekin Meriç, 2013: lev. 29.S217; Güngör, 2005: 98, lev. 10.53, 55). Karşılaştırılan merkezlerde en yakın örnek Metropolis Ada 7'de yer alan konut ve Pergamon Altarı buluntuları arasında İ.Ö. 2. ve 1. yüzyıla tarihlenen, lekane ve çanak olarak tanımlanan örnekleridir (Güngör, 2005: 98, lev.10.53, 55, lev. 10.58; Radt- De Luca, 2003: 4, planche. II). Lekane formunun geniş zaman dilimi içerisinde çok fazla değişikliğe uğramadan kulanım gördüğü anlaşılmış ve katalogda yer alan örneklerin farklı merkezlerde benzer formlarının İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısından İ.Ö. 1. yüzyıl başlarına kadar tarih aralığı verildiği görülmüştür. Bu doğrultuda Altınpark örnekleri içinde bu tarihleri vermek doğru olacaktır. **Kat. No. 180**'deki lekane örneğinin firnisi diğer örneklerden farklı olarak siyah kalın firnisli olmasından dolayı İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına tarihlemek mümkündür.

2.12.1.2. Konik Ağız Tablalılar

Bu grupta yer alan lekane örnekleri **Kat. No. 194-198** arasında yer almaktadır. Sadece **Kat. No. 194** numaralı örneğin kulp kısmı korunmuş olup, diğer örnekler ağız+gövde kısımlarından oluşup 5 adettir. Kırmızı, kahverengi-kırmızı alacalı, koyu gri-kırmızı alacalı firnisli, kırmızımsı sarı ve açık kırmızı hamurludurlar. 25.4-47.6 cm. ağız çapına sahiptirler. **194 Kat. No.** lu örnek şişkin, diğer örnekler konik-derin gövdelidir. **Kat. No. 198**'in gövdesi korunmadığından profili anlaşılamamıştır.

Konik yükselen geniş ağız ve konveks gövde, lekane formunun İ.Ö. 3. - 1. yüzyıl aralığına verilen form tipidir (Rotroff, 2006: 109). Tuna Datça Reşadiye

Atölyeleri buluntularından lekane formunu ağız ve gövde profillerine göre değerlendirirken bu tip kalkık ve geniş ağız tipli ve yarı küresel gövdeli örneklerin İ.Ö. 305-188 aralığında popüler bir form olduğunu belirtir (Tuna, 2003: 50). Bu formda Altınpark buluntuları arasında tek örnek konik açılan ağızlı, yarı küresel gövdeli ve yatay-yapışık kulplu **Kat. No. 194**'tür. Astar ve firnis görülmez. Kulp yüksek ağza doğru hafif yukarı kalkık ve yapışıktır. Geç döneme doğru kulbun fonksiyonunu yitirmesi ve bastırılarak yapışık hale getirilmesi bu örnekte söz konusudur. Ağız ve gövde profili erken örneklere uysa da kulp bakımından İ.Ö. 2. yüzyıl sonu - 1. yüzyıl başlarına tarihlendirmek uygun olacaktır. Phokaia kazılarında benzer form Arkaik Dönem megaron altındaki seramik çöplüğü İ.Ö. 4 - 2. yüzyıl buluntuları arasında görülmüş ve krater olarak tanımlamıştır (Özyiğit, 1995: 64, çiz.19). Sökeli aynı form için lekane tanımlaması yapmıştır (Sökeli, 2013: 112, fig. 9). Datça Reşadiye Atölyesi buluntularından paralel örnek de lekane olarak İ.Ö. 4. - 2. yüzyıl kontekstinde (Tuna, 2003: 50, planche XL: 1.F102) değerlendirilmiştir. **Kat. No. 194** Rotroff'un lekaneler için oluşturduğu gruplardan kalkık ağızlı, yukarı yatay kulplu "*form. 1*" tipine uymakta olup, İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara verilmiştir (Rotroff, 2006: 271, fig.40, pl. 34.242, 243, 245). Karşılaştırma sonucunda Altınpark örneğini İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara tarihlemek mümkündür.

Form olarak Atina Agorası paralelleriyle karşılaştırıldığında İ.Ö. 3. yüzyıl başı -1. yüzyıllara tarihlenen " *lekane form.1: ofset rim, upturned handles*" grubu ağız profiline sahip (Rotroff, 2006: 270-271, fig. 40.239-243, fig. 41.248) Altınpark lekane formlarından konik ağız profilli tipteki örneklerin (**Kat. No. 195-198**) paralel formları Lüdorf'un "*Form IX*" grubunda İ.Ö. 2. yüzyıl sonlarına tarihlenen örneklerde görülür. (Lüdorf, 2000: taf. 169.LR494, LR495), Dor, Hippos ve Tel-Anafa'da krater formunda İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığına verilmiştir (Guz-Zilberstein, 1995: 296, fig.6.12.2. Mlynarczyk, 2011: 579, 580, pl. 244.33, 245.53; Berlin-Warner Slane, 1997: 138, pl. 46.PW417). Paphos buluntularından açık kap olarak tanımlanan benzer form İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarından İ.Ö. 1. yüzyıl sonuna tarihlendirilen Duvar 11 buluntuları arasında görülmüştür (Hayes, 1991: 156, fig. LVI.20). Ephesos Yamaç Evi buluntularından benzer form çanak olarak İ.Ö. 2. yüzyıldan İ.Ö. 1. yüzyıla kadar (Krizinger, 2010: 565, taf. 213.B-K.262) ve Tetragonos Agora İ.Ö. 1. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Gassner, 1997: taf. 31.374).

Tarsus'ta benzer örnekler mutfak kabı grubunda İ.Ö. 1. yüzyıl olarak değerlendirilmiştir (Goldman, 1950: fig. 187.216). Datça-Reşadiye Atölyeleri kazılarında konik çıkışlı, geniş ağız ve şişkin gövdeli lakene formları kontekst oluşturduğu buluntulara göre İ.Ö. 305-188 tarih aralığında değerlendirilmiştir (Tuna, 2003: 50, planche. XL.1.F102). Bu örnekler Altınpark'ta görülen konik ağızlı lekane formunun erken örnekleridir. Didyma'da mutfak kabı grubunda İ.S. 100 yüzyılına verilirken (Wintermeyer, 2004: 14, abb. 9.20) Hellenistik dönemde kullanılan bu formların Erken Roma Dönemi' nde de kullanım gördüğü anlaşılmıştır.

Altınpark konik ağızlı lekane örneklerinden **Kat. No. 195** ve **196** numaralılar, form ve üretim özellikleri bakımından karşılaştırıldığında, İ.Ö. 1. yüzyıla, **Kat. No. 197** ve **198** buluntusuyla benzer formların da İ.S. 1. yüzyılda da kullanım gördüğü anlaşıldığından İ.Ö. 1 - İ.S. 1. yüzyıllara tarihlemek mümkündür.

2.12.1.3. Düz Ağız Tablalılar

Altınpark buluntuları arasında düz ağız tablasına sahip **Kat. No. 199, 200, 201** ve **202** lekane örnekleri 4 parçayla temsil edilmekte olup, bunlar ağız ve gövdeden ibarettir. **Kat. No. 199** ve **200** örneklerinin iç kısmı mat siyah firnisli iken **Kat. No. 200** numaralı formda siyah ile kırmızı alacalı firnis görülür. Açık kırmızı ve kırmızımsı sarı tonlarında ince mika ve kireç katkılı hamura sahiptirler.

Kat. No. 199 ve **200** örneklerin Ephesos Tetragnos buluntularında benzer formları çanak kategorisinde değerlendirmiş ve Thompson'nın lekane grubu formlarıyla ilişkilendirilmiştir (Gassner, 1997: 90-91, taf. 22.291, 292). Ephesos'taki açık kahverengi astarlı ve düz ağız tablalı iki örnek **Kat. No. 199** ve **200** formlarıyla benzeşmektedir.

Kat. No. 199, grubu içinde sığ ve yarı küresel gövdeli tek örnektir. Düz ve geniş ağız tablalı formun iç kısmı kırmızımsı siyah firnisli iken hamuru kırmızımsı sarı tondadır. Ephesos'ta benzer örnek İ.Ö. 3. yüzyıldan Roma Dönemi'ne kadar görülen tabak formu olarak belirtilmiştir (Gassner, 1997: 88, taf. 21.274). Samos'ta da ağız kısmı iç kısımda hafif eğik, konveks ve sığ gövdeli tabak formu Hellenistik döneme verilmiştir (Samos XX, 2004: 322, taf. 86.1879). Smintheon buluntuları arasında benzer form yanık izlerinden dolayı pişirme kabı olarak değerlendirilmiş ve İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Gürdal, 1999: 45, lev. VIII.A51). Altınpark örneği

tabak formlarına göre daha büyük çaplı ve kalın cidarlı olmasından dolayı lekane başlığı altında değerlendirilmiştir.

Kat. No. 200 buluntu örneği Formun benzer örneği Troia buluntuları arasında Erken Roma Dönemi'ne tarihlendirilen çanak/leğen formunda "*Hellenistik tip III* " grubunda değerlendirilmiştir. Hellenistik tip çanak/leğen formlarının Erken Roma örneği olarak tanımlanmıştır (Tekkök-Biçken, 1996: 85, fig. 45.B40). Troia örneği turuncumsu devetüyü renginde gümüş ve iri mikalı hamurlu olup, firnis görülmemektedir. Bu doğrultuda Altınpark örneğinin Troia'da görülen formun erken örneğini temsil ettiği düşünülebilir.

Kat. No. 201 numaralı örneğin çok az korunmuş boyun kısmı Ephesos çanak formundaki buluntuya benzemekte olup, boyundan konveks bir gövdeye geçtiği düşünülmüştür. Gassner'in örneklerinden birinin ağız kısmı üstü düz olup, hafif sarkık dudak profiline sahiptir (Gassner, 1997: 90, taf. 22.291, 292). **Kat. No. 201** ayrıca Rotroff'un "*lekane form. 2*" grubunda düz ağız tablalı örneklerle benzeşmekte olup, İ.Ö. 4. yüzyıl sonundan 3. yüzyıl ortaları ve 2. yüzyıl başlarına kadar tarihlenmektedir (Rotroff, 2006: 274, fig. 48.277, 278, 279). Ephesos Yamaç Evi buluntularından aynı ağız profiline sahip paralel örnek çanak olarak İ.Ö. 2. - 1. yüzyıla verilirken, Eretria'da Hellenistik Dönem Çeşme Kazısı buluntularından benzer form da lekane formunda değerlendirip İ.Ö. 3. yüzyıl sonu - 2. yüzyıl başlarına tarihlenir (Krizinger, 2010: 561, taf. 213.B-K.255; Metzger, 2000: 128, abb. 29.78, 82, 30.87). Datça Reşadiye Atölyesi buluntuları arasında lekane olarak tanımlanmış düz kaideli, silindirik/konik gövdeli profilli örnek İ.Ö. 146-90 kontekstinde tarihlendirilmiştir (Tuna, 2003: 50, planche. XL.2.F106). Metropolis Ada 7 içerisinde yer alan konut buluntuları arasında benzer örnek lekane formunda değerlendirilmiş ve İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Güngör, 2005: 99, lev. 12.63).

Kat. No. 202 numaralı lekane hafif içe dönük ağızlı, geniş ve hafif sarkık ağız tablalıdır. Mantar tip ağız formundaki örnek pembe kil astarlı ve açık kırmızı hamurludur. Formun paralel örnekleri Ephesos Yamaç Evi buluntuları arasında aynı hamur ve astar özelliğiyle form olarak da benzeşmektedir. Ephesos örneğinde ağız daha sarkık görülür. Çanak olarak değerlendirilen form İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara tarihlenir (Krizinger, 2010: 566, taf. 214.B-K.274). Benzer örnek Metropolis Ada 7 Konut Seramik buluntuları arasında İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenen "*lekane form. 4*"

grubunda görülür. Metropolis örneğinde iç kısımda kırmızı astar, dışta kırmızımsı sarı bant bulunmaktadır (Güngör, 2005: 34, no. 69). Didyma buluntularında benzer form mutfak kapları başlığı altında depolama kabı olarak değerlendirilmiş ve İ.Ö. 2-1. yüzyıllara tarihlendirilmiştir (Wintermeyer, 2004: 76, abb. 528.Vt.1.2).

Yapılan analoji sonucunda lekane formunda ağız profillerinde görülen farklılık dışında kaide profilleri, astar ve yiv gibi faktörlerin de tarihlendirmede etkili olduğu, ancak benzer örneklerin karşılaştırıldığı merkezlerde genellikle belirli formun kesin yüzyıl olarak tarihlendirilmediği ve bazı formların geniş yüzyıl aralıklarında da devamlılık gösterdiği görülmüştür. Karşılaştırılan merkezlerde Batı Yamacı Stili bezemeli olan örneklerinin de görüldüğü Altınpark örneklerinin ağız ve gövde parçalarından oluşması, bazı örneklerde de gövdenin çok az korunmuş olması ve bu formun tarihlendirmesinde önemli olan kaide profilinin bilinmemesi tarihlendirmeyi zorlaştırmıştır. Bezemeli örneğin rastlanmadığı Altınpark formları daha çok günlük kullanım için olduğu görülmüştür. Benzer örneklerin görüldüğü merkezlerde tarihleme olarak İ.Ö. 2, İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl verilmesi ve katalog örneklerinin de bazı ağız profillerinin erken dönemden geç döneme kadar kullanılması sadece ağız profilinden tarihleme yapmayı güç kılmakta ve genel olarak İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığı verilmesi uygun kılmaktadır. Formun erken örneklerinde halka kaidenin olması ve geç döneme doğru oldukça alçak kaideli veya düz dipli forma sahip olması kaide profilinin tarihlendirmede oldukça etkili kriter olduğunu göstermektedir. Altınpark örneklerinde kaidesi korunmamış olması tarihlendirmede ihtimal dahilinde değerlendirme yapmayı gerekli kılmıştır. Bu doğrultuda Altınpark lekane örnekleri ele geçen diğer form buluntularıyla da değerlendirilerek İ.Ö. 2. yüzyıla, İ.Ö. 2. yüzyıl sonu - 1. yüzyıla ve İ.Ö. 1. yüzyıla tarihlendirilmiştir (**Tablo 16**). Genel olarak Ephesos, Metropolis ve Phokaia örnekleriyle daha fazla benzeştiği görülmüş ve bu merkezlerin tarihlendirmeleri doğrultusunda değerlendirme yapılmıştır.

2.12.2. Omurgalı Çanak

Kat. No. 203'teki örnekte dış kısımda siyah firnis görülmekte olup içte oldukça aşınmıştır. Pembe hamurludur. Hafif içe dönük basık ağız profilli, hafif konkav üst gövdelidir. Ağız profili olarak paralelleriyle karşılaştırıldığında omurgalı

çanak formunda olduğu düşünülmüştür. Datça Reşadiye Atölyeleri'nde buluntular arasında paralel örnek omurgalı çanak olarak İ.Ö. 3. - 1. yüzyıl kontekstinde değerlendirilmiştir (Tuna, 2003: 51, planche. XLI.1.F132/A). Didyma'da benzer form İ.Ö. 2. yüzyıla (Wintermeyer, 2004: 63, abb. 411.663), Aşağı Fırat İmikuşağı Höyüğü kazılarında ise çanak formunda, Hellenistik dönem olarak tarihlendirilmiştir (Derin, 1985: 45, lev. 9.12). Laodikeia'da içi ve dışı koyu mavimsi gri metalik astarlı örnek tabak formunda değerlendirilip İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara verilmiştir (Duman, 2010: 81, lev. XXV.D.35). **Kat. No. 203** örneğini siyah firnisli olmasından dolayı İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlemek mümkündür.

2.12.3. Isıtma ve Pişirme Kapları

Altınpark kazısı buluntuları arasında Hellenistik Dönem ısıtma ve pişirme kaplarından 1 adet lopas (**204**), 2 adet tava örneği katalogta değerlendirilmiştir (**Kat. No. 205, 206**).

Kat. No. 204'te lopas örneği ağız+gövde+kulp parçasından oluşmaktadır. 30.2 cm. ağız çaıpına ve 7.4 cm. korunan yüksekliğe sahiptir. Yüksek konik açılan ağız, hafif konik açılan gövde ve ağız altından çıkış yaparak dudak hizasını geçen yatay-kalkık kulpludur. Pembemsi kahverengi astarlı ve açık kırmızı tonlarında hamurludur.

Rotroff, Atina Agorası çömlek buluntuları arasında lopas formunu değerlendirirken bunların Hellenistik Dönem'de incelmiş ve zarif, yüksek ağızlı, dikeye yakın gövde profilli, yuvarlak dipli ve kulplu ya da kulpsuz örneklerinin oldukça popüler olduğunu ifade eder. Bu formun Doğu Akdeniz'de de oldukça yaygın olup Delos, Rhodos, Epheos, Troia, Pergamon, Paphos ve Levantine (Dor, Tel ashod) ve iç Filistin'in (Tel Anafa ve belki Samaria) yanı sıra anakara Yunanistan ve Karadeniz'de görüldüğünü belirtirken Atina'da bu tip lopas örneklerinin doğudan ithal olduğunu öne sürer (Rotroff, 2004: 459, pl. 207.3,4). Datça Reşadiye buluntuları arasında güveç olarak tanımlanan benzer örnek İ.Ö. 3. - 2. yüzyıl kontekstinden gelmiştir (Tuna, 2003: 53, taf. XLI.4.P611, 5.P621). Troia'da İ.Ö. 175-150 yılları arasını kapsayan "*Geç Hellenistik 1.Aşama*" grubu buluntuları arasında benzer form görülmektedir (Tekkök-Biçken, 1996: 17-18, fig. 27.A144, A145), Berenice ve Tel-Anafa'da paralel formlar İ.Ö. 1. yüzyıla (Riley,

1979: 243, 244, fig. 98.D.424; Berlin-Warner Slane, 1997: 323-324, pl. 30.PW264). Pantikapeion Akropolisi buluntuları arasında ince cidarlı yüksek konik ağızlı ve kalkık kulplu lopas örnekleri İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığına verilir (Tolstikov-Zhuravlev, 2004: 275, pl. 98.11). Olbia/NGS sektörü çömlek buluntularından lopas örneğinin kullanımdan kaynaklı yanık izleri görülmekte olup İ.Ö. 1 yüzyıldan Roma Dönemi içlerine kadar kullanılan bir form olduğundan bahsedilir (Gavriljuk**,** 2010: 328, pl. 260.I.26). Metapontum Khora'da daha kısa ve konveks üst gövdeli, kapak oturması için daha keskin ağız profilli örneğin İ.Ö. 4. - 2. yüzyıl kontekstinden geldiği belirtilir (Swift, 2011: 22-23, fig. 37).

Kat. No. 205 ve **206** numaralı örnekler kaba, seyrek dokulu hamurları ve kullanımdan kaynaklı kısmen yanık izlerinden dolayı ısıtma amaçlı kullanıldığı anlaşılmıştır. Sığ gövdeli örneklerin karşılaştırmalar sonucu düz dipli olduklarının anlaşılması bu örnekleri tava formunda değerlendirmeyi gerektirmiştir. İki örnek de oluklu ağız formuna sahip olup konveks gövdeye sahiptirler. Rotroff'un Atina Agorası tava formundaki buluntular için oluşturduğu "*Form. 6*" ile Altınpark örnekleri form olarak benzeşmektedir. Atina örnekleri bu grubunda düz dip, genellikle konveks gövde ve düz ağız üzerinde oluk görülmektedir. Bu tip tava örnekleri Atina' da İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısından İ.Ö. 1. yüzyıl ortalarına verilmektedir (Rotroff, 2006: 192, fig. 706, 707, 708, 709). Laodikeia'da fazla sayıda ele geçen bu formdaki örnekler için Anadolu'da Hellenistik ve Erken Roma Dönemi yerleşim merkezlerinde popüler bir form olmamasından dolayı yerel atölyeler tarafından üretildiği ve tek merkezden ithal edildiği düşünülmüştür. Ayrıca Sicilya Morgantina'da "*Presigillata"* olarak tanımlanan kırmızı astarlı servis tabağı örnekleriyle ilişkilendirilmiş ve aynı formların bu tip tabaklarda da devamlılığından bahsedilmiştir (Duman, 2010: 89, 90, 91). Altınpark buluntularından oluklu ağız profilli bu örnekler form ve kireç, kum ve gümüş renginde mika katkılı hamur tipleri ile Laodikeia örnekleriyle benzemektedir (Duman, 2010: 90, lev. XXV.D37,38; XXVI, D43, D50). Tarsus'ta Geç Hellenistik ve Roma tabakaları buluntuları arasında aynı form tava olarak tanımlanmıştır (Goldman, 1950: 167, 239, fig. 184.193, 190.b). Dor'da da paralellerine rastlanan örnek İ.Ö. 1. yüzyıl başına tarihlendirilmiştir (Guz-Zilberstein, 1995: 295, fig. 6.9.13). Gassner Ephesos Tetragonos Agora

buluntularından aynı formu iri killi mutfak kapları başlığında değerlendirmiş ve İ.Ö. geç 2 - erken 1. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Gassner, 1997: 119, taf. 40.464).

Benzer form ve üretim özellikleri ile paralel örneklerin görüldüğü merkezlerle karşılaştırma sonucunda Altınpark tava formundaki örnekler için İ.Ö. 2. yüzyıl sonu 1. yüzyıl başları öngörülmüştür. **Tablo 16**'da örneklerin tabaka buluntusu olmadığı görülür.

2.12.4. Dinos

Altınpark kazısı çömlek buluntularından form veren ve dönem özelliği yansıtan 5 adet buluntu katalogta yer almıştır (**Kat. No. 207-210**).

Kat. No. 207, 208, 209 ve **210** numaralı dinos örnekleri hafif içe dönük düz ağız ve gövdeye yapışık düz-geniş tablaya sahiptirler. Küresel gövdeli örneklerden **Kat. No. 207'**de kulbun çok az kısmı korunmuştur. **Kat. No. 207, 208, 209** numaralı örneklerde ağız kenarında derin yiv dudak görünümü oluşturmuştur. Ağız çapları 17.8-27.5 cm. arasında değişmekte olup korunan en iyi örnek 6.6 cm. yüksekliğindedir. Ağız ve tabla üzerlerinde firnis bant görülmekte ve koyu kahverengi, kırmızımsı kahverengi ve kırmızı tonlarında değişmektedir. Hamurları kırmızımsı sarı, açık kırmızı renkte olup geneli mika, kireç katkılı ve seyrek dokulu yapıya sahiptir. **Kat. No. 207, 208, 209** ve **210** numaralı buluntu örneklerin paralelleri Eretria'da Pergamon üretimi ile ilişkilendirilen dinos olarak belirtilen benzer form örnekleri firnis bantlı ve gövdeleri kalın dalga bezemeli olup İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına (Schmid, 2006: 103,105, A.17, fig. 104, 105, 106), Bethsaida'da İ.Ö. 2. - 1. yüzyıla tarihlenmiştir (Tessaro, 1995: fig. 8). Ayrıca Troia'da aynı formda örnekler İ.Ö. erken 1. yüzyıla tarihlenen "*Tip 1, Variant 1* " ve "*Tip 1, Variant 2*" grubu formlarla benzeşmektedir (Tekkök-Biçken, 1996: 68, fig. 30.A.163). Tekkök-Biçken, bu tip çömleklerin Troia bölgesinde Arkaik Dönem'den beri görülmekte olduğunu ve "*Tip 1*" grubu örneklerinin de Arkaik tiplerin İ.Ö. erken 1. yüzyıl varyasyonları olduğunu belirtir (Tekkök-Biçken, 1996: 67).

2.13. TESTİLER

Altınpark kazısı buluntuları arasında yer alan testi formuna ait form veren ve dönem özelliği yansıtan 13 adet örnek katalogta (**Kat. No. 211-223**) yer almış olup, bunlardan 3 tanesi ağız+boyun+kulp (**Kat. No. 211, 213, 218**), 7 tane ağız+boyun (**Kat. No. 212, 214-217, 219, 220**), 2 tanesi kaide+gövde (**Kat. No. 221, 222**) ve 1 tanesi gövde (**Kat. No. 223**) fragmanlarıdır. Buluntuların çok az kısımlarının korunmuş olması kesin form belirlemeyi zorlaştırmış ve yapılan karşılaştırmalar sonucunda farklı formlara da uyduğu görülmüştür. Testi başlığı altında değerlendirilen örneklerin benzeştiği formlar açıklamaları dâhilinde yer almıştır.

Ağız çapları 3.8-9.4 cm. arasında olup, korunan en fazla yükseklik 4.8 cm.dir. Kırmızımsı siyah, siyah, koyu gri, koyu kırmızımsı gri, kırmızımsı kahverengi ve kırmızı tonlarında değişen firnisli örnekler kırmızımsı sarı, soluk kahverengi, pembe, açık kırmızımsı kahverengi hamurludurlar. Ayrıca lagynos olarak değerlendirilen gövde parçası grimsi beyaz astarlı olup, koyu kahverengimsi gri bezeme görülür.

Kat. No. 211 örneği ağız+boyun+kulp parçasından oluşur. Küçük parça halinde olması form olarak kesin tanımını mümkün kılmazken, karşılaştırmalarda "olpe" örneklerine benzediği görülmüştür. Dışa yuvarlatılmış ağız, konik daralan boyun, boyundan çıkışlı dikey-yassı kulp görülür. Kulp ağız seviyesini aşarak dönüş yapmaktadır. Kulp üzerinde derin iki yiv görülür. Ağız kenarı ve kulp üzeri siyah firnisli, diğer kısımlar soluk kahverengi astarlıdır. İnce kili kırmızımsı sarı rengindedir. Paralel örnekleriyle karşılaştırıldığında Knidos'ta İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısına tarihlenen oval gövdeli olpe formuna oldukça benzemektedir (Doksanaltı, 2006: 251, K30a. 1000; Kögler, 2010: 201, abb.6.C.43). Doksanaltı Knidos'taki olpe formunun erken örneklerinden olduğunu ifade ederken Paphos olpeleriyle karşılaştırır. Ağız ve boyun profili bakımından alabastronlarla ilişkilendiren Doksanaltı bu tip olpelerin Hellenistik Dönem'de sofra kapları arasında sık kullanılan form olduğundan bahseder (Doksanaltı, 2006: 701-702). Gassner, Ephesos Tetragonos Agorası buluntuları arasında benzer formu olpe ve oinokhoe formuyla ilişkilendirir ve Korinth ve Samaria formlarıyla karşılaştırarak bu tip testilerin İ.Ö. 3. yüzyıldan çok fazla değişim göstermeksizin İ.Ö. 1. yüzyıla kadar üretildiğini ifade eder (Gassner, 1997: 95, taf. 27.329-330). Rotroff Klasik Dönem'in siyah firnisli iki tip olpelerinden sadece kaidesiz, düz dipli formlu olanların Hellenistik Dönem'de

devam ettiğini belirtir (Rotroff 1997: 128). Analoji sonucunda **Kat. No. 211** örneği İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir.

Kat. No. 212'de görülen testi ağız ve boyun kısmından oluşmaktadır. Dışa yuvarlatılmış basık ağızlıdır ve dar boyunda plastik çıkıntı görülür. Koyu kahvemsi siyah firnisli ve açık kahverengi sık dokulu hamurludur. Paralel örneklere bakıldığında formun "lekythos" ve "amphora" olarak tanımlandığı görülmüştür. Gassner, Ephesos buluntuları arasında benzer form için testi tanımını kullanmış ve bu formun Korinth'te İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarından itibaren görüldüğünü ve Atina'da Geç Hellenistik örneklerin bilindiğini ifade ederken Ephesos buluntularının lagynos formuna ait olduğunu belirtmiştir. İ.Ö. 2. yüzyıl 2. yarısı ile İ.Ö. 1. yüzyıl tarihleri arasında değerlendirmiştir. Ephesos örneği Altınpark buluntusundan farklı olarak firnissizdir (Gassner, 1997: 95, taf. 27.336). Aigai'de benzer ağız ve boyun formunun görüldüğü örnek tek kulplu ve şişkin gövdeli testi formudur. Ağız kenarı daha incedir ve İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına tarihlenir (Doğer vd, 2012: 192, çiz. 3). Atina Agorası'nda aynı ağız ve boyun profili Rotroff'un "*dar boyunlu testi*" olarak grupladığı formlarda görülmekte ve İ.Ö. 2. yüzyıla verilmektedir (Rotroff, 2006: 79, fig.12, pl. 12.74, 75). Benzer profil yine Atina Agorası'nda, Rotroff'un "*amphora: form. 2, dar boyunlu, kavisli omuzlu*" grubunda yer alan örnekte görülmektedir. Atiana örneğinin omuz kısmı kalp yapraklı sarmaşık bezemelidir. Rotroff, amphora örneği tarihinin İ.Ö. 3. yüzyıl olmasını ihtimal dâhilinde değerlendirirken İ.Ö. geç 2. yüzyılı da önerir (Rotroff, 2006: 256, fig. 19.18.121). Aynı ağız formunun lekythos örneklerinde de görülmüştür. Atina Agorası lekythos buluntularında benzer ağız ve boyun profilli örnek İ.Ö. 2. yüzyıl başı - erken 1. yüzyıla verilmiştir. Ancak bu formda ağız **Kat. No. 211** örneğindeki gibi kalın değildir (Rotroff, 1997: 352, fig.70, pl. 82.1124). Knidos buluntularında benzer profilli örnek lekythos formunda değerlendirilmiş ve İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına verilmiştir (Doksanaltı, 2006: 701, Kat. No. 997). Altınpark örneğini İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına tarihlemek mümkündür.

Kat. No. 213, **214** ve **215** numaralı örnekler mantar/üçgen ağızlı testiye ait ağız ve boyun parçalarıdır. **Kat. No. 213**'te kulp da görülür. Koyu grimsi siyah firnisli pembe hamurludur. Boyundan çıkışlı dikey kulp ağız seviyesi üstünden dönmektedir. Sagalassos'ta İ.Ö. 1. yüzyıla tarihlenen çift kulplu ve kırmızı firnisli küçük testi olarak tanımlanan formla benzeşmektedir (Degeest, 2000: 131, fig. 110).

Atina Agorası buluntularından İ.Ö. geç 3. yüzyıl - erken 2.yüzyıla tarihlenen benzer yonca ağızlı testi örneğinde aynı ağız profili görülür (Rotroff, 2006: 246, fig. 2.2.9). Paphos'ta aynı ağız ve boyun profilli örnek düz dipli olpe formunda görülmekte olup, İ.Ö.2. yüzyıl ortalarına tarihlenmiştir (Hayes, 1991: 28, fig. XVI.10). **Kat. No. 213** 'ün erken örnekleri Troia'da İ.Ö. 6, 5 ve 4. yüzyıllara ait testi formunda da görülmektedir (Berlin, 1999: 93,101, pl. 7.143).

Mantar/üçgen ağızlı testi örneklerinden **Kat. No. 214** ve **215**'in de paralel formları Eretria, İsrail'de testi formunda değerlendirilmiş olup, İ.Ö. geç 3. yüzyıl - erken 2. yüzyıla verilmiştir (Metzger, 2000: 128, abb. 29.70; Berlin-Stone, 2016: 135, fig. 9.11.2). Ephesos buluntuları arasında benzer örnek çift kulba sahiptir ve İ.Ö.2. yüzyıla verilir (Gassner, 1997: 95, taf. 25.320). Guz-Zilberstein, Dor buluntuları arasındaki benzer formlu örneği testi ya da masa amphorası olarak değerlendirmiş ve İ.Ö. erken 2. yüzyıla, Riley de Benghazi/Berenice buluntularında benzer formun daha büyük çaplı olanını amphora olarak İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına tarihlemiştir (Guz-Zilberstein, 1995: 318, fig. 6.44.19; Riley, 1979, fig. 71.Ds.138, 82). Stone Sicilya/Morgantina buluntularından benzer ağız ve boyun profiline sahip örneği ovoid lekythos olarak tanımlamıştır (Stone, 2015: 118, pl. 18.109).

Benzer örnekler doğrultusunda **Kat. No. 213**, **214** ve **215** örneklerini İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlemek mümkündür.

Kat. No. 216'da dışa yuvarlatılmış ağızlı ve içbükey boyunlu testi örneğinin ağız kenarında firnis kalıntıları görülmekte olup, kırmızımsı sarı hamurludur. Ceyhan Ovası, Knidos ve Paphos'ta benzer form olpe olarak tanımlanmış ve İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara tarihlendirilirken (Özdemir, 1998: şek. 70; Kassab-Tezgör, 2003: 36, planche. XXXII.1; Kögler, 2010: abb. 34.F.97; Hayes, 1991: 28, fig. XVI.9), Dor ve Hippos'ta testi formunda değerlendirilmiş ve İ.Ö. 2. yüzyıla verilmiştir (Guz-Zilberstein, 1995: 309, fig. 6.31.5; Mlynarczyk, 2011: 578, dep. 1.30).

Kat. No. 217 örneğinde dışa dönük ağız ve içbükey boyun profili görülürken ağız kısmı olukludur. Ağız kenarında ince yivler bulunur. İç kısımda ağız kenarı soluk açık gri firnis bantlıdır. **Kat. No. 218**'de dışa yuvarlatılmış ağız, uzun ve silindirik boyun, boyunda kırık kulba ait çıkış görülmekte olup, benzer örneklerle karşılaştırıldığında lagynos formunda değerlendirildiği görülmüştür. Atina Agorası, Filistin ve Paphos buluntularından benzer örnekler "lagynos" olarak tanımlanmış ve

İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara arasında değerlendirilmiştir (Rotroff, 2006: 255, fig.16.16.104; Berlin, 1997: 79, fig. 7; Hayes, 1991: 18, fig. XXV.9). Gassner, Ephesos Tetragonos Agora buluntularından benzer profilli örneği lagynos formunda testi olarak İ.Ö. 2. yüzyılın ortaları ile İ.Ö.1. yüzyıl aralığına tarihler (Gassner, 1997: 95, taf. 27.338). Ephesos Bazilika buluntularından benzer form "beyaz zeminli seramikler" başlığında lagynos formunda değerlendirilirken Bazilika'nın Augustus Dönemi dolgu malzemesi içinden gelmiştir (Mitsopoulos-Leon, 1991: 75, taf. 90.E13). Knidos Kap Krio örneklerinden benzer form tek kulplu testi formunda, üretim özellikleri ile Ephesos buluntularıyla yakın ilişkilendirilen örnek "*Mikalı Ephesos Kapları*" grubunda değerlendirilmiştir (Doksanaltı, 2006: 716, Form. K85.1105). Yoğun gümüş mika katkılı hamuru ile Altınpark örneğinden ayrılırken sarımsı krem veya beyazımsı krem astarı ile paralel özellik göstermektedir

Kat. No. 219 hafif içe yuvarlatılmış dik ağız ve yapışık ağız kenarlı, uzun silindirik boyunludur. Kırmızımsı kahverengi firnis kalıntıları görülür. Açık kırımzı hamurludur. Korinth buluntularında benzer profil "amphora" formunda görülmüş ve "*based amphora*" olarak İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına tarihlendirilmiştir (Edwards, 1975: 112, pls. 23.630). Tel Anafa, Filistin ve Paphos'ta aynı örneğin benzer formu İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara tarihlenen "lagynos" buluntularında görülmüştür (Berlin-Warner Slane, 1997: 47, pl. 7.PW.35; Berlin, 1997: 79, fig.7; Hayes, 1991: 18, fig. X.2). **Kat. No. 219**'un küçük parça halinde olması ve benzer örneklerinin farklı tanımlamaları kesin formu belirlemeyi zorlaştırmıştır.

Dışa dönük ağız ve kıvrık dudak, ağız altında dışbükey çıkıntı görülen **Kat. No. 220** numaralı katalog örneğinde ağız kısmında çanak görünümü oluşmuştur. Boyun kısmı çok az korunmuştur. Kırmızı firnisli ve kırmızımsı sarı hamurludur. Thompson, aynı formun siyah firnisli örneğini küçük sürahi olarak İ.Ö. 2. yüzyıla verir (Thompson, 1934: 347, fig. 29.C.9). Knidos, Samaria ve Tel Anafa'da da benzer form İ.Ö. 1. yüzyıla tarihlenirken Ainos'ta İ.Ö.1. yüzyıl - İ.S. 1. yüzyıl aralığına verilir (Kögler, 2010: abb. 25.E.195; Reisner-Fischer-Lyon, 1924: 304, fig. 185.15a; Berlin-Warner Slane, 1997: 53, pl. 10.PW.59; Başaran, 2003: 74, lev. XLVI.8).

Kat. No. 221 ve **222** testi/testicik formuna ait kaide örnekleridir. **Kat. No. 221** alçak halka kaideli olup, kaide altı konkav profillidir. Gövde şişkin görünümlü

kalın cidarlıdır. Siyah firnisli örnek açık kırmızı kaliteli hamura sahiptir. Yapılan analoji sonucunda bu tip kaide ve gövde profilinin farklı formlarda bulunduğu görülmüştür. Korinth'te aynı form "*soğan biçimli testicik*" olarak tanımlanan örneğe; Khios/Kofina'da "*minyatür lagynos*" formuna benzemektedir (Edwards, 1975: 101, pls. 20.58.596; Anderson, 1954: 145, fig. 17.122). Atina Agorası'nda küçük oinockhoe formları İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Rotroff, 1997: 293, fig. 35.47.474, 476). Patara Tepecik Höyüğü buluntuları arasında benzer örneklerden biri "*guttus tipi ithal Attic askos*" formunda İ.Ö. 4. yüzyıl sonuna, ikinci örnek "*guttus tip askos*" olarak İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Işın, 2008: 98, taf. 38.1, 2). Eretria'da testicik, Klazomenai Karantina Adası Kazıları buluntularından paralel örnekler sürahi olarak İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarına verilmiştir (Metzger, 2000: 128, abb. 28.49; Egeci, 2014: 56, ek s.71, Kat. No. 211). **Kat. No. 221** numaralı buluntu örneğinin parça halinde olması kesin form belirlenmesini zorlaştırmış, yapılan karşılaştırmalarda farklı form kaide örneklerine benzemesi nedeniyle testicik formunda İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlendirilmiştir.

Kat. No. 222 buluntu örneği kaide+gövde parçasından oluşmaktadır. Alçak halka kaidenin ayak kısmı dışbükey, oturma düzlemi düz ve geniştir. Hafif konik açılan gövdeli olup, siyah ve koyu kahverengi alacalı firnisli, açık kırmızı hamurludur. İç kısım rezervedir. Formun benzeri Atina Agorası'nda İ.Ö. 2 - erken 1. yüzyılla tarihlenen olpe örneklerinde görülür. Rotroff bu tip İnceltilmiş alt gövde, şişkin ve yüksek omuzlu olpelerin formun son örneklerini temsil ettiğini ifade eder (Rotroff, 1997: 129, fig. 37.49.509-510). Knidos'ta aynı kaide+gövde profili oval gövdeli olpe formunda görülür ve İ.Ö. erken 2. yüzyıla tarihlenir (Doksanaltı, 2006: 701-702, form. K30.1005).

Kat. No. 223'te görülen testi gövde parçası üzerinde yatay bant ve ince şerit ile bitkisel bezemenin çok az kısmı görülmektedir. Parça soluk grimsi beyaz zeminli olup, bezemeler koyu kırmızımsı kahverengi-koyu gri alacalı boyalıdır. Benzer boyalı örnekler testi formunda görülmüştür. Kuzeybatı Karadeniz Bölgesi buluntularında Hellenistik Dönem Hadra vazoları tekniğinde bezenmiş ithal ve yerel taklit olan örneklerde aynı bezeme türü görülmektedir. Bölgede kıyı kolonileri Olbia, Khersonessos gibi kentlerden kuzeye, Kallatis, Tomis ve Histria'dan batıya bir çok ithal ve imitasyon örneklerin mevcut olduğu belirtilmiştir. "*Istro-Pontic Grubu"*

içinde değerlendirilen benzer bezemenin görüldüğü hydria formuna ait gövde İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığına tarihlendirilmiştir. Bu tür bezemelerin Hadra vazolarında oldukça sevilen bir motif olduğu belirtilmiştir (Lungu-Dupont, 2014: 233, fig.19: DUP 692). Tel-Anafa'da benzer bezemeler lagynos formunda görülmüş ve "*Hellenistic 2C+/ROM. 1A*" kontekstinde İ.Ö. 2. yüzyıl başı ile İ.Ö.1. yüzyıl sonları aralığına tarihlendirilmiştir (Berlin-Warner Slane, 1997: 45, pl. 4.PW21, 23). Dacia'da Hadra Vazoları tarzında bezenmiş lagynos gövde parçası üzerinde benzer bezeme görülür ve İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara verilir (Popescu, 2013: 108-109, pl. 33.89). Bezeme paralelleri Sardis'te de lagynos örnekleri üzerinde görülür (Rotroff-Oliver, 2003: 78, pl. 49.303). Labraunda, Pergamon Altarı ve Asklepieion buluntularında **Kat. No. 223**'te görülen bezeme beyaz astarlı lagynos formunda görülmüş ve İ.Ö. 2. yüzyıl ile 1. yüzyıl aralığına tarihlendirilmiştir (Hellström, 1965:19, pl. 8.84, 88; Conze, 1913: beiblatt. 45.2; Schafer, 1968: 113, taf. 43.F24).

2.14. KANDİLLER

Erken örnekleri çark yapımı olan daha sonra iki yarı kalıpla yapılan kandiller içine zeytinyağının konularak yakılmasıyla kullanılan aydınlatma aracıdır. Klasik formuna ilk defa Ortadoğu'da Filistin yakınlarında merkezlerde ulaşmış, ticaret yoluyla tüm Akdeniz ve çevresine yerel üretimlerin de yapılmasıyla farklı özellikler kazanarak yeni varyasyonlar kazanmıştır. Arkaik ve Klasik Dönemlerde tüm Akdeniz'de çark yapımıyla üretilirken (Barın, 1995: 4). İ.Ö. 3. yüzyıl başlarında çark yapımı kandillerin yanında ikinci bir teknik olarak ortaya çıkmıştır (Gürler, 1994: 81). Bu dönemde kalıp yapımı kandillerin yaygınlaşması Hellenistik Dönem ve sonrasında, kandillerin asıl işlevlerine ek olarak sanatsal olarak da üretim yapma kaygısı başlamıştır (Metin, 2013b: 105). Kalıpların yapımının da artmasına paralel olarak Hellenistik ve Roma dönemleri boyunca görülmüştür. Kalıp yapımı kandiller asıl şeklini İ.Ö. 1 - İ.S. 1. yüzyıllarda almış, kalıpların üretiminin artmasıyla birlikte İ.S. 3. ve 4. yüzyıllarda fabrikasyon üretim özelliği kazanmıştır (Barın, 1995: 4).

Çark ve kalıp yapımı olmak üzere iki şekilde üretilen Hellenistik Dönem kandillerinin temel çalışmaları O. Brooner ve R.H. Howland tarafından yapılmış olup her iki şekilde üretilen kandiller kronolojik olarak tiplere ayrılarak incelenmiştir

(Gürler, 1994: 81). Kandillerin çoğunda merkeze göre faklılıklar görüldüğünden ilgili merkezin kendi gruplamasını yapması gerekmektedir (Gürler, 1994: 81).

Altınpark kazısında ele geçen kandil örnekleri parça halinde olup tam örneğe rastlanmamıştır. Tarihlendirmelerinde ve kentlere özgü tiplerin belirlenmesinde önemli olan kısımlarının eksik olması tipoloji oluşturmayı zorlaştırmıştır. Örnekler kalıp yapımı olup iki adet Silen figürlü parça görülmüştür. Bunlar formun burun başı ve burun kısmında yer almaktadır. Diğer örnekler diskus ve omuz kısımlarından ibarettir. Koyu kahverengi-koyu gri alaşımlı, kırmızı ve tek örnek koyu mavimsi gri firnislidir. Kırmızımsı sarı, soluk kırmızı, gri hamur tonlarına sahip olup standartlık görülmemiştir. Kazı alanının antik ve modern çağın mimari yapılaşmasında oldukça tahribata uğramış olması diğer formlar da dahil olmak üzere kandil örneklerinde yoğun aşınmanın yanı sıra küçük parçalar halinde olduğu gözlemlenmiş ve kandil örneklerinden dönem özelliği yansıtan ancak 4 örnek katalogta değerlendirilmiştir (**Tablo 13**).

Kat. No. 224 örneğinde diskusun çok az bir kısmı ve burun başlangıç yeri görülür. Sakallı Silen maskı bulunmaktadır. İnce cidarlı olup sık dokulu hamurludur. Kırıktan dolayı tam anlaşılamasa da diskus etrafında tek yiv olduğu görülür. Sadece burun başlangıcı ve diskusun çok az kısmından oluşmaktadır. Pergamon'da benzer örnekte omuz kısmında İon kymationu motifi görülür (Schafer, 1968 : taf. 59.Q21). Ephesos tipi yuvarlak omuzlu kandiller grubunda masklı kandil örneğin omuz kısmı dalga bezemelidir. Kandilin diskusu yüksek plastik yivle çevrelenmiştir (Tuluk, 1996: no.62). Bu özellik Altınpark örneğinde görülmediğinden Ephesos tipinde değerlendirmek doğru olmayacaktır. Isparta Müzesi kandillerinde silen masklı örnek "*Type B*" grubunda yer alan Pergamon örnekleri olarak gruplandırılmıştır (Fırat, 2015: 223, pl. 3.13). Yapılan araştırmalarda gövdenin her iki yanında kulakçık, omuz üzerinde meyveli sarmaşık bezeme, burun kısmında mask yer alması, çift bölümlü kulbun küvet etrafında iki kola ayrılarak omuza bağlanması Pergamon kandillerinin özellikleri olarak gösterilmektedir (Kassab-Tezgör-Sezer, 1995: 125, Kat. No. 338). Bu bağlamda **Kat. No. 224** örneği kesin olmamakla birlikte Pergamon üretimi olarak düşünülebilir.

Kat. No. 225 örneği burun kısmından oluşur. Silen kabartmalı örnek kırmızı firnisli ve açık kırmızı hamurludur. masklı ve yanlarında kulakçıkları bulunan, ince

uzun burunlu, aralarında noktalar bulunan spiral bezemeli kandili Pergamon üretimi olarak değerlendirir ve İ.Ö. 2. yüzyılın son çeyreği ile İ.Ö. 1. yüzyıla tarihlendirir (Kassab-Tezgör-Sezer, 1995: 131, no. 360). Pergamon'da da masklı kandil örneği İ.Ö. 2. yüzyıl ikinci çeyreği karakteristik özelliği olan yüksek plastik yapılmış yaprak dizisi bezemelidir. Bahsi geçen örnek Schafer'ın "*Variant a: grup γ* " örnekleri arasında olup İ.Ö. 2. yüzyılın 2. çeyreğine tarihlendirilmiştir (Schafer, 1968: 133, taf. 59.Q21). Laodikeia Asopos Tepesi II-Fırın buluntularından silen masklı ve İon kymationu bezemeli kandil İ.Ö. 2. yüzyılın son çeyreği ile en geç tarih olarak İ.Ö. 1. yüzyıla verilmiştir (Şimşek-Duman, 2013: 155-156, Kat. No. LK.1, 2). Karşılaştırılan örneklere dayanarak, üretim ve tipolojik özellikleri de göz önüne alındığında **Kat. No. 225** örneğinin Pergamon üretimi olabileceği düşünülmüştür.

Kat. No. 226 kandil örneğinin çok az diskus ve omuz kısmı korunmuştur. Omuz kısmında İon kymationu bezemesi görülür. Diskus deliği çift, çanak kısmı da tek daire çevrelenmiştir. Kırmızı firnisli ve soluk kırmızı hamurludur. Pergamon'da diskus deliği çift sıra halka ile çevrili ve yüksek kabartmalı İon kymationu bezmeli örnek "*Variant a: grup β*" de yer alan ve İ.Ö. 3. yüzyıl sonundan İ.Ö. 1. yüzyıla kadar tarihlenen örnekler arasında görülür (Schafer, 1968: 132, taf. 59.Q20). Laodikeia Asopos Tepesi II-Fırın İçi malzemelerinden benzer örnek Pergamon tipi olarak tanımlanırken Laodikeia üretimi olarak değerlendirilmiş, İ.Ö. 2. yüzyılın son çeyreği ile İ.Ö. 1. yüzyıl aralığına verilmiştir. Aydın Müzesi buluntularından diskus deliği etrafı çift sıra halka ile çevrili örnekler olasılık dahilinde Pergamon tipinde değerlendirilerek İ.Ö. 2. yüzyıl son çeyreği ile İ.Ö. 1. yüzyıl aralığına verilmiştir (Şimşek-Duman, 2013: 160-161, LK.10, LK.11; Barın, 1995: 6, 8, lev. 3a, çiz.3b, Kat. No.6). Paphos'ta benzer bezeme Ephesos tipi kandil örneğinde görülür. Çift halkalı kandil İ.Ö. 2. yüzyılın 3. çeyreğine tarihlenmiştir (Mlynarczyk, 1978: 243, 245, no. 36).

Diskus+omuz parçasından oluşan **Kat. No. 227** numaralı örnekte derin diskusun etrafının yüksek bant görülür. Omuzda merkezinde noktacıklar bulunan dil motifi dizisi yer alır. Koyu mavimsi gri firnisli örnek mavimsi gri ve sık dokulu, mika katkılı hamura sahiptir.

Ephesos kandillerinde geniş diskusun etrafı çift kabartma daire ile çevreliyken yağın akmasını önlemek amacıyla çanak şeklinde kalıptan çıktıktan

sonra yapılan çıkıntı görülmektedir (Kassab-Tezgör-Sezer, 1995: 125). Diskus kısmında bir ya da birden fazla açılan delikler de Ephesos kandillerinde görülen özelliklerdendir. Bu delikler yağın boşaltılırken içerdeki havanın dışarı çıkmasını ve akan yağın içe sızmasını sağlarken (Tuluk, 1996: 49) üç delikli olanlar asmak için de kullanılmaktaydı (Gürler, 1994: 87). Ephesos kandillerinde iki temel form görülür. Biri Anadolu'da İ.Ö. erken 2. yüzyılda üretilen, kalıplama yerleri keskin ve çift konik profilli, ince, uzun ve ucu ok şeklinde burunlu kandiller, diğer grup ise aynı formda olup burun kısmı düz tablalı ve ucu yuvarlatılmış örneklerden oluşmaktadır. Bu tip kandillerin ortaya çıkmasıyla ok ucu burunlu formlar hemen ortadan kalkmamış, bir süre daha birlikte kullanılmışlardır (Tuluk, 1996: 49). Genelde gri ya da siyah firnisli olup, sıkı, fazla katkı içermeyen gri renkli hamurlar Ephesos kandillerinin diğer özelliğidir. Gri hamur yağı sızdırmayan ve su geçirmeyen bir özelliğe sahipti (Tuluk, 1996: 50). Wood'un Ephesos kazılarında ortaya çıkarılan bu tip, Walters tarafından "*Ephesos Tipi*" olarak adlandırılmıştır (Özdilek, 2016: 95).

Kat. No. 227'nin Ephesos Bazilika buluntularından benzer kandil örnekleri Geç Hellenistik Dönem başlığı altında tipoloji açısından "*Delos VI"* tipiyle ilişkilendirilmiş ve form olarak yüksek yakalı, büyük formatta değerlendirilmiştir (Mitsopulos-Leon-Lang-Auinger 2007: taf. 26.L136, L137, L138). Atina Agorası buluntularından benzer örnekleri "*Type 49A*" grubunda Ephesos tipi başlığında Geç İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Howland, 1958: 168, pl. 49.653). British Museum'da Ephesos Kazısı örnekleri arasında paralelleri Bailey tarafından "*Ephesos ve Güney Ionia*" başlığı altında değerlendirilmiş ve İ.Ö. 1. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Bailey, 1975: 104, 106, pl. 32, 33.Q177, Q178, pl. 34, 35.Q183). Ugarkoviç, Dalmatia kandillerinden benzer örnekleri İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara (Ugarkoviç, 2016 : 22, fig. 8.b), Aleksandreia Troas Kenti Kazısı örneklerinden benzer form ve bezemeli kandil buluntusu İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığına tarihlendirilmiştir (Fırat, 2014: 220-221, lev. 23.22). Ephesos Bazilikası buluntularından benzer örnek İ.Ö. 2. yüzyıl son çeyreği ile İ.Ö. 1. yüzyıl ilk yarısına verilmiştir (Gassner, 1997: 194, taf. 63.797). Myra-Andriake Sinagogu Kazıları'nda bulunan benzer kandil örnekleri Ephesos tipi kandiller başlığında değerlendirilmiş ve koyu metalik siyah firnisli, mika ve az kireç katkılı gri hamurlu olup İ.Ö. 1. - İ.S. 1. yüzyıl aralığına verilmiştir (Özdilek, 2015: 98, fig. 23.a, b).

Paralel örneklerle yapılan analoji sonucunda Altınpark kandil buluntu örneklerinden **Kat. No. 224, 225** ve **226** numaralı parçaların kent kandil tipoloji özelliklerine bağlı olarak Pergamon tipi olduğu düşünülmüştür. **Kat. No. 227** örneği buluntular içinde kent form ve üretim özelliklerini yansıtan tek örnek olup Ephesos Tipi olarak değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda tarih olarak İ.Ö. 2. yüzyılın son çeyreği ile İ.Ö. 1. yüzyıl ilk yarısı buluntu örneklerini desteklemektedir.

2.15. SİKKE

Yapılan arkeolojik kazılar sonucunda Roma konutlarının tespiti ile " Konut Alanı" olarak belirlenen Altınpark'ta farklı dönemlere ait sikkeler arasında en erken örnek İ.Ö. 125-115 yıllarına tarihlendirilen Hellenistik Dönem sikkesidir (Ersoy-Önder-Turan, 2014: 59, Kat. No.112). Materyali bronz olan örnek 11 mm. çapında, 1.46 gr. ağırlığındadır. Önde sağa dönük Apollon başı, arka yüzde Lyra betimlenmiştir. Sağda [IMY]P, solda [M]HT[PO] ve altta kesin olmamakla birlikte [ΑΠΟ**L**]? okunabilmektedir. Buluntu yapılan analoji sonucunda İ.Ö. 125-115 yıllarına tarihlendirilmiştir (Ersoy-Önder-Turan, 2014: 59, Kat. No.112). Buluntu A-12 plankaresinden 10.00 m. seviyesinden ele geçmiştir (Smyrna Agorası Kazı Arşivi, 2012, **Res.14**).

Smyrna'nın İ.Ö. 3. yüzyılın en geç ortalarında imar faaliyetlerinin tamamladığı düşüncesine dayanarak Altınpark'ın sur dışında ancak kentin doğu kapısına uzanan anayol üzerinde olması ve bu yol üzerindeki mezarlıkların bir parçası olduğu ihtimali doğrultusunda Hellenistik Dönem sikke buluntularının az sayıda ele geçmesi olağan görünmektedir. Bu durum ve ele geçen buluntular ışığında Altınpark'ın Hellenistik Dönem'de sur dışında kaldığı ve Roma İmparatorluk Dönemi ile yapılaşmaya açıldığı anlaşılmaktadır (Ersoy-Önder-Turan, 2014: 103).

Bu sikke örneği dışında henüz yayınlanmamış olan 1 adet Hellenistik Döneme tarihlenen sikke bulunmaktadır. A-9 plankaresi 9.40 m. seviyesinden ele geçen bronz sikkenin ön yüzünde sağa dönük sur taçlı Kybele portresi, arka yüzde ayakta sağa dönük Aphrodite Stratonikis, önünde yer alan sütun üzerinde Nike durmaktadır (Smyrna Agorası Kazı Arşivi, 2012). Kazı ekibi tarafından yapılan analoji sonucunda İ.Ö. 47/28 yıllarına tarihlendirilmiştir (Head 1963: 593; Smyrna Agorası Kazı Arşivi, 2012).

SONUÇ

Smyrna Antik Kenti Kazısı'na bağlı olarak Basmane mevkinde bulunan Altınpark Arkeolojik Alanı'nda kazı çalışmaları 2008, 2010, 2011 ve 2012 yıllarında sürdürülmüş, Roma ve Bizans tabakalarının açığa çıkarılmasın ardından çalışılan alanın kısıtlı olması ve seviyenin oldukça derinleşmesi nedeniyle çalışmalara son verilmiştir.

Antik Çağdan itibaren Roma, Bizans, Osmanlı ve günümüz imar faaliyetlerine sahne olmuş alanda bir önceki dönem tabakalarının sonraki dönem mimari faaliyetleri ile tahrip edilmesi mimari ve diğer buluntular yönünden homojen bir veri elde edilmesini mümkün kılmamıştır.

Konumu gereği antik kentin sur dışında kalan Altınpark Arkeolojik Alanı'nda tam bir yapı ünitesi çıkarılmış olmasa da mimari açıdan alanda en erken buluntular İ.S. 1./2. yüzyıllara ait Roma Dönemi kentleşme sürecini yansıtan kalıntılardır. Bunlardan biri kenti bir yandan Phokaia, Pergamon ve Kyme'ye diğer taraftan Thyateria, Magnesia ad Spilum ve Sardis gibi kentler bağlayan Roma yoluna ait bir bölüm, diğeri ise iki mekandan ibaret Roma konut alanlarıdır (Ersoy, 2015b: 140,141). Yolun iki tarafında genel görüşe göre Hellenistik Dönemde Yeşildere'ye uzanan mezarlık alanları bulunmakta olup Roma Dönemi'nde mezarlık alanının kente yakın bölümü imara açılmıştır (Ersoy, 2015b : 76-77). Konutların kullanımı onarım ve eklentilerle İ.S. 6./7. yüzyıla kadar sürmüş ve büyük bir yangınla sona ermiştir (Ersoy, 2015b: 141). Kazı alanında Hellenistik Döneme tarihlenen ve İ.S. 3. yüzyılda mezar yazıtı için devşirme malzeme olarak kullanılan mezar steli, bir heykel başı, pişmiş toprak figürinler, burada konu edilen seramik örnekleri ve diğer küçük buluntular Roma tabakası altında Hellenistik Dönem tabakası olma ihtimalini desteklerken sur dışında kalan bu alanın kentin nekropolisine ait olabileceği tahmin edilmiştir (Ersoy-Çelik-Yılmaz, 2012: 193, Şakar Yeni Buluntular: 220, Şakar 2015: 66).

Altınpark kazı çalışmalarında ele geçen seramiklerin dönemsel istatistiği doğrultusunda yapılan stratigrafik tabloda yüzey seviyesi olan 11.70 m.den Roma yolu seviyesi 9.00/8.80 m. Roma konutlarının taban seviyesi 9.00 m. ve Erken Roma Dönemi'ne ait olduğu düşünülen taş döşemenin seviyesi 8.10 m.ye kadar Osmanlı,

Bizans, Roma ve Hellenistik Dönem buluntularının karışık halde ele geçtiği ve herhangi bir plankarede ve seviyede yoğunlaşmadığı görülmüştür (**Tablo 1, 6**). Roma seramiği her seviyede ve plankarede en yoğun buluntuları oluştururken bunu sırasıyla Osmanlı, Hellenistik ve Bizans seramikleri takip etmektedir (**Tablo 2**). Alanın kısıtlılığı ve fazla derinleşilmesi gibi nedenlerle varlığı belirlenemeyen bir Hellenistik tabaka var ise, bu dönem seramiklerinin farklı seviyelerde ve plankarelerde dağınık biçimde ele geçmesinde Antik Çağ'dan yakın döneme kadar görülen imar faaliyetlerinin yarattığı tahribatın etkili olduğu düşünülmüştür.

Ele geçen seramiklerin kronolojik yoğunluğundan sonra tipolojik dağılımı incelendiğinde **Tablo 4** ve **6**'da da görüldüğü üzere Hellenistik Dönem'in kap formlarına ait oldukça çeşitli örnekler ele geçmiş ancak belli bir plankare ve seviyede homojenlik göstermemiştir. Formlarda çok çeşitlilik olmasına rağmen bazı formlara ait örneklerin çok az sayıda ve küçük parçalar halinde olması ilgili başlıklarda gruplamayı güçleştirmiş, steril bir tipolojik ve kronolojik sıralamaya izin vermemiştir.

Altınpark Kazı Alanı'nın 2008/2010/2011 ve 2012 yılları kasa istatistiği sonucunda belirlenen toplam 5244 adet (**Tablo 2**) Hellenistik Dönem'e ait amorf parça arasından toplam 227 parçanın form ve bezeme tipolojisi açısından tanımlanabilen, dönem özelliği yansıtan nitelikte olduğu görüldüğünden bahsedilen miktarda seramik buluntusu katalogta değerlendirilmiştir. Buluntular içinde çoğunun Attika tipin yerel taklitleri olduğu tahmin edilirken, Attika üretimi buluntu olmadığı ihtimal dahilinde değerlendirilmiştir. Yerel taklitlerin de zamanla ilgili bölgenin seramik sanatında lokal yansımaları ile yerel form ve bezeme stilinin ağır bastığı görülmüştür. Hellenistik Dönem'de Attika'nın seramik merkeziyetçiliğinin azalarak yerel üretimlerin artması ve kent merkezlerinin birbirleriyle olan ilişkileri seramiklere de yansımış ve bu durum Altınpark örneklerinde de hissedilmiştir.

Katalog çalışmasında Basit Firnisli grup içinde 18 adet örnekle temsil edilen *içe dönük ağızlı kaseler'*in gruplama dahilinde incelenmesi uygun olduğundan ve gövde, kaide gibi tarihlendirici kısımlarının korunmamış olmasından dolayı ağız çaplarına göre sınıflandırılmıştır. İçe dönük ağızlı kaselerin en erken örnekleri İ.Ö. 4. yüzyıl sonu-3. yüzyıl başlarına tarihlenirken bunlar iki adettir. 3. yüzyıl örneği çok az sayıda olup yoğunluğu İ.Ö. 3. yüzyılın 2. yarısı - 2. yüzyıl başlarına tarihlenen

örnekler oluşturmaktadır. İ.Ö. 2 ve İ.Ö. 2. - 1. yüzyıla verilen içe dönük kase parçaları da ikişer adet görülmüştür. İçe dönük kase formuna ait oldukça az sayıda form veren ve dönem özelliği yansıtan 3 adet kaide+gövde parçası tespit edilmiştir. Kesin olmamakla birlikte yapılan karşılaştırmalarda daha çok bu forma ait örneklere rastlanıldığından ilgili başlık altında değerlendirilmişlerdir. Bunlardan iki tanesi siyah firnisli ve gri hamurlu olup İ.Ö. 3. yüzyıl sonu - 2. yüzyıl başına, diğer firnissiz örnek İ.S. 2. - 1. yüzyıla tarihlendirilmiştir. İthal parçaya rastlanmazken birçok Batı Anadolu kentlerindeki form ve üretim özelliklerinin benzediği görülmüş, belli bir atölye saptanamamıştır.

Basit Firnisli grupta incelenen ve 10 adet parçadan oluşan *dışa dönük kaseler'*de birbirinden farklı form özellikleri görülmüş ve kronolojik olarak standart gruplama yapılamamıştır. Yine de Attika seramiğinin kronolojik gelişimi, geneli olmasa da Altınpark örneklerinde hissedilmektedir. Hamur özelliklerine bakıldığında genel olarak açık kırmızı, sarımsı kırmızı tonları görülürken ince elenmiş ve genellikle mika ve kireç katkılı olduğu gözlemlenmiştir. Firnis olarak kırmızımsı siyah, açık kırmızı, koyu gri, kırmızımsı sarı tonları görülmekte olup iki adet daldırma firnisli örnek görülür. Altınpark dışa dönük ağızlı kaseler kendi içinde kuş başı profilli, dışa kalınlaştırılmış ağızlı ve dışa dönük basit ağızlı olarak gruplandırılmıştır. Bunlardan iki adedi Attika örneklerindeki kuş başı ağız tipinde olup gövdeye yumuşak geçişli tek örnek İ.Ö. 3. yüzyıla, diğeri daha dik ve derin formuyla İ.Ö. 3. - 2. yüzyıla tarihlenmiştir. İ.Ö. 3. yüzyılda ağız daha basitleşmiş ve özellikle İ.Ö. 2. yüzyılda Attik örneklerdeki ayrıntılı ağız tipi azalmaya başlamıştır (Guz-Zilberstein, 1995: 291). Altınpark kase örneklerinde bu ağız tipi örnekler İ.Ö. 2. yüzyıl, basit ağızlılar ise İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığında değerlendirilmiştir. Atina Agorası örneklerinden daha kalitesiz firnise sahip Altınpark buluntularının analoji sonucunda Ephesos Bazilika, Phokaia, Laodikeia, Klazomenai ve Pergamon'daki formlarla daha çok paralellik göstermektedir.

Basit firnisli seramikler içinde incelenen 3 örnekten oluşan *düz ağız tablalı kaseler* Hellenistik Dönem'in yaygın ve sık kullanılan formlarındandır. Rotroff'un da belirttiği üzere bazı kentlerde balık tabağı olarak tanımlanmış, Atina örnekleri sosluk olarak değerlendirilmiştir. Ancak Altınpark'ta görülen üç adet kase formundan ikisinde ağız kenarının diğer örnekler gibi hafif sarkık olmadığı

görülürken bu, yerel taklitlerin zaman içinde prototipten uzaklaşması olarak değerlendirilmiştir. Bu grubun son örneğinde de gövdede keskin dönüş görülmektedir. Grupta değerlendirilen örnekler Rotroff'un belirttiği formdan daha farklı görülmesi sosluk formunda değerlendirmemeyi gerektirmiştir. Kırmızımsı kahverengi firnisli ve derin gövdeli kase örneği İ.Ö. 3. - 2. yüzyıla, daha kalitesiz kırmızı firnisli örnekler İ.Ö. 2. ve İ.Ö. 1. yüzyıla verilmiştir.

Altınpark kazılarında içe dönük kase, dışa dönük kase ve basit ağızlı kase gibi farklı form örneklerinde görülen ve hangi kase formuna ait olduğu belirlenemeyen 1 adet gövde, 10 adet kaide+gövde örneği de katalogta değerlendirilmiştir. Bunlardan iki tanesi baskı bezemeli olup hem içe hem de dışa dönük ağızlı kaselerde söz konusudur. **Kat. No. 32**'deki parlak siyah firnisli rulet baskılı gövde İ.Ö. 4. yüzyıl sonu - 3. yüzyıl başına verilirken, **Kat. No. 33** İ.Ö. 3. yüzyıla, **34** ve **35** örnekleri İ.Ö. 3. - 2. yüzyıla; halka kaideli ve yarı küresel gövdeli , biri baskı bezemeli kırmızı firnisli kaide İ.Ö. 2. yüzyıla; alçak halka kaideli ve yarı küresel gövdeli örnekler İ.Ö. 2. ve 1. yüzyıla tarihlendirilmişlerdir.

Altınpark kazılarında ele geçen içki kaseleri de *basit firnisli seramikler* başlığında değerlendirilmiş olup bunlar bezemesiz örneklerden ibarettir. Form olarak 6 adet *kantharos* , 4 adet *skyphos*, 2 adet *parabolik kase* ve 3 adet *kapaklı kase* olarak tanımlanan *lekanis* örnekleri yer alır (**Tablo 5**).

Kantharos örnekleri oldukça küçük parçalar halinde olup tipolojik ve kronolojik değerlendirmede güçlük yaratmıştır. Bu örnekler bowl-kantharos, Attik Tip ve Hellenistik Tip olarak gruplandırılırken kalıp yapımı konik kaideler hem skyphos hem de kantharos formunda görülmesinden dolayı ayrı başlıkta değerlendirilmiştir. Bowl-kantharos örneğinin (**Kat. No. 43**) Atina Agorası'nda boyun kısmı Batı Yamacı bezemeli benzer formu İ.Ö. 3. yüzyıl başlarına tarihlenirken, baskı bezemeli benzer örneği yine Atina'da İ.Ö. 4. yüzyılın 2. yarısına verilir (Rotroff, 1997: 256, fig.11, pl.13. 134; Sparkes-Talcott, 1970: 285, 286, pl.28, fig.7.684). Oldukça ince cidarlı bowl-kantharos örneğinin karşılaştırıldığı örneklerin iç ve dış kısımlarının parlak kaliteli firnisli olduğu görülmüştür. Altınpark örneğinde dış kısım siyah iç kırmızı firnisli iken yerel taklit ürünlerden olduğu düşünülür. Bu doğrultuda İ.Ö. 3. yüzyıla verilmiştir. Kantharos ağız parçalarından Attika Tipi'nde tek örnek kalıp yapımı ağızlıdır (**Kat. No. 44**). Rotroff, kalıp yapımı ağızlı

katharosların İ.Ö. 4. yüzyıl içinde çok nadir görüldüğünü ve İ.Ö. erken 3. yüzyıl Batı yamacı tekniğinde bezeli olanlarda daha çok kullanılmaya başlandığını ifade eder (Rotroff, 1997: 87). Altınpark örneği çok küçük kısmı korunduğundan bezemeli olup olmadığı anlaşılamamış bu nedenle bu grupta değerlendirilmiştir. Daha yumuşak ağız profilli ve parlak firnisli örnekleri Pergamon'da İ.Ö. 4. yüzyılın 2. yarısına (Schafer, 1968: 38, taf. 6.C.23), Phokaia'da İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarına (Doğan, 2013: 227, şek. 14.40) tarihlenirken Ephesos Bazilikası buluntularından Batı Yamacı Stili'nde bezenmiş benzer form İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Mitsopoulos-Leon, 1991: 44, taf. 21.B4). Attik Tip'in yerel taklidi olan örnek firnis kalitesi ve form olarak değerlendirildiğinde Altınpark örneği İ.Ö. 3. - 2. yüzyıllara verilir. Klasik Tip kantharos kaidelerinden silindirik ayaklı iki parçanın birçok kentte paralel örnekleri görülmüş, kısa ayaklı örnek (**Kat. No. 45**) İ.Ö. 4. yüzyılın 2. yarısı - 3. yüzyıl başlarına, uzun silindirik ayaklı örneği de (**Kat. No. 46**) İ.Ö. 3. yüzyılın 2. çeyreğine tarihlendirilmiştir. Hellenistik Dönem'in tipik kantharos formlarından "S" profilli ve torba formlu gövdeye sahip örneklerinden 1 adet görülmüştür (**Kat. No. 47**). Dış kısmı profillendirilmiş alçak halka kaide de (**Kat. No. 48**) Hellenistik tip örneklerinden olup iki buluntu da analoji sonucunda İ.Ö. 3. - 2. yüzyıla verilmiştir. Örneklerde Attika seramiğinin Hellenistik Dönem'deki gelişim ve değişim özellikleri hissedilmektedir.

İçki kaselerinden diğer örnekler kalıp yapımı ağızlı ve şişkin gövdeli, bazı merkezlerde lale formlu içki kasesi olarak belirtilen *skyphos* buluntu parçalarıdır (**Kat. No. 49, 50**). 2 örnekle temsil edilen buluntular konik açılan kalıp yapımı ağza ve şişkin gövdeye sahiptir. Birinde kulp çıkışı görülür. Paralel örneklerin genellikle skyphos olarak tanımlanmaları formun bu başlıkta değerlendirilmesini gerektirmiştir. İ.Ö. 6. yüzyıl ortalarına tarihlenen ve paralel formlu cup-skyphos benzer örneklerinin Altınpark buluntularının prototiplerini oluşturduğu düşünülmüştür. Benzer formlar Batı Yamacı Stili'nde de kullanılmıştır. Bu formun benzeri Pergamon'da İ.Ö. 3. yüzyıla verilen kulbu mask kabartmalı skyphos örneğinde görülürken, Hippos Dekapolis'inde İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına verilir. Olbia NGS sektöründe Batı Yamacı bezemeli örnekleri İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarına tarihlenmiştir. Tarsus'ta aynı formun kurşun astarlı seramiklerde olduğu görülür (Goldman, 1950, fig. 151.G.39). Bu tip içki kaselerin formda çok değişiklik olmadan İ.Ö. 3. yüzyıldan İ.Ö. 1. yüzyıla kadar

üretildiği anlaşılmıştır. Siyah firnisli Altınpark örnekleri ise tabaka buluntusu olmadığı ve belli bir kontesktten gelmediği için benzer formların görüldüğü merkezlerdeki tarihler dikkate alınarak İ.Ö. 3. yüzyılın 2. yarısı - 2. yüzyıl ortaları tarih aralığı verilmiştir

Skyphos başlığında değerlendirilen diğer örnekler *burkuk ağızlı-şişkin gövdeli içki kaseleri*'dir (**Kat. No. 51, 52**). Benzer formlar Atina Agorası'nda çift kulplu kaseler başlığında "Palestina Kaseleri" taklidi olarak incelenmiş ve İ.Ö. 2. yüzyıl başı ile İ.Ö. 1. yüzyıl başına tarihlenmiştir. Palestina kaseleri gövde kısmı daha şişkin görülse de bu yerel taklitlerin zamanla uğradığı değişiklikten kaynaklanıyor olabilir. Birçok merkezde benzerleri skyphos formunda değerlendirilmiş olup İ.Ö. 3. yüzyıldan İ.Ö. 1. yüzyıla kadar tarihlenmişlerdir. Form ve üretim özellikleri göz önüne alındığında Altınpark örnekleri için İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllar uygun görülmüştür.

Basit Firnisli seramik örneklerinden içki kaselerinde ait *kalıp yapımı konik profilli kaide* örnekleri (**Kat. No. 53-58**) Attika tipi kantharos kaidelerine benzeseler de, klasik kantharos örneklerinde bu tip kaidelerde gövdenin daha yayvan açılı profilli olduğu görülür. Alt gövdesi bu tipte dar ve konik örnekler Atina Agorası'nda bazı silindirik ayaklı kaide örneklerinde görülürken ayaksız kaidelerde gövde daha geniş açılır Ayrıca bu tür kalıp yapımı konik ve basamaklı kaidelerin Hellenistik kantharos ve skyphos formlarında da kullanıldığı görülür Altınparkta ele geçen bu tip kaidelerin analojisinde hem kantharos hem de skyphos formlarında görülmesi ve alt gövdelerinin dar-konik profilli olmasının bu tip kaideye sahip Attika tipi kantharoslara uymaması nedeniyle bu başlık altında değerlendirmelerini gerekli kılmıştır. Bu örneklerin stil-kritiği sonucu İ.Ö. 3. - 2. yüzyıl aralığına tarihlendirilmeleri uygun görülmüştür.

İçki kaseleri grubunda değerlendirilen formlar arasında *parabolik kaseler*' de (**Kat. No. 59, 60**) ağız kenarı iç veya dış kısmında iki ya da üç yivli örneklerin yanı sıra düz, yivsiz olanları da görülür. Altınpark buluntuları arasında iki örnekle temsil edilir. Birinde siyah firnis ve ağız kenarında yivler görülürken diğeri basit ağızlı ve daldırma firnislidir. Örnekler İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığında değerlendirilmiştir.

Basit firnisli kaseler grubunda *kapaklı kase (lekanis)* olarak değerlendirilen 3 adet ağız+gövde parçası değerlendirilmiştir (**Kat. No. 61-63**). Bunlardan biri siyah

diğerleri kırmızı kalitesiz firnislidir. Lekanis buluntularının merkezlerin çoğunda az sayıda ele geçmesi ve yerel olarak da form açısından farklılıklar göstermesi tipoloji ve kronolojik olarak standart verilerin elde edilmesine engel oluşturmaktadır (Egeci, 2014: 60). Altınpark örneklerinde ortak seviye ve plankareden bahsedilmezken İ.Ö. 2. - 1. yüzyıla tarihlenen siyah firnisli örnek İ.Ö. 1 - İ.S. 1. yüzyıla verilen lekanis formlarından daha alt seviyede ele geçmiştir. **Tablo 6**'da da görüldüğü üzere aynı seviyede fakat farklı plankarelerde unguentarium ve kalıp yapımı kase örnekleri dikkat çekse de bunların da kontekst oluşturmadığı ve yüzey seviyelerinde de ele geçtiği görülür.

Altınpark kazılarında ele geçen seramik formları arasında yoğun gruplardan 31 adet örnekle *tabaklar* yer alır (**Tablo 6, 8**). Altınpark tabak örnekleri balık tabakları, sarkık ağız kenarlı tabaklar, düz ağız kenarlı tabaklar, yuvarlatılmış ağızlı tabaklar, çekiç biçimli ağızlı tabak ve servis tabakları olmak üzere 6 ana başlıkta, balık tabakları da kendi içinde sarkık ağız kenarlı ve yuvarlatılmış ağızlı olmak üzere iki alt başlıkta değerlendirilmiştir. Sarkık ağız kenarlı örnek klasik balık tabaklarının oldukça sarkık ağız kenarına sahip olmayıp Attik Tipi'in İ.Ö. 2. yüzyıl yerel taklit örneği olduğu düşünülmüştür. Attika Tipi'nin oldukça sarkık ağız kenarlı ve ağır görünümlü balık tabakları, Hellenistik Dönem'de Attika'nın seramik merkeziyetçilini yitirmesi ve yerel üretimin bölgesel özelliklerinin de yansımasıyla daha ince cidarlı olmuş ve daha derin form kazanarak sarkık ağız küçülmüştür. Yuvarlatılmış ağızlı bantlı balık tabağı buluntuları İ.Ö. 2. yüzyıla ait örneklerdir. Grup içinde en yoğun olan örnekler sarkık ağız kenarlı ve derin gövdeli tabaklardır. İki adedi siyah firnisli ve çoğu koyu kahve, kırmızı ve kırmızımsı kahverengi firnis bantlıdır. Bu tip tabak formunun sosluk kısmı olmayan balık tabağı, sosluk ve yemek tabağı olarak da adlandırıldığı görülmüştür. Bu tip tabaklar, düz-geniş ağızlı örnekleriyle birlikte İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığında değerlendirilmiştir. Diğer tabak örnekleri yuvarlatılmış ağızlı ve firnisli tabaklar İ.Ö. 2. yüzyıla, çekiç biçimli ağızlı örnekler İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısı - 1. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Altınpark tabak formuna ait örnekler arasında servis tabakları 5 adet örnekten ibarettir. Dikey kenarlı tabak/tablet tabak (**Kat. No. 88, 89, 90**), üçgen ağızlı (**Kat. No. 91**) ve geniş ağız tablalı servis tabağı (**Kat. No. 92**) olmak üzere alt başlıklarda değerlendirilmiş olup tablet tabak örnekleri üretim yeri belirlenebilen formlardır. Gri hamurlu ve grimsi siyah firnislidirler.

Mitsopoulos-Leon (Mitsopoulos-Leon, 1991: 78) ve Anderson (Anderson, 1954: 167), gri hamurlu ve gri-siyah astarlı seramiklerin çıkış yerinin Batı Anadolu merkezleri olarak gösterir. Birçok merkezde örnekleri görülen bu formun paralelleri Sardis'te Ephesos üretimi olarak belirtilir (Rotroff-Oliver, 2003: 31). Ephesos'ta form ve üretim özellikleri paralel birçok örneği görülen Altınpark tablet tabaklarının Ephesos üretimi olduğu düşünülmüştür. Altınpark tabak örnekleri, Hellenistik Dönem'in yerel üretimlerinin yansımalarının en fazla görüldüğü form gruplarındandır (**Tablo 4, 8**) .

Altınpark kazıları seramik buluntuları arasında **Tablo 4**'te de görüldüğü üzere Batı Yamacı örnekleri kalıp yapımı kaselerle aynı oranda ele geçmiş olup en yoğun gruplardandır. Form olarak kantharos, skyphos ve kase örnekleri görülürken skyphos çok az sayıda, kase grubu yoğunluktadır. Form olarak kantharos, skyphos ve kaseye ait örnekler görülür. Kantharos örneklerinde bezemeler beyaz kuşaklı ve kil boyadan damla bezemeden oluşan kolye motifi, kalp yapraklı insize dallardan oluşan sarmaşık bezemesi, zeytin yaprağı motiflerinden oluşurken, iki adet skyphos örneğinden biri, kil boyalı kuşak ve siyah renkte irili ufaklı nokta (meyve?) bezemeli (**Kat. No. 101**), diğeri gövde kısmında boyası oldukça aşınmış nokta şeklinde bezemelidir (**Kat. No. 102**). Yarı küresel gövdeli kase grubunda insize yivle oluşturulmuş çerçevede beyaz nokta, kalp yaprak ve zeytin yaprağı bezemeleri ile ağ bezemesi görülür. Kantharos ve kase grubunda siyah firnis yoğun görülürken kırmızı örnekler de bulunur. Skyphos formunda açık kırmızı inceltilmiş kil astar üzerine kahverengi kuşak ve siyah nokta (meyve?) bezemeli örnek ile **Kat. No. 102**'de görülen dışa dönük ince ağızlı ve keskin yivli gövdede oldukça aşınmış nokta dizisi görülen örnek gruptaki diğer buluntulardan farklıdır (form ve bezeme dağılımı için bkz. **Tablo 9**, **10**). **Kat. No. 101** skyphos örneği bezeme stili bakımından tamamen Hellenistik Dönem yerel üretim özelliklerini yansıtsa da atölye belirlenememiştir. **Kat. No. 101** skyphos formunun Olbia'daki benzer form gibi parlak siyah firnisli örnekleri yanında, Batı Yamacı stilinde bezenmiş formlarına ve daha geç dönemde aynı formun türevlerinin kırmızı astarlı örneklerine rastlanmıştır. Altınpark örneği Behr'in "*Tip A grubu*" örnekleriyle (Behr, 1988: fig. 8.26) daha fazla benzeşmekte olup İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına verilmiştir. Form, klasik skyphos tipinden tamamen uzaklaşan ve Hellenistik dönem formunu yansıtan niteliktedir. Altınpak Batı Yamacı Stili seramik

örneklerinin tabaka buluntusu olmaması nedeniyle (**Tablo 10**) benzer örneklerin görüldüğü kentlerdeki tarihlemeler dikkate alınmıştır. Bu bağlamda İ.Ö. 3. - 2. yüzyıl örnekleri daha çok kantharos formunda görülürken yoğunluk İ.Ö. 2. yüzyıl örneklerinde söz konusudur.

Kalıp yapımı kaseler de seramik buluntularının en yoğun gruplarından olup katalogta 30 adet buluntu örneği değerlendirilmiştir (**Tablo 4**). Örnekler küçük yapraklı kase, bitkisel bezemeliler, figürlüler, çerçeveler, madalyon olarak gruplandırılmıştır Ayrıca uzun petalli ve minyatür kapalı kaba ait olduğu düşünülen ağız+boyun parçası da yapım tekniği nedeniyle aynı başlıkta değerlendirilmiştir (**Tablo 11**). Dışa dönük ağızlı, hafif "S" profilli, dar, daha düz gövdeli ve derin formlu olan **Kat. No. 135** ve **138** Attika Tipi'nde değerlendirilmiştir. **Kat. No. 140** örneği ise Attik Atölyelerin etkisinde yapılmış ancak Attika Tipi örneklerdeki dışa dönük ağız profiline göre daha dik bir görünüme sahip olup gövdeden ağız kısmına düz bir şekilde yükselen forma sahiptir ve Pergamon üretimi olduğu düşünülmüştür. Diğer ağız+gövde örnekleri dik ve hafif içe dönük ağızlı, daha şişkin gövde profilleriyle Rogl'un tipolojisini oluşturduğu Ephesos/İon tipi ile benzerlik göstermekte ve "Delos Tipi" olarak değerlendirilmişlerdir (**Tablo 12**). Küçük parçalar halinde olmaları bezeme kompozisyonunun anlaşılmasını zorlaştırmıştır. Aynı bezemenin farklı merkezlerde farklı tarihlendirmeleri, hem erken hem de geç dönemde görülmesi Altınpark buluntuları için İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığında genel tarihleme yapmayı gerekli kılmıştır. Küçük yaprak ve bitkisel bezemeli **Kat. No. 126**, **127**, **128** ve **131** ile siyah firnisli ve Amymone figürlü **Kat. No. 134,** kuş ve girlan bezemeli **Kat. No. 135,** uçan Eros betimli, plastik özelliği geç örneklere göre az olan **Kat. No. 136** buluntu örnekleri İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Ayrıca farklı seviyelerden ele geçen kalıp yapımı kase örneklerinden bir kısmı İ.Ö. 2. yüzyıl (Ersoy-Önder-Turan, 2014: 59, 112) ve İ.Ö. 1. yüzyıla (İ.Ö. 47-28) tarihlenen Smyrna Kent sikkesiyle (Head, 1963: 593; Smyrna Kazı Arşivi 2012) çağdaştır. Pantikapaion'da ele geçen kalıp yapımı kaseler arasında madalyon kısmı Kybele kabartmalı ve *Kirbeis* yazılı örnekler için Karadeniz kentleri buluntularını çalışan bilim adamları *Kirbei* ve *Posideos* olarak tespit edilen bu atölyelerin Smyrna'da üretim yaptıklarını öne sürmüşlerdir. Ayrıca Kovelenko'nun da Smyrna'nın geç Hellenistik ve İmparatorluk dönemi kent sikkeleri üzerinde de sur taçlı Kybele

bulunduğunu ve bunların da çömlekçiler için prototip oluşturduğunu belirtmesi (Ersoy, 2015c: 13) Altınpark sur taçlı Kybele kabartmalı Smyrna kent sikkesi tarihini desteklerken, bu sikke örneği de belli bir kontekstten gelmese de burada ele geçen kalıp yapımı kaselerle çağdaştır.

Katalogta değerlendirilen örnekler arasında *aplike seramik grubu'*na ait İ.Ö. 2-1. yüzyıllara tarihlenen 2 adet skyphos gövde üzerinde üzerinde de erotik sahne görülür (**Kat. No. 157, 158**). Pergamon örneklerinde benzer sahneler Schafer'ın uyguladığı grubun "*Tip III: b varyasyonu*"nda yer alan örneklerde görülmüş ve İ.Ö. 2. yüzyıl sonu- erken 1. yüzyıla tarihlenmiştir (Hübner, 1993: 195, taf. 30.151; Schafer, 1968: 80, taf. 29.E32,E33). Erotik sahneli aplike örnekleri Pergamon'a atfedildiğinden (Rotroff-Oliver, 2003: 153), örneklerin en yakın paralellerinin Pergamon ve Pergamon aplike seramikleri olarak değerlendirilen Sardeis'te görülmesinden dolayı Altınpark örnekleri de Pergamon malı olarak tanımlanmıştır.

Altınpark Hellenistik seramikleri arasında tek örnekle temsil edilen *Kurşun Sırlı Skyphos*, volütlü tutamaklıdır. Schafer'ın "*Tip. B*" grubu skyphos formlarıyla paralel özellikler göstermektedir (Schafer, 1968: 81). **Kat. No. 159** örneği Pergamon üretimidir. Knidos örneğinde ağız iç kısmında görülen hafif çıkıntılı keskin profil ve kaide formu bakımından Pergamon'da Augustus Dönemi metal kaselerinde görülen formla ilişkilendirilerek İ.Ö. 1. yüzyıl 2. yarısı ile Augustus Dönemi aralığına tarihlendirilir (Doksanaltı, 2006: 696, 698). Aynı ağız profili Altınpark örneğinde de görülmüştür. Bu bağlamda örnek İ.Ö. 1. yüzyıl ile İ.S. 1. yüzyıla tarihlendirilmiştir.

Pergamon üretimi olduğu düşünülen kase grubunda diğer örnek Barbotin tekniğinde bezeli, burkuk ağızlı ve şişkin gövdeli **Kat. No. 160** buluntusudur. Altınpark örneğinde görülen dudak şekli skyphosların geç dönemde kıvrık dudak tipine benzemekte olup Behr'in skyphoslar için oluşturduğu gruplamadan C tipine uymaktadır (Behr, 1988: 113). Knidos, Kyzikos ve Paphos'ta benzer form ve üretim özellikli örnekler görülmüştür (Kögler, 2010: 117-118; Güneş, 2008: 84; Hayes, 1973: 461-462). Analoji sonucu **Kat. No. 160** buluntu örneği İ.Ö. 1 - İ.S. 1. yüzyıl olarak değerlendirilmiştir.

Pergamon aplike, kurşun sırlı ve Barbotin tekniğinde bezemeli örnekler kentin o dönemde Smyrna ile ilişkisini yansıtmaktadır. **Tablo 6** ve **13**'te bu örneklerin, İ.Ö. 1. yüzyıla ait Smyrna kent sikkesi, İ.Ö. 2. yüzyıl yarısı - İ.Ö. 1.

yüzyıla tarihlenen kalıp yapımı kaseler, Ephesos Siyah Glazürlü seramik, İ.Ö. 1-İ.S. 1. yüzyıla tarihlenen tablet tabaklar, farklı seviyelerden de ele geçmiş olan unguentariumların bir kısmı ve farklı yüzyıllara seramik örnekleriyle seviyelerinin aynı olduğu görülmektedir. Fakat bunlar tabaka buluntusu olmayıp sadece tarihsel olarak çağdaştırlar.

Altınpark kazısında ele geçen örneklerden biri de İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığına tarihlenen *Ephesos Siyah Firnisli Rulet Bezemeli kase* örneğidir. Kalıp yapımı ağızlı ve içe hafif konik daralan gövdeye sahip **Kat. No. 161**'de görülen buluntu örneğinin form olarak benzerleri farklı merkezlerde kantharos, skyphos ve/veya kase formunda görülmüştür. Kantharos örneklerinde ağız profili benzese de buyun geçişi farklı olup bunlar genellikle Batı Yamacı bezemelidir. Bu nedenle **Kat. No. 161**'den farklıdırlar. Ağız kısmında rulet bezemesi ve firnis-hamur özelliklerinden dolayı en yakın örnek Knidos buluntuları arasındaki kase örneğidir.

Knidos Kap Krio, "*4. Oda A Odası, A Sarnıcı buluntusu*" üretim özellikleri bakımından "*İonia/Ephesos Siyah Glazürlü İçki Kaseleri*" grubunda değerlendirilmiş ve Attika üretimi olmayan bu grup parçaların Batı Anadolu merkezlerinden Knidos'a geldiği belirtilmiştir. Rulet bezemeli kaseler, Hellenistik seramik atölyeleri ve Hellenistik doldurmalarda Kalıp Yapımı Kaseler'le birlikte bulunmalarından dolayı bu kapların İ.Ö. 2. - 1. yüzyıla tarihlendirmesini gerektiği belirtilmiştir (Doksanaltı, 2006: 144). Ephesos Yamaç Evi buluntuları arasında benzer formun ağız kenarında rulet bezemesi görülür. Firnis ve hamur paralelliği görülen örnek İ.Ö. 1. yüzyıl ortalarından İ.S. 1. yüzyıl aralığına tarihlendirilmiştir (Krizinger, 2010: 221, taf. 79. A-K.270). Strotenikeia Nekropolü rulet bezemeli unguentariumların değerlendirilmesinde de Knidos rulet bezemeli kaseleri ilişkilendirilmiştir. Rulet bezemenin kabın dış yüzeyinde kullanılması İ.Ö. 1. yüzyıl olarak değerlendirilmiş olsa da İ.Ö. 2. - 1. yüzyıla tarihlendirilen Knidos örneklerinin bu görüşü istisnai duruma getirdiği öne sürülür. Rulet bezemeli kaselerin Anadolu üretimi olduğu ve Roma örneklerine prototip oluşturduğu ihtimal dahilinde değerlendirilir (Baldıran, 2015: 74, 75). Altınpark kazılarında tek örnekle temsil edilen Ephesos Siyah Firnisli kase örneği analojisi sonucu İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığında değerlendirilmiştir.

Altınpark kazılarında Hellenistik seramik formları arasında *krater* örnekleri çok az sayıda görülmüş olup 3 parçadan ibarettir. Kalıplı ağız profiline sahiptirler.

Paralel örneklerin görüldüğü merkezlerle karşılaştırılmaları sonucu İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlendirilmişler, gri hamurlu örnek İ.Ö. 2. - 1. yüzyıla verilmiştir. **Kat. No. 162** küçük krater olup kalıp yapımı ağızlıdır. Aynı ağız profili Batı Yamacı bezemeli amphoralarda da görülse de amphoraların boyun kısmının içe konik daralan profilli olması Altınpark örneğinden farklılık gösterir. Formun boyun kısmı Batı Yamacı örnekleri de görülmüş Nagidos'ta İ.Ö. geç 3 - erken 2. yüzyıla (Körsulu, 2006: 72, Kat. No. 142), Samaria'da İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına tarihlendirilmiştir (Crowfoot-Kenyon, 1957: 225, fig. 39.1). Sardis'te kurşun astarlı ve daha kalın cidarlı örnekleri de Geç Hellenistik-Erken Roma Dönemi'ne tarihlenir (Rotroff-Oliver, 2003: 169-170, pl. 128.731). Eretria'da Altınpark örneğinin benzer formu figür kabartmalı İ.Ö. 1. yüzyıl başlarına tarihlenen kraterde görülür (Schmid, 2004: 495, pl. 238.6). **Kat. No. 162**'de herhangi bir bezeme veya kabartma süsleme görülmemektedir. Diğer krater örneklerinden **Kat. No. 163,** Atina Agorası'nda İ.Ö. 2. yy. başı ile ortalarına verilen "*bolster krater*" örneklerinin ağız ve gövde profiline benzemektedir (Rotroff, 1997: 304, fig. 41, pl. 55.588). Pergamon Peristylli Ev 2 No.lu Oda buluntularından aynı ağız profilli ancak uzun boynu konik daralan krater formu İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlendirilir (Pinkwart-Stammnitz, 1984: 135, taf. 37.K166). Krater formuna ait son örnek (**Kat. No. 164**) Troia'da İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları - 1. yy. başlarına tarihlenen örnekler ilişkilendirilmiştir (Tekkök-Biçken, 1996: 73-75, fig. 46.B.51).

Tek örnek olarak ele geçen *thymiaterion*'a ait örnek kase/hazne ve ayak kısmından oluşmaktadır (**Kat. No. 165**). Kalın kirecimsi krem tonunda astarlı Form ve üretim olarak en yakın örnekleri Ephesos (Mitsopoulos-Leon, 1991: taf. 92. E21), Khersonessos (Zolotarev, 2005: 194-196, fig. 14.1, 2, 3), Scythian/Neapolis (Zajcev, 2005: fig. 3.28) ve Samaria'da (Crowfoot-Kenyon, 1957: 177, fig. 25.1) görülmüş, İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Örnek İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenen Smyrna kent sikkesi ve 1 adet lagynos gövde parçasıyla paralel seviyede ele geçmiştir. Aynı seviyede Batı Yamacı Seramiği örnekleri, kalıp yapımı kaseler, İ.Ö. 2. - 1. yüzyıla verilen unguentarium örnekleri de görülmektedir (**Tablo 6**). Hellenistik Dönem'e tarihlenen ve geç dönemde devşirme olarak kullanılmış mezar steli de yakın seviyede ele geçmiştir. Ancak alanda tabakalaşma söz konusu olmadığından ve bahsedilen seramik formlarının diğer örneklerinin farklı seviyelerden de ele geçmiş olması, thymiaterion buluntu örneğinin, farklı merkezlerdeki paralelleriyle karşılaştırılarak

da tarihlendirilmesini gerekli kılmıştır. Thymiaterion buluntusu, ele geçen terrakotta örnekleri, Hellenistik Dönem mezar steli, kandil ve unguentariumlar Altınpark'ta Hellenistik Dönem nekropol alanının varlığı düşüncesini desteklemektedir.

Altınpark kazılarında ele geçen *unguentarium*'lardan dönem özelliklerini yansıtan ve form veren 14 adet parça katalogta değerlendirilmiş, hepsi küçük parça halinde görülmüştür (**Tablo 14**). Tek ağız+boyun parçası ile halka kaideli ve konik alt gövdeli örnek İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenmiştir. Diğer örnekler ters ekhinus ve konik kaidelidirler. Kaide ve ayak kısmından ibaret olup kronoloji ve tipoloji oluşturmada zorluk yaşanmıştır. Örneklerin anolojisi sonucu kaide tipi ve yüksekliği, kaide ayağı uzunluğu ve iç kısmının dolu olması gibi kriterlere dayanarak İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları - erken 1. yüzyıl aralığı verilmiştir.

Altınpark kazılarında ele geçen Hellenistik Dönem seramikleri arasında günlük kullanım kaplarından *lekane* örnekleri yoğun gruplardan biridir (**Tablo 6, 16**). Krater formunun daha kaba, bezemesiz, genellikle sadece iç kısmı firnisli tiplerini ifade etmektedirler. Sarkık , konik ve düz ağızlı olarak gruplandırılmıştır. İç kısımları geneli siyah ve kırmızı firnisli bu örnekler İ.Ö. 2 ve İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığında değerlendirilmiştir. Geç döneme doğru ağız sarkıklığının artması ve incelmesi örneklerde görülmektedir. Analojilerinde lekane, krater ve açık kap olarak tanımlanmış olup Thompson'un oluşturduğu tipoloji dikkate alınmıştır. Thompson'ın örnekleri arasında Altınpark buluntularından düz ve daha konik profilli gövdeye sahip İ.Ö. 2. yüzyıla verilen formlar görülmüş Altınpark örneklerinin genellikle Ephesos (Krizinger, 2010: 550, taf. 210.B-K.86), Metropolis Ana Tanrıça Kült Mağarası (Ekin Meriç, 2013: lev. 26.S201) ve Ada 7 Konut Buluntuları (Güngör, 2005: 99, lev. 12.63) arasında paralelleri görülmüştür. Troia'da da benzer form için İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl önerilmiştir (Tekkök-Biçken, 1996: 66, fig. 29.A154). İç kısmı kalın siyah firnisli ve fazla sarkık ağızlı olmayan **Kat. No. 180** İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına tarihlenirken diğer örneklerin paralellerinin İ.Ö. 1. yüzyıla kadar verilmesi, tabaka buluntusu olmayan Altınpark lekane örneklerinin bu yüzyıla kadar çekilmesini gerektirmiştir. Gövdesi kavisli ve ağız kısmı daha sarkık lekane örneklerinin İ.Ö. 2. yüzyıl Batı Yamacı bezemelileri krater olarak tanımlanmıştır (Gassner, 1997: 60, taf. 10.162, 163). Konik ağızlı lekane formlarından kulplu örnek (**Kat. No. 194**) İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara verilirken, yivlendirilmiş örneklerin (**Kat. No.**

195-198) İ.Ö. 1. yüzyıldan Erken Roma Dönemi'ne kadar kullanım gördüğü anlaşılmıştır. Belli bir seviyede yoğunlaşmayan 8.80/9.00 m. Roma Yolu seviyesi üstünden ele geçen formlar, İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara tarihlenen unguentarium, kandil, kalıp yapımı kaseler ve tabak örnekleri ile çağdaştır (**Tablo 6, 16**).

Günlük kullanım kapları formlarından diğer buluntular arasında *omurgalı çanak* örneği (**Kat. No. 203**) İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenmiştir. *Isıtma/pişirme kapları* arasında 1 adet *lopas* (**Kat. No. 204**), 2 adet *tava* formu görülür (**Kat. No. 205, 206**). İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara tarihlenen **Kat. No. 204** lopas örneği, Rotroff'un Hellenistik Dönem'de ince, zarif, yüksek ağızlı ve dikeye yakın gövde profilli lopas tanımına uymaktadır. İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara verilen örneklerden ağız üstü oluklu tava/fırın tepsisi olarak tanımlanan formlar için Anadolu'da Hellenistik ve Erken Roma Dönemi yerleşim merkezlerinde popüler bir form olmamasından dolayı yerel atölyeler tarafından üretildiği ve tek merkezden ithal edildiği düşünülmüştür (Duman, 2010: 89-91). Atina Agorası'nda tava formunda İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara (Rotroff, 2006: 192, fig. 706-709), Ephesos'ta iri killi mutfak kabı olarak İ.Ö. 2. - 1. yüzyıla verilmiştir. Laodikeia'da yoğun görülen aynı yüzyıllara verilen bu form oluklu servis tabağı olarak yorumlanmış ve pişirme kaplarından türediği belirtilmiştir (Duman, 2010: 91-92). Tarsus'ta da yanık izleri görülen benzer örnekler Geç Hellenistik ve Roma tabakalarında görülür (Goldman, 1950: 167, 239). Paralel buluntulardan Altınpark örneklerinin yanık izleri nedeniyle ısıtma amaçlı kullanıldığı görülmüştür.

Dinos'a ait örnekler de günlük kullanım kapları başlığında değerlendirilmiştir. 4 parçadan oluşmaktadır (**Kat. No. 207, 208, 209, 210**). Ağız ve ağız tablası üzerlerinde firnis bantlı çömlek örnekleri görülür. Troia'da "*Tip. I*" grubu çömlekleriyle benzeşmektedir. Tekkök-Biçken, bu tip çömleklerin Troia bölgesinde Arkaik Dönem'den beri görülmekte olduğunu ve "*Tip. 1*" grubu örneklerinin de Arkaik tiplerin İ.Ö. erken 1. yüzyıl varyasyonları olduğunu belirtir (Tekkök-Biçken, 1996: 67). Eretria'da İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenmektedir (Schmid, 2006: 103, 105, fig. 104-106). Analoji sonucu Altınpark dinos formunun Troia buluntuları gibi Arkaik Dönem örneklerinin geç taklitleri olduğu düşünülmüştür. Farklı plankare ve seviyelerde ele geçen bu buluntular İ.Ö. 2. - 1. yüzyıla tarihlendirilmiştir (**Tablo 16)**.

Altınpark kazısı buluntuları arasında yer alan *testi* formuna ait form veren ve dönem özelliği yansıtan 14 adet örnek katalogta yer almıştır. Ağız kenarı ve kulbu siyah firnisli **Kat. No. 211** örneğinin olpe formunda tanımlandığı, en yakın örnekleri Ephesos'ta kırmızı firnisli olup İ.Ö. 2. - 1. yüzyıla (Gassner, 1997: taf. 27.336) ve Knidos'ta İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlendiği görülmüştür. Siyah firnisli **Kat. No. 212**'nin ise amphora ve lekythos olarak tanımlandığı görülmüştür. Trial ağızlı testi örnekleri (**Kat. No. 213, 214, 215**) İ.Ö. 2. yüzyıla, dışa yuvarlatılmış ağızlı, ağız kenarı firnis bantlı ve yivli testi örnekleri (**Kat. No. 216, 217)** İ.Ö. 2. - 1. yüzyıla verilmiştir. Lagynos formuna ait dik ve dar boyunlu astarsız örnekler (**Kat. No. 218, 219)** ile yine aynı forma ait bitkisel bezemeli gövde **(Kat. No. 223)** İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısı - İ.Ö. 1. yüzyıl başlarına, kırmızı firnisli ve kırmızımsı sarı hamurlu **Kat. No. 220** numaralı katalog örneği de İ.Ö. 1. - İ.S. 1. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Paralel örneklerin Ephesos ve Knidos buluntularında daha çok görüldüğü anlaşılmıştır. *testicik* formunda biri İ.Ö. 3. yüzyıla diğeri İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlendirilen kaide örnekleri görülür (**Kat. No. 221, 222**). Testi buluntuları 8.80/9.00 m. seviyeli Roma yolunun üst kısmından farklı plankarelerden geniş seviye aralığında ele geçmiştir (**Tablo 15**).

Ele geçen Hellenistik seramik örneklerinden korunabilmiş **Tablo 4**'te de görüldüğü üzere çok az sayıda kandil fragmanı görülür. İkisi silen masklı (**Kat. No. 224, 225**) ve diğeri İon kymationu bezemeli (**Kat. No. 226**) örnek Pergamon, koyu gri firnisli ve gri hamurlu, yüksek diskuslu ve dil bezemeli kandil parçası (**Kat. No. 227**) Ephesos tipi örneklerdendir. İ.Ö. 2. yüzyılın 2. çeyreği ile İ.Ö. 1. yüzyıl aralığına tarihlenmişlerdir (**Tablo 13**).

Altınpark Arkeolojik Kazı Alanı çalışmalarında Hellenistik Dönem'e tarihlenen biri yayınlanmış 2 adet *sikke* ele geçmiştir. **Resim 14**'te görülen sikke Altınpark'ta farklı dönemlere ait sikkeler arasında en erken örnektir ve İ.Ö. 125-115 yıllarına tarihlendirilmiştir (Ersoy-Önder-Turan, 2014: 59, Kat. No. 112). A-12 plankaresi 10.00 m. seviyesinden ele geçen sikke tabaka buluntusu olmayıp, Roma tabakası üzerinden ele geçmiştir. Diğer sikke örneği A-9 plankaresi 9.40 m. seviyesinden ele geçmiştir. Analoji sonucunda İ.Ö. 47/28 yıllarına tarihlendirilmiştir (Head, 1911: 593). Farklı plankare ve seviyelerde ele geçen sikke örnekleri tabaka

buluntusu olmasa da alanın Hellenistik Dönem seramik buluntularından yoğunluk gösteren İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl örnekleriyle çağdaştır.

Katalogta değerlendirilen seramikler yoğunluk olarak kırmızımsı sarı ve açık kırmızı tonlarında hamur rengine sahiptirler. Kötü pişmeden kaynaklı olarak hamurda grileşmelerin olduğu örnekler yanında Hellenistik Dönem seramik repertuarında çıkış yeri Batı Anadolu gösterilen, "*gray ware*" olarak tanımlanan ve fırındaki havanın azaltılarak hamurun gri, astarın siyah ya da koyu gri rengine dönüştürülmesiyle elde edilen gri hamurlu seramik örnekleri de mevcuttur. Bu grup örnekleri Altınpark buluntuları arasında Ephesos üretimi olduğu düşünülen dikey kenarlı servis/tablet tabaklarda, Ephesos tipi kandil örneğinde, içe dönük ağızlı kaselerin ve unguentarium buluntularının bir kısmında görülmektedir. Bu hamur renkleri dışında görülen kahverenginin ve pembenin farklı tonlarındaki örneklerde belli bir yoğunluk görülmemiştir. Firnis olarak Attika seramiğinin kaliteli, kalın ve parlak firnisi görülmemiş, gruplar içinde kalıp yapımı kantharos ve içe dönük ağızlı kaselerin bazı örneklerinde daha kaliteli siyah firnislilerin Attika seramiğinin yerel taklitleri oldukları düşünülmüştür. Siyah, kahverengi, kırmızı ve grinin farklı tonları görülen firnisli örnekler yanında daldırma firnisli örnekler az sayıdadır. Altınpark Hellenistik seramik buluntularında Attika seramiğinin geleneksel firnisli örneklerinden ziyade Hellenistik Dönem'de oldukça yaygınlaşan yerel atölyelerin taklitleri ve özgün üretimlerinin yansıması daha fazla hissedilmektedir. Bu özellikle, bantlı ve sarkık ağızlı tabak, dikey kenarlı tablet tabaklar, günlük kullanım kaplarından lekane, dinos tipi çömlek, ısıtma/pişirme kapları, kandiller ve unguentarium formlarında daha yoğun görülmüştür. Altınpark Hellenistik Dönem seramiklerin tipolojik ve üretim özellikleri dikkate alındığında, Attika geleneğini sürdürme çabasından çok Hellenistik Dönem yerel atölyelerin kendini ifade çabası seramiklerinde kendini oldukça hissettirmektedir.

Altınpark Hellenistik seramik buluntuları analojisinde Ephesos başta olmak üzere, Pergamon, Knidos, Laodikeia ve Metropolis örnekleriyle daha fazla benzerlik gösterdiği anlaşılmıştır. Gri hamurlu tablet tabak, kandil ve kalıp yapımı kase gibi örneklerin üretim yerini belirlemede daha net görüş sunulurken, birçok seramik örneğinin kil analiz ve değerlendirmesi gerektirdiğinden atölyeleri belirlenememiştir. Bu nedenle Smyrna'da yerel atölye varlığına ilişkin görüş ifade edilememiştir.

Altınpark Arkeolojik Kazı Alanı'nda yapılan çalışmalarda Hellenistik Dönem'e ait herhangi bir mimari yapılanmaya ve tabakaya rastlanmaması ve seramik buluntularının belli bir kontekst dahilinde ele geçmemiş olması (**Tablo 6**) nedeniyle katalog örnekleri form ve üretim özellikleri doğrultusunda daha çok yakın merkezlerde görülen paralel örneklerle analojisi sonucunda değerlendirilmiş ve gruplandırılması yapılmıştır. Tabaka buluntuları olmasa da, sikke ve terrakotta buluntularının da Geç Hellenistik Dönem'e tarihlenen seramik örnekleri için tarihleyici kriter olduğu görülmüştür. Buluntu örneklerinin de oldukça küçük parçalar halinde ele geçmesi ve dönem özelliğini yansıtacak boya, bezeme ve firnislerinin genellikle aşınmış olması da gruplama ve tarihlendirmede güçlük yaratmıştır.

Yapılan tipolojik inceleme sonucunda **Tablo 4** ve **6**'da da görüldüğü üzere formlarda en yoğun grubu, analojileriyle İ.Ö. 2. yüzyıldan İ.Ö. 1. yüzyıl başlarına kadar devamlılığı olduğu görülen, kalıp yapımı kaseler oluşturmaktadır. Bunu, İ.Ö. 3. - 2. ve İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenen Batı Yamacı Stili'nde bezemeli formlar, İ.Ö. 2. - 1. yüzyıl aralığına verilen firnis bantlı tabak, yine aynı yüzyıllara ait lekane örnekleri ve en erkeni İ.Ö. 4. yüzyıl sonu - 3. yüzyıl başları olmak üzere ağırlıklı olarak da İ.Ö. 3. yüzyılın 2. yarısı - 2. yüzyıl başlarına tarihlenen içe dönük ağızlı kase formu izlemektedir. İ.Ö. 3. yüzyıl ortaları, İ.Ö. 2 ve İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara tarihlenen testi, İ.Ö. 2 ve İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara tarihlenen unguentarium, çömlek örnekleri de sayılan formları takip etmektedir. Çok az sayıda kandil ve 1 adet thymiaterion da görülen formlar arasındadır. Bezeme stillerine göre de en yoğun grup olan Basit Firnisli kase örnekleri sırasıyla Kalıp Yapımı Kaseler ve Batı Yamacı Stilinde bezeli örnekler takip etmektedir.

Ele geçen seramiklerin kronolojik ve tipolojik değerlendirmesi sonucu oluşturulan ve yüzyıl olarak dağılımını gösteren **Tablo 3**' teki verilere bakıldığında en erken tarih olarak İ.Ö. 4. yüzyıl sonu - 3. yüzyıl başlarına ait örnekler görülmüş olup, bunlar çok az sayıdadır. İ.Ö. 1 - İ.S. 1. yüzyıl başına ait en geç örnekler de az miktarda tespit edilmiştir. Yoğunluk olarak İ.Ö. 3. yüzyıl ve İ.Ö. 1. yüzyıl örnekleri de az miktarda görülürken İ.Ö. 3. yüzyıl ortaları - İ.Ö. 2. yüzyıl başından itibaren yoğunlaşma başladığı anlaşılmıştır. İ.Ö. 2. yüzyıla ait örneklerde görülen artış İ.Ö. 2.

yüzyıl ortaları ve İ.Ö. 1. yüzyıl ortalarına kadar tarihlenen buluntularda devam ederek en yoğun grubu oluşturmuştur.

Bu istatistik doğrultusunda Smyrna kentinin İ.Ö. 4. yüzyıl sonu - 3. yüzyıl başlarında Eski Smyrna'dan Pagos Dağı'na taşınması tarihi, alanda ele geçen bu yüzyıllara ait seramik örneklerinin az olma nedenini açıklamaktadır. Ayrıca İ.Ö. 3. yüzyıla ait seramiklerin de az miktarda görülmesi kentin sur içinde kalan kısmında imar faaliyetlerinin sürdüğü zamana rastlamasından kaynaklanıyor olabilir.

Daha önceki yıllarda Aktaş'ın *"Smyrna Agorası Siyah Firnisli Seramikleri*" başlıklı yüksek lisans tezi (Aktaş, 2011: 91) ile Çelik'in hazırladığı *"Smyrna Agorası I-J 16 17 Sondajı Hellenistik Dönem Malzemesi"* yüksek lisans tezinde de (Çelik 2007: 50) ifade edildiği üzere İ.Ö. 3. - 2. yüzyıl seramik örneklerinin yoğun olması; kentin Hellenistik Dönem'de geliştiğini, en geç İ.Ö. 3. yüzyılda kurumsal yapı ve anıtları ile yapım sürecini büyük oranda tamamlamasıyla açıklanabilmektedir. Ayrıca Smyrna Agorası kazılarında ele geçen ve kentin kuruluş aşamasının önemli bir kanıtı olan Makedon sikkesi ile Seleukos II'ye ait sikke de seramik buluntularının da desteklediği üzere İ.Ö. 3. yüzyılda imar faaliyetlerinin devam ettiğini kanıtlarken (Ersoy, 2015b: 81) İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarından itibaren yükselişe geçen ve İ.Ö. 2. yüzyılın son çeyreğine kadar Pergamon Krallığı'nın kontrolü altında kalan bölgede yaşanan refah ve barış ortamının Smyrna'da imar faaliyetlerini tetiklemiş olabileceği düşünülmektedir (Ersoy, 2015b: 83).

İ.Ö. 2., İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara ait yoğun seramik grubu belli bir seviye, belli bir tabaka ve kontekste bağlı olmamakla birlikte ele geçen, biri İ.Ö. 125/115 yıllarına (Ersoy-Önder-Turan, 2014: 59, 112) diğeri İ.Ö. 1. yüzyıla tarihlenen Smyrna Kent sikkeleri bu tarihi desteklemektedir. Sikke buluntuları A-12 plankaresi 10.00 m. ve A-9 plankaresi 9.40 m. seviyelerinden ele geçmiştir. **Tablo 6**'da bu yüzyıllara tarihlenen seramik örneklerinin bahsi geçen seviye ve plankarelerde yoğunlaşmadığı görülürken 9.00 m. seviyeli Roma Yolu ve 10.00-9.50 m. Roma konut yapı seviyesi altı ve üstünden geldiği anlaşılmıştır. Buna bağlı olarak stratigrafiden söz etmek mümkün değilken alanın küçük olması ve seviyede oldukça derinleşilmesinden dolayı Roma tabakası altına inilmemesi Hellenistik Dönem'e ait tabakanın varlığının tespitini mümkün kılmamıştır. Bu dönem tabakası var ise bu buluntuların geç

dönemlerdeki imar faaliyetlerinin yarattığı tahribattan yukarı seviyelere karıştığı düşünülmüştür.

Altınpark Arkeolojik Kazı Alanı'nda ele geçen figürin ve pişmiş toprak küçük buluntular Şakar'ın *"Smyrna Terrakottaları"* adlı doktora tezinde İ.Ö. 2, İ.Ö. 1 - İ.S. 1. yüzyıllara tarihlendirilmeleri de (Şakar, 2015: 67-69) seramik buluntuları için tarihleyici kaynak olmuştur.

İ.S. 1. yüzyıl ve öncesine tarihlenen figürin ve pişmiş toprak diğer küçük buluntular için öngörülen, henüz sur dışı yerleşimin tespit edilemediği ancak alanda var olduğu düşünülen nekropol ya da sur dışı birden fazla kutsal alana ait olduğudur (Şakar, 2015: 71-72). Altınpark'ta ele geçen Hellenistik Dönem mezar steli ve İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenen thymiaterion buluntusu bu ihtimali desteklerken Roma duvarı ve Roma mekanı taban seviyesi alt ve üst kotlarında ele geçen İ.Ö. 2., İ.Ö. 2. - 1. ve İ.Ö. 1. - İ.S. 1. yüzyıllara tarihlendirilen seramik buluntuları ve sikke örnekleri de alanda Geç Hellenistik Dönem tabakası olduğu ihtimalini güçlendirmektedir.

Ancak, Smyrna'da İ.Ö. 3. yüzyılda sur içinde kentin prestijini sergileyen imar faaliyetlerinin yürütüldüğü ve genel olarak yerleşimin kent surları içinde geliştiği göz önüne alındığında, kent surları dışında kalan Altınpark'ta, özellikle İ.Ö. 2. yüzyıl ile İ.Ö. 2. - 1. yüzyıllara ait seramik buluntuların da yoğun görülmesi (**Tablo 3**) Geç Hellenistik Dönem sivil yerleşim alanları olduğu ihtimalini akla getirmektedir. Yapılan sayısal ve tipolojik istatistik sonucunda **Tablo 6**'da da görüldüğü üzere günlük kullanım ve servis kaplarının boya-bezeli, siyah, kaliteli firnisli örneklere nazaran daha çok olması da bu öneriyi desteklemektedir. Az sayıda görülen Erken Hellenistik ve Orta Hellenistik Dönem seramik örnekleri de mimari kontekste zarar vermemek adına kazıları yapılamayan alt kotlardaki erken dönem tabakasına işaret ediyor olmalıdır. Ele geçen Hellenistik Dönem seramiklerinin yoğunluğu, burada varlığı tahmin edilen sadece nekropol için fazla olup, günlük yaşamın sürdüğü sivil yapıların da varlığına ilişkin kanıtları ortaya koyması açısından önemlidir.

Sonuç olarak,

- Hellenistik Dönem'de sur dışı alanların kentin nekropolisine ait olduğu ve Altınpark Kazı Alanı'nın da kentin sur dışında kaldığı,
- İS.1/2. yüzyıllara tarihlenen Roma yolu ile Roma konut mimarisine ait

mekanların da tespit edildiği,

- Hellenistik Dönemde bu alanda Yeşildere'ye uzanan mezarlık alanları bulunduğu ve Roma Dönemi'nde mezarlık alanının kente yakın bölümü imara açıldığı değerlendirildiğinde alanda ele geçen Hellenistik Dönem seramiklerinin Pagos Dağı eteklerinden sürüklendiği tahmin edilmektedir. Seramiklerin oldukça küçük parçalardan oluşması ve çoğunda aşınmışlık görülmesi bu ihtimali desteklemektedir.
- Diğer bir olasılık alanda çalışma alanının kısıtlı olması ve açma seviyelerinin derinleşilmesi nedeniyle tespit edilemeyen Hellenistik dönem ait tabakanın varlığıdır. Bu durum değerlendirildiğinde alanda İ.Ö.2 ve İ.Ö. 2-1. yüzyıl örneklerinin yoğun görülmesi ve bunların sikke, terrakotta ve mezar steli gibi buluntularla da tarihsel olarak desteklenmesi Altınpark'ta Geç Hellenistik dönemde sivil mimarinin olabileceği ihtimalini akla getirmiştir. Bu bağlamda alanın en üst kotundan kazı çalışmalarının en son seviyesi olan Roma yolu ve mekanlarına ait kotlara kadar ilgili dönem seramik buluntularının antik çağdan günümüze değin görülen tahribattan dolayı karışık halde ele geçmiş olduğu düşünülmüştür. İ.Ö. 4. ve 3. yüzyıl örneklerin az sayıda görülmesi Smyrna'nın Bayraklı'dan bugünkü Pagos Dağı'na taşındığı zamana denk gelmesinden, İ.Ö. 3. - 2. yüzyıl örneklerinden itibaren görülen artışın da Smyrna'nın sur içinde imar faaliyetlerinin büyük kısmını tamamlamış olmasından kaynaklanmış olduğu düşünülmüştür.

İhtimal dahilinde yapılan değerlendirmeler Altınpark Arkeolojik Alanı'nda kazı çalışmaları için tekrar uygun koşulların sağlanabilmesiyle netlik kazanacaktır.

KAYNAKÇA

Aktaş, R. (2011). *İzmir Agora Kazısı Siyah Firnisli Seramikleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akurgal, E. (1993). *Eski çağda Ege ve İzmir*. İzmir: Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı.

Akyay-Meriçboyu, Y. (2005). Kurşun Sırlı Keramiklerin Üretim Merkezleri, *TÜBA-AR* (8): 99-126.

Anderson, J.K., (1954). Excavations on the Ridge of Kofina in Chios, *BSA*. (49): 128- 172.

Anderson-Stojanoviç, V.R. (1987). The Chronology and Function of Ceramic Unguentaria, *AJA*. Vol. 91(1): 105-122.

Anderson-Stojanoviç, V.R. (2000). Corinthian West Slope Pottery from Isthmia, *Ε' Επιστημονικη Συναντηση Για Την Ελληνιστικη Κεραμικη, Χρονολογικα Προβληματα Κλειστα Συνολα - Εργαστηρια, Πρακτικα. Κείμενα.* (ss. 381-385). Υπουργειο Πολιτισμου Κε' Εφορεια Προϊστορικων Και Κλασικων Αρχαιοτητων. Αθηνα. Βολοσ 17-23 Απριλιου 2000.

Anlağan, T. (2000). *Sadberk Hanım Müzesi. Kalıplı kaseler ve kabartmalı kaplar: Sadberk Hanım Museum. Moldmade bowls and related wares*. İstanbul: Sadberk Hanım Müzesi.

Atik, N. (1995). Die Keramik aus den Südthermen von Perge, *IstMitt*, (40). Ayrı Basım.

Aydın-Tavukçu, Z. (2006). *Parion Nekropolü 2005 Yılı Buluntuları*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aydın, B. (2008). The Hellenistic Pottery and Small Finds of Kordon Tumulus at Kordon Köyü/Salihli (Manisa) 2001, *ÖJH*, (76): 7-63.

Bailey, D.M. (1975). *A Cataloque of the Lamps in the British Museum I, Greek, Hellenistic and Early Roman Pottery Lamps*, London: British Museum Publications Limited.

Bakan, C. (2009). *Assos Nekropolü S-3 Açması Buluntuları*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Baldıran, A. (1999) Stratonikeia'dan Unguentariumlar. *Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (4): 335-355.

Baldıran, A. (2015). Stratonikeia'dan Rulet Bezemeli Unguentariumlar. *Mustafa Büyükkolancı'ya Armağan/Essays in Honour of Mustafa Büyükkolancı*. (ss.71-83). İstanbul: Ege Yayınları.

Barın, G. (1995). *Aydın ve Millet Müzesi`ndeki üzeri kabartmalı Hellenistik-Roma dönemi kandilleri*", (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Başaran, S. (2003). Ainos'un Geç Hellenistik-Erken Roma Dönemi Seramik Buluntuları. *Varia Anatolica XV, Les Céramiques en Anatolie aux Époques Hellénistiques et Romaines. Actes de la Table Ronde d'Istanbul* (ss. 71-77 pl. XLVI-XLVII), Düzenleyen Institut Français d'Études Anatoliennes. İstanbul. 23-24 mai 1996.

Bean, G.E. (1995). *Eskiçağ'da Ege Bölgesi*, Çev. İnci Delemen. İstanbul: Arion Yayınevi.

Beestman-Kruyshaar, C. (2014) Size did matter: variability in drinking cups at Hellenistic Halos. *Understandıng Standardization and Variation in Mediterranean*

Ceramics mid 2nd to late 1st Millennium BC, (pp. 169-194). Leuven-Paris-Walpole, MA: Peeters.

Behr, D. (1988). *Neue* Ergebnisse zur Pergamenischen Westabhangkeramik. *IstMitt*, (38): 97-178.

Berlin, A.M. (1997). The Phoenicians in Hellenistic Palestine. *BASOR.* (306): 75-88.

Berlin, A.M. - Warner Slane, K. (1997). *Tel-Anafa: Final Report on Ten Years of Excavation at a Hellenistic and Roman Settlement in Northern Israel.* Vol. II. Part.i, The Hellenistic and Roman Pottery. *JRA.* suppl. series 10. Ann Arbor. 1997.

Berlin, A.M. (1999). Studies In Hellenistic Ilion: The Lower City. Stratified Assemblages And Chronology. *Studia Troica*. (9). 73-158.

Berlin A.M. (2006). Chapter V. The Pottery as Evidence for Life at Gamla. *GAMLA I, The Pottery of The Second Temple Period*. (pp. 133-156). Jerusalem: Israel Antiquities Authority.

Berlin, A.M - Stone, P.J. (2016). Chapter 9: The Hellenistic and Early Roman Pottery, *Akko II, The 1991_1998 Excavations The Early Periods*. (pp. 133-202). Jerusalem: Israel Antiquities Authority.

Bilde, P.B. (2010). Mouldmade Bowls, *The Lower City of Olbia (Sector NGS) in the 6th Century BC to the 4th Century AD, Vols. 1-2. BSS*. 13. (f): 269-288.

Bouzek, L.J. (1974). Megarian Bowls in Acta, *Kyme I*, Praha: Universitatis Carolinae.

Bulut, H. 2007. *Daskyleion'da Akhaemenid Satraplığı Sonu Ve Hellenistik Dönem* (Yayınlanmamış Doktora Tezi) , İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Cadoux, C.J. (2004). *İlkçağ'da İzmir: Kentin, En Eski Çağlardan İ.S. 324'e Kadar Tarihi*. Çev. Bilge Umar. İstanbul: İletişim Yayınları.

Civelek, A. (2001). *Tralleis Nekropolisi Buluntuları Işığında Hellenistik ve Roma Dönemi Seramiği*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Civelek, A. (2006). Phokaia 2004: Hellenistik Dönem Seramiği Üzerine Gözlemler. *Olba*. (13): 180-198.

Conze, A. (1913). *Altertümer von Pergamon 1:2 Stadt und Landschaft: Die Stadt, Altertümer von Pergamon* I: 2, Berlin.

Cook, J.M. (1965). Old Smyrna, Fourth Century Black Glaze. *ABSA.* (60). 143-153.

Crowfoot, J.W.-Kenyon, K.M. (1957). Samaria- Sebaste, Reports of the Work of the Joint Expedition in 1931-1933 and of the British Expedition in 1935, no. 3. *The Objects from Samaria*, London: Palestine Exploration Fund.

Çelik, G. (2007). *Smyrna Agorası "I-J 16/17" Sondajı Hellenistik Dönem Malzemesi,* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Entitüsü.

Daş, E. (2015). Osmanlı Dönemi Mezar Taşları/Ottoman Gravestones. *Smyrna/İzmir Kazı ve Araştırmaları, I.Çalıştay Bildirileri.* İzmir: Ege Yayınları.

Degeest, R. (2000) *The Common Wares of Sagalassos Typology and Cronology*. Turnhout, Belgium: Brepols.

Dereboylu, E. (1994). *Daskyleion Hellenistik Devir Seramiği.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dereboylu, E. (2001). Weißgrundige Keramik und hellenistische Reliefbeher aus dem Hanghaus 2 in Ephesos. *Studien zur Hellenistischen Keramik in Ephesos*. Wien: Österreichisches Archäologisches Institut.

Dereboylu, E. (2003). Daskyleion Kabartmalı Kâseleri ve Batı Yamacı Kapları. Kronoloji ve Üretim Yeri Problemleri. *Varia Anatolica XV, Les Céramiques en Anatolie aux Époques Hellénistiques et Romaines. Actes de la Table Ronde d'Istanbul* (ss. 55-63, pl. XLII-XLV), Düzenleyen Institut Français d'Études Anatoliennes. İstanbul. 23-24 mai 1996.

Derin, Z. (1985). *Aşağı Fırat Havzası İmikuşağı Höyüğü Hellenistik Dönem Seramiği*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Diederichs, C. (1980). Salamine De Chypre IX: *Céramiques Hellénistiques, Romaines et Byzantines*. Paris: Diffusion de Boccard.

Doğan, K. (2013). *Phokaia Siyah Firnisli Seramikleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Doğer, 2006: *İzmir'in Smyrna'sı: Paleolitik Çağ'dan Türk Fethine Kadar*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Doğer vd, 2012: Aigai. *Ege Üniversitesi Arkeololoji Kazıları* (183-208). İzmir: Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü & Sanat Tarihi Bölümü.

Doksanaltı, E.M. (2006). *Knidos Kap-Krio Kazı Alanı*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Duman, B. (2010). *Laodikeia Helenistik ve Erken Roma Dönemi Seramiği.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Duman, B. (2013). Lykos Laodikeiası'nda Bulunan Batı Yamacı Tekniğinde Bezenmiş Seramikler. *K. Levent Zoroğlu'na Armağan. Studies in Honour of K. Levent Zoroğlu* (ss. 191-204). İstanbul: Suna – İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü.

Durukan, M.-Körsulu, H. (2007). Hellenistik Dönem Seramikleri, *Dağlık Kilikia'da Bir Kent Kazısısnın Sonuçları, Nagidos*. (ss. 155-228). İstanbul: Suna – İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü

Dündar, E. (2006). *Hellenistik ve Roma Dönemleri Patara Unguentarıumları*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Dündar 2008: *Patara Unguentariumları*, *Patara IV.1*, İstanbul: Ege Yayınları.

Edwards, G.R. (1975). *Corinthian Hellenistic Pottery*. Princeton (N.J.), American school of Classical Studies at Athens.

Edwards, C.M. (1986). Corinthian Moldmade Bowls: The 1926 Reservoir. *Hesperia*.55(4): 389-419

Egeci, H.S. (2014). *Klazomenai-Karantina Adası Tiyatro Kazılarında Ele Geçen Siyah Firnisli Seramikler.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ekin Meriç, A. (2003). *Metropolis'de Bulunmuş Batı Yamacı Seramikleri.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Ekin Meriç, A. (2013). *Metropolis Ionia III - Ana Tanrıça Kutsal Mağaraları.* İzmir. Homer Yayınları.

Ersoy A. (2010). 2008 Yılı Symyrna Antik Kenti Kazısı. *31. Kazı Sonuçları Toplantısı 2. Cilt* (ss. 409-433). Düzenleyen Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü. Denizli. 25-29 Mayıs 2009.

Ersoy, A. - Önder, M. (2011). *Antik Smyrna, Seçilmiş Eserler ve Sikkeler (2007-2009)*, İzmir: İzmir Ticaret Odası.

Ersoy, A. - Önder, M. - Turan, H. (2014). *Antik Smyrna Sikkeleri: 2008-2012*, İzmir: İzmir Ticaret Odası

Ersoy, A. (2012). Smyrna (İzmir). *International Earth Science Colloquium on the Aegean Region* (ss. 34-65). Dokuz Eylül Üniversitesi. İzmir: 1-5 Ekim 2012.

Ersoy, A. - Çelik, G. - Yılmaz, S., (2012). 2010 Yılı Smyrna Antik Kenti Kazısı Raporu. *33. Kazı Sonuçları Toplantısı 2. Cilt.* (ss. 179-203). Düzenleyen Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü. Malatya. 23-28 Mayıs 2011.

Ersoy, vd. (2014). Ersoy, A.- Kaya, N. - Selçuk, S.- Esen, V., Antik Smyrna/İzmir 2011-2013", *36. Kazı Sonuçları Toplantısı 2. Cilt* (ss. 17-34). Düzenleyen Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü. Ankara. 02-06 Haziran 2014.

Ersoy, A. (2015a). Antik Smyrna/İzmir Kazı Araştırma ve Restorasyon Çalışmaları. *Smyrna/İzmir Kazı ve Araştırmaları I. Çalıştay Bildirileri* (ss. 1-14). Ed. Akın Ersoy ve Gözde Şakar. İstanbul: Ege Yayınları

Ersoy, A. (2015b). *Büyük İskender Sonrasında Antik Smyrna (İzmir)*. İzmir: İzmir Büyükşehir Belediyesi Kent Kitaplığı 106.

Ersoy, A. (2015c). Smyrna / İzmir Kazıları Kalıp Yapımı Kaseleri ve Kabartmalı Kaplar. *Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi*. (11): 31-50.

Ersoy, A. (2017). *Antik Dönemden Günümüze Smyrna/İzmir Kemik Objeleri.* İstanbul: Ege Yayınları.

Ersoy A. - Alatepeli, S. (2017). Antik Smyrna/İzmir, 2016. *39. Kazı Sonuçları Toplantısı 2. Cilt.* (ss. 423-442). Düzenleyen Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü. Bursa. 22-26 Mayıs 2017.

Faust, A. - Erlich, A. (2011). *The excavations of Khirbet er-Rasm, Israel: The changing faces of the countryside.* Oxford: Archaeopress.

Fırat, M. (2012). *Isparta Müzesi Seramik Koleksiyonu: Unguentaria. I Pisidia Araştırmaları - I sempozyum bildirileri kitabı* (ss. 294-311) Isparta: S.D.Ü Arkeoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi. 3-6 Kasım 2012.

Fırat, M. (2014). Aleksandreia Troas Antik Kenti 2013 Yılı Kazı Çalışmaları Sırasında Bulunan Kandiller. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi* (31): 209-234.

Fırat, M. (2015). Hellenistic Mouldmade Lamps at the Museum of Isparta. *Recent Studies on the Archaeology of Anatolia. BAR International Series 2750* (ss. 217-230). Editörler E. Laflı ve S. Patacı. Oxford: Archaeopress

Frasca, M. (2015). Aiolic Kyme: A Hellenistic-Roman Cistern on the South Hill. Prof. Dr. Ömer Özyiğit'e Armağan : Studies in honour of Ömer Özyiğit (ss. 217-229) Editörler E. Okan ve C. Atila. Istanbul : Ege Yayınları

Frasca, M.- Ersoy, A.- Aydemir, P. (2016). Hellenistik ve Roma döneminde Smyrna (Izmir): Kazı ve araştırmalar : Smirne (Izmir) in eta Ellenistica e Romana: Scavi e Ricerche. İstanbul: Ege Yayınları.

Gassner, V. (1997). *Das Südtor der Tetragonos-Agora: Keramik und Kleinfunde.* Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.

Gavriljuk, N.A. (2010). Cooking ware. *The Lower City of Olbia (Sector NGS) in the 6th Century BC to the 4th Century AD, Vols. 1-2. BSS*. 13.(i): 325-334.

Godsey, M. (2017). *The Ptolemeis and the 3rd century B.C.E. Ceramic Assemlage*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Chapel Hill: University of North Carolina at Chapel Hill in partial fulfillment of the requirements.

Goldman, H. (1950). *Excavations at Gözlü Kule, Tarsus*. Princeton, N.J: Princeton University Press.

Granata, A. (2015). , Black Glazed Pottery and West Slope Pottery from Kadifekale. *Smyrna/İzmir Kazı ve Araştırmaları I. Çalıştay Bildirileri* (ss. 79-95). Ed. Akın Ersoy ve Gözde Şakar. İstanbul: Ege Yayınları

Guz-Zilberstein, Bracha. (1995) The Typology of the Hellenistic Coarse Ware and Selected Loci of the Hellenitic and Roman Periods. *Area A ve C. The Finds, Excavations at Dor, Final Raport I B*,. Ed. E. Stern. (pp. 289- 433). Qedem Reports 2. Institute of Archaeology, Hebrew University of Jerusalem, Jerusalem.

Gülsefa, G. - Çıtakoğlu, H. (2015). 2015 Yılı Bursa Nilüfer Yüzey Araştırmasında Tespit Edilen Klasik, Hellenistik ve Roma Dönemi Seramikleri, *Odryses'ten Nilüfer'e Uluslararası Nilüfer Sempozyumu* (ss.305-331), Düzenleyen Bursa Nilüfer Belediyesi. Bursa. 13-15 Kasım 2015.

Güneş, F. (2008). *Kyzikos Antik Kenti 2006-2007 Kazı Dönemi Seramik Buluntuları*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Güngör, E. (2005). *Metropolis Kenti Ada 7 İçerisindeki Konut Seramiği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Gürdal, T. (1999). *Smintheion Hellenistik Dönem Seramiği.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Gürler, B. (1994). Metropolis'in Hellenistik dönem seramiği. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Gürler, B. (2003). Hellenistic Ceramic of Metropolis in Ionia: Chronology, Production and Related Cities. *Varia Anatolica XV, Les Céramiques en Anatolie aux Époques Hellénistiques et Romaines. Actes de la Table Ronde d'Istanbul* (ss.9-16, pl. X-XVI), Düzenleyen Institut Français d'Études Anatoliennes. İstanbul. 23-24 mai 1996.

Hama III-2. (1971). Les Poteries Hellénistiques et Les Terres Sigillées Orientales. *Hama: Fouilles et Recherches 1931-1938, III, 2.* Ed. Papanicolaou Christensen, A. F. A. 2., ve Friis Johansen, C. Copenhague: Nationalmuseet.

Handberg, S.-Petersen, J.H. (2010). Glossed Pottery**,** *The Lower City of Olbia (Sector NGS) in the 6th Century BC to the 4th Century AD, Vols. 1-2*. *BSS*. 13.(d): 185-260.

Hayes, J.W. (1973). Roman Pottery from the South Stoa at Corinth. *Hesperia: The Journal of the American School of Classical Studies at Athens.* 42, (4). 416-470

Hayes, J.W. (1991). *The Hellenistic and Roman Pottery*. Nicosia: Published for the Republic of Cyprus by the Dept. of Antiquities, Cyprus.

Head, B.V. (1963). *Historia Numorum: A Manual of Greek Numismatics*. London: Spink and Son.

Hellström, P. (1965). *Labraunda: Pottery of Classical and Later Date Terracotta Lamps and Glass*. Lund: Gleerup.

Hepding, H. (1952). *Eine Hellenistische Töpferwerkstatt in Pergamon: für Margarete Bieber zum Siebzigsten Geburtstag*. Gießen: Verlag Nicht Ermittelbar.

Herodotos, Herodot Tarihi, Çev. Müntekim Ökmen. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları 2002.

Howland, R.H. (1968). *Greek lamps and their survivals*. Princeton (New Jersey: The American school of classical studies at Athens.

Hübner, G. (1993). *Die Applikenkeramik von Pergamon: Eine Bildersprache im Dienst des Herrscherkultes*. Berlin [etc.: Walter de Gruyter.

Işın, G. (2008). The Preliminary Report to the Hellenistic Pottery of Patara from "Tepecik Hill. *Hellenistic Pottery Patara Lycia I.* (ss. 157-171; Lev. 38-43). İstanbul: Ege Yayınları.

James, S.A. (2010). *The Hellenistic Pottery from the Panayia Field, Corinth: Studies in Chronology and Context*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Austin, Texas University of Texas.

Kallini, C. (2013). Hellenistic Kantharoi. Their production centers and their distribution in the Eastern Mediterranean. *Networks in the Hellenistic world according to the pottery in the Eastern Mediterranean and beyond. Proceedings of the international conference at Cologne BAR international series, 2539.* (ss.59-66), Bonn: 23-26 Şubat 2011.

Karageorghis, V. (1978). *Excavations in the necropolis of Salamis: IV*. Nicosia: Published for the Republic of Cyprus by the Dept. of Antiquities, Cyprus. Kassab-Tezgör, 2003:

Kassab-Tezgör, D.- Sezer, T. (1995). *Istanbul Arkeoloji Müzeleri pişmiş toprak kandiller Kataloğu: Cilt 1*. İstanbul: Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü.

Kassab-Tezgör, D. (2003). La Ceramique Fine De L'Atelier A1 de Cnide. *Varia Anatolica XV, Les Céramiques en Anatolie aux Époques Hellénistiques et Romaines. Actes de la Table Ronde d'Istanbul* (ss. 35-43, pl. XXXI-XXXV), Düzenleyen Institut Français d'Études Anatoliennes. İstanbul. 23-24 mai 1996.

Kaşka, M. - Fırat, M. (2015). Aleksandria Troas Kazısı 2013 Yılı Hellenistik Dönem Seramiği Bulguları. Pisidia Yazıları. Hacı Ali Ekinci Armağanı / Pisidian Essays in Honour of Hacı Ali Ekinci. (ss. 47-56) İstanbul: Ege Yayınları

Kenrick, P.M. (1985). *Excavations at Sidi Khrebish, Benghazi (Berenice): Volume III. Part 1*. (Excavations at Sidi Khrebish, Benghazi (Berenice).) Tripoli: Department of antiquities, Ministry of teaching and education, People's socialist Libyan arab Jamahiriya.

Knigge, U. (2005). *Der Bau Z, Kerameikos Ergebnisse der Ausgrabungen, Kerameikos Band XVII.* München: Hirmer.

Koparal, E.-Tuna, N.-İplikçi, A. E. (2014). Hellenistic Wine Press in Burgaz/Old Knidos. Metu Journal of The Faculty of Architecture. 93-107.

Kögler, P. (2010). *Feinkeramik aus Knidos vom mittleren Hellenismus bis in die mittlere Kaiserzeit (ca. 200 v. Chr. bis 150 n. Chr.): Tafelband*. Wiesbaden: Reichert.

Köroğlu. G. (2015). Anadolu'dan Erken Bizans Dönemi Hacı Ampullaları ve Smyrna Buluntuları. *Smyrna/İzmir Kazı ve Araştırmaları I. Çalıştay Bildirileri*. (ss. 162-166). Ed.Akın Ersoy ve Gözde Şakar. İstanbul: Ege Yayınları.

Körsulu, H. (2006). *Nagidos Hellenistik Dönem Seramikleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin: Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Körsulu, H. (2014). Kappadokia Komana'sı Hellenistik Dönem Seramikleri Hellenistic, Period Pottery From Comana In Cappadocia*, Cedrus,* 2: 89-133

Krinzinger, F. (2010). *Hanghaus 2 in Ephesos: Die Wohneinheiten 1 und 2: Baubefund, Ausstattung, Funde*. (Hanghaus 2 in Ephesos.) Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.

Küçük, T. (2006). *Ege Gübre Kazısı Hellenistik Dönem Seramikleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ladstätter, S. - C. Lang-Auinger, C. (2001). Zur Datierung und kunthistorischen Einordnung einer Apollon Kitharodos-Statuette. *Studien zur Hellenistischen Keramik in Ephesos* (pp. 71-81). Ed. F. Krinzinger. Wien: Österreichisches Archäologisches Institut.

Laflı, E. - Şahin, G.K. (2016). *Hadrianopolis III: Ceramic Finds from Southwestern Paphlagonia*. Oxford: British Archaeological Reports.

Lang-Auinger, C. (1996). *Hanghaus 1 in Ephesos: Der Baubefund.* Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.

Lätzer, A. (2009). Studien zu einem späthellenistisch-frührömischen Fundkomplex aus dem Hanghaus 2 in Ephesos. *ÖJh.* 78: 123-220.

Liko, H. (2001). Hellenistische Keramik aus der Grabung beim sogenannten Lukasgrab. *Studien zur Hellenistischen Keramik in Ephesos* (pp. 83-98). Wien: Österreichisches Archäologisches Institut.

Laumonier, A. (1977). *La céramique hellénistique à reliefs*. Athèns: Ecole française d'Athènes.

Lungu, V.- Dupont, P. (2014). Imports and Local Imitations of Hellenistic Pottery in the Northwest Black Sea Area: Hadra and Pseudo-Hadra Wares. *Pottery, Peoples and Places: Study and Interpretation of Late Hellenistic Pottery (Black Sea Studies)* (ss. 233-254). International conference held in November 2008 at the Danish National Research Foundation's Centre for Black Sea Studies. Aarhus University Press

Lüdorf, G. (2000). *Die Lekane: Typologie und Chronologie einer Leitform der attischen Gebrauchskeramik des 6. - 1. Jahrhunderts v. Chr*. Rahden: Leidorf.

Meriç, R. (2018). *Hermus (Gediz) Valley in Western Turkey: Results of an Archaeological and Historical Survey*. İstanbul: Ege Yayınları.

Metin, H. (2013a). Hellenistik Kalıp Yapımı Kâse Dekorlarının Kandiller Üzerine Aktarımına Bir Örnek: Boubon Kandili. *Colloquium Anatolicum Anadolu Sohbetleri*. 12: 239-252.

Metin, H. (2013b). Burdur Müzesi'nden Plastik Bir Kandil. *Mehmet Akif Ersoy Üniveristesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (8): 105-109

Metin, H. (2015). Burdur Müzesi'nden Bir Grup Kalıp Yapımı Kase. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi.* 8 (37) .

Metzger, I.R. (1969). *Die hellenistische Keramik im Eretria*. Bern: Francke.

Metzger, I.R. (1984). *Ein Frühhellenistischen Keramikdepot in Eretria*, Arkhaiologikon Deltion, Tomos 33 (1978), Atina, 1984.

Metzger, I.R. (2000). Funde aus einem Brunnen in Gebaude IV in Eretria, *E' Επιστημονικη Συναντηση Για Την Ελληνιστικη Κεραμικη, Χρονολογικα Προβληματα Κλειστα Συνολα - Εργαστηρια, Πρακτικα. Κείμενα.* (ss. 345-356). ΑΘΗΝΑ: Βολοσ 17-23 Απριλιου 2000.

Miller, S.G. (1974). Menon's Cistern. *Hesperia, 43,* (2): 194-245.

Mitsopoulos-Leon, V. (1991). *Die Basilika am Staatsmarkt in Ephesos Kleinfunde, 1. Teil: Keramik Hellenistischer und Römischer Zeit*, FiE, Cilt: IX, 2/2, Wien: Schindler.

Mitsopoulos-Leon, V - Lang-Auinger, C. (2007). C. *Die Basilika am Staatsmarkt in Ephesos, 2.Teil: Funde klassischer bis römischer zeit*. FiE, Band: IX, 2/3, Wien: Hannes Weinberger, ÖAW.

Młynarczyk, J. (1978). *Hellenistic terracotta lamps from Nea Paphos*. Nicosia, Cyprus: Dept. of Antiquities.

Mlynarczyk, J. (2004). Between Phoenicia and Galilee: Kitchen Pottery from Hellenistic Deposits at Sha'ar Ha-Amakim. *ΣΤ΄ Επιστημονική Συνάντηση Για την Ελληνιστική Κεραμική: Πρακτικα Κείμενα.* (ss. 631-640). Υπουργειο Πολιτισμου Κε' Εφορεια Προϊστορικων Και Κλασικων Αρχαιοτητων. Αθηνα. Βολοσ 17-23 Απριλιου 2000.

Mlynarczyk, J. (2011), Hellenistic Pottery Deposits at Hippos of the Dekapolis. Contribution to the Study of Hellenistic Ceramics Production and Distribution on the Sea of Galilee, *ΣΤ΄ Επιστημονική Συνάντηση Για την Ελληνιστική Κεραμική: Πρακτικα Κείμενα*. (ss. 577-590). Υπουργειο Πολιτισμου Κε' Εφορεια Προϊστορικων Και Κλασικων Αρχαιοτητων. Αθηνα. Αιγιο 4-9 Απριλιου 2005.

Morgan, C. (2004) Attic Fine Pottery Of The Archaic To Hellenıstıc Periods In Phanagoria, Phanagoria Studies, Volume 1. *Colloquia Pontica*. Series on the Archaeology and Ancient History of the Black Sea Area.

Μπανάκα-Δημάκη, Α. (2004). Ταφικό σύνολο ελληνιστικών χρόνων από το Αργος , *Στ' Επιστημονικη Συναντηση Για Την Ελληνιστικη Κεραμικη,* Προβληματα Χρονολογησησ Κλειστα Συνολα-Εργαστηρια (ss. 393-408), Υπουργειο Πολιτισμου Κε' Εφορεια Προϊστορικων Και Κλασικων Αρχαιοτητων. Αθηνα. Βολοσ 17-23 Απριλιου 2000.

Nowotnick, U. (2016). Hellenistic Influence on Ceramics from Meroe and Hamadab (Sudan), *Traditions and Innovations. Tracking the Development of Pottery from the late Classical to the Early Imperial Periods. IARPotHP,* 1.(ss. 399-414) Wien: Phoibos Verlag.

Okunak, M. (2005). *Pamukkale Hierapolis Nekropolü Buluntuları*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özdemir, H.F. (1998). *Yukarı Ova (Ceyhan Ovası) Hellenistik Dönem Seramiği*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özdemir H.F. (2008). Ceyhan-Yukarı Ova Yüzey Araştırmalarında Bulunan Hellenistik Dönem Kalıp Yapımı Kaseler. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.* 17. (2): 295-328.

Özdilek, B. (2015). Andriake Sinagogu'ndan Secilmiş Örneklerle Hellenistik ve Roma Hellenistik ve Roma Dönemi Seramiklerine Genel Bir Bakış. *Cedrus III*: 89-117.

Özdilek, B. (2016), *2009-2012* Andriake Kazılarından Ele Geçen Unguentarium, Şişe, Lykion ve Mortar Örnekleri. *Olba XXIV*: 217-265

Özgen, H.S. (2013). Adramytteion (Ören) 2012 Kazı ve Onarım Çalışmaları. *35. KST 3. Cilt* (ss. 178-194). Düzenleyen Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü. Muğla. 27-31 Mayıs 2013.

Özyiğit, Ö. (1995). 1994 Yılı Phokaia Kazı Çalışmaları *17. KST 2. Cilt* (ss. 1-27). Düzenleyen Kültür Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü. Ankara. 29 Mayıs-2 Haziran 1995.

Özyiğit, Ö. (2000): The Chronology of Pergamene Appliqué Ware*., Ε Επιστημονικη Συναντηση Για Την Ελληνιστικη Κεραμικη, Χρονολογικα Προβληματα Κλειστα Συνολα - Εργαστηρια, Πρακτικα. Κείμενα.* (ss. 195-198). Υπουργειο Πολιτισμου Κε' Εφορεια Προϊστορικων Και Κλασικων Αρχαιοτητων. Αθηνα. Βολοσ 17-23 Απριλιου 2000.

Papuci-Wladyka, E. (1995). *Nea Paphos, Cyprus: The Hellenistic Pottery from the Polish Excavations (1965-1993)*. Studies İn Ancient Art Civilization 7 (ss. 65-78).

Pausanias, Pausanias'da Anadolu: Seçmeler, Çev: Bilge Umar. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Yayınları 2002.

Pemberton, E.G. (1985). Ten Hellenistic Graves in Ancient Corinth. *Hesperia*. 54 (3): 271-307

Pinkwart, D-Stammnitz, W. (1984). *Peristylhauser Westlich der Unteren Agora*. AvP Band XIV, 1984.

Popescu, M. C. (2013). *Hellenistic and Roman pottery in pre-Roman Dacia: (2nd century B.C.-1st century A.D.).* The Ministry Of Culturenational History Museum Of Transylvania Biblioteca Mvsei Napocensis. Xl . București: A.R.A

Radt, W.- De Luca, G. (2003). Grabungen im Fundament des Pergamonaltars Grobe Keramik-Graue Sondergruppe-Lampen. *Varia Anatolica XV, Les Céramiques en Anatolie aux Époques Hellénistiques et Romaines. Actes de la Table Ronde d'Istanbul* (ss. 3-8), Düzenleyen Institut Français d'Études Anatoliennes. İstanbul. 23-24 mai 1996.

Reber, K.- Chenal-Velarde, I. - Metzger, I. R. (January 01, 2001). Ein hellenistischer Brunnen im Bezirk B von Haus IV in Eretria. *Recherches Récentes Sur Le Monde Hellénistique,* 115-153.

Reisner, G.A. - Fisher, C.S. - Lyon, D. G. (1924). *Harvard excavations at Samaria, 1908-1910*. Cambridge, Harvard University Press

Riley, J.A. (1979). The Coarse Pottery From Berenice. Excavations at Sidi Khrebish Benghazi (Berenice) II, Libya Antiqua V. (ss. 91-465). Tripoli: Department of Antiquities of Libya.

Robinson, D.M. (1950). *Excavations at Olynthus. Part XIII. Vases found in 1934 and 1938*. Baltimore: The Johns Hopkins Press.

Robinson, H.S. (1959). *Pottery of the Roman period: The Athenian Agora V.* Princeton, N.J: American School of Classical Studies at Athens

Rogl, C. (2014). Mouldmade Relief Bowls from Ephesos-The Current State of Research *Pottery, Peoples and Places: Study and Interpretation of Late Hellenistic Pottery (Black Sea Studies)*. (ss. 113-139). International Conference Held in November 2008 at the Danish National Research Foundation's Centre for Black Sea Studies. Aarhus University Press.

Rotroff, S.I. (1982). *The Athenian Agora XXII: Athenian and Imported Moldmade Bowls*. *Athenian Agora*. Princeton, New Jersey: The American School of Classical Studies at Athens.

Rotroff, S.I. (1990). Athenian Hellenistic Pottery. *Toward a firmer chronology. Akten des XIII Internationalen Kongresses für Klassische Archäologie*. (ss. 173-178). Mainz am Rhein: Philipp von Zabern.

Rotroff, S.I. (1997). *The Athenian Agora XXIX: Hellenistic Pottery: Athenian and Imported Wheelmade Tableware*. Princeton, New Jersey: The American School of Classical Studies at Athens.

Rotroff, S.I. (2002). West Slope in the East. *Céramiques Hellénistiques et Romaines,* (ss. 97-115). Lyon: Maison de l'Orient.

Rotroff, S.I. - Oliver, A. (2003). *The Hellenistic pottery from Sardis: The finds through 1994*. Cambridge, Mass: Harvard University Press.

Rotroff, S.I. (2004). Coarse Wares at the Athenian Agora. *ΣΤ΄ Επιστημονική Συνάντηση για την Ελληνιστική κεραμική: Χρονολογικα Προβληματα Κλειστα Συνολα-Εργαστηρια, Πρακτικα. Κείμενα. Εργαστήρια: Πρακτικά,* (ss. 455-460) Υπουργειο Πολιτισμου Κε' Εφορεια Προϊστορικων Και Κλασικων Αρχαιοτητων. Αθηνα. Βόλος, 17-23/4/2000.

Rotroff, S.I. (2006). *The Athenian Agora XXXIII: Hellenistic Pottery, The Plain Wares.* Princeton, New Jersey: The American School of Classical Studies at Athens

Sağlan, S. (2014). A Group of Hellenistic Pit Finds From Kelenderis. *Η΄ Επιστημονικη Συναντηση Για Την Ελληνιστικη Κεραμικη*, *Χρονολογικα Προβληματα Κλειστα Συνολα-Εργαστηρια, Πρακτικα. Κείμενα. Εργαστήρια: Πρακτικά*. (ss. 687-698). Υπουργειο Πολιτισμου Κε' Εφορεια Προϊστορικων Και Κλασικων Αρχαιοτητων. Αθηνα. Ιωαννινα 5-9 Μαΐου 2009.

Sanders, G.D.R. - Tzonou-Herbst, I. - Herbst, J. - James, S.A. (2014). The Panayia Field excavations at Corinth: The Neolithic to Hellenistic phases. *Hesperia, 83,* (1): 1-79.

Saraçoğlu, A. (2011): Hellenistic and Roman Unguentaria From the Necropolis of Tralleis, *Anadolu / Anatolia.* 37. 1-42

Saraçoğlu, A. - Çekilmez, M. (2011). Tralleis Batı Nekropolis ve Konut Alanı Hellenistik Dönem Seramiği: 2006-2007 Buluntuları. *Colloquium Anatolicum*. 219-248.

Saygılı, B. (2011). *Kbyra Kalıp Yapımı Kaseleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Schäfer, J. (1968). Hellenistische Keramik aus Pergamon. PF. 2. Berlin: W. de Gruyter.

Scherrer, P. - Trinkl, E. (2006). *Die Tetragonos Agora in Ephesos: Grabungsergebnisse von archaischer bis in byzantinische Zeit: ein Überblick : Befunde und Funde klassischer Zeit*. Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.

Schmid. S.G. (2000a). Sullan Debris from Eretria. *Rei Cretariæ Romanæ Favtorvm*. (ss. 169-180). Congressvs Visimvs Rei Cretariæ Romanæ Favtorvm Ephesi Et Pergami Habitvs MCMXCVIII. Abingdon.

Schmid, S.G. (2000b). A group of Early Hellenistic pottery from a well in Eretria. *E' Επιστημονική Συνάντηση,* (ss. 361-372), Athens: Archaeological Receipts Fund.

Schmid, S.G. (2004). Some Reflections on Recently Found Mouldmade and Relief Decorated Pottery from Eretria. *Στ Επιστημονικη Συναντηση Για Την Ελληνιστικη Κεραμικη*, *Χρονολογικα Προβληματα Κλειστα Συνολα-Εργαστηρια, Πρακτικα. Κείμενα. Εργαστήρια: Πρακτικά,* (ss. 495-504). Υπουργειο Πολιτισμου Κε' Εφορεια Προϊστορικων Και Κλασικων Αρχαιοτητων. Αθηνα. Βόλος, 17-23/4/2000.

Schmid, S.G. (2006). *Boire pour Apollon: Céramique Hellénistique et Banquets Dans Le Sanctuaire d'Apollon Daphnéphoros.Eretria Xvi.* Gollion: Infolio

Semeraro, G. (2003). Hiérapolis de Phrygie. Les céramiques à reliefs hellénistiques et romaines. *Varia Anatolica XV, Les Céramiques en Anatolie aux Époques Hellénistiques et Romaines. Actes de la Table Ronde d'Istanbul* (ss. 83-89), Düzenleyen Institut Français d'Études Anatoliennes. İstanbul. 23-24 mai 1996.

Sökeli. H. (2013). *Ceramic workshops in Hellenistic and Roman Anatolia: Production Characteristics and Regional Comparisons.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Arkeoloji Bölümü.

Sparkes, B.A. - Talcott, L. (1970). *The Athenian Agora XII, Black and Plain Pottery of the 6th, 5th, and 4th centuries B.C*. Princeton N. J.: American School of Classical Studies at Athens.

Stewart, S.M. (2010). *Gordion after the knot: Hellenistic pottery and culture*. Cincinnati, Ohio: University of Cincinnati.

Stone, S.C. (2015). *Morgantina studies, Volume VI: The Hellenistic and Roman fine pottery*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press.

Strabon, Antik Anadolu Coğrafyası, Geographika: XII-XIII-XIV**,** Çev. A. Pekman, İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları. 1993.

Swift, K. (2011). Ceramic Production in the Metapontine Chora. *The Study of Ancient Territories Chersonesos & South Italy. Report for 2008–2011.* (s. 37). Austin, Texas: Institute of Classical Archaeology

Şahin, I. (1992). *Datça Reşadiye Atölyelerinde Hellenistik Dönem Knidos İnce Seramik Üretimi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Şahin, R. (2014). Karataş Burnu Yüzey Araştırmasında Bulunan Hellenistik ve Roma Dönemi Keramikleri. *TUBA-AR*. 17. 113-161

Şakar, G. (2015). *Smyrna Terrakottaları.*(Yayınlanmamış Doktora Tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şimşek, C. - Okunak, M. - Bilgin, M. (2011). *Laodikeia Çalışmaları 1.1. Laodikeia Nekropolü (2004-2010 Yılları)*. İstanbul: Ege Yayınları

Şimşek, C. - Duman, B. (2013). Lykos Laodikeiası'ndan Bir Grup Yerel Üretim Kandil. *Olba XXI*. 151-180

Technau, W. (1929). Griechische Keramik im Samischen Heraion. AM, 54. (ss. 6-64). Berlin: Archäologisches Institut.

Tekkök-Biçken, B. (1996). *The Hellenistic and Roman Pottery from Troia: Second Century B.C. to Sixth Century A.D.*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi). University of Missouri-Columbia, 1996.

Thomson, G. (2007). *Eski Yunan Toplumu Üzerine İncelemeler, Tarih Öncesi Ege* , çev. Celal Üster, Homer Kitabevi. 2007.

Thompson, H.A. (1934) Two Centuries of Hellenistic Pottery, *Hesperia 3*, vol. 3. no. 4, sf. 311-476, 1934

Tolstikov, V.- Zhuravlev, D, (2004). Hellenistic Pottery from Two Cisterns on the Acropolis of Panticapaeum, *ΣΤ΄ Επιστημονική Συνάντηση Για Την Ελληνιστική Κεραμική. Χρονολογικα Προβληματα Κλειστα Συνολα-Εργαστηρια, Πρακτικα. Κείμενα. Εργαστήρια: Πρακτικά.* (ss. 269-276), Υπουργειο Πολιτισμου Κε' Εφορεια Προϊστορικων Και Κλασικων Αρχαιοτητων. Αθηνα. Βόλος, 17-23/4/2000.

Tuluk, G.G. (1996). *Ionia Bölgesi'nde Hellenistik Dönem Kandiller*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İzmir: Ege Üniveristesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tuluk, G.G. (1999). Die Unguentarien im Museum von İzmir, *Anatolia Antiqua.* 7: 127-166.

Tuluk, G.G. (2001). Hellenistische Reliefbecher im Museum von Ephesos, F. Krinzinger (Hrsg.), Studien zur hellenistischen Keramik in Ephesos, *Ergh ÖJh* 2: 51- 69.

Tuna, N. (2003). Datça Reşadiye Seramik Atölyelerinde Hellenistik Dönem Günlük Seramik Üretimi, *Varia Anatolica XV, Les Céramiques en Anatolie aux Époques Hellénistiques et Romaines.* Actes de la Table Ronde d'Istanbul (ss.45-54), Düzenleyen Institut Français d'Études Anatoliennes. İstanbul. 23-24 mai 1996.

Turan, D. (2006). *Menekşe Çatağı Hellenistik Dönem Seramiği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Edirne: Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ugarkoviç, M. (2016), Lıght grom the East. Hellenistic Relief Lamps of Eastern Mediterranean Provenance in Dalmatia. *Roman and Late Antique Lamps: Production and Distribution, Contacts on the Mediterranea, Proceedings of the international round table* (ss. 5-18), Düzenleyen Serta Instituti Archaeologici. Zagreb. 2 February 2015.

Ünan, S. (2016). Amisos'da Sıradışı Bir Yeraltı Oygu Oda Mezar, *TÜBA-AR* .19: 171-230.

Waage, F.O. (1948). Hellenistic and Roman Tableware of North Syria. *Antioch on the Orontes IV. I, Ceramics and Islamic Coins*, (1- 60), Menasha, Wisconsin.

Watzinger, C. (1901). Vasenfunde aus Athen. *Mitteilungen des Deutschen Archaologischen Instituts* 26: 70-84.

Weber-Hiden, I. (2003). Keramik Aus Hellenistischer bis Frühbyzantinischer Zeit Aus Tavium/Büyük Nefes: Bemerkungen Und Übersicht Über Das

Begehungsmaterial Der Kampagnen 1998-2000 Aus Drei Ausgewàhlten Bereichen Des Stadtgebietes, *Anatolia Antiqua.* XI : 253-322.

Wintermeyer, U. (2005). *Die hellenistische und frühkaiserzeitliche Gebrauchskeramik: Auf Grundlage der stratifizierten Fundkeramik aus dem Bereich der Heiligen Straße*. Mainz am Rhein: P. von Zabern.

Vaag, L. E. - Norskov, V. - Lund, J. (2002). *The Maussolleion at Halikarnassos: Reports of the Danish Archaeological Expedition to Bodrum*. Aarhus: In Commission at Aarhus University Press.

Vessberg, O. - Westholm, A. (1956). *The Swedish Cyprus Expedition: Finds and results of the excavations in Cyprus 1927-1931*. Stockholm: Swedish Cyprus Expedition.

Yavuz, H. (2007). *Hellenistik Dönem Tabakları ve Kaselerinin Kronolojik Gelişimi ve Sorunları*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yedidağ, T.Y. (2015). Dorylaion Kalıp Yapımı Kaseleri, *Olba XXIII*: 235-272.

Yenice, G. (2015). *Teos Liman Kilisesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldız, S, (2016). *Hellenistic Settlement in Smooth Cilicia (Cilicia Pedias*), (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: İhsan Doğramacı Bilkent University.

Χατζή-Βαλλιάνου. Δ. (2000). Δείγματα ελληνιστικής κεραμικής από ταφικά σύνολα της κεντρικής Κρήτης. *Χρονολογικα Προβληματα Κλειστα Συνολα - Εργαστηρια, Πρακτικα. Κείμενα.* (ss.87-101).Υπουργειο Πολιτισμου Κε' Εφορεια Προϊστορικων Και Κλασικων Αρχαιοτητων. Αθηνα. Βολοσ 17-23 Απριλιου 2000.

Zajcev, Jurij P. (2005). Absolut and Relative Chronology of Scythian Neapolis in The 2nd Century BC. *Chronologies of the Black Sea Area in the Period c. 400–100 BC. BSS* (3). Aarhus, 2005. *BSS.* (3): 259-273.

Zhuravlev, D. (2014). Hellenistic Pergamene tableware in the northern Black Sea region. *Consumption and distribution Late Hellenistic to Mediaeval fine wares of the Aegean coast of Anatolia: Their production, imitation and use.* (ss.129-219). Varsovie: Editions Neriton.

Ziegenaus, O. - De Luga, G. (1968). *Altertümer von Pergamon: Bd. 11, 1. Tl.* (Altertümer von Pergamon.) Berlin: De Gruyter.

Zolotarev, M.I. (2005). A Hellenistic Ceramic Deposit from the North-eastern Sector of Chersonesos . *Chronologies of the Black Sea Area in the Period c. 400–100 BC. BSS* (3). Aarhus, 2005: 193-216.

Zoroğlu, L. (2004), Hellenistic Pottery from Kelenderis, *Στ' Επιστημονικη Συναντηση Για Την Ελληνιστικη Κεραμικη, Χρονολογικα Προβληματα Κλειστα Συνολα-Εργαστηρια, Πρακτικα. Κείμενα. Εργαστήρια: Πρακτικά,* (ss. 299-310). Υπουργειο Πολιτισμου Κε' Εφορεια Προϊστορικων Και Κλασικων Αρχαιοτητων. Αθηνα. Βόλος, 17-23/4/2000.

EKLER

EK 3: KATALOG

Kat.No. **: 1**
Form **:** Tuzluk
Buluntu Yeri : A-1/SMBM.12.116
Seviye **:** 9.40 - 8.90 m.
Ölçüler **:** R: 8 cm. h: 2.7 cm.
Munsell **:** Firnis: 5 YR 2.5/1 Black
Hamur: 7.5 YR 4/2 Brown
Tanım **:** Ağız-gövde parçası. İçe belirgin dönüşlü ağız. Gövdeye yumuşak kavis geçiş. Gövdede kalınlaşan cidar. Sık dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.
Karşılaştırma: Sparkes-Talcott, 1970: fig. 9.949; Technau, 1929: abb. 31.5; Kenrick, 1985: fig.6.B.28.1; Schafer, 1968: taf. 4.C-13; Edwards, 1975: pl. 2.55; Knigge, 2005: abb. 46.473; Hellström, 1965: pl. 33.42; Rotroff-Oliver, 2003: pl.15. 75; Rotroff, 1997: fig. 65.1076; Doğan, 2013: çiz. 99.KN.99
Tarih **:** İ.Ö. 4. yy. sonu - 3. yy. başı

Kat.No. **: 2**
Form **:** Tuzluk
Buluntu Yeri : D-3 / SMBM.10.21
Seviye **:**10.00 - 9.50m.
Ölçüler **:** R: 6.2 cm. h: 1.9 cm.
Munsel **:** Firnis: Gley 1 2.5/N Black
Hamur: 2.5 YR 6/6 Light Red
Tanım **:** Ağız-gövde parçası. İçe belirgin dönüşlü ağız. Ağızdan gövdeye omuzdan dönüş. Konik gövdeli. Sık dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.
Karşılaştırma: Crowfoot-Kenyon, 1957: fig. 49.4; Rotroff, 1997: fig. 65.1088, 1089; Doksanaltı, 2006: form K5.400, form K40.418 ; Civelek, 2006: fig. 3.d
Tarih **:** İ.Ö. 3. yy.

Kat.No. : **3**

Form : İçe Dönük Ağızlı Kase

Buluntu Yeri : A-11 / SMBM.12.38

Seviye : 10.10 - 9.50m.

Ölçüler: : R: 10.2 cm. h: 2.4cm.

Munsel : Firnis: 2.5 YR 2.5/1Reddish Black

Hamur: 5 YR 6/4 Light Reddish Brown

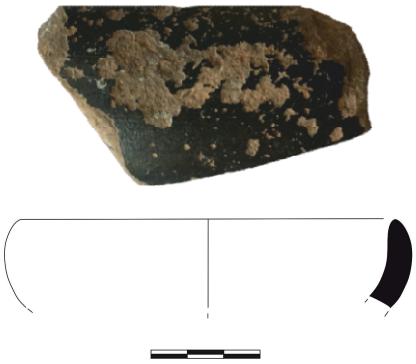

Tanım : Ağız-gövde parçası. Hafif içe dönük ğızlı, ağızdan sığ gövdeye yumuşak geçişli. Sık dokulu hamur.Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Hama III.2, 1971: fig. 4.44; Rotroff, 1997: fig.62.965; Technau, 1929: abb.32.5; Aktaş, 2011: çiz.10.27; Doğan, 2010: çiz.79.KN.79

Tarih : İ.Ö. 4. yy. sonu - 3. yy. başı

Kat.No. : **4**

Form : İçe Dönük Ağızlı Kase

Buluntu Yeri : A-11 / SMBM.12.116

Seviye : 9.70 - 9.40 m.

Ölçüler : R: 9.6 cm. h: 3.8cm.

Munsell : Firnis: 7.5 YR 2.5/1 Black

Hamur: 7.5 YR 5/1Gray

Tanım : Ağız-gövde parçası. İçe belirgin dönüşlü kapalı ağız. Gövdeye keskin çıkıntıyla dönüş. İnce cidar. Sık dokulu iyi pişmiş gri hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Schafer, 1968: taf. 4.C 17; Küçük, 2006: çiz.9.20; Gürler, 1994: çiz. 6.16; Rotroff, 1997: fig.63.1002; Kögler, 2010: abb. 12.D-69; Şahin, 1992: şek.5.8

Tarih : İ.Ö. 3. yy. sonu - 2. yy.

Kat.No. : **5**

Form : İçe Dönük Ağızlı Kase

Buluntu Yeri : E-6 / SMBM.10.48

Seviye : 11.10 - 10.50 m.

Ölçüler : R: 9.4 cm h: 1.9 cm.

Munsell : Firnis: dış: Gley1 4/N Dark Gray
iç: 10 R 5/6 Red
Hamur: 10 YR 6/3 Pale Brown

Tanım : Ağız-gövde parçası. Ağız içe belirgin dönüşlü, kapalı. İnce ve keskin dudak. Konik gövdeye keskin çıkıntıyla dönüş. İnce cidar. Sık dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Sağlan, 2014: no.24; Rotroff, 1997: fig.63.1008; Gassner, 1997: taf.4.69,Crowfoot-Kenyon,1957: fig.49.11; Pinkwart-Stammnitz, 1984: taf.37.K.142

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın yarısı

Kat.No. : **6**

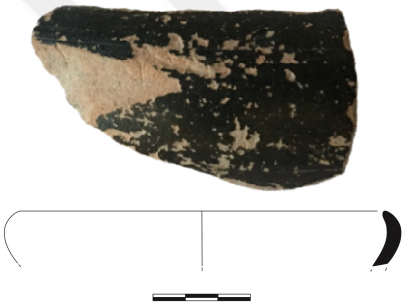

Form : İçe Dönük Ağızlı Kase

Buluntu Yeri : A-10 / SMBM.12.59

Seviye : 9.30 - 8.90 m.

Ölçüler : R: 11.2 cm. h:1.8 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 2.5/1 Reddish Black
Hamur: 5 YR 7/4 Pink

Tanım : Ağız-gövde parçası. İçe belirgin dönüşlü ağız, ince ve köşeli dudak. Derin gövdeye yumuşak kavisle dönüş. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma : Ladstatter-Aunger, 2001: taf. 49.28; Schafer, 1968: taf. 1.A-3; Rotroff, 1997: fig.63, pl.76.1001, Gassner, 1997: taf.4.67; Çelik, 2007: çiz.9, lev.3.14

Tarih : İ.Ö. 3. yy.

Kat.No. **: 7**

Form **:** İçe Dönük Ağızlı Kase

Buluntu Yeri : A-4 / SMBM.08.312

Seviye **:** 11.60 - 11.40 m.

Ölçüler **:** R: 11cm. h: 2.4 cm.

Munsell **:** Firnis: Gley1 3/N Very Dark Gray

Hamur: 2.5 YR 7/6 Light Red

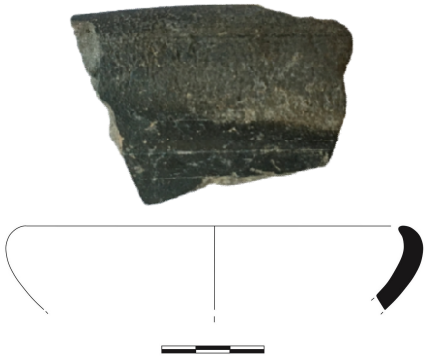

Tanım **:** Ağız-gövde parçası. İçe belirgin dönüşlü ağız, ince ve köşeli dudak. Derin gövdeye yumuşak kavisle dönüş. Seyrek dokulu hamur. Kireç ve mika katkılı.

Karşılaştırma: Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.2.A6; Tekkök, 1996: fig.3.A-4; Rotroff-Oliver, 2003: pl. 15.78; Edwards, 1975: pl.2.26; Guz-Zilberstein, 1995: fig. 6.1.28; Crowfoot-Kenyon, 1957: fig.49. 9

Tarih **:** İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. **: 8**

Form **:** İçe Dönük Ağızlı Kase

Buluntu Yeri : C-6/ SMBM.11.62

Seviye **:** 9.50 - 9.00 m.

Ölçüler **:** R:11.8cm. h:3.7cm.

Munsell **:** Firnis: 2.5 Y 3/1 Very Dark Gray

Hamur: 10 YR 7/3 Very Pale Brown

Tanım **:** Ağız-gövde parçası. İçe dönük ağızlı, ince ve köşeli dudaklı. Derin gövde. İnce cidarlı. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Özdemir, 1998: no.31; Durukan-Körsulu, 2007: Kat. No.48; Gürler, 1994: çiz.5.13; Bulut, 2007: şek.1b.11; Karageorghi, 1978: pl.XLIX.121; Berlin, 1997: pl.16.PW 135; Duman, 2010: Kat. No.A44; Berlin-Warner Slane, 1997: pl.16.PW 135

Tarih **:** İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **9**

Form : İçe Dönük Ağızlı Kase

Buluntu Yeri : C-6 / SMBM.11.27

Seviye : 10.00 - 9.50 m.

Ölçüler : R:11 cm. h: 2.2 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 6/8 Light Red
5 YR 3/2 Dark Reddish Brown
Hamur: 2.5 YR 6/4 Light Reddish Brown

Tanım : Ağız-gövde parçası. İçe dönük ağız, yuvarlatılmış dudaklı. Derin ve konik gövdeye belirgin dönüş.Sık dokulu hamur. İç ve dış açık kırmızı firnisli, dışta ağız kenarı koyu kırmızımsı kahverengi firnis bantlı. Mika ve kireç katkılı

Karşılaştırma: Crowfoot-Kenyon, 1957: fig. 49.10; Metzger, 1969: taf.8.2; Gürler, 1994: çiz.6.19; Weber-Hiden, 2003: taf.1.A 1.1

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **10**

Form : İçe Dönük Ağızlı Kase

Buluntu Yeri : A-11 / SMBM.12.123

Seviye : 8.90 - 8.10 m.

Ölçüler : R: 12.8 cm. h: 5.1cm.

Munsell : Hamur: 5 YR 6/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-gövde parçası. Kapalı ağız, keskin hatlı köşeli ince dudak. Derin gövdeye keskin dönüş. İnce cidar. Hafif seyrek dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma : Goldman, 1950: fig.180.D; Rotroff-Oliver, 2003: pl.7.35; Krinzinger, 2010: taf.69.AK-3; Egeci, 2014: Kat. No.10; Guz-Zilberstein, 1995: fig.6.1.14; Rotroff, 1997: fig.63, pl.77.1022, 1023

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **11**

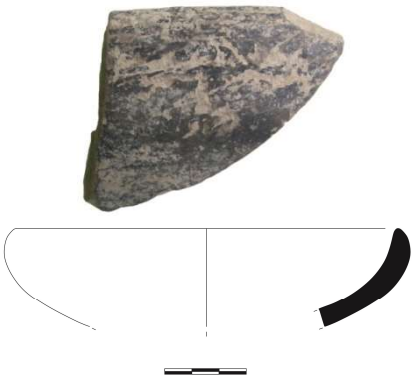

Form : İçe Dönük Ağızlı Kase

Buluntu Yeri : C-1 / SMBM.08.453

Seviye : 9.50 - 9.00 m.

Ölçüler : R: 14 cm. h: 3.6cm.

Munsell : Firnis: Gley 1 2.5/NBlack
Hamur: 10 YR 5/1 Gray

Tanım : Ağız-gövde parçası. Hafif içe dönük dikeye yakın ağız, yayvan, sığ gövdeli. Gövdeye yumuşak geçişli. Kalın cidar. Sık dokulu hamur. Kireç katkılı.

Karşılaştırma: Gürler, 1994: çiz.4.5; Rotroff, 1997: fig.62.980; Durukan-Körsulu, 2007: Kat. No.43; Berlin, 1999: pl.4.51; Knigge, 2005: taf.119.674; Diederichs, 1980: pl.7.67; Aktaş, 2011: çiz.10.28; Crowfott-Kenyon, 1957: fig.49.1

Tarih : İ.Ö. 3. yy. sonu - 2. yy.

Kat.No. : **12**

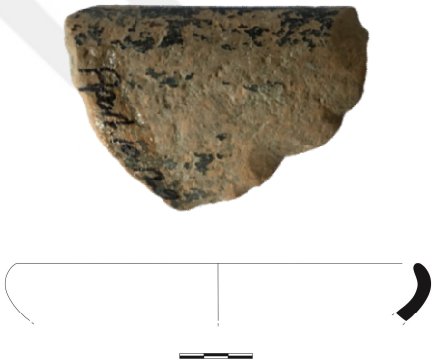

Form : İçe Dönük Ağızlı Kase

Buluntu Yeri : A-5 / SMBM.10.129

Seviye : 10.50 - 10.00 m.

Ölçüler : R: 16.4 cm. h: 2.6cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 2.5/1 Reddish Black
Hamur: 5 YR 7/6 Reddish Brown

Tanım : Ağız-gövde parçası. İçe dönük ağızlı, yuvarlatılmış dudaklı. Sığ gövde. Ağızdan gövdeye yumuşak kavisle geçiş. Sık dokulu hamur. Mikave kireç katkılı.

Karşılaştırma: Sparkes-Talcott, 1970: fig.8.835; Rotroff, 1997: fig. 62.986; Edwards, 1975: pls. 2.43.20; Aktaş, 2011: çiz.12.33; Sağlan, 2014: no.20

Tarih : İ.Ö. 3. yy. sonu - erken 2. yy.

Kat.No. **: 13**

Form **:** İçe Dönük Ağızlı Kase

Buluntu Yeri **:** E-1 / SMBM.08.472

Seviye **:** 9.50 - 9.00 m.

Ölçüler **:** R:14.8 cm. h: 2.3cm.

Munsell **:** Firnis: Gley1 2.5/N Black

Hamur: Gley1 6/N Gray

Tanım **:** Ağız-gövde parçası.İçe dönük ağızlı, yuvarlatılmış dudaklı. Sığ gövdeye belirgin dönüş. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma **:** Gassner, 1997: taf.4.70; Rotroff, 1997: fig. 62.984; Rotroff-Oliver,2003: pl.5.15, pl.15.77; Berlin-Stone, 2016: fig.9.6.9; Kögler, 2010: abb.1. Aa.8; Zolotarev, 2005: fig. 4.4; Küçük, 2006: çiz.7.23; Samos XX, 2004: taf.84.1852; Crowfoot-Kenyon, 1957: fig.38.5, fig.49.3; Işın, 2008: taf.41.1; Waage, 1948: pl. 2.76f

Tarih **:** İ.Ö. 3. - 2. yy.

Kat.No. **: 14**

Form **:** İçe Dönük Ağızlı Kase

Buluntu Yeri **:** A-11 / SMBM.12.63

Seviye **:** 11.27 - 10.60 m.

Ölçüler **:** R: 16.6 cm. h: 2.5 cm.

Munsell **:** Firnis: 2.5Y2.5/1Black

Hamur: 10 YR 6/1 Gray

Tanım **:** Ağız-gövde parçası.İçe belirgin dönüşlü, gövdeye paralel kapalı ağızlı. Derin gövdeye keskin çıkıntıyla dönüş. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff, 1997: fig. 63.1004; Schäfer, 1968: taf. 4.C17,C18; Mitsopoulos-Leon, 1991: taf. 3.A.15; Küçük, 2006: çiz. 7.11;Hama III-2, fig. 6.52; Gassner, 1997: taf. 4.68; Civelek, 2006: fig. 1.j; Özgen, 2013: 5.325

Tarih **:** İ.Ö. 3. yy. sonu - erken 2. yy.

Kat.No. : **15**

Form : İçe Dönük Ağızlı Kase

Buluntu Yeri : A-10 / SMBM.12.29

Seviye : 9.70 - 9.30 m.

Ölçüler : R: 15.6 cm. h: 2.8 cm.

Munsell : Hamur: 10 R 7/4 Pale Red

Tanım : Ağız-gövde parçası. İçe dönük ağız, keskin ve ince dudak. İnce cidarlı, seyrek dokulu hamur. Kireç katkılı.

Karşılaştırma: Gürler, 1994: çiz. 6.19; Özdemir, 2008: no.38; Hayes, 1991: fig.14. 12; Guz-Zilberstein, 1995: fig.6.1.29

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **16**

Form : İçe Dönük Ağızlı Kase

Buluntu Yeri : A-11 / SMBM.12.83

Seviye : 9.70 - 9.40 m.

Ölçüler : R: 6.6 cm. h: 1.8 cm.

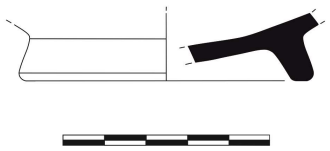

Munsell : Firnis: Gley 1 2.5/N Black

Hamur: 7.5 YR 5/1 Gray

Tanım : Kaide-gövde parçası. Halka kaide. Konik kaide ayağı. Sarkık kaide yayı. Sık dokulu gri hamur. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma : Guz-Zilberstein, 1995: fig.6.1.25; Crowfoot-Kenyon, 1957: fig.49. 5; Rotroff-Oliver, 2003: pl. 9.47; Küçük, 2006: çiz.5.7; Wintermeyer, 2004: abb.218. 285

Tarih : İ.Ö. 3. yy. ortaları - 2. yy.

Kat.No. : **17**

Form : İçe Dönük Ağızlı Kase

Buluntu Yeri : B-2 / SMBM.08.443

Seviye : 10.00 - 9.50 m.

Ölçüler : R: 5 cm. h: 1.4 cm.

Munsell : Firnis: Gley 1 2.5/N Black;
Hamur: Gley 1 5/N Gray

Tanım : Kaide-gövde parçası. Alçak halkakaide. Oturma düzlemi geniş. Keskin dönüşlüdışbükey ve dolgun kaide ayağı. Sık dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Guz-Zilberstein, 1995: fig.6.1.20; Şahin, 2014: res.5.22; Civelek, 2006: fig.4.d; Rotroff-Oliver, 2003: pl.8.40

Tarih : İ.Ö. 3. yy. sonu - 2. yy. başı

Kat.No. : **18**

Form : İçe Dönük Ağızlı Kase

Buluntu Yeri : A-10/ SMBM.12.53

Seviye : 9.30 - 8.90 m.

Ölçüler : R: 7.2 cm. h: 3.4 cm.

Munsell : Hamur: 5 YR6/6ReddishYellow

Tanım : Yüksek halka kaide. Oturma düzlemi yuvarlatılmış olup hafif dışa kıvrıktır. Kaide ayağı konik çıkışlı. Yarı küresel gövdeli. Seyrek dokulu hamur. Az kireç ve mika katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff-Oliver,2003: pl.7.38; Bulut, 2007: şek.2c.25; Schafer, 1968: taf.4.C.19; Crowfoot-Kenyon, 1957: fig.49.5

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. **: 19**

Form **:** Dışa Dönük Ağızlı Kase

Buluntu Yeri : B-1 / SMBM.08.415

Seviye **:** 10.25 - 10.00 m.

Ölçüler **:** R: 8.8 cm. h: 1.8 cm.

Munsell **:** Firnis: 2.5 YR 2.5/1 Reddish Black

Hamur: 2.5 YR 7/6 Light Red

Tanım **:** Ağız-gövde parçası. Kuşbaşı ağızlı. Gövdeden alt gövdeye yumuşak dönüşlü. Sık dokulu hamur. Kireç katkılı.

Karşılaştırma: Miller, 1994: çiz. 25; Sparkes-Talcott, 1970: fig.8, pl.32.808; Hellström, 1965: pl.33.63; Anderson, 1954: fig.15.194; Egeci, 2014: Kat. No.22; Aktaş, 2011: çiz. 1.1; Metzger, 1984: abb.27.35; Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.5.A.16

Tarih **:** İ.Ö. 3. yy.

Kat.No. **: 20**

Form **:** Dışa Dönük Ağızlı Kase

Buluntu Yeri : B-1 / SMBM.08.446

Seviye **:** 8.64 - 8.40 m.

Ölçüler **:** R: 11.6 cm. h: 2.5 cm.

Munsell **:** Firnis: 5 YR 5/6 YellowishRed

Hamur: 2.5 YR 7/6 Light Red

Tanım **:** Ağız-gövde parçası. Kuşbaşı ağız. Hafif içbükey üst gövde. Sık dokuluhamurlu. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff, 1997: fig.60, pl.146.916; Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.6. A22, A24; Thompson, 1934: fig.117.E33; Karageorghis, 1978: pl. XLIX.24; Samos XX, taf.83.1825; Duman, 2010:Kat. No. C6; Aktaş, 2001: çiz.3.7; Egeci, 2014: Kat.No.34

Tarih **:** İ.Ö. 3. - 2. yy.

Kat.No. : **21**

Form : Dışa Dönük Ağızlı Kase

Buluntu Yeri : B-1 / SMBM.08.446

Seviye : 8.64 - 8.40 m.

Ölçüler : R: 15.6 cm. h: 2.1cm.

Munsell : Firnis: Gley 1 3/N Very Dark Gray

Hamur: 7.5 YR 7/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-gövde parçası. Dışa yuvarlatılmış ağız. Eğik ve hafif konkavlı üst gövde. İçi ve dışı siyah firnisli. Az mika katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff 1997, fig.59: 870; Krizinger 2010, taf.69: A-K.41; Guz-Zilberstein 1995, fig.6.2:1; Tolstikov-Zhuravlev 2004, N.176: 10; Başaran 2003, planche XLVII: 6; Papuci-Wladyka 1995, fig.2: 2; Waage 1948, pl. 2: 41f; Anderson 1954, fig.15: 200

Tarih : İ.Ö. 3. - 2. yy.

Kat.No. : **22**

Form : Dışa Dönük Ağızlı Kase

Buluntu Yeri : D-8 / SMBM.11.60

Seviye : 11.10 - 10.00 m.

Ölçüler : R: 16.4 cm. h: 2.6cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 2.5/1 Reddish Black

Hamur: 5 YR 6/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-gövde parçası. Dışa kalınlaştırılmış ağızlı. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Hayes, 1991: fig.IV.5; Rotroff-Oliver, 2003: pl.5.13; Egeci, 2014: Kat. No.42; Aktaş, 2011: çiz.4.11, çiz.5.14

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **23**

Form : Dışa Dönük Ağızlı Kase

Buluntu Yeri : A-10/ SMBM.12.26

Seviye : 9.70 - 9.30 m.

Ölçüler : R: 16.1 cm. h: 3 cm.

Munsell : Firnis: 10 YR 3/1 Very Dark Gray

Hamur: 7.5 YR 7/4 Pink

Tanım : Ağız-gövde parçası. Dışa kalınlaştırılmış ağızlı. Konik gövde. Sık dokulu hamur. Kum ve mika katkılı.

Karşılaştırma: Samos XX, 2004: taf.83.1830; Aktaş, 2001: çiz.4.11; Kenrick,1985: fig.5.B 19.3

Tarih : İ.Ö. 2. yy. sonu

Kat.No. : **24**

Form : Dışa Dönük Ağızlı Kase

Buluntu Yeri : D-3 / SMBM.10.21

Seviye : 10.00 - 9.50 m.

Ölçüler : R: 15 cm. h: 2 cm.

Munsell : Firnis: 10 YR 5/3 Brown - 7.5YR 2.5/1 Black

Hamur: 2.5 YR 6/6 Light Red

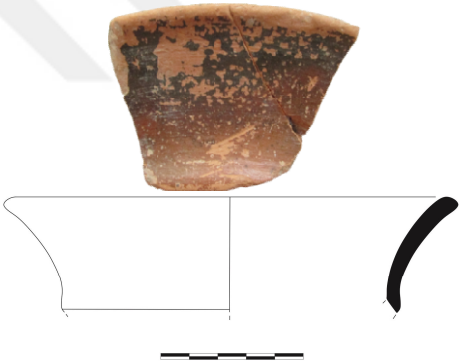

Tanım : Ağız-gövde parçası. Dışa yuvarlatılmış basit ağız. Konkav üst gövde. Alt gövdeye belirgin dönüş. Sık dokulu hamur. Kireç ve mika katkılı.

Karşılaştırma: Ekin-Meriç, 2013: çiz.lev.7.S 56; Rotroff, 1997: fig.61, pl. 74.952; Doksanaltı,2006: form.K.22, no. 770

Tarih : İ.Ö. geç 2 - erken 1. yy.

Kat. No : **25**

Form : Dışa Dönük Ağızlı Kase

Buluntu Yeri : A-1 / SMBM.08.389

Seviye : 10.50 - 10.25 m.

Ölçüler : R: ağız: 9 cm. kaide: 3.8cm.
h: 2.8cm.

Munsell : Firnis: 7.5 YR 2.5/1 Black
Hamur: 2.5 YR 6/6 Light Red

Tanım : Ağız-gövde-dip parçası. Dışa yuvarlatılmış basit ağızlı. Hafif içbükey üst gövde,alt gövdeye belirgin dönüş. Alt kısmı düz yalancı halka kaide. Sık dokulu hamur. Daldırma firnisli.

Karşılaştırma: Rotroff, 1997: fig.61.950, Schafer, 1968: taf.3.C9; Gassner, 1997: taf. 5.91; Metzger, 1959: taf.9.5

Tarih : İ.Ö. 2. yy. sonu - 1.yy. başı

Kat.No. : **26**

Form : Dışa Dönük Ağızlı Kase

Buluntu Yeri : B-1 / SMBM.08.418

Seviye : 9.00 - 8.80 m.

Ölçüler : R: 8.4 cm. h: 2.4cm.

Munsell : Firnis: 5 YR 2.5/1 Black
Hamur: 2.5 YR 6/8 Light Red

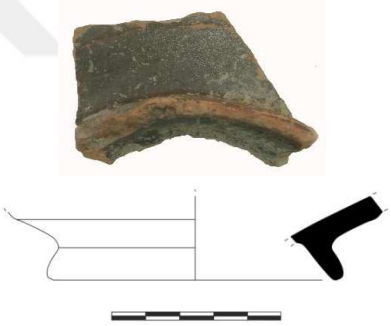

Tanım : Kaide-gövde parçası. Yüksek halka kaide. Konik profilli ve dışbükey kaide ayağı, oturma düzlemi ince ve köşeli. Sık dokulu hamur. Mika ve az kireç katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff, 1997: fig.60, pl.146.897; Thompson, 1934: fig.117.D5; Hayes, 1991: fig.2.16; Guz-Zilberstein, 1995: fig.6.2.17; Küçük, 2006: çiz.16.40

Tarih : İ.Ö. 3. yy. sonu - 2. yy. başları

Kat.No. : **27**

Form : Dışa Dönük Ağızlı Kase

Buluntu Yeri : C-6 / SMBM.11.79

Seviye : 9.00 - 8.70 m.

Ölçüler : R:6.9 cm. h: 1.9cm.

Munsell : Firnis: 5 YR 4/3 Reddish Brown

Hamur: 2.5 YR 6/6 Light Red

Tanım : Kaide-gövde parçası. Yüksek halka kaide. Oturma düzlemi düz. Köşeli dönüşlü dışbükey kaide ayağı. Yayvan alt gövde. Üst gövdeye keskin dönüşlü. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff, 1997: fig.60, pl.14.935; Gassner, 1997: taf.5.86

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **28**

Form : Dışa Dönük Ağızlı Kase

Buluntu Yeri : Genel

Seviye : Yüzey

Ölçüler : R: 4.8 cm. h: 2.8 cm.

Munsell : Firnis : 10 R 6/6 Light Red

Hamur:5 YR 7/6 Reddish Yellow

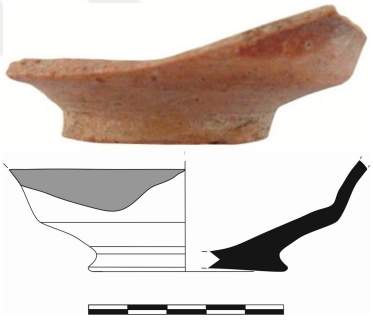

Tanım : Kaide-gövde parçası. Alt kısmı hafif yukarı konkav, oturma düzlemi dışa çekik. Konik açılan alt gövdeden üst gövdeye keskin dönüş. İçbükey üst gövde. Daldırma firnisli. Hafif seyrek dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff, 1997: fig.61, pl.74.953; Metzger, 1969: taf.9.5

Tarih : İ.Ö. 1. yy.

Kat.No. **: 29**

Form **:** Düz Ağız Tablalı Kase

Buluntu Yeri : C-8 / SMBM.11.56

Seviye **:** 11.10 - 10.00 m.

Ölçüler **:** R: 18 cm. h: 2.9 cm.

Munsell **:** Firnis : 5 YR 4/3 Reddish Brown
Hamur: 7.5 YR 7/6 Reddish Yellow

Tanım **:** Ağız-gövde parçası. Dışa dönük geniş ağız ve düz tablası, alt gövdeye yumuşak dönüş. Sık dokulu hamur. Daldırma firnisli. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Crowfoot-Kenyon, 1957: fig.55.11; Wintermeyer, 2004: abb.205. 269; Özdemir, 2008: no.42; Durukan-Körsulu, 2007:Kat. No.60; Hama III-2,1971: fig.4.389

Tarih **:** İ.Ö. geç 3 - 2. yy'ın ilk yarısı

Kat.No. **: 30**

Form **:** Düz Ağız Tablalı Kase

Buluntu Yeri : A-2 / SMBM.08.395

Seviye **:** 9.90 - 9.20 m.

Ölçüler **:** R: 14.6 cm. h: 2.1 cm.

Munsell **:** Firnis: 2.5 YR 3/4 Dark Reddish Brown
Hamur: 5 YR 7/4 Pink

Tanım **:** Ağız-gövde parçası. Düzleştirilmiş ağız, konik gövde. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Crowfoot-Kenyon, 1957, fig.55.10,11; Gassner, 1997: taf.6.100; Guz-Zilberstein, 1995: fig.64.10, 11

Tarih **:** İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **31**

Form : Düz Ağız Tablalı Kase

Buluntu Yeri : D-3 / SMBM.10.21

Seviye : 10.00 - 9.50 m

Ölçüler : R: 12.6 cm. h: 2.7 cm.

Munsell : Firnis:10 R 6/8 Light Red
Hamur: 2.5 YR 6/8 Light Red

Tanım : Ağız-gövde parçası. Düzleştirilmiş ağız, sarkık dudak, köşeli dönüş yapan gövde. Sık dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff, 1997: fig. 53.766, 772; Krizinger, 2010: taf.12. B-K 240; Crowfoot-Kenyon, 1957: fig.55.10, 11; Laflı-Kan Şahin, 2012: pl.17.405, 406

Tarih : İ.Ö. 2. yy. sonu - 1. yy.

Kat.No. : **32**

Form : Baskı Bezemeli Kase

Buluntu Yeri : C-2 / SMBM.08.459 A

Seviye : 9.00 - 8.70 m.

Ölçüler : K.Gen.: 6.4cm -K.Uz.: 3.5cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 2.5/1 Reddish Black
Hamur: 10 YR 6/3 Very Pale Brown

Tanım : Gövde parçası. Oturma düzlemi korunamamış. Kaideye geçişte yiv görülür. Parlak siyah firnisli. İç kısımda kaide merkezi rulet bezemeli. İyi pişmiş hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.3.A14; Gürdal, 1999: lev.2.A.9; Guz-Zilberstein, 1995: fig.6.1.9; Schafer, 1968: taf. 7.C.32, C.33

Tarih : İ.Ö. 4. yy. sonu - 3. yy. başları

Kat.No. : **33**

Form : Baskı Bezemeli Kase

Buluntu Yeri : A-12 / SMBM.12.75

Seviye : 10.50 - 10.20 m.

Ölçüler : R: 8 cm. h: 2.8 cm.

Munsell : Firnis: 5 YR 2.5/1 Black
Hamur: 7.5 YR 7/4 Pink

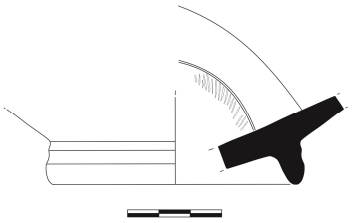

Tanım : Kaide-gövde parçası. Yüksek halka kaide. İç kısımda aşınmış insize yiv ve baskı bezeme. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Metzger, 1969: taf.1.23; Rotroff, 1997: fig.59, pl.145.886; Crowfoot-Kenyon, 1957: fig. 49.10; Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.5.A.16, A.20

Tarih : İ.Ö. 3. yy.

Kat.No. : **34**

Form : Kase Kaide

Buluntu Yeri : B-2 / SMBM.08.443

Seviye : 10.00 - 9.50 m.

Ölçüler : R: 5.4 cm. h: 1.7 cm.

Munsell : Firnis: Gley 1 2.5/N Black
Hamur: 2.5 Y 6/1 Gray

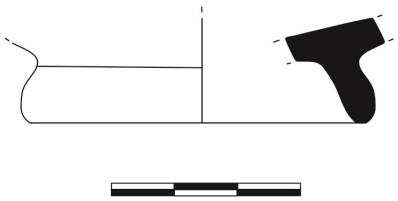

Tanım : Kaide parçası. Yüksek halka kaide. Oturma düzlemi düz. Kaide ayağı dış bükey. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff, 1997: fig.62.977; Hellström, 1965: pl.33.33; Technau, 1929: abb.32.8, Anderson, 1954: fig.16.121.

Tarih : İ.Ö. 3. - 2. yy.

Kat.No. **: 35**

Form **:** Kase Kaide

Buluntu Yeri : A-8 / SMBM.11.03

Seviye **:** 10.20-10.00 m.

Ölçüler **:** R: 5.3 cm. h: 2.15 cm.

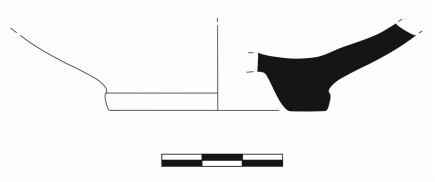

Munsell **:** Firnis: Gley1 2.5/N Black

Hamur: 7.5 YR 5/2 Brown

Tanım **:** Kaide-gövde parçası. Alçak halka kaide. Oturma düzlemi geniş ve düz. Kaideden gövdeye geçişte yiv görülür. Yarı küresel gövde. Sık dokulu hamur. Kireç katkılı.

Karşılaştırma: Civelek, 2006: fig.4. j; Aktaş, 2011: çiz.5.18

Tarih **:** İ.Ö. 3. - 2. yy.

Kat.No. **: 36**

Form **:** Kase Kaide

Buluntu Yeri : C-3 / SMBM.10.93

Seviye **:** 9.00 - 8.75m.

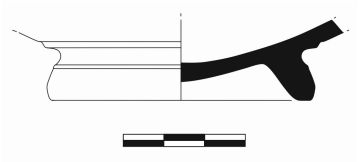

Ölçüler **:** R: 6.3 cm. h: 1.9 cm.

Munsell **:** Firnis: 5 YR 2.5/1 Black

Hamur: 5 YR 6/4 Light Reddish Brown

Tanım **:** Kaide-gövde parçası. Yüksek halka kaide. Kavisli kaide yayı. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff, 1997: fig. 60.931

Tarih **:** İ.Ö. 2. yy. sonları

Kat.No. : **37**

Form : Kase Kaide

Buluntu Yeri : B-3 / SMBM.10.85

Seviye : 10.00 - 9.50 m.

Ölçüler : R : 4.2 cm. h: 2.7 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 4/4 Reddish Brown
Hamur: 5 YR 7/6 Reddish Yellow

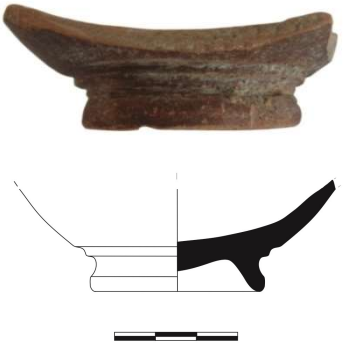

Tanım : Kaide-gövde parçası. Yüksek halka kaide. Gövdeye geçişte keskin yiv. Yarı küresel gövde. Kaide altında konik çıkıntı. Hafif seyrek dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff, 1997: fig. 64.1040

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **38**

Form : Kase Kaide

Buluntu Yeri : D-1 / SMBM.08.455

Seviye : 10.50 - 10.00 m.

Ölçüler : R: 5 cm. h: 2.1 cm.

Munsell : Firnis: 5 YR 5/2 Reddish Gray
Hamur: 2.5 YR 7/6 Light Red

Tanım : Kaide-gövde parçası. Alçak halka kaideli. Konik yükselen gövde. Oturma düzlemi yuvarlatılmış. Kaide ayağı dışbükey profilli. Kaide altı yivli. Sık dokulu hamur. Mika ve az kireç katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff, 1997: fig. 61.951; Gürdal, 1999: lev. 1.A4

Tarih : İ.Ö. 2. yy. sonu - 1. yy. başı

Kat.No. : **39**

Form : Kase Kaide

Buluntu Yeri : B-3 / SMBM.10.85

Seviye : 10.00 - 9.50 m.

Ölçüler : R: 3.3cm. h: 1.4cm.

Munsell : Firnis: 10 R 5/8 Red
Hamur: 5 YR 6/6 Reddish Yellow

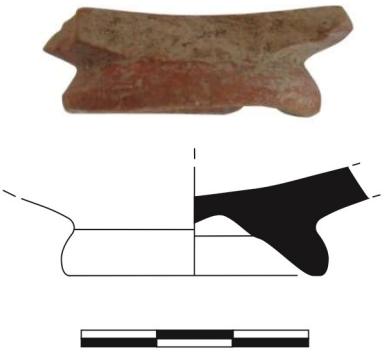

Tanım :Kaide-gövde parçası. Halka kaideli. Oturma düzlemi ince, kaide ayağı dışbükey profilli. Sık dokulu hamur.

Karşılaştırma: Rotroff, 1997: fig.61, pl.74.922; Kenrick, 1985: fig.17.B.123.12

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **40**

Form : Kase Kaide

Buluntu Yeri : B-9 / SMBM.12.98

Seviye : 9.30 - 8.90 m.

Ölçüler : R: 5.4 cm. h: 2.1 cm.

Munsell : Firnis: 5 YR 2.5/2 Dark Reddish Brown
Hamur: 5 YR 5/4 Reddish Brown

Tanım :Kaide-gövde parçası. Alçak halka kaideli. Oturma düzlemi düzleştirilmiş. Kaide ayağı dolgun ve dışbükey profilli.Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Doksanaltı, 2006: K.96a, Kat.No.1149; Küçük, 2006: çiz.16.38; Rotroff-Oliver, 2003: pl.7.32

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **41**
Form : Kase Kaide
Buluntu Yeri : A-11 / SMBM.12.119
Seviye : 9.40 - 8.90 m.
Ölçüler : R: 4.2 cm. h: 1.45 cm.
Munsell : Firnis: 2.5 Y 3/1 Very Dark Gray (yakın ton)
Hamur: 7.5 YR 6/4 Light Brown
Tanım : Kaide-gövde parçası. Alçak halka kaide. Alt kısmı profillendirilmiş. Yarı küresel gövde. Mika katkılı.
Karşılaştırma: Schafer, 1968: abb.20. z.137.a, abb.10.1,2 (taf.51.G.3); Pinkwart-Stamnitz, 1984: taf.25.K.39; Çelik, 2007: çiz.31.77, 78
Tarih : İ.Ö. 2. yy.

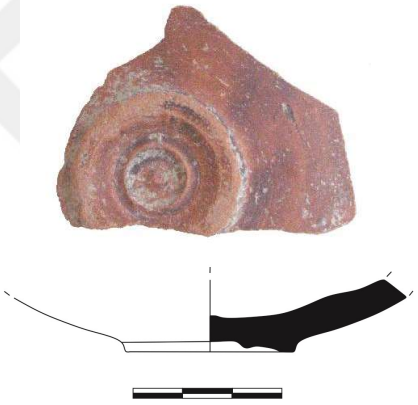

Kat.No. : **42**
Form : Kase Kaide
Buluntu Yeri : A-3 / SMBM.08.309
Seviye : 11.40 - 10.40 m.
Ölçüler : R: 3.2 cm. h: 1.4 cm.
Munsell : Firnis: 5 YR 5/4 Reddish Brown
Hamur: 7.5 YR 6/4 Pale Brown
Tanım : Kaide-gövde parçası. Alçak halka kaide. Yarı küresel gövde. Hafif seyrek dokulu hamur. Mika, kum katkılı.
Karşılaştırma: Tekkök-Biçken, 1996, fig.6.A.46
Tarih : İ.Ö. 1. yy.

Kat.No. **: 43**

Form **:** Kantharos

Buluntu Yeri : A-1 / SMBM.11.159

Seviye **:** 8.85 - 8.60 m.

Ölçüler **:** R: 14.8 cm. h: 1.9 cm.

Munsell **:** Firnis: dış: 2.5 YR/1 Reddish Black

iç: 10 R 5/8 Red

Hamur: 10 R 6/6 Light Red

Tanım **:** Ağız-boyun parçası. Dışa dönük ince ağız. İçbükey boyun. Gövdeye keskin dönüşte insize yiv. İnce cidar. Sık dokulu hamur.

Karşılaştırma: Rotroff, 1997: fig.11, pl.13.134; Sparkes-Talcott, 1970: pl.28, fig.7.684; Bulut, 2007: şek.8.12; Meriç, 2018: pl.3.38; Turan, 2006: çiz.lev. 31.161

Tarih **:** İ.Ö. 3. yy.

Kat.No. **:44**

Form **:** Kantharos

Buluntu Yeri : B-1 / SMBM.08.417

Seviye **:** 9.50-9.00 m.

Ölçüler **:** R: 11.8 cm. h: 2 cm.

Munsell **:** Firnis: 2.5 YR 4/6 Red,

7.5 YR 2.5/1 Black

Hamur: 5 YR 6/3 Reddish Brown

Tanım **:** Ağız-boyun parçası. Kalıp yapımı. Dışa dönük ve kenar kısmı içbükey profillendirilmiş ağızlı. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Ekin Meriç, 2013: lev.4.S 26; Doğan, 2013: şek. 14.40; Crowfoot-Kenyon, 1957: fig.46.1,2; Schafer, 1968: taf.6.C.23; Scherrer-Trinkl, 2006: taf.47. 467; Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.21.B4; Knigge, 2005: abb.36.454,460; Rotroff, 1997: fig.10, pl.11.116, fig.19, pl.28.278; Durukan-Körsulu, 2006: Kat. No.16; Goldman, 1950: fig.181.88.

Tarih **:** İ.Ö. 3. - 2. yy.

Kat.No. : **45**

Form : Kantharos

Buluntu Yeri : A-3 / SMBM.08.309

Seviye : 11.40 - 10.40 m.

Ölçüler : R: 6.2 cm. h: 3.1 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 2.5/1 Reddish Black

Hamur: 2.5 YR 6/8 Light Red

Tanım : Kaide parçası. Yüksek konik kaide. Konkav kaide altında nipple. Yivli oturma düzlemi. Sık dokulu hamur. Mika ve kireç.

Karşılaştırma: Cook, 1965: pl.45, fig.3; Schmid, 2000: Kat.No: 7; Sparkes-Talcott, 1972: pl.29.704; Rotroff, 1997: fig.4, pl.1.8, fig.4, pl.2.16, fig.9, pl. 10.96; Doksanaltı, 2006: Kat. No.582, 638; Granata, 2015: no.2; Samos III, 1989: abb.29. V6; Gürler, 1994: çiz.8.26; Morgan, 2004: pl.49.329; Crowfoot-Kenyon, 1957: fig.46.10; Bakan, 2009: lev.56.24; Metzger, 1969: taf.12. 7

Tarih : İ.Ö. 4. yy'ın 2. yarısı - 3. yy. başları

Kat.No. : **46**

Form : Kantharos kaide

Buluntu Yeri : D-7 / SMBM.11.91

Seviye : 9.50 - 9.00 m.

Ölçüler : R: 5.7 cm. h: 3.6 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 4/1 Dark Reddish Gray

Hamur: 2.5 YR 6/6 LightRed

Tanım : Kaide-kaide boynu. Kaide altı konkav. Yivli oturma düzlemi. Silindirik uzun ayak. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff, 1997: fig.4, pl.2.16, 17, 18; Krizinger, 2010: taf.212.B-K 222; Kenrick, 1985: fig.5.21.1; Crowfoot-Kenyon, 1957: fig. 46.9; Aktaş, 2001: çiz.22.75; Egeci, 2014: Kat.No.145; Metzger, 1969: taf.12.1; Zoroğlu, 2004: pl.111a: 1 (a: 64.6.71)

Tarih : İ.Ö. 3. yy'ın 2. çeyreği

Kat.No. : **47**

Form : Kantharos

Buluntu Yeri : A-11 / SMBM.12.63

Seviye : 11.27 - 10.60 m.

Ölçüler : R: 11.2 cm. h: 1.4 cm.

Munsell : Firnis: 10 R 4/6 Red

Hamur: 5 YR 6/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-boyun parçası. Dışa yuvarlatılmış ağız. İçbükey boyun. İnce cidar. Sık dokulu hamur. Kum ve az mika katkılı.

Karşılaştırma: Schafer, 1968: taf.15.D.52; Bulu, 2007: şek.3a.4; James, 2010: fig.7.43; Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.22.B9; Behr, 1988,: abb.4.13; Doğan, 2013: fig.13, 14; Civelek, 2006: fig. 4.b

Tarih : İ.Ö. 3. yy. sonu - erken 2. yy.

Kat.No. : **48**

Form : Kantharos kaide

Buluntu Yeri : C-5 / SMBM.11.114

Seviye : 8.50 - 8.00 m.

Ölçüler : R: 6.8 cm. h: 2.35 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 2.5/1 Reddish Black

Hamur: 2.5 YR 7/1 Light Reddish Gray

Tanım : Kaide-gövde parçası. Alçak halka kaide. Konik profilli, derin yivli. Seyrek dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Bulut, 2007: şek.18.7; Aktaş, 2001: çiz.22.78; Rotroff, 1997: fig.14, pl.18.197; Schafer, 1968: taf.15.D.65; Bakan, 2009: lev.62.186a.b; Godsey, 2017: fig.5.a (bagy kantharos)

Tarih : İ.Ö. 3. yy. sonu - 2. yy.

Kat.No. : **49**

Form : Skyphos

Buluntu Yeri : A-6 / SMBM.11.12

Seviye : 9.50 - 9.00 m.

Ölçüler : R: 9 cm. h: 2.2 cm.

Munsell : Firnis: Gley 1 3/1 Very Dark Gray
Hamur: 7.5 YR 6/6 Reddish Yellow

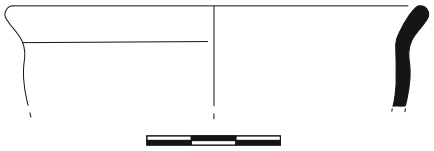

Tanım : Ağız-gövde parçası. Dışa dönük yüksek-konik ağız, Şişkin gövde. İnce cidarlı. İyi pişmiş sık dokulu hamur. Az miktarda kireç katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff, 1997: fig.19, pl. 28.279; Handberg-Petersen, 2010: pl.112.Dc-238, Dc-240; Mlynarczyk, 2011: pl.244.41

Tarih : İ.Ö. 3. yy'ın 2. yarısı - 2. yy. ortaları

Kat.No. : **50**

Form : Skyphos

Buluntu Yeri : B-2 / SMBM.10.75

Seviye : 9.40 - 9.15 m.

Ölçüler : R: 8.6 cm. h: 3.5 cm.

Munsell : Firnis: Gley 1 2.5/N Black
Hamur: 5 YR 7/6 Reddish Yellow

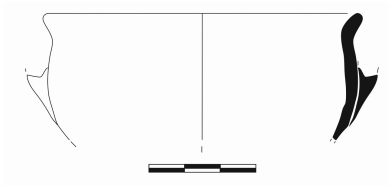

Tanım : Ağız-gövde parçası.Dışa dönük yüksek-konik ağız, Şişkin gövde. Sık dokulu hamur. Kireç ve mika katkılı.

Karşılaştırma: Schafer, 1968: taf.9.D.25 (skyphos); Sanders, vd. 2014: fig.45.40 (Attik tip skyphos, İ.Ö. 3.yy. ortası); Δ. Χατζή-Βαλλιάνου, 2000: pl.46.5 (lale şeklinde tek kulplu kase); Handberg-Petersen, 2010: pl. 110.Da–207 (Attik tip skyphos), pl.112.Dc-240 (çift kulplu kase); Mlynarczyk, 2011: pl.244.41 (skyphos, İ.Ö. 2.yy ortaları); James, 2010: fig.3.20; Goldman, 1950: fig. 198.625; Güneş, 2008: Kat.No.79

Tarih : İ.Ö. 3. yy'ın 2. yarısı - 2. yy. ortaları

Kat.No. : **51**

Form : Skyphos

Buluntu Yeri : D-8 / SMBM.11.82

Seviye : 10.30 - 10.00 m.

Ölçüler : R: 11.6 cm h: 2 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 2.5/1 Reddish Black

Hamur: 2.5 YR 6/6 Light Red

Tanım : Ağız-gövde parçası. Hafif dışa dönük topak ağız, sığ ve şişkin gövde. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Goldman, 1950: fig.181.82 (skyphos); Kenrick, 1985: fig.186.2; Durukan-Körsulu, 2007: Kat.No: 68 (çift kulplu kase); Edwards, 1975: pl. 17.554 (içki kabı); Samos XX, 2004: taf.82.1804; Wintermeyer, 2004: abb. 207.274; Egorova, 2016: fig.3.16; layer IV.16; Kögler, 2010: abb.17.E 21, E 22 (burkulmuş duvarlı içki kasesi); Hayes, 1991: fig.12.1, 2, 3; Egeci, 2014: Kat.No.178

Tarih : İ.Ö. 2. yy. sonu - 1. yy. başları

Kat.No. : **52**

Form : Skyphos

Buluntu Yeri : C-6 / SMBM.11.79

Seviye : 9.00 - 8.70 m.

Ölçüler : R: 13.4 cm. h: 2.9 cm.

Munsell : Firnis: 10 R 4/8 Red

Hamur: 2.5 YR 6/6 Light Red

Tanım : Ağız-gövde parçası. Dışa dönük topak ağız, şişkin gövde. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Kögler, 2010: abb.33.F.17; Riley, 1979: fig.122.D 835; Egeci, 2014: Kat.No.178

Tarih : İ.Ö. 2. yy. sonu - 1. yy.

Kat.No. : **53**

Form : Kalıp Yapımı Kaide

Buluntu Yeri : -A-12 / SMBM.12.65

Seviye : 11.10 - 10.20 m.

Ölçüler : R: 6.1 cm. h: 3.6 cm.

Munsell : Firnis: 5 YR 3/1 Very Dark Gray
Hamur: 7.5 YR 7/4 Pink

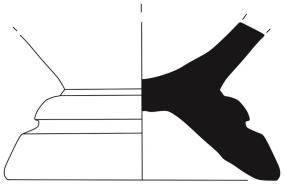

Tanım : Kaide-gövde parçası, Yüksek konik kaide derin yivlerle basamaklı görünümlüdür. Konik açılan çok az korunmuş alt gövde. Seyrek dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Ekin-Meriç, 2013: lev.4.S.33; Edwards, 1975: dep. 115.408;Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.101.F 52; Metzger, 1969: taf.13.15; Işın, 2008: taf.39. 1

Tarih : İ.Ö. 3. - 2. yy.

Kat.No. : **54**

Form : Kalıp Yapımı Kaide

Buluntu Yeri : -A-1 / SMBM.12.60

Seviye : 9.50 - 9.00 m.

Ölçüler : R: 5.4 cm. h: 2.4 cm.

Munsell : Firnis: 10 YR 3/1 Very Dark Gray
Hamur: 5YR 7/6 Reddish Yellow

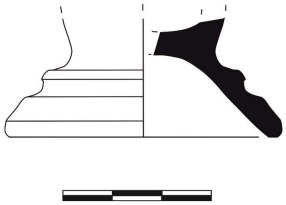

Tanım : Kaide parçası.Yüksek basamaklı konik kaide. Dar alt gövde.Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Gülsefa-Çıtakoğlu, 2015: no.2; Rotroff, 1997: fig.7, pl.6.57, fig.8, pl.8.83; Knigge, 2005: abb.37.988; Metzger, 1969: taf.13.21; Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.101.F.51

Tarih : İ.Ö. 3. - 2. yy.

Kat.No. : **55**

Form : Kalıp Yapımı Kaide

Buluntu Yeri : D-3 / SMBM.10.21

Seviye : 10.00 - 9.50 m.

Ölçüler : R: 6.2 cm. h: 3.5 cm.

Munsell : Firnis: Gley1 2.5/1 10 Y Greenish Black

Hamur: 7.5 YR 6/4 Light Brown

Tanım : Kaide-gövde parçası. Yüksek konik kaide. Oturma Konik açılan alt gövde korunmuştur. İyi pişmiş sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Edwards, 1975:dep. 115.408; Vaag-Norskov-Lund, 2002: pl.35.14; Egeci, 2014: Kat.No.161; Aktaş, 2011: çiz.21.70; Işın, 2008: taf.38.4; Özyiğit, 1990: fig. a.2

Tarih : İ.Ö. 3. - 2. yy.

Kat.No. : **56**

Form : Kalıp Yapımı Kaide

Buluntu Yeri : A-11/ SMBM.12.120

Seviye : 9.40 - 8.90 m.

Ölçüler : R: 4 cm. h: 3.35 cm.

Munsell : Firnis: 5 YR 3/2 Dark Reddish Brown

Hamur: 5 YR 7/6 Reddish Yellow

Tanım : Kaide-gövde parçası. Yüksek basamaklı halka kaide konik profillidir. Seyrek dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Egeci, 2014: Kat.No.158; Ekin-Meriç, 2013: lev.50.129.S 343; Samos XX, 2004: taf.82.1812, 1814; Bulut, 2007: şek.1b.8.

Tarih : İ.Ö. 3. yy'ın 3. çeyreği - 2. yy. başı

Kat.No. : **57**

Form : Kalıp Yapımı Kaide

Buluntu Yeri : B-10 / SMBM.12.46

Seviye : 9.70 - 9.30 m.

Ölçüler : R: 3.6 cm. h: 2.2 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 3/2 Dusky Red
Hamur: 5 YR 6/6 Reddish Yellow

Tanım : Kaide parçası. Konik profilli olup basamaklı şekilde yükselir. Oturma düzlemi düzleştirilmiş. Sık dokulu hamurlu. Mika, kum katkılı.

Karşılaştırma: Gassner, 1997: taf.10.166 (skyphos); Bulut, 2007: şek.1b 8.

Tarih : İ.Ö. 3.yy. sonu - 2. yy. başı

Kat.No. : **58**

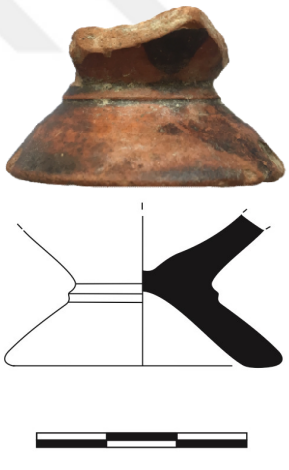

Form : Kalıp Yapımı Kaide

Buluntu Yeri : A-10 / SMBM.11.04

Seviye : 11.40 - 10.45 m.

Ölçüler : R: 3.7 cm. h: 2.1 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 5/8 Red
Hamur: 2.5 YR 6/6 Light Red

Tanım : Kaide-gövde parçası. Yüksek konik kaide. Oturma düzlemi düzleştirilmiş. Konik açılan alt gövde. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff, 1997: fig.16, pl.21.222; Diederichs, 1980:pl. 7.77,78; Stone, 2015: pl.12.66; Beestman-Kruyshaar, 2014: fig.2.6, fig.3.15, fig. 4.P2824, P250; Zoloterev, 2005: fig.5.20

Tarih : İ.Ö. 3. - 2. yy.

Kat.No. : **59**

Form : Parabolik Kase

Buluntu Yeri : B-8 / SMBM.12.10

Seviye : 9.30 - 8.90 m.

Ölçüler : R: 13 cm. h: 2.2 cm.

Munsell : Firnis: 7.5 YR 3/2 Dark Brown

Hamur: 5 YR 7/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-gövde parçası. Dışa dönük dik ince ağız. Ağız altında iki adet içbükey yiv. Sık dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Duman, 2010:Kat. No. D57; Rotroff, 1997: fig.20.328; Ladstatter-Auinger, 2001: taf.50.37; Crowfoot-Kenyon, 1957: fig. 53.1; Şahin, 1992: şek.15.75-79, şek.16.81, 82; Doksanaltı, 2006: Kat. No. 1097; Gassner, 1997: taf. 7.123, 124, taf.8.126; Vaag-Norskov-Lund, 2002: pl.40.J.49

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **60**

Form : Parabolik Kase

Buluntu Yeri : B-1 / SMBM.08.417

Seviye : 9.50 - 9.00 m.

Ölçüler : R: 11.3 cm. h: 2.7 cm.

Munsell : Firnis: 10 R 4/6 Red

Hamur: 2.5 YR 6/6 Light Red

Tanım : Ağız-gövde parçası. Üstü yuvarlatılmış basit ağız. Daldırma firnis. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Edwards, 1975: pls.17.40.546, pls.17.56.551; Gassner, 1997: taf.21.267; Liko, 2001: taf.55.20; Hayes, 1991: fig. IV.AA.5; Berlin-Stone, 2016: fig.9.18.9; Özdemir, 2008: Kat.No. 49; Latzer, 2009: taf.8.146

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **61**

Form : Kapak Kase / Lekanis

Buluntu Yeri : B-1 / SMBM.08.418

Seviye : 9.00 - 8.80 m.

Ölçüler : R: 12.1 cm. h: 3.5 cm.

Munsell : Firnis: 5 YR 2.5/N Black
Hamur: 5 YR 5/3 Reddish Brown

Tanım : Ağız-gövde parçası. Hafif dışa kıvrık ağız, ince dudak, yarı küresel gövde. Ağız altında kapak oturması için keskin hatlı omurgalı profil. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Egeci, 2014: Kat.No.213; Körsulu, 2006: Kat.No.119; Berlin, 1999: pl.26.194; Kögler, 2010: abb.23.E.158; Rotroff, 1997: fig.78, pl.93.1256, 1258; Gassner, 1997: taf.8.128

Tarih : İ.Ö. 2. yy. sonu - 1.yy. başları

Kat.No. : **62**

Form : Kapak Kase / Lekanis

Buluntu Yeri : C-3 / SMBM.08.321

Seviye : 11.62 - 11.10 m.

Ölçüler : R: 16 cm. h: 2.7 cm.

Munsell : Firnis: 10 R 5/6 Red -2.5 YR 4/1 Dark Reddish Gray
Hamur: 7.5 YR 7/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-gövde parçası. Üçgen profilli ağız. Keskin hatlı omurgalı profil. Sık dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Kögler, 2010: abb.23.E.153

Tarih : İ.Ö. 1. - İ.S. 1. yy.

Kat.No. : **63**

Form : Kapak Kase / Lekanis

Buluntu Yeri : C-2 / SMBM.08.314

Seviye :11.65 - 11.10 m.

Ölçüler : R: 19.6 cm. h: 5 cm

Munsell : Firnis: 10 R 5/4 Weak Red-5 YR 4/2

Hamur: 7.5 YR 6/6 Reddish Yellow

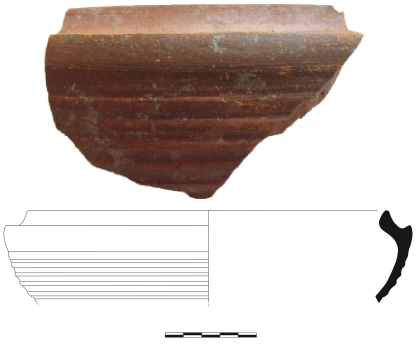

Tanım : Ağız-gövde parçası. Üçgen profilli ağız. Keskin hatlı omurgalı profil. Yarı küresel ve yivli gövde. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff, 1997: fig.78.1261; Kögler, 2010: abb.6.C.38; Şimşek, 2011: Kat.No.896.

Tarih : İ.Ö. 1. - İ.S. 1. yy.

Kat.No. : **64**

Form : Sarkık Ağız Kenarlı Balık Tabağı

Buluntu Yeri : A-2 / SMBM.08.395

Seviye :9.90 - 9.20 m.

Ölçüler : R: 19.6 cm. h: 1.4

Munsell : Firnis: 2.5 YR 2.5/1 Reddish Black

Hamur: 5 YR 6/8 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-gövde parçası. Sarkık ağız kenarı. Sığ gövde. Ağız iç kısmında yiv görülür. Sık dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff, 1997: fig.51.757; Guz-Zilberstein, 1995: fig. 6.3.2; Edwards, 1975: pl.5.131; Krizinger, 2010: taf.69.AK-31; Goldman,1950: fig.178.23A; Papuci-Wladyka, 1995: fig. 5.8, fig.6.2; Hellström, 1965: pl.38.350

Tarih : İ.Ö. 2. yy. başı

Kat.No. **: 65**

Form **:** Balık Tabağı

Buluntu Yeri : D-6 / SMBM.10.53

Seviye **:** 10.50 - 10.00 m.

Ölçüler **:** R: 7.4 cm. h: 2.6 cm.

Munsell **:** Firnis: 2.5 Y 2.5/1 Siyah
Hamur: 2.5 YR 7/8 Açık Kırmızı

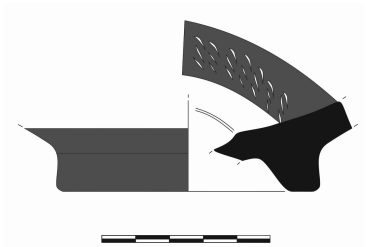

Tanım **:** Kaide-gövde parçası.

Halka kaide. Oturma düzlemi düz ve geniş.

Gövdenin çok az bir kısmı korunmuş. Sosluk kısmı yivle çevrelenmiş olup üç sıra rulet bezemesi görülür. İçi ve dışı mat siyah firnisli parçanın sosluk kenarı rezerve. Sık dokulu hamur.

Karşılaştırma: Şahin, 1992: şek. 35.196; Anderson, 1954: fig.17, pl. 9c.192; Tekkök-Biçken, 1996: fig. 11.A-58, Berlin, 1999: abb.219.286; Gürdal, 1999: lev.3.A.19

Tarih **:** İ.Ö. 3. yy.

Kat.No. **: 66**

Form **:** Balık Tabağı

Buluntu Yeri : D-2 / SMBM.08.325

Seviye **:** 11.50 - 11.10 m.

Ölçüler **:** R: 8.4 cm. h: 1.9 cm.

Munsell **:** Firnis: 7.5 YR 2.5/1 Siyah
Hamur: 7.5 YR 7/4 Pembe

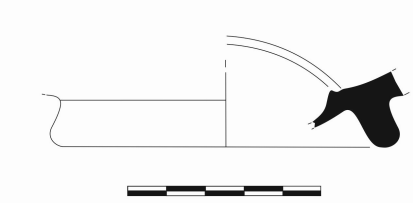

Tanım **:** Kaide parçası. Yüksek halka kaide. Oturma düzlemi yuvarlatılmış. Kaide ayağı konik profilli. Sosluk kenarı plastik yivle çevrili. Sosluk kısım, gövdenin dış yüzü ve kaide altı mat siyah firnisli. Sosluk kenarı rezerve bantlı. Sık dokulu hamur. Az mika katkılı.

Karşılaştırma: Meriç, 2018: pl.6.84; Egeci, 2016: Kat.No.129; Japp-Kögler, 2016: fig.2.3; Hayes, 1991: fig. 2.23; Rotroff, 1997: fig.57.846.

Tarih **:** İ.Ö. 3. yy.

Kat.No. : **67**

Form : Balık Tabağı

Buluntu Yeri : E-1 / SMBM.08.470

Seviye : 10.00 - 9.50 m.

Ölçüler : R: 8 cm. h: 1.9 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 2.5/1 Black
Hamur: 2.5 YR 7/6 Light Red

Tanım : Kaide-gövde parçası. Yüksek halka kaide. Konik kaide ayağı. Rezerve oturma düzleminde yiv. Yayvan gövde. Sık dokulu hamur. İçi ve dışı siyah firniste kısmen metalik parıldamalar görülür. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff-Oliver, 2003: pl.6.20; Egeci, 2016: Kat.No.116

Tarih : İ.Ö. 3. - 2. yy.

Kat.No. : **68**

Form : Yuvarlatılmış ağızlı balık tabağı

Buluntu Yeri : A-11/ SMBM.12.112

Seviye : 9.70 - 9.40 m.

Ölçüler : R: 19.8 cm. h: 2.5 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 2.5/1 Reddish Black
Hamur: 5 YR 6/8 ReddishYellow

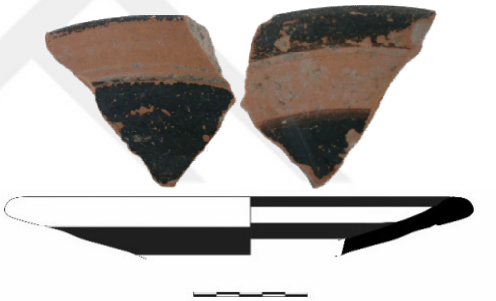

Tanım : Ağız-gövde parçası. Yuvarlatılmış ağızlı, sığ ve konik daralan gövde. İçi ve dışı siyah firnisli parçanın dışta ağız kenarı içte ise gövdeye geçiş kısmı hamur renginde rezerve bırakılmıştır. Seyrek dokulu iyi pişmiş hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Metzger, 1969: taf.2.21; Waage, 1948: pl.1.17f; Gassner, 1997: taf. 6.95.101; Küçük, 2006: çiz.20.57, 58; Özyiğit, 1995: çiz.8; Crowfoot-Kenyon, 1957: fig.37. 8; Berlin, 1999: pl.14. 281; Çelik, 2007: çiz.52.140, 141, 142

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. **: 69**

Form **:** Yuvarlatılmış ağızlı balık tabağı

Buluntu Yeri : D-8 / SMBM.11.95

Seviye **:** 10.00 - 9.50 m.

Ölçüler **:** R: 25.3 cm. h: 1.4 cm.

Munsell **:** Firnis: 5 YR 2.5/1 Black

Hamur: 2.5 YR 6/6 Light Red

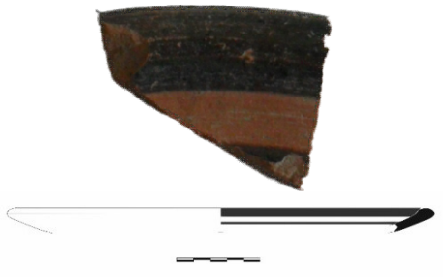

Tanım **:** Ağız-gövde parçası.

Yuvarlatılmış ağızlı balık tabağı sığ ve konik gövde. Gövde iç kısmında hamur renginde rezerve bırakılmış bant. Seyrek dokulu hamur. Mika ve az kireç katkılı.

Karşılaştırma: Schafer, 1968: taf.1.C-2; Koparal-Tuna-İplikçi, 2014: fig.11.8; Kassab-Tezgör, 2003: planche XXXII.4; Doksanaltı, 2014: pl.115.11; Goldman1950, fig.179.37; Berlin, 1999: pl.1.48; Liko, 2001: taf.56.27; Bakan, 2009: lev.61.49; Çelik, 2007: çiz.52.142; Sağlan, 2014: pl.233.9, 10, 11

Tarih **:** İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. **: 70**

Form **:**Sarkık Ağız Kenarlı Tabak

Buluntu Yeri : B-4 / SMBM.10.146

Seviye **:** 9.50 - 9.00 m.

Ölçüler **:** R: 19 cm. h: 1.1 cm.

Munsell **:** Firnis: 2.5 YR 2.5/1 Reddish Black

Hamur: 5 YR 6/8 Reddish Yellow

Tanım **:** Ağız-gövde parçası. Sarkık ağız kenarı, konik ve sığ gövde.iç kısımda ağız kenarı rezerve bantlı ve yivli. Kalın cidar. İyi pişmiş hafif seyrek dokulu hamur. Kireç ve mika katkılı.

Karşılaştırma: Duman, 2010: Kat.No.B9; Gassner, 1997: taf. 6.99; Krizinger, 2010: taf.69.A-K.28

Tarih **:** İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **71**

Form : Sarkık Ağız Kenarlı Tabak

Buluntu Yeri : A-11 / SMBM.12.119

Seviye : 9.40 - 8.90m.

Ölçüler : R:17 cm. h: 1.1 cm

Munsell : Firnis: 5 YR 4/2 Dark Reddish Gray

Hamur: 5 YR 7/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-gövde parçası. Dışa dönük sarkık ağız, yuvarlatılmış dudak, sığ ve konik gövde. Ağız kısmı rezerve banlı, diğer kısımlar siyah firnisli.Hafif seyrek dokulu hamur. Kireç ve mika katkılı.

Karşılaştırma: Şahin, 2014: res.4.11; Goldman, 1950: pp.178.23A; Şimşek, 2011: Kat.No.939; Samos XX, 2004: taf. 85.1868

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **72**

Form :Sarkık Ağızlı-Bantlı Tabak

Buluntu Yeri : -A-11 / SMBM.12.83

Seviye : 10.20 - 10.00 m.

Ölçüler : R:19 cm. h: 2.1 cm.

Munsell : Firnis bant: 2.5 YR 4/6 Red

Hamur: 5 YR 6/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-gövde parçası. Sarkık ağız, yuvarlatılmış dudak, konik daralan gövde. İç kısımda ağız ve ağız kenarı firnis bantlı, diğer kısımlar hamur renginde rezerve. Sık dokulu hamur. Mika ve az kireç katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff, 1997: fig.53.764, 769, 770; Fortner, 2008: taf.4.91, 96, 97; Faust-Earlich, 2011: fig.2.6.16; Turan, 2006: çiz.27.148; Guz-Zilberstein, 1995: fig.6.3.12; Bulut, 2007: şek.2c.26

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı

Kat.No. : **73**

Form :Sarkık Ağızlı-Bantlı Tabak

Buluntu Yeri : -A-11 / SMBM.12.63

Seviye : 11.27 - 10.60 m.

Ölçüler : R: 21.6 cm. h: 3.4 cm.

Munsell : Firnis bant: Gley 1 3/N Very Dark Gray

Hamur: 5 YR 7/6 Reddish Yellow

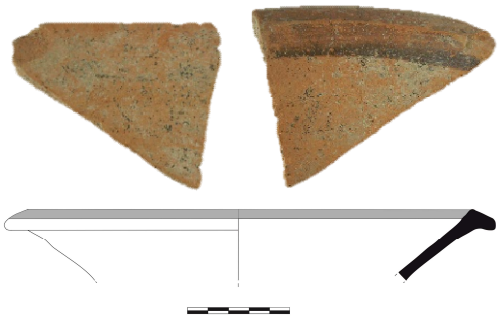

Tanım : Ağız-gövde parçası. Sarkık ağız, konik daralan gövde. Ağız üstü ve iç kısımda ağız altında siyah firnis bant şeklinde verilmiştir. Seyrek dokulu hamur.Mika ve çok az kireç katkılı.

Karşılaştırma: Fırat, 2014: çiz.11; Kögler, 2010: abb.6.C-30; Samos XX, 2004: fig.85.1866; Gassner, 1997: taf. 6.99

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **74**

Form : Sarkık Ağızlı-Bantlı Tabak

Buluntu Yeri : D-1 / SMBM.08/455

Seviye : 10.50 - 10.00 m.

Ölçüler : R: 19.8 cm. h: 2 cm.

Munsell : Firnis bant: 2.5 YR 6/8 Light Red

Hamur: 5 YR 6/8 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-gövde parçası. Sarkık ağız, konik daralan gövde. Ağız tablası üzeri ve iç kısımda ağız kenarı kırmızı firnis bantlı, diğer kısımlar astarlı. Sık dokulu hamur. Yoğun mika katkılı.

Karşılaştırma: Körsulu, 2014: fig.46; Kögler, 2010: abb.21.E90

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy

Kat.No. : **75**

Form : Sarkık Ağızlı-Bantlı Tabak

Buluntu Yeri : A-11 / SMBM.12.116

Seviye : 9.70 - 9.40 m.

Ölçüler : R: 17.4 cm. h: 2.8 cm.

Munsell : Firnis bant: 2.5 YR 5/6 Red

Astar: 10 YR 8/2 Very Pale Brown

Hamur: 2.5 YR 5/6 Red

Tanım : Ağız-gövde parçası. Sarkık ağız, konik daralan gövde. Ağız tablası ve içte ağız kenarı firnis bantlı. Seyrek dokulu ve hafif gözenekli hamur. Mika ve kum katkılı.

Karşılaştırma: Wintermeyer, 2004: abb.90.144; Goldman, 1950: fig.179.32

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **76**

Form :Sarkık Ağızlı-Bantlı Tabak

Buluntu Yeri : A-11/ SMBM.12.81

Seviye : 10.20 - 10.00 m.

Ölçüler : R: 19.2 cm. h: 1.8 cm.

Munsell : Firnis bant: 2.5 YR 5/8 Red

Hamur: 5 YR 6/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-gövde parçası. Sarkık ağız, konik daralan gövde. Ağız kısmı firnis bantlı. Hafif seyrek dokulu hamur.Yoğun mika ve çok az kireç katkılı.

Karşılaştırma: Krizinger, 2010: taf.213.B K-261

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy.

Kat.No. : **77**
Form : Sarkık Ağızlı-Bantlı Tabak
Buluntu Yeri : A-12 / SMBM.12.84
Seviye : 10.20 - 10.00 m.
Ölçüler : R: 16.6 cm. h: 2.3 cm.
Munsell : Firnis bant: 2.5 YR 7/6 Light Red
Hamur: 2.5 YR 6/6 Light Red

Tanım : Ağız-gövde parçası. Sarkık ağız, konik daralan gövde. Seyrek dokulu ve az gözenekli hamur. İç kısmı astarlı ve ağız kenarı bant şeklinde firnisli. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Şahin, 2014: res.4.11 (sosluk); Berlin-Warner Slane, 1997: pl.18.PW.161; Turan, 2006: Kat.No.117,119

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy.

Kat.No. : **78**
Form : Sarkık Ağızlı-Bantlı Tabak
Buluntu Yeri : A-10/ SMBM.11.04
Seviye : 11.40 - 10.45 m.
Ölçüler : R: 19 cm.h:2.5cm.
Munsell : Firnis bant: 2.5 YR 4/4 Reddish Brown
Hamur : 10 R 6/6 Light Red

Tanım : Ağız-gövde parçası. Sarkık ağız, konik daralan gövde. Ağız kenarı firnis bantlı. Hafif seyrek dokulu hamur. Bol mika, kireç katkılı.

Karşılaştırma: Samos XX, 2004: taf.85.1869; Gassner, 1997: taf.6.98; Rotroff 1997, fig.53.756; Doksanaltı, 2006: form:K.25, Kat.No. 976-977

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy.

Kat.No. : **79**

Form : Sarkık Ağızlı-Bantlı Tabak

Buluntu Yeri : A-11/ SMBM.12.63

Seviye : 11.27 - 10.60 m.

Ölçüler : R: 18.8 cm. h:3 cm

Munsell : Firnis: 2.5 YR 6/4 Light Reddish Brown

Hamur: 5 YR 7/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-gövde parçası. Sarkık ağız, konik daralan gövde. Kireç ve yoğun mika katkılı.

Karşılaştırma: Körsulu, 2014: fig.44; Krizinger, 2010: taf. 69.AK-30; Duman, 2010: lev. XIII.B.9; Şimşek-Okunak-Bilgin, 2011: lev.99.939

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy.

Kat.No. : **80**

Form :Sarkık Ağızlı-Bantlı Tabak

Buluntu Yeri : C-6 / SMBM.11.49

Seviye : 9.50 - 9.00 m.

Ölçüler : R: 19.3 cm. h: 1.6 cm.

Munsell : Firnis bant: 7.5 YR 2.5/1 Siyah

Hamur: 7.5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı

Tanım : Ağız-gövde parçası. Sarkık ağız, konik daralan gövde. Ağız tablası üzerinde ve gövde alt kısmında firnis bant. Seyrek dokulu hamur.Kireç, mika katkılı.

Karşılaştırma: Şahin, 2014: res.5.16; Tekkök-Biçken, 1996: fig.1.A.36

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy.

Kat.No. : **81**

Form : Sarkık Ağızlı-Bantlı Tabak

Buluntu Yeri : C-2 / SMBM.08/314

Seviye : 11.65 - 11.10 m.

Ölçüler : R: 18.6 cm. h: 3 cm.

Munsell : Firnis bant: 10 R 5/6 Kırmızı

Hamur: 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı

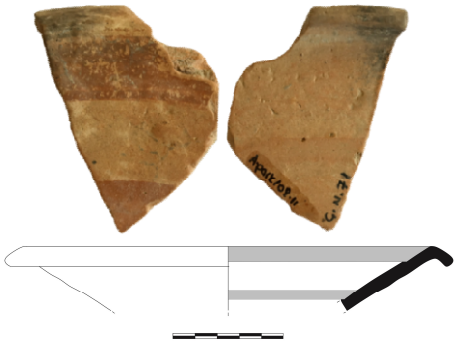

Tanım : Ağız-gövde parçası. Sarkık ağız, konik daralan gövde. İç kısımda iki adet kırmızı firnis bant. Diğer kısımlar kil astar. İnce cidar. Sık dokulu hamur. Az mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Fırat, 2014: res. 9-16.13, 14; Lang-Auinger, 1996: taf.1.A/1.1

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy.

Kat.No. : **82**

Form : Düz Ağız Tablalı Tabak

Buluntu Yeri : B-11 / SMBM.12.105

Seviye : 10.00 - 9.50 m.

Ölçüler : R: 19.8 cm. h: 4.5 cm.

Munsell : Firnis bant: 10 R 6/8 Light Red

Hamur: 5 YR 6/8 Reddish Yellow

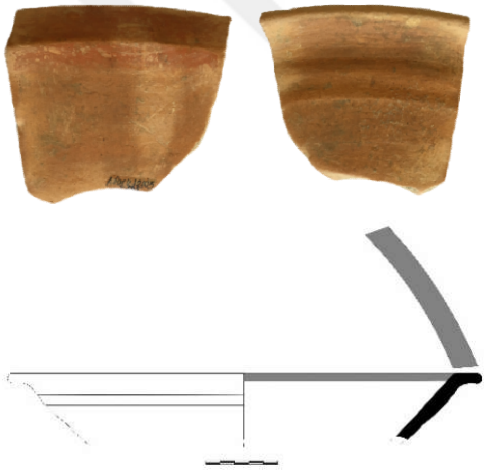

Tanım : Ağız-gövde parçası. Düz ağız tablası, konik daralan gövde. Kalın cidar. İyi pişmiş sık dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Fırat, 2014: çiz.16; Turan, 2006: çiz.lev.22.116; Tekkök-Biçken, 1996, fig.12.A.64; Gassner, 1997: taf.6.100, 101; Gürdal, 1999: lev. 3.A.22

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy.

Kat.No. : **83**

Form : Düz Ağız Tablalı Tabak

Buluntu Yeri : A-1 / SMBM.08.311

Seviye : 11.00 - 10.50 m.

Ölçüler : R: 20 cm. h:2.9 cm.

Munsell : Firnis bant: 5 YR 6/3 Light Reddish Brown

Hamur: 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı

Tanım : Ağız-gövde parçası. Geniş ve hafif içbükey ağız tablası, hafif kıvrık ve yuvarlatılmış dudak, konik daralan gövde. İç kısımda ağız kenarı ve ağız tablası üstü firnis bantlı. Hafif seyrek dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Berlin-Warner Slane, 1997: pl.17,77.PW 150; Gassner, 1997: taf.6.100; Liko, 2001: taf.56.31

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy.

Kat.No. : **84**

Form : Yuvarlatılmış ağızlı tabak

Buluntu Yeri : B-11/ SMBM.12.110

Seviye : 9.50 - 8.90 m.

Ölçüler : R: 24 cm. h: 3.1cm.

Munsell : Firnis: 5 YR 4/2 Dark Reddish Gray

Hamur: 2.5 YR 6/8 Light Red

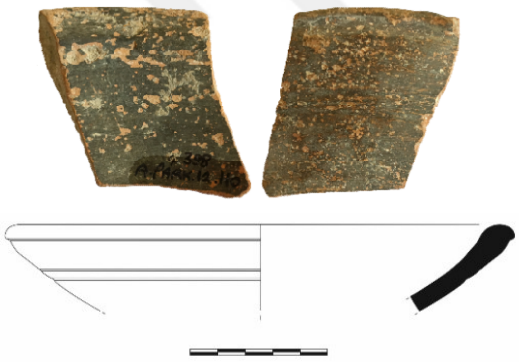

Tanım : Ağız-gövde parçası. Dolgun ağızlı. Dudak altında içbükey yiv. Konik daralan gövde. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Egeci, 2016. Kat.No.93; Rotroff, 1997: fig.50.701; Krizinger, 2010, taf.208.BK-4; Guz-Zilberstein 1995, fig.6.4:4,fig.6.3.17; Wintermeyer 2004, abb.173: 238; Rotroff 1997, fig. 50:701; Çelik 2007, fig. 53: 143; Mitsopoulos-Leon 1991, taf.10: A51, A53

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

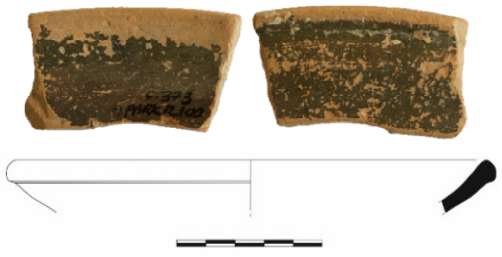

Kat.No. : **85**
Form : Yuvarlatılmış ağızlı tabak
Buluntu Yeri : B-10/ SMBM.12.100
Seviye : 9.70 - 8.90 m.
Ölçüler : R: 16.2 cm. h: 1.4 cm.
Munsell : Firnis: 5 YR 4/1 Dark Gray
Hamur : 2.5 YR 6/6 Light Red
Tanım : Ağız-gövde parçası. Sığ ve konik daralan gövde. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.
Karşılaştırma: Hayes 1991, fig.15: 8; Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.10.A.55
Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **86**
Form : Çekiç Başlı Ağızlı Tabak
Buluntu Yeri : B-2 / SMBM.08.443
Seviye : 10.00 - 9.50 m.
Ölçüler : R: 32.4 cm. h: 1.5 cm.
Munsell : Firnis: 10 YR 3/1 Very Dark Gray
Hamur:10 YR 5/2 Grayish Brown
Tanım : Ağız-gövde parçası. Kalınlaştırılmış çekiç ağızlı, sığ ve yayvan gövdelidir. Hafif seyrek dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.
Karşılaştırma: Rotroff, 1997: fig.43.669, Kenrick, 1985: fig.16.B.120-1; Wintermeyer, 2004: abb.176.242; Gassner, 1997: taf.6.106, 107; Mitsopoulos-Leon, 199: taf.11.A.56, A.59; Doksanaltı, 2006: Kat.No.979; Rotroff-Oliver, 2003: pl.28.191 (Batı yamacı stilinde); Pinkwart-Stammnitz, 1984: taf.37.K132; Anderson, 1954: fig.15.355, 356
Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy.

Kat.No. : **87**

Form : Çekiç Başlı Ağızlı Tabak

Buluntu Yeri : A-1/ SMBM.11.14

Seviye : 11.10 - 10.10 m.

Ölçüler : R: 13.1 cm. h: 2.2 cm

Munsell : Firnis: 10 YR 4/1 Dark Gray

Hamur: 10 YR 7/4 Very Pale Brown

Tanım : Ağız-gövde parçası. Çekiç başlı ve üstü hafif içbükey ağız. Konik daralan gövde. Sık dokulu hamur. İçi ve dışı siyah firnisli. Kireç katkılı.

Karşılaştırma: Weber-Hiden, 2003. taf.6.A 2.13; Krizinger, 2010: taf.212.B-K 236; Duman, 2010: lev.XXIX.D.32; Gassner, 1997: taf. 6.107; Özdemir, 2008: no.54

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **88**

Form : Dikey Kenarlı Servis Tabağı (Tablet Tabak)

Buluntu Yeri : E-1 / SMBM.08.467

Seviye : 11.00 - 10.50 m.

Ölçüler : R: 28.4 cm. h: 2 cm.

Munsell : Firnis: Gley 1 2.5/N Black

Hamur: 10 YR 5/2 Grayish Brown

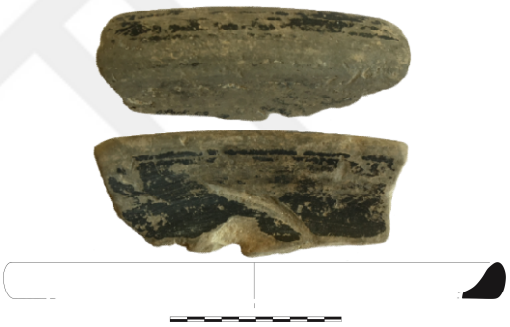

Tanım : Ağız-gövde-dip parçası. Üstü yuvarlatılmış dolgun ağız, sığ ve dışbükey gövde. Sık dokulu hamur. Yoğun mika ve az kireç katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff-Oliver, 2003: pl.16.88; Goldman, 1950: fig.196.556; Krizinger, 2010: taf.71.A-K.95; Doksanaltı, 2006: K66.a.174; Hayes, 1991: fig.XII.11; Rotroff, 1997: fig.95.1574,1575; Duman, 201: lev.XXI.D.14; Mitsopolulos-Leon, 1991: taf.94.F.3; Latzer, 2009: taf.5.72

Tarih : İ.Ö. 1. yy'ın 2. yarısı - İ.S. Erken 1. yy.

Kat.No. : **89**

Form: : Dikey Kenarlı Servis Tabağı (Tablet Tabak)

Buluntu Yeri : A-12 / SMBM.12.84

Seviye : 10.20 - 10.00 m.

Ölçüler : R: ağız: 41 cm, h: 3 cm

Munsell : Firnis: 7.5 YR 2.5/1 Black
Hamur: 7.5 YR 5/1 Gray

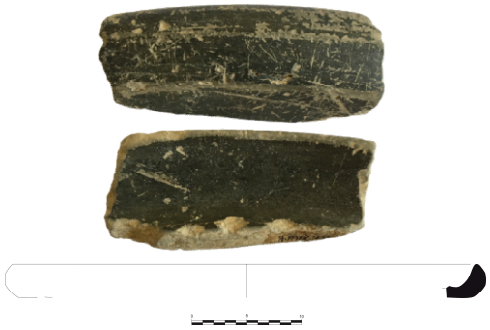

Tanım : Ağız-gövde-dip parçası. Üçgen ağız, köşeli sığ gövde, düz dip. Kalın cidar. Sık dokulu gri hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma : Kenrick, 1985: fig.9.B71.2; Schmid, 2000: fig.3.17; Meriç, 2003: taf. XLIX.1; Ladstätter, 2005: taf. 153.K124;Güngör, 2005: nr. 84, 85

Tarih : İ.Ö. 1. yy'ın 2. yarısı - İ.S. erken 1. yy.

Kat.No. : **90**

Form : Dikey Kenarlı Servis Tabağı (Tablet Tabak)

Buluntu Yeri : C-4 / SMBM.10.139

Seviye : 9.50 - 9.00 m.

Ölçüler : R: 14 (?)cm. h: 1.6 cm.

Munsell : Firnis: Gley1 2.5/N Black
Hamur: 5 Y 5/1 Gray

Tanım : Ağız-gövde-dip parçası. Üstü yuvarlatılmış dik ağız, konik daralan sığ gövde. Düz dip. Kalın cidar. Sık dokulu hamur. İçi ve dışı siyah firnisli. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Pinkwart-Stamnitz, 1984: taf.38.K.186; Kenrick, 1985: fig.9.B.71.1, B.71.2; Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.94.F.12,F.13; Rotroff-Oliver, 2003: pl.16.89

Tarih : İ.Ö. 1. yy'ın 2. yarısı - İ.S. erken 1. yy.

Kat.No. : **91**

Form : Servis Tabağı

Buluntu Yeri : C-6 / SMBM.11.79

Seviye : 9.00 - 8.70 m.

Ölçüler : R: 16.9 cm. h: 2.5 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 4/6 Red
Hamur: 2.5 YR 7/4 Light Reddish Brown

Tanım : Ağız-gövde parçası. Hafif içe dönük üstü düzleştirilmiş ağız üçgen profillidir. Sığ gövde konik daralır. Hafif seyrek dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Gassner, 1997: taf.40.468; Wintermeyer, 2004: abb.119.176; Guz-Zilberstein, 1995: fig.6.23a.2; Goldman, 1950:fig. 190.A, fig. 188.258; Mlynarczyk, 2004: pl.312.1,2

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **92**

Form : Servis Tabağı

Buluntu Yeri : D-8 / SMBM.11.98

Seviye : 9.50 - 9.00 m.

Ölçüler : R: ağız: 26.5 cm. dip: 19.4 cm. h: 2.1 cm.

Munsell : Astar: 5 YR 2.5/1 Black
Hamur: 10 R 7/4 Pale Red

Tanım : Ağız-gövde-dip parçası. Sarkık ve üzeri yivlerle oluklu görünüm kazanmış ağız tablası. Konik daralan gövde. Düz dip. Dip kısmına geçişte içbükey keskin hatlı yiv. Seyrek dokulu hamur. Kireçkatkılı.

Karşılaştırma: Hama III-2, 1971: fig.4.38; Goldman, 1950: fig.190.d

Tarih : İ.Ö. 2. yy. sonu - 1. yy.

Kat.No. : **93**
Form : Tabak
Buluntu Yeri : B-3 / SMBM.10.85
Seviye : 10.00 - 9.50 m.
Ölçüler : R: 12.4 cm. h: 1.7cm.
Munsell : Firnis: Gley1 3/N Very Dark Gray
Hamur: Gley1 7/N Light Gray
Tanım : Kaide-gövde parçası. Alçak halka kaide. İç kısımda ikişerli yiv grubu kaide merkezini çevrelemiştir. İçi ve dışı siyah firnisli olup dış kısmı oldukça aşınmıştır. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.
Karşılaştırma: Ladstatter-Lang Auinger, 2001: taf.50.38; Mitsopoulos-Leon, 1991: taf. 99.F.45, 46
Tarih : İ.Ö. 1. yy.

Kat.No. : **94**
Form : Tabak
Buluntu Yeri : A-13 / SMBM.12.115
Seviye : 11.40 - 10.00 m.
Ölçüler : R:10.6 cm. h: 3.5 cm.
Munsell : Firnis: 2.5 Y 3/1 Very Dark Gray
Hamur: 2.5 Y 5/1 Gray
Tanım : Kaide-gövde parçası. Alçak halka kaide. Konik kaide ayağı, Oturma düzlemiyuvarlatılmış.Konik açılan gövde. Dışta belirgin çark izleri, içte kaide merkezini çevreleyen iki adet geniş içbükey yiv. Sık dokulu hamur. Gri hamurlu.
Karşılaştırma: Hayes, 1991: fig.V.8
Tarih : İ.Ö. 1. yy.

Kat.No. : **95**

Form : Batı Yamacı Kantharos

Buluntu Yeri : B-7 / SMBM.08.451

Seviye : 11.10 - 10.00 m.

Ölçüler : R: 8.2 cm. h: 2.6 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 2.5 /1Reddish Black; Bezeme: 5 Y 8/1White Hamur: 2.5 YR 7/6 Light Red

Tanım : Ağız-boyun parçası. S formlu. Kil rengi damla ve beyaz kolye motifli. Sık dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Ekin-Meriç, 2003: lev.1.3 (form), lev.3.12,13 (bezeme); Çelik, 2007: çiz.4, lev.16.90; Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.26.B 25 (form, bezeme);Berlin-Stone, fig.9.10.1 (bezeme-form); Berlin, 199: pl. 3.62 (form-bezeme); Schafer,1968: taf.14.D.59; Thompson, 1934: fig.10.A73; Pinkwart-Stamnitz,1984: K.25; Behr, 1988: abb.1.3

Tarih : İ.Ö. 3. yy'ın ortaları - 2. yy. başı

Kat.No. : **96**

Form : Batı Yamacı Kantharos

Buluntu Yeri : D-8 / SMBM.11.48

Seviye : 11.10 - 10.00 m.

Ölçüler : R: 7.4 cm. h: 2.4 cm.

Munsell : Firnis: Gley 1 2.5/N Black, Bezeme:7.5 YR 7/6 Reddish Yellow; 5 Y 8/1 White; Hamur: 5 YR 6/6 ReddishYellow

Tanım : Ağız-boyun parçası.S formlu.Damla kolye bezemesi.Mika,kireç.

Karşılaştırma: Kallini, 2013: fig.10 (form); Kenrick, 1985: fig.14.B.107; Berlin, 1999, pl.3.62; Ekin-Meriç, 2003: lev.3.20; Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.26.B.25; Çelik, 1997: çiz.34.90; Bulut, 2007: şek. 2b.18 (form), şek.6a.5; Schafer, 1968: taf.15.D.64

Tarih : İ.Ö. 3. yy'ın ortaları - 2. yy. başı

Kat.No. : **97**

Form : Batı Yamacı Kantharos

Buluntu Yeri : B-7 / SMBM.11.44

Seviye : 11.10 - 10.00 m.

Ölçüler : R: 8.2 cm. h: 2.6 cm.

Munsell : Firnis: Gley 1 2.5/N Black
Bezeme: 5 Y 8/1 White
Hamur: 7.5 YR 6/6 ReddishYellow

Tanım : Ağız-boyun parçası. S formlu. Sık dokulu hamur. Dış yüzde beyaz boya ile yapılmış kolye bezemesi. Bol mika, az kireç, kum katkılı.

Karşılaştırma : Schafer, 1968: taf.14.D.59 (bezeme), taf.15.D.64 (form), Çelik, 2007: Kat. No. 94; Bulut, 2007: şek. 5b.15; Gürler, 1994: çiz. 10.35

Tarih : İ.Ö. 3. yy'ın 2. yarısı - 2. yy. başı

Kat.No. : **98**

Form : Batı Yamacı Kantharos

Buluntu Yeri : E-2 / SMBM.08.476

Seviye : 9.00 - 8.70 m.

Ölçüler : R: 7.8 cm. h: 1.7 cm

Munsell : Firnis: Gley 1 2.5/N Black
Hamur: 7.5 YR 6/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-boyun parçası. S formlu.
Dışa dönük ağız, kıvrık dudak. İç bükey uzun boyun. Üzerinde insize kolye ve kil boya ile yapılmış damla motifinin bir kısmı görülür. Sık dokulu hamur. Kum katkılı.

Karşılaştırma: Schafer, 1968: taf.15.D.55 (form); James, 2010: Kat.No.40, 42 (form); Ekin-Meriç, 2003: lev.4.23 (bezeme); Çelik, 1997: çiz.35.93 (form); Dereboylu, 1994: çiz.11.BY.15 (bezeme)

Tarih : İ.Ö. 3. yy'ın 2. yarısı - 2. yy. başı

Kat.No. : **99**

Form : Batı Yamacı Kantharos

Buluntu Yeri : B-8 / SMBM.12.10

Seviye : 9.30 - 8.90 m.

Ölçüler : R: 5.8 cm h: 2.3cm.

Munsell : Firnis: Gley 2 3/10B Very Dark Bluish Gray

Bezeme:2.5 YR6/8 Light Red

Hamur: 2.5 YR 6/8 Light Red

Tanım : Ağız-boyun parçası. S formlu. Uzun boyun. İnsize sarmaşık dalı ve kil rengi kalp bezemesi. Sık dokulu hamur.Mika.

Karşılaştırma: Schafer, 1968: taf.15.D.55 (form), taf.16.D.53 (bezeme); Mitsopoulus-Leon, 1991: taf. 27.B.24; Conze, 1913:37. 2 (bezeme); Küçük, 2006: çiz.22.61; Granata, 2015: çiz.12; Çelik, 2007: çiz.34.92

Tarih : İ.Ö. 3. yy'ın 2. yarısı - 2. yy. ilk yarısı

Kat.No. : **100**

Form : Batı Yamacı Kantharos

Buluntu Yeri : A-2 / SMBM.08.305

Seviye : 11.57 - 11.00 m.

Ölçüler : K. Genişlik: 2.1cm. h: 2.3cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 4/4 Reddish Brown

Hamur: 2.5 YR 6/6 Light Red

Tanım : Gövde parçası. İnsize sarmaşık dalı, kil rengi boya kalp yaprak bezemesi. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Behr, 1998: abb.4.14 (form-bezeme); Duman, 2013: fig.13,14 (bezeme); Dereboylu, 1994: çiz.11.6.BY16 (form), BY17 (bezeme); Schafer, 1968: taf.15.D52; Çelik, 2007: çiz.34.16.92; Küçük, 2006: çiz.22.61

Tarih : İ.Ö. 3. yy. sonu - 2. yy'ın ilk yarısı

Kat.No. : **101**

Form : Batı Yamacı Skyphos

Buluntu Yeri : C-5 / SMBM.08.323

Seviye : 11.70 - 11.10 m.

Ölçüler : R: 9 cm. h: 2.4 cm.

Munsell : Firnis: Gley-1 2.5/N Black (iç)
Hamur: 2.5 YR 6/6 Light Red
Bezeme: Gley-1 2.5/N Black (nokta), 2.5 YR 6/6 Light Red

Tanım : Ağız-gövde parçası. S formlu. Kil rengi kuşak ve farklı boyutlarda siyah nokta bezemeleri görülür. hafif seyrek dokulu hamur. Mika ve az kireç katkılı.

Karşılaştırma: Edwards, 1975: dep.34.320; Liko, 2001: taf.57.63; Ekin-Meriç, 2003: lev.20.132 (bezeme); Duman, 2013: fig.11 (bezeme); Aktaş, 2011: çiz.24.88

Tarih : İ.Ö. 3 yy. sonu - 2. yy. başları

Kat.No. : **102**

Form : Batı Yamacı Skyphos

Buluntu Yeri : A-12 / SMBM.12.75

Seviye : 10.50 - 10.20 m.

Ölçüler : R: 13.2cm. h: 3.4cm.

Munsell : Firnis: dış: 7.5 YR 2.5/1 Black, iç: 2.5 YR 5/8 Red
Hamur:10 YR 8/2 Pale Brown

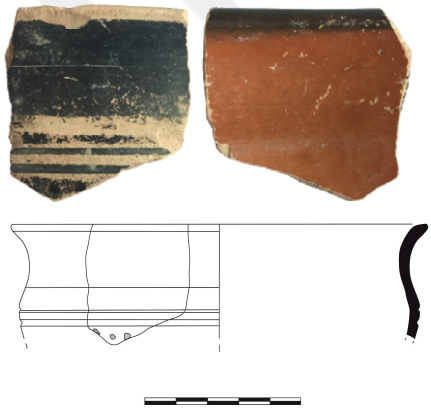

Tanım : Ağız-boyun-gövde parçası.Dışa dönük ağız, ince dudak.Kısa içbükey boyunlu olup şişkin-küresel gövde.Nokta(?) bezemesi. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Civelek, 2001: XLVII.11; Dereboylu, 1994: çiz.16.BY35; Behr, 1988: abb.7.21, 22; Küçük, 2006: çiz.26.70; Handberg-Petersen, 2010: pl.111.Dc-233; Tekkök-Biçken, 1996: fig.14.A75 ; Tolstikov-Zhuravlev, 2004: pl.99.7, 8; Behr, 1988: fig.8.26; Rotroff, 1997: fig. 101, pl. 135.1700; Kögler, 2010: abb.18.E.46, E.47, E.49, E.50; Hayes, 1991: fig.IV.4

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **103**

Form : Batı Yamacı Kase

Buluntu Yeri : B-2 / SMBM.11.27

Seviye : 11.00 - 10.50 m.

Ölçüler : R: 11.6 cm. h: 2.1 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 4/6 Red

Hamur: 2.5 YR 7/6 Light Red

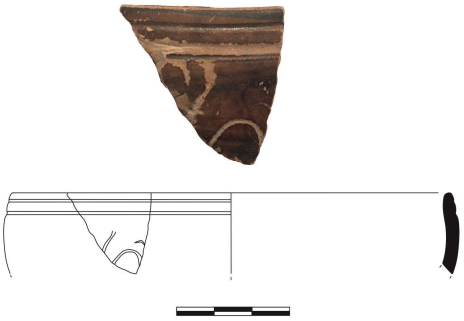

Tanım : Ağız-gövde parçası. İçe dönük ağız, yuvarlatılmış dudak. Yarı küresel gövde üzerinde insize sarmaşık dalının bir kısmı görülür. İnce cidarlı. İyi pişmiş sık dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Stewart, 2010: fig.115.380 (form, bowl kantharos); Anderson-Stojanovic, 2000: g.IP 6706; Bozkova, 2014: fig.11; Liko, 2001: taf.57.48; Guz-Zilberstein, 1995: fig.6.6.8; Gassner, 1997: taf.10.166; Mitsopoulos-Leon, taf.38.B.59; Duman, 2013: fig.8; Meriç, 2003: lev.14.100; Waage, 1948: fig.3.16; Behr, 1988: abb.13

Tarih : İ.Ö. 2. yy. başı

Kat.No. : **104**

Form : Batı Yamacı Kase

Buluntu Yeri : A-1 / SMBM.08.389

Seviye : 10.50 - 10.25 m.

Ölçüler : R: 10.4 cm. h: 3.3 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 2.5/1 Reddish Black

Hamur: 5 YR 6/4 Light Reddish Brown

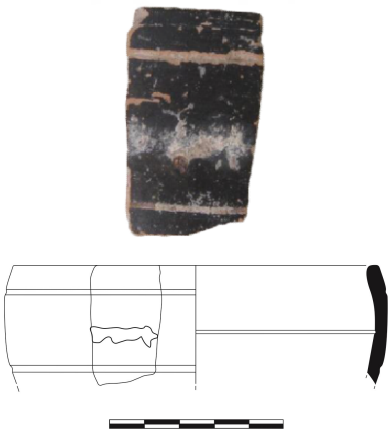

Tanım : Ağız-gövde parçası. İçe dönük ağızlı, yuvarlatılmış dudaklı. Yarı küresel gövde. Dejenere kalp yaprak motifi. Sık dokulu hamur. Katkısız.

Karşılaştırma: Gassner, 1997: taf.10.169 (form-bezeme); Hellström, 1965: pl. 8.74; Schafer, 1968: taf.9.D.26 (form); Çelik, 2007: çiz.22, lev.9.52; Küçük, 2006: çiz.31. 81, 83; Rotroff-Oliver, 2003: pl.30.202; Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.33.B.41

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **105**

Form : Batı Yamacı Kase

Buluntu Yeri : A-1 / SMBM.08.311

Seviye : 11.00 m.

Ölçüler : R: 12.8 cm. h: 2 cm.

Munsell : Firnis: Gley-1 2.5/N Black
Bezeme: 5 Y 8/1 White
Hamur: 7.5 YR 7/4 Pink

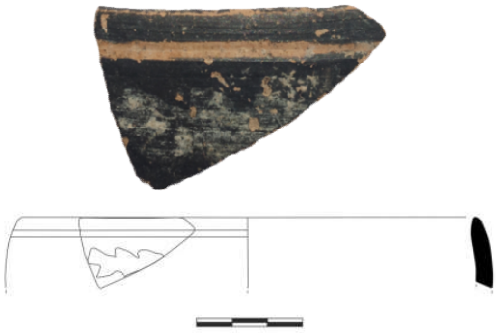

Tanım : Ağız-gövde parçası. İçe dönük ağız, yarı küresel gövde. Kalp yaprak dizisi.Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Gassner, 1997: taf.10.166 (skyphos), taf.11.176 (form); Çelik, 2007: çiz.16, lev.6.35 (bezeme); Liko, 2001: taf.57.48 (bezeme); Rotroff-Oliver, 2003: pl.19.120

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **106**

Form : Batı Yamacı Kase

Buluntu Yeri : A-1 / SMBM.08.389

Seviye : 10.50 - 10.25 m.

Ölçüler : R: 11.6 cm. h: 2.9 cm.

Munsell : Firnis: Gley-1 2.5/N Black
Hamur: 5 YR 7/6 Reddish Yellow

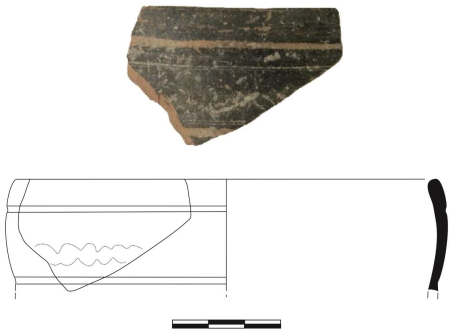

Tanım : Ağız-gövde parçası. İçe dönük ağız, yuvarlatılmış dudak. Yarı küresel gövdeli. Kalp yaprak dizisi. İnce cidar. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Behr, 1998: abb.13.56 (form); Schafer, 1968: taf.12.D; Küçük, 2006: lev.11, çiz.35.94 (form); Çelik, 2007: çiz.23.55 (bezeme)

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **107**

Form : Batı Yamacı Kase

Buluntu Yeri : C-1 / SMBM.08.458

Seviye : 9.00 - 8.60 m.

Ölçüler : R: 9.6 cm. h: 2.8 cm

Munsell : Firnis:5 YR 3/1 Very Dark Gray
Hamur: 2.5 YR 6/6 Light Red

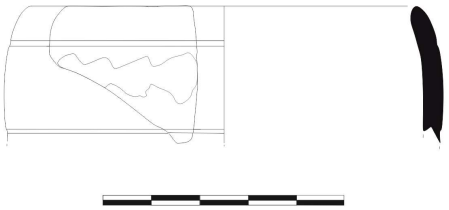

Tanım : Ağız-gövde parçası. İçe dönük ağız, yuvarlatılmış dudak, Yarı küresel gövde. Dejenere olmuş beyaz boya ile yapılmış kalp yaprak dizisi. İnce cidarlı, sık dokulu hamurlu. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Duman, 2013: fig.4 (form); Rotroff, 1997: fig.12, pl.15.163; Hellström, 1965: pl.3.74; Schafer, 1968: taf.12.D.13; Behr, 1988: abb.13.56

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **108**

Form : Batı Yamacı Kase

Buluntu Yeri : -A-11 / SMBM.12.83

Seviye : 10.20 - 10.00 m.

Ölçüler : R: 11.6 cm. h: 3.7 cm. 3.8

Munsell : Firnis: 5 YR 2.5/1 Black
Hamur: 5 YR 6/6 Reddish Yellow

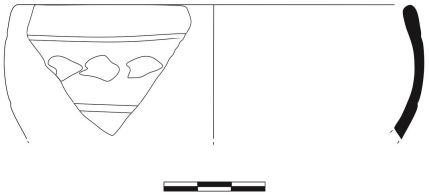

Tanım : Ağız-gövde parçası. İçe dönük ağız, yuvarlatılmış dudak. Yarı küresel gövde. Kalp yaprak bezemesi oldukça aşınmıştır. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Gassner, 1997: taf. 11.80; Guz-Zilberstein, fig.6.6:8(form); Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.33.B.41, taf.38.B.57 (form); Egorova, 2016: fig.1.2

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **109**

Form : Batı Yamacı Kase

Buluntu Yer : B-2 / SMBM.08.420

Seviye : 11.00 - 10.50 m.

Ölçüler : R: 13 cm. h: 2.1 cm.

Munsell : Firnis: Gley1 2.5/N Black
Hamur: 2.5 YR 7/6 Light Red

Tanım : Ağız-gövde parçası. Hafif içe dönük ince ağız, yarı küresel gövde. İnsize yiv. Bezeme kısmı korunmamıştır. İnce cidar. İyi pişmiş sık dokulu hamur.

Karşılaştırma: Gassner, 1997: taf.11.178,180; Schafer, 1968: taf.9.D.26; Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.28. B.30, taf.31.B.37 (skyphos ya da kantharos)

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **110**

Form : Batı Yamacı Kase

Buluntu Yeri : A-4 / SMBM.08.312

Seviye : 11.60 - 11.10 m.

Ölçüler : R: 9.8 cm. h: 3.1cm.

Munsell : Firnis: Gley-12.5/N Black
Hamur: 7.5 YR 7/6 Reddish Yellow

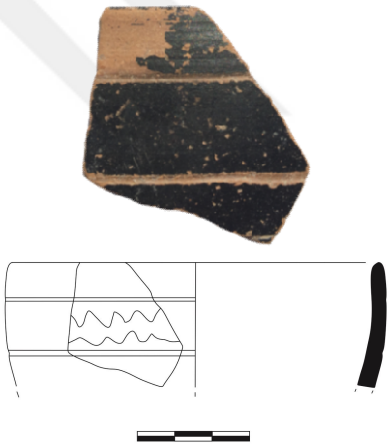

Tanım : Ağız-gövde parçası. Üstü yuvarlatılmış dik ağız. Yarı küresel gövde. Gövde üzerinde insize iki yiv arasında oldukça aşınmış kalp yaprak dizisi motifi. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Pinkwart-Stammnitz, 1984: taf.24.K 24; Schafer, 1968: taf.12.D.13 Gürler, 1994: çiz. 10.38 (skyphos)

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **111**

Form : Batı Yamacı Kase

Buluntu Yeri : A-11 /SMBM. 12.116

Seviye : 9.70 - 9.40 m.

Ölçüler : R: 9.2 cm. h: 3.8 cm.

Munsell : Firnis: 10 YR 4/1 Dark Gray
Hamur: 7.5 YR 6/6 Reddish Yellow

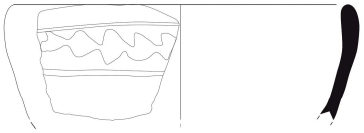

Tanım : Ağız-boyun parçası. Hafif içe yuvarlatılmış ağız. Konik daralan gövde. Aşınmış kalp yaprak dizisi. İnce cidar. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Civelek, 2006: fig.2.d; Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.30.B.35 (skyphos-kantharos), Schafer, 1968: abb.18.Z.74; Behr, 1988: abb.13.57

Tarih : İ.Ö. 2. yy. ortaları

Kat.No. : **112**

Form : Batı Yamacı Kase

Buluntu Yeri : C-2 / SMBM.08.448

Seviye : 10.50 - 10.00 m.

Ölçüler : R: 12.8 cm. h: 3 cm.

Munsell : Firnis: Gley 1 2.5/N Black
Hamur: 5 YR 6/6 Reddish Yellow

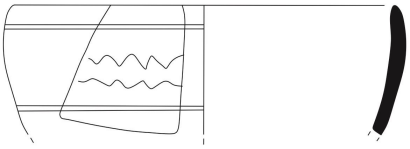

Tanım : Ağız-gövde parçası. İçe dönük ağız, yarı küresel gövde. Oldukça aşınmış kalp yaprağı bezemesi. İnce cidar. Sık dokulu hamur.

Karşılaştırma: Gürler, 2003: 9.A.15 (form-skyphos); Schafer, 1968: taf. 12.D.13; Behr, 1988: abb.13.57

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **113**

Form : Batı Yamacı Kase

Buluntu Yeri : B-9 / SMBM.12.34

Seviye : 9.30 - 8.90 m.

Ölçüler : R: 7.8 cm. h: 2.3 cm.

Munsell : Firnis: 5 YR 3/1 Very Dark Gray

Hamur: 7.5 YR 7/4 Pink

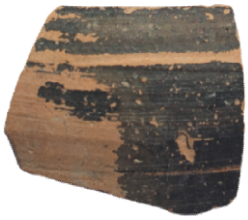

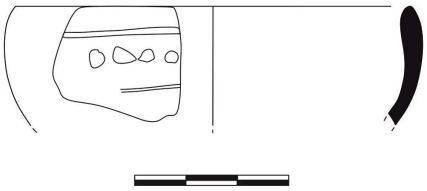

Tanım : Ağız-gövde parçası. Hafif içe dönük ağız, yuvarlatılmış dudak. Yarı küresel gövde. Dejenere olmuş nokta dizisi motifi. Sık dokulu hamurlu.

Karşılaştırma: Rotroff-Oliver, 2003: pl.20.122; Guz-Zilberstein, 1995: fig.6.6.7 (form); Civelek, 2006: fig.2.e

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **114**

Form : Batı Yamacı Kase

Buluntu Yeri : A-2 / SMBM.08.395

Seviye : 9.90 - 9.20 m.

Ölçüler : R: 15.4 cm. h: 3cm.

Munsell : Firnis: Gley1 3/NVery Dark Gray

Hamur: 10 R 6/6 Light Red

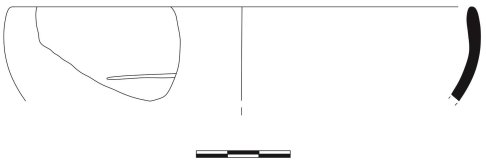

Tanım : Ağız-gövde parçası. Hafif içe dönük yuvarlatılmış ağız, yarı küresel gövde. Ağız kenarında kalın beyaz bant altta beyaz ince dal (?) bezemesi. İnce cidar. Sık dokulu hamur.

Karşılaştırma: Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.30.B.25

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın yarısı

Kat.No. : **115**

Form : Batı Yamacı Kase

Buluntu Yeri : E-2 / SMBM.08.471

Seviye : 10.50 - 10.00 m.

Ölçüler : R: 13.4 cm. h: 2.5 cm

Munsell : Firnis: Gley 1 2.5/N Siyah,
Boya: 2.5 YR 8/1 White
Hamur: 2.5 YR 7/6 Light Red

Tanım : Ağız-gövde parçası. Dik ağız, yuvarlatılmış dudak. Kalp yaprak bezemesi görülür. Hafif seyrek dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Küçük, 2006: çiz.2.3 (form); Gassner, 1997: taf.10.168 (form); Behr, 1988: abb.13.57(bezeme); Ekin-Meriç, 2003: lev.91.91 (bezeme); Civelek, 2006: fig.2.c

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **116**

Form : Batı Yamacı Kase

Buluntu Yeri : D-3 / SMBM.08.326

Seviye : 11.48 - 11.10 m.

Ölçüler : R: 12.4cm. h: 2.7cm.

Munsell : Firnis: Gley-1 3/N Very Dark Gray
Hamur: 10 YR 6/4 Light Reddish Brown

Tanım : Ağız-gövde parçası. Dik ağız. Altı konikleşen gövde. Oldukça aşınmış kalp yaprak bezemesi. Sık dokulu hamur. Mika ve az kireç katkılı.

Karşılaştırma: Rosenthal-Heginbottom, 1995: fig.5.9.2; Liko, 2001: taf.57.49 (bezeme), taf.55.23 (form); Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.81.B.56; Gassner, 1997: taf.10.171

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **117**

Form : Batı Yamacı Kase

Buluntu Yeri : B-1 / SMBM.08.413

Seviye : 11.00 - 10.50 m.

Ölçüler : R: 9.6 cm. h: 2.1cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 5/8 Red-2.5 YR 4/4 Reddish Brown
Hamur: 2.5 YR 7/6 Light Red

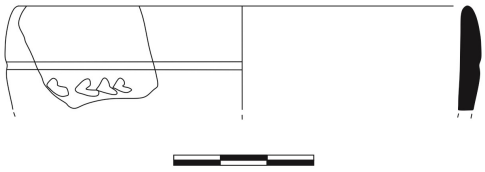

Tanım : Ağız-gövde parçası. Dik ağız.Oldukça aşınmış zeytin yaprağı motifi. Sık dokulu hamur. Az miktarda kireç ve mika katkılı.

Karşılaştırma: Ekin Meriç-Öz-Uhri, 2012: lev.I.4; Gassner, 1997: taf.10.170; Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.37.B.56; Schafer, 1968: taf.12.D.14; Gürler, 2003: planche.9.A.15; Rotroff-Oliver, 2003: pl.19.119; Civelek, 2006: fig.3.d

Tarih : İ.Ö. 2. yy. ortaları

Kat.No. : **118**

Form : Batı Yamacı Kase

Buluntu Yeri : C-3 / SMBM.08.321

Seviye : 11.62 - 11.10 m.

Ölçüler : R: 14 cm. h: 2.7 cm.

Munsell : Firnis: 10 YR 4/4 Weak Red
Hamur: 2.5 YR 7/6 Light Red

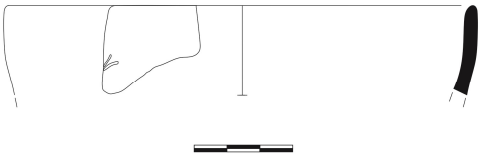

Tanım : Ağız-gövde parçası. Üstü yuvarlatılmış dik ağız, muhtemelen sarmaşık bezemesine ait insize bezeme görülür. Sık dokulu hamurlu. Az mika katkılı.

Karşılaştırma: Liko, 2001: taf.57.60; Gürler, 2003: planche.9.A.14 (skyphos); Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.37.B.56 (form, skyphos veya kantharos)

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **119**

Form : Batı Yamacı Kase

Buluntu Yeri : C-2 / SMBM.08.447

Seviye : 11.00 - 10.50 m.

Ölçüler : R: 12.8 cm. h: 1.5 cm.

Munsell : Firnis: Gley 1 2.5/N Black

Hamur: 10 R 7/4 Pale Red

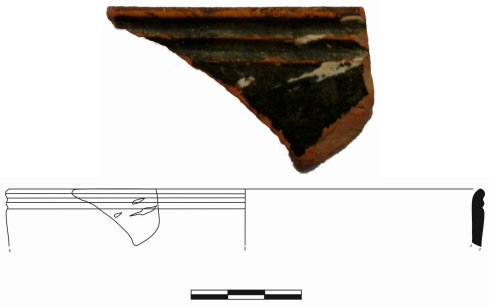

Tanım :Ağız-gövde parçası. Hafif dışa kıvrık dudak. Dudak altında derin iki yiv ve üstünde beyaz boya kalıntısı. Beyaz boyalı kuşak ve damla motifli kolye bezemesi olduğu düşünülmüştür. Sık dokulu hamur. Katkısız.

Karşılaştırma: Latzer, 2009: taf.2.35; Beestman-Kruyshaar, 2014: fig.3.3,6; Rotroff, 1997: fig.16, pl.22.232, 242; Dereboylu, 2003: planche. XLIV.BY.32; Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.41.B.74; Ekin-Meriç, 2003: lev.20.129, lev.22.145 (form) ; Rotroff-Oliver, 2003: pl.19.112, 115, Yıldız, 2016: fig.78

Tarih : İ.Ö. geç 3 - erken 2. yy.

Kat.No. : **120**

Form : Batı Yamacı Kase

Buluntu Yeri : A-2

Seviye : 11.00 - 10.50 m.

Ölçüler : R: 11.4 cm. h: 2.2 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 5/8 Red

Hamur: 2.5 YR 7/6 Light Red

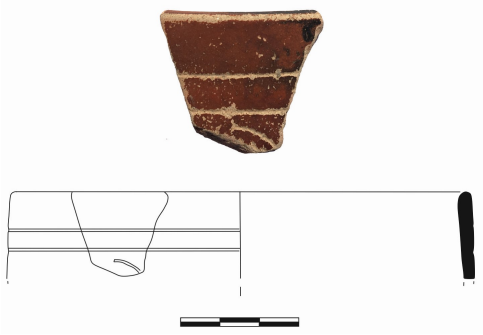

Tanım : Ağız-gövde parçası. Dik ve üstü yuvarlatılmış ağızlı, insize teknikle yapılmış sarmaşık dalı bezemesi. muhtemelen kalp yapraklı sarmaşık bezemeli. Sık dokulu hamur.

Karşılaştırma: Wintermeyer, 2004: abb.209.276 (form); Gassner, 1997: taf.10.168; Berlin, 1999: pl.26.193 (kolye bezemeli); Liko, 2001: taf.57.60; Mitsopoulos-Leon, 1991: taf. 38.60 (kalp yapraklı sarmaşık)

Tarih : İ.Ö. 2. yy. ortaları

Kat.No. : **121**

Form : Batı Yamacı Kase

Buluntu Yeri : D-3 / SMBM.10.21

Seviye : 10.00 - 9.50 m.

Ölçüler : R: 10.4 cm. h: 3 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 Y 2.5/1 Black, 10 R 4/6 Red
Hamur: 2.5 YR 7/6 Light Red

Tanım : Ağız-gövde parçası. Dik ağız, yuvarlatılmış dudak, düz gövde. Üstünde oldukça aşınmış ve beyaz boya ile yapılmış iki yatay bant. Sık dokulu hamura sahip. Katkısız.

Karşılaştırma: Schmid, 2000: pl.181.1; Hayes, 1991: fig.3.14; Wintermeyer,2004: abb. 208.275, abb.209.276 (form); Rotroff, 1997: fig.13, pl.16.171, 175, fig.14, pl.18.197; Mitsopoulon-Leon, 1991: taf.32.B.38

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın yarısı

Kat.No. : **122**

Form : Batı Yamacı Kase

Buluntu Yeri : C-6 / SMBM.11.62

Seviye : 9.50 - 9.00 m.

Ölçüler : R: 12.8 cm. h: 2.4 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 2.5/1 Black
Hamur: 7.5 YR 7/4 Pink

Tanım : Ağız-gövde parçası. Dışa dönük ağız, yuvarlatılmış dudak. İçe hafif konik daralan gövde. Ağ motifinin çok az kısmı görülür. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Çelik, 2007: çiz.26, lev.11.65 (bezeme); Liko, 2001: taf.57.60 (form); Şahin, 2014: res.4.5 (bezeme); Pinkwart-Stamnitz, 1984: taf.25.K.41; Berlin, 1999: pl.37.276; Berlin, 1999: taf.31.276

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. **: 123**

Form **:** Batı Yamacı Kase

Buluntu Yeri : A-6 / SMBM.10.216

Seviye **:** 10.00 - 9.50 m.

Ölçüler **:** K.Uz.: 3.9 cm.- K.Gen.: 3 cm.

Munsell **:** Firnis: 5 YR 2.5/1 Black-5 YR 4/6 Yellowish Red
Hamur: 2.5 YR 7/4 Light Reddish Brown

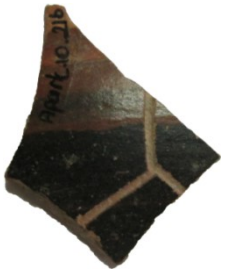

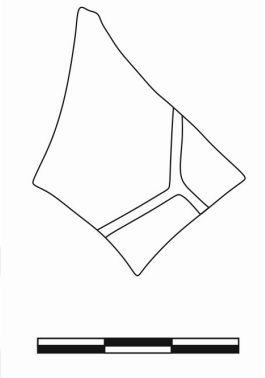

Tanım **:** Gövde parçası. İnsize ağ motifinin çok az kısmı görülür. İyi pişmiş sık dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff-Oliver, 2003: pl.21.133; Gassner, 1997: taf.12.187

Tarih **:** İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. **: 124**

Form **:** Batı Yamacı Kase

Buluntu Yeri : A-9 / SMBM.11.01

Seviye **:** 11.20 - 10.30 m.

Ölçüler **:** R: 4.6 cm. h: 1.5 cm.

Munsell **:** Firnis: 2.5 YR 4/1 Dark Reddish Gray
Hamur: 2.5 YR 6/8 Light Red

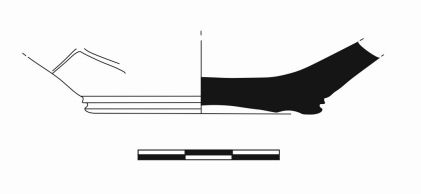

Tanım **:** Kaide-gövde parçası. Alçak halka kaide. Dış kısımda kaide ayağı yivli.Kaide tabanı profillendirilmiş. Ağ bezemesinin bir kısmı görülür. Sık dokulu hamur.

Karşılaştırma: Küçük, 2006: çiz. 42.113; Pinkwart-Stamnitz, 1984: taf.25.K.39,40; Rotroff, 1997: fig. 20, pl. 32.319, 320, 322

Tarih **:** İ.Ö. 2. yy'ın ilk yarısı

Kat.No. : **125**

Form : Batı Yamacı Kase

Buluntu Yeri : A-1 / SMBM.11.14

Seviye : 11.10 - 10.10 m.

Ölçüler : R: 9.5 cm. h: 1.8 cm.

Munsell : Firnis: dış; 7.5 YR 2.5/1
Reddish Black iç; 2.5 YR 5/8
Hamur:2.5 YR 8/4 Pink

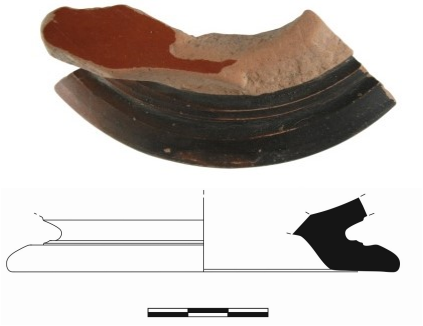

Tanım : Kaide-gövde parçası. Alçak basık halka kaideli. Derin ve keskin hatlı yivlerle kademeli yükselmiştir. sık dokulu hamur. Katkısız.

Karşılaştırma: Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.48.B.102; Schafer, 1968: taf.10.D.31

Tarih : İ.Ö. geç 3. yy. - 2. yy. ortaları

Kat.No. : **126**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : C-5 / SMBM.08.323

Seviye : 11.70 - 11.10 m.

Ölçüler : K.gen.: 2.6 cm. K.uz.: 2.4 cm.

Munsell : Firnis: Gley-1 4/N Koyu Gri
Hamur: 7.5 YR 5/1 Gri

Tanım : Gövde parçası. Üst üste bindirilmiş sivri uçlu, üçgen şekilli yapraklar (ters dönmüş lotus). Sık dokulu hamur.

Karşılaştırma: Courby, 1922: fig.80.8; Bouzek, 1974: fig. 3.69; Yenidağ, 2015: fig.5.KY9; Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.81.D-31; Rotroff-Oliver, 2003: pl.72.432; Gürler, 1994: çiz.17, lev.8.57,58; Krizinger, 2010: VIII/8, taf. 211.B K.130, taf.230.B K.1; Civelek, 1994: Kat.No.1

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı

Kat.No. : **127**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : A-11 / SMBM.12.74

Seviye : 10.50 - 10.20 m.

Ölçüler : K.gen: 4.7 cm. - K.Uz: 3.8 cm.

Munsell : Firnis: 5 YR 4/1 Dark Gray
Hamur: 5 YR 6/6 Reddish Yellow

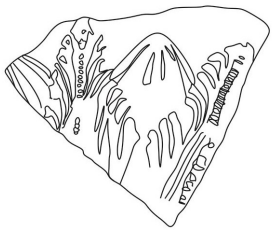

Tanım : Gövde parçası. Akanthus yaprakları,aralarda sivri uçlu lotus bezemesi. Hafif seyrek dokulu hamur.

Karşılaştırma: Gassner, 1997: taf. 18,233,235,236; Rotroff-Oliver, 2003: pl.63.376; Bilde, 2010: pl.175.F.34; Krizinger, 2010: taf.230. B K.50; Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.78.D10; Rogl, 2008: taf.2.15

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı

Kat.No. : **128**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : C-5 /SMBM.08.323

Seviye : 11.70 -11.10 m.

Ölçüler : K.Gen.: 2.7cm- K.Uz: 2.4 cm.

Munsell : Firnis: Gley-2.5/N Black - 7.5 YR 4/2 Brown
Hamur: 2.5YR 7/2 PaleRed

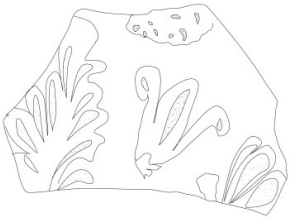

Tanım : Gövde parçası. Lotus ve akanthus yaprağı bezemeli. Sık dokulu hamur. İç kısım siyah firnisli, dışı siyahtan kahverengiye dönmekte. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Gassner 1997, taf.18: 237; Pinkwart-Stamnitz 1984, taf.27: K.51 ; Goldman-Jones 1950, fig.131: 178

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı

Kat.No. : **129**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : C-2 / SMBM.08.449

Seviye : 10.00 - 9.50 m.

Ölçüler : K.Gen.:2.1 cm - K.Uz.: 2.3 cm.

Munsell : Firnis: 10 R 4/8 Red - 5YR 2.5/1
Hamur: 2.5 YR 7/8 Light Red.

Tanım : Gövde parçası. Üzüm asması, arasında üç nokta. Sık dokulu hamur. Mika ve kireç.

Karşılaştırma: Krizinger, 2010: taf.71.A K.86; Gürler, 1997: çiz.20.63; Metin, 2013a: fig.6; Gassner, 1997: taf.19.250, taf.72.H.28; Rogl, 2014: fig.16a-b; Dereboylu, 2003: taf.22.203, 204

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy.

Kat.No. : **130**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : A-1 / SMBM.08.304

Seviye : 11.54 - 11.00 m.

Ölçüler : K.Gen.: 2.4cm. - K.Uz: 4.5 cm

Munsell : Firnis: iç: 2.5 YR 4/8 Red
dış: Gley1 3/N Very Dark Gray
Hamur: 5 YR 4/8 Red

Tanım : Gövde parçası. Üzüm asması motifi. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Gürler, 1997: çiz.19, lev.9.59,61; Rotroff, 1982: pls. 13,74.72; Vaag-Norskov-Lund, 2002: pl.78.K.73

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy. başı

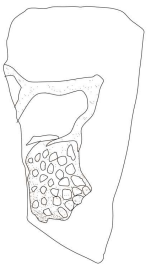

Kat.No. : **131**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : B-1 / SMBM.08.419

Seviye : 8.80 - 8.64 m.

Ölçüler : K.Gen.: 3.6 cm. - K.uz: 3.5 cm

Munsell : Firnis: Gley1 3/N Very Dark Gray

Hamur: 2.5 Y6 /1 Gray

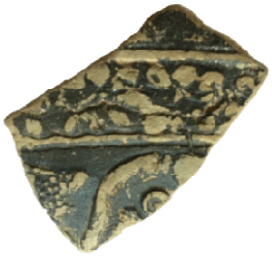

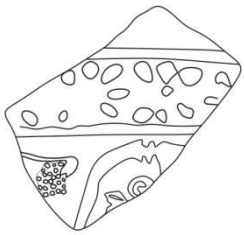

Tanım : Çerçeve ve gövde parçası. Çerçevede sarmaşık, gövdede üzüm asması ile spiral şeklinde bitki motifi. Sık dokulu hamur. Mika ve çok az ince kireç.

Karşılaştırma: Gassner, 1997: taf. 19.250,253; Louminer, 1977: pl.126.1469; Kögler, 2010: taf.35.102; Rotroff, 1982: pls.13.74. 72; Rogl, 2014: fig.16a; Hellström, 1965: fig.9.100

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı

Kat.No. : **132**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : A-1 / SMBM.08.389

Seviye : 10.50 - 10.25 m.

Ölçüler : K.Gen.: 2.5 cm. - K.Uz: 3 cm.

Munsell : Firnis: 10 R 5/6 Red

Hamur: 5 YR 7/6 Reddish Yellow

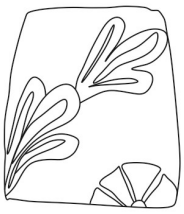

Tanım : Gövde parçası. Palmiye yapraklı ve çiçek rozet. Sık dokulu hamur. Kireç ve mika.

Karşılaştırma: Yedidağ, 2015: fig.13.KY.19; Rotroff-Oliver, 2003: pl.94.540; Dereboylu 1994: no. K.7

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy.

Kat.No. : **133**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : A-12 / SMBM.12.65

Seviye : 11.10 - 10.20 m.

Ölçüler : K.Gen.: 4.4 cm. - K.Uz: 3.4 cm.

Munsell : Firnis: 7.5 YR 2.5/1 Black
Hamur: 5 YR 6/6 Reddish Yellow

Tanım : Gövde parçası. Akanthus ve lotus (?) bezemesi. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Hellström, 1965: pl. 11.157; Rotroff-Oliver, 2007: pl.81.468; Saygılı, 2011: çiz.4, lev.IX. 10; Civelek, 1994: lev.33.77,78,79

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy.

Kat.No. : **134**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : A-2 / SMBM.08.393

Seviye : 10.50 - 9.50 m.

Ölçüler : K.Gen: 2.9 cm. - K.Uz.: 2.8 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 2.5 /1 Reddish Black
Hamur: 5 YR 7/4 Pink

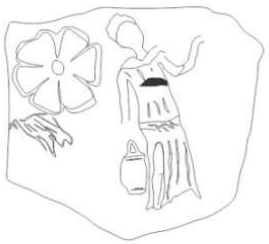

Tanım : Gövde parçası. Mitolojik sahne. Üzerinde peplos giyimli Amymone ve sağında bacak hizasında oinokhoe bulunmaktadır. Doldurma motifi olarak çiçek rozet bezemesi. Sık dokulu hamurlu. Mika ve az kireç katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff, 1982: pl.42.214b, pl. 43.216, pl.44.219, pl.54.225; Thompson, 1934: fig.49.C-42; Rogl, 2008: taf.2.14; Courby, 1922: fig.70.18,19; Yedidağ, 2015: fig.8.14.KY29

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın ilk çeyreği

Kat.No. : **135**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : C-2 / SMBM.08.459 A

Seviye : 9.00 - 8.70 m.

Ölçüler : R: 16.6 cm. h: 5.9 cm.

Munsell : Firnis: Gley 1 2.5/N Black

Hamur: 5 YR 7/6 Reddish Yellow

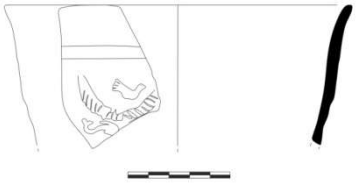

Tanım : Ağız-gövde parçası. Dışa dönük, ağız. Dar ve düz profilli derin gövde. Gövdede girland üzerinde kuş motifi ve altta yunus balığı. Sık dokulu hamur.

Karşılaştırma: Gassner, 1997: taf.15.220 (kuş motifi için); Gassner, 1997: taf.19. 253 (girland bezemesi için); Dereboylu, 2003: planche. XLII.KA22; Yedidağ, 2015: KY.36, 37

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı

Kat.No. : **136**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : C-2 / SMBM.08.448

Seviye : 10.50 - 10.00 m.

Ölçüler : R: 14 cm. h: 8.7 cm.

Munsell : Astar: 10 R 4/3 Pale Red

Hamur: 2.5 YR 7/8 Light Red

Tanım : Gövde parçası. Pastoral sahne. Uçan Eros figürü, akantus yaprakları ve doldurma motifi olarak mask bezemesi. Sık dokulu hamur.

Karşılaştırma: Tuluk, 2001: taf.28, abb.1a.1; Courby, 1922: fig.77.16 (Eros figürü için); Rotroff, 1982: pl.75.99 (Eros figürü ve mask için); Rotroff-Oliver, 2003: pl.1061.613; Ersoy, 2015c: lev.2.21.21; Bulut, 2007: şek.6a.6

Tarih : İ.Ö. 2. yy. ortaları

Kat.No. : **137**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : D-2 / SMBM.08.456 A

Seviye : 11.00 - 10.50 m.

Ölçüler : K.Genişlik: 3.7 cm. - K.Uz.: 4 cm

Munsell : Firnis: 2.5 YR 4/8 Red

Hamur: 7.5 YR 7/4 Pink.

Tanım : Gövde parçası. Pastoral, Dionysos şenliklerinde görülen sahnelerden. Sahnenin sağında sola dönük, adım atar şekilde flüt çalan satyr(?) figürü kolunda postu ile betimlenmiş. Önünde şarabı ifade eden kantharos. Olayın açık alanda gerçekleştiğini belirten Ion sütunu. Figürün solunda doldurma motifi olarak küçük eğrelti otları. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Gassner, 1997: taf.72.H.25; Laumonier, 1977: pl.118.3478; Courby, 1922: fig.77.19

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy

Kat.No. : **138**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : -A-11 / SMBM.12.63

Seviye : 11.27 - 10.60 m.

Ölçüler : R: 13.4 cm. h: 3.9 cm.

Munsell : Firnis: 5 YR 4/6 Yellowish Red-5 YR 2.5/1 Black

Hamur: 5 YR 7/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-çerçeve parçası. Hafif dışa dönük ağız, yarı küresel ve dar gövde. Çerçevede kalp tomurcuk bezeme dizisi. Sık dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Crowfoot-Kenyon, 1957: fig.63.3; Bilde, 2010: pl.190.F-101; Waage, 1948: fig.9.51

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. çeyreği - 1. yy.

Kat.No. : **139**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : B-1 / SMBM.08.446

Seviye : 8.64 - 8.40 m.

Ölçüler : R: 11.8 cm. h: 3.5 cm.

Munsell : Firnis: 5 YR 2.5/1 Black
Hamur: 5 YR 6 /4 Light Reddish Brown

Tanım : Ağız-çerçeve parçası. Hafif dışa yuvarlatılmış ağız. Yarı küresel gövde. Çerçeve kısmında Ion kymationu bezemesi. Sık dokulu hamur. Yoğun mika katkılı.

Karşılaştırma: Duman, 2010: lev.XLII.F.46-F.49; Gassner, 1997: taf.86.264; Saraçoğlu-Çekilmez, 2011: res. 5.b; Schmid, 2006: fig.29; Frasca, 2015: fig.12; Rotroff-Oliver, 2003: pl.78.457; Ersoy, 2013: lev.2.17; Rogl, 2008: taf. 8.80; Civelek, 1994: lev.7.16,17

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - erken 1. yy.

Kat.No. : **140**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : A-10 / SMBM.12.08

Seviye : 9.30 - 8.90 m.

Ölçüler : R: 10.6cm.h: 2.5cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 5/6 Red
Hamur: 7.5 YR 7/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-çerçeve-gövde parçası. Dışa dönük ağız, ince dudak. Konik gövdeli. Çoklu çerçeve. Üst frizde ion kymationu ve altında sola dönük gioş bezemesi. İnce cidar. İyi pişmiş sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Hepding, 1952: taf.4.4; Rogl, 2008: taf.7.63; Rosenthal-Heginbottom, 1995: fig.5.6; Duman, 2010: F.40, F.41

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy

Kat.No. : **141**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : B-4 / SMBM.08.313

Seviye : 11.62 - 11.10 m.

Ölçüler : R:11.6 cm. h: 2.8 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 4/8 Red- Gley1 3/N Very Dark Gray

Hamur: 2.5 YR 6/8 Light Red

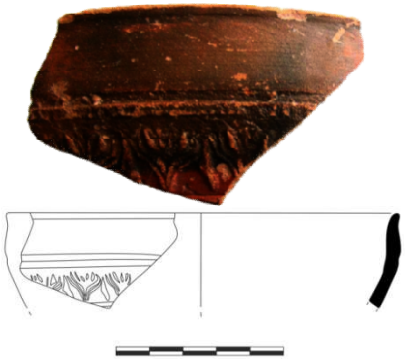

Tanım : Ağız-çerçeve parçası. Dışa kıvrık ağız, ince dudak. Yarı küresel gövde. Gövdede lesbos kymationu. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Krizinger, 2010: taf. 68.A-K.10; Gassner, 1997: taf.73.H.49; Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.87.D.57; Rosenthal-Heginbottom, 1995: fig. 5.3.7; Courby, 1922: fig.16.6 (kalp bezemesi); Duman, 2010: lev. XLI.F.39

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy.

Kat.No. : **142**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : C-2 / SMBM.08.450

Seviye : 9.50 - 9.00 m.

Ölçüler : R: 12.4 cm. h: 3.4 cm

Munsell : Firnis: Gley 1 2.5 /N Black

Hamur: 2.5 YR 6/6 Light Red

Tanım : Ağız-çerçeve parçası. Hafif dışa dönük ağızlı, ince dudaklı. Yarı küresel gövdeli. Çerçevede lesbos kymationu bezemesi. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Hayes,1991: fig.7.13; Rogl, 2008: taf. 30.23b; pl.10.127; Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.87.D.57; Dereboylu, 1994: çiz.5.KA.25

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **143**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : C-2 / SMBM.08.449

Seviye : 10.00 - 9.50 m.

Ölçüler : R: 11.6 cm.h: 3.3 cm.

Munsell : Firnis: 5 YR 6/6 Reddish Yellow
Hamur: 5 YR 7/6 Reddish Yellow

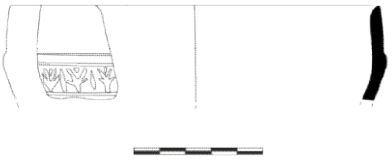

Tanım : Ağız-çerçeve parçası. Hafif içe dönük ağız, yarı küresel gövde. Çerçevede lesbos kymationu bezemesi. Sık dokulu hamur. Yoğun mika katkılı.

Karşılaştırma: Hama III/2, 1971: fig.13.127; Rogl, 2001: taf.63.RB 17; Civelek, 2004: fig.1.e

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **144**

Form :Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : B-4 / SMBM.08.313

Seviye : 11.62 - 11.10 m.

Ölçüler : R: 15.7 cm. h: 4 cm.

Munsell : Firnis: Gley-1 2.5/N Siyah
Hamur: 5 YR 7/6 Reddish Yellow

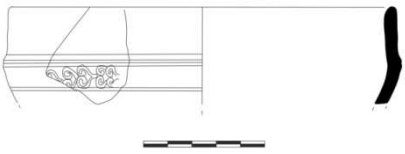

Tanım : Ağız-çerçeve parçası. Yuvarlatılmış düz ağız. Altı konikleşen gövde. Çerçevede sola dönük gioş bezemesi. Hafif seyrek dokulu hamur. Bol mika ve az kireç katkılı.

Karşılaştırma: Hayes, 1991: fig. VII.18; Bulut, 2007: şek.1b.13a; Rotroff, 1982: pl.88.393; Krizinger, 2010: taf.231.B-K.99; Gassner, 1997: taf.92.H.47; Hepding, 1952: taf.4.4

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **145**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : B-3 / SMBM.10.92

Seviye : 9.50 - 9.00 m.

Ölçüler : K.Gen.: 5.9 cm. - K.Uz.: 6.1 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 4/8 Red- 2.5 YR 4/6 ve 10 R 3/1 Dark Reddish Gray
Hamur: 5 YR 7/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-çerçeve parçası. Çerçevede sola dönük gioş motifi, gövde kısmında rüzgargülü ve noktalarla yapılmış çiçek rozet bezemesi. Küresel gövdeli. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Rogl, 2008: taf.1.28.1,4 (gioş motifi için); Dereboylu, 2001: taf.19.157 (rüzgar gülü bezemesi için)

Tarih : İ.Ö. 2. - erken 1. yy.

Kat.No. : **146**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : C-2 / SMBM.08.447

Seviye : 11.00 - 10.50 m.

Ölçüler : R: ? h: 4 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 5/6 Red - Gley 1 2.5/N Black
Hamur: 5 YR 6/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-çerçeve parçası. Dik ağızlı, Şişkin gövde. Çerçevede sekiz yapraklı çiçek rozet dizisi ve çerçeve altında muhtemelen bitki bezemesi. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Bilde, 2010: F.21; Tuluk, 2001: taf.41, abb.13c.23; Dereboylu, 2001: taf.22.189; Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.77.D5; Rosenthal-Heginbottom, fig. 5.4,6 (çiçek rozet); Gürler, 2003: taf.XVI.D8; Laumonier, 1977: pl.62.1682; Hellström, 1965: fig.9.102

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy

Kat.No. : **147**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : A-5 / SMBM.10.173

Seviye : 9.50 - 9.20 m.

Ölçüler : R: 14.8 cm. h: 3.6 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 2.5 /1 Reddish Black
Hamur: 2.5 YR 7/8 Light Red

Tanım : Ağız-çerçeve parçası. Hafif şişkin gövde. Çerçevede yedi yapraklı çiçek rozet dizisi. Sık dokulu hamur. Kireç ve az mika katkılı.

Karşılaştırma: Kenrick, 1985: fig.21.162; Dereboylu, 2001: taf.14.121; Rosenthal-Heginbottom, 1995: fig.5.4,6; Hellström, 1965: pl.9.101, pl.11.147; Civelek, 1994: fig.1.a,b,d

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **148**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : C-6 / SMBM.11.49

Seviye : 9.50 - 9.00 m.

Ölçüler : R: 12.3 cm. h: 3.3 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 5/8 Red (yakın ton)
Hamur: 2.5 YR 6/8 Light Red

Tanım : Ağız-çerçeve parçası. Üstü yuvarlatılmış dik ağız. Çerçevede uçları yuvarlatılmış, altı yapraklı çiçek rozet dizisi. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Şahin, 2013: res.3.14,15; Thompson, 1934: fig.36b; Dereboylu, 2001: taf.13.60, taf.17.117; Tuluk, 2001: taf.35, abb.8a.12; Laumonier, 1977: pl.127.3124; Latzer, 2009: taf.10.91

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **149**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : A-9 / SMBM.12.37

Seviye : 9.30 - 8.90 m.

Ölçüler : R: 13 cm. h: 3.5 cm.

Munsell : Firnis: 5 YR 3/1 Very Dark Gray
Hamur: 5 YR 7/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-çerçeve parçası. Dik ağız, yarı küresel gövdeli. Çerçevede yedi yapraklı çiçek rozet dizisi bezemesi. Sık dokulu hamur. Mika, çok az kireç katkılı.

Karşılaştırma: Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.84.D45; Tuluk, 2001: taf.41, abb.13c. Kat.No.23; Dereboylu, 2001: taf.21, 184; Civelek, 1994: lev.16.36; Hayes, 1991: fig.6.8, fig. 7.14.

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy'ın ilk yarısı

Kat.No. : **150**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : -A-11 / SMBM.12.83

Seviye : 10.20 - 10.00 m.

Ölçüler : R: 10 cm. h: 3.7 cm.

Munsell : Firnis: 5 YR 5/4 Reddish Brown
Hamur: 5 YR 6/6 Reddish Yellow

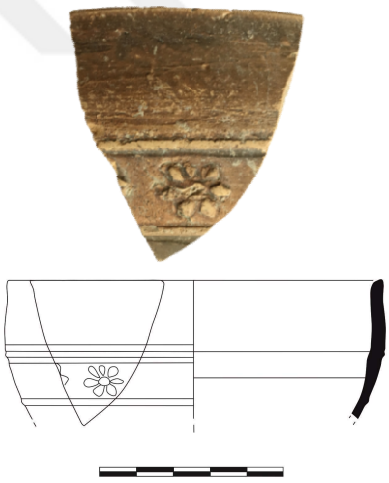

Tanım : Ağız-çerçeve parçası. Dik ağız, hafif şişkin gövdeli. Çerçevede yuvarlak uçlu yedi yapraklı çiçek rozet bezemesi. Sık dokulu hamur. Az mika katkılı.

Karşılaştırma: Laumonier, 1977: pl.108.25; Rosenthal-Heginbottom, 1995: fig.5.34.19; Hellström, 1965: pl. 9.101; Crowfoot-Kenyon, 1957: fig.2.3

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy'ın ilk yarısı

Kat.No. : **151**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : A-11 / SMBM.12.116

Seviye : 9.70 - 9.40 m.

Ölçüler : R: 9.8 cm. h: 3.7 cm

Munsell : Firnis: 2.5 YR 2.5/1 Reddish Black/ 2.5 YR 4/6 Red
Hamur: 2.5 YR 6/8 Light Red

Tanım : Ağız-çerçeve. Hafif dışa dönük ağızlı, ince ve düz dudaklı. Konik daralan alt gövde. Çerçevede çapraz nokta dizisi. Çerçevede çapraz nokta dizisi. Sık dokulu hamur.

Karşılaştırma: Rogl, 2014: fig.11.Tip 2b; Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.88.D60; Gassner, 1997: taf. 73.H.36

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy' ın ilk yarısı

Kat.No. : **152**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : E-1 / SMBM.08.474

Seviye : 9.00 - 8.70 m.

Ölçüler : R: 12. 2 cm. h: 2.7 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 2.5/1 Reddish Black
Hamur: 2.5 YR 7/8 Light Red

Tanım : Ağız-çerçeve parçası. Dik yuvarlatılmış ağız. Yarı küresel gövde. Çift çerçeveli. Üstte nokta dizisi, altta çiçek rozet dizisinin çok az kısmı korunmuştur. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.79.D.13; Goldman, 1950: fig.138.D

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy' ın ilk yarısı

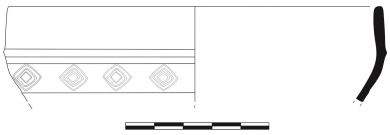

Kat.No. : **153**
Form : Kalıp Yapımı Kase
Buluntu Yeri : Genel / SMBM.10.143
Seviye : Yüzey
Ölçüler : R: 12.8 cm. h: 3.3 cm.
Munsell : Firnis: 2.5 Y 2.5/1 Black
Hamur: 2.5 Y 4/1 Dark Gray
Tanım : Ağız-çerçeve parçası. Üstü yuvarlatılmış dik ağız. Yarı küresel gövde. Çerçevede iç içe geçmiş baklava motifi dizisi.Sık dokulu gri hamur.
Karşılaştırma: Goldman, 1950: fig. 130.E; Schmid, 2004: pl.239.12; Rogl, 2014: fig.14.104
Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy'ın ilk yarısı

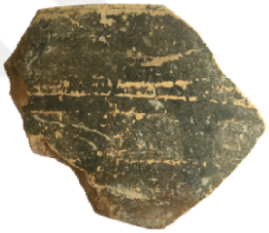

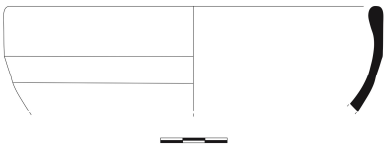

Kat.No. : **154**
Form : Kalıp Yapımı Kase
Buluntu Yeri : A-4 / SMBM.08.312
Seviye : 11.60 - 11.10 m.
Ölçüler : R: 14.6 cm. h: 4.7 cm.
Munsell : Firnis: 5 YR 4/3 Reddish Brown- 7.5 YR 2.5/1 Black
Hamur: 7.5 YR 7/4 Pink
Tanım : Ağız-çerçeve parçası. Hafif içe dönük yuvarlatılmış dolgun ağız. Şişkin gövde. Çerçevede bezeme görülmemektedir. Sık dokulu hamur.
Karşılaştırma: Bilde, 2010: pl.179.F61; Waage, 1948: fig.18.4.8
Tarih : İ.Ö. 2. yy. sonu - İ.Ö. 1. yy. ortaları

Kat.No. : **155**

Form : Kalıp Yapımı Kase

Buluntu Yeri : A-3

Seviye : 11.10 - 9.00 m.

Ölçüler : R: 3.8 cm. h: 0.7cm.

Munsell : Firnis: Gley 1 4/N Dark Gray
Hamur: 2.5 Y 8/2 Pale Yellow

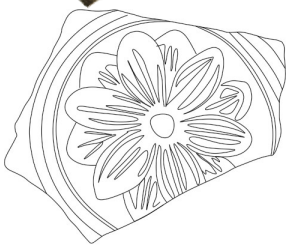

Tanım : Madalyon-gövde parçası. Çift yivle çevrelenmiş madalyonda altı petalli çiçek rozet. Aralarında görülen yapraklar boyut kazandırmıştır. Sık dokulu hamur.

Karşılaştırma: Kögler, 2010: taf.28.E.123; Gassner, 1997: taf.14.84.208

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy

Kat.No. : **156**

Form : Kalıp Yapımı Kapalı Kap

Buluntu Yeri : C-1 / SMBM.08.453

Seviye : 9.50 - 9.00 m.

Ölçüler : R: 6 cm. h: 3.2 cm

Munsell : Firnis: 10 R 5/6 Red
Hamur: 5 YR 7/6 Reddish Yellow

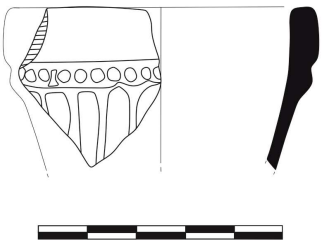

Tanım : Ağız-boyun parçası. Üstü düzleştirilmiş ağız, boyun gövde. Çerçeve kısmında nokta dizisi, altında uzun petal motifi. İnce cidarlı. Hafif seyrek dokulu hamurlu.

Karşılaştırma: Laumonier, 1977: pl.11.4861; Mlynarczyk, 2011: deposit.2, pl.245.51; Thompson, 1934: fig.97.E.86

Tarih : İ.Ö. 1. yy.

Kat.No. : **157**

Form : Skyphos

Buluntu Yeri : B-4 / SMBM.08.313

Seviye : 11.62 - 11.10 m.

Ölçüler : K.Gen: 1.2 cm - K.Uz: 2 cm

Munsell : Firnis: dış: 7.5 YR 2.5/1 Black
iç: 2.5 YR 5/8 Red,
Hamur: 2.5 YR 7/6 Light Red

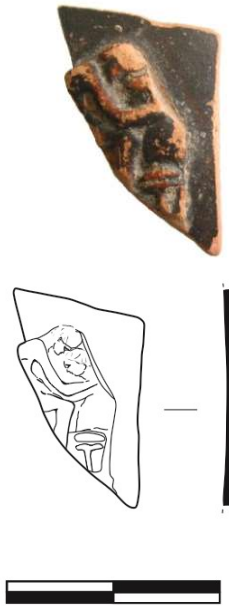

Tanım : Skyphos gövde parçası. Erotik sahne. Kadın figür ata biner şekilde oturmuş. Oldukça aşınmış olan erkek figüre kolunu uzatır şekildedir. Sık dokulu hamur.Kireç katkılı.

Karşılaştırma: Hübner, 1993: taf.30.151; Rotroff-Oliver, 2003: pl.120.691-695; Schafer, 1968: taf.29.E.32, E.33, taf.30.E-42, taf.32.E-55

Tarih : İ.Ö. 2. yy. ortaları - 1. yy. başı

Kat.No. : **158**

Form : Skyphos

Buluntu Yeri : E-1 / SMBM.08.472

Seviye : 9.50 - 9.00 m.

Ölçüler : K.Gen: 4.1 cm. - K.Uz.: 3 cm.

Munsell : Firnis: Gley 1 2.5/N Black
iç: 2.5 YR 5/8 Red
Hamur: 5 YR 7/6 Reddish Yellow

Tanım : Gövde parçası. Erotik sahne. ¾ dönüşlü erkek figürü. Sık dokulu hamur. Katkısız.

Karşılaştırma: Rotroff-Oliver, 2003: pl.119.684; Hübner, 1993: taf.32.V 154

Tarih : İ.Ö. 2. yy. ortaları - 1. yy. başları

Kat.No. : **159**
Form : Skyphos
Buluntu Yeri : C-2 / SMBM.08.450
Seviye : 9.50 - 9.00 m.
Ölçüler : R: 9 cm. h: 1.6 cm.
Munsell : Firnis: 5 Y 2.5/1 Black- 2.5 YR 4/6 Red
Hamur: 10 YR 8/3 Very Pale Brown

Tanım : Ağız-boyun-kulp parçası. Kalınlaştırılmış ağızlı, içte gövdeye geçişte keskin profilendirilmiş. Volütlü kulp. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Goldman, 1950: fig. 151.G.39; Atik, 1995: abb.18.27; Hübner, 1993: taf.6.48, taf.7.64; Semeraro, 2003: planche. LVI.5; Courby, 1922: fig.99.8; Zhuravlev, 2014: fig.16; Ateş, 2003: taf.1.1; Schafer, 1968: taf.40.E.105,106; Hellström, 1965: pl.36.261, fig.12.37; Duman, 2010: lev. LXIII.J-9; Rotroff-Oliver, 2003: pl. 28.729, 730; Doksanaltı, 2006: form. K.18b, çiz.34.891; Conze, 1913: no.1

Tarih : İ.Ö. 1. yy'ın 2. yarısı - İ.S. 1. yy.

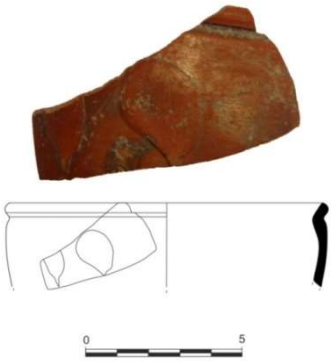

Kat.No. : **160**
Form : Skyphos
Buluntu Yeri : E-1 / SMBM.08.470
Seviye : 10.00 - 9.50 m.
Ölçüler : R: 10 cm. h: 2.7 cm
Munsell : Astar : 2.5 YR 5/6 Red
Hamur: 2.5 YR 7/6 Light Red

Tanım : Ağız-gövde parçası. Dışa kıvrık dudak, yarı küresel gövde. Barbotin tekniğiyle yapılmış damla şeklinde bezeme. Sık dokulu hamur. Kireç katkılı.

Karşılaştırma: Kögler, 2010: taf.48.40, 49, 50, 51; Güneş,2008: Kat. No. 11, 16, 54;Hayes, 1973: pl.89.185, pl.90.197; Robinson, 1959: F.24

Tarih : İ.Ö. 1. - İ.S.1. yy.

Kat.No. : **161**

Form : Ephesos Siyah Firnisli-Rulet Bezemeli Kase

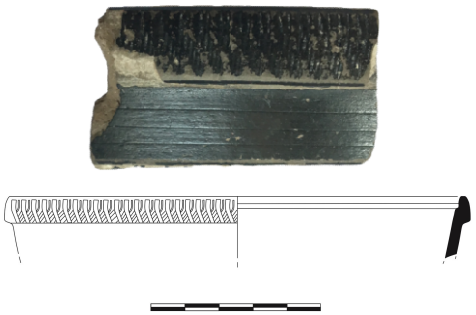

Buluntu Yeri : D-3 / SMBM.10.21

Seviye : 10.00 - 9.50 m.

Ölçüler : R: 13.4 cm. h: 1.8 cm.

Munsell : Firnis: Gley 1 2.5/N Black

Hamur: 10 YR 6/2 Light Brownish Gray-2.5 Y 6/1 Gray

Tanım : Ağız-gövde parçası. Kalıp yapımı ağız. Hafif içe dönük ağız kenarında iç kısımda derin ince yiv. Dış kısımda rulet bezeme. Sık dokulu hamur. Parlak siyah firnis. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Krizinger, 2010: taf.79.A-K 270; Rotroff, 1997: fig.19, pl.28.282; Doksanaltı, 2006: Kat.No.721; Duman, 2010: H5, H14, H15, H29, H56; Vaag-Norskov-Lund, 2002: pl.40.J.49 ; Gassner, 1997: taf.39.446

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **162**

Form : Küçük Krater

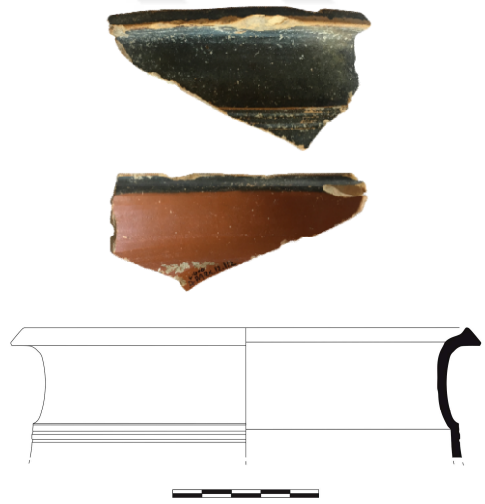

Buluntu Yeri : A-11 / SMBM.12.112

Seviye : 9.70 - 9.40 m.

Ölçüler : R: 19 cm. h: 5 cm.

Munsell : Firnis: 5 YR 2.5/1Black/ 10 R 5/4 Red; Hamur:5 YR 7/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-boyun-gövde parçası. Dışa dönük kalıp yapımı ağız, içbükey uzun boyun. Sık dokulu hamur.Az mika katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff-Oliver, 2003: pl.128.731; Crowfoot-Kenyon, 1957: fig. 39.1; Hayes, 1991: fig.3.15; Körsulu, 2006: Kat.No.142; Mlynarczk, 2011: pl.244.33; Goldman, 1950: fig.181.88 ; Schmid, 2004: pl. 238.6

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **163**

Form : Krater

Buluntu Yeri : B-4 /SMBM.10.146

Seviye : 9.50 - 9.00 m.

Ölçüler : R: 18 cm. h: 2.5 cm.

Munsell : Firnis: 5 R 3/4 Dark Reddish Brown

Hamur: 5 YR 6/6 Yellowish Red

Tanım : Ağız-gövde parçası. Düz ağız tablası hafif içbükey. Orta kalınlıkta cidar. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff, 1997: fig.41, pl. 55.588; Crowfott-Kenyon, 1957: fig.45.2; Körsulu, 2006: Kat.No.138; Nowotnick, 2016: fig.1.a; Pinkwart-Stammnitz, 1984:taf.37.K.166

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **164**

Form : Krater(?)

Buluntu Yeri : D-1 / SMBM.08.454

Seviye : 11.00 - 10.50 m.

Ölçüler : R: 23.2 cm. h: 4.7 cm

Munsell : Firnis: Gley 1 4/N Dark Gray

Hamur: Gley 1 5/N Gray

Tanım : Ağız-gövde parçası. Dışa yuvarlatılmış ağız, içbükey ve dik profilli ağız tablası, kıvrık dudak. Konik boyun. İnce cidar. Sık dokulu gri hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Tekkök-Biçken, 1996, fig.46.B.51; Körsulu, 2006: Kat.No.146; Rotroff, 2006: fig.37.216

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **165**

Form : Thymiaterion

Buluntu Yeri : C-3 / SMBM.10.78

Seviye : 10.00 - 9.50 m.

Ölçüler : R: 4.9 cm. h: 6.8 cm.

Munsell : Astar: White
Bant: 2.5 YR 3/1 DarkReddish Gray- 5 YR 5/8 YellowishRed
Hamur: 5 YR 7/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-gövde-ayak parçası. Dışa dönük ve basık ağız, içbükey profilli hazne. Hazneden ayak kısmına plastik yivle geçiş. Dar ve silindirik ayakta tek halka. Sık dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Civelek, 2001: XLVIII.Ç.16; Ünan, 2016: Kat.No.4,5; Zolotarev, 2005: fig.14.1, 2, 3; Zajcev, 2005: fig.3.28; Crowfoot-Kenyon, fig.25.1; Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.92.E21; Gassner, 1997: taf.21.280; Anderson, 1954: fig. 17.224, 225; Ekin-Meriç, 2013: lev. 56.S 378; Schafer, 1968: taf. 49.F.44; Ünan, 2016, Kat.No.4, 5.

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **166**

Form : Unguentarium

Buluntu Yeri : -A-13 / SMBM.12.89

Seviye : 11.55 - 11.00m.

Ölçüler : R: 1.1 cm. h: 2.5 cm.

Munsell : Hamur: 10 YR 8/3 VeryPale Brown

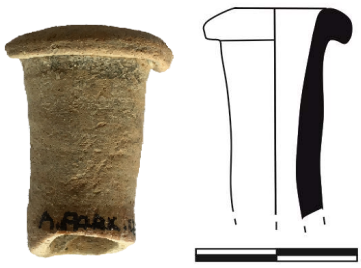

Tanım : Ağız-boyun parçası. Dışa yuvarlatılmış sarkık ağız kenarı. İçe hafif konik daralan boyun. Sık dokulu hamur.

Karşılaştırma: Gassner, 1997: taf. 28.349; Hellström, 1963: pl.12.185; Faust-Erlich, 2011: fig.2.7:8; Guz-Zilberstein, 1995: fig.6.26.24; Anderson-Stojanoviç, 1987: fig.1.a; Gürler, 1994: çiz.17.130; Saraçoğlu, 2011: Kat.No.8.U8,Kat. No.12.U 12

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **167**

Form : Unguentarium

Buluntu Yeri : -A-13 / SMBM.12.92

Seviye : 11.00 - 10.20 m.

Ölçüler : R: 2.6 cm. h: 4.5 cm

Munsell : Hamur: 7.5 YR 7/6 Reddish Yellow

Tanım : Kaide-gövde parçası. Alçak halka kaidenin alt kısmı profillendirilmiş. Dışbükey kaide profili. Konik açılan iç kısmı yivli alt gövde. Hafif seyrek dokulu hamur. Mika, kireç katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff-Oliver, 2003: pl.44.257; Krizinger, 2010: taf.72.A-K 99; Dündar, 2006: lev.IV.U20; Hayes, 1991: fig.1.8; Thompson, 1934: fig.15.B7; Hellström, 1963: pl.35.195

Tarih : İ.Ö. 2. yy. başı

Kat.No. : **168**

Form : Unguentarium

Buluntu Yeri : D-8 / SMBM.11.98

Seviye : 9.50 - 9.00 m.

Ölçüler : R: 2 cm. h: 3.3 cm.

Munsell : Yüzey: 2.5 YR 4/1 Dark Reddish Gray

Hamur: 10 R 5/1 Reddish Gray

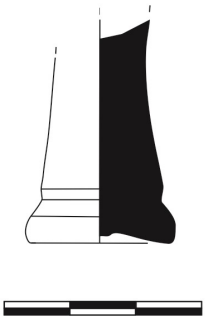

Tanım : Kaide-kaide ayağı parçası. Fusiform. Alt kısmı içe girintili, küçük ters ekhinus kaide. İnce, hafif içbükey kaide ayağı. Sık dokulu hamur. Mika katkılı

Karşılaştırma: Anderson, 1954: fig.18.336; Rotroff-Oliver, 2003: pl.44.262; Rotroff, 2006: fig.64.462

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy. başı

Kat.No. **: 169**

Form **:** Unguentarium

Buluntu Yeri : A-9 / SMBM.11.164

Seviye **:**10.00 - 9.50 m.

Ölçüler **:** R: 2.6 cm. h: 4 cm.

Munsell **:** Hamur: 5 YR 7/4 Pink

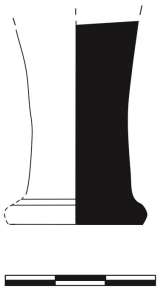

Tanım **:** Kaide-kaide ayağı parçası. İğ formlu. Alçak, tabanı düz disk kaide. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Saraçoğlu, 2011:Kat.No.21. U.21; Gürdal, 1999: lev.X.XX.A.59; Ekin-Meriç 2013, lev.21, 83: S 172; Goldman, 1950: fig.187.235; Rotroff-Oliver, 2003: pl.44.263; Bulut, 2007: şek.11.10

Tarih **:** İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy. başı

Kat.No. **: 170**

Form **:** Unguentarium

Buluntu Yeri : A-9 / SMBM.12.47

Seviye **:** 10.10 - 9.50 m.

Ölçüler **:** R: 2.6 cm. h: 5.2 cm.

Munsell **:** Yüzey: 10 YR 6/2 Light Brownish Gray
Hamur: 5 YR 6/4 Light Reddish Brown

Tanım **:** Kaide-kaide ayağı-gövde parçası. İğ formlu. Alçak tabanı düz disk kaide. Kısa kaide ayağı. Hafif seyrek dokulu hamur. Kum ve mika katkılı.

Karşılaştırma: Dündar, 2008: tip.26; Goldman, 1950: fig.187.233; Özyiğit, 2000: pl.100.c.5; Thompson, 1934: fig.52.C.76

Tarih **:** İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy. başı

Kat.No. **: 171**

Form **:** Unguentarium

Buluntu Yeri : A-6 / SMBM.11.25

Seviye **:** 9.50 - 9.00 m.

Ölçüler **:** R: 2.7 cm. h: 2.7 cm.

Munsell **:** Hamur: 2.5 YR 7/8 LightRed

Tanım **:**Kaide-kaide ayağı parçası. İğ formlu. Alt kısmı profilli ters ekhinus kaide. Hafif içbükey kaide ayağı. Sık dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Tuluk, 1999: abb.6.39,34; Aydın, 2001: pl.1.5.5; Özyiğit, 2000: pl.100.d.7; Ekin-Meriç, 2013: S 168; Hayes, 1991: fig.1.31; Rotroff-Oliver,2003: pl.44.264

Tarih **:** İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy. başı

Kat.No. **: 172**

Form **:** Unguentarium

Buluntu Yeri : B-1 / SMBM.08.418

Seviye **:** 9.00 - 8.80 m.

Ölçüler **:** R: 3.2 cm. h: 2.9 cm

Munsell **:** Hamur: 10 YR 7/3 VeryPale Brown

Tanım **:** Kaide-kaide ayağı parçası. İğ formlu. Alçak ters ekhinus kaide. Uzun silindirik kaide ayağı. Hafif seyrek dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Saraçoğlu-Çekilmez, 2011: res.13.a; Rotroff-Oliver, 2003: pl.44.263; Guz-Zilberstein, 1995: fig. 6.44.12; Hayes, 1991: fig.1.60; Berlin, 2006: fig.5.1.B5.10

Tarih **:**İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy. başı

Kat.No. : **173**

Form : Unguentarium

Buluntu Yeri : C-6 / SMBM.11.62

Seviye : 9.50 - 9.00 m.

Ölçüler : R: 3.1 cm. h: 4.3 cm.

Munsell : Hamur: 10 YR 7/3 Very Pale Brown

Tanım : Kaide-kaide ayağı parçası. İğ formlu. Alçak ters ekhinus kaide. Uzun-silindirik kaide ayağı. Hafif seyrek dokulu hamur. Mika katkılı.

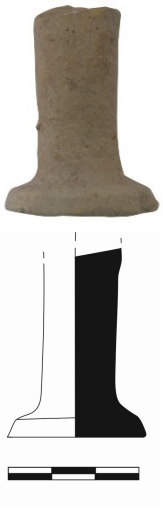

Karşılaştırma: Anderson, 1954: fig.18.328; Hellström, 1963: pl.34.171; Rotroff-Oliver, 2003: pl.44.263; Tuluk, 1999: abb.6.36.d

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy. başı

Kat.No. : **174**

Form : Unguentarium

Buluntu Yeri : B-2 / SMBM.08.443

Seviye :10.00 - 9.50 m.

Ölçüler : R: 3.1 cm. h: 3.4 cm

Munsell : Astar: 2.5 Y 8/4 PaleYellow Hamur: 10 YR 8/4 Very Pale Brown

Tanım : Kaide-kaide ayağı parçası. İğ formlu. Yüksek ters ekhinus kaide. Hafif seyrek dokulu hamur. Kireç, mika katkılı.

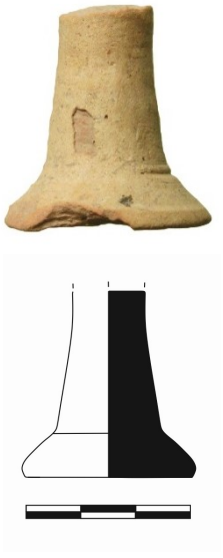

Karşılaştırma: Anderson, 1954: fig.18.328; Gürdal, 1999: lev.XX.A.60; Gürler, 1996: çiz.38.134, Okunak, 2005:Kat.No.12

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy. başı

Kat.No. : **175**

Form : Unguentarium

Buluntu Yeri : -A-11 / SMBM.12.125

Seviye : 9.00 - 8.10 m.

Ölçüler : R: 2.6 cm. h: 4.2 cm.

Munsell : Hamur: 5 YR 6/4 Light Reddish Brown

Tanım : Kaide-kaide ayağı parçası. İğ formlu. Yüksek ters ekhinus kaide. Alt kısmı düz. Uzun-ince kaide ayağı. Asimetrik. Hafif seyrek dokulu hamur. Mika ve kum katkılı.

Karşılaştırma: Fırat, 2012: çiz.8.8; Ekin-Meriç, 2013: lev.21.83.S 170; Anderson, 1954: fig.18.328 ; Schmid, 2000: fig. 3.22; Aydın-Tavukçu, 2006: çiz.52.106

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy. başı

Kat.No. : **176**

Form : Unguentarium

Buluntu Yeri : A-10 / SMBM.12.56

Seviye : 9.30 - 8.90 m.

Ölçüler : R: 2.9 cm. h: 6.9 cm.

Munsell : Hamur: 7.5 YR 6/4 Light Brown

Tanım : Kaide-kaide ayağı-gövde parçası. İğ formlu. Alçak ters şekilde yayvan ekhinus kaide. Alt kısmı hafif içe girintili. Oldukça uzun ve ince kaide ayağı. Hafif seyrek dokulu kötü pişmiş hamur. Kireç ve kum katkılı.

Karşılaştırma: Saraçoğlu, 2011: Kat.No.26.U26; Reber-Velarde-Metzger,2001,abb.28; Anderson, 1954: fig.18.328; Şimşek-Okunak-Bilgin, 2011: lev.62.965; Baldıran, 1998: çiz.32

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy. başı

Kat.No. : **177**

Form : Unguentarium

Buluntu Yeri : -A-13 / SMBM.12.115

Seviye :11.40 - 10.00 m.

Ölçüler : R: 2.6 cm. h: 3.6 cm.

Munsell : Yüzey: 2.5 Y 5/1 Gray
Hamur: 5 YR 6/4 Light Reddish Brown

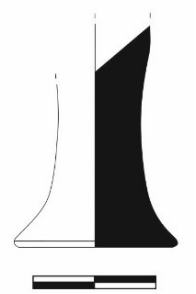

Tanım : Kaide-kaide ayağı parçası. İğ formlu. Konik kaide. Alt kısmı düzleştirilmiş. Seyrek dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Bulut, 2007: şek.2b.15; Güneş, 2006:Kat.No.86; Gürler, 1994: çiz.41.149; Dündar, 2008: tip 2.J; Rotroff, 2006: fig.65:.471, 477, 478; Dündar, 2006: lev.XIX.U113, 114, 115; Saraçoğlu, 2011: Kat.No.27.U27

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy. başı

Kat.No. : **178**

Form : Unguentarium

Buluntu Yeri : Genel / SMBM.10.143

Seviye : Yüzey

Ölçüler : R: 2.1 cm. h: 5.1 cm.

Munsell : Hamur: 10 YR 7/3 Very Pale Brown

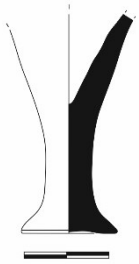

Tanım : Kaide-kaide ayağı-gövde parçası. İğ formlu. Konik kaide. Uzun kaide ayağı. Seyrek dokulu hamur. Kireç katkılı.

Karşılaştırma: Aydın, 2007: pl.1.5.6; Anderson, 1954: fig.18.326 ; Rotroff, 2006: fig.65.479, fig.66.499; Hama III-2, 1971: fig.23.199; Dündar, 2006: lev.18.U107; Bakan, 2009: Kat.No. 55.189a-b; Hayes, 1991: fig.1.62; Μπανάκα-Δημάκη, 2004: pl.181a.10131, 10132

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy. başı

Kat.No. : **179**

Form : Unguentarium

Buluntu Yeri : -A-13 / SMBM.12.89

Seviye : 11.55 - 11.00 m.

Ölçüler : R: 2.6 cm. h: 7.6 cm.

Munsell : Hamur: 5 YR 5/1 Gray

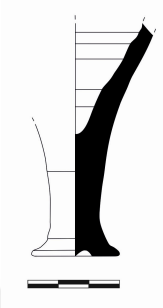

Tanım :Kaide-kaide ayağı-gövde parçası. İğ formlu. Konik profilli kaide. Alt kısmında içe girinti görülür. Uzun kaide ayağı. Yivli gövde. Belirgin çark izleri. Alt kısmı profillendirilmiş alçak konik kaidelidir. Seyrek dokulu hamuru kötü pişmiştir. Kum ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Gürler, 1994: çiz.39.137; Civelek, 2006: lev.XXI.U 125

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy. başı

Kat.No. : **180**

Form : Lekane

Buluntu Yeri : A-6 / SMBM.10.130

Seviye : 11.10 - 10.50 m.

Ölçüler : R: 22 cm. h: 4.4 cm.

Munsell : Firnis: 5 YR 2.5/1 Black
Hamur: 10 R 6/6 Ligt Red

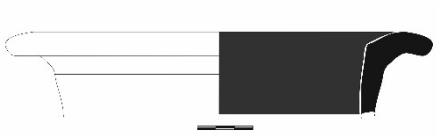

Tanım : Ağız-boyun parçası. Geniş ve üstü yuvarlatılmış ağız tablası, sarkık dudak. İç kısımda gövdeye geçişte eğimli ve keskin dönüş. Hafif içe konik daralan gövde. İç kısım ve tabla üzeri siyah firnisli. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.50.B105; Ekin-Meriç, 2013: lev.26.S.201; Samos XX, 2004: taf.86.1881; Weber-Hiden, 2003: E.13.1; Rotroff, 2006: fig.43.258; Metzger, 2000: abb.27.32; Gassner, 1997: taf.22.289; Güngör, 2005: lev.12.63

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı

Kat.No. : **181**

Form : Lekane

Buluntu Yeri : B-11 / SMBM.12.105

Seviye : 10.00 - 9.50 m.

Ölçüler : R: 28.4 cm. h: 4.5 cm.

Munsell : Firnis: 7.5 YR 5/6 Strong Brown

Hamur: 7.5 YR 5/4 Brown

Tanım : Ağız-gövde parçası. Dışa yuvarlatılmış ağız, sarkık dudak, hafif konik daralan gövde. Kalın cidar. İyi pişmiş seyrek dokulu hamur. iç kısmı koyu kahve firnislidir. Kireç, mika ve kum katkılı.

Karşılaştırma: Thompson, 1934: fig.122.A.77; Rotroff, 2006: fig.41.246; Gassner, 1997: taf.22.290 (yuvarlatılmış ağızlı derin çanak); Schmid, 2000: no.34; Metzger, 2000: abb.27.32; Tekkök-Biçken, 1996: fig.29.A.154

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1.yy. başı

Kat.No. : **182**

Form : Lekane

Buluntu Yeri: B-11 / SMBM.12.93

Seviye : 11.10 - 10.50 m.

Ölçüler : R: 27 cm. h: 2.8 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 4/6 Red

Hamur: 5 YR 6/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-gövde parçası. Üstü yuvarlatılmış geniş ağız tablalı, sarkık dudaklı. Konik daralan gövde. içi ve ağız tablası oldukça aşınmış firnisli. Sık dokulu hamur. Kireç ve yoğun mika katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff, 2006: fig.44.259; Thompson, 1934: fig.122.A.77; Gassner, 1997: taf. 22.290; Guz-Zilberstein, 1995: fig.6.12.1; Sparkes-Talcott, 1962: pl.V.2; Metzger, 2000: abb.29.82, abb.30.83

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy. başı

Kat.No. : **183**

Form : Lekane

Buluntu Yeri : B-11 / SMBM.12.96

Seviye : 10.50 - 10.00 m.

Ölçüler : R: 22.6 cm. h: 4.2 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 5/8 Red

Hamur: 2.5 YR 6/8 Light Red

Tanım : Ağız-gövde parçası. Üstü düzleştirilmiş geniş ağız tablası, sarkık dudak, Konik daralan gövde. içi kırmızı firnisli. Seyrek dokulu hamur.

Karşılaştırma: Thompson, 1934: fig.122.A.77; Rotroff, 2006: fig.45.263 (form 3); Gassner,1997: taf. 22.290; Metzger, 2000: taf. 29.82

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy. başı

Kat.No. : **184**

Form : Lekane

Buluntu Yeri : B-2 / SMBM.08.443

Seviye : 10.00 - 9.50 m.

Ölçüler : R: 23.6 cm h: 1.9 cm

Munsell : Firnis: 5 YR 3/3 Dark Reddish Brown

Hamur: 7.5 YR 7/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-gövde parçası. Üstü yuvarlatılmış geniş ağız tablası, sarkık dudak. İç kısımda gövdeye geçişte keskin eğik profil. Gövde içi ve ağız tablası koyu kahverengi firnisli. İyi pişmiş sık dokulu hamur. Mika ve az kireç katkılı.

Karşılaştırma: Meriç, 2018: pl.17.229; Krizinger, 2010: taf.210.B-K 86, taf. 213.b-261; Rotroff, 2006: fig.43.256; Thompson, 1934: fig.122.C.61; Gassner, 1997: taf.39.453; Güngör, 2005: lev.10.53

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy. başı

Kat.No. : **185**

Form : Lekane

Buluntu Yeri : C-5 / SMBM.08.323

Seviye : 11.70 -11.10 m.

Ölçüler : R: 21.4 cm. h: 1.4 cm.

Munsell : Firnis: Gley-1 3/N Very Dark Gray

Hamur: 7.5 YR 7/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-gövde parçası. Üstü yuvarlatılmış geniş ağız tablası, sarkık dudak. İç kısımda gövdeye geçişte keskin eğik profil. Ağız tablası üstü ve gövdenin iç yüzü firnisli. Dış yüz rezerve bırakılmıştır. Sık dokulu hamur. Az mika katkılı.

Karşılaştırma: Meriç, 2018: pl.17.229; Wintermeyer, 2004: abb.73.119; Thompson, 1934: fig.122.A.62

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy. başı

Kat.No. : **186**

Form : Lekane

Buluntu Yeri : B-11 / SMBM.12.105

Seviye : 10.00 - 9.50 m.

Ölçüler : R: 16.4 cm. h: 1.7 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 5/8 Red, 7.5 YR 4/3 Brown

Hamur: 2.5 YR 6/8 Light Red

Tanım : Ağız-gövde parçası. Üstü yuvarlatılmış ağız tablalı, sarkık dudaklı. Yarı küresel gövde. Dudak kenarı siyah, tabla üzeri ve gövde içi kırmızı firnislidir. Firnisi oldukça aşınmıştır.

Karşılaştırma: Krizinger, 2010: taf. 74.A-K.141; Thompson, 1934: fig.122.C.61; Güngör, 2005: lev.11.58

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy. başı

Kat.No. : **187**

Form : Lekane

Buluntu Yeri : C-2 / SMBM.08.314

Seviye : 11.65 - 11.10 m.

Ölçüler : R: 28.8 cm. h: 2.4 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 3/4 Dark Reddish Brown

Hamur: 5 YR 7/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-gövde parçası. Dışa yuvarlatılmış sarkık ağız tablası. Çok az korunmuş muhtemelen yarı küresel gövde. Ağız tablası üzeri ve gövde içi mat siyah firnisli. Hafif seyrek dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Metzger, 2000: abb.29.81; Rotroff, 2006: fig.42.249, 251; Samos XX, 2004: taf.87.1882; Meriç, 2018: pl.17.229

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy. başı

Kat.No. : **188**

Form : Lekane

Buluntu Yeri : B-2 / SMBM.08.443

Seviye : 10.00 - 9.50 m.

Ölçüler : R: 20.2 cm h: 2.4 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 4/3 Reddish Brown

Hamur: 7.5 YR 7/4 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-gövde parçası. Üstü yuvarlatılmış geniş ağız tablası, hafif sarkık dudak. İç kısımda gövdeye geçişte keskin eğik profil. Çok az korunmuş yarı küresel gövde. İç yüz kırmızımsı kahverengi firnisli dış yüz rezerve. Sık dokulu hamur. Mika ve az kireç katkılı.

Karşılaştırma: Thompson, 1934: fig.122.A.78; Rotroff, 2006: fig.45.264; Weber-Hiden, 2003: taf.37.E.13.1; Guz-Zilberstein, 1995: fig.6.12.2

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy. başı

Kat.No. : **189**

Form : Lekane

Buluntu Yeri : B-2 / SMBM.08.451

Seviye : 9.50 - 9.00 m.

Ölçüler : R: 18.2 cm. h: 3 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 4/4 Reddish Brown

Hamur: 2.5 YR 6/8 Light Red

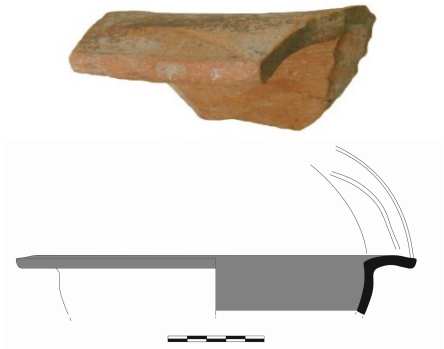

Tanım : Ağız-gövde parçası. Geniş ve üstü yuvarlatılmış ağız tablalı, sarkık dudaklı, yarı küresel gövdeli. İç kısımda ağızdan gövdeye geçişte eğik ve keskin profil. Dudak kenarında insize dalga bezemesi görülür. İç kısım kırmızımsı kahverengi firnisli, Seyrek dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Metzger, 2000: abb.29.81; Samos XX, 2004: taf.87.1882; Radt-De Luca, 2003: planche. II; Güngör, 2005: lev.11.58

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy. başı

Kat.No. : **190**

Form : Lekane

Buluntu Yeri : -A-1 / SMBM.12.52

Seviye : 9.50 - 9.00 m.

Ölçüler : R: 14.8 cm. h: 2.15 cm.

Munsell : Firnis: 5 YR 4/2 Dark Reddish Gray

Astar:10 YR 8/1 White

Hamur: 5 YR 6/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-gövde parçası. Dışa yuvarlatılmış oldukça geniş ağız tablalı, sarkık dudaklı. İç kısım ve ağız tablası firnisli, dışı aşınmış beyaz astarlı. Seyrek dokulu hamur. Kum, kireç ve yoğun mika katkılı.

Karşılaştırma: Metzger,2000: abb.29.81; Thompson, 1934: fig.122.A.62; Güngör, 2005:Kat.No: 53, 55; Vaag-Norskov-Lund, 2002: pl.39.J.32

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy. başı

Kat.No. : **191**

Form : Lekane

Buluntu Yeri : A-10 / SMBM.12.11

Seviye : 10.15 - 9.70 m.

Ölçüler : R: 17 cm. h: 4 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 5/3 Reddish Brown

Hamur: 2.5 YR 6/6 Light Red

Tanım : Ağız-gövde parçası. Üstü yuvarlatılmış geniş ağız tablası, hafif sarkık dudak. İç kısımda tabladan gövdeye keskin dönüş ve eğik profil. Küresel gövde. İç kısım, ağız tablası koyu kahverengi firnis oldukça aşınmıştır. Sık dokulu hamur. Yoğun mika ve az kireç katkılı.

Karşılaştırma: Güngör, 2005: lev.11.58; Gassner, 1997: taf. 22.291; Wintermeyer, 2004: abb.828.S 6.7, abb. 818.S 8.10

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy. başı

Kat.No. : **192**

Form : Lekane

Buluntu Yeri : A-11 / SMBM.12.116

Seviye : 9.70 - 9.40 m.

Ölçüler : R: 24 cm. h: 2.8 cm

Munsell : Firnis: 2.5 YR 5/6 Red

Hamur: 5 YR 6/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-gövde parçası. Üstü yuvarlatılmış geniş ağız tablası, hafif sarkık dudak. Küresel ve yivli gövde. İiçi ve ağız tablası kırımızı firnisli. Sık dokulu hamur. Kireç ve mika katkılı.

Karşılaştırma: Gassner, 1997: taf.40.457; Radt-De Luca, 2003: planche.II; Güngör, 2005: lev.11.58; Guz-Zilberstein, 1995: fig.6.12.5 (small deep krater)

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - 1. yy. başı

Kat.No. : **193**

Form : Lekane

Buluntu Yeri: -A-11 / SMBM.12.63

Seviye :11.27 - 10.60 m.

Ölçüler : R: 33.4 cm. h: 4.6 cm.

Munsell : Firnis: 5 YR 5/4 Reddish Brown

Astar: 10 YR 8/2 VeryPale Brown

Hamur: 7.5 YR 7/4 Pink

Tanım : Ağız-gövde parçası. Üstü yuvarlatılmış geniş ağız tablası, sarkık dudaklı, İçte gövdeye geçişte ağız tablası eğik ve keskin geçiş görülür. Yarı küresel gövdede yivler bulunur. İç kısım kırmızımsı kahverengiden soluk kahverengine dönen firnisli, dışı astarlıdır. Seyrek dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Mitsopoulos-Leon, 1991: taf.53.B 111,B 113; Güngör, 2005: lev.10. 53, 55; Ekin-Meriç, 2013: lev.29.S 217

Tarih : İ.Ö. 1. yy.

Kat.No. : **194**

Form : Lekane

Buluntu Yeri : -A-11 / SMBM.12.124

Seviye : 10.00 - 9.00 m.

Ölçüler : R: 27.2 cm. h: 3.85 cm.

Munsell : Hamur: 5 YR 6/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-gövde-kulp parçası. Dışa dönük konik ağız, içbükey kısa boyun. Şişkin gövde. Ağız altında yatay kulp. Seyrek dokulu hamur. İnceltilmiş kil astar. Kireç ve yoğun mika katkılı.

Karşılaştırma: Gassner, 1997: taf. 22.291; Rotroff, 2006: fig.40, pl. 34.242, 243, 245; Samos XX, 2004: taf.79.1773; Özyiğit, 1999: çiz.19; Sökeli, 2013:fig.9; Tuna, 2003: planche XL.3.F123

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **195**

Form : Lekane

Buluntu Yeri : A-10 / SMBM.11.08

Seviye : 10.45 - 10.00 m.

Ölçüler : R: Alınamadı h: 4.7 cm.

Munsell : Firnis: 10 R 4/6 Red- 2.5 YR 3/1 Dark Reddish Gray
Hamur: 5 YR 7/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-gövde parçası. Konik ağız tablası. Dudak kenarında derin iki adet yiv. Sık dokulu hamur. İç kısım ve ağız tablası firnisli. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Hayes, 1991: fig. LVI.20; Lüdorf, 2000: taf.69.L104; Guz-Zilberstein, 1995: fig.6.11.1; Krizinger, 2010: taf.213.B-K 262; Gassner, 1997: taf. 31.374

Tarih : İ.Ö. 1. yy.

Kat.No. : **196**

Form : Lekane

Buluntu Yeri : A-11 / SMBM.12.120

Seviye : 9.40 - 8.90 m.

Ölçüler : R: 37 cm. h: 7.5 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 5/6 Red
Hamur: 2.5 YR 6/8 Light Red

Tanım : Ağız-gövde parçası. Konik açılan yüksek ağız, konik derin gövde. İç kısım kırmızı firnisli. Seyrek dokulu iyi pişmiş hamur. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Gassner, 1997: taf. 31.374; Rotroff, 2006: fig.40.239-243; Samos XX, 2004: taf.86.1886; Guz-Zilberstein, 1995: fig.6.12.2 Mlynarczyk, 2011: 33, 53; Berlin-Warner Slane, 1997: pl.46.PW.417; Goldman, 1950: fig.187.216

Tarih : İ.Ö. 1. yy.

Kat.No. : **197**

Form : Lekane

Buluntu Yeri : A-11/ SMBM.12.112

Seviye : 9.70 - 9.40 m.

Ölçüler : R: 25.4 cm. h: 5.3 cm.

Munsell : Firnis: 7.5 YR 4/3 Brown,
2.5 YR 6/6 Light Red
Astar: 2.5 Y 8/4 PaleYellow
Hamur: 7.5 YR 6/8 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-gövde parçası. Dışa dönük konik çıkışlı, üzeri yivli ağız tablalı. Konik gövde. İç kısım ve tabla firnislidir. Seyrek dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Lüdorf, 2000: taf.169.LR 494, LR 495; Wintermeyer, 2004: abb.52.85

Tarih : İ.Ö. 1. yy. - İ.S. 1. yy.

Kat.No. : **198**

Form : Lekane

Buluntu Yeri : -A-11 / SMBM.12.63

Seviye : 11.27-10.60 m.

Ölçüler : R: 47.6 cm. h: 3.2 cm.

Munsell : Hamur: 5 YR 6/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız parçası. Dışa dönük konik açılan ağız tablası üzeri yivlidir. Gövde korunamamıştır. Seyrek dokulu hamur. Mika ve kum katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff, 2006: fig. 41.248; Lüdorf, 2000: taf.169.LR.494; Wintermeyer, 2004: abb.9.20

Tarih : İ.Ö. 1. yy. - Erken Roma İmparatorluk Dönemi

Kat.No. : **199**

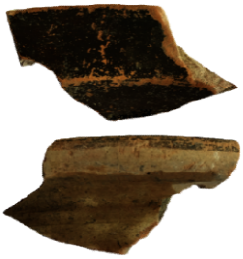

Form : Lekane

Buluntu Yeri : -A-13 / SMBM.12.92

Seviye : 11.00 - 10.20 m.

Ölçüler : R: 43 cm. h: 4.5 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 3/1 Dark Reddish Gray
Hamur: 2.5 YR 7/6 Light Red

Tanım : Ağız-gövde parçası. Düz-geniş ağız tablalı, kıvrık dudaklı, konveks ve sığ gövdeli. iç kısım ve ağız tablası üzeri firnisli. Kireç ve yoğun mika katkılı.

Karşılaştırma: Gassner, 1997: taf. 21.274; Samos XX, 2004: taf.86.1879; Gürdal, 1999: lev.VIII.A51

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **200**

Form : Lekane

Buluntu Yeri : C-1 / SMBM.08.452

Seviye : 10.50 - 9.50 m.

Ölçüler : R: 29.8 cm. h: 4.1cm

Munsell : Firnis:7.5 YR 2.5 /1 Black
Hamur: 7.5 YR 7/6 Reddish Yellow

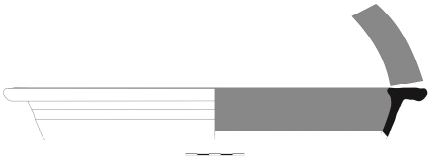

Tanım : Ağız-gövde parçası. Düz ve geniş ağız tablası. İç kısımda ağız tablası hafif eğik. Konik ve derin gövde. Sık dokulu. İçi ve ağız tablası siyah firnisli. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Tekkök-Biçken, 1996: fig.45; Reber-Velarde-Metzger, 2001: abb.30.87; Rotroff, 2006: fig.48.252, 253, 254; Schmid, 2000: no. 37

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **201**

Form : Lekane

Buluntu Yeri : B-4 / SMBM.10.146

Seviye : 9.50 - 9.00 m.

Ölçüler : R: 38 cm. h: 2.8cm.

Munsell : Firnis: 7.5 YR 2.5/1 Black-2.5 YR 5/8 Red
Hamur: 7.5 YR 7/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-boyun parçası. Geniş ve üstü yivli ağız tablası düz profillidir. Seyrek dokulu hamur. İç kısım ve ağız tablası firnisli. Kireç ve yoğun mika katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff, 2006: fig.42.253; Sökeli, 2013: fig.63; Gassner, 1997: taf.22.291,292; Krizinger, 2010: taf.213.B-K 255; Rebel-Velarde-Metzger, 2001: abb.29.78, 82, abb.30.87 ; Tuna, 2003: planche XL.2. F-106; Güngör, 2005: lev.12.63

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **202**

Form : Lekane

Buluntu Yeri : -A-13 / SMBM.12.95

Seviye : 11.00 - 10.20 m.

Ölçüler : R: 20.4 cm. h: 3.5 cm.

Munsell : Hamur: 2.5 YR 6/6 Light Red

Tanım : Ağız-gövde parçası. İçe çekik ağızlı, geniş ve düz ağız tablalıdır. Dudak hafif yukarı kıvrıktır. Sık dokulu hamurlu.

Karşılaştırma: Güngör, 2005: no. 69; Krizinger, 2010: taf.214.B-K 274; Wintermeyer, 2004: no.538

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **203**

Form : Omurgalı Çanak

Buluntu Yeri : B-4 / SMBM.10.146

Seviye : 9.50 - 9.00 m.

Ölçüler : R: 39.6 cm. h: 3.2cm.

Munsell : Firnis: 7.5 YR 2.5/1 Black

Hamur: 7.5 YR 7/4 Pink

Tanım : Ağız-gövde parçası. İçe kalınlaştırılmış basık ağız. Seyrek dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı. Dışı siyah firnisli, içteki siyah firnis oldukça aşınmış.

Karşılaştırma: Tuna, 2003. planche. XLI.1. F.132/A; Derin, 1985: lev.9.12; Duman, 2010: lev. XXV.D.35.

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **204**

Form : Lopas

Buluntu Yeri : A-12 / SMBM.12.75

Seviye : 10.50 - 10.20 m.

Ölçüler : R: 30.2 cm. h: 7.4 cm.

Munsell : Hamur: 2.5 YR 6/8 Light Red

Tanım : Ağız-gövde parçası. Konik açılan yüksek ağız. Ağız altından çıkış yaparak dudak kenarına yapışık devam eden yatay kulplu. Seyrek dokulu hamur. Mika ve kum katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff, 2004: pl.207.3, 4; Tuna, 2003: taf. XLI.4.P 611, 5.P 621; Thompson, 1934: fig.105.E 141; Tolstikov-Zhuravlev, 2004: pl.98.11; Tekkök-Biçken, 1996: fig.27.A 144, A 145; Berlin-Warner Slane, 1997: pl.30.PW 264; Gavriljuk, 2010: pl.260.I.26

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **205**

Form : Tava

Buluntu Yeri : C-2 / SMBM.08.314

Seviye : 11.65 - 11.10 m.

Ölçüler : R: 34 cm. h: 3.3 cm.

Munsell : Hamur:2.5 YR 6/6 Light Red - 2.5 YR 4/1 Dark Reddish Gray

Tanım : Ağız-gövde parçası. Üstü oluklu ağız, sığ gövde. Seyrek dokulu kötü pişmiş hamur. Kireç, mika, kum katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff,2006: fig.706, 707, 708, 709; Guz-Zilberstein, 1995. fig.6.9.13; Duman, 2010: lev. XXV.D.37, 38, XXVI.D.43, D.50; Goldman, 1950: fig.184.193, fig.190.b

Tarih : İ.Ö. 2. yy. sonu - 1. yy.

Kat.No. : **206**

Form : Tava

Buluntu Yeri : A-12 / SMBM.12.134

Seviye : 8.50 - 8.10 m.

Ölçüler : R: 30. 2 cm. h: 4.5 cm.

Munsell : Hamur: 5 YR 6/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-gövde parçası. İçe dönük dudak, içbükey oluklu ağız. Yarı küresel sığ gövde. Orta derecede pişmiş seyrek dokulu hamur. Kum, kireç ve az mika.

Karşılaştırma: Duman, 2010: lev.26. D.43, 44; Gassner, 1997: taf.40.464

Tarih : İ.Ö. geç 2. - 1.yy.

Kat.No. : **207**

Form : Dinos

Buluntu Yeri : C-1 / SMBM.08.458

Seviye : 9.00 - 8.60 m.

Ölçüler : R: 17.8 cm. h: 2.9 cm

Munsell : Firnis: 5 YR 3/2 Dark Reddish Brown

Hamur: 5 YR 6/8 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-omuz-kulp parçası. İçe dönük basık ağızlı, omuza yapışık ağıztablalı. Tabla kenarında yatay kulbun bir kısmı görünür. Tabla ve kulp üzeri kırmızımsı kahverengi firnisli. Seyrek dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Schmid, 2006: fig.105; Tekkök-Biçken, 1996: fig.30.A.161, A.162

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - erken 1. yy.

Kat.No. : **208**

Form : Dinos

Buluntu Yeri : -A-11 / SMBM.12.124

Seviye : 10.00 - 9.00 m.

Ölçüler : R: 21.2 cm. h: 3.5 cm

Munsell : Firnis: 5 YR 4/4 Reddish Brown

Hamur: 5 YR 6/8 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-gövde parçası. İçe dönük ağızlı, geniş ve sarkık gövdeye yapışık ağız tablası. Küresel gövde. Ağız tablası firnisli. Kalın cidar. İyi pişmiş hafif seyrek dokulu hamur. Yoğun mika katkılı.

Karşılaştırma: Tekkök-Biçken, 1996: fig.30.A.162, A.163; Schmid, 2006: fig.105.106

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **209**

Form : Dinos

Buluntu Yeri : -A-11 / SMBM.12.125

Seviye : 9.00 - 8.10 m.

Ölçüler : R : 24 cm. h: 2.3 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 YR 4/6 Red

Hamur: 2.5 YR 6/6 Light Red

Tanım : Ağız-gövde parçası. İçe dönük ağız, gövdeye yapışık, sarkık ağız tablası, küresel gövde. Seyrek dokulu hamur. Kireç ve yoğun mika katkılı.

Karşılaştırma: Schmid, 2006: fig.104, 105, 106

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **210**

Form : Dinos

Buluntu Yeri : -A-11 / SMBM.12.63

Seviye : 11.27 - 10.60 m.

Ölçüler : R: 24.2 cm. h: 2.8 cm.

Munsell : Astar: 10 R 5/6 Red

Hamur: 2.5 YR 6/6 Light Red

Tanım : Ağız-gövde parçası. İçe dönük ağızlı, geniş ve gövdeye yapışık ağız tablalı, küresel gövdeli. Kötü pişmiş seyrek dokulu hamur. Mika, kireç ve kum katkılı.

Karşılaştırma: Tessaro, 1995: fig.8

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 1.yarısı - 1. yy.

Kat.No. : **211**

Form : Testi (Olpe?)

Buluntu Yeri : E-3 / SMBM.10.01

Seviye : 11.10 - 10.00 m.

Ölçüler : R: 9.4 cm. h: 2.5 cm.

Munsell : Firnis : 2.5 YR 2.5/1 Reddish Black
Hamur: 5 YR 7/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-boyun-kulp parçası. Dışa yuvarlatılmış ağız, konik daralan boyun. Kulp üzerinde derin iki yiv görülür. Ağız kenarı ve kulp üzeri siyah firnisli. Sık dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Gassner, 1997: taf.27.329, 330; Doksanaltı, 2006: K30a.1000; Kögler, 2010: abb.6.C.43

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **212**

Form : Testi (Lekythos?)

Buluntu Yeri : -A-13 / SMBM.12.92

Seviye : 11.00-10.20 m.

Ölçüler : R: 6 cm. h: 2.5 cm.

Munsell : Firnis: 2.5 Y 2.5/1 Black
Hamur: 7.5 YR 6/4 Light Brown

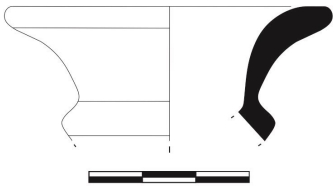

Tanım : Ağız-boyun parçası. Dışa yuvarlatılmış basık ağız, boyunda plastik çıkıntı. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Gassner, 1997: taf.27.336; Doğer vd., 2012: çiz.3; Rotroff, 2006: fig.12, pl.12.74, 75, fig. 19, pl.18.121; Rotroff, 1997: fig.70, pl. 82.1124; Doksanaltı, 2006: Kat.No.997

Tarih : İÖ. 2. yy'ın 2. yarısı

Kat.No. : **213**

Form : Testi

Buluntu Yeri : -A-13 / SMBM.12.115

Seviye : 11.40 - 10.00 m.

Ölçüler : R: 7.1 cm.h: 3.12 cm.

Munsell : Firnis: 7.5 YR 4/1 Dark Gray
Hamur: 7.5 YR 7/4 Pink

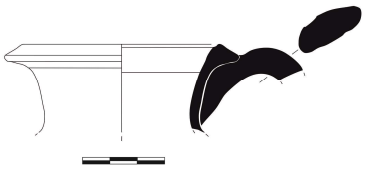

Tanım : Ağız-boyun-kulp parçası. Mantar ağız. İç bükey kısa boyun. Boyundan çıkışlı dudak kenarına yapışık şekilde devam eden dikey, yassı oval kesitli kulp. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Degeest, 2000: fig.110; Rotroff, 2006: fig.2, pl.1.7; Hayes, 199: fig. XVI.10

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **214**

Form : Testi

Buluntu Yeri : C-7 / SMBM.11.94

Seviye : 9.50 - 9.00 m.

Ölçüler : R: 5.4 cm. h: 2.4 cm.

Munsell : Firnis: 5 YR 3/2 Dark Reddish Brown
Hamur: 2.5 YR 7/4 Light Reddish Brown

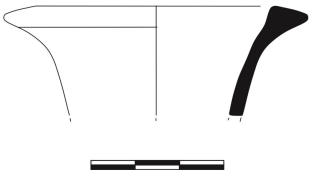

Tanım : Ağız-boyun parçası. Mantar ağız, İçbükey boyun. İnce cidar. Sık dokulu hamur. Mika katkılı

Karşılaştırma: Metzger, 2000: abb.29.70; Stone, 2015: pl.18.109; Berlin-Stone, 2016: fig.9.11.2; Riley, 1979: fig.71.82

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **215**

Form : Testi

Buluntu Yeri : A-10 / SMBM.12.56

Seviye : 9.30 - 8.90 m.

Ölçüler : R: 6.4 cm. h: 1.6 cm.

Munsell : Firnis : 5 YR 5/3 Reddish Brown

Hamur: 7.5 YR 7/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-boyun parçası. Mantar ağız, konik daralan boyun. Sık dokulu hamur.

Karşılaştırma: Guz-Zilberstein, 1995: fig.6.44.19; Stone, 2015: pl.18.109; Gassner, 1997: taf.25.320

Tarih : İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **216**

Form : Testi

Buluntu Yeri : A-3 / SMBM.10.64

Seviye : 10.50 - 10.00 m.

Ölçüler : R: 7 cm. h: 3.9 cm.

Munsell : Firnis bant: 2.5 YR 3/1 Weak Reddish Gray

Hamur: 5 YR 7/6 Reddish Yellow

Tanım : Ağız-boyun parçası. Dışa yuvarlatılmış dolgun ağız. İçbükey boyun. Sık dokulu hamur. Dışta ve iç kısımda ağız kenarında firnis bant görülür.

Karşılaştırma: Guz-Zilberstein, 1995: fig. 6.3.5; Kassab-Tezgör, 2003: planche XXXII.1; Kögler, 2010: abb.34.F.97; Özdemir, 2008: şek.70; Mlynarczyk, 2011: dep.1.30; Hayes, 1991: fig.XVI.9

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **217**

Form : Testi

Buluntu Yeri : -A-13 / SMBM.12.92

Seviye : 11.00 - 10.20 m.

Ölçüler : R: 9 cm. h: 3.3 cm.

Munsell : Firnis: 7.5 YR 5/1 Gray
Hamur: 7.5 YR 7/4 Pink

Tanım : Ağız-boyun parçası. Dışa çekik yüksek ağız konik çıkışlıdır. Ağız üstü olukludur. İçbükey boyunludur. İç kısımda firnis bant görülür. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Gassner, 1997: taf.25.319; Durukan-Körsulu, 2007: Kat.No.167

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **218**

Form : Testi

Buluntu Yeri : A-9 / SMBM.11.01

Seviye : 11.20 - 10.30 m.

Ölçüler : R: 5.8 cm. h: 4.8 cm.

Munsell : Astar: 10 YR 8/1 Beyaz
Hamur: 10 YR Very Pale Brown

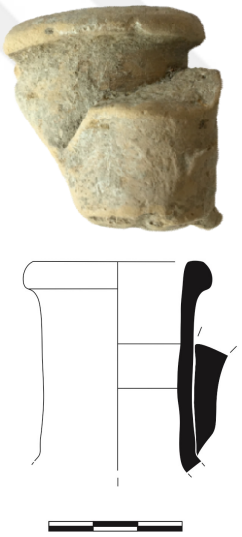

Tanım : Ağız-boyun parçası. Dışa yuvarlatılmış dolgun ağız. Uzun silindirik boyun. Sık dokulu hamur. Mika ve katkılı.

Karşılaştırma: Mitsopoulos-Leon,1991: taf.90.E 13; Gassner, 1997: taf.27.338; Rotroff, 2006: fig.16, pl.16.104; Hayes, 1991: fig. XXV.9; Hempel, 2000: abb.5,6, form.114.27; Berlin, 1997: fig.7; Doksanaltı, 2006: Form K85, Kat.No.1105

Tarih : İ.Ö. 2. yy' ın 2. yarısı - 1. yy.

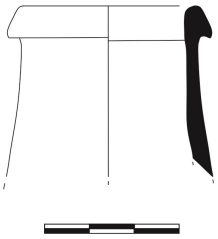

Kat.No. : **219**
Form : Testi
Buluntu Yeri : -A-13 / SMBM.12.92
Seviye : 11.00 - 10.20 m.
Ölçüler : R: 3.8 cm. h: 3.8 cm.
Munsell : Firnis : 5 YR 5/4 Reddish Brown
Hamur: 2.5 YR 7/6 Light Red
Tanım : Ağız-boyun parçası. Hafif içe yuvarlatılmış ağız, konik ağız bandı, uzun, dar ve silindirik boyun. Sık dokulu hamur. Yoğun mika katkılı.
Karşılaştırma: Berlin-Warner Slane, 1997: pl: 7.PW.35 ; Berlin, 1997: fig.7; Hayes, 1991: fig.X.2; Edwards, 1975: pls.23.630
Tarih : İ.Ö. 2. yy' ın 2. yarısı - 1. yy.

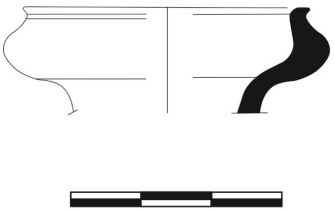

Kat.No. : **220**
Form : Testicik
Buluntu Yeri : -A-13 / SMBM.12.92
Seviye : 11.00 - 10.20 m.
Ölçüler : R: 4 cm. h: 1.5 cm.
Munsell : Firnis: 2.5 YR 5/6 Red
Hamur: 5 YR 7/6 Reddish Yellow
Tanım : Ağız parçası. Dışbükey ağızda kıvrık dudak profili görülür. Ağız altında dışbükey çıkıntı çanak görünümü vermiştir. Boyun kısmı çok az korunmuş. Sık dokulu hamur. Kireç katkılı.
Karşılaştırma: Reisner-Fischer-Lyon, 1924: fig.185.15a; Kögler, 2010: abb.25.E.195; Başaran, 2003: lev. XLVI.8; Thompson, 1934: fig.29.C.9; Berlin-Warner Slane, 1997: pl.10.PW.59
Tarih : İ.Ö. 1. - İ.S. 1. yy.

Kat.No. **: 221**

Form **:** Testicik

Buluntu Yeri : A-6 / SMBM.11.26

Seviye **:** 9.00 - 8.80 m.

Ölçüler **:** R: 4.4 cm. h: 2 cm.

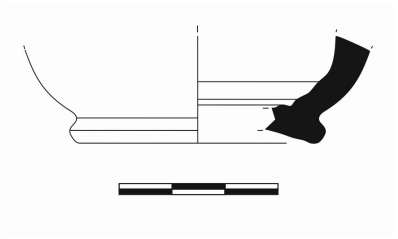

Munsell **:** Firnis: Gley 1 2.5/ N Black

Hamur: 2.5 YR 7/8 Light Red

Tanım **:** Kaide-gövde parçası. Halka kaide. Alt kısmı konkav. Oturma düzlemi ince, şişkin gövde. Sık dokulu hamur. İçi ve dışı siyah firnisli. Kireç katkılı.

Karşılaştırma: Metzger, 2001: abb.28.49; Edwards, 1975: pls.20.58.596; Rotroff, 1997: fig.35, pl.47.474, 476; Anderson, 1954: fig.17.122; Işın, 2008: taf.38.1,2; Egeci, 2015: Kat.No.211

Tarih **:** İ.Ö. 3. yy. ortaları

Kat.No. **: 222**

Form **:** Testicik (Olpe?)

Buluntu Yeri : A-1 / SMBM.11.14

Seviye **:** 11.62 - 11.10 m.

Ölçüler **:** R: 7.1 cm. h: 2.1 cm.

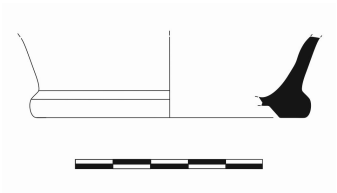

Munsell **:** Firnis: 7.5 YR 3/1 Very Dark Gray

Hamur: 2.5 YR 7/6 Light Red

Tanım **:** Kaide ve gövde parçası. Alçak halka kaide. Geniş oturma düzlemi, dışbükey basık kaide ayağı. Hafif konik açılan alt gövde. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Rotroff, 1997: fig. 37, pl. 49.509, 510; Doksanaltı, 2006: K30.1005

Tarih **:** İ.Ö. 2. yy.

Kat.No. : **223**

Form : Testi (Lagynos)

Buluntu Yeri : B-10 / SMBM.12.49

Seviye : 9.30 - 8.90 m.

Ölçüler : K.Gen.: 2.8 cm.-K.Uz.:3.5 cm.

Munsell : Astar: 2.5 YR 8/1 White
Boya: 5 YR 3/2 Dark Reddish Brown/ 5 YR 4/1 Dark Gray
Hamur: 5 YR 7/4 Pink

Tanım : Gövde parçası. Soluk grimsi beyaz renk astar üzerine koyu gri boyadan kalın bant, ince şerit ve bitki bezemesi. Seyrek dokulu hamur. Mika, kireç katkılı.

Karşılaştırma: Lungu-Dupont, 2014: fig.19.DUP 692;Conze, 1913: beiblatt.45.2; Berlin-Warner Slane, 1997: pl.4.PW.21,23; Hellström, 1965: pl.8.84, 88; Schafer, 1968: taf.43.F.24; Popescu, 2013: pl.33.89; Rotroff-Oliver, 2003: pl. 49.P98.303

Tarih : İ.Ö. 2. - 1. yy.

Kat.No. : **224**

Form : Kandil

Buluntu Yeri : C-2

Seviye : 9.00 - 8.70 m.

Ölçüler : K. Gen: 3.6 cm.-K. Uz.: 3.1cm

Munsell : Firnis: 5 YR 3/1 Very Dark Gray-7.5 YR 4/6 Strong Brown

Hamur : 5 YR 7/6 Reddish Yellow

Tanım :Burun-diskus parçası. Kalıp Yapımı. Sadece burun kısmının çok az bir bölümü korunmuş. Silen maskı. Sık dokulu hamur. Mika katkılı.

Karşılaştırma: Schafer, 1968: taf.68.S.1; Tuluk, 1996: no.62; Fırat, 2015: pl.3.13

Tarih : İ.Ö. 2. yy' ın 2. çeyreği - 1. yy.

Kat.No. : **225**

Form : Kandil

Buluntu Yeri : A-5 / SMBM.10.129

Seviye : 10.50 - 10.00 m.

Ölçüler : K.Gen.: 2cm. - K.Uz.: 4.6 cm.

Munsell : Firnis: 10 R 5/6 Red,
10 R 3/2 Pale Red
Hamur: 2.5 YR 7/6 Light Red

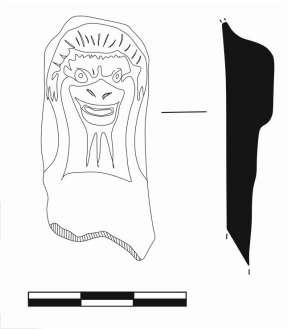

Tanım : Burun parçası. Kalıp yapımı. Silen maskı kabartmalı. Sık dokulu hamur. Mika, kireç katkılı.

Karşılaştırma: Kassab-Tezgör-Sezer, 1995: no.360; Schafer, 1968: taf.59.Q.21; Şimşek-Duman, 2013: LK.1,2

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın 2. çeyreği - 1. yy.

Kat.No. : **226**

Form : Kandil

Buluntu Yeri : C-3 / SMBM.10.78

Seviye : 10.00 - 9.50 m.

Ölçüler : K. Gen.: 3.1 cm. - K.Uz.: 4.cm

Munsell : Firnis: 2.5 YR 4/6 Red
Hamur: 10 R 7/4 Pale Red

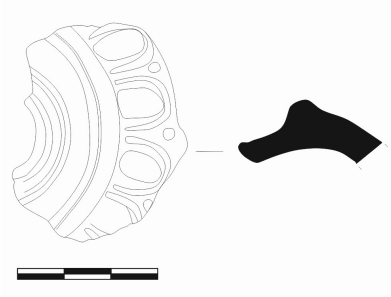

Tanım : Diskus-omuz parçası. Kalıp yapımı. Diskus deliği etrafı çift yivle çevrili. Omuzda yumurta dizisi bezemesi. Sık dokulu hamur. Mika ve kireç katkılı.

Karşılaştırma: Schafer, 1968: taf.59.Q.20; Mlynarczyk, 1978: no.36; Barın, 1995: lev. 3a, çiz.3b; Şimşek-Duman, 2013: LK.10, LK.11

Tarih : İ.Ö. 2. yy'ın son çeyreği - 1. yy'ın ilk çeyreği

Kat.No. **: 227**

Form **:** Kandil

Buluntu Yeri : A-2 / SMBM.08.388

Seviye **:** 11.00 - 10.50 m.

Ölçüler **:** R: 5 cm. h: 1.8 cm.

Munsell **:** Firnis: Gley 2 4/5 PB Dark Bluish Gray
Hamur: Gley 2 5/5 PB Bluish Gray

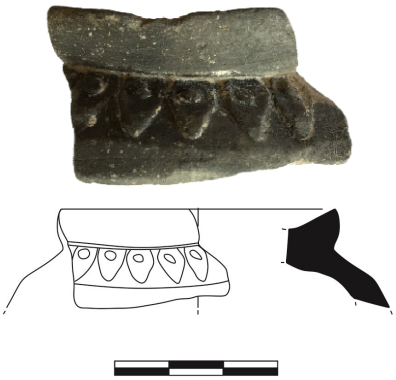

Tanım **:** Diskus-omuz parçası. Etrafı plastik yüksek yivle çevrili derin diskus. Omuzda merkezinde nokta bezemeli dil motifi dizisi. Mika katkılı.

Karşılaştırma: MitsopoulosLeon-LangAuinger, 2007: taf.26.L 136, L 137, L 138; Howland, 1958: pl.49.653; Bailey, 1975: pl.34, 35.Q 183; Ugarkoviç, 2016: fig.8.b; Gassner, 1997: taf.63.797; Fırat, 2014: lev.23.22; Özdilek, 2015: fig. 23.a-b

Tarih **:** İ.Ö. 2. yy' ın son çeyreği - 1. yy'ın ilk yarısı

EK 4: TABLOLAR

Tablo 1: ALTINPARK KAZILARI 2008/2010/2011/2012 SERAMİK İSTATİSTİĞİ STRATİGRAFİSİ

Tablo 1.a

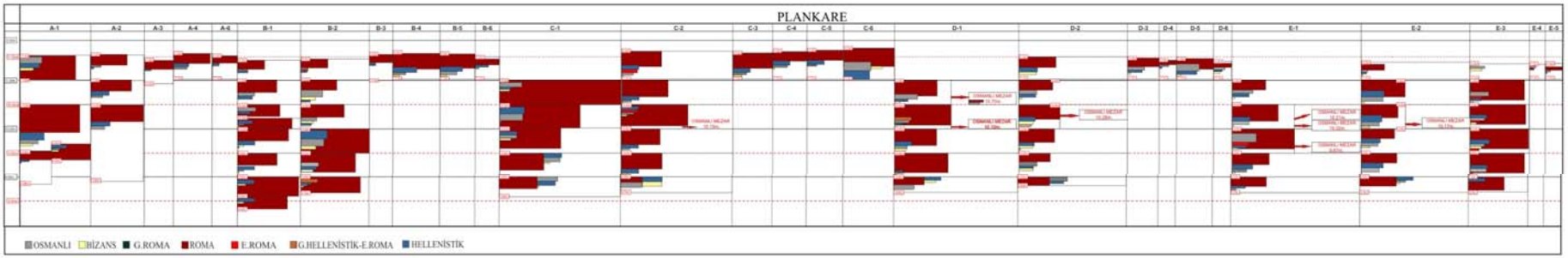

Tablo 1.b

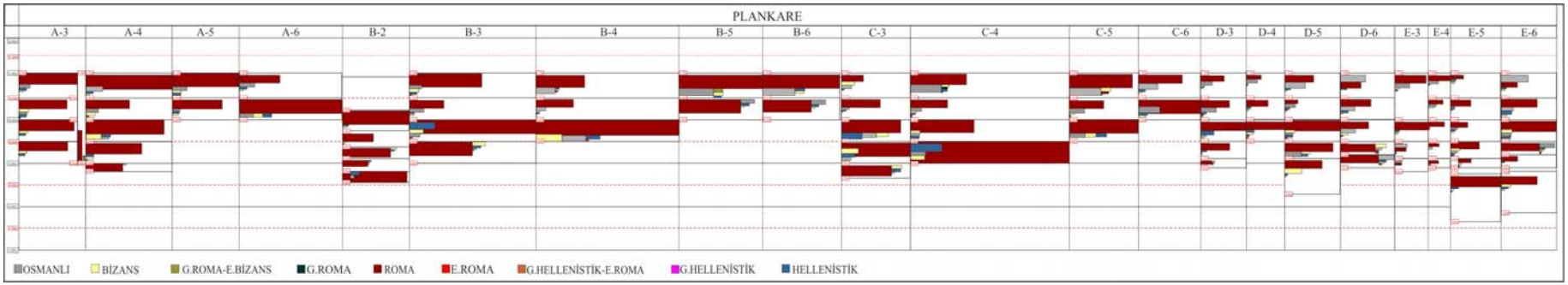

Tablo 1.c

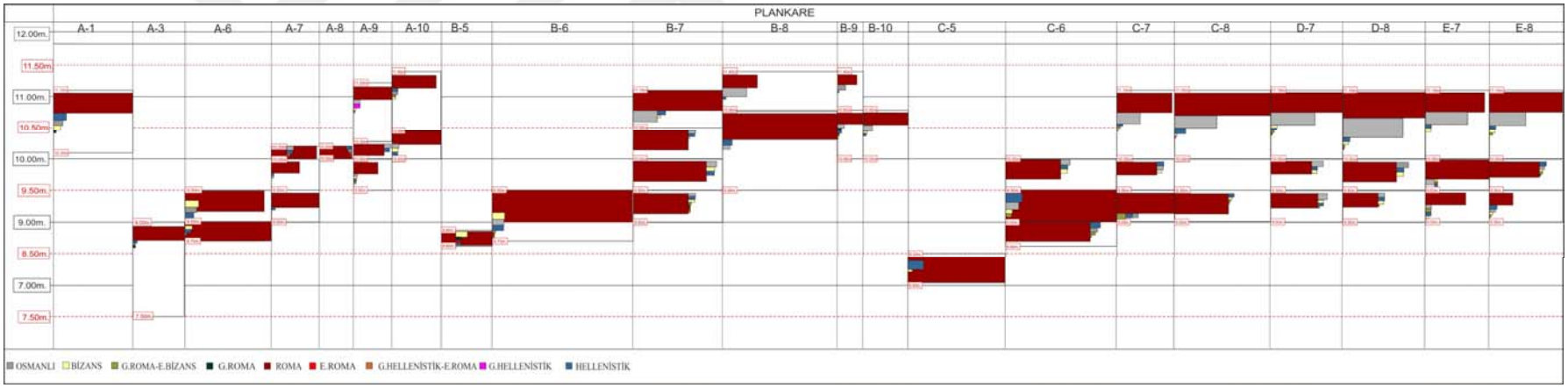

Tablo 1.d

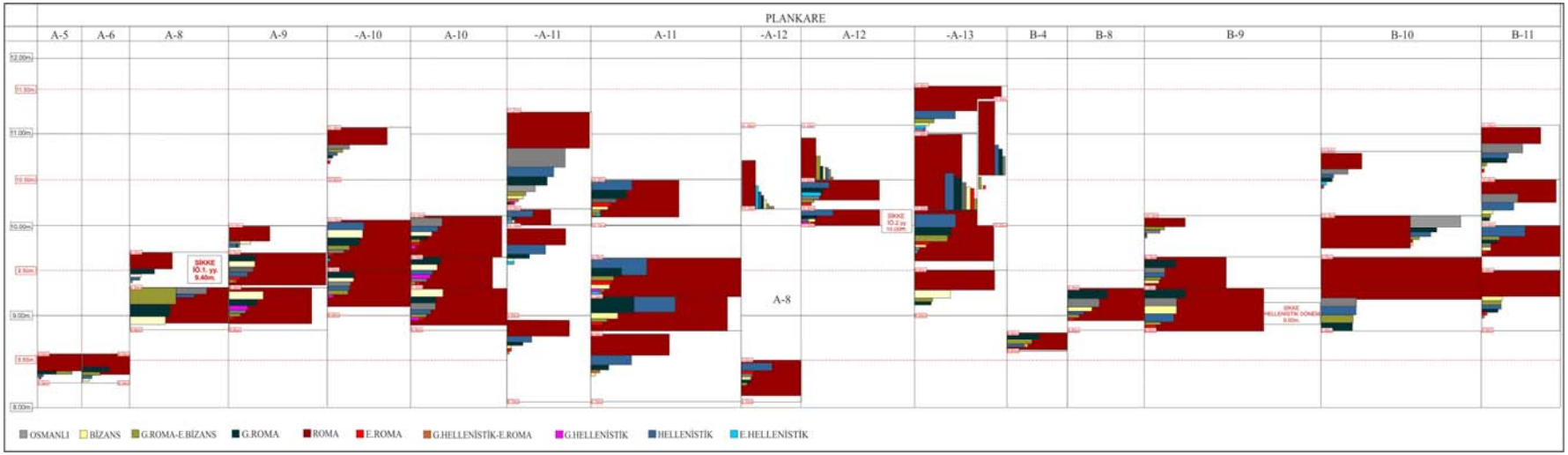

Tablo 2: 2008/ 2010/ 2011/ 2012 YILLARI SERAMİK İSTATİSTİĞİ

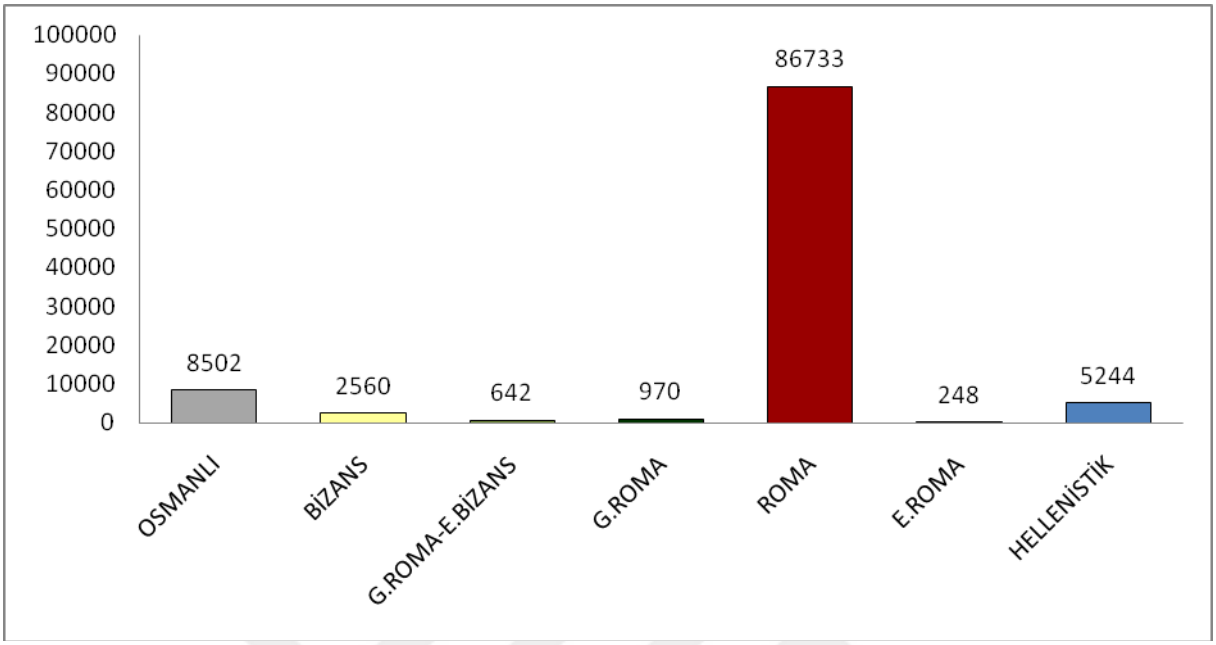

Tablo 3: HELLENİSTİK DÖNEM SERAMİĞİ YÜZYIL DAĞILIMI

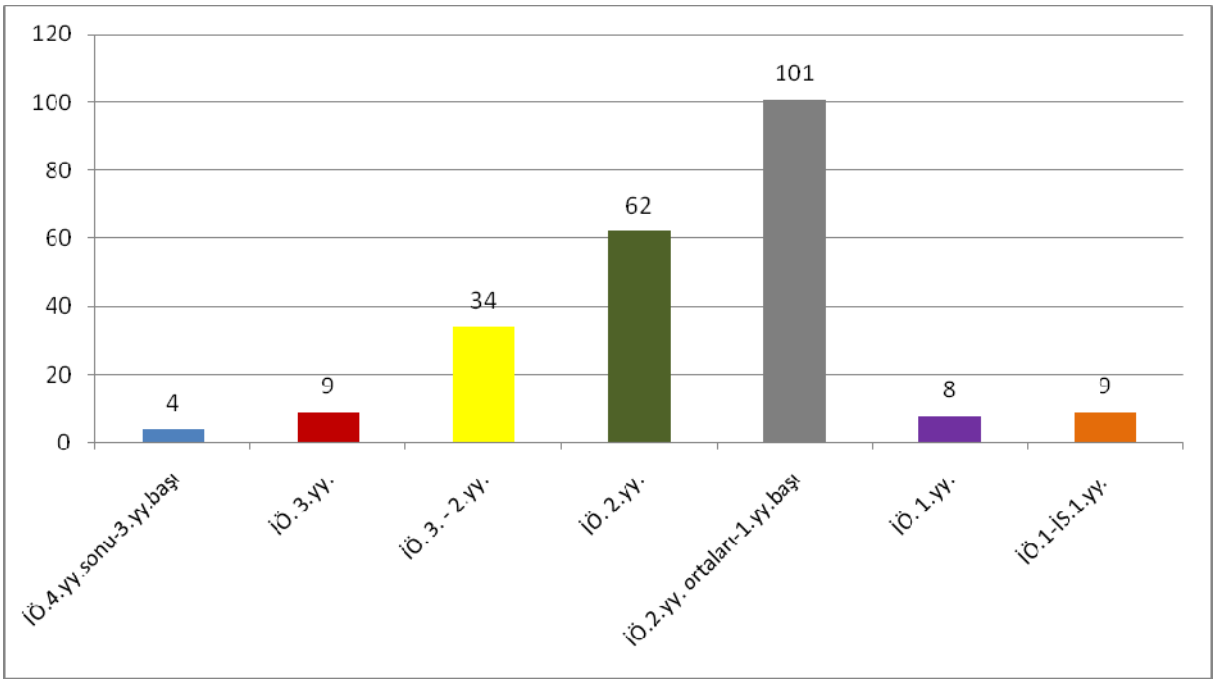

Tablo 4: HELLENİSTİK DÖNEM SERAMİĞİ FORM SAYISAL DAĞILIMI

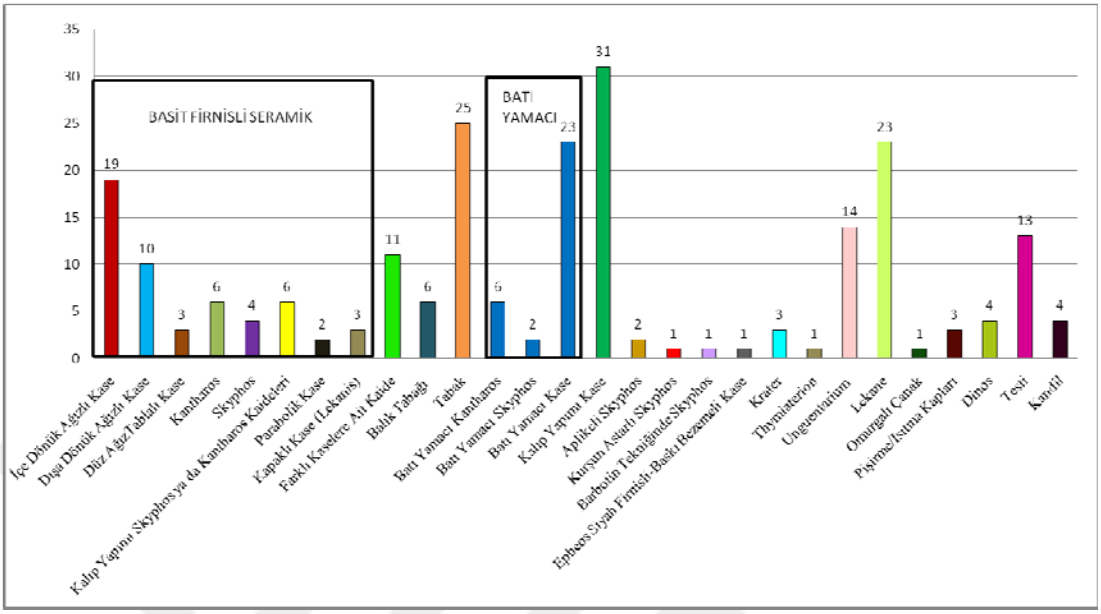

Tablo 5: BASİT FİRNİSLİ SERAMİKLER FORM DAĞILIMI

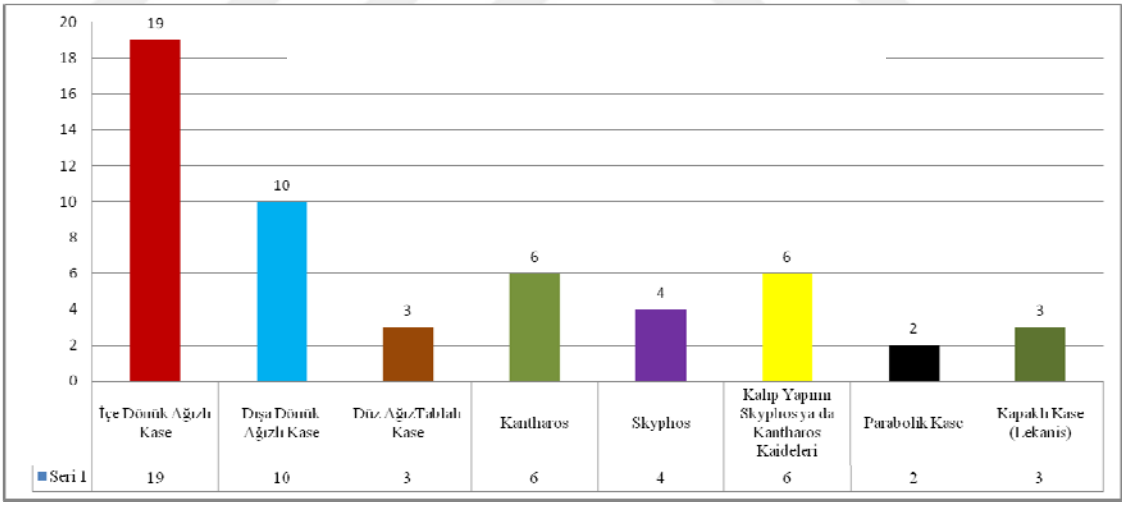

Tablo 6:

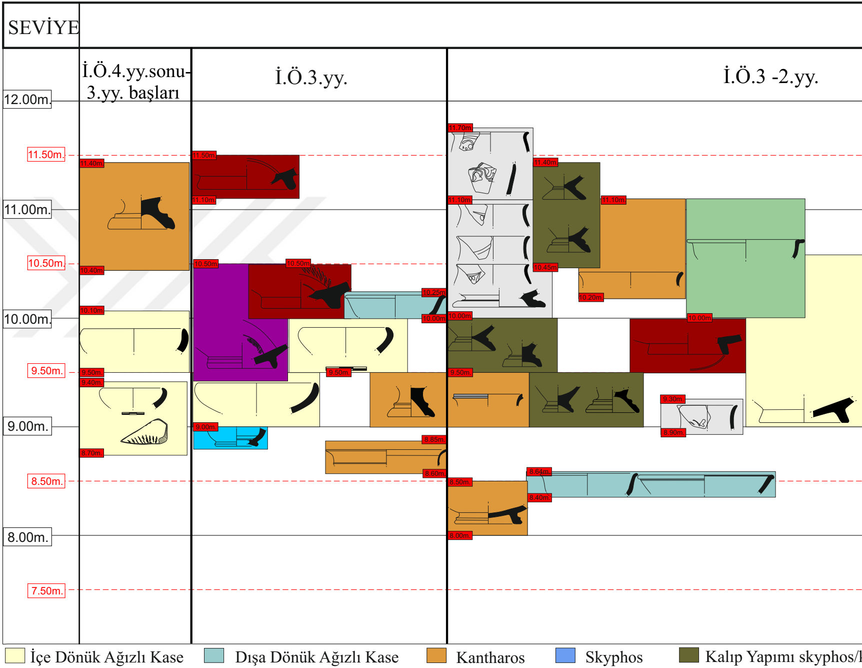

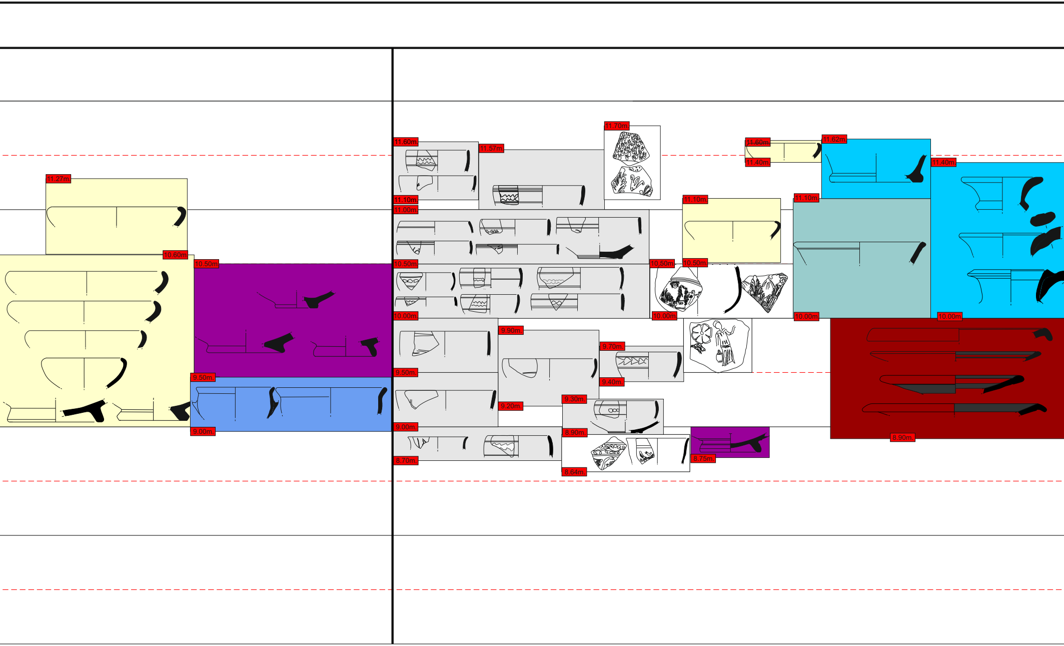
11.27m
10.60m
10.50m
9.50m.
9.00m.
11.60m
11.10m
11.57m
11.00m
10.50m
10.00m
9.50m.
9.00m.
8.70m.
11.70m
9.90m.
9.20m.
9.70m.
9.40m.
9.30m.
8.90m.
8.64m.
8.75m.
10.50m
10.00m
10.50m.
11.10m.
11.60m.
11.40m.
11.62m
11.10m.
10.00m
11.40m
10.00m
8.90m.

kantharos kaideleri ▨ Batı Yamacı □ Kalıp Yapımı Kase 🟫 Parabolik Kaseler 🟩 Düzleştirilmiş Ağızlı Kaseler 🟥

İ.Ö.2.yy.

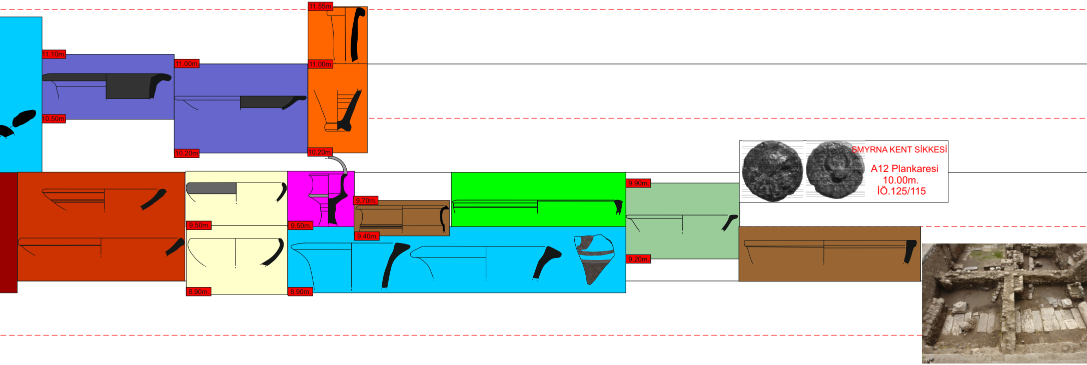
11.10m
10.50m
11.00m
10.20m
11.55m
11.00m
10.20m
9.50m.
8.90m.
9.50m.
8.90m.
9.70m.
9.40m.
9.90m.
9.20m.
SMYRNA KENT SİKKESİ
A12 Plankaresi
10.00m.
İÖ.125/115

Balık Tabağı 🟥 Tabak 🟧 Unguentarium 🟪 Thymiaterion 🟫 Krater 🟥 Kandil ▢ Kapaklı Kase/Lekanis

ALTINPARK HELLENİSTİK SERAMİĞİ BULUNTU SEVİYE TABLOSU

İS.1.yy. ROMA KONUT 1-2
9.50/9.00m.

HELLENİSTİK MEZAR STELİ
9.20m.

ROMA YOLU
8.80/9.00 m.

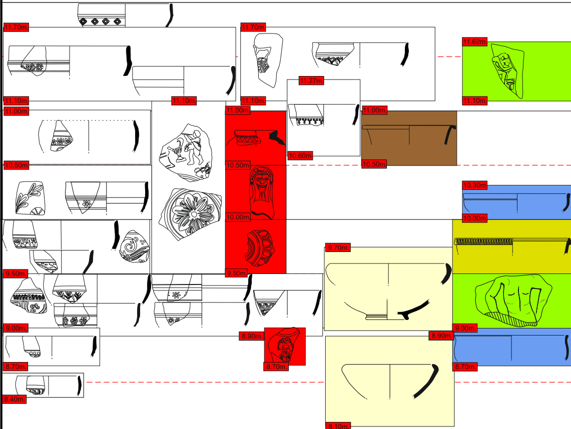
11.70m.
11.10m.
11.10m.
11.00m.
10.50m.
9.50m.
9.00m.
8.70m.
8.40m.
11.70m.
11.10m.
11.27m.
10.60m.
11.00m.
10.50m.
10.00m.
9.50m.
11.00m.
10.50m.
11.62m.
11.10m.
10.30m.
10.00m.
9.70m.
8.90m.
8.70m.
8.90m.
8.10m.
9.00m.
8.70m.

■ Lekane ■ Dinos ■ Testi ■ Isıtma/Pişirme Kapları (tava, lopas) ■ Omurgalı Çanak ■ Ephesos Siyah Fi

İ.Ö.2.-1.yy.başı

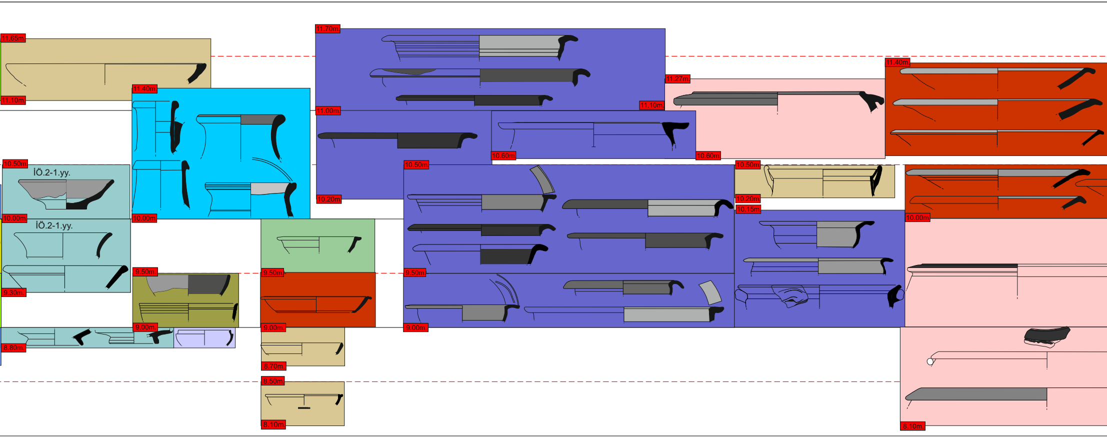

rnisli-Rulet Bezemeli Kase 🟥 Pergamon Kurşun Astarlı Skyphos ■ Barbotin Tekniğinde Bezemeli Skyphos 🟩 Pergamon Aplikeli Skyphos

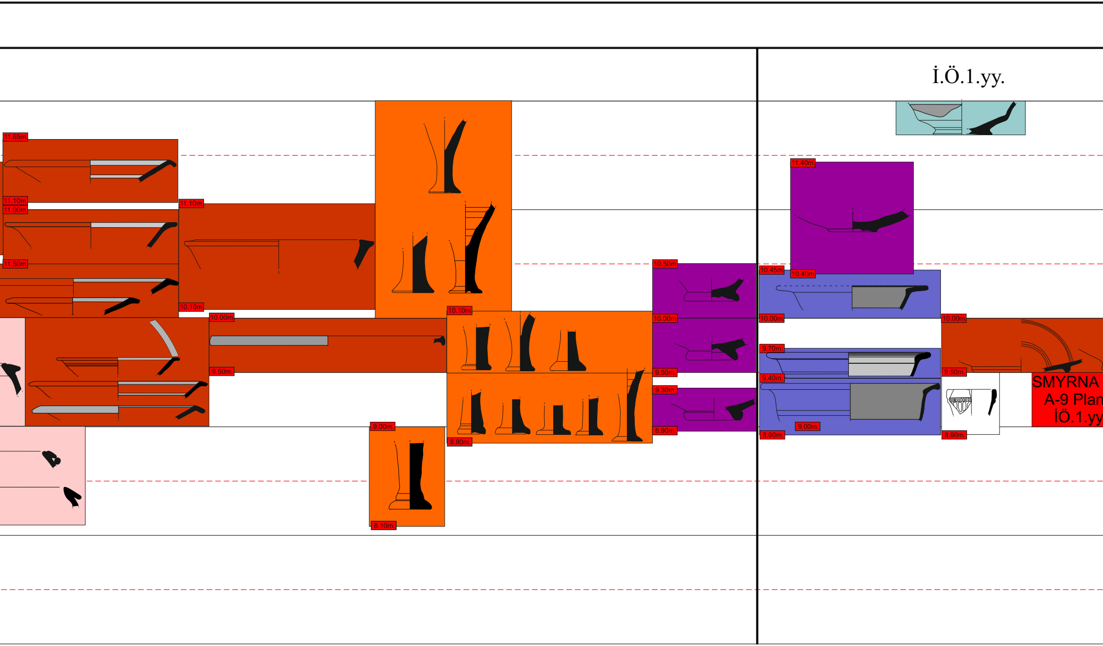
İ.Ö.1.yy.
11.65m.
11.10m.
11.00m.
11.50m.
10.10m.
11.10m.
10.00m.
9.50m.
10.10m.
9.00m.
8.10m.
8.80m.
10.50m.
10.00m.
9.50m.
9.30m.
8.90m.
11.40m.
10.45m.
10.40m.
10.00m.
9.70m.
9.40m.
9.00m.
8.90m.
10.00m.
9.50m.
8.90m.
SMYRNA
A-9 Plan
İÖ.1.yy

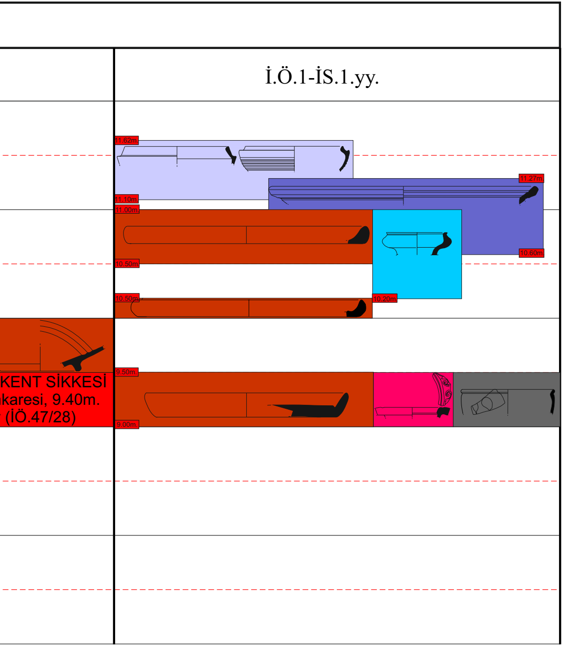
İ.Ö.1-İS.1.yy.
11.62m
11.10m
11.27m
11.00m
10.50m
10.60m
10.50m
10.20m
9.50m.
9.00m.
KENT SİKKESİ
karesi, 9.40m.
(İÖ.47/28)

Tablo 7-8: BASİT FİRNİSLİ SERAMİKLER VE TABAK FORMU BULUNTU SEVİYE TABLOSU

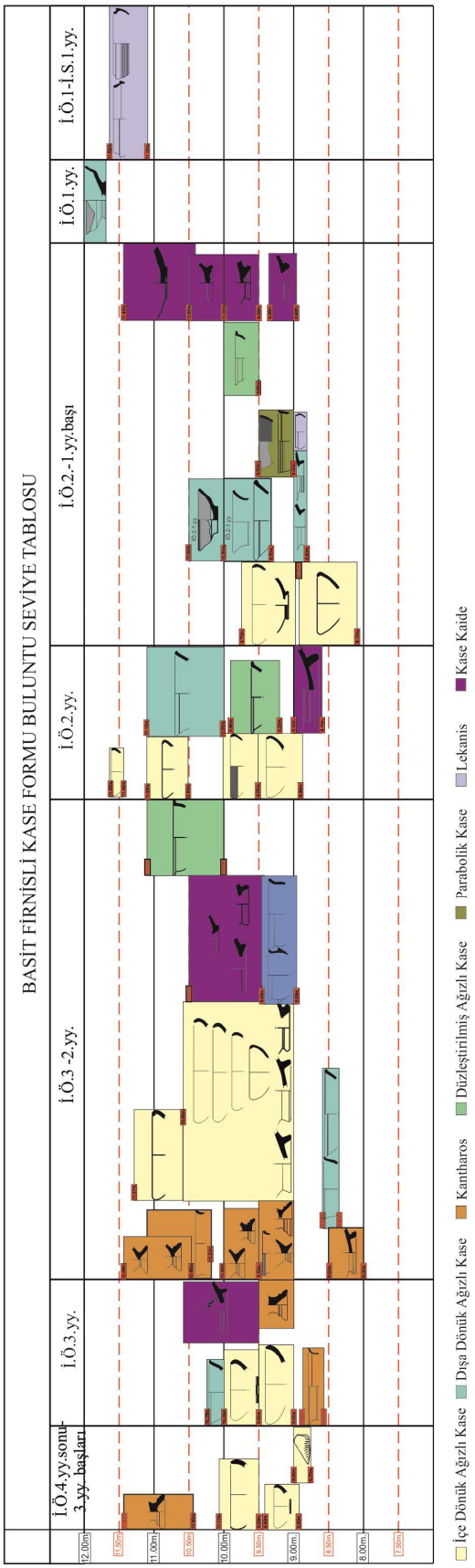

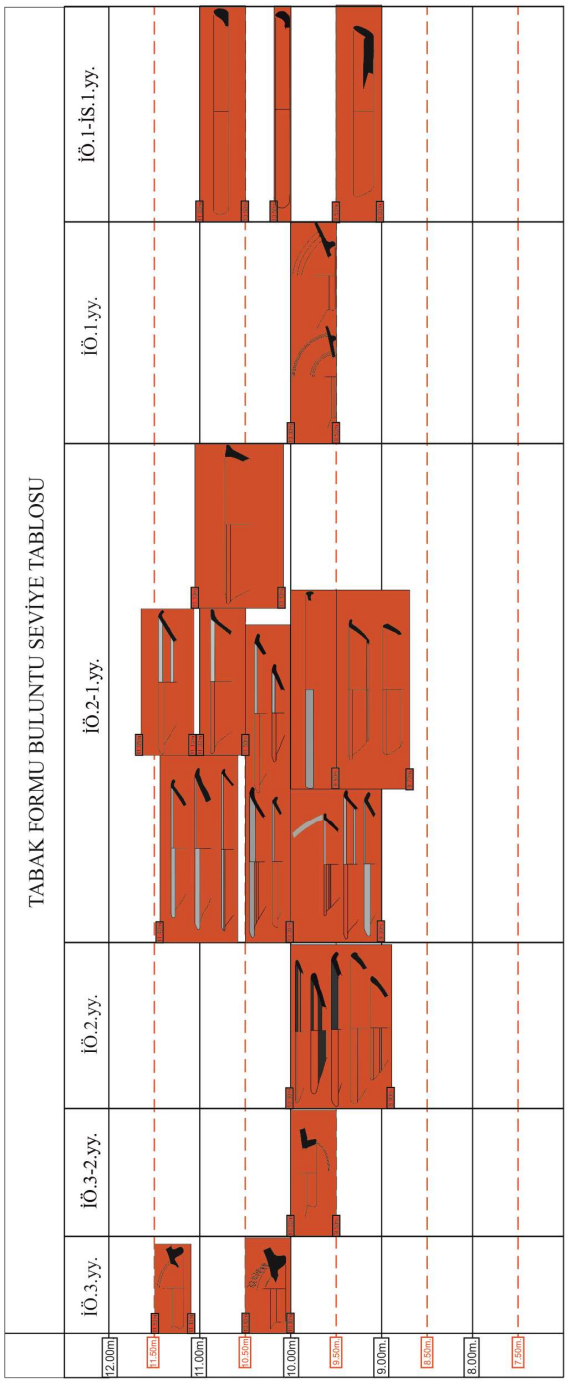

ek s. 120

Tablo 9: BATI YAMACI SERAMİĞİ BEZEME VE FORM DAĞILIMI

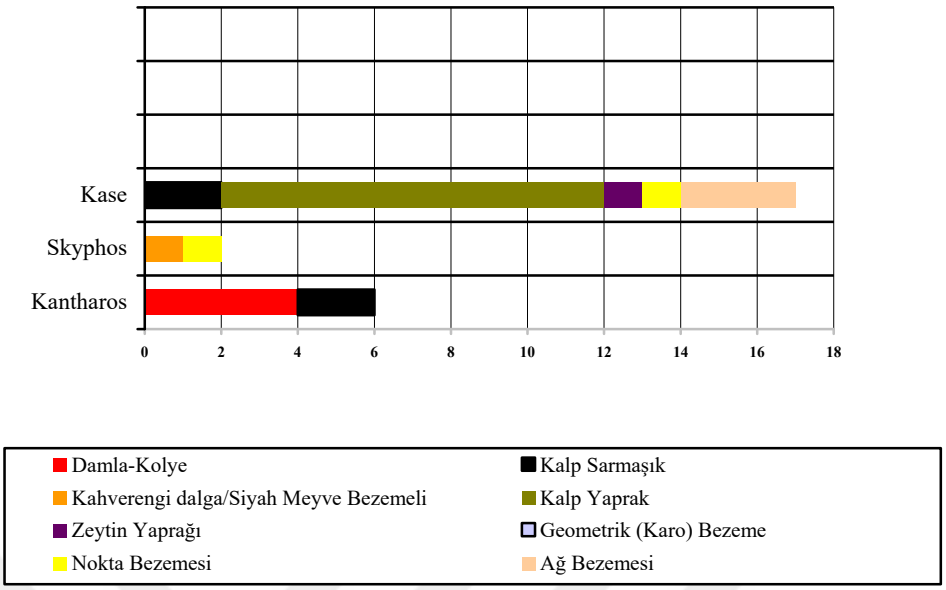

Tablo 10: BATI YAMACI SERAMİĞİ BULUNTU SEVİYE TABLOSU

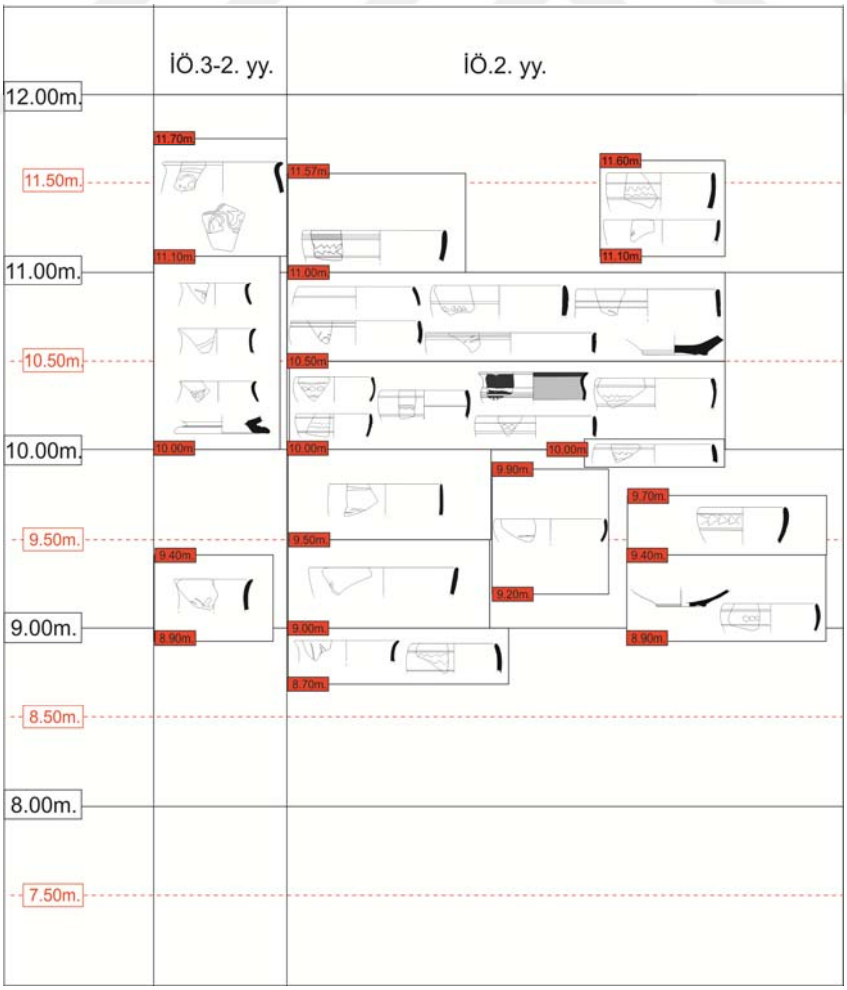

Tablo 11: KALIP YAPIMI KASELERİ BEZEME DAĞILIMI

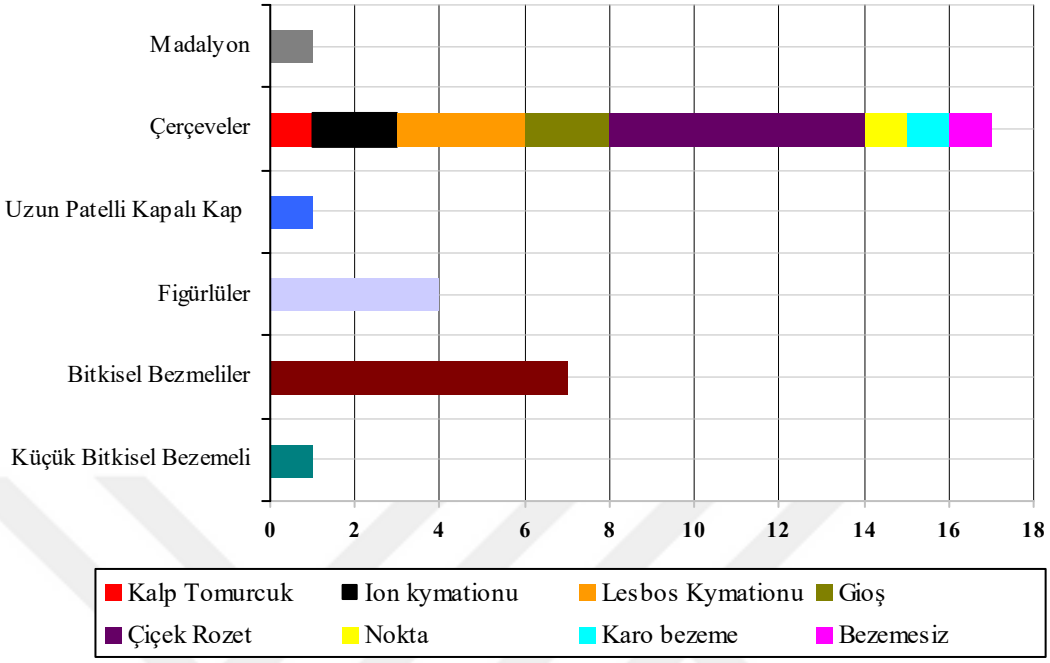

Tablo 12: KALIP YAPIMI KASELER FORM DAĞILIMI

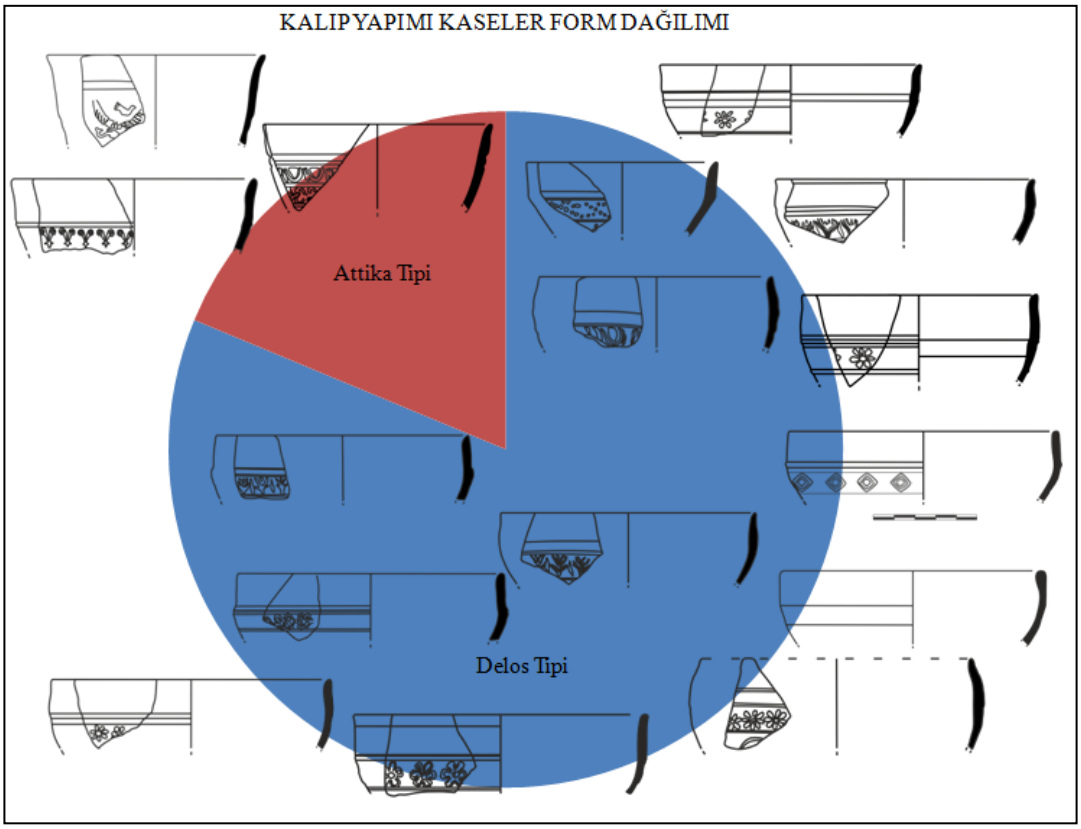

Tablo 13 : KALIP YAPIMI KASELER, PERGAMON APLİKELİ SERAMİK, PERGAMON KURŞUN ASTARLI, BARBOTİN TEKNİĞİNDE SKYPHOS, EPHESOS SİYAH FİRNİSLİ RULET BEZEMELİ KASE VE KANDİL BULUNTU SEVİYE TABLOSU

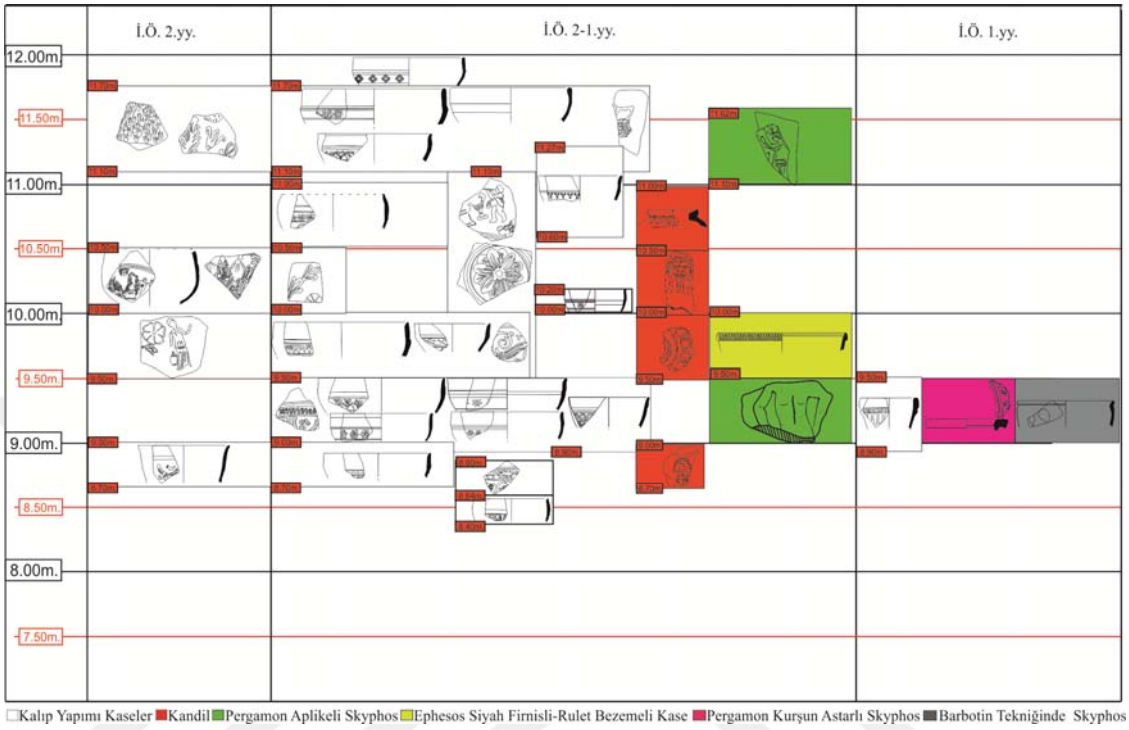

Tablo 14-15: UNGUENTARİUM, THYMİATERİON VE TESTİ FORMU BULUNTU SEVİYE TABLOSU

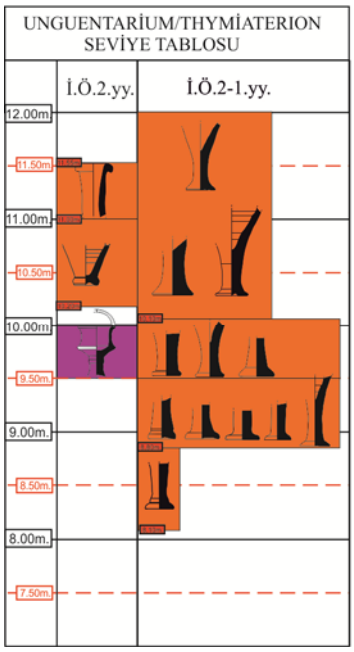

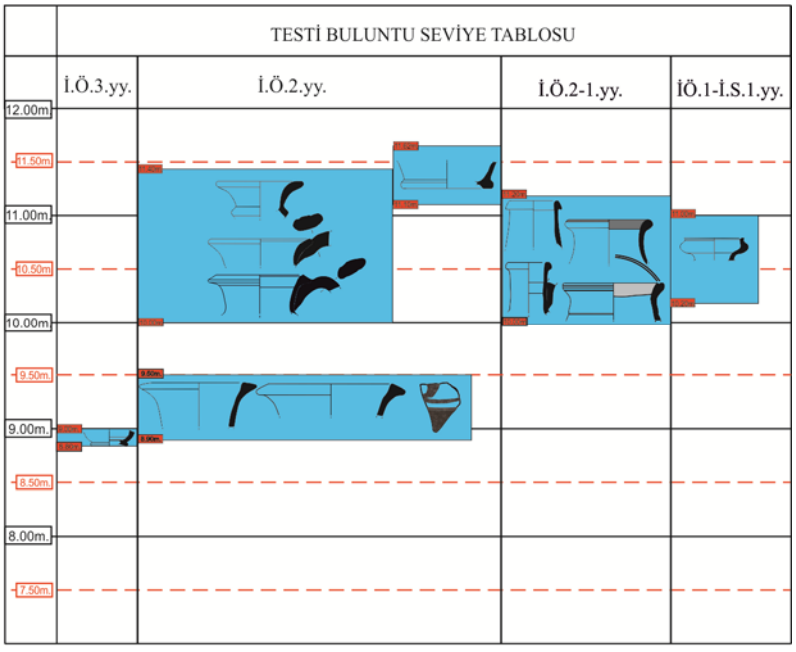
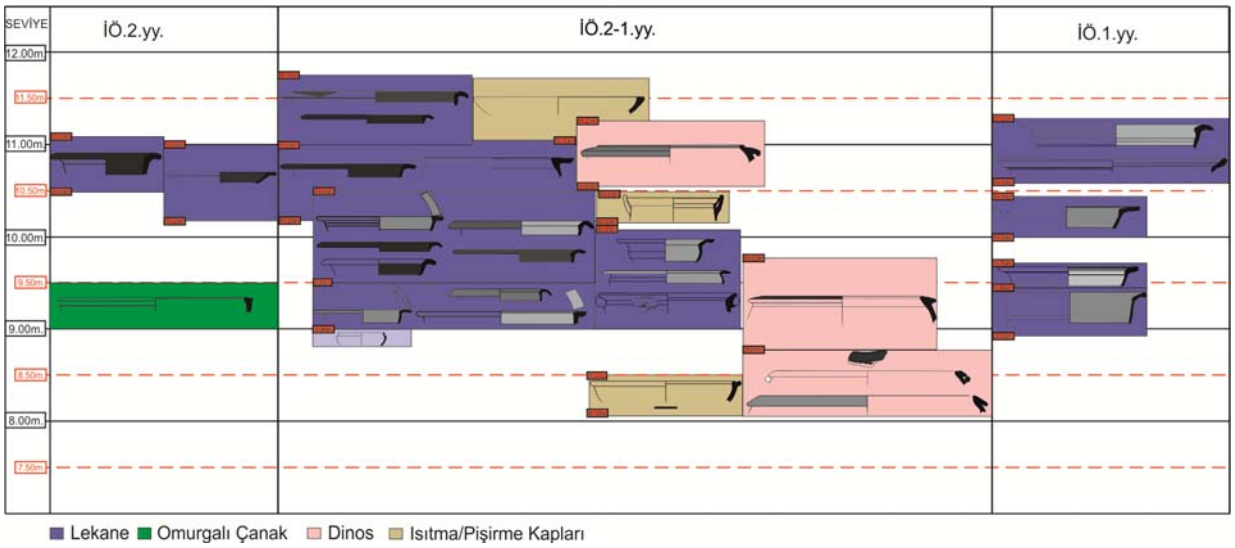
Tablo 16: GÜNLÜK KULLANIM KAPLARI BULUNTU SEVİYE TABLOSU